89

ZÁKON

ze dne 3. února 2012

občanský zákoník

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ
OBECNÁ ČÁST

HLAVA I
PŘEDMĚT ÚPRAVY A JEJÍ ZÁKLADNÍ ZÁSADY

Díl 1
Soukromé právo

§ 1

(1) Ustanovení právního řádu upravující vzájemná práva a povinnosti osob vytvářejí ve svém souhrnu soukromé právo. Uplatňování soukromého práva je nezávislé na uplatňování práva veřejného.

(2) Nezakazuje-li to zákon výslovně, mohou si osoby ujednat práva a povinnosti odchylně od zákona; zakázána jsou ujednání porušující dobré mravy, veřejný pořádek nebo právo týkající se postavení osob, včetně práva na ochranu osobnosti.

§ 2

(1) Každé ustanovení soukromého práva lze vykládat jenom ve shodě s Listinou základních práv a svobod a ústavním pořádkem vůbec, se zásadami, na nichž spočívá tento zákon, jakož i s trvalým zřetelem k hodnotám, které se tím chrání. Rozejde-li se výklad jednotlivého ustanovení pouze podle jeho slov s tímto příkazem, musí mu ustoupit.

(2) Zákonnému ustanovení nelze přikládat jiný význam, než jaký plyne z vlastního smyslu slov v jejich vzájemné souvislosti a z jasného úmyslu zákonodárce; nikdo se však nesmí dovolávat slov právního předpisu proti jeho smyslu.

(3) Výklad a použití právního předpisu nesmí být v rozporu s dobrými mravy a nesmí vést ke krutosti nebo bezohlednosti urážející obyčejné lidské cítění.

§ 3

(1) Soukromé právo chrání důstojnost a svobodu člověka i jeho přirozené právo brát se o vlastní štěstí a štěstí jeho rodiny nebo lidí jemu blízkých takovým způsobem, jenž nepůsobí bezdůvodně újmu druhým.

(2) Soukromé právo spočívá zejména na zásadách, že

a) každý má právo na ochranu svého života a zdraví, jakož i svobody, cti, důstojnosti a soukromí,

b) rodina, rodičovství a manželství požívají zvláštní zákonné ochrany,

c) nikdo nesmí pro nedostatek věku, rozumu nebo pro závislost svého postavení utrpět nedůvodnou újmu; nikdo však také nesmí bezdůvodně těžit z vlastní neschopnosti k újmě druhých,

d) daný slib zavazuje a smlouvy mají být splněny,

e) vlastnické právo je chráněno zákonem a jen zákon může stanovit, jak vlastnické právo vzniká a zaniká, a

f) nikomu nelze odepřít, co mu po právu náleží.

(3) Soukromé právo vyvěrá také z dalších obecně uznaných zásad spravedlnosti a práva.

§ 4

(1) Má se za to, že každá svéprávná osoba má rozum průměrného člověka i schopnost užívat jej s běžnou péčí a opatrností a že to každý od ní může v právním styku důvodně očekávat.

(2) Činí-li právní řád určitý následek závislým na něčí vědomosti, má se na mysli vědomost, jakou si důvodně osvojí osoba případu znalá při zvážení okolností, které jí musely být v jejím postavení zřejmé. To platí obdobně, pokud právní řád spojuje určitý následek s existencí pochybnosti.

§ 5

(1) Kdo se veřejně nebo ve styku s jinou osobou přihlásí k odbornému výkonu jako příslušník určitého povolání nebo stavu, dává tím najevo, že je schopen

jednat se znalostí a pečlivostí, která je s jeho povoláním nebo stavem spojena. Jedná-li bez této odborné péče, jde to k jeho tíži.

(2) Proti vůli dotčené strany nelze zpochybnit povahu nebo platnost právního jednání jen proto, že jednal ten, kdo nemá ke své činnosti potřebné oprávnění, nebo komu je činnost zakázána.

§ 6

(1) Každý má povinnost jednat v právním styku poctivě.

(2) Nikdo nesmí těžit ze svého nepoctivého nebo protiprávního činu. Nikdo nesmí těžit ani z protiprávního stavu, který vyvolal nebo nad kterým má kontrolu.

§ 7

Má se za to, že ten, kdo jednal určitým způsobem, jednal poctivě a v dobré víře.

§ 8

Zjevné zneužití práva nepožívá právní ochrany.

Díl 2

Užití předpisů občanského práva

§ 9

(1) Občanský zákoník upravuje osobní stav osob.

(2) Soukromá práva a povinnosti osobní a majetkové povahy se řídí občanským zákoníkem v tom rozsahu, v jakém je neupravují jiné právní předpisy. K zvyklostem lze hledět tehdy, dovolává-li se jich zákon.

§ 10

(1) Nelze-li právní případ rozhodnout na základě výslovného ustanovení, posoudí se podle ustanovení, které se týká právního případu co do obsahu a účelu posuzovanému právnímu případu nejbližšího.

(2) Není-li takové ustanovení, posoudí se právní případ podle principů spravedlnosti a zásad, na nichž spočívá tento zákon, tak, aby se dospělo se zřetelem k zvyklostem soukromého života a s přihlédnutím k stavu právní nauky i ustálené rozhodovací praxi k dobrému uspořádání práv a povinností.

§ 11

Obecná ustanovení o vzniku, změně a zániku práv a povinností ze závazků v části čtvrté tohoto zákona se použijí přiměřeně i na vznik, změnu a zánik jiných soukromých práv a povinností.

Díl 3

Ochrana soukromých práv

§ 12

Každý, kdo se cítí ve svém právu zkrácen, může se domáhat ochrany u orgánu vykonávajícího veřejnou moc (dále jen „orgán veřejné moci“). Není-li v zákoně stanoveno něco jiného, je tímto orgánem veřejné moci soud.

§ 13

Každý, kdo se domáhá právní ochrany, může důvodně očekávat, že jeho právní případ bude rozhodnut obdobně jako jiný právní případ, který již byl rozhodnut a který se s jeho právním případem shoduje v podstatných znacích; byl-li právní případ rozhodnut jinak, má každý, kdo se domáhá právní ochrany, právo na přesvědčivé vysvětlení důvodu této odchylky.

§ 14

Svépomoc

(1) Každý si může přiměřeným způsobem pomoci k svému právu sám, je-li jeho právo ohroženo a je-li zřejmé, že by zásah veřejné moci přišel pozdě.

(2) Hrozí-li neoprávněný zásah do práva bezprostředně, může jej každý, kdo je takto ohrožen, odvrátit úsilím a prostředky, které se osobě v jeho postavení musí jevit vzhledem k okolnostem jako přiměřené. Směřuje-li však svépomoc jen k zajištění práva, které by bylo jinak zmařeno, musí se ten, kdo k ní přikročil, obrátit bez zbytečného odkladu na příslušný orgán veřejné moci.

HLAVA II

OSOBY

Díl 1

Všeobecná ustanovení

§ 15

(1) Právní osobnost je způsobilost mít v mezích právního řádu práva a povinnosti.

(2) Svéprávnost je způsobilost nabývat pro sebe vlastním právním jednáním práva a zavazovat se k povinnostem (právně jednat).

§ 16

Právní osobnosti ani svéprávnosti se nikdo nemůže vzdát ani zčásti; učiní-li tak, nepřihlíží se k tomu.

§ 17

(1) Práva může mít a vykonávat jen osoba. Povinnost lze uložit jen osobě a jen vůči ní lze plnění povinnosti vymáhat.

(2) Zřídí-li někdo právo nebo uloží-li povinnost tomu, co osobou není, přičte se právo nebo povinnost osobě, které podle povahy právního případu náleží.

§ 18

Osoba je fyzická, nebo právnická.

§ 19

(1) Každý člověk má vrozená, již samotným rozumem a citem poznatelná přirozená práva, a tudíž se považuje za osobu. Zákon stanoví jen meze uplatňování přirozených práv člověka a způsob jejich ochrany.

(2) Přirozená práva spojená s osobností člověka nelze zcizit a nelze se jich vzdát; stane-li se tak, nepřihlíží se k tomu. Nepřihlíží se ani k omezení těchto práv v míře odporující zákonu, dobrým mravům nebo veřejnému pořádku.

§ 20

(1) Právnická osoba je organizovaný útvar, o kterém zákon stanoví, že má právní osobnost, nebo jehož právní osobnost zákon uzná. Právnická osoba může bez zřetele na předmět své činnosti mít práva a povinnosti, které se slučují s její právní povahou.

(2) Právnické osoby veřejného práva podléhají zákonům, podle nichž byly zřízeny; ustanovení tohoto zákona se použijí jen tehdy, slučuje-li se to s právní povahou těchto osob.

§ 21

Stát se v oblasti soukromého práva považuje za právnickou osobu. Jiný právní předpis stanoví, jak stát právně jedná.

§ 22

(1) Osoba blízká je příbuzný v řadě přímé, sourozenec a manžel nebo partner podle jiného zákona upravujícího registrované partnerství (dále jen „partner“); jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké, pokud by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pociťovala jako újmu vlastní. Má se za to, že osobami blízkými jsou i osoby sešvagřené nebo osoby, které spolu trvale žijí.

(2) Stanoví-li zákon k ochraně třetích osob zvláštní podmínky nebo omezení pro převody majetku, pro jeho zatížení nebo přenechání k užití jinému mezi osobami blízkými, platí tyto podmínky a omezení i pro obdobná právní jednání mezi právnickou osobou a členem jejího statutárního orgánu nebo tím, kdo právnickou osobu podstatně ovlivňuje jako její člen nebo na základě dohody či jiné skutečnosti.

Díl 2

Fyzické osoby

Oddíl 1

Obecná ustanovení

§ 23

Člověk má právní osobnost od narození až do smrti.

§ 24

Každý člověk odpovídá za své jednání, je-li s to posoudit je a ovládnout. Kdo se vlastní vinou přivede do stavu, v němž by jinak za své jednání odpovědný nebyl, odpovídá za jednání v tomto stavu učiněná.

§ 25

Na počaté dítě se hledí jako na již narozené, pokud to vyhovuje jeho zájmům. Má se za to, že se dítě narodilo živé. Nenarodí-li se však živé, hledí se na ně, jako by nikdy nebylo.

§ 26

Důkaz smrti

(1) Smrt člověka se prokazuje veřejnou listinou vystavenou po prohlédnutí těla mrtvého stanoveným způsobem.

(2) Nelze-li tělo mrtvého prohlédnout stanove-

ným způsobem, prohlásí člověka za mrtvého i bez návrhu soud, pokud byl člověk účasten takové události, že se jeho smrt vzhledem k okolnostem jeví jako jistá. V rozhodnutí určí soud den, který platí za den smrti.

§ 27

Závisí-li právní následek na skutečnosti, že určitý člověk přežil jiného člověka, a není-li jisto, který z nich zemřel jako první, má se za to, že všichni zemřeli současně.

§ 28

(1) Není-li známo, kde člověk zemřel, má se za to, že se tak stalo tam, kde bylo nalezeno jeho tělo.

(2) Za místo, kde zemřel člověk prohlášený za mrtvého, platí to, kde naposledy pobýval živý.

§ 29

Změna pohlaví

(1) Změna pohlaví člověka nastává chirurgickým zákrokem při současném znemožnění reprodukční funkce a přeměně pohlavních orgánů. Má se za to, že dnem změny pohlaví je den uvedený v potvrzení vydaném poskytovatelem zdravotních služeb.

(2) Změna pohlaví nemá vliv na osobní stav člověka, ani na jeho osobní a majetkové poměry; manželství nebo registrované partnerství však zaniká. O povinnostech a právech muže a ženy, jejichž manželství zaniklo, ke společnému dítěti a o jejich majetkových povinnostech a právech v době po zániku manželství platí obdobně ustanovení o povinnostech a právech rozvedených manželů ke společnému dítěti a o jejich majetkových povinnostech a právech v době po rozvodu; soud rozhodne, a to i bez návrhu, jak bude každý z rodičů napříště o společné dítě pečovat.

§ 30

Zletilost

(1) Plně svéprávným se člověk stává zletilostí. Zletilosti se nabývá dovršením osmnáctého roku věku.

(2) Před nabytím zletilosti se plné svéprávnosti nabývá přiznáním svéprávnosti, nebo uzavřením manželství. Svéprávnost nabytá uzavřením manželství se neztrácí ani zánikem manželství, ani prohlášením manželství za neplatné.

Nezletilí

§ 31

Má se za to, že každý nezletilý, který nenabyl plné svéprávnosti, je způsobilý k právním jednáním co do povahy přiměřeným rozumové a volní vyspělosti nezletilých jeho věku.

§ 32

(1) Udělil-li zákonný zástupce nezletilému, který nenabyl plné svéprávnosti, ve shodě se zvyklostmi soukromého života souhlas k určitému právnímu jednání nebo k dosažení určitého účelu, je nezletilý schopen v mezích souhlasu sám právně jednat, pokud to není zákonem zvlášť zakázáno; souhlas může být následně omezen i vzat zpět.

(2) Je-li zákonných zástupců více, postačí, projeví-li vůči třetí osobě vůli alespoň jeden z nich. Jedná-li však vůči další osobě více zástupců společně a odporují-li si, nepřihlíží se k projevu žádného z nich.

§ 33

(1) Udělí-li zákonný zástupce nezletilého, který nenabyl plné svéprávnosti, souhlas k samostatnému provozování obchodního závodu nebo k jiné obdobné výdělečné činnosti, stává se nezletilý způsobilý k jednáním, jež jsou s touto činností spojena. K platnosti souhlasu se vyžaduje přivolení soudu.

(2) Přivolení soudu nahrazuje podmínku určitého věku, je-li stanovena pro výkon určité výdělečné činnosti jiným právním předpisem.

(3) Souhlas může zákonný zástupce odvolat jen s přivolením soudu.

§ 34

Závislá práce nezletilých mladších než patnáct let nebo nezletilých, kteří neukončili povinnou školní docházku, je zakázána. Tito nezletilí mohou vykonávat jen uměleckou, kulturní, reklamní nebo sportovní činnost za podmínek stanovených jiným právním předpisem.

§ 35

(1) Nezletilý, který dovršil patnáct let a ukončil povinnou školní docházku, se může zavázat k výkonu závislé práce podle jiného právního předpisu.

(2) Zákonný zástupce nezletilého, který nedosáhl

věku šestnáct let, může rozvázat jeho pracovní poměr nebo smlouvu o výkonu práce zakládající mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem obdobný závazek, pokud to je nutné v zájmu vzdělávání, vývoje nebo zdraví nezletilého, způsobem stanoveným jiným právním předpisem.

§ 36

Nezletilý, který nenabyl plné svéprávnosti, není nikdy, bez ohledu na obsah ostatních ustanovení, způsobilý jednat samostatně v těch záležitostech, k nimž by i jeho zákonný zástupce potřeboval přivolení soudu.

§ 37

Přiznání svéprávnosti

(1) Navrhne-li nezletilý, který není plně svéprávný, aby mu soud přiznal svéprávnost, soud návrhu vyhoví, pokud nezletilý dosáhl věku šestnácti let, pokud je osvědčena jeho schopnost sám se živit a obstarat si své záležitosti a pokud s návrhem souhlasí zákonný zástupce nezletilého. V ostatních případech soud vyhoví návrhu, je-li to z vážných důvodů v zájmu nezletilého.

(2) Za podmínek stanovených v odstavci 1 soud přizná nezletilému svéprávnost i na návrh jeho zákonného zástupce, pokud nezletilý s návrhem souhlasí.

Oddíl 2

Podpůrná opatření při narušení schopnosti zletilého právně jednat

Předběžné prohlášení

§ 38

V očekávání vlastní nezpůsobilosti právně jednat může člověk projevit vůli, aby byly jeho záležitosti spravovány určitým způsobem, nebo aby je spravovala určitá osoba, nebo aby se určitá osoba stala jeho opatrovníkem.

§ 39

(1) Nemá-li prohlášení formu veřejné listiny, musí být učiněno soukromou listinou opatřenou datem a potvrzenou dvěma svědky; svědek o sobě uvede v potvrzení údaje, podle nichž ho lze zjistit.

(2) Svědky mohou být jen osoby, které na prohlášení a jeho obsahu nemají zájem a nejsou nevidomé, neslyšící, němé nebo neznalé jazyka, v němž je prohlášení učiněno. Svědci musí prohlášení podepsat a být schopni potvrdit schopnost prohlašujícího jednat a obsah jeho prohlášení.

(3) Je-li obsahem prohlášení pořízeného veřejnou listinou určení, kdo se má stát opatrovníkem, ten, kdo veřejnou listinu sepsal, zapíše údaje o tom, kdo prohlášení pořídil, kdo je povolán za opatrovníka a kdo veřejnou listinu sepsal, do neveřejného seznamu vedeného podle jiného zákona.

§ 40

(1) Činí-li prohlášení nevidomý, nebo osoba, která neumí nebo nemůže číst nebo psát, musí jí být prohlášení nahlas přečteno svědkem, který prohlášení nepsal. Nevidomý, nebo osoba, která neumí nebo nemůže číst nebo psát, před svědky potvrdí, že listina obsahuje jeho pravou vůli.

(2) Činí-li prohlášení osoba se smyslovým postižením, která nemůže číst nebo psát, musí jí být obsah listiny tlumočen takovým způsobem dorozumívání, který si zvolila, a to svědkem, který prohlášení nepsal; všichni svědci musí ovládat způsob dorozumívání, kterým je obsah listiny tlumočen. Kdo prohlášení činí, potvrdí před svědky zvoleným způsobem dorozumívání, že listina obsahuje jeho pravou vůli.

§ 41

(1) K výslovnému odvolání prohlášení se vyžaduje projev vůle učiněný ve formě předepsané v § 39 odst. 1.

(2) Zničí-li listinu obsahující prohlášení ten, kdo je učinil, má to účinky odvolání.

§ 42

Týká-li se prohlášení jiné záležitosti než povolání opatrovníka a je-li účinnost prohlášení vázána na podmínku, rozhodne o splnění podmínky soud.

§ 43

Změní-li se okolnosti zjevně tak podstatným způsobem, že člověk, který prohlášení učinil, by je za takových okolností neučinil nebo by je učinil s jiným obsahem, soud prohlášení změní nebo zruší, pokud by jinak člověku, který prohlášení učinil, hrozila závažná újma. Před vydáním rozhodnutí soud vyvine potřebné úsilí, aby zjistil názor člověka, o jehož prohlášení rozhoduje, a to i za použití takového způsobu dorozumívání, který si člověk zvolí.

§ 44

Je-li prohlášení nebo jeho odvolání neplatné, soud k nim přihlédne, není-li příčiny pochybovat o vůli toho, kdo je učinil.

Nápomoc při rozhodování

§ 45

Potřebuje-li člověk nápomoc při rozhodování, protože mu v tom duševní porucha působí obtíže, třebaže nemusí být omezen ve svéprávnosti, může si s podpůrcem ujednat poskytování podpory; podpůrců může být i více.

§ 46

(1) Smlouvou o nápomoci se podpůrce zavazuje podporovanému, že bude s jeho souhlasem přítomen při jeho právních jednáních, že mu zajistí potřebné údaje a sdělení a že mu bude nápomocen radami.

(2) Smlouva nabývá účinnosti dnem, kdy ji schválí soud. Není-li smlouva uzavřena v písemné formě, vyžaduje se, aby strany projevily vůli uzavřít smlouvu před soudem. Soud smlouvu neschválí, odporují-li zájmy podpůrce zájmům podporovaného.

§ 47

(1) Podpůrce nesmí ohrozit zájmy podporovaného nevhodným ovlivňováním, ani se na úkor podporovaného bezdůvodně obohatit.

(2) Podpůrce postupuje při plnění svých povinností v souladu s rozhodnutími podporovaného. Pokud podporovaný právně jedná v písemné formě, může podpůrce připojit svůj podpis s uvedením své funkce, popřípadě i s údajem o podpoře, kterou podporovanému poskytl; podpůrce má i právo namítat neplatnost právního jednání podporovaného.

§ 48

Na návrh podporovaného nebo podpůrce soud podpůrce odvolá; soud ho odvolá i v případě, že podpůrce závažně poruší své povinnosti, a to i bez návrhu.

Zastoupení členem domácnosti

§ 49

(1) Brání-li duševní porucha zletilému, který nemá jiného zástupce, samostatně právně jednat, může ho zastupovat jeho potomek, předek, sourozenec, manžel nebo partner, nebo osoba, která se zastoupeným žila před vznikem zastoupení ve společné domácnosti alespoň tři roky.

(2) Zástupce dá zastoupenému na vědomí, že ho bude zastupovat, a srozumitelně mu vysvětlí povahu a následky zastoupení. Odmítne-li to člověk, který má být zastoupen, zastoupení nevznikne; k odmítnutí postačí schopnost projevit přání.

§ 50

Ke vzniku zastoupení se vyžaduje schválení soudu. Před vydáním rozhodnutí soud vyvine potřebné úsilí, aby zjistil názor zastoupeného, a to i za použití takového způsobu dorozumívání, který si zastoupený zvolí.

§ 51

Zástupce dbá o ochranu zájmů zastoupeného a naplňování jeho práv i o to, aby způsob jeho života nebyl v rozporu s jeho schopnostmi a aby, nelze-li tomu rozumně odporovat, odpovídal i zvláštním představám a přáním zastoupeného.

§ 52

(1) Zastoupení se vztahuje na obvyklé záležitosti, jak to odpovídá životním poměrům zastoupeného. Zástupce však není oprávněn udělit souhlas k zásahu do duševní nebo tělesné integrity člověka s trvalými následky.

(2) Zástupce může nakládat s příjmy zastoupeného v rozsahu potřebném pro obstarání obvyklých záležitostí, jak to odpovídá životním poměrům zastoupeného; s peněžními prostředky na účtu zastoupeného však může nakládat jen v rozsahu nepřesahujícím měsíčně výši životního minima jednotlivce podle jiného právního předpisu.

§ 53

Má-li zastoupený více zástupců, postačí, pokud jedná jeden z nich. Jedná-li však vůči další osobě více zástupců společně a odporují-li si, nepřihlíží se k projevu žádného z nich.

§ 54

(1) Zastoupení zaniká, pokud se jej zástupce vzdá nebo pokud zastoupený odmítne, aby ho zástupce dále zastupoval; k odmítnutí postačí schopnost projevit přání. Zastoupení rovněž zaniká, pokud soud jmenuje zastoupenému opatrovníka.

(2) Je-li uzavřena smlouva o nápomoci při rozhodování, zanikne zastoupení účinností smlouvy v rozsahu, v jakém je zastoupený způsobilý právně jednat.

Omezení svéprávnosti

§ 55

(1) K omezení svéprávnosti lze přistoupit jen v zájmu člověka, jehož se to týká, po jeho zhlédnutí a s plným uznáváním jeho práv a jeho osobní jedinečnosti. Přitom musí být důkladně vzaty v úvahu rozsah i stupeň neschopnosti člověka postarat se o vlastní záležitosti.

(2) Omezit svéprávnost člověka lze jen tehdy, hrozila-li by mu jinak závažná újma a nepostačí-li vzhledem k jeho zájmům mírnější a méně omezující opatření.

§ 56

(1) Omezit svéprávnost člověka může jen soud.

(2) Soud vyvine potřebné úsilí, aby zjistil názor člověka, o jehož svéprávnosti rozhoduje, a to i za použití takového způsobu dorozumívání, který si člověk zvolí.

§ 57

(1) Soud může omezit svéprávnost člověka v rozsahu, v jakém člověk není pro duševní poruchu, která není jen přechodná, schopen právně jednat, a vymezí rozsah, v jakém způsobilost člověka samostatně právně jednat omezil.

(2) Má-li člověk obtíže dorozumívat se, není to samo o sobě důvodem k omezení svéprávnosti.

§ 58

Soud může v průběhu řízení o omezení svéprávnosti svěřit třetí osobě provedení určitých jednotlivých právních jednání nebo správu majetku, je-li to nutné, aby se zabránilo závažné újmě.

§ 59

Soud může svéprávnost omezit v souvislosti s určitou záležitostí na dobu nutnou pro její vyřízení, nebo na jinak určenou určitou dobu, nejdéle však na tři roky; uplynutím doby právní účinky omezení zanikají. Zahájí-li se však v této době řízení o prodloužení doby omezení, trvají právní účinky původního rozhodnutí až do vydání nového rozhodnutí, nejdéle však jeden rok.

§ 60

Změní-li se okolnosti, soud své rozhodnutí bezodkladně změní nebo zruší, a to i bez návrhu.

§ 61

Rozhoduje-li soud o omezení svéprávnosti člověka, může osoba jím povolaná za opatrovníka navrhnout, aby byla opatrovníkem jmenována; pokud návrh nepodá, zjistí soud její stanovisko. Je-li tato osoba způsobilá k opatrovnictví, soud ji s jejím souhlasem opatrovníkem jmenuje.

§ 62

V rozhodnutí o omezení svéprávnosti jmenuje soud člověku opatrovníka. Při výběru opatrovníka přihlédne soud k přáním opatrovance, k jeho potřebě i k podnětům osob opatrovanci blízkých, sledují-li jeho prospěch, a dbá, aby výběrem opatrovníka nezaložil nedůvěru opatrovance k opatrovníkovi.

§ 63

Opatrovníkem nelze jmenovat osobu nezpůsobilou právně jednat nebo osobu, jejíž zájmy jsou v rozporu se zájmy opatrovance, ani provozovatele zařízení, kde opatrovanec pobývá nebo které mu poskytuje služby, nebo osobu závislou na takovém zařízení.

§ 64

Rozhodnutí o omezení svéprávnosti nezbavuje člověka práva samostatně právně jednat v běžných záležitostech každodenního života.

§ 65

(1) Jednal-li opatrovanec samostatně, ač nemohl jednat bez opatrovníka, lze jeho právní jednání prohlásit za neplatné, jen působí-li mu újmu. Postačí-li však k nápravě jen změna rozsahu opatrovancových povinností, soud tak učiní, aniž je vázán návrhy stran.

(2) Jednal-li opatrovanec samostatně, ač nemohl jednat bez opatrovníka, považuje se opatrovancovo jednání za platné, pokud je opatrovník schválil. To platí i v případě, že takové právní jednání schválil jednající sám poté, co nabyl svéprávnosti.

Oddíl 3

Nezvěstnost

§ 66

(1) Za nezvěstného může soud prohlásit svépráv-

ného člověka, který opustil své bydliště, nepodal o sobě zprávu a není o něm známo, kde se zdržuje. Soud uvede v rozhodnutí den, kdy nastaly účinky prohlášení nezvěstnosti.

(2) Prohlášení za nezvěstného se může stát na návrh osoby, která na tom má právní zájem, zejména manžela nebo jiné blízké osoby, spoluvlastníka, zaměstnavatele nebo korporace, na níž má tento člověk účast.

§ 67

(1) Při posuzování jednání, k nimž je jinak potřebné udělení souhlasu, přivolení, odevzdání hlasu nebo jiného konání osoby prohlášené za nezvěstnou, se k této potřebnosti nepřihlíží; to však neplatí, jedná-li se o záležitost jeho osobního stavu. Kdo jedná, dotýkaje se záležitosti nezvěstného, musí tak činit i s přihlédnutím k jeho zájmům.

(2) Na právní jednání, k němuž došlo bez souhlasu nebo jiného nezbytného projevu vůle nezvěstného poté, co opustil své bydliště, avšak dříve, než byl za nezvěstného prohlášen, přestože toto prohlášení bylo bez zbytečného odkladu navrženo, se hledí jako na jednání učiněné s odkládací podmínkou vydání rozhodnutí, jímž byl prohlášen za nezvěstného.

§ 68

Navrátí-li se člověk prohlášený za nezvěstného nebo jmenuje-li správce svého jmění, pozbývá prohlášení za nezvěstného účinků. Prohlášení pozbývá účinků i dnem, který platí za den smrti nezvěstného.

§ 69

Kdo byl prohlášen za nezvěstného, nemůže namítat neplatnost nebo neúčinnost právního jednání učiněného za jeho nepřítomnosti, k němuž došlo za účinků takového prohlášení, pro to, že se při nich projev jeho vůle nevyžadoval.

§ 70

Bude-li za nezvěstného prohlášen ten, kdo ustavil správce svého majetku, nejsou tím dotčena práva a povinnosti ustaveného správce. To neplatí, jestliže správce není znám, odmítne jednat v zájmu nezvěstného, svá jednání v zájmu nezvěstného zanedbává, nebo jednat vůbec nemůže.

Oddíl 4
Domněnka smrti

§ 71

(1) Na návrh osoby, která na tom má právní zájem, prohlásí soud za mrtvého člověka, o němž lze mít důvodně za to, že zemřel, a určí den, který se pokládá za den jeho smrti.

(2) Na člověka, který byl prohlášen za mrtvého, se hledí, jako by zemřel. Prohlášením manžela za mrtvého zaniká manželství dnem, který se pokládá za den jeho smrti; totéž platí o registrovaném partnerství.

§ 72

Byl-li člověk prohlášen za nezvěstného a vyplývají-li z okolností vážné pochybnosti, zda je ještě živ, ačkoli jeho smrt není nepochybná, může ho soud prohlásit za mrtvého na návrh osoby, která na tom má právní zájem, a určí den, který nezvěstný zřejmě nepřežil. Má se za to, že tento den je dnem smrti nezvěstného.

§ 73

Člověka, který byl prohlášen za nezvěstného, lze prohlásit za mrtvého nejdříve po uplynutí pěti let počítaných od konce roku, v němž došlo k prohlášení za nezvěstného. Nelze to však učinit, objeví-li se v průběhu této doby zpráva, z níž lze soudit, že nezvěstný je dosud naživu. V takovém případě se postupuje podle § 74 nebo 75.

§ 74

(1) Člověka, který se stal nezvěstný tím, že opustil své bydliště, nepodal o sobě zprávu a není o něm známo, kde se zdržuje, avšak nebyl za nezvěstného prohlášen, lze prohlásit za mrtvého nejdříve po uplynutí sedmi let od konce roku, v němž se objevila poslední zpráva, z níž lze usuzovat, že byl ještě naživu.

(2) Člověka, který se stal nezvěstným před dovršením osmnáctého roku věku, nelze prohlásit za mrtvého před uplynutím roku, v němž uplyne dvacet pět let od jeho narození.

§ 75

Člověka, který se stal nezvěstným jako účastník události, při níž byl v ohrožení života větší počet osob, lze prohlásit za mrtvého nejdříve po uplynutí tří let od konce roku, v němž se objevila poslední zpráva, z níž

lze usuzovat, že byl v průběhu těchto událostí ještě naživu.

§ 76

(1) Byl-li člověk prohlášen za mrtvého, nevylučuje to důkaz, že zemřel dříve nebo později, anebo že je ještě naživu. Zjistí-li se, že je naživu, k prohlášení za mrtvého se nepřihlíží; manželství nebo registrované partnerství se však neobnovuje.

(2) Byl-li proveden mylný důkaz smrti, použije se odstavec 1 obdobně.

Oddíl 5
Jméno a bydliště člověka

Jméno člověka a jeho ochrana

§ 77

(1) Jméno člověka je jeho osobní jméno a příjmení, popřípadě jeho další jména a rodné příjmení, která mu podle zákona náležejí. Každý člověk má právo užívat své jméno v právním styku, stejně jako právo na ochranu svého jména a na úctu k němu.

(2) Člověk, který v právním styku užívá jiné jméno než své vlastní, nese následky omylů a újem z toho vzniklých.

§ 78

(1) Člověk, který byl dotčen zpochybněním svého práva ke jménu nebo který utrpěl újmu pro neoprávněný zásah do tohoto práva, zejména neoprávněným užitím jména, se může domáhat, aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno nebo aby byl odstraněn jeho následek.

(2) Je-li dotčený nepřítomen, nebo je-li nezvěstný, nesvéprávný či nemůže-li z jiné příčiny uplatnit právo na ochranu svého jména sám, může je uplatnit jeho manžel, potomek, předek nebo partner, ledaže dotčený, ač svéprávný, dal výslovně najevo, že si to nepřeje.

(3) Týká-li se neoprávněný zásah příjmení a je-li pro to důvod spočívající v důležitém zájmu na ochraně rodiny, může se ochrany domáhat samostatně manžel nebo jiná osoba dotčenému blízká, byť do jejich práva ke jménu přímo zasaženo nebylo.

§ 79

Pseudonym

(1) Člověk může pro určitý obor své činnosti nebo i pro soukromý styk vůbec přijmout pseudonym. Právní jednání pod pseudonymem není na újmu platnosti, je-li zřejmé, kdo jednal, a nemůže-li druhá strana mít pochybnost o osobě jednajícího.

(2) Vejde-li pseudonym ve známost, požívá stejné ochrany jako jméno.

§ 80

Bydliště

(1) Člověk má bydliště v místě, kde se zdržuje s úmyslem žít tam s výhradou změny okolností trvale; takový úmysl může vyplývat z jeho prohlášení nebo z okolností případu. Uvádí-li člověk jako své bydliště jiné místo než své skutečné bydliště, může se každý dovolat i jeho skutečného bydliště. Proti tomu, kdo se v dobré víře dovolá uvedeného místa, nemůže člověk namítat, že má své skutečné bydliště v jiném místě.

(2) Nemá-li člověk bydliště, považuje se za ně místo, kde žije. Nelze-li takové místo zjistit, anebo lze-li je zjistit jen s neúměrnými obtížemi, považuje se za bydliště člověka místo, kde má majetek, popřípadě místo, kde měl bydliště naposledy.

Oddíl 6
Osobnost člověka

Pododdíl 1
Obecná ustanovení

§ 81

(1) Chráněna je osobnost člověka včetně všech jeho přirozených práv. Každý je povinen ctít svobodné rozhodnutí člověka žít podle svého.

(2) Ochrany požívají zejména život a důstojnost člověka, jeho zdraví a právo žít v příznivém životním prostředí, jeho vážnost, čest, soukromí a jeho projevy osobní povahy.

§ 82

(1) Člověk, jehož osobnost byla dotčena, má právo domáhat se toho, aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno nebo aby byl odstraněn jeho následek.

(2) Po smrti člověka se může ochrany jeho osobnosti domáhat kterákoli z osob jemu blízkých.

§ 83

(1) Souvisí-li neoprávněný zásah do osobnosti

člověka s jeho činností v právnické osobě, může právo na ochranu jeho osobnosti uplatnit i tato právnická osoba; za jeho života však jen jeho jménem a s jeho souhlasem. Není-li člověk schopen projevit vůli pro nepřítomnost nebo pro neschopnost úsudku, není souhlasu třeba.

(2) Po smrti člověka se právnická osoba může domáhat, aby od neoprávněného zásahu bylo upuštěno a aby byly odstraněny jeho následky.

Pododdíl 2

Podoba a soukromí

§ 84

Zachytit jakýmkoli způsobem podobu člověka tak, aby podle zobrazení bylo možné určit jeho totožnost, je možné jen s jeho svolením.

§ 85

(1) Rozšiřovat podobu člověka je možné jen s jeho svolením.

(2) Svolí-li někdo k zobrazení své podoby za okolností, z nichž je zřejmé, že bude šířeno, platí, že svoluje i k jeho rozmnožování a rozšiřování obvyklým způsobem, jak je mohl vzhledem k okolnostem rozumně předpokládat.

§ 86

Nikdo nesmí zasáhnout do soukromí jiného, nemá-li k tomu zákonný důvod. Zejména nelze bez svolení člověka narušit jeho soukromé prostory, sledovat jeho soukromý život nebo pořizovat o tom zvukový nebo obrazový záznam, využívat takové či jiné záznamy pořízené o soukromém životě člověka třetí osobou, nebo takové záznamy o jeho soukromém životě šířit. Ve stejném rozsahu jsou chráněny i soukromé písemnosti osobní povahy.

§ 87

(1) Kdo svolil k použití písemnosti osobní povahy, podobizny nebo zvukového či obrazového záznamu týkajícího se člověka nebo jeho projevů osobní povahy, může svolení odvolat, třebaže je udělil na určitou dobu.

(2) Bylo-li svolení udělené na určitou dobu odvoláno, aniž to odůvodňuje podstatná změna okolností nebo jiný rozumný důvod, nahradí odvolávající škodu z toho vzniklou osobě, které svolení udělil.

§ 88

(1) Svolení není třeba, pokud se podobizna nebo zvukový či obrazový záznam pořídí nebo použijí k výkonu nebo ochraně jiných práv nebo právem chráněných zájmů jiných osob.

(2) Svolení není třeba ani v případě, když se podobizna, písemnost osobní povahy nebo zvukový či obrazový záznam pořídí nebo použijí na základě zákona k úřednímu účelu nebo v případě, že někdo veřejně vystoupí v záležitosti veřejného zájmu.

§ 89

Podobizna nebo zvukový či obrazový záznam se mohou bez svolení člověka také pořídit nebo použít přiměřeným způsobem též k vědeckému nebo uměleckému účelu a pro tiskové, rozhlasové, televizní nebo obdobné zpravodajství.

§ 90

Zákonný důvod k zásahu do soukromí jiného nebo k použití jeho podobizny, písemnosti osobní povahy nebo zvukového či obrazového záznamu nesmí být využit nepřiměřeným způsobem v rozporu s oprávněnými zájmy člověka.

Pododdíl 3

Právo na duševní a tělesnou integritu

§ 91

Člověk je nedotknutelný.

§ 92

(1) Lidské tělo je pod právní ochranou i po smrti člověka. Naložit s lidskými pozůstatky a s lidskými ostatky způsobem pro zemřelého nedůstojným se zakazuje.

(2) Nejsou-li lidské ostatky uloženy na veřejném pohřebišti, má na jejich vydání právo osoba, kterou člověk před svou smrtí výslovně určil; jinak postupně jeho manžel, dítě nebo rodič, a není-li žádný z nich nebo odmítnou-li ostatky převzít, převezme je jeho dědic.

Zásah do integrity

§ 93

(1) Mimo případ stanovený zákonem nesmí nikdo zasáhnout do integrity jiného člověka bez jeho sou-

hlasu uděleného s vědomím o povaze zásahu a o jeho možných následcích. Souhlasí-li někdo, aby mu byla způsobena závažná újma, nepřihlíží se k tomu; to neplatí, je-li zásah podle všech okolností nutný v zájmu života nebo zdraví dotčeného.

(2) Zákonný zástupce může udělit souhlas k zásahu do integrity zastoupeného, je-li to k přímému prospěchu osoby, která není schopna dát souhlas sama.

§ 94

(1) Kdo chce provést na jiném člověku zákrok, vysvětlí mu srozumitelně povahu tohoto zákroku. Vysvětlení je řádně podáno, lze-li rozumně předpokládat, že druhá strana pochopila způsob a účel zákroku včetně očekávaných následků i možných nebezpečí pro své zdraví, jakož i to, zda přichází v úvahu případně i jiný postup.

(2) Uděluje-li souhlas za jiného jeho zákonný zástupce, podá se vysvětlení i tomu, kdo má být zákroku podroben, je-li schopen úsudku, způsobem přiměřeným schopnosti dotčeného vysvětlení pochopit.

§ 95

Nezletilý, který není plně svéprávný, může v obvyklých záležitostech udělit souhlas k zákroku na svém těle také sám, je-li to přiměřené rozumové a volní vyspělosti nezletilých jeho věku a jedná-li se o zákrok nezanechávající trvalé nebo závažné následky.

§ 96

(1) Souhlas k zásahu do integrity člověka vyžaduje písemnou formu, má-li být oddělena část těla, která se již neobnoví.

(2) Písemnou formu vyžaduje i souhlas k

a) lékařskému pokusu na člověku, nebo
b) zákroku, který zdravotní stav člověka nevyžaduje; to neplatí, jedná-li se o kosmetické zákroky nezanechávající trvalé nebo závažné následky.

§ 97

(1) Udělený souhlas může být odvolán v jakékoli formě, i když se pro udělení souhlasu vyžaduje písemná forma.

(2) Nevyžaduje-li se pro souhlas písemná forma, má se za to, že byl udělen. Při nejistotě, zda byl souhlas odvolán v jiné než písemné formě, se má za to, že k odvolání nedošlo.

§ 98

(1) Nemůže-li člověk udělit souhlas pro neschopnost projevit vůli, byť jen přechodnou, a nemá-li zákonného zástupce, vyžaduje se souhlas přítomného manžela, rodiče, nebo jiné osoby blízké. Není-li přítomna žádná z těchto osob, vyžaduje se souhlas manžela, a není-li, souhlas rodiče, popřípadě jiné osoby blízké, pokud je lze bez obtíží zjistit a zastihnout a pokud je zřejmé, že nehrozí nebezpečí z prodlení. Není-li možné získat souhlas žádným z výše uvedených způsobů, může souhlas udělit jiná přítomná osoba, která o dotčenou osobu osvědčí mimořádný zájem.

(2) Při zákroku i při udělení souhlasu se vezme zřetel na dříve vyslovená známá přání člověka, do jehož integrity má být zasaženo.

§ 99

Je-li život člověka v náhlém a patrném nebezpečí a nelze-li souhlas ve stavu nouze získat ani v jiné než stanovené formě, lze okamžitě zakročit, pokud to je ve prospěch zdraví dotčené osoby nezbytné.

§ 100

(1) Má-li být zasaženo do integrity nezletilého, který dovršil čtrnáct let, nenabyl plné svéprávnosti a který zákroku vážně odporuje, třebaže zákonný zástupce se zákrokem souhlasí, nelze zákrok provést bez souhlasu soudu. To platí i v případě provedení zákroku na zletilé osobě, která není plně svéprávná.

(2) Nesouhlasí-li zákonný zástupce se zásahem do integrity osoby uvedené v odstavci 1, ač si jej tato osoba přeje, lze zákrok provést na její návrh nebo na návrh osoby jí blízké jen se souhlasem soudu.

§ 101

Má-li být zasaženo do integrity člověka neschopného úsudku způsobem zanechávajícím trvalé, neodvratitelné a vážné následky nebo způsobem spojeným s vážným nebezpečím pro jeho život nebo zdraví, lze zákrok provést jen s přivolením soudu. Tím není dotčeno ustanovení § 99.

§ 102

Soud přivolí k zákroku podle § 100 nebo 101, je-li dotčené osobě podle rozumného uvážení k prospěchu, po jejím zhlédnutí a s plným uznáváním její osobnosti.

§ 103

Bylo-li zasaženo do integrity člověka, který byl ve stavu, kdy nemohl posoudit, co se s ním děje, a nedal-li sám k zákroku souhlas, musí mu být, jakmile to jeho stav dovolí, vysvětleno způsobem, kterému bude schopen porozumět, jaký zákrok byl na něm proveden, a musí být poučen o jeho možných následcích i o riziku neprovedení zákroku.

Pododdíl 4

Práva člověka převzatého do zdravotnického zařízení bez jeho souhlasu

§ 104

Převzít člověka bez jeho souhlasu do zařízení poskytujícího zdravotní péči nebo ho v něm bez jeho souhlasu držet lze jen z důvodu stanoveného zákonem a za podmínky, že nezbytnou péči o jeho osobu nelze zajistit mírnějším a méně omezujícím opatřením. Podání návrhu na omezení svéprávnosti nezakládá samo o sobě důvod, aby byl člověk bez svého souhlasu do takového zařízení převzat nebo v něm držen.

§ 105

(1) Je-li člověk převzat do zařízení poskytujícího zdravotní péči nebo je-li v něm držen, oznámí to jeho zákonnému zástupci, opatrovníku nebo podpůrci a jeho manželu nebo jiné známé osobě blízké neprodleně poskytovatel zdravotních služeb; oznámení manželu nebo jiné osobě blízké však učinit nesmí, pokud mu to bylo zakázáno.

(2) Převzetí člověka do zařízení poskytujícího zdravotní péči oznámí poskytovatel zdravotních služeb do 24 hodin soudu; to platí i v případě, je-li člověk v takovém zařízení zadržen. Soud o učiněném opatření rozhodne do sedmi dnů.

§ 106

(1) Poskytovatel zdravotních služeb zajistí, aby se člověku převzatému do zařízení poskytujícího zdravotní péči nebo zadrženému v takovém zařízení dostalo bez zbytečného odkladu náležitého vysvětlení jeho právního postavení, zákonného důvodu učiněného opatření a možností právní ochrany včetně práva zvolit si zmocněnce nebo důvěrníka.

(2) Vysvětlení se podá tak, aby mu člověk mohl dostatečně porozumět a uvědomit si povahu učiněného opatření a jeho následky; má-li takový člověk zákonného zástupce, opatrovníka nebo podpůrce, podá se vysvětlení bez zbytečného odkladu také jemu.

§ 107

(1) Má-li člověk zmocněnce nebo důvěrníka, oznámí poskytovatel zdravotních služeb učiněné opatření zmocněnci nebo důvěrníkovi bez zbytečného odkladu poté, co se o nich dozví.

(2) Důvěrník může uplatnit ve prospěch člověka svým jménem všechna jeho práva vzniklá v souvislosti s jeho převzetím do příslušného zařízení nebo s jeho držením v takovém zařízení. Stejná práva jako důvěrník má i podpůrce.

§ 108

Kdo byl do zařízení poskytujícího zdravotní péči převzat nebo kdo je v něm držen, má právo projednávat se svým zástupcem, důvěrníkem nebo podpůrcem vlastní záležitosti při osobním rozhovoru a bez přítomnosti třetích osob.

§ 109

(1) Člověk převzatý do zařízení poskytujícího zdravotní péči nebo držený v takovém zařízení má právo, aby jeho zdravotní stav, zdravotní dokumentaci nebo vyjádření ošetřujícího lékaře o neschopnosti úsudku a projevit přání samostatně přezkoumal lékař nezávislý na poskytovateli zdravotních služeb v tomto zařízení i na jeho provozovateli. Stejné právo má i důvěrník nebo podpůrce.

(2) Je-li právo na přezkoumání uplatněno ještě předtím, než soud rozhodne podle § 105 odst. 2, musí být umožněn jeho výkon tak, aby soud mohl zhodnotit výsledky přezkoumání v řízení o přípustnosti učiněného opatření.

§ 110

Rozhodl-li soud o přípustnosti učiněného opatření, schvaluje se tím nucený pobyt v zařízení poskytujícím zdravotní péči, tím však neodnímá právo odmítnout určitý zákrok nebo léčebný výkon.

Pododdíl 5

Nakládání s částmi lidského těla

§ 111

(1) Člověk, jemuž byla odňata část těla, má právo dozvědět se, jak s ní bylo naloženo. Naložit s odňatou

částí lidského těla způsobem pro člověka nedůstojným nebo způsobem ohrožujícím veřejné zdraví se zakazuje.

(2) Odňatou část těla člověka lze za jeho života použít k účelům zdravotnickým, výzkumným nebo vědeckým, pokud k tomu dal souhlas. K použití odňaté části těla člověka k účelu svou povahou neobvyklému se vyžaduje jeho výslovný souhlas vždy.

(3) O tom, co má původ v lidském těle, platí obdobně to, co o částech lidského těla.

§ 112

Člověk může přenechat část svého těla jinému jen za podmínek stanovených jiným právním předpisem. To neplatí, jedná-li se o vlasy nebo podobné části lidského těla, které lze bezbolestně odejmout bez znecitlivění a které se přirozenou cestou obnovují; ty lze přenechat jinému i za odměnu a hledí se na ně jako na věc movitou.

Pododdíl 6

Ochrana lidského těla po smrti člověka

§ 113

(1) Člověk má právo rozhodnout, jak bude po jeho smrti naloženo s jeho tělem.

(2) Provést pitvu nebo použít lidské tělo po smrti člověka pro potřeby lékařské vědy, výzkumu nebo k výukovým účelům bez souhlasu zemřelého lze jen, pokud tak stanoví jiný zákon.

§ 114

(1) Člověk je oprávněn rozhodnout, jaký má mít pohřeb. Nezanechá-li o tom výslovné rozhodnutí, rozhodne o jeho pohřbu manžel zemřelého, a není-li ho, děti zemřelého; není-li jich, pak rozhodnou rodiče a není-li jich, sourozenci zemřelého; nežijí-li, pak rozhodnou jejich děti a není-li ani jich, pak kterákoli z osob blízkých; není-li žádná z těchto osob, pak rozhodne obec, na jejímž území člověk zemřel.

(2) Náklady pohřbu a opatření pohřebiště se hradí z pozůstalosti. Pokud pozůstalost nestačí ke krytí nákladů toho způsobu pohřbu, jaký si zesnulý přál, musí být pohřben alespoň slušným způsobem podle místních zvyklostí.

(3) Jiný právní předpis stanoví, jakým způsobem a na čí náklady bude pohřben člověk, jehož pozůstalost ke krytí nákladů pohřbu nestačí a není-li nikdo ochoten uhradit náklady pohřbu dobrovolně.

§ 115

Zemře-li člověk, aniž projeví souhlas s pitvou nebo s použitím svého těla po smrti způsobem podle § 113, platí, že s provedením pitvy nebo s takovým použitím svého těla nesouhlasí.

§ 116

Kdo souhlasí, aby po jeho smrti bylo jeho tělo pitváno nebo použito způsobem podle § 113, zapíše své stanovisko do rejstříku vedeného podle jiného právního předpisu; tento souhlas lze projevit i ve veřejné listině, nebo vůči poskytovateli zdravotních služeb s účinky vůči tomuto poskytovateli.

§ 117

Souhlas s pitvou nebo s použitím svého těla po smrti pro potřeby lékařské vědy, výzkumu nebo k výukovým účelům lze odvolat. Odvolá-li souhlas člověk ve zdravotnickém zařízení, může tak učinit prohlášením v písemné formě.

Díl 3

Právnické osoby

Oddíl 1

Obecná ustanovení

§ 118

Právnická osoba má právní osobnost od svého vzniku do svého zániku.

§ 119

Právnické osoby vedou spolehlivé záznamy o svých majetkových poměrech, i když nejsou povinny vést účetnictví podle jiného právního předpisu.

Veřejné rejstříky právnických osob

§ 120

(1) Do veřejného rejstříku se o právnické osobě zapíše alespoň den jejího vzniku, den jejího zrušení s uvedením právního důvodu a den jejího zániku, jakož i její název, adresa sídla a předmět činnosti, jméno a adresa bydliště nebo sídla každého člena statutárního orgánu spolu s uvedením způsobu, jakým tento orgán

právnickou osobu zastupuje, a údajů o dni vzniku nebo zániku jejich funkce.

(2) Jiný právní předpis stanoví, jaké jsou veřejné rejstříky právnických osob, které právnické osoby se do nich zapisují a jak, nebo které další údaje se do nich o právnických osobách zapisují, a jak se z nich vymazávají, popřípadě zda je součástí veřejného rejstříku sbírka listin. Veřejné rejstříky právnických osob jsou přístupné každému; každý do nich může nahlížet a pořizovat si z nich výpisy, opisy nebo kopie.

(3) Změní-li se zapsaná skutečnost, oznámí zapsaná osoba nebo ten, komu to ukládá zákon, změnu bez zbytečného odkladu tomu, kdo veřejný rejstřík vede, a ten tuto změnu do veřejného rejstříku bez zbytečného odkladu zapíše.

§ 121

(1) Proti osobě, která právně jedná důvěřujíc údaji zapsanému do veřejného rejstříku, nemá ten, jehož se zápis týká, právo namítnout, že zápis neodpovídá skutečnosti.

(2) Byl-li údaj zapsaný ve veřejném rejstříku zveřejněn, nemůže se nikdo po uplynutí patnácti dnů od zveřejnění dovolat, že o zveřejněném údaji nemohl vědět. Neodpovídá-li zveřejněný údaj zapsanému údaji, nemůže se ten, jehož se údaj týká, vůči jiné osobě dovolat zveřejněného údaje; prokáže-li však, že jí byl zapsaný údaj znám, může proti ní namítnout, že zveřejněný údaj zapsanému neodpovídá.

Ustavení a vznik právnické osoby

§ 122

Právnickou osobu lze ustavit zakladatelským právním jednáním, zákonem, rozhodnutím orgánu veřejné moci, popřípadě jiným způsobem, který stanoví jiný právní předpis.

§ 123

(1) Zakladatelské právní jednání určí alespoň název, sídlo právnické osoby, předmět činnosti, jaký má právnická osoba statutární orgán a jak se vytváří, nestanoví-li to zákon přímo. Určí též, kdo jsou první členové statutárního orgánu.

(2) Pro zakladatelské právní jednání se vyžaduje písemná forma.

§ 124

Neuvede-li se, na jaký čas se právnická osoba ustavuje, platí, že je ustavena na dobu neurčitou.

§ 125

(1) Více zakladatelů zakládá právnickou osobu přijetím stanov nebo uzavřením jiné smlouvy.

(2) Zákon stanoví, ve kterých případech lze právnickou osobu založit i právním jednáním jedné osoby obsaženým v zakladatelské listině.

§ 126

(1) Právnická osoba vzniká dnem zápisu do veřejného rejstříku.

(2) Je-li právnická osoba zřízena zákonem, vzniká dnem nabytí jeho účinnosti, nestanoví-li zákon den pozdější.

(3) Zákon stanoví, ve kterých dalších případech není zápis do veřejného rejstříku potřebný ke vzniku právnické osoby. Zákon stanoví, ve kterých případech je k založení nebo ke vzniku právnické osoby potřebné rozhodnutí orgánu veřejné moci.

§ 127

Za právnickou osobu lze jednat jejím jménem již před jejím vznikem. Kdo takto jedná, je z tohoto jednání oprávněn a zavázán sám; jedná-li více osob, jsou oprávněny a zavázány společně a nerozdílně. Právnická osoba může účinky těchto jednání pro sebe do tří měsíců od svého vzniku převzít. V takovém případě platí, že je z těchto jednání oprávněna a zavázána od počátku. Převezme-li je, dá dalším zúčastněným najevo, že tak učinila.

§ 128

Po vzniku právnické osoby se nelze domáhat určení, že nevznikla, a nelze z toho důvodu zrušit její zápis do veřejného rejstříku.

§ 129

(1) Soud prohlásí právnickou osobu po jejím vzniku za neplatnou i bez návrhu, pokud

a) zakladatelské právní jednání chybí,
b) zakladatelské právní jednání nemá náležitost nezbytnou pro právní existenci právnické osoby,
c) právní jednání zakladatelů odporuje § 145 nebo

d) právnickou osobu založilo méně osob, než je k tomu podle zákona třeba.

(2) Dnem, kdy je právnická osoba prohlášena za neplatnou, vstupuje do likvidace.

§ 130

Před rozhodnutím podle § 129 poskytne soud právnické osobě přiměřenou lhůtu k zjednání nápravy, jedná-li se o závadu, kterou lze odstranit.

§ 131

Prohlášení právnické osoby za neplatnou nemá vliv na práva a povinnosti, jichž nabyla.

Název

§ 132

(1) Jménem právnické osoby je její název.

(2) Název musí odlišit právnickou osobu od jiné osoby a obsahovat označení její právní formy. Název nesmí být klamavý.

§ 133

(1) Název může obsahovat jméno člověka, k němuž má právnická osoba zvláštní vztah. Je-li člověk živ, lze užít jeho jméno v názvu právnické osoby jen s jeho souhlasem; zemřel-li, aniž dal souhlas, vyžaduje se souhlas jeho manžela, a pokud není, souhlas zletilého potomka, a pokud není on, souhlas předka.

(2) Bylo-li v názvu právnické osoby užito příjmení a je-li pro to důvod spočívající v důležitém zájmu na ochraně rodiny, použije se § 78 odst. 3 obdobně.

(3) Kdo má právo udělit souhlas k užití jména člověka v názvu právnické osoby, má právo jej kdykoli odvolat, a to i když jej udělil na určitou dobu; bylo-li ujednáno něco jiného, nepřihlíží se k tomu, odůvodňuje-li odvolání souhlasu podstatná změna okolností nebo jiný rozumný důvod. Byl-li souhlas udělený na určitou dobu odvolán, aniž to odůvodňuje podstatná změna okolností nebo jiný rozumný důvod, nahradí odvolávající právnické osobě škodu z toho vzniklou.

§ 134

(1) Název právnické osoby může obsahovat některý příznačný prvek názvu jiné právnické osoby, je-li pro to důvod v jejich vzájemném vztahu. I v tom případě musí být veřejnost s to oba názvy dostatečně rozlišit.

(2) Příznačný prvek názvu jiné právnické osoby nelze v názvu použít bez jejího souhlasu. Ustanovení § 133 odst. 3 se použije obdobně.

§ 135

(1) Právnická osoba, která byla dotčena zpochybněním svého práva k názvu nebo která utrpěla újmu pro neoprávněný zásah do tohoto práva, nebo které taková újma hrozí, zejména neoprávněným užitím názvu, se může domáhat, aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno nebo aby byl odstraněn jeho následek.

(2) Stejná ochrana náleží právnické osobě proti tomu, kdo bez zákonného důvodu zasahuje do její pověsti nebo soukromí, ledaže se jedná o účely vědecké či umělecké nebo o tiskové, rozhlasové, televizní nebo obdobné zpravodajství; ani takový zásah však nesmí být v rozporu s oprávněnými zájmy právnické osoby.

§ 136

Sídlo

(1) Při ustavení právnické osoby se určí její sídlo. Nenaruší-li to klid a pořádek v domě, může být sídlo i v bytě.

(2) Zapisuje-li se právnická osoba do veřejného rejstříku, postačí, pokud zakladatelské právní jednání uvede název obce, kde je sídlo právnické osoby; do veřejného rejstříku však právnická osoba navrhne zapsat plnou adresu sídla.

§ 137

(1) Každý se může dovolat skutečného sídla právnické osoby.

(2) Proti tomu, kdo se dovolá sídla zapsaného ve veřejném rejstříku, nemůže právnická osoba namítat, že má skutečné sídlo v jiném místě.

Přemístění sídla

§ 138

(1) Právnická osoba, která má sídlo v zahraničí, může přemístit sídlo na území České republiky. To neplatí, pokud to nepřipouští právní řád státu, ve kterém má právnická osoba sídlo, nebo pokud jde o právnickou osobu zakázanou podle § 145.

(2) Právnická osoba, která hodlá přemístit své

sídlo na území České republiky, přiloží k návrhu na zápis do příslušného veřejného rejstříku rozhodnutí o tom, jakou právní formu české právnické osoby zvolila, a zakladatelské právní jednání vyžadované českým právním řádem pro tuto formu právnické osoby.

(3) Vnitřní právní poměry právnické osoby se po přemístění sídla do tuzemska řídí českým právním řádem. Českým právním řádem se řídí i ručení jejích členů nebo členů jejích orgánů za dluhy právnické osoby, pokud vznikly po dni účinnosti přemístění sídla do tuzemska.

§ 139

Právnická osoba, která má sídlo v České republice, může přemístit své sídlo do zahraničí, pokud to neodporuje veřejnému pořádku a pokud to připouští právní řád státu, do něhož má být sídlo právnické osoby přemístěno.

§ 140

(1) Právnická osoba, která hodlá přemístit sídlo do zahraničí, zveřejní tento záměr s uvedením adresy nového sídla a právní formy po přemístění sídla alespoň tři měsíce přede dnem předpokládaného přemístění sídla. Věřitelé mají právo požadovat dostatečné zajištění svých dosud nesplatných pohledávek do dvou měsíců od zveřejnění, dojde-li po přemístění sídla ke zhoršení dobytnosti jejich pohledávek v České republice.

(2) Nedojde-li k dohodě o způsobu a rozsahu zajištění, rozhodne o dostatečném zajištění a o jeho rozsahu soud s ohledem na druh a výši pohledávky. Neposkytne-li právnická osoba zajištění podle rozhodnutí soudu, ručí za dluhy, které nebyly zajištěny, členové statutárního orgánu vyjma těch, kteří prokáží, že vynaložili dostatečné úsilí, aby rozhodnutí bylo splněno.

§ 141

(1) Člen právnické osoby, který s přemístěním sídla do zahraničí nesouhlasil, má právo ukončit členství v právnické osobě s účinky ke dni přemístění sídla. Má-li člen právnické osoby při ukončení členství právo na vypořádání, poskytne mu právnická osoba plnění nejpozději ke dni účinnosti přemístění sídla. Za splnění tohoto závazku ručí členové statutárního orgánu.

(2) Za dluhy, které vznikly přede dnem účinnosti přemístění sídla, ručí členové právnické osoby a jejího statutárního orgánu stejně jako před přemístěním sídla do zahraničí.

§ 142

Přemístění sídla je účinné ode dne zápisu jeho adresy do příslušného veřejného rejstříku.

§ 143

Pro zřizování a přemísťování poboček právnických osob platí § 138 až 142 obdobně.

Účel právnických osob

§ 144

(1) Právnickou osobu lze ustavit ve veřejném nebo v soukromém zájmu. Tato její povaha se posuzuje podle hlavní činnosti právnické osoby.

(2) Zákon stanoví, ke kterým účelům lze ustavit právnickou osobu jen při splnění zvláštních podmínek.

§ 145

(1) Zakazuje se založit právnickou osobu, jejímž účelem je porušení práva nebo dosažení nějakého cíle nezákonným způsobem, zejména je-li jím účelem

a) popření nebo omezení osobních, politických nebo jiných práv osob pro jejich národnost, pohlaví, rasu, původ, politické nebo jiné smýšlení, náboženské vyznání a sociální postavení,
b) rozněcování nenávisti a nesnášenlivosti,
c) podpora násilí nebo
d) řízení orgánu veřejné moci nebo výkonu veřejné správy bez zákonného zmocnění.

(2) Zakazuje se založit právnickou osobu ozbrojenou nebo s ozbrojenými složkami, ledaže se jedná o právnickou osobu zřízenou zákonem, jíž zákon ozbrojení nebo vytvoření ozbrojené složky výslovně dovoluje nebo ukládá, nebo o právnickou osobu, která nakládá se zbraněmi v souvislosti se svým podnikáním podle jiného právního předpisu, anebo o právnickou osobu, jejíž členové drží nebo užívají zbraně pro sportovní nebo kulturní účely či k myslivosti nebo k plnění úkolů podle jiného právního předpisu.

Veřejná prospěšnost

§ 146

Veřejně prospěšná je právnická osoba, jejímž posláním je přispívat v souladu se zakladatelským právním jednáním vlastní činností k dosahování obecného blaha, pokud na rozhodování právnické osoby mají podstatný vliv jen bezúhonné osoby, pokud nabyla

majetek z poctivých zdrojů a pokud hospodárně využívá své jmění k veřejně prospěšnému účelu.

§ 147

Veřejně prospěšná právnická osoba má právo na zápis statusu veřejné prospěšnosti do veřejného rejstříku, pokud splní podmínky stanovené jiným právním předpisem.

§ 148

Je-li ve veřejném rejstříku zapsán status veřejné prospěšnosti, vymaže jej ten, kdo veřejný rejstřík vede, pokud se právnická osoba statusu veřejné prospěšnosti vzdá, nebo pokud o jeho odnětí rozhodne soud. Výmazem z veřejného rejstříku status veřejné prospěšnosti zaniká.

§ 149

Soud o odnětí statusu veřejné prospěšnosti rozhodne na návrh osoby, která na tom má právní zájem, nebo i bez návrhu v případě, že právnická osoba přestane splňovat podmínky pro jeho nabytí a nedostatek ani na výzvu soudu v přiměřené lhůtě neodstraní.

§ 150

Jen právnická osoba, jejíž status veřejné prospěšnosti je ve veřejném rejstříku zapsán, má právo uvést ve svém názvu, že je veřejně prospěšná.

Orgány právnické osoby

§ 151

(1) Zákon stanoví, popřípadě zakladatelské právní jednání určí, jakým způsobem a v jakém rozsahu členové orgánů právnické osoby za ni rozhodují a nahrazují její vůli.

(2) Dobrá víra členů orgánu právnické osoby se přičítá právnické osobě.

§ 152

(1) Právnická osoba si tvoří orgány o jednom členu (individuální) nebo o více členech (kolektivní).

(2) Fyzická osoba, která je členem orgánu právnické osoby a která je do funkce volena, jmenována či jinak povolána (dále jen „člen voleného orgánu“), musí být plně svéprávná. To platí i pro zástupce právnické osoby, která je sama členem voleného orgánu jiné právnické osoby.

(3) Týká-li se hlavní činnost právnické osoby nezletilých nebo osob s omezenou svéprávností a není-li hlavním účelem právnické osoby podnikání, může zakladatelské právní jednání určit, že členem voleného kolektivního orgánu právnické osoby může být i osoba nezletilá nebo osoba s omezenou svéprávností.

§ 153

(1) Osoba, jejíž úpadek byl osvědčen, se může stát členem voleného orgánu, oznámila-li to předem tomu, kdo ji do funkce povolává; to neplatí, pokud od skončení insolvenčního řízení uplynuly alespoň tři roky.

(2) Byl-li osvědčen úpadek osoby, která je členem voleného orgánu, oznámí to tato osoba bez zbytečného odkladu tomu, kdo ji do funkce povolal.

(3) Nedošlo-li k oznámení, může se domáhat každý, kdo na tom má právní zájem, aby člena voleného orgánu z funkce odvolal soud. To neplatí, rozhodl-li ten, kdo člena voleného orgánu povolal, poté, co se o osvědčení úpadku této osoby dozvěděl, že má ve funkci setrvat.

§ 154

Je-li členem voleného orgánu právnické osoby jiná právnická osoba, zmocní fyzickou osobu, aby ji v orgánu zastupovala, jinak právnickou osobu zastupuje člen jejího statutárního orgánu.

§ 155

(1) Byl-li členem voleného orgánu povolán ten, kdo k tomu není podle zákona způsobilý, hledí se na jeho povolání do funkce, jako by se nestalo. Ztratí-li člen voleného orgánu po svém povolání do funkce zákonnou způsobilost být členem voleného orgánu, jeho funkce zaniká; zánik funkce právnické osobě oznámí bez zbytečného odkladu.

(2) Hledí-li se na povolání osoby do funkce člena voleného orgánu, jako by se nestalo, nebo je-li povolání neplatné, nedotýká se to práva nabytého v dobré víře.

§ 156

(1) Je-li orgán kolektivní, rozhoduje o záležitostech právnické osoby ve sboru. Je schopen usnášet se za přítomnosti nebo jiné účasti většiny členů a rozhoduje většinou hlasů zúčastněných členů.

(2) Je-li působnost jednotlivých členů orgánu rozdělena podle určitých oborů, ustanovení odstavce 1 se

nepoužije. Rozdělení působnosti nezbavuje další členy povinnosti dohlížet, jak jsou záležitosti právnické osoby spravovány.

§ 157

(1) Je-li rozhodnutí přijato, zaznamená se na žádost člena voleného orgánu, který návrhu odporoval, jeho odchylný názor.

(2) Byl-li návrh přijat za neúčasti některého z členů, je tento člen oprávněn dozvědět se obsah rozhodnutí.

§ 158

(1) Zakladatelské právní jednání může stanovit pro schopnost orgánu usnášet se vyšší počet zúčastněných, vyžádat pro přijetí rozhodnutí vyšší počet hlasů nebo stanovit postup, kterým lze způsob rozhodování orgánu měnit.

(2) Zakladatelské právní jednání může připustit rozhodování orgánu i mimo zasedání v písemné formě nebo s využitím technických prostředků.

(3) Zakladatelské právní jednání může určit, že v případě dosažení rovnosti hlasů při rozhodování voleného orgánu právnické osoby rozhoduje hlas předsedajícího.

§ 159

(1) Kdo přijme funkci člena voleného orgánu, zavazuje se, že ji bude vykonávat s nezbytnou loajalitou i s potřebnými znalostmi a pečlivostí. Má se za to, že jedná nedbale, kdo není této péče řádného hospodáře schopen, ač to musel zjistit při přijetí funkce nebo při jejím výkonu, a nevyvodí z toho pro sebe důsledky.

(2) Člen voleného orgánu vykonává funkci osobně; to však nebrání tomu, aby člen zmocnil pro jednotlivý případ jiného člena téhož orgánu, aby za něho při jeho neúčasti hlasoval.

(3) Nenahradil-li člen voleného orgánu právnické osobě škodu, kterou jí způsobil porušením povinnosti při výkonu funkce, ačkoli byl povinen škodu nahradit, ručí věřiteli právnické osoby za její dluh v rozsahu, v jakém škodu nenahradil, pokud se věřitel plnění na právnické osobě nemůže domoci.

§ 160

Odstoupí-li člen voleného orgánu ze své funkce prohlášením došlým právnické osobě, zaniká funkce uplynutím dvou měsíců od dojití prohlášení.

Jednání za právnickou osobu

§ 161

Kdo právnickou osobu zastupuje, dá najevo, co ho k tomu opravňuje, neplyne-li to již z okolností. Kdo za právnickou osobu podepisuje, připojí k jejímu názvu svůj podpis, popřípadě i údaj o své funkci nebo o svém pracovním zařazení.

§ 162

Zastupuje-li právnickou osobu člen jejího orgánu způsobem zapsaným do veřejného rejstříku, nelze namítat, že právnická osoba nepřijala potřebné usnesení, že usnesení bylo stiženo vadou, nebo že člen orgánu přijaté usnesení porušil.

§ 163

Statutárnímu orgánu náleží veškerá působnost, kterou zakladatelské právní jednání, zákon nebo rozhodnutí orgánu veřejné moci nesvěří jinému orgánu právnické osoby.

§ 164

(1) Člen statutárního orgánu může zastupovat právnickou osobu ve všech záležitostech.

(2) Náleží-li působnost statutárního orgánu více osobám, tvoří kolektivní statutární orgán. Neurčí-li zakladatelské právní jednání, jak jeho členové právnickou osobu zastupují, činí tak každý člen samostatně. Vyžaduje-li zakladatelské právní jednání, aby členové statutárního orgánu jednali společně, může člen právnickou osobu zastoupit jako zmocněnec samostatně, jen byl-li zmocněn k určitému právnímu jednání.

(3) Má-li právnická osoba s kolektivním statutárním orgánem zaměstnance, pověří jednoho člena statutárního orgánu právním jednáním vůči zaměstnancům; jinak tuto působnost vykonává předseda statutárního orgánu.

§ 165

(1) Nemá-li statutární orgán dostatečný počet členů potřebný k rozhodování, jmenuje na návrh toho, kdo osvědčí právní zájem, chybějící členy soud na dobu než budou noví členové povoláni postupem určeným v zakladatelském právním jednání; jinak soud jmenuje

právnické osobě opatrovníka, a to i bez návrhu, kdykoli se o tom při své činnosti dozví.

(2) Soud jmenuje právnické osobě opatrovníka, a to i bez návrhu, jsou-li zájmy člena statutárního orgánu v rozporu se zájmy právnické osoby a nemá-li právnická osoba jiného člena orgánu schopného ji zastupovat.

§ 166

(1) Právnickou osobu zastupují její zaměstnanci v rozsahu obvyklém vzhledem k jejich zařazení nebo funkci; přitom rozhoduje stav, jak se jeví veřejnosti. Co je stanoveno o zastoupení právnické osoby zaměstnancem, platí obdobně pro zastoupení právnické osoby jejím členem nebo členem jiného orgánu nezapsaného do veřejného rejstříku.

(2) Omezení zástupčího oprávnění vnitřním předpisem právnické osoby má účinky vůči třetí osobě, jen muselo-li jí být známo.

§ 167

Právnickou osobu zavazuje protiprávní čin, kterého se při plnění svých úkolů dopustil člen voleného orgánu, zaměstnanec nebo jiný její zástupce vůči třetí osobě.

Zrušení právnické osoby

§ 168

(1) Právnická osoba se zrušuje právním jednáním, uplynutím doby, rozhodnutím orgánu veřejné moci nebo dosažením účelu, pro který byla ustavena, a z dalších důvodů stanovených zákonem.

(2) O dobrovolném zrušení právnické osoby rozhoduje její příslušný orgán.

§ 169

(1) Po zrušení právnické osoby se vyžaduje její likvidace, ledaže celé její jmění nabývá právní nástupce, nebo stanoví-li zákon jinak.

(2) Neplyne-li z právního jednání o zrušení právnické osoby, zda je rušena s likvidací nebo bez likvidace, platí, že je zrušena s likvidací.

§ 170

Kdo rozhodl o zrušení právnické osoby s likvidací, může rozhodnutí změnit, dokud ještě nedošlo k naplnění účelu likvidace.

§ 171

S likvidací se právnická osoba zrušuje

a) uplynutím doby, na kterou byla založena,
b) dosažením účelu, pro který byla založena,
c) dnem určeným zákonem nebo právním jednáním o zrušení právnické osoby, jinak dnem jeho účinnosti, nebo
d) dnem právní moci rozhodnutí orgánu veřejné moci, nestanoví-li se v rozhodnutí den pozdější.

§ 172

(1) Soud na návrh toho, kdo na tom osvědčí právní zájem, nebo i bez návrhu, zruší právnickou osobu a nařídí její likvidaci, jestliže

a) vyvíjí nezákonnou činnost v takové míře, že to závažným způsobem narušuje veřejný pořádek,
b) již nadále nesplňuje předpoklady vyžadované pro vznik právnické osoby zákonem,
c) nemá déle než dva roky statutární orgán schopný usnášet se, nebo
d) tak stanoví zákon.

(2) Umožňuje-li zákon soudu zrušit právnickou osobu z důvodu, který lze odstranit, soud jí před vydáním rozhodnutí stanoví přiměřenou lhůtu k odstranění nedostatků.

§ 173

(1) Zrušuje-li se právnická osoba při přeměně, zrušuje se bez likvidace dnem účinnosti přeměny.

(2) Byl-li osvědčen úpadek právnické osoby, zrušuje se bez likvidace zrušením konkursu po splnění rozvrhového usnesení, nebo zrušením konkursu proto, že majetek je zcela nepostačující; do likvidace však vstoupí, objeví-li se po skončení insolvenčního řízení nějaký majetek.

Přeměna právnické osoby

§ 174

(1) Přeměnou právnické osoby je fúze, rozdělení a změna právní formy.

(2) Právnická osoba může změnit právní formu, jen stanoví-li to zákon.

§ 175

(1) Kdo rozhodl o přeměně právnické osoby, může rozhodnutí změnit, dokud se přeměna nestane účinnou.

(2) Stane-li se přeměna právnické osoby účinnou, nelze rozhodnout, že nenastala, ani vyslovit neplatnost právního jednání, které k přeměně vedlo, a nelze zrušit zápis přeměny do veřejného rejstříku.

§ 176

(1) Při přeměně musí být stanoven rozhodný den, od něhož se jednání zanikající právnické osoby považuje z účetního hlediska za jednání uskutečněné na účet nástupnické právnické osoby.

(2) Ke dni předcházejícímu rozhodný den sestaví zanikající právnická osoba nebo právnická osoba rozdělovaná odštěpením konečnou účetní závěrku. K rozhodnému dni sestaví nástupnická právnická osoba nebo právnická osoba rozdělovaná odštěpením zahajovací rozvahu.

§ 177

(1) Účinnost přeměny právnické osoby zapisované do veřejného rejstříku nastává dnem zápisu do veřejného rejstříku. V takovém případě se rozhodný den stanoví tak, aby nepředcházel den podání návrhu na zápis přeměny do veřejného rejstříku o více než dvanáct měsíců.

(2) Jsou-li zúčastněné osoby zapsány do veřejného rejstříku v různých obvodech, podá se návrh na zápis přeměny v kterémkoli z nich a orgán veřejné moci zapíše do veřejného rejstříku všechny zapisované skutečnosti k témuž dni.

§ 178

(1) Fúze se děje sloučením nebo splynutím nejméně dvou zúčastněných právnických osob. Sloučení nebo splynutí se považuje za převod činnosti zaměstnavatele.

(2) Při sloučení nejméně jedna ze zúčastněných osob zaniká; práva a povinnosti zanikajících osob přecházejí na jedinou ze zúčastněných osob jako na nástupnickou právnickou osobu.

(3) Při splynutí zanikají všechny zúčastněné osoby a na jejich místě vzniká nová právnická osoba jako osoba nástupnická; na ni přecházejí práva a povinnosti všech zanikajících osob.

§ 179

(1) Právnická osoba se rozštěpením rozděluje se založením nových právnických osob, nebo se rozděluje za současného sloučení s jinými právnickými osobami (dále jen „rozdělení sloučením“). Právnická osoba se může založit i odštěpením, nebo spojením více způsobů rozdělení. Rozdělení sloučením, odštěpení, jakož i jiné způsoby rozdělení, se považují za převod činnosti zaměstnavatele.

(2) Pokud rozdělením rozdělovaná právnická osoba zaniká a její práva a povinnosti přecházejí na několik nástupnických právnických osob, pak

a) jsou-li na rozdělení nástupnické právnické osoby zúčastněny jako osoby již existující, jedná se o rozštěpení sloučením,
b) mají-li nástupnické právnické osoby rozdělením teprve vzniknout, jedná se o rozštěpení se založením nových právnických osob.

(3) Při rozdělení právnické osoby odštěpením se rozdělovaná právnická osoba neruší, ani nezaniká, ale vyčleněná část jejích práv a povinností přechází na existující nebo nově založenou nástupnickou osobu.

§ 180

V případech uvedených v § 179 odst. 2 nebo 3 rozhodne příslušný orgán právnické osoby, kteří zaměstnanci zanikající právnické osoby se stanou zaměstnanci jednotlivých nástupnických právnických osob.

§ 181

Fúzovat a rozdělovat se mohou právnické osoby o různé právní formě jen tehdy, stanoví-li tak zákon.

§ 182

Přechází-li přeměnou právnické osoby její jmění na nástupnickou právnickou osobu a vyžaduje-li se podle jiného právního předpisu souhlas orgánu veřejné moci k převodu práv a povinností, vyžaduje se tento souhlas i k přeměně právnické osoby.

§ 183

(1) Při změně právní formy se neruší ani nezaniká právnická osoba, jejíž právní forma se mění, pouze se mění její právní poměry, a jde-li o korporaci, také právní postavení jejích členů.

(2) Není-li den, k němuž byl vyhotoven návrh smlouvy nebo rozhodnutí o změně právní formy roz-

vahovým dnem podle jiného právního předpisu, sestaví právnická osoba k tomuto dni mezitímní účetní závěrku. Údaje, z nichž je sestavena účetní závěrka ke dni zpracování změny právní formy, nesmí předcházet den rozhodnutí právnické osoby o změně právní formy více než tři měsíce.

§ 184

(1) O přeměně právnické osoby zřízené zákonem lze rozhodnout, pokud to zákon výslovně stanoví.

(2) O přeměně právnické osoby zřízené rozhodnutím orgánu veřejné moci rozhoduje tento orgán.

Zánik právnické osoby

§ 185

Právnická osoba zapsaná do veřejného rejstříku zaniká dnem výmazu z veřejného rejstříku.

§ 186

Právnická osoba, která nepodléhá zápisu do veřejného rejstříku, zaniká skončením likvidace.

Likvidace

§ 187

(1) Účelem likvidace je vypořádat majetek zrušené právnické osoby (likvidační podstatu), vyrovnat dluhy věřitelům a naložit s čistým majetkovým zůstatkem, jenž vyplyne z likvidace (s likvidačním zůstatkem), podle zákona.

(2) Právnická osoba vstupuje do likvidace dnem, kdy je zrušena nebo prohlášena za neplatnou. Vstoupí-li právnická osoba zapsaná ve veřejném rejstříku do likvidace, navrhne likvidátor bez zbytečného odkladu zápis vstupu do likvidace do veřejného rejstříku. Po dobu likvidace užívá právnická osoba svůj název s dodatkem „v likvidaci“.

§ 188

Vstoupí-li právnická osoba do likvidace, nesmí za ni nikdo právně jednat mimo rozsah stanovený v § 196 od okamžiku, kdy se o jejím vstupu do likvidace dozvěděl nebo kdy se o něm dozvědět měl a mohl.

§ 189

(1) Při vstupu do likvidace povolá příslušný orgán právnické osobě likvidátora; likvidátorem může být jen osoba způsobilá být členem statutárního orgánu. Zanikne-li funkce likvidátora ještě před zánikem právnické osoby, povolá příslušný orgán právnické osobě bez zbytečného odkladu nového likvidátora.

(2) Je-li právnická osoba v likvidaci a nebyl-li likvidátor povolán, vykonávají jeho působnost všichni členové statutárního orgánu.

§ 190

Je-li k likvidaci právnické osoby povoláno několik likvidátorů, tvoří kolektivní orgán.

§ 191

(1) Právnické osobě, která vstoupila do likvidace, aniž byl povolán likvidátor podle § 189, jmenuje likvidátora soud, a to i bez návrhu. Soud jmenuje likvidátora i v případě, že sám rozhodl o zrušení právnické osoby.

(2) Na návrh osoby, která na tom osvědčí právní zájem, soud odvolá likvidátora, který řádně neplní své povinnosti, a jmenuje nového likvidátora.

(3) Nebyl-li podán jiný návrh či nelze-li návrhu vyhovět, může soud při postupu podle odstavce 1 nebo 2 likvidátorem jmenovat i bez jeho souhlasu člena statutárního orgánu. Takový likvidátor nemůže ze své funkce odstoupit. Může však navrhnout soudu, aby ho funkce zprostil, prokáže-li, že na něm nelze spravedlivě požadovat, aby funkci vykonával.

(4) Nelze-li likvidátora jmenovat ani podle odstavce 3, jmenuje ho soud z osob zapsaných do seznamu insolvenčních správců.

§ 192

Jmenoval-li likvidátora soud, poskytnou třetí osoby likvidátorovi součinnost ve stejném rozsahu, v jakém jsou povinny poskytnout ji insolvenčnímu správci.

§ 193

Likvidátor nabývá působnosti statutárního orgánu okamžikem svého povolání. Za řádný výkon funkce likvidátor odpovídá stejně jako člen statutárního orgánu.

§ 194

Jen soud může odvolat z funkce likvidátora, kterého do funkce jmenoval.

§ 195

Odměnu a způsob její výplaty určuje likvidátorovi ten, kdo jej povolal.

§ 196

(1) Činnost likvidátora může sledovat jen účel, jaký odpovídá povaze a cíli likvidace.

(2) Nabyla-li právnická osoba dědictví nebo odkaz s podmínkou, doložením času nebo s příkazem, tato omezení likvidátor dodrží. Jestliže však právnická osoba obdržela účelově vázané prostředky z veřejných rozpočtů, použije likvidátor tyto prostředky podle rozhodnutí orgánu, který je poskytl; obdobně likvidátor postupuje, jestliže právnická osoba obdržela prostředky účelově vázané k dosažení veřejně prospěšného účelu.

§ 197

Likvidátor uspokojí v průběhu likvidace přednostně pohledávky zaměstnanců; to neplatí, je-li právnická osoba v úpadku.

§ 198

(1) Likvidátor oznámí vstup právnické osoby do likvidace všem známým věřitelům.

(2) Likvidátor zveřejní bez zbytečného odkladu nejméně dvakrát za sebou alespoň s dvoutýdenním odstupem oznámení podle odstavce 1 společně s výzvou pro věřitele, aby přihlásili své pohledávky ve lhůtě, která nesmí být kratší než tři měsíce od druhého zveřejnění.

§ 199

(1) Likvidátor sestaví ke dni vstupu právnické osoby do likvidace zahajovací rozvahu a soupis jmění právnické osoby.

(2) Likvidátor vydá proti úhradě nákladů soupis jmění každému věřiteli, který o to požádá.

§ 200

Zjistí-li likvidátor v průběhu likvidace, že právnická osoba je v úpadku, podá bez zbytečného odkladu insolvenční návrh, ledaže se jedná o případ uvedený v § 201.

§ 201

(1) Jedná-li se o případ podle § 173 odst. 2 a likvidační podstata nepostačuje k splnění všech dluhů, likvidátor z výtěžku uhradí v prvé skupině náklady likvidace, ve druhé skupině ze zůstatku uspokojí pohledávky zaměstnanců a poté hradí ve třetí skupině pohledávky ostatních věřitelů.

(2) Není-li možné plně vyrovnat pohledávky v téže skupině, uspokojí se poměrně.

§ 202

(1) Nezdaří-li se v přiměřené době celou likvidační podstatu zpeněžit, vyrovná likvidátor z částečného výtěžku přednostně náklady a pohledávky z první a pak z druhé skupiny, je-li to možné; tím není dotčen § 201 odst. 2. Poté likvidátor nabídne věřitelům pohledávek třetí skupiny likvidační podstatu k převzetí na úhradu dluhů.

(2) Nezdaří-li se v přiměřené době zpeněžit likvidační podstatu ani zčásti, anebo nejsou-li z částečného výtěžku pohledávky první a druhé skupiny zcela vyrovnány, likvidátor nabídne likvidační podstatu k převzetí všem věřitelům.

(3) O věřiteli, jemuž byla likvidační podstata nabídnuta podle odstavce 1 nebo 2 a do dvou měsíců se k nabídce nevyjádřil, platí, že nabídku přijal; tento účinek nenastane, nepoučil-li jej o tom likvidátor v nabídce.

§ 203

(1) Věřitelům, kteří převezmou likvidační podstatu, náleží každému podíl určený poměrem výše jejich pohledávek; ve zbytku jejich pohledávky zanikají.

(2) Odmítne-li některý z věřitelů účast na převzetí likvidační podstaty, považuje se jeho pohledávka za zaniklou. To neplatí, pokud se následně zjistí dosud neznámý majetek právnické osoby.

§ 204

(1) Odmítnou-li všichni věřitelé likvidační podstatu převzít, přechází likvidační podstata dnem zániku právnické osoby na stát; likvidátor to bez zbytečného odkladu oznámí orgánu příslušnému podle jiného zákona.

(2) Bez zřetele k § 201 až 203 náleží věřiteli, který je podle jiného zákona věřitelem zajištěným, uspokojení z jistoty, kterou byla jeho pohledávka zajištěna.

Nebude-li zajištěný věřitel takto plně uspokojen ve své pohledávce, náleží mu ve zbytku plnění podle § 201 až 203.

§ 205

(1) Jakmile likvidátor dokončí vše, co předchází naložení s likvidačním zůstatkem nebo předání likvidační podstaty podle § 202 nebo oznámení podle § 204, vyhotoví konečnou zprávu o průběhu likvidace, v níž uvede alespoň, jak bylo s likvidační podstatou naloženo, a popřípadě též návrh na použití likvidačního zůstatku. K témuž dni likvidátor sestaví účetní závěrku. Likvidátor k účetní závěrce připojuje podpisový záznam.

(2) Konečnou zprávu, návrh na použití likvidačního zůstatku a účetní závěrku předloží likvidátor ke schválení tomu, kdo jej povolal do funkce. Ten, kdo se stal likvidátorem podle § 189 odst. 1, předloží konečnou zprávu, návrh na použití likvidačního zůstatku a účetní závěrku tomu orgánu právnické osoby, který má působnost ho z funkce odvolat, popřípadě působnost ho kontrolovat. Není-li takový orgán, předloží likvidátor tyto doklady a návrhy ke schválení soudu.

(3) Výmazu právnické osoby z veřejného rejstříku nebrání, že nebyly schváleny dokumenty uvedené v odstavci 1.

§ 206

(1) Dokud nejsou uspokojena práva všech věřitelů, kteří své pohledávky přihlásili včas podle § 198, nelze vyplácet podíl na likvidačním zůstatku ani ve formě zálohy, ani jej jinak použít.

(2) Je-li pohledávka sporná nebo není-li ještě splatná, lze likvidační zůstatek použít jen, byla-li věřiteli poskytnuta dostatečná jistota.

§ 207

Likvidace končí použitím likvidačního zůstatku, převzetím likvidační podstaty věřiteli, nebo jejím odmítnutím. Likvidátor podá do třiceti dnů od skončení likvidace návrh na výmaz právnické osoby z veřejného rejstříku.

§ 208

Zjistí-li se ještě před výmazem právnické osoby z veřejného rejstříku její dosud neznámý majetek nebo objeví-li se potřeba jiných nezbytných opatření, likvidace neskončí a likvidátor tento majetek vypořádá nebo provede další nezbytná opatření. Po ukončení těchto jednání postupuje podle § 205 až 207; ustanovení § 170 se nepoužije.

§ 209

(1) Zjistí-li se neznámý majetek právnické osoby po jejím výmazu z veřejného rejstříku nebo objeví-li se jiný zájem hodný právní ochrany, soud na návrh toho, kdo osvědčí právní zájem, zruší výmaz právnické osoby, rozhodne o její likvidaci a jmenuje likvidátora. Kdo vede veřejný rejstřík, do něho podle tohoto rozhodnutí zapíše obnovení právnické osoby, skutečnost, že je v likvidaci a údaje o likvidátorovi. Od obnovení se na právnickou osobu hledí, jako by nikdy nezanikla.

(2) Byla-li právnická osoba obnovena vzhledem k zjištění neznámého majetku, obnoví se neuspokojené pohledávky jejích věřitelů.

Oddíl 2

Korporace

Pododdíl 1

Obecně o korporacích

§ 210

(1) Korporaci vytváří jako právnickou osobu společenství osob.

(2) Na právnickou osobu tvořenou jediným členem se hledí jako na korporaci.

§ 211

(1) Korporace může mít jediného člena, připouští-li to zákon. V takovém případě jediný člen korporace v ní nemůže z vlastní vůle ukončit členství, ledaže v důsledku toho na jeho místo vstoupí nová osoba.

(2) Klesne-li počet členů korporace pod počet stanovený zákonem, soud ji i bez návrhu zruší a rozhodne o její likvidaci. Nejprve jí však poskytne přiměřenou lhůtu ke zjednání nápravy.

§ 212

(1) Přijetím členství v korporaci se člen vůči ní zavazuje chovat se čestně a zachovávat její vnitřní řád. Korporace nesmí svého člena bezdůvodně zvýhodňovat ani znevýhodňovat a musí šetřit jeho členská práva i oprávněné zájmy.

(2) Zneužije-li člen soukromé korporace hlasovací

právo k újmě celku, rozhodne soud na návrh toho, kdo prokáže právní zájem, že k hlasu tohoto člena nelze pro určitý případ přihlížet. Toto právo zaniká, pokud návrh není podán do tří měsíců ode dne, kdy k zneužití hlasu došlo.

§ 213

Poškodí-li korporaci její člen nebo člen jejího orgánu způsobem, který zakládá jeho povinnost k náhradě a kterým byl poškozen i jiný člen korporace na hodnotě své účasti, a domáhá-li se náhrady jen tento člen, může soud škůdci i bez zvláštního návrhu uložit povinnost nahradit způsobenou škodu jen korporaci, pokud to odůvodňují okolnosti případu, zejména pokud je dostatečně zřejmé, že se takovým opatřením vyrovná i škoda na znehodnocené účasti.

Pododdíl 2

Spolek

§ 214

(1) Alespoň tři osoby vedené společným zájmem mohou založit k jeho naplňování spolek jako samosprávný a dobrovolný svazek členů a spolčovat se v něm.

(2) Vytvoří-li spolky k uplatňování společného zájmu nový spolek jako svůj svaz, vyjádří v názvu nového spolku jeho svazovou povahu.

§ 215

(1) Nikdo nesmí být nucen k účasti ve spolku a nikomu nesmí být bráněno vystoupit z něho.

(2) Členové spolku neručí za jeho dluhy.

§ 216

Název spolku musí obsahovat slova „spolek“ nebo „zapsaný spolek“, postačí však zkratka „z. s.“.

§ 217

(1) Hlavní činností spolku může být jen uspokojování a ochrana těch zájmů, k jejichž naplňování je spolek založen. Podnikání nebo jiná výdělečná činnost hlavní činností spolku být nemůže.

(2) Vedle hlavní činnosti může spolek vyvíjet též vedlejší hospodářskou činnost spočívající v podnikání nebo jiné výdělečné činnosti, je-li její účel v podpoře hlavní činnosti nebo v hospodárném využití spolkového majetku.

(3) Zisk z činnosti spolku lze použít pouze pro spolkovou činnost včetně správy spolku.

Založení spolku

§ 218

Zakladatelé založí spolek, shodnou-li se na obsahu stanov; stanovy obsahují alespoň

a) název a sídlo spolku,

b) účel spolku,

c) práva a povinnosti členů vůči spolku, popřípadě určení způsobu, jak jim budou práva a povinnosti vznikat,

d) určení statutárního orgánu.

§ 219

Stanovy mohou založit pobočný spolek jako organizační jednotku spolku nebo určit, jakým způsobem se pobočný spolek zakládá a který orgán rozhoduje o založení, zrušení nebo přeměně pobočného spolku.

§ 220

(1) Určí-li stanovy, že členství je různého druhu, vymezí zároveň práva a povinnosti spojené s jednotlivými druhy členství.

(2) Omezit práva nebo rozšířit povinnosti spojené s určitým druhem členství lze jen za podmínek určených předem ve stanovách, jinak se souhlasem většiny dotčených členů. To neplatí, má-li spolek k omezení práv nebo rozšíření povinností spravedlivý důvod.

§ 221

Stanovy musí být uloženy v úplném znění v sídle spolku.

Ustavující schůze

§ 222

(1) Spolek lze založit i usnesením ustavující schůze tvořícího se spolku. Na ustavující schůzi se obdobně použijí ustanovení o členské schůzi.

(2) Návrh stanov vypracuje a další zájemce o založení spolku svolá vhodným způsobem k ustavující schůzi svolavatel. Správnost a úplnost listiny přítomných ověří svolavatel nebo osoba jím pověřená.

§ 223

Každý, kdo se dostaví na ustavující schůzi a splňuje podmínky pro členství ve spolku, se zapíše do listiny přítomných, podepíše se k údaji o svém jménu a bydlišti nebo sídlu. Správnost a úplnost listiny přítomných ověří svolatel nebo osoba jím pověřená. Platí, že osoby zapsané v listině přítomných podaly řádnou přihlášku do spolku.

§ 224

(1) Ustavující schůzi zahájí svolavatel nebo osoba jím pověřená. Sdělí ustavující schůzi počet přítomných a seznámí ji s jednáními, která svolavatel v zájmu spolku již učinil. Dále navrhne ustavující schůzi pravidla pro její jednání a volbu předsedajícího i případných dalších činovníků.

(2) Ustavující schůze volí členy těch orgánů, které podle určení zákona a stanov zvolit má.

(3) Ustavující schůze přijímá usnesení většinou hlasů přítomných v době hlasování.

(4) Kdo hlasoval proti přijetí návrhu stanov, může od přihlášky do spolku odstoupit. O tom musí být učiněn záznam v listině přítomných opatřený podpisy odstupujícího a toho, kdo záznam učinil.

§ 225

Účastní-li se ustavující schůze alespoň tři osoby, mohou schválit stanovy podle § 218.

Vznik spolku

§ 226

(1) Spolek vzniká dnem zápisu do veřejného rejstříku.

(2) Návrh na zápis spolku do veřejného rejstříku podávají zakladatelé nebo osoba určená ustavující schůzí.

(3) Není-li spolek do veřejného rejstříku zapsán do třiceti dnů od podání návrhu na zápis a není-li v této lhůtě ani vydáno rozhodnutí o odmítnutí zápisu, považuje se spolek za zapsaný do veřejného rejstříku třicátým dnem od podání návrhu.

§ 227

Pokračuje-li spolek v činnosti i poté, co byl jeho zápis do veřejného rejstříku odmítnut, použijí se ustanovení o společnosti.

Pobočný spolek

§ 228

(1) Právní osobnost pobočného spolku se odvozuje od právní osobnosti hlavního spolku. Pobočný spolek může mít práva a povinnosti a nabývat je v rozsahu určeném stanovami hlavního spolku a zapsaném ve veřejném rejstříku.

(2) Název pobočného spolku musí obsahovat příznačný prvek názvu hlavního spolku a vyjádřit jeho vlastnost pobočného spolku.

§ 229

(1) Pobočný spolek vzniká dnem zápisu do veřejného rejstříku.

(2) Návrh na zápis pobočného spolku do veřejného rejstříku podává hlavní spolek.

(3) Není-li rozhodnutí o zápisu nebo o jeho odmítnutí vydáno do třiceti dnů od podání návrhu na zápis, považuje se pobočný spolek za zapsaný do veřejného rejstříku.

(4) Z právních jednání pobočného spolku vzniklých přede dnem jeho zápisu do veřejného rejstříku je hlavní spolek oprávněn a zavázán společně a nerozdílně s pobočným spolkem. Ode dne zápisu pobočného spolku do veřejného rejstříku ručí hlavní spolek za dluhy pobočného spolku v rozsahu určeném stanovami.

§ 230

(1) Zrušením hlavního spolku se zrušuje i pobočný spolek.

(2) Hlavní spolek nezanikne dříve, než zaniknou všechny pobočné spolky.

§ 231

Nabytím statusu veřejné prospěšnosti pro hlavní spolek nabývají tento status i pobočné spolky. Vzdá-li se hlavní spolek statusu veřejné prospěšnosti, nebo je-li mu odejmut, pozbývají jej i pobočné spolky.

Členství

§ 232

(1) Neurčí-li stanovy jinak, váže se členství ve spolku na osobu člena a nepřechází na jeho právního nástupce.

(2) Je-li členem spolku právnická osoba, zastupuje ji statutární orgán, ledaže právnická osoba určí jiného zástupce.

§ 233

(1) Po vzniku spolku může členství v něm vzniknout přijetím za člena nebo jiným způsobem určeným stanovami.

(2) Kdo se uchází o členství ve spolku, projevuje tím vůli být vázán stanovami od okamžiku, kdy se stane členem spolku.

(3) O přijetí za člena rozhoduje orgán určený stanovami, jinak nejvyšší orgán spolku.

§ 234

Má se za to, že vznikem členství v pobočném spolku vzniká i členství v hlavním spolku; to platí i o zániku členství.

§ 235

Stanovy mohou určit výši a splatnost členského příspěvku nebo určí, který orgán spolku určí výši a splatnost členského příspěvku a jakým způsobem.

§ 236

Seznam členů

(1) Vede-li spolek seznam členů, stanovy určí, jakým způsobem provádí v seznamu členů zápisy a výmazy týkající se členství osob ve spolku. Stanovy dále určí, jak bude seznam členů zpřístupněn, anebo že zpřístupněn nebude.

(2) Každý člen, a to i bývalý, obdrží na svou žádost od spolku na jeho náklady potvrzení s výpisem ze seznamu členů obsahující údaje o své osobě, popřípadě potvrzení, že tyto údaje byly vymazány. Namísto zemřelého člena může o potvrzení požádat jeho manžel, dítě nebo rodič, a není-li žádný z nich, může o vydání potvrzení žádat jiná osoba blízká nebo dědic, prokáží-li zájem hodný právní ochrany.

(3) Seznam členů může být uveřejněn se souhlasem všech členů, kteří jsou v něm zapsáni; při uveřejnění neúplného seznamu členů musí být z něho patrné, že je neúplný.

Zánik členství

§ 237

Členství ve spolku zaniká vystoupením, vyloučením, nebo dalšími způsoby uvedenými ve stanovách nebo v zákoně.

§ 238

Neurčí-li stanovy jinak, zanikne členství, pokud člen nezaplatí členský příspěvek ani v přiměřené lhůtě určené spolkem dodatečně ve výzvě k zaplacení, ačkoli byl na tento následek ve výzvě upozorněn.

§ 239

(1) Neurčí-li stanovy něco jiného, může spolek vyloučit člena, který závažně porušil povinnost vyplývající z členství a v přiměřené lhůtě nápravu nezjednal ani po výzvě spolku. Výzva se nevyžaduje, nelze-li porušení povinnosti odčinit nebo způsobilo-li spolku zvlášť závažnou újmu.

(2) Rozhodnutí o vyloučení se doručí vyloučenému členu.

§ 240

(1) Neurčí-li stanovy jiný orgán, rozhoduje o vyloučení člena statutární orgán.

(2) Neurčí-li stanovy jinak, může návrh na vyloučení podat v písemné formě kterýkoli člen; v návrhu se uvedou okolnosti osvědčující důvod pro vyloučení. Člen, proti kterému návrh směřuje, musí mít příležitost se s návrhem na vyloučení seznámit, žádat o jeho vysvětlení a uvést i doložit vše, co mu je k prospěchu.

§ 241

(1) Člen může do patnácti dnů od doručení rozhodnutí v písemné formě navrhnout, aby rozhodnutí o jeho vyloučení přezkoumala rozhodčí komise, ledaže stanovy určí jiný orgán.

(2) Příslušný orgán zruší rozhodnutí o vyloučení člena, odporuje-li vyloučení zákonu nebo stanovám; rozhodnutí o vyloučení člena může zrušit i v jiných odůvodněných případech.

§ 242

Vyloučený člen může do tří měsíců od doručení konečného rozhodnutí spolku o svém vyloučení navrhnout soudu, aby rozhodl o neplatnosti vyloučení; jinak toto právo zaniká. Nebylo-li mu rozhodnutí doručeno, může člen návrh podat do tří měsíců ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejdéle však do jednoho roku ode dne, kdy byl po vydání rozhodnutí zánik jeho

členství vyloučením zapsán do seznamu členů; jinak toto právo zaniká.

Organizace spolku

§ 243

Orgány spolku jsou statutární orgán a nejvyšší orgán, případně kontrolní komise, rozhodčí komise a další orgány určené ve stanovách. Stanovy mohou orgány spolku pojmenovat libovolně, nevzbudí-li tím klamný dojem o jejich povaze.

§ 244

Stanovy určí, je-li statutární orgán kolektivní (výbor) nebo individuální (předseda). Neurčí-li stanovy jinak, volí a odvolává členy statutárního orgánu nejvyšší orgán spolku.

§ 245

Na usnesení členské schůze nebo jiného orgánu, které se příčí dobrým mravům, nebo mění stanovy tak, že jejich obsah odporuje donucujícím ustanovením zákona, se hledí, jako by nebylo přijato. To platí i v případě, že bylo přijato usnesení v záležitosti, o které tento orgán nemá působnost rozhodnout.

§ 246

(1) Neurčí-li stanovy funkční období členů volených orgánů spolku, je toto období pětileté.

(2) Neurčí-li stanovy jinak, mohou členové volených orgánů spolku, jejichž počet neklesl pod polovinu, kooptovat náhradní členy do nejbližšího zasedání orgánu příslušného k volbě.

(3) Neurčí-li stanovy jinak, použijí se pro svolání, zasedání a rozhodování kolektivních orgánů spolku § 156 a § 159 odst. 2 a přiměřeně též ustanovení o členské schůzi.

§ 247

Nejvyšší orgán spolku

(1) Stanovy určí, který orgán je nejvyšším orgánem spolku; do jeho působnosti zpravidla náleží určit hlavní zaměření činnosti spolku, rozhodovat o změně stanov, schválit výsledek hospodaření spolku, hodnotit činnost dalších orgánů spolku i jejich členů a rozhodnout o zrušení spolku s likvidací nebo o jeho přeměně.

(2) Je-li podle stanov statutární orgán spolku i jeho nejvyšším orgánem a není-li s to vykonávat působnost po dobu delší než jeden měsíc, může alespoň pětina členů spolku svolat shromáždění všech členů spolku; na shromáždění přechází působnost nejvyššího orgánu spolku. To neplatí, určí-li stanovy něco jiného.

(3) Neurčí-li stanovy jinak, je nejvyšším orgánem spolku členská schůze; ustanovení § 248 až 257 se na členskou schůzi použijí, pokud stanovy neurčí něco jiného.

Členská schůze

§ 248

(1) Členskou schůzi svolává k zasedání statutární orgán spolku nejméně jedenkrát do roka.

(2) Statutární orgán spolku svolá zasedání členské schůze z podnětu alespoň třetiny členů spolku nebo kontrolního orgánu spolku. Nesvolá-li statutární orgán spolku zasedání členské schůze do třiceti dnů od doručení podnětu, může ten, kdo podnět podal, svolat zasedání členské schůze na náklady spolku sám.

§ 249

(1) Zasedání členské schůze se svolá vhodným způsobem ve lhůtě určené stanovami, jinak nejméně třicet dnů před jeho konáním. Z pozvánky musí být zřejmé místo, čas a pořad zasedání.

(2) Je-li zasedání svoláno podle § 248, může být pořad zasedání proti návrhu uvedenému v podnětu změněn jen se souhlasem toho, kdo podnět podal.

(3) Místo a čas zasedání se určí tak, aby co nejméně omezovaly možnost členů se ho účastnit.

§ 250

(1) Kdo zasedání svolal, může je odvolat nebo odložit stejným způsobem, jakým bylo svoláno. Stane-li se tak méně než týden před oznámeným datem zasedání, nahradí spolek členům, kteří se na zasedání dostavili podle pozvánky, účelně vynaložené náklady.

(2) Je-li zasedání svoláno podle § 248, může být odvoláno či odloženo jen na návrh nebo se souhlasem toho, kdo k němu dal podnět.

§ 251

Každý člen je oprávněn účastnit se zasedání a požadovat i dostat na něm vysvětlení záležitostí spolku,

vztahuje-li se požadované vysvětlení k předmětu zasedání členské schůze. Požaduje-li člen na zasedání sdělení o skutečnostech, které zákon uveřejnit zakazuje nebo jejichž prozrazení by spolku způsobilo vážnou újmu, nelze mu je poskytnout.

§ 252

(1) Členská schůze je schopna usnášet se za účasti většiny členů spolku. Usnesení přijímá většinou hlasů členů přítomných v době usnášení; každý člen má jeden hlas.

(2) Určí-li stanovy při úpravě různých druhů členství ve spolku, že je s určitým druhem členství spojen pouze hlas poradní, nepřihlíží se k tomuto hlasu pro účely odstavce 1.

§ 253

(1) Kdo zasedání zahájí, ověří, zda je členská schůze schopna se usnášet. Poté zajistí volbu předsedy zasedání a případně i dalších činovníků, vyžadují-li jejich volbu stanovy.

(2) Předseda vede zasedání tak, jak byl jeho pořad ohlášen, ledaže se členská schůze usnese na předčasném ukončení zasedání.

(3) Záležitost, která nebyla zařazena na pořad zasedání při jeho ohlášení, lze rozhodnout jen za účasti a se souhlasem všech členů spolku oprávněných o ní hlasovat.

§ 254

(1) Statutární orgán spolku zajistí vyhotovení zápisu ze zasedání do třiceti dnů od jejího ukončení. Není-li to možné, vyhotoví zápis ten, kdo zasedání předsedal nebo koho tím pověřila členská schůze.

(2) Ze zápisu musí být patrné, kdo zasedání svolal a jak, kdy se konalo, kdo je zahájil, kdo mu předsedal, jaké případné další činovníky členská schůze zvolila, jaká usnesení přijala a kdy byl zápis vyhotoven.

(3) Každý člen spolku může nahlížet do zápisů ze zasedání za podmínek určených stanovami. Neurčí-li stanovy jinak, lze toto právo vykonat v sídle spolku.

§ 255

Dílčí členské schůze

Stanovy mohou určit, že se zasedání členské schůze bude konat formou dílčích členských schůzí, případně též, o kterých záležitostech tímto způsobem rozhodnout nelze. Připustí-li stanovy zasedání dílčích členských schůzí, určí rovněž období, v němž se všechna zasedání musí konat. Pro schopnost usnášet se a pro přijímání usnesení se zúčastnění členové a odevzdané hlasy sčítají.

§ 256

Shromáždění delegátů

(1) Stanovy mohou určit, že působnost členské schůze plní shromáždění delegátů.

(2) Každý delegát musí být volen stejným počtem hlasů. Není-li to dobře možné, mohou stanovy určit pro volbu delegátů rozumnou odchylku.

§ 257

Náhradní zasedání členské schůze

(1) Není-li členská schůze na svém zasedání schopna usnášet se, může statutární orgán nebo ten, kdo původní zasedání svolal, svolat novou pozvánkou ve lhůtě patnácti dnů od předchozího zasedání členskou schůzi na náhradní zasedání. Z pozvánky musí být zřejmé, že se jedná o náhradní zasedání členské schůze. Náhradní zasedání členské schůze se musí konat nejpozději do šesti týdnů ode dne, na který bylo zasedání členské schůze předtím svoláno.

(2) Na náhradním zasedání může členská schůze jednat jen o záležitostech zařazených na pořad předchozího zasedání. Usnesení může přijmout za účasti libovolného počtu členů, ledaže stanovy určí něco jiného.

(3) Rozhoduje-li členská schůze na zasedání dílčích členských schůzí nebo rozhoduje-li namísto ní shromáždění delegátů, postupuje se podle odstavců 1 a 2 obdobně.

Neplatnost rozhodnutí orgánu spolku

§ 258

Každý člen spolku nebo ten, kdo na tom má zájem hodný právní ochrany, může navrhnout soudu, aby rozhodl o neplatnosti rozhodnutí orgánu spolku pro jeho rozpor se zákonem nebo se stanovami, pokud se neplatnosti nelze dovolat u orgánů spolku.

§ 259

Právo dovolat se neplatnosti rozhodnutí zaniká do tří měsíců ode dne, kdy se navrhovatel o rozhodnutí

dozvěděl nebo mohl dozvědět, nejpozději však do jednoho roku od přijetí rozhodnutí.

§ 260

(1) Soud neplatnost rozhodnutí nevysloví, došlo-li k porušení zákona nebo stanov, aniž to mělo závažné právní následky, a je-li v zájmu spolku hodném právní ochrany neplatnost rozhodnutí nevyslovit.

(2) Soud neplatnost rozhodnutí nevysloví ani tehdy, bylo-li by tím podstatně zasaženo do práva třetí osoby nabytého v dobré víře.

§ 261

(1) Porušil-li spolek základní členské právo člena závažným způsobem, má člen právo na přiměřené zadostiučinění.

(2) Namítne-li to spolek, soud právo na zadostiučinění členu spolku nepřizná, nebylo-li uplatněno

a) v době stanovené pro podání návrhu na vyslovení neplatnosti rozhodnutí, nebo

b) do tří měsíců ode dne právní moci rozhodnutí o zamítnutí návrhu, byl-li tento návrh zamítnut podle § 260.

Kontrolní komise

§ 262

(1) Zřídí-li stanovy kontrolní komisi, vyžaduje se, aby měla alespoň tři členy. Neurčí-li stanovy jinak, volí a odvolává členy kontrolní komise členská schůze. Určí-li stanovy, že členy kontrolní komise jmenuje nebo odvolává statutární orgán, nepřihlíží se k tomu.

(2) Neurčí-li stanovy další omezení, není členství v kontrolní komisi slučitelné s členstvím ve statutárním orgánu spolku ani s funkcí likvidátora.

§ 263

Kontrolní komise dohlíží, jsou-li záležitosti spolku řádně vedeny a vykonává-li spolek činnost v souladu se stanovami a právními předpisy, nesvěří-li jí stanovy další působnost. Zjistí-li kontrolní komise nedostatky, upozorní na ně statutární orgán, jakož i další orgány určené stanovami.

§ 264

V rozsahu působnosti kontrolní komise může její pověřený člen nahlížet do dokladů spolku a požadovat od členů dalších orgánů spolku nebo od jeho zaměstnanců vysvětlení k jednotlivým záležitostem.

Rozhodčí komise

§ 265

Je-li zřízena rozhodčí komise, rozhoduje sporné záležitosti náležející do spolkové samosprávy v rozsahu určeném stanovami; neurčí-li stanovy působnost rozhodčí komise, rozhoduje spory mezi členem a spolkem o placení členských příspěvků a přezkoumává rozhodnutí o vyloučení člena ze spolku.

§ 266

(1) Neurčí-li stanovy jinak, má rozhodčí komise tři členy, které volí a odvolává členská schůze nebo shromáždění členů spolku.

(2) Členem rozhodčí komise může být jen bezúhonná zletilá a plně svéprávná osoba, která ve spolku nepůsobí jako člen statutárního orgánu nebo kontrolní komise. Nenavrhl-li nikdo vyslovení neplatnosti volby člena rozhodčí komise pro nedostatek bezúhonnosti, platí s výhradou změny okolností, že byla zvolena bezúhonná osoba.

(3) Z činnosti rozhodčí komise je vyloučen její člen, jemuž okolnosti případu brání nebo by mohly bránit rozhodovat nepodjatě.

§ 267

Řízení před rozhodčí komisí upravuje jiný právní předpis.

§ 268

Zrušení spolku

(1) Soud zruší spolek s likvidací na návrh osoby, která na tom má oprávněný zájem, nebo i bez návrhu v případě, že spolek, ač byl na to soudem upozorněn,

a) vyvíjí činnost zakázanou v § 145,

b) vyvíjí činnost v rozporu s § 217,

c) nutí třetí osoby k členství ve spolku, k účasti na jeho činnosti nebo k jeho podpoře, nebo

d) brání členům ze spolku vystoupit.

(2) Ustanovení § 172 není dotčeno.

Likvidace spolku

§ 269

(1) Při zrušení spolku s likvidací sestaví likvidátor soupis jmění a zpřístupní jej v sídle spolku všem členům.

(2) Likvidátor vydá proti úhradě nákladů soupis jmění každému členu, který o to požádá.

§ 270

(1) Nelze-li povolat likvidátora jinak, jmenuje soud likvidátorem i bez jeho souhlasu některého z členů statutárního orgánu. Není-li to možné, jmenuje soud likvidátorem i bez jeho souhlasu některého člena spolku.

(2) Likvidátor jmenovaný podle odstavce 1 nemůže z funkce odstoupit, může však navrhnout soudu, aby jej z funkce zprostil, prokáže-li, že na něm nelze spravedlivě požadovat, aby funkci vykonával.

§ 271

Likvidátor zpeněží likvidační podstatu pouze v tom rozsahu, v jakém to je pro splnění dluhů spolku nezbytné.

§ 272

(1) Likvidátor naloží s likvidačním zůstatkem podle stanov. Určí-li stanovy spolku se statusem veřejné prospěšnosti, že má být likvidační zůstatek použit k jiným než veřejně prospěšným cílům, nepřihlíží se k tomu.

(2) Nelze-li s likvidačním zůstatkem naložit podle stanov, nabídne likvidátor likvidační zůstatek spolku s účelem obdobným. Není-li to možné, nabídne likvidátor likvidační zůstatek obci, na jejímž území má spolek sídlo. Nepřijme-li obec nabídku do dvou měsíců, nabývá likvidační zůstatek kraj, na jehož území má spolek sídlo. Získá-li likvidační zůstatek obec nebo kraj, použije jej jen k veřejně prospěšnému cíli.

§ 273

Obdržel-li spolek účelově vázané plnění z veřejného rozpočtu, ustanovení § 272 se nepoužije a likvidátor naloží s příslušnou částí likvidačního zůstatku podle rozhodnutí příslušného orgánu.

Fúze spolků

§ 274

Zúčastněné spolky uzavírají smlouvu o fúzi jako smlouvu o sloučení spolků, nebo jako smlouvu o splynutí spolků.

§ 275

Smlouva o fúzi obsahuje alespoň údaje o názvu, sídle a identifikující údaj každého ze zúčastněných spolků s uvedením, který spolek je zanikající a který nástupnický, a rozhodný den.

§ 276

(1) Smlouva o splynutí spolků obsahuje i ujednání o stanovách nástupnického spolku.

(2) Dojde-li při sloučení ke změně stanov nástupnického spolku, obsahuje smlouva o sloučení také ujednání o této změně.

§ 277

(1) Společně s návrhem smlouvy o fúzi vyhotoví členové statutárních orgánů zúčastněných spolků i zprávu vysvětlující hospodářské i právní důvody a důsledky fúze. Zprávu lze vyhotovit i jako společnou pro všechny zúčastněné spolky.

(2) Zpráva vysvětlující hospodářské i právní důvody a důsledky fúze nemusí být vyhotovena, jsou-li všichni členové zúčastněného spolku členy jeho statutárního nebo kontrolního orgánu nebo souhlasí-li s tím všichni členové zúčastněného spolku.

§ 278

Zasedání členské schůze, kterému bude návrh smlouvy o fúzi předložen ke schválení, musí ten, kdo je svolává, ohlásit nejméně třicet dnů před jeho konáním. V této lhůtě musí být zpřístupněny všem členům

a) návrh smlouvy o fúzi,
b) stanovy nástupnického spolku,
c) výkaz majetku a závazků všech zúčastněných spolků ne starší než šest měsíců a
d) zpráva vysvětlující hospodářské i právní důvody a důsledky fúze, je-li její vyhotovení nutné.

§ 279

(1) Zúčastněné spolky zveřejní nejméně třicet dnů před zasedáním členské schůze společné oznámení,

v němž uvedou, jakých spolků se fúze týká a jaký spolek se stane nástupnickým spolkem.

(2) Není-li spolek příjemcem plnění z veřejného rozpočtu, má-li zanedbatelný počet věřitelů a je-li celková výše dluhů zanedbatelná, postačí, pokud doručí oznámení známým věřitelům.

§ 280

Přihlásí-li věřitel zúčastněného spolku pohledávku do šesti měsíců ode dne, kdy se zápis fúze stal vůči němu účinným, má právo na dostatečnou jistotu, zhorší-li se dobytnost pohledávky. Prokáže-li věřitel, že se v důsledku fúze dobytnost pohledávky zhorší podstatným způsobem, má právo na dostatečnou jistotu ještě před zápisem fúze do veřejného rejstříku.

§ 281

(1) Návrh smlouvy o fúzi schvalují členské schůze zúčastněných spolků. Členská schůze může návrh smlouvy o fúzi jen schválit, nebo odmítnout.

(2) Zasedání členských schůzí zúčastněných spolků může být svoláno i jako společné. Tehdy členské schůze zúčastněných spolků hlasují o návrhu smlouvy o fúzi odděleně. Pokud se však po schválení návrhu smlouvy o fúzi volí členové orgánů nástupnického spolku, mohou členské schůze zúčastněných spolků rozhodnout, že budou o těchto členech hlasovat společně.

§ 282

Ten, kdo za zúčastněný spolek návrh smlouvy o fúzi podepisuje, připojí k podpisu kromě dalších náležitostí také údaj, že návrh smlouvy schválila členská schůze spolku a kdy se tak stalo. Smlouva o fúzi je přijata usnesením členské schůze posledního ze zúčastněných spolků o schválení návrhu smlouvy o fúzi a jejím podpisem za tento spolek.

§ 283

Návrh na vyslovení neplatnosti smlouvy o fúzi lze podat jen společně s návrhem na neplatnost usnesení členské schůze schvalujícího tuto smlouvu. Právo domáhat se neplatnosti má jen zúčastněný spolek nebo osoba oprávněná podat návrh na vyslovení neplatnosti členské schůze.

§ 284

(1) Návrh na zápis fúze do veřejného rejstříku podávají společně všechny zúčastněné spolky. Jedná-li se o fúzi splynutím, podepíší návrh také členové statutárního orgánu nástupnického spolku.

(2) Na základě návrhu provede příslušný orgán zápis fúze tak, že k témuž dni vymaže ve veřejném rejstříku zanikající spolky, poznamená, kdo je jejich právní nástupce, a při fúzi

a) sloučením poznamená u nástupnického spolku den účinnosti sloučení a názvy, adresy sídla a identifikující údaje spolků, které se s nástupnickým spolkem sloučily, a případné další změny u nástupnického spolku, pokud v důsledku fúze nastaly,

b) splynutím provede zápis nástupnického spolku a poznamená u něho názvy, adresy sídla a identifikující údaje spolků, které jsou jeho právní předchůdci.

§ 285

Po zápisu fúze do veřejného rejstříku nelze smlouvu o fúzi změnit nebo zrušit.

§ 286

Zápisem fúze nabývají členové zanikajícího spolku členství v nástupnickém spolku.

§ 287

(1) Nepodají-li zúčastněné spolky návrh na zápis fúze do šesti měsíců ode dne, kdy byla smlouva o fúzi uzavřena, může ten ze zúčastněných spolků, který byl připraven návrh podat, od smlouvy o fúzi odstoupit. Odstoupí-li od smlouvy i jen jedna strana, zaniká tím závazek všech stran založený smlouvou.

(2) Nepodají-li zúčastněné spolky návrh na zápis fúze do jednoho roku ode dne, kdy byla smlouva o fúzi uzavřena, platí, že od smlouvy odstoupily všechny zúčastněné spolky.

(3) Společně a nerozdílně se spolkem, který způsobil, že návrh na zápis fúze nebyl podán včas, nahradí ostatním spolkům škodu z toho vzniklou členové jeho statutárního orgánu vyjma těch, kteří prokáží, že vyvinuli dostatečné úsilí, aby návrh byl podán včas.

Rozdělení spolku

§ 288

(1) Při rozdělení sloučením uzavírají zúčastněné spolky smlouvu o rozdělení.

(2) Smlouva o rozdělení obsahuje alespoň

a) údaje o názvu, sídle a identifikující údaj zúčastněných spolků s uvedením, který spolek je zanikající a které jsou nástupnické,
b) určení, jaký majetek a dluhy zanikajícího spolku přejímají nástupnické spolky,
c) určení, kteří zaměstnanci zanikajícího spolku se stávají zaměstnanci jednotlivých nástupnických spolků,
d) rozhodný den.

(3) Dochází-li v důsledku rozdělení sloučením ke změně stanov některého z nástupnických spolků, obsahuje smlouva o rozdělení také dohodu o této změně.

(4) Nestanoví-li smlouva o rozdělení jinak, nabývá každý člen zanikajícího spolku ke dni účinnosti rozdělení členství ve všech nástupnických spolcích.

§ 289

(1) Při rozdělení se založením nových spolků vyhotoví rozdělovaný spolek projekt rozdělení.

(2) Projekt obsahuje alespoň

a) údaje o názvu, sídle a identifikující údaj zúčastněných spolků s uvedením, který spolek je zanikající a které jsou nástupnické,
b) určení, jaký majetek a dluhy zanikajícího spolku přejímají nástupnické spolky,
c) určení, kteří zaměstnanci zanikajícího spolku se stávají zaměstnanci jednotlivých nástupnických spolků,
d) návrh stanov nástupnických spolků,
e) rozhodný den.

(3) Nestanoví-li projekt rozdělení jinak, nabývá každý člen zanikajícího spolku ke dni účinnosti rozdělení členství ve všech nástupnických spolcích.

§ 290

(1) Není-li ze smlouvy o rozdělení nebo z projektu rozdělení zřejmé, jaký majetek přechází z rozdělovaného spolku na nástupnické spolky, platí, že nástupnické spolky jsou spoluvlastníky takového majetku.

(2) Není-li ze smlouvy o rozdělení nebo z projektu rozdělení zřejmé, jaké dluhy přecházejí z rozdělovaného spolku na nástupnické spolky, platí, že nástupnické spolky jsou z těchto dluhů zavázány společně a nerozdílně.

§ 291

(1) Při rozdělení sloučením se ustanovení o fúzi použijí obdobně.

(2) Při rozdělení se založením nových spolků vyhotoví statutární orgán rozdělovaného spolku společně s projektem rozdělení i zprávu vysvětlující hospodářské i právní důvody a důsledky rozdělení. Zpráva nemusí být vyhotovena, jsou-li všichni členové spolku členy jeho statutárního orgánu, anebo souhlasí-li s tím všichni členové spolku.

§ 292

(1) Zasedání členské schůze, kterému bude předložena smlouva o rozdělení nebo projekt rozdělení ke schválení, musí ten, kdo je svolává, ohlásit nejméně třicet dnů před jeho konáním.

(2) Ve lhůtě uvedené v odstavci 1 spolek zpřístupní ve svém sídle všem členům zprávu statutárního orgánu vysvětlující hospodářské i právní důvody a důsledky rozdělení, je-li její vyhotovení nutné. Zpráva musí obsahovat,

a) jedná-li se o rozdělení sloučením, návrh smlouvy o rozdělení, stanovy nástupnického spolku a výkaz majetku a závazků všech zúčastněných spolků ne starší než šest měsíců, nebo
b) jedná-li se o rozdělení se založením nových spolků, projekt rozdělení, výkaz majetku a závazků rozdělovaného spolku, jakož i zahajovací rozvahy a návrh stanov nástupnických spolků.

§ 293

(1) Nejméně třicet dnů před zasedáním členské schůze zveřejní rozdělovaný spolek oznámení, v němž uvede, jakého spolku se rozdělení týká a které spolky se stanou jeho spolky nástupnickými. V oznámení rozdělovaný spolek též upozorní věřitele na jejich právo podle § 301.

(2) Není-li spolek příjemcem plnění z veřejného rozpočtu, má-li zanedbatelný počet věřitelů a je-li celková výše dluhu zanedbatelná, postačí, pokud doručí oznámení známým věřitelům.

§ 294

(1) Smlouvu o rozdělení schvalují členské schůze zúčastněných spolků. Ustanovení § 282 se použije obdobně.

(2) Projekt rozdělení schvaluje členská schůze rozdělovaného spolku.

(3) Členská schůze může smlouvu o rozdělení nebo projekt rozdělení jen schválit, nebo odmítnout.

§ 295

(1) Rozdělovaný spolek podá návrh na zápis rozdělení do veřejného rejstříku. Jedná-li se o rozdělení sloučením, podají společný návrh spolek rozdělovaný i nástupnický.

(2) Na základě návrhu provede příslušný orgán zápis rozdělení tak, že k témuž dni vymaže ve veřejném rejstříku zanikající spolek, poznamená, kdo je jeho právní nástupce, a při rozdělení

a) sloučením poznamená u nástupnického spolku den účinnosti rozdělení sloučením a název, adresu sídla a identifikující údaj spolku, který se s nástupnickým spolkem sloučil a případné další změny u nástupnického spolku, pokud v důsledku rozdělení nastaly,

b) se založením nových spolků provede zápis nástupnických spolků a poznamená u něho název, adresu sídla a identifikující údaj spolku, který je jeho právním předchůdcem.

§ 296

Po zápisu rozdělení do veřejného rejstříku nelze smlouvu o rozdělení ani projekt rozdělení změnit nebo zrušit.

§ 297

(1) Nepodají-li při rozdělení sloučením zúčastněné spolky návrh na zápis rozdělení do šesti měsíců ode dne, kdy byla smlouva o rozdělení uzavřena, může ten ze zúčastněných spolků, který byl připraven návrh podat, od smlouvy o rozdělení odstoupit. Odstoupí-li od smlouvy i jen jedna strana, zanikají tím závazky všech stran založené smlouvou.

(2) Nepodají-li při rozdělení sloučením zúčastněné spolky návrh na zápis rozdělení do jednoho roku ode dne, kdy byla smlouva o rozdělení uzavřena, platí, že od smlouvy odstoupily všechny zúčastněné spolky.

(3) Společně a nerozdílně se spolkem, který způsobil, že návrh na zápis rozdělení nebyl podán včas, nahradí ostatním spolkům škodu z toho vzniklou členové jeho statutárního orgánu vyjma těch, kteří prokáží, že vyvinuli dostatečné úsilí, aby návrh byl podán včas.

§ 298

Nepodá-li rozdělovaný spolek při rozdělení se založením nových spolků návrh na zápis rozdělení do jednoho roku ode dne, kdy bylo rozhodnutí o rozdělení přijato, ruší se marným uplynutím lhůty rozhodnutí o rozdělení.

§ 299

(1) Každý z nástupnických spolků ručí společně s ostatními nástupnickými spolky za dluhy přešlé z rozdělovaného spolku na další nástupnický spolek.

(2) Dá-li si rozdělovaný spolek ocenit své jmění posudkem znalce ustanoveného mu soudem podle jiného zákona, a to včetně odděleného ocenění jmění přecházejícího na jednotlivé nástupnické spolky, a splní povinnost zveřejnění podle § 269, ručí každý nástupnický spolek za dluhy podle odstavce 1 jen do výše čistého jmění nabytého rozdělením.

(3) Právo z ručení podle odstavců 1 a 2 nemohou uplatnit věřitelé, jimž se dostalo jistoty podle § 300.

§ 300

Přihlásí-li věřitel zúčastněného spolku pohledávku do šesti měsíců ode dne, kdy se zápis rozdělení stal vůči němu účinným, má právo na dostatečnou jistotu, pokud prokáže, že se dobytnost pohledávky zhorší. Prokáže-li věřitel, že se v důsledku rozdělení dobytnost pohledávky podstatným způsobem zhorší, má právo na dostatečnou jistotu ještě před zápisem rozdělení do veřejného rejstříku.

§ 301

(1) Každý, jehož právní zájmy jsou rozdělením dotčeny, má právo, aby mu kterýkoli ze zúčastněných spolků sdělil do jednoho měsíce od doručení žádosti, jaké jmění přechází rozdělením na jednotlivé nástupnické spolky.

(2) Nedostane-li se dlužníku zaniklého spolku sdělení, kdo je po rozdělení spolku jeho věřitelem, může plnit kterémukoli z nástupnických spolků. Nedostane-li se věřiteli zaniklého spolku sdělení, kdo je po rozdělení spolku jeho dlužníkem, může požadovat plnění od kteréhokoli z nástupnických spolků.

§ 302

Určí-li stanovy, že o fúzi nebo rozdělení spolku rozhoduje jiný orgán než členská schůze, použijí se z ustanovení o fúzi nebo rozdělení spolku na rozhodování takového orgánu přiměřeně ustanovení o členské schůzi.

Oddíl 3
Fundace

Pododdíl 1
Obecně o fundacích

§ 303

Fundace je právnická osoba vytvořená majetkem vyčleněným k určitému účelu. Její činnost se váže na účel, k němuž byla zřízena.

§ 304

Fundace je ustavena zakladatelským právním jednáním nebo zákonem, v nichž musí být určeny i její majetkové zajištění a účel.

§ 305

Vnitřní poměry fundace upravuje její statut.

Pododdíl 2
Nadace

§ 306

(1) Zakladatel zakládá nadaci k trvalé službě společensky nebo hospodářsky užitečnému účelu. Účel nadace může být veřejně prospěšný, spočívá-li v podpoře obecného blaha, i dobročinný, spočívá-li v podpoře určitého okruhu osob určených jednotlivě či jinak.

(2) Zakazuje se založit nadaci za účelem podpory politických stran a hnutí nebo jiné účasti na jejich činnosti. Zakazuje se založit nadaci sloužící výlučně výdělečným cílům. Plní-li nadace zakázaný účel, soud ji i bez návrhu zruší a nařídí její likvidaci.

§ 307

(1) Nadace může podnikat, pokud podnikání představuje pouhou vedlejší činnost a výtěžky podnikání slouží jen k podpoře jejího účelu; nadace však podnikat nesmí, pokud to zakladatel v nadační listině vyloučil. Za stejných podmínek může nadace převzít vedení obchodní společnosti.

(2) Nadace nesmí být neomezeně ručícím společníkem obchodní společnosti.

§ 308

(1) Název nadace obsahuje slovo „nadace“.

(2) Pravidelnou součástí názvu nadace je označení poukazující na její účel.

Založení nadace

§ 309

(1) Nadace se zakládá nadační listinou, kterou může být zakládací listina nebo pořízení pro případ smrti.

(2) Zakládací listinu nadace pořizuje jedna osoba nebo více osob.

(3) Stojí-li na straně zakladatele nadace více osob, považují se za zakladatele jediného a v záležitostech nadace musí jednat jednomyslně; odmítá-li některá z těchto osob souhlas bez vážného důvodu udělit, nahradí jej k návrhu kterékoli z ostatních zakládajících osob svým rozhodnutím soud.

(4) Nadační listina vyžaduje formu veřejné listiny.

§ 310

Zakládací listina nadace obsahuje alespoň

a) název a sídlo nadace,
b) jméno zakladatele a jeho bydliště nebo sídlo,
c) vymezení účelu, pro který se nadace zakládá,
d) údaj o výši vkladu každého zakladatele,
e) údaj o výši nadačního kapitálu,
f) počet členů správní rady i jména a bydliště jejích prvních členů a údaj, jakým způsobem členové správní rady za nadaci jednají,
g) počet členů dozorčí rady i jména a bydliště jejích prvních členů, případně, není-li dozorčí rada zřizována, jméno a bydliště prvního revizora,
h) určení správce vkladů a
i) podmínky pro poskytování nadačních příspěvků, případně okruh osob, jimž je lze poskytnout, nebo okruh činností, jež nadace může vzhledem k svému účelu vykonávat, anebo určení, že tyto náležitosti stanoví statut nadace.

§ 311

(1) Při založení nadace pořízením pro případ smrti se do nadace vnáší vklad povoláním nadace za dědice nebo nařízením odkazu. V takovém případě nabývá založení nadace účinnosti smrtí zůstavitele.

(2) Je-li nadační listina obsažena v pořízení pro případ smrti, obsahuje alespoň

a) název nadace,
b) vymezení účelu, pro který se nadace zakládá,
c) údaj o výši vkladu,
d) údaj o výši nadačního kapitálu a
e) podmínky pro poskytování nadačních příspěvků, případně okruh osob, jimž je lze poskytnout, anebo určení, že tyto náležitosti stanoví statut nadace.

§ 312

(1) Neobsahuje-li pořízení pro případ smrti další náležitosti stanovené v § 310, rozhodne o nich osoba určená v pořízení, jinak vykonavatel závěti; to platí i v případě, že zůstavitel jmenoval členy správní rady nebo dozorčí rady a některý z nich zemřel, není způsobilý funkci zastávat nebo ji odmítne.

(2) Rozhodnutí podle odstavce 1 vyžaduje formu veřejné listiny.

§ 313

(1) Neuvede-li nadační listina předmět vkladu, platí, že se vkladová povinnost plní v penězích.

(2) Určila-li nadační listina, že se vkladová povinnost splní vnesením nepeněžitého předmětu, a není-li to možné nebo nedosáhne-li hodnota vkladu při splnění vkladové povinnosti výše určené v nadační listině, má se za to, že vkladatel vyrovná rozdíl v penězích.

§ 314

Statut nadace

(1) Statut nadace upraví alespoň

a) způsob jednání orgánů nadace a
b) podmínky pro poskytování nadačních příspěvků, případně též okruh osob, kterým je lze poskytovat.

(2) Nevydá-li zakladatel statut nadace společně s nadační listinou, vydá jej po předchozím souhlasu dozorčí rady správní rada do jednoho měsíce ode dne vzniku nadace. Nevyloučí-li to nadační listina, rozhoduje o změnách statutu po předchozím souhlasu dozorčí rady správní rada.

(3) Nadace statut uveřejní uložením do sbírky listin. Každý může ve veřejném rejstříku do statutu nahlížet a pořizovat si z něj výpisy, opisy nebo kopie. Stejné právo lze uplatnit také v sídle nadace.

§ 315

Vznik nadace

(1) Nadace vzniká dnem zápisu do veřejného rejstříku.

(2) Návrh na zápis nadace do veřejného rejstříku podává zakladatel; není-li to možné a neurčil-li zakladatel něco jiného, podá návrh na zápis jménem nadace její správní rada.

§ 316

Změna sídla nadace

Nevylučuje-li to nadační listina, může správní rada po předchozím vyjádření dozorčí rady změnit sídlo nadace. K rozhodnutí o přemístění sídla nadace do zahraničí se vyžaduje schválení soudu; soud přemístění sídla neschválí, není-li pro to vážný důvod nebo ohrozila-li by změna sídla oprávněné zájmy osob, kterým mají být poskytovány nadační příspěvky.

Změna nadační listiny

§ 317

Po vzniku nadace lze nadační listinu změnit v rozsahu a způsobem, který zakladatel v nadační listině výslovně vyhradil pro sebe nebo některému z orgánů nadace.

§ 318

(1) Změní-li se po vzniku nadace okolnosti natolik, že vyvolají v zájmu nadace rozumnou potřebu změny jejích vnitřních poměrů, může zakladatel nadační listinu změnit, třebaže si takové právo v nadační listině nevyhradil; k platnosti změny se vyžaduje, aby s ní souhlasila správní rada a aby se změna nedotkla práv třetích osob.

(2) Změnu nadační listiny nadace zveřejní; účinnosti změna nabývá uplynutím tří měsíců ode dne zveřejnění. Navrhne-li soudu v této lhůtě ten, kdo tvrdí, že jeho práva byla změnou nadační listiny dotčena, aby rozhodl o neplatnosti změny, může soud rozhodnout,

že se účinnost změny nadační listiny odkládá až do jeho rozhodnutí.

(3) Ustanovení odstavců 1 a 2 se nepoužijí, pokud by se změna nadační listiny měla týkat její části, o které zakladatel v nadační listině určil, že je nezměnitelná.

§ 319

(1) Není-li tu již zakladatel a změní-li se po vzniku okolnosti natolik, že vyvolají v zájmu nadace rozumnou potřebu změny jejích vnitřních poměrů, může o změně nadační listiny rozhodnout na návrh nadace soud; s podáním návrhu musí souhlasit správní rada.

(2) Soud návrhu vyhoví, pokud se navrhovaná změna nadační listiny nedotkne práv třetích osob; současně musí být co nejvíce šetřen úmysl zakladatele zřejmý z nadační listiny a splněny podmínky, které zakladatel pro takový případ v nadační listině případně určil.

(3) Soud při rozhodování o změně nadační listiny přihlédne ke stanovisku dozorčí rady a vezme zřetel na zájmy třetích osob hodné právní ochrany.

§ 320

Určil-li zakladatel v nadační listině výslovně, že je nezměnitelná nebo že nelze měnit její určitou část, nelze ji změnit ani rozhodnutím soudu.

Zvláštní ustanovení o změně účelu nadace

§ 321

(1) Nezakládá-li nadační listina právo změnit účel nadace zakladateli nebo některému orgánu nadace, může tento účel změnit soud na návrh nadace schválený správní i dozorčí radou. Nesouhlasí-li však s takovou změnou zakladatel nebo osoba určená v nadační listině, soud návrh zamítne.

(2) Nadace zveřejní bez zbytečného odkladu po podání návrhu oznámení o navrhované změně. Každý, kdo na tom má právní zájem, může proti návrhu u soudu odporovat ve lhůtě jednoho měsíce ode dne, kdy bylo oznámení zveřejněno.

§ 322

Je-li dosažení účelu nadace nemožné nebo obtížně dosažitelné z příčin zakladateli neznámých nebo pro něho nepředvídatelných, nahradí soud na návrh zakladatele nebo osoby, která na tom má právní zájem, dosavadní účel nadace podobným účelem, ledaže nadační listina určuje něco jiného.

§ 323

Není-li tu již zakladatel a není-li ani osoba, které zakladatel popřípadě založil právo souhlasit se změnou účelu nadace nebo takový souhlas odmítnout, soud vezme při rozhodování o změně účelu nadace zřetel na známé zakladatelovy úmysly a přání, i když nejsou z nadační listiny zřejmé.

§ 324

O změně účelu nadace z veřejně prospěšného na dobročinný může rozhodnout jen soud, pokud je pro to zvlášť závažný důvod a nadační listina to nevylučuje.

§ 325

Když se účel nadace změní, musí být dary poskytnuté ve prospěch původního účelu i výnosy z nich použity k poskytování nadačních příspěvků podle původního účelu, ledaže dárce projeví jinou vůli.

§ 326

Změní-li účel nadace soud, může současně rozhodnout i bez návrhu, v jakém rozsahu a po jakou dobu bude nadace používat výnosy z nadační jistiny k poskytování nadačních příspěvků v souladu s původním účelem. Tento rozsah a dobu stanoví vždy, kdy to vyžaduje spravedlivý zájem osob určených vzhledem k původnímu účelu nadace za příjemce nadačních příspěvků. Změní-li soud účel nadace z veřejně prospěšného na dobročinný a nerozhodne-li o tomto rozsahu a době, platí, že nadace bude používat výnosy ze čtyř pětin k poskytování nadačních příspěvků v souladu s původním účelem po dobu pěti let ode dne, kdy se změna stala účinnou.

Vklady do nadace

§ 327

(1) Výši vkladu s nepeněžitým předmětem nelze určit vyšší částkou, než jakou stanovil jako hodnotu předmětu vkladu posudek znalce.

(2) Je-li předmět vkladu do nadace nepeněžitý, musí splňovat předpoklad trvalého výnosu a nesmí sloužit jako jistota.

§ 328

(1) Je-li předmětem vkladu investiční cenný papír nebo nástroj peněžního trhu podle zákona upravujícího podnikání na kapitálovém trhu, může být jeho hodnota určena také váženým průměrem z cen, za který byly uskutečněny obchody tímto cenným papírem nebo nástrojem na regulovaném trhu v době šesti měsíců před splacením vkladu.

(2) Odstavec 1 se nepoužije, je-li hodnota předmětu vkladu, určená podle odstavce 1, ovlivněna výjimečnými okolnostmi, které by ji ke dni splnění vkladové povinnosti významně změnily.

§ 329

(1) Je-li předmětem vkladu jiná věc než investiční cenný papír nebo nástroj peněžního trhu podle zákona upravujícího podnikání na kapitálovém trhu, může být hodnota určena také

a) tržní hodnotou věci určenou obecně uznávaným nezávislým odborníkem za využití obecně uznávaných postupů a zásad oceňování ne dříve než šest měsíců před splněním vkladové povinnosti, nebo
b) výší ocenění věci v účetní závěrce za účetní období bezprostředně předcházející vznik vkladové povinnosti, pokud je tato věc oceněna reálnou hodnotou podle jiného právního předpisu a pokud auditor ověřil účetní závěrku s výrokem bez výhrad.

(2) Odstavec 1 se nepoužije, pokud nastaly nové okolnosti, jež by mohly hodnotu vkladu ke dni splnění vkladové povinnosti významně změnit.

§ 330

(1) Před vznikem nadace se vkladová povinnost splní alespoň tak, aby souhrnná výše vkladů odpovídala alespoň částce 500 000 Kč.

(2) Vklady do nadace přijme před jejím vznikem osoba, kterou nadační listina určila jako správce vkladů. Zanikne-li jeho funkce, povolá zakladatel, popřípadě vykonavatel závěti nebo jiná oprávněná osoba bez zbytečného odkladu nového správce vkladů; není-li to možné, povolá nové správce vkladů správní rada nadace. O právech a povinnostech správce platí obdobně ustanovení o právech a povinnostech členů orgánů právnických osob.

§ 331

(1) Vkladová povinnost se splní předáním předmětu vkladu správci vkladů. Nadace nabývá vlastnické právo k předmětu vkladu dnem svého vzniku, váže-li však zákon nabytí vlastnického práva na zápis do veřejného seznamu, nabude nadace předmět vkladu do vlastnictví až tímto zápisem.

(2) Je-li předmět vkladu peněžitý, složí jej správce vkladů na zvláštní účet u banky nebo spořitelního a úvěrního družstva, který pro nadaci a na její jméno zřídí. Ten, kdo účet vede, až do vzniku nadace neumožní ze zůstatku na účtu výplaty a platby, ledaže se prokáže, že nadace nebyla platně založena; byla-li nadace založena pořízením pro případ smrti, vyžaduje se, aby o neplatnosti založení rozhodl soud.

(3) Je-li předmětem vkladu věc zapsaná do veřejného seznamu, předá vkladatel správci vkladů i prohlášení o vnesení vkladu; po vzniku nadace se její vlastnické právo do veřejného seznamu zapíše na základě tohoto prohlášení. Vyžaduje se, aby na prohlášení byl podpis vkladatele úředně ověřen.

§ 332

Správce vkladů potvrdí v písemné formě osobě, která navrhne zápis nadace do veřejného rejstříku, kdo vkladovou povinnost splnil, kdy se tak stalo, jaký je předmět vkladu a jaká je souhrnná výše vkladů. Potvrdí-li správce vkladů vyšší rozsah plnění, než jaký odpovídá skutečnosti, ručí až do výše rozdílu věřitelům za dluhy nadace po dobu pěti let od vzniku nadace.

§ 333

(1) Převzatý předmět vkladu předá správce vkladů nadaci bez zbytečného odkladu po jejím vzniku.

(2) Nevznikne-li nadace, vrátí správce vkladů předmět vkladu osobě, která jej splatila nebo vnesla. Právní jednání učiněná správcem při správě předmětu zavazují i tuto osobu.

§ 334

(1) Po vzniku nadace lze nadační jistinu rozmnožit nadačními dary nebo rozhodnutím o zvýšení nadačního kapitálu.

(2) Splňuje-li nepeněžitý předmět daru předpoklad trvalého výnosu a neslouží-li jako jistota, má se za to, že dar rozmnožuje nadační jistinu.

Majetek nadace a nadační kapitál

§ 335

Majetek nadace tvoří nadační jistina a ostatní majetek.

§ 336

(1) Nadační jistinu tvoří soubor předmětů vkladů do nadace, popřípadě i nadačních darů.

(2) Nadační jistina musí mít celkovou hodnotu odpovídající alespoň výši 500 000 Kč.

§ 337

Peněžní vyjádření nadační jistiny je nadační kapitál. Výše nadačního kapitálu se zapisuje do veřejného rejstříku.

§ 338

(1) Nadace používá svůj majetek v souladu s účelem uvedeným v nadační listině i ve statutu a za podmínek tam určených k poskytování nadačních příspěvků, k zajištění vlastní činnosti k naplnění svého účelu a k úhradě nákladů na zhodnocení nadační jistiny i nákladů na vlastní správu.

(2) K právnímu jednání, kterým nadace převezme neomezené ručení za jinou osobu, se nepřihlíží.

§ 339

(1) Co tvoří nadační jistinu, nelze zastavit ani jinak použít k zajištění dluhu. To neplatí, pokud nadace provozuje obchodní závod, v rozsahu potřebném pro jeho plynulý provoz.

(2) Zcizit lze něco z nadační jistiny, jen pokud to neodporuje vůli osoby, která nadaci darovala dar nebo splnila vkladovou povinnost. Jinak lze něco z nadační jistiny zcizit, jen pokud k tomu dojde za protiplnění zahrnuté do nadační jistiny nebo v případě, že potřebu zcizení vyvolala taková změna okolností, kterou nebylo možné předvídat a jinak se s ní nelze vypořádat ani při vynaložení péče řádného hospodáře.

§ 340

Nadace nakládá s nadační jistinou s péčí, jakou tento zákon stanoví pro správu cizího majetku. Vyžaduje-li se podle ustanovení o prosté správě cizího majetku k určitému právnímu jednání souhlas beneficienta, vyžaduje se k takovému právnímu jednání předchozí souhlas osoby určené v nadační listině; není-li tato osoba určena, vyžaduje se předchozí souhlas dozorčí rady.

§ 341

(1) Dosahuje-li nadační kapitál nebo obrat nadace v uplynulém účetním období výše alespoň desetkrát vyšší, než stanoví § 330 odst. 1, podléhají řádná účetní závěrka, mimořádná účetní závěrka a konsolidovaná účetní závěrka ověření auditorem.

(2) Ověření auditorem podléhá účetní závěrka i v případě, rozhoduje-li se podle ní o zvýšení nebo snížení nadačního kapitálu, nebo o přeměně nadace.

Zvýšení nadačního kapitálu

§ 342

(1) Po schválení účetní závěrky může správní rada do jednoho roku ode dne, ke kterému byly zjištěny údaje, z nichž byla účetní závěrka sestavena, rozhodnout o rozmnožení nadační jistiny a zvýšení nadačního kapitálu,

a) nebude-li zvýšení nadačního kapitálu vyšší než rozdíl mezi výší vlastních zdrojů financování majetku nadace vykazovaných v rozvaze na straně pasiv a nadačním kapitálem a
b) nebudou-li ke zvýšení nadačního kapitálu použity vlastní zdroje, které jsou účelově vázány a jejichž účel není nadace oprávněna měnit.

(2) Rozhodnutí o rozmnožení nadační jistiny a zvýšení nadačního kapitálu obsahuje částku, o niž se nadační kapitál zvyšuje, a označení zdroje, z něhož se nadační kapitál zvyšuje, podle struktury vlastních zdrojů financování majetku nadace v účetní závěrce.

(3) Zjistí-li nadace z jakékoliv následně sestavené účetní závěrky snížení vlastních zdrojů, vychází se při rozhodování o zvýšení nadačního kapitálu z této účetní závěrky.

§ 343

(1) Zvyšuje-li nadace nadační kapitál o výši daru, jehož předmětem je věc způsobilá být vkladem do nadace, nesmí být rozsah zvýšení nadačního kapitálu vyšší než její zjištěná hodnota.

(2) Rozhodnutí o zvýšení nadačního kapitálu obsahuje částku, o niž se nadační kapitál zvyšuje, a popis věci, o kterou se rozmnožuje nadační jistina, spolu s údajem o hodnotě věci i s uvedením způsobu, jak byla tato hodnota stanovena.

Snížení nadačního kapitálu

§ 344

(1) Nezakazuje-li to nadační listina, může nadace

snížit nadační kapitál zkrácením nadační jistiny, pokud to vyžaduje zájem na hospodárnějším naplňování jejího účelu. Snížit nadační kapitál lze nanejvýš o částku odpovídající pětině výše nadačního kapitálu v průběhu pěti let. Snížením nadačního kapitálu nelze přímo ani nepřímo krýt náklady správy nadace.

(2) Rozhodnutí o snížení nadačního kapitálu obsahuje částku, o kterou se nadační kapitál snižuje, a důvod, ze kterého se snižuje.

§ 345

Zakazuje se snížit nadační kapitál na částku nižší než 500 000 Kč.

§ 346

Pozbude-li nadace některou část nadační jistiny nebo klesne-li podstatně její hodnota, nadace bez zbytečného odkladu nadační jistinu doplní; není-li to dobře možné, sníží v rozsahu odpovídajícím ztrátě nadační kapitál.

Společná ustanovení

§ 347

O zvýšení nebo o snížení nadačního kapitálu rozhoduje správní rada po předchozím souhlasu dozorčí rady.

§ 348

Zvýšení nebo snížení nadačního kapitálu nabývá účinky dnem zápisu do veřejného rejstříku.

Přidružený fond

§ 349

(1) Smlouvou lze nadaci svěřit do správy jako přidružený fond majetek způsobilý být předmětem vkladu do nadace a pověřit nadaci k použití tohoto majetku k ujednanému účelu, souvisí-li s posláním nadace; použití nesmí spočívat v podpoře politické strany nebo politického hnutí.

(2) Smlouva vyžaduje písemnou formu.

§ 350

Je-li ujednáno, že nadace bude spravovat přidružený fond pod zvláštním označením, musí označení obsahovat slova „přidružený fond“. Označení musí být uváděno současně s názvem nadace, která přidružený fond spravuje.

§ 351

Má se za to, že nadace vykonává prostou správu majetku v přidruženém fondu a že ji vykonává za úplatu ve výši, jaká se v obdobných případech obvykle vyžaduje.

§ 352

(1) Z nakládání s přidruženým fondem vznikají práva a povinnosti jen spravující nadaci. Majetek v přidruženém fondu eviduje nadace odděleně od svého majetku.

(2) Je-li nadace zrušena, naloží likvidátor s přidruženým fondem tak, aby jeho právní povaha a účel byly i nadále zachovány.

Nadační příspěvek

§ 353

(1) Nadace nesmí poskytnout nadační příspěvek osobě, která je členem jejího orgánu nebo která je zaměstnancem nadace, ani osobě jim blízké.

(2) Nejsou-li pro to důvody zvláštního zřetele hodné, vyvolané na straně zakladatele změnou okolností, nesmí nadace poskytnout nadační příspěvek svému zakladateli; jsou-li tu takové důvody, rozhodne správní rada po projednání s dozorčí radou nebo s revizorem. To platí i pro případ poskytnutí nadačního příspěvku osobě zakladateli blízké, ledaže nadace byla zřízena k podpoře osob zakladateli blízkých.

§ 354

Kdo přijal nadační příspěvek, může jej použít jen ve shodě s ujednanými podmínkami; nadaci na požádání prokáže, jak jej použil. Kdo použil nadační příspěvek v rozporu s ujednanými podmínkami, vrátí jej nadaci jako bezdůvodné obohacení.

§ 355

(1) Nadace nesmí poskytnout nadační příspěvky, je-li výše vlastních zdrojů financování majetku nadace vykazovaných v rozvaze na straně pasiv nižší než výše nadačního kapitálu upravená podle odstavce 2, nebo byla-li by nižší než upravená výše nadačního kapitálu v důsledku poskytnutí nadačních příspěvků.

(2) K výši nadačního kapitálu se připočtou pro účely stanovené v odstavci 1

a) zvýšení nadačního kapitálu v důsledku přijetí nadačního kapitálu nebo rozhodnutí, i když ještě nebylo zapsáno do veřejného rejstříku, a

b) vlastní zdroje, které jsou účelově vázány a jejichž účel není nadace oprávněna měnit.

(3) Ustanovení odstavců 1 a 2 se nepoužijí pro případ poskytování příspěvků z darů určených k tomuto účelu dárcem.

§ 356

Osoba, která přijala v dobré víře nadační příspěvek poskytnutý v rozporu s § 355, není povinna jej vrátit.

§ 357

Náklady správy

Nadace účtuje odděleně o nadačních příspěvcích, o ostatních činnostech k naplnění účelu nadace a o nákladech na její správu.

Výroční zpráva

§ 358

(1) Nadace sestaví výroční zprávu do konce šestého měsíce od uplynutí předcházejícího účetního období.

(2) Výroční zpráva obsahuje účetní závěrku a přehled o veškeré činnosti nadace včetně zhodnocení této činnosti.

(3) Ve výroční zprávě nadace uvede alespoň

a) přehled o vlastním majetku a závazcích,

b) u jednotlivých nadačních darů přehled o osobách, které poskytly nadační dar v hodnotě vyšší než 10 000 Kč,

c) přehled o tom, jak byl majetek nadace použit,

d) přehled o osobách, kterým byl poskytnut nadační příspěvek v hodnotě vyšší než 10 000 Kč,

e) zhodnocení, zda nadace při svém hospodaření dodržela pravidla pro poskytování nadačních příspěvků podle § 353 až 356, a přehled nákladů na vlastní správu a

f) zhodnocení základních údajů roční účetní závěrky a zprávu auditora, je-li nadace povinna mít účetní závěrku ověřenou auditorem.

(4) Vyjde-li po uveřejnění zprávy najevo skutečnost, která odůvodňuje opravu zprávy, nadace opravu bez zbytečného odkladu provede a uveřejní.

§ 359

(1) Požádá-li o to dárce, nadace údaje o dárci ve výroční zprávě neuvede. Stejné právo má i příjemce nadačního příspěvku. Při poskytnutí nadačního příspěvku v hodnotě vyšší než 10 000 Kč, může žádat o zachování anonymity jen člověk, jenž dostal nadační příspěvek z humanitárních důvodů, zejména z důvodů zdravotních.

(2) Nadace zachová anonymitu, doručí-li jí oprávněné osoby žádost před schválením výroční zprávy. Člověk, jenž dostal nadační příspěvek z humanitárních důvodů, však může uplatnit své právo na anonymitu kdykoli, jestliže jej nadace o jeho právu při poskytnutí příspěvku nepoučila; má se za to, že poučení nebylo dáno.

§ 360

(1) Nadace výroční zprávu uveřejní do třiceti dnů od jejího schválení správní radou a zpřístupní ji také ve svém sídle. Není-li nadace zřízena jako veřejně prospěšná, postačí zpřístupnit výroční zprávu v jejím sídle.

(2) Neschválila-li správní rada výroční zprávu, uveřejní nadace výroční zprávu způsobem upraveným v odstavci 1 nejpozději do konce bezprostředně následujícího účetního období a uvede, že výroční zpráva nebyla schválena a z jakých důvodů.

§ 361

Každý může ve veřejném rejstříku do výroční zprávy nahlížet a činit si z ní výpisy, opisy nebo kopie. Stejné právo lze uplatnit také v sídle nadace.

Správní rada

§ 362

Správní rada je statutární orgán nadace; má alespoň tři členy.

§ 363

Neurčí-li nadační listina další omezení, není k členství ve správní radě způsobilá osoba, která

a) je členem dozorčí rady nadace,

b) je vůči nadaci v pracovním poměru, nebo

c) není ve vztahu k účelu nadace bezúhonná.

§ 364

Neurčí-li nadační listina jiné funkční období člena správní rady, je pětileté. Nevyloučí-li to nadační listina, lze člena správní rady volit i opakovaně.

§ 365

(1) Neurčí-li nadační listina něco jiného, volí a odvolává své členy správní rada sama.

(2) Nadační listina může stanovit, že určitý počet členů správní rady musí být zvolen z kandidátů navržených správní radě osobami určenými nadační listinou, případně osobami určenými způsobem tam stanoveným.

§ 366

Nestanoví-li nadační listina další důvody, odvolá správní rada z funkce svého člena, který závažně nebo opakovaně porušil nadační listinu nebo statut, nebo který porušil zákon způsobem zjevně narušujícím pověst nadace. Neučiní-li tak do jednoho měsíce ode dne, kdy se o důvodu k odvolání dozvěděla, nejpozději však do šesti měsíců ode dne, kdy tento důvod vznikl, odvolá člena správní rady z funkce soud na návrh osoby, která osvědčí právní zájem; právo domáhat se odvolání člena správní rady zaniká, nebylo-li uplatněno do roka ode dne, kdy důvod k odvolání vznikl.

§ 367

(1) Zanikne-li členství ve správní radě, zvolí správní rada nového člena do tří měsíců. Neučiní-li to, jmenuje nového člena správní rady soud na návrh dozorčí rady nebo na návrh osoby, která osvědčí právní zájem, na dobu, dokud správní rada nezvolí nového člena.

(2) Soud jmenuje nového člena správní rady i bez návrhu, je-li správní rada pro pokles počtu svých členů neschopna usnést se na nové volbě.

Dozorčí rada

§ 368

(1) Dozorčí rada je kontrolní a revizní orgán nadace; má alespoň tři členy.

(2) Dozorčí rada musí být zřízena, dosahuje-li nadační kapitál výše alespoň desetkrát vyšší, než stanoví § 330 odst. 1.

§ 369

Neurčí-li nadační listina další omezení, není k členství v dozorčí radě způsobilá osoba, která

a) je členem správní rady nebo likvidátorem,

b) je vůči nadaci v pracovním poměru, nebo

c) není ve vztahu k účelu nadace bezúhonná.

§ 370

(1) Nesvěří-li nadační listina nebo v mezích jejího určení statut nadace dozorčí radě další působnost, dozorčí rada

a) dohlíží, zda správní rada vykonává působnost podle zákona a ve shodě s nadační listinou i statutem,

b) kontroluje plnění podmínek stanovených pro poskytování nadačních příspěvků,

c) upozorňuje správní radu na zjištěné nedostatky a podává návrhy na jejich odstranění,

d) kontroluje, jak je vedeno účetnictví a přezkoumává roční, mimořádnou a konsolidovanou účetní závěrku,

e) vyjadřuje se k výroční zprávě a

f) nejméně jedenkrát ročně podává správní radě v písemné formě zprávu o své kontrolní činnosti.

(2) Dozorčí rada zastupuje nadaci proti členu správní rady, jakož i v každé záležitosti, kdy zájem členů správní rady odporuje zájmům nadace. Za tím účelem pověří dozorčí rada jednoho ze svých členů.

§ 371

(1) Dozorčí rada svolá zasedání správní rady, pokud tak k návrhu dozorčí rady neučiní předseda správní rady.

(2) V rozsahu působnosti dozorčí rady může její pověřený člen nahlížet do dokladů nadace a požadovat od členů dalších orgánů nadace nebo jejích zaměstnanců vysvětlení k jednotlivým záležitostem.

§ 372

Neurčí-li nadační listina něco jiného, volí a odvolává své členy dozorčí rada sama. Pro volbu a odvolání členů dozorčí rady a pro jejich funkční období platí obdobně ustanovení o správní radě.

Revizor

§ 373

(1) Není-li zřízena dozorčí rada, vykonává její působnost revizor.

(2) Nadační listina nebo statut nadace mohou stanovit, že funkci revizora bude vykonávat právnická osoba, jejíž předmět činnosti umožňuje výkon kontrolní a revizní činnosti, a že tuto funkci bude vykonávat i po neurčitou dobu.

§ 374

(1) Pro způsobilost být revizorem platí obdobně § 369. Je-li revizorem právnická osoba, může vykonávat její práva a povinnosti spojená s funkcí revizora její zástupce, který splňuje podmínky podle věty první.

(2) Neurčí-li nadační listina období kratší, je funkční období revizora pětileté. Revizora lze volit i opakovaně, pokud to nadační listina nevyloučí.

§ 375

(1) Neurčí-li nadační listina jiný způsob, volí a odvolává revizora správní rada.

(2) Neurčí-li nadační listina další důvody, odvolá správní rada revizora, který závažně nebo opakovaně porušil nadační listinu nebo statut, nebo který porušil zákon způsobem zjevně narušujícím pověst nadace. Neučiní-li tak do jednoho měsíce ode dne, kdy se o důvodu k odvolání dozvěděla, nejpozději však do šesti měsíců ode dne, kdy tento důvod vznikl, odvolá revizora soud na návrh osoby, která osvědčí právní zájem; právo domáhat se odvolání revizora zaniká, nebylo-li uplatněno do roka ode dne, kdy důvod k odvolání vznikl.

Zrušení nadace s likvidací

§ 376

Bylo-li dosaženo účelu, pro který byla nadace založena, je nadace zrušena a správní rada zvolí likvidátora.

§ 377

(1) Soud zruší nadaci s likvidací na návrh osoby, která na tom má právní zájem, nebo i bez návrhu v případě, že

a) nadace vyvíjí činnost zakázanou v § 145 nebo jedná v rozporu s § 307,

b) se nadace stane neomezeně ručícím společníkem obchodní společnosti,

c) nadace závažně nebo opakovaně porušuje zákaz poskytovat nadační příspěvek osobě uvedené v § 353,

d) nadace neposkytuje nadační příspěvky déle než dva roky, aniž pro to má vážný důvod,

e) nadace nakládá s nadační jistinou v rozporu s § 339,

f) se hodnota nadační jistiny sníží pod výši 500 000 Kč, a že tento stav trvá déle než jeden rok od konce účetního období, v němž k snížení hodnoty nadační jistiny došlo,

g) nadační jistina nepřináší žádný výnos po dobu delší než dva roky, nebo

h) není trvale možné, aby nadace nadále plnila svůj účel.

(2) Tímto ustanovením není dotčen § 172.

§ 378

(1) Likvidátor zpeněží likvidační podstatu v rozsahu nutném pro vyrovnání dluhů nadace. S likvidačním zůstatkem naloží podle nadační listiny.

(2) Určí-li nadační listina veřejně prospěšné nadace, že má být likvidační zůstatek použit k jiným než veřejně prospěšným cílům, nepřihlíží se k tomu.

§ 379

(1) Neurčí-li nadační listina, jak má být s likvidačním zůstatkem naloženo, nabídne jej likvidátor nadaci s obdobným účelem. Je-li však pro to vážný důvod, může správní rada rozhodnout, že se likvidační zůstatek přednostně nabídne obci, kraji nebo státu.

(2) Není-li dobře možné nadaci s obdobným účelem likvidační zůstatek nabídnout, anebo je-li nabídka učiněná podle odstavce 1 odmítnuta, nabídne likvidátor likvidační zůstatek obci, na jejímž území má nadace sídlo. Nepřijme-li obec nabídku ani do dvou měsíců ode dne její účinnosti, nabývá likvidační zůstatek kraj, na jehož území má nadace sídlo.

§ 380

Získá-li likvidační zůstatek obec, kraj nebo stát, použije likvidační zůstatek jen k veřejně prospěšnému cíli.

§ 381

Obdržela-li nadace účelově vázané plnění z veřejného rozpočtu, ustanovení § 378 se nepoužije a likvidátor naloží s příslušnou částí likvidačního zůstatku podle rozhodnutí příslušného orgánu.

Přeměna nadace

§ 382

(1) K přeměně nadace může dojít její fúzí sloučením s jinou nadací nebo s nadačním fondem, anebo změnou právní formy na nadační fond.

(2) Nadaci lze sloučit s jinou nadací nebo s nadačním fondem, pokud to nadační listina nevylučuje a zúčastněné osoby slouží témuž nebo obdobnému účelu. Při sloučení nadace s nadačním fondem musí být nástupnickou osobou nadace.

§ 383

(1) Smlouva o sloučení obsahuje alespoň

a) údaje o názvu, sídle a identifikující údaj zúčastněných osob s uvedením, která z nich je zanikající a která nástupnická,

b) určení, v jaké struktuře přejímá nástupnická osoba složky vlastního kapitálu a cizího kapitálu zanikající osoby, jež nejsou závazkem,

c) výši nadačního kapitálu, je-li nástupnickou osobou nadace,

d) dohodu o změně statutu nástupnické osoby, dochází-li v důsledku sloučení k takové změně,

e) rozhodný den.

(2) Slučují-li se nadace, je výše nadačního kapitálu podle odstavce 1 písm. c) dána součtem nadačních kapitálů slučovaných nadací. Při sloučení nadačního fondu s nadací jako nástupnickou osobou může být nadační kapitál zvýšen za podmínek uvedených v § 342; v takovém případě musí smlouva o sloučení obsahovat náležitosti uvedené v § 342 odst. 2.

(3) Smlouva o sloučení vyžaduje formu veřejné listiny.

§ 384

(1) Zúčastněné osoby si před uzavřením smlouvy o sloučení navzájem zpřístupní své účetnictví a poskytnou další informace a písemnosti potřebné pro posouzení právních a hospodářských důsledků sloučení.

(2) Kdo se seznámí s údaji podle odstavce 1, zachová mlčenlivost o skutečnostech, které zákon zakazuje uveřejnit nebo jejichž prozrazení může zúčastněné osobě způsobit vážnou újmu.

§ 385

Dozorčí rady nebo revizoři zúčastněných osob přezkoumají účetnictví každé ze zúčastněných osob a sestaví zprávu o skutečnostech, které jsou předmětem jejich účetnictví včetně stanoviska k návrhu smlouvy o sloučení a k hospodářským důsledkům sloučení; zprávu lze sestavit i jako společnou pro všechny zúčastněné osoby.

§ 386

(1) Je-li sestavena zpráva podle § 385, rozhodnou o sloučení správní rady zúčastněných osob. Zasedání správní rady musí být ohlášeno nejméně třicet dnů před jeho konáním; v této lhůtě se každému členu správní rady zpřístupní

a) návrh smlouvy o sloučení,

b) má-li dojít v důsledku sloučení ke změně stanov nástupnické osoby, její stanovy,

c) účetní závěrky všech zúčastněných osob; je-li účetní závěrka sestavena z údajů ke dni, od něhož ke dni vyhotovení návrhu smlouvy o sloučení uplynulo více než šest měsíců, také mezitímní účetní závěrka příslušné osoby,

d) zahajovací rozvaha nástupnické osoby a

e) zpráva podle § 385.

(2) Správní rada může návrh smlouvy o sloučení jen přijmout nebo odmítnout.

(3) Svolá-li se zasedání správních rad zúčastněných osob jako společné, hlasují jednotlivé správní rady o návrhu smlouvy o sloučení odděleně. Pokud se však po schválení smlouvy volí členové orgánů nástupnické osoby, mohou správní rady zúčastněných osob rozhodnout, že budou o těchto členech hlasovat společně.

§ 387

(1) Zúčastněné osoby zveřejní nejméně třicet dnů před zasedáním správní rady společné oznámení, v němž uvedou, jakých osob se sloučení týká a která z nich se stane nástupnickou osobou.

(2) Přihlásí-li věřitel zúčastněné osoby pohledávku do šesti měsíců ode dne, kdy se zápis sloučení

stal vůči němu účinným, má právo na dostatečnou jistotu, pokud prokáže, že se dobytnost pohledávky zhorší. Prokáže-li věřitel, že se v důsledku sloučení dobytnost pohledávky podstatným způsobem zhorší, má právo na dostatečnou jistotu ještě před zápisem rozdělení do veřejného rejstříku.

§ 388

Právo domáhat se neplatnosti smlouvy o sloučení má jen zúčastněná osoba, člen správní rady, člen dozorčí rady nebo revizor; toto právo zaniká, není-li návrh podán do tří měsíců ode dne, kdy se konalo zasedání správní rady.

§ 389

(1) Návrh na zápis sloučení do veřejného rejstříku podávají společně všechny zúčastněné osoby; návrh podepíší také členové statutárního orgánu nástupnické osoby.

(2) Na základě návrhu se provede zápis sloučení tak, že k témuž dni vymaže ve veřejném rejstříku zanikající osoby, poznamená, kdo je jejich právní nástupce, a u nástupnické osoby uvede den účinnosti sloučení a názvy, adresy sídla a identifikující údaje osob, které se s nástupnickou osobou sloučily, a případné další změny u nástupnické osoby, pokud v důsledku sloučení nastaly.

§ 390

(1) Nepodají-li zúčastněné osoby návrh na zápis sloučení do šesti měsíců ode dne, kdy byla smlouva o sloučení uzavřena, může kterákoli z těch zúčastněných osob, která byla připravena návrh podat, od smlouvy odstoupit. Odstoupí-li od smlouvy i jen jedna strana, zanikají tím závazky všech stran, založené smlouvou.

(2) Nepodají-li zúčastněné osoby návrh na zápis sloučení do jednoho roku ode dne, kdy byla smlouva o sloučení uzavřena, platí, že od smlouvy odstoupily všechny zúčastněné osoby.

(3) Společně a nerozdílně se zúčastněnou osobou, která způsobila, že návrh na zápis sloučení nebyl podán včas, nahradí ostatním zúčastněným osobám škodu z toho vzniklou členové jejího statutárního orgánu vyjma těch, kteří prokáží, že vyvinuli dostatečné úsilí, aby návrh byl podán včas.

Změna právní formy nadace na nadační fond

§ 391

(1) Připustí-li to nadační listina výslovně, může správní rada po předchozím vyjádření dozorčí rady nebo revizora rozhodnout o změně právní formy nadace na nadační fond, avšak jen pokud došlo ke snížení hodnoty nadační jistiny pod výši stanovenou v § 330 odst. 1 na dobu nikoli přechodnou.

(2) Rozhodnutí o změně právní formy musí obsahovat

a) označení nadace názvem, sídlem a identifikujícím údajem,
b) název nadačního fondu po změně právní formy,
c) rozhodný den,
d) údaje o členech orgánů nadačního fondu, které se zapisují do veřejného rejstříku.

(3) Rozhodnutí vyžaduje formu veřejné listiny.

§ 392

Rozhodnutí o změně právní formy nabývá účinnosti dnem zápisu do veřejného rejstříku.

§ 393

(1) Nejméně třicet dnů před zasedáním správní rady nadace zveřejní oznámení o záměru přijmout rozhodnutí o změně právní formy.

(2) Věřitel nadace, který přihlásí svou pohledávku do šesti měsíců ode dne, kdy se zápis změny právní formy stal účinným vůči třetím osobám, může žádat zajištění své pohledávky dostatečnou jistotou, jestliže se v důsledku změny právní formy její dobytnost zhorší. Prokáže-li věřitel, že se v důsledku změny právní formy dobytnost jeho pohledávky podstatným způsobem zhorší, náleží mu dostatečná jistota ještě před zápisem změny právní formy do veřejného rejstříku.

Pododdíl 3

Nadační fond

§ 394

(1) Zakladatel zakládá nadační fond k účelu užitečnému společensky nebo hospodářsky.

(2) Název nadačního fondu musí obsahovat slova „nadační fond“.

§ 395

Nadační fond se zakládá zakládací listinou nebo pořízením pro případ smrti.

§ 396

(1) Zakladatelské právní jednání obsahuje alespoň

a) název a sídlo nadačního fondu,
b) jméno zakladatele a jeho bydliště nebo sídlo,
c) vymezení účelu, pro který se nadační fond zakládá,
d) údaj o výši vkladu, popřípadě o jeho nepeněžitém předmětu,
e) počet členů správní rady i jména a bydliště jejích prvních členů a údaj, jakým způsobem členové správní rady za nadační fond jednají,
f) počet členů dozorčí rady i jména a bydliště jejích prvních členů, nebo jméno a bydliště prvního revizora,
g) určení správce vkladů a
h) podmínky pro poskytování příspěvků z majetku nadačního fondu nebo vymezení okruhu činností, jež nadační fond může vzhledem k svému účelu vykonávat.

(2) Zakládá-li se nadační fond pořízením pro případ smrti a neurčí-li zakladatel ani způsob jmenování prvních členů správní a dozorčí rady, popřípadě prvního revizora, jmenuje je vykonavatel závěti; jinak je jmenuje soud na návrh osoby, která na tom osvědčí právní zájem.

§ 397

Vznik nadačního fondu

Nadační fond vzniká dnem zápisu do veřejného rejstříku.

§ 398

(1) Majetek nadačního fondu tvoří soubor vzniklý z vkladů a darů, jejichž předmět nemusí splňovat předpoklad trvalého výnosu. Co je v majetku nadačního fondu, nelze zastavit, ani jinak použít k zajištění dluhu; k právnímu jednání, které tomu odporuje, se nepřihlíží.

(2) Majetek nadačního fondu lze zcizit, je-li to v souladu s účelem nadačního fondu. Lze jej též použít k investici považované za obezřetnou.

(3) Nadační fond nevytváří nadační jistinu ani nadační kapitál.

§ 399

(1) Připustí-li to výslovně zakladatelské právní jednání, může správní rada rozhodnout po předchozím vyjádření dozorčí rady nebo revizora o změně právní formy nadačního fondu na nadaci. Rozhodnutí o změně právní formy musí obsahovat alespoň označení nadačního fondu názvem, sídlem a identifikujícím údajem a náležitosti stanovené pro nadační listinu.

(2) Rozhodnutí vyžaduje formu veřejné listiny.

§ 400

(1) Nejméně třicet dnů před zasedáním správní rady zveřejní nadační fond oznámení o záměru změnit právní formu.

(2) Věřitel nadačního fondu, který přihlásí svou pohledávku do šesti měsíců ode dne, kdy se zápis změny stal účinným vůči třetím osobám, může žádat zajištění své pohledávky dostatečnou jistotou, zhorší-li se v důsledku změny právní formy dobytnost pohledávky. Prokáže-li věřitel, že se v důsledku změny právní formy dobytnost jeho pohledávky zhorší podstatným způsobem, náleží mu dostatečná jistota ještě před zápisem změny právní formy do veřejného rejstříku.

§ 401

(1) Není-li trvale možné, aby nadační fond nadále plnil svůj účel, rozhodne správní rada o zrušení nadačního fondu s likvidací a zvolí likvidátora.

(2) Neplní-li nadační fond účel, ke kterému byl zřízen, soud jej zruší na návrh osoby, která na tom osvědčí právní zájem, a nařídí jeho likvidaci.

Oddíl 4

Ústav

§ 402

Ústav je právnická osoba ustavená za účelem provozování činnosti užitečné společensky nebo hospodářsky s využitím své osobní a majetkové složky. Ústav provozuje činnost, jejíž výsledky jsou každému rovnocenně dostupné za podmínek předem stanovených.

§ 403

Provozuje-li ústav obchodní závod nebo jinou vedlejší činnost, nesmí být provoz na újmu jakosti, rozsahu a dostupnosti služeb poskytovaných v rámci

hlavní činnosti ústavu. Zisk může ústav použít jen k podpoře činnosti, pro niž byl založen, a k úhradě nákladů na vlastní správu.

§ 404

Název ústavu

Název ústavu musí obsahovat slova „zapsaný ústav“, postačí však zkratka „z. ú.“

§ 405

Založení ústavu

(1) Ústav se zakládá zakládací listinou nebo pořízením pro případ smrti. Zakladatelské právní jednání obsahuje alespoň

a) název ústavu a jeho sídlo,
b) účel ústavu vymezením předmětu jeho činnosti, popřípadě i předmět jeho podnikání,
c) údaj o výši vkladu, popřípadě o jeho nepeněžitém předmětu,
d) počet členů správní rady i jména a bydliště jejích prvních členů a
e) podrobnosti o vnitřní organizaci ústavu, nevyhradí-li se její úprava statutu ústavu.

(2) Zřídí-li zakladatelské právní jednání dozorčí radu, uvedou se v něm počet členů dozorčí rady a jména i bydliště jejích prvních členů.

§ 406

(1) O změnách zakladatelského právního jednání rozhoduje i za trvání ústavu zakladatel.

(2) Není-li rozhodování zakladatele možné, nabývá jeho práva vůči ústavu osoba určená zakladatelským právním jednáním v rozsahu tam uvedeném, jinak je nabývá správní rada; v takovém případě se však k rozhodnutí správní rady o změně účelu ústavu nebo o jeho zrušení vyžaduje předchozí souhlas soudu.

§ 407

Vznik ústavu

Ústav vzniká zápisem do veřejného rejstříku.

§ 408

Ředitel

(1) Ředitel je statutární orgán ústavu. Statut může pro tento orgán zvolit i jiné označení, pokud tím nevzbudí klamný dojem o jeho povaze.

(2) Ředitel nemůže být členem správní rady a byla-li zřízena dozorčí rada nebo jiný orgán obdobné povahy, pak ani členem takového orgánu. Byla-li ředitelem zvolena osoba odsouzená za úmyslný trestný čin, nepřihlíží se k volbě.

Správní rada

§ 409

(1) Neurčí-li zakladatelské právní jednání jiný způsob, jmenuje a odvolává členy správní rady zakladatel. Není-li to možné, volí a odvolává členy správní rady dozorčí rada, pokud byla zřízena; jinak správní rada volí a odvolává své členy sama.

(2) Neurčí-li zakladatelské právní jednání jiné funkční období člena správní rady, je tříleté. Nevyloučí-li to zakladatelské právní jednání, lze člena správní rady volit i opakovaně; pokud však správní rada volí a odvolává své členy sama, lze tutéž osobu opakovaně zvolit nanejvýš na dvě po sobě jdoucí funkční období.

(3) Byla-li zřízena dozorčí rada, je členství ve správní radě a v dozorčí radě neslučitelné.

§ 410

Správní rada volí i odvolává ředitele, dohlíží na výkon jeho působnosti a rozhoduje o právních jednáních ústavu vůči řediteli; není-li určeno jinak, projevuje za ústav při těchto právních jednáních vůli předseda správní rady.

§ 411

(1) Správní rada schvaluje rozpočet, řádnou a mimořádnou účetní závěrku a výroční zprávu ústavu.

(2) Správní rada rozhoduje o zahájení provozu obchodního závodu nebo jiné vedlejší činnosti ústavu nebo o změně jejího předmětu, pokud zakladatelské právní jednání neurčí něco jiného.

§ 412

(1) Neurčí-li zakladatelské právní jednání další omezení, uděluje správní rada předchozí souhlas k právnímu jednání, kterým ústav

a) nabývá nebo pozbývá vlastnického práva k nemovité věci,
b) vlastní nemovitou věc zatěžuje,
c) nabývá nebo pozbývá právo autorské nebo průmyslové nebo

d) zakládá jinou právnickou osobu nebo se na takové osobě podílí vkladem.

(2) Neurčí-li zakladatelské právní jednání něco jiného, uděluje správní rada předchozí souhlas i k právnímu jednání, kterým ústav nabývá nebo pozbývá vlastnické právo k movité věci, jejíž hodnota je vyšší než hodnota zakázky malého rozsahu podle zákona upravujícího veřejné zakázky.

§ 413

Statut ústavu

(1) Určí-li to zakladatelské právní jednání nebo je-li to účelné, vydá správní rada statut ústavu a upraví v něm vnitřní organizaci ústavu a podrobnosti o jeho činnosti.

(2) Ústav statut uveřejní uložením do sbírky listin. Každý může ve veřejném rejstříku do statutu nahlížet a pořizovat si z něj výpisy, opisy nebo kopie. Stejné právo lze uplatnit také v sídle ústavu.

§ 414

Neurčí-li zakládací listina, že členům orgánů ústavu náleží za výkon funkce odměna a způsob jejího určení, platí, že řediteli náleží odměna obvyklá a má se za to, že funkce členů ostatních orgánů jsou čestné. V takovém případě určí výši odměny ředitele nebo způsob jejího určení správní rada.

§ 415

(1) Ústav účtuje odděleně o nákladech a výnosech spojených s hlavním předmětem činnosti, s provozem obchodního závodu nebo jinou vedlejší činností a se správou ústavu.

(2) Účetní závěrku ústavu ověřuje auditor, pokud mu to ukládá zakladatelské právní jednání nebo statut, anebo pokud výše čistého obratu ústavu překročí deset milionů Kč. V těchto případech auditor ověřuje i výroční zprávu ústavu.

§ 416

Výroční zpráva

(1) Výroční zpráva ústavu obsahuje kromě náležitostí stanovených jiným právním předpisem upravujícím účetnictví další významnější údaje o činnosti a hospodaření ústavu, včetně výše plnění poskytnutých členům orgánů ústavu, a o případných změnách zakladatelského právního jednání nebo změnách členství v orgánech ústavu.

(2) Neurčí-li zakladatelské právní jednání i další způsob uveřejnění, uveřejní ústav výroční zprávu nejpozději do šesti měsíců po skončení účetního období uložením do sbírky listin. Každý může ve veřejném rejstříku do statutu nahlížet a pořizovat si z něj výpisy, opisy nebo kopie.

§ 417

Nenaplňuje-li ústav dlouhodobě svůj účel, zruší jej soud na návrh osoby, která osvědčí právní zájem.

§ 418

V ostatním se na právní poměry ústavu použijí obdobně ustanovení o nadaci; nepoužijí se však ustanovení o nadační jistině a nadačním kapitálu.

Díl 4

Spotřebitel

§ 419

Spotřebitelem je každý člověk, který mimo rámec své podnikatelské činnosti nebo mimo rámec samostatného výkonu svého povolání uzavírá smlouvu s podnikatelem nebo s ním jinak jedná.

Díl 5

Podnikatel

§ 420

(1) Kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele.

(2) Pro účely ochrany spotřebitele a pro účely § 1963 se za podnikatele považuje také každá osoba, která uzavírá smlouvy související s vlastní obchodní, výrobní nebo obdobnou činností či při samostatném výkonu svého povolání, popřípadě osoba, která jedná jménem nebo na účet podnikatele.

§ 421

(1) Za podnikatele se považuje osoba zapsaná v obchodním rejstříku. Za jakých podmínek se osoby zapisují do obchodního rejstříku, stanoví jiný zákon.

(2) Má se za to, že podnikatelem je osoba, která má k podnikání živnostenské nebo jiné oprávnění podle jiného zákona.

§ 422

Podnikatel, který nemá obchodní firmu, právně jedná při svém podnikání pod vlastním jménem; připojí-li k němu dodatky charakterizující blíže jeho osobu nebo obchodní závod, nesmí být klamavé.

Obchodní firma

§ 423

(1) Obchodní firma je jméno, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku. Podnikatel nesmí mít víc obchodních firem.

(2) Ochrana práv k obchodní firmě náleží tomu, kdo ji po právu použil poprvé. Kdo byl dotčen ve svém právu k obchodní firmě, má stejná práva jako při ochraně před nekalou soutěží.

§ 424

Obchodní firma nesmí být zaměnitelná s jinou obchodní firmou ani nesmí působit klamavě.

§ 425

(1) Člověk se zapíše do obchodního rejstříku pod obchodní firmou tvořenou zpravidla jeho jménem. Změní-li se jeho jméno, může používat v obchodní firmě i nadále své dřívější jméno; změnu jména však uveřejní.

(2) Zapíše-li se člověk do obchodního rejstříku pod jinou obchodní firmou než pod svým jménem, musí být zřejmé, že nejde o obchodní firmu právnické osoby.

§ 426

Je-li více obchodních závodů několika podnikatelů spojeno do podnikatelského seskupení, mohou jejich jména nebo obchodní firmy obsahovat shodné prvky; veřejnost však musí být schopna je odlišit.

§ 427

(1) Kdo nabude obchodní firmu, má právo ji používat, pokud k tomu má souhlas svého předchůdce nebo jeho právního nástupce; vyžaduje se však, aby k obchodní firmě připojil údaj vyjadřující právní nástupnictví.

(2) Při přeměně právnické osoby přejde obchodní firma na právního nástupce, pokud s tím souhlasí; souhlas jiné osoby se nevyžaduje. Má-li právnická osoba více právních nástupců a neurčí-li se, na kterého z nich obchodní firma přechází, nepřejde obchodní firma na žádného z nich.

§ 428

Odvolat souhlas s užitím svého jména v obchodní firmě právnické osoby má právo ten, kdo k tomu má tak závažný důvod, že po něm nelze spravedlivě požadovat, aby jeho jméno bylo v obchodní firmě využíváno; takovým důvodem může být zejména změna převažující povahy podnikání právnické osoby nebo změna vlastnické struktury obchodní korporace. Za těchto podmínek má právo odvolat souhlas i právní nástupce osoby, která souhlas udělila.

§ 429

Sídlo podnikatele

(1) Sídlo podnikatele se určí adresou zapsanou ve veřejném rejstříku. Nezapisuje-li se fyzická osoba jako podnikatel do veřejného rejstříku, je jeho sídlem místo, kde má hlavní obchodní závod, popřípadě kde má bydliště.

(2) Uvádí-li podnikatel jako své sídlo jiné místo než své sídlo skutečné, může se každý dovolat i jeho skutečného sídla. Proti tomu, kdo se dovolá sídla podnikatele zapsaného ve veřejném rejstříku, nemůže podnikatel namítat, že má skutečné sídlo v jiném místě.

Zastoupení podnikatele

§ 430

(1) Pověří-li podnikatel někoho při provozu obchodního závodu určitou činností, zastupuje tato osoba podnikatele ve všech jednáních, k nimž při této činnosti obvykle dochází.

(2) Podnikatele zavazuje i jednání jiné osoby v jeho provozovně, pokud byla třetí osoba v dobré víře, že jednající osoba je k jednání oprávněna.

§ 431

Překročí-li zástupce podnikatele zástupčí oprávnění, podnikatele právní jednání zavazuje; to neplatí, věděla-li třetí osoba o překročení nebo musela-li o něm vědět vzhledem k okolnostem případu.

§ 432

Zákaz konkurence

(1) Osoba, která vystupuje jako podnikatelův zástupce při provozu obchodního závodu, nesmí bez souhlasu podnikatele činit na vlastní nebo cizí účet nic, co spadá do oboru obchodního závodu. Stane-li se tak, může se podnikatel domáhat, aby se jeho zástupce takového jednání zdržel.

(2) Jednal-li zástupce na vlastní účet, může se podnikatel domáhat, aby zástupcovo jednání bylo prohlášeno za učiněné na jeho účet. Jednal-li zástupce na cizí účet, může se podnikatel domáhat, aby mu bylo postoupeno právo na odměnu nebo aby mu byla vydána odměna již poskytnutá. Tato práva zanikají, pokud nebyla uplatněna do tří měsíců ode dne, kdy se podnikatel o jednání dozvěděl, nejpozději však rok ode dne, kdy k jednání došlo.

(3) Namísto práva podle odstavce 2 může podnikatel požadovat náhradu škody; to však jen tehdy, měl-li a mohl zástupce vědět, že svou činností podnikatele poškozuje. Měl-li a mohl vědět také ten, v jehož prospěch podnikatelův zástupce nedovoleně jednal, že jde o činnost poškozující podnikatele, je povinen k náhradě škody také on.

§ 433

(1) Kdo jako podnikatel vystupuje vůči dalším osobám v hospodářském styku, nesmí svou kvalitu odborníka ani své hospodářské postavení zneužít k vytváření nebo k využití závislosti slabší strany a k dosažení zřejmé a nedůvodné nerovnováhy ve vzájemných právech a povinnostech stran.

(2) Má se za to, že slabší stranou je vždy osoba, která vůči podnikateli v hospodářském styku vystupuje mimo souvislost s vlastním podnikáním.

§ 434

Dá-li podnikatel veřejnosti najevo, ve kterém místě podniká, umožní veřejnosti vstupovat s ním v tomto místě do právního styku v určené provozní době; jinak v době obvyklé.

§ 435

(1) Každý podnikatel musí uvádět na obchodních listinách a v rámci informací zpřístupňovaných veřejnosti prostřednictvím dálkového přístupu své jméno a sídlo. Podnikatel zapsaný v obchodním rejstříku uvede na obchodní listině též údaj o tomto zápisu včetně oddílu a vložky; podnikatel zapsaný v jiném veřejném rejstříku uvede údaj o svém zápisu do tohoto rejstříku; podnikatel nezapsaný ve veřejném rejstříku uvede údaj o svém zápisu do jiné evidence. Byl-li podnikateli přidělen identifikující údaj, uvede i ten.

(2) Na listině podle odstavce 1 lze uvést i další údaje, nejsou-li způsobilé vyvolat klamavý dojem.

HLAVA III

ZASTOUPENÍ

Díl 1

Všeobecná ustanovení

§ 436

(1) Kdo je oprávněn právně jednat jménem jiného, je jeho zástupcem; ze zastoupení vznikají práva a povinnosti přímo zastoupenému. Není-li zřejmé, že někdo jedná za jiného, platí, že jedná vlastním jménem.

(2) Je-li zástupce v dobré víře nebo musel-li vědět o určité okolnosti, přihlíží se k tomu i u zastoupeného; to neplatí, jedná-li se o okolnost, o které se zástupce dozvěděl před vznikem zastoupení. Není-li zastoupený v dobré víře, nemůže se dovolat dobré víry zástupce.

§ 437

(1) Zastoupit jiného nemůže ten, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy zastoupeného, ledaže při smluvním zastoupení zastoupený o takovém rozporu věděl nebo musel vědět.

(2) Jednal-li zástupce, jehož zájem je v rozporu se zájmem zastoupeného, s třetí osobou a věděla-li tato osoba o této okolnosti nebo musela-li o ní vědět, může se toho zastoupený dovolat. Má se za to, že tu je rozpor v zájmech zástupce a zastoupeného, pokud zástupce jedná i za tuto třetí osobu nebo pokud jedná ve vlastní záležitosti.

§ 438

Zástupce jedná osobně. Dalšího zástupce může pověřit, je-li to se zastoupeným ujednáno nebo vyžaduje-li to nutná potřeba, odpovídá však za řádný výběr jeho osoby.

§ 439

Má-li zastoupený pro tutéž záležitost více zástupců, má se za to, že každý z nich může jednat samostatně.

§ 440

(1) Překročil-li zástupce zástupčí oprávnění, zavazuje právní jednání zastoupeného, pokud překročení schválí bez zbytečného odkladu. To platí i v případě, kdy za jiného právně jedná osoba, která k tomu není oprávněna.

(2) Není-li právní jednání bez zbytečného odkladu schváleno, je osoba, která právně jednala za jiného, zavázána sama. Osoba, se kterou bylo jednáno a která byla v dobré víře, může na jednajícím požadovat, aby splnil, co bylo ujednáno, anebo aby nahradil škodu.

Díl 2

Smluvní zastoupení

Oddíl 1

Obecná ustanovení

§ 441

(1) Ujednají-li si to strany, zastupuje jedna z nich druhou v ujednaném rozsahu jako zmocněnec.

(2) Zmocnitel uvede rozsah zástupčího oprávnění v plné moci. Netýká-li se zastoupení jen určitého právního jednání, udělí se plná moc v písemné formě. Vyžaduje-li se pro právní jednání zvláštní forma, udělí se v téže formě i plná moc.

§ 442

Zmocnitel se nemůže vzdát práva odvolat zmocnění, ujednají-li si však strany pro jeho odvolání určité důvody, nelze zmocnění odvolat z jiného důvodu. To neplatí, má-li zmocnitel pro odvolání zmocnění zvlášť závažný důvod.

§ 443

Při zmocnění právnické osoby náleží výkon zástupčího oprávnění do působnosti jejího statutárního orgánu. K výkonu zastoupení je oprávněna i osoba, kterou statutární orgán určí.

§ 444

(1) Kdo vlastní vinou vyvolá u třetí osoby domněnku, že zmocnil někoho jiného k právnímu jednání, nemůže se dovolat nedostatku zmocnění, byla-li třetí osoba v dobré víře a mohla-li rozumně předpokládat, že zmocnění bylo uděleno.

(2) Dal-li zmocnitel jiné osobě najevo, že zmocněnce zmocnil k určitým právním jednáním, může se vůči ní dovolat, že zmocnění později zaniklo, jen pokud jí to před zmocněncovým jednáním oznámil, nebo pokud tato osoba při zmocněncově jednání o zániku věděla.

§ 445

Jednala-li jako zástupce osoba nezpůsobilá v příslušné záležitosti sama právně jednat, nelze se toho dovolat vůči tomu, kdo o této skutečnosti nevěděl ani nemohl vědět.

§ 446

Překročil-li zmocněnec zástupčí oprávnění a nesouhlasí-li s tím zmocnitel, oznámí to osobě, se kterou zmocněnec právně jednal, bez zbytečného odkladu poté, co se o právním jednání dozvěděl. Neučiní-li to, platí, že překročení schválil; to neplatí, pokud osoba, s níž zástupce právně jednal, měla a mohla z okolností bez pochybností poznat, že zmocněnec zástupčí oprávnění zjevně překračuje.

§ 447

Jsou-li pokyny zmocnitele obsaženy v plné moci a musely-li být známy osobě, vůči níž zmocněnec jednal, považuje se jejich překročení za porušení zástupčího oprávnění.

§ 448

(1) Zmocnění zanikne vykonáním právního jednání, na které bylo zastoupení omezeno; zmocnění zanikne i v případě, že je zmocnitel odvolá nebo zmocněnec vypoví. Zemře-li zmocněnec nebo zmocnitel, nebo je-li některým z nich právnická osoba a zanikne-li, zanikne i zmocnění, ledaže bylo ujednáno něco jiného.

(2) Dokud není odvolání zmocněnci známo, má jeho právní jednání tytéž účinky, jako by zmocnění ještě trvalo. Toho se však nemůže dovolat strana, která o odvolání zmocnění věděla, nebo měla a mohla vědět.

§ 449

(1) Zemře-li zmocnitel nebo vypoví-li zmocněnec zmocnění, učiní zmocněnec ještě vše, co nesnese odkladu, aby zmocnitel nebo jeho právní nástupce neutrpěl újmu. Jeho právní jednání má tytéž účinky, jako

by zmocnění ještě trvalo, neodporuje-li tomu, co nařídil ještě zmocnitel nebo jeho právní nástupce.

(2) Zmocněnec vydá bez zbytečného odkladu po zániku zmocnění vše, co mu zmocnitel propůjčil, popřípadě co pro zmocnitele získal. Zemřel-li zmocněnec, má vůči zmocniteli tuto povinnost každý, kdo má tyto věci u sebe.

Oddíl 2
Prokura

§ 450

(1) Udělením prokury zmocňuje podnikatel zapsaný v obchodním rejstříku prokuristu k právním jednáním, ke kterým dochází při provozu obchodního závodu, popřípadě pobočky, a to i k těm, pro která se jinak vyžaduje zvláštní plná moc. Zcizit nebo zatížit nemovitou věc je však prokurista oprávněn, je-li to výslovně uvedeno.

(2) Při udělení prokury musí být výslovně uvedeno, že jde o prokuru. Uděluje-li podnikatel prokuru pro některou pobočku svého obchodního závodu nebo pro některý z několika svých obchodních závodů, označí výslovně pobočku nebo obchodní závod.

§ 451

Prokurista není oprávněn přenést prokuru na někoho jiného ani udělit další prokuru; k opačným ujednáním se nepřihlíží.

§ 452

(1) Zakazuje se udělit prokuru právnické osobě.

(2) Je-li prokura udělena několika osobám, zastupuje každá z nich podnikatele samostatně, ledaže je při udělení prokury určeno něco jiného.

§ 453

Omezení prokury vnitřními pokyny nemá účinky vůči třetím osobám, i když bylo zveřejněno.

§ 454

Prokurista vykonává prokuru s péčí řádného hospodáře.

§ 455

Prokurista se podepisuje tak, že k firmě podnikatele připojí svůj podpis a údaj označující prokuru; byla-li prokura udělena pro jednotlivou pobočku nebo jeden z více obchodních závodů, připojí také údaj označující pobočku nebo obchodní závod.

§ 456

Prokura zaniká i převodem nebo pachtem obchodního závodu nebo pobočky, pro které byla udělena. Smrtí podnikatele prokura nezaniká, ledaže bylo ujednáno něco jiného.

Díl 3
Zákonné zastoupení a opatrovnictví

Oddíl 1
Obecná ustanovení

§ 457

Zákonné zastoupení i opatrovnictví sleduje ochranu zájmů zastoupeného a naplňování jeho práv.

§ 458

Zákonný zástupce nebo opatrovník není oprávněn za zastoupeného právně jednat v záležitostech týkajících se vzniku a zániku manželství, výkonu rodičovských povinností a práv, jakož i pořízení pro případ smrti nebo prohlášení o vydědění a jejich odvolání.

§ 459

Zákonný zástupce nesmí odejmout zastoupenému věc zvláštní obliby, ledaže to odůvodňuje ohrožení jeho života či zdraví, a jedná-li se o nezletilého, který není plně svéprávný, také jiný závažný důvod. Věc zvláštní obliby musí být zastoupenému ponechána i při jeho umístění ve zdravotnickém zařízení, v zařízení sociálních služeb, zařízení sociálně-právní ochrany dětí nebo podobném zařízení.

§ 460

Dojde-li ke střetu zájmu zákonného zástupce nebo opatrovníka se zájmem zastoupeného či ke střetnutí zájmů těch, kteří jsou zastoupeni týmž zákonným zástupcem nebo opatrovníkem, anebo hrozí-li takový střet, jmenuje soud zastoupenému kolizního opatrovníka.

§ 461

(1) Spravuje-li zákonný zástupce nebo opatrovník jmění zastoupeného, náleží mu běžná správa takového

jmění. Nejedná-li se o běžnou záležitost, vyžaduje se k naložení se jměním zastoupeného schválení soudu.

(2) Dar, dědictví nebo odkaz určené pro zastoupeného s podmínkou, že jej bude spravovat třetí osoba, jsou ze správy podle odstavce 1 vyloučeny. Zákonný zástupce nebo opatrovník však může přijetí takového daru, dědictví nebo odkazu odmítnout; k odmítnutí se vyžaduje schválení soudu.

§ 462

Zákonný zástupce ani opatrovník nemůže požadovat od zastoupeného odměnu za zastoupení. Má-li však povinnost spravovat jmění, lze za správu přiznat odměnu. O její výši rozhodne soud s přihlédnutím k nákladům správy, k hodnotě spravovaného majetku a k výnosům z něho, jakož i k časové i pracovní náročnosti správy.

§ 463

(1) Opatrovníka jmenuje soud; současně určí rozsah opatrovníkových práv a povinností. Osoba, které byl opatrovník jmenován, se na dobu trvání opatrovnictví stává opatrovancem.

(2) Požádá-li o to opatrovník, soud ho odvolá; soud opatrovníka odvolá i v případě, že neplní své povinnosti. Zároveň opatrovanci jmenuje nového opatrovníka.

§ 464

(1) Nejedná-li se o správu jmění, lze osobě jmenovat pouze jediného opatrovníka. Je-li jmenován zvláštní opatrovník pro správu jmění zastoupeného nebo pro správu části jeho jmění a zároveň opatrovník osoby, náleží druhému z nich výlučné zastoupení zastoupeného před soudem, a to i když se záležitost týká spravovaného jmění.

(2) Jmenuje-li soud více opatrovníků a nerozhodne-li, ve kterých záležitostech je každý z nich způsobilý právně jednat za opatrovance samostatně, jsou opatrovníci povinni jednat společně.

Oddíl 2
Opatrovnictví člověka

§ 465

(1) Soud jmenuje opatrovníka člověku, je-li to potřeba k ochraně jeho zájmů, nebo vyžaduje-li to veřejný zájem. Soud jmenuje opatrovníka zejména tomu, koho ve svéprávnosti omezil, tomu, o kom není známo, kde pobývá, neznámému člověku zúčastněnému při určitém právním jednání nebo tomu, jehož zdravotní stav mu působí obtíže při správě jmění nebo hájení práv.

(2) Odůvodňují-li to okolnosti, může soud opatrovníku uložit, aby se v přiměřeném rozsahu pojistil pro případ, že při výkonu své funkce způsobí opatrovanci nebo jiné osobě škodu.

§ 466

(1) K povinnostem opatrovníka náleží udržovat s opatrovancem vhodným způsobem a v potřebném rozsahu pravidelné spojení, projevovat o opatrovance skutečný zájem, jakož i dbát o jeho zdravotní stav a starat se o naplnění opatrovancových práv a chránit jeho zájmy.

(2) Rozhoduje-li opatrovník o opatrovancových záležitostech, vysvětlí opatrovanci srozumitelně povahu a následky rozhodnutí.

§ 467

(1) Opatrovník při plnění svých povinností naplňuje opatrovancova právní prohlášení a dbá jeho názorů, i když je opatrovanec projevil dříve, včetně přesvědčení nebo vyznání, soustavně k nim přihlíží a zařizuje opatrovancovy záležitosti v souladu s nimi. Není-li to možné, postupuje opatrovník podle zájmů opatrovance.

(2) Opatrovník dbá, aby způsob opatrovancova života nebyl v rozporu s jeho schopnostmi a aby, nelze-li tomu rozumně odporovat, odpovídal i zvláštním opatrovancovým představám a přáním.

§ 468

Smrtí opatrovníka nebo jeho odvoláním opatrovnictví nezaniká a dokud soud nejmenuje opatrovanci nového opatrovníka, přechází na veřejného opatrovníka podle jiného zákona.

§ 469

(1) Člověku, jemuž působí zdravotní stav při správě jeho jmění nebo při hájení jeho práv obtíže, jmenuje soud na jeho návrh opatrovníka a ve shodě s takovým návrhem určí opatrovníkovi rozsah působnosti. Na návrh opatrovance soud opatrovníka také odvolá.

(2) Opatrovník jedná zpravidla společně s opatro-

vancem; jedná-li opatrovník samostatně, jedná v souladu s vůlí opatrovance. Nelze-li vůli opatrovance zjistit, rozhodne na návrh opatrovníka soud.

§ 470

Opatří-li si někdo správce svého jmění sám, nelze mu jmenovat opatrovníka pro správu jmění. To neplatí, není-li správce jmění znám, odmítne-li jednat v zájmu zastoupeného nebo zanedbává-li tuto povinnost, anebo nemůže-li jmění spravovat.

§ 471

(1) Rozhoduje-li soud o jmenování opatrovníka člověku, může tak učinit až po jeho zhlédnutí, nebrání-li tomu nepřekonatelná překážka; musí též vyslechnout jeho vyjádření nebo jinak zjistit jeho stanovisko a vycházet z něho.

(2) Soud jmenuje opatrovníkem osobu, kterou navrhl opatrovanec. Není-li to možné, jmenuje soud opatrovníkem zpravidla příbuzného nebo jinou osobu opatrovanci blízkou, která osvědčí o opatrovance dlouhodobý a vážný zájem a schopnost projevovat jej i do budoucna. Není-li možné ani to, jmenuje soud opatrovníkem jinou osobu, která splňuje podmínky pro to, aby se stala opatrovníkem, nebo veřejného opatrovníka podle jiného zákona.

(3) Způsobilost být veřejným opatrovníkem má obec, kde má opatrovanec bydliště, anebo právnická osoba zřízená touto obcí k plnění úkolů tohoto druhu; jmenování veřejného opatrovníka podle jiného zákona není vázáno na jeho souhlas.

Opatrovnická rada

§ 472

(1) Je-li jmenován opatrovník, může opatrovanec nebo každá osoba opatrovanci blízká žádat o ustavení opatrovnické rady; opatrovník svolá schůzi osob blízkých opatrovanci a jeho přátel, jsou-li mu známi, tak, aby se schůze konala do třiceti dnů po obdržení žádosti. Není-li schůze včas svolána nebo nekoná-li se z jiného důvodu, anebo není-li na ní zvolena opatrovnická rada, svolá schůzi soud, a to i bez návrhu.

(2) Schůze se může zúčastnit opatrovanec, každá osoba opatrovanci blízká a kdokoli z jeho přátel, třebaže nebyl pozván; každý z nich má jeden hlas. Zúčastní-li se schůze alespoň pět osob, může být opatrovnická rada zvolena.

§ 473

(1) Osoby přítomné na schůzi volí členy opatrovnické rady, případně i jejich náhradníky, většinou hlasů. Při volbě musí být dbáno, je-li to možné, o rovnoměrné zastoupení osob uvedených v § 472.

(2) Členem opatrovnické rady může být jen osoba, která o opatrovance osvědčí dlouhodobý a vážný zájem a schopnost projevovat jej i do budoucna a jejíž zájmy neodporují zájmům opatrovance. Opatrovník nemůže být členem opatrovnické rady.

§ 474

Opatrovnická rada má alespoň tři členy. Je schopna usnášet se za přítomnosti většiny členů; má-li však opatrovnická rada tři členy, vyžaduje se přítomnost všech. Rozhodnutí přijímá opatrovnická rada většinou hlasů přítomných členů.

§ 475

O volbě členů opatrovnické rady a náhradníků vyhotoví zápis zapisovatel, kterého určí přítomní. Ze zápisu musí být zřejmé, kdy se schůze konala, kdo se jí zúčastnil, kdo byl zvolen zapisovatelem, členem opatrovnické rady a náhradníkem a kolika hlasy, zda proti průběhu jednání někdo protestoval a z jakého důvodu. Protesty podané v písemné formě musí být k zápisu připojeny. Zápis o volbě členů opatrovnické rady zapisovatel doručí opatrovníkovi a soudu, který opatrovníka jmenoval.

§ 476

(1) Soud může na návrh opatrovníka nebo kterékoli osoby oprávněné k účasti na schůzi, anebo bez návrhu prohlásit volbu za neplatnou, pokud při ní došlo k takovému porušení zákona, že v důsledku toho hrozí opatrovancova újma. V takovém případě soud bez zbytečného odkladu nařídí novou volbu.

(2) Jsou-li pro to vážné důvody, může soud po zahájení řízení pozastavit výkon práv člena opatrovnické rady až do rozhodnutí o neplatnosti volby.

§ 477

(1) Člen opatrovnické rady je volen na dobu neurčitou. Ze své funkce může odstoupit; odstoupení je účinné doručením písemného oznámení opatrovníku a soudu. Odstoupení oznámí dalším členům opatrovnické rady.

(2) Soud může odvolat z funkce člena opatrovnické rady na návrh opatrovníka nebo kterékoli z osob oprávněných k účasti na schůzi, anebo z vlastního podnětu, pokud člen opatrovnické rady závažně nebo opakovaně poruší své povinnosti, ztratí-li o opatrovance zájem nebo ocitnou-li se jeho zájmy opakovaně v rozporu se zájmy opatrovance. Ustanovení § 476 odst. 2 se použije obdobně.

(3) Při zániku funkce člena opatrovnické rady opatrovník nebo předseda opatrovnické rady zařídí volbu nového člena opatrovnické rady nebo náhradníka. Neuskuteční-li se volba bez zbytečného odkladu, postupuje soud podle § 472 odst. 1 obdobně.

§ 478

(1) Opatrovnická rada zasedá nejméně jednou za rok; k zasedání ji svolá její předseda, nebo opatrovník, jinak kterýkoli člen opatrovnické rady, popřípadě soud na návrh osoby, která osvědčí vážný zájem o opatrovance, anebo i bez návrhu.

(2) Opatrovnická rada přizve na zasedání opatrovance i opatrovníka.

(3) Ze zápisu o zasedání opatrovnické rady musí být zřejmé, kdy se konalo, kdo se jej účastnil, jaká rozhodnutí byla přijata, kdo vznesl protest a kdo zápis pořídil. Není-li v zápise uvedeno, kdo hlasoval pro návrh a kdo proti návrhu, má se za to, že všichni přítomní členové opatrovnické rady hlasovali pro přijetí návrhu. Zápis doručí předseda opatrovnické rady opatrovníkovi a soudu, který opatrovníka jmenoval.

§ 479

(1) Opatrovnická rada na svém pravidelném zasedání projedná zprávu opatrovníka o jeho činnosti v záležitostech opatrovance, vyjadřuje se k soupisu jmění opatrovance a k vyúčtování jeho správy i k vyúčtování případné odměny opatrovníka za správu jmění.

(2) Usnese-li se na tom opatrovnická rada, podá její člen pověřený k tomu usnesením návrh soudu na změnu výše odměny opatrovníka za správu jmění opatrovance.

(3) Usnese-li se na tom opatrovnická rada, podá její pověřený člen soudu návrh na zrušení opatrovnictví, nebo na odvolání opatrovníka a jeho nahrazení jinou osobou.

§ 480

(1) Bez souhlasu opatrovnické rady nesmí opatrovník rozhodnout o

a) změně bydliště opatrovance,
b) umístění opatrovance do uzavřeného ústavu nebo podobného zařízení v případě, kdy to zdravotní stav opatrovance zjevně nevyžaduje, nebo
c) zásazích do integrity opatrovance, nejedná-li se o zákroky bez závažných následků.

(2) Bez souhlasu opatrovnické rady nesmí opatrovník naložit s majetkem opatrovance, jedná-li se o

a) nabytí nebo zcizení majetku v hodnotě převyšující částku odpovídající stonásobku životního minima jednotlivce podle jiného právního předpisu,
b) nabytí nebo zcizení majetku převyšující jednu třetinu opatrovancova majetku, ledaže tato třetina představuje hodnotu jen nepatrnou, nebo
c) přijetí nebo poskytnutí zápůjčky, úvěru nebo jistoty v hodnotách uvedených v písmenu a) nebo b),

ledaže se k takovým rozhodnutím vyžaduje i souhlas soudu.

(3) Je-li to v zájmu opatrovance, může se opatrovnická rada usnést, jaká další rozhodnutí opatrovníka o opatrovanci podléhají jejímu souhlasu; taková usnesení nesmí omezovat opatrovníka nad míru přiměřenou okolnostem.

§ 481

Člen opatrovnické rady, který pro její rozhodnutí nehlasoval, opatrovník nebo opatrovanec může do patnácti dnů od přijetí rozhodnutí navrhnout soudu, aby rozhodnutí opatrovnické rady zrušil a nahradil je svým rozhodnutím. Dokud soud nerozhodne, nenabude rozhodnutí opatrovnické rady právní účinky.

§ 482

(1) Nelze-li opatrovnickou radu zřídit pro nezájem dostatečného počtu osob uvedených v § 472 odst. 1 nebo z jiných podobných důvodů, může soud na návrh některé z těchto osob rozhodnout, že působnost opatrovnické rady bude vykonávat jen jedna z těchto osob a rozhodne zároveň o jejím jmenování.

(2) Není-li zvolena opatrovnická rada a není-li možný ani postup podle odstavce 1, schvaluje opatření opatrovníka stran opatrovance nebo jeho jmění namísto opatrovnické rady soud.

§ 483

(1) Neschválil-li to soud, nesmí opatrovník vyslovit souhlas se změnou osobního stavu opatrovance.

(2) Spravuje-li opatrovník opatrovancovo jmění, nesmí bez souhlasu soudu, nerozhodl-li soud o dalších omezeních,

a) zavázat opatrovance k plnění některému z členů opatrovnické rady nebo osoby tomuto členu blízké,

b) nabýt pro opatrovance nemovitou věc nebo podíl na ní, ani opatrovancovu nemovitou věc nebo podíl na ní zcizit či zatížit,

c) nabýt pro opatrovance obchodní závod, podíl na obchodním závodu nebo podíl na právnické osobě, ani tento majetek zcizit nebo zatížit; to neplatí, jedná-li se o nabytí účastnických nebo podobných cenných papírů zajišťujících bezpečný výnos,

d) uzavřít za opatrovance smlouvu zavazující ho k trvajícímu nebo opakovanému plnění na dobu delší než tři roky,

e) odmítnout dědictví nebo jiné plnění z pozůstalosti, nebo

f) zavázat opatrovance k bezúplatnému plnění jiné osobě, ledaže se jedná o dar poskytnutý k obvyklé příležitosti podle zásad slušnosti v přiměřeném rozsahu a opatrovanec je schopen úsudku a projevil s darem souhlas.

(3) Bez zřetele na ustanovení odstavce 2 opatrovník nesmí, neschválil-li to soud, naložit s majetkem opatrovance, jedná-li se o

a) nabytí nebo zcizení majetku v hodnotě převyšující částku odpovídající pětisetnásobku životního minima jednotlivce podle jiného právního předpisu,

b) nabytí nebo zcizení majetku převyšující jednu polovinu opatrovancova majetku, ledaže tato polovina představuje hodnotu jen nepatrnou a nejedná se o věc, která je pro opatrovance věcí zvláštní obliby, nebo

c) přijetí nebo poskytnutí půjčky, úvěru nebo jistoty v hodnotách uvedených pod písmenem a) nebo b).

(4) Soud si před rozhodnutím podle odstavců 1 až 3 vyžádá stanovisko opatrovnické rady. Nesdělí-li opatrovnická rada soudu stanovisko v přiměřené lhůtě, potom soud rozhodne sám.

§ 484

(1) Právnická osoba, jejíž hlavní činnost spočívá v péči o osoby se zdravotním postižením a ochraně jejich zájmů, má právo navrhnout, aby byla svolána schůze k ustavení opatrovnické rady.

(2) Právnická osoba, jejíž hlavní činnost spočívá v péči o osoby se zdravotním postižením a ochraně jejich zájmů, která působí v České republice nepřetržitě alespoň tři roky a byla s opatrovancem v pravidelném spojení alespoň tři měsíce, má právo být členem opatrovnické rady nebo se účastnit jejího zasedání, schůze k ustavení opatrovnické rady a navrhnout soudu, aby rozhodnutí opatrovnické rady zrušil a nahradil je svým rozhodnutím. Neuplatňuje-li však tato právnická osoba svá práva v souladu se zájmy opatrovance, soud jí tato práva na návrh opatrovance, opatrovníka nebo členů opatrovnické rady odejme.

§ 485

Soupis jmění a vyúčtování správy

(1) Opatrovník, který spravuje jmění opatrovance, vyhotoví do dvou měsíců od svého jmenování soupis spravovaného jmění a doručí jej soudu, opatrovanci a opatrovnické radě.

(2) Za trvání opatrovnictví vyhotoví opatrovník vyúčtování správy jmění každoročně vždy do 30. června, ledaže se s členy opatrovnické rady dohodne, že vyúčtování předloží dříve. Je-li pro to důležitý důvod, může opatrovanec nebo opatrovnická rada navrhnout soudu, aby opatrovníkovi uložil povinnost vyhotovit mimořádné vyúčtování. Opatrovník doručí každé vyúčtování opatrovanci, opatrovnické radě a soudu.

(3) Opatrovník, jehož funkce končí, doručí konečné vyúčtování správy jmění opatrovanci, opatrovnické radě a soudu, popřípadě také dalšímu opatrovníkovi nebo soudnímu komisaři jmenovanému v řízení o dědictví. Zemře-li opatrovník, vydá soudu, který jej jmenoval, listiny a další doklady týkající se opatrovance a jeho záležitostí každý, kdo má tyto listiny a doklady u sebe.

Oddíl 3

Opatrovnictví právnické osoby

§ 486

(1) Soud jmenuje opatrovníka právnické osobě,

která to potřebuje, aby mohly být spravovány její záležitosti nebo aby mohla být hájena její práva.

(2) Opatrovníkem právnické osoby může soud jmenovat jen osobu, která splňuje podmínky stanovené pro způsobilost být členem statutárního orgánu. Přestane-li opatrovník tyto podmínky splňovat, oznámí to soudu bez zbytečného odkladu. Dozví-li se soud, že opatrovník uvedené podmínky nesplňuje, nahradí ho bez zbytečného odkladu novým opatrovníkem.

§ 487

(1) Pro práva a povinnosti opatrovníka právnické osoby platí obdobně ustanovení o právech a povinnostech člena statutárního orgánu. Působnost opatrovníka se přiměřeně řídí ustanoveními o působnosti statutárního orgánu.

(2) Soud opatrovníku uloží, aby s odbornou péčí usiloval o řádné obnovení činnosti statutárního orgánu právnické osoby; je-li toho třeba, soud působnost opatrovníka dále vymezí s přihlédnutím k působnosti dalších orgánů právnické osoby, popřípadě i k právům společníků.

§ 488

Určuje-li zakladatelské právní jednání, že má být právnické osobě jako opatrovník jmenována určitá osoba, soud takovou osobu opatrovníkem jmenuje, pokud je k tomu způsobilá a souhlasí se jmenováním.

HLAVA IV
VĚCI A JEJICH ROZDĚLENÍ

Díl 1
Všeobecná ustanovení

§ 489

Věc v právním smyslu (dále jen „věc“) je vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí.

§ 490

Věc určená k obecnému užívání je veřejný statek.

§ 491

(1) Plod je to, co věc pravidelně poskytuje ze své přirozené povahy, jak je dáno jejím obvyklým účelovým určením a přiměřeně k němu, ať s přičiněním člověka nebo bez něho.

(2) Užitky jsou to, co věc pravidelně poskytuje ze své právní povahy.

§ 492

(1) Hodnota věci, lze-li ji vyjádřit v penězích, je její cena. Cena věci se určí jako cena obvyklá, ledaže je něco jiného ujednáno nebo stanoveno zákonem.

(2) Mimořádná cena věci se stanoví, má-li se její hodnota nahradit, s přihlédnutím ke zvláštním poměrům nebo ke zvláštní oblibě vyvolané náhodnými vlastnostmi věci.

§ 493

Lidské tělo ani jeho části, třebaže byly od těla odděleny, nejsou věcí.

§ 494

Živé zvíře má zvláštní význam a hodnotu již jako smysly nadaný živý tvor. Živé zvíře není věcí a ustanovení o věcech se na živé zvíře použijí obdobně jen v rozsahu, ve kterém to neodporuje jeho povaze.

§ 495

Souhrn všeho, co osobě patří, tvoří její majetek. Jmění osoby tvoří souhrn jejího majetku a jejích dluhů.

Díl 2
Rozdělení věcí

§ 496

Věci hmotné a nehmotné

(1) Hmotná věc je ovladatelná část vnějšího světa, která má povahu samostatného předmětu.

(2) Nehmotné věci jsou práva, jejichž povaha to připouští, a jiné věci bez hmotné podstaty.

§ 497

Ovladatelné přírodní síly

Na ovladatelné přírodní síly, se kterými se obchoduje, se použijí přiměřeně ustanovení o věcech hmotných.

§ 498

Nemovité a movité věci

(1) Nemovité věci jsou pozemky a podzemní stavby se samostatným účelovým určením, jakož i věcná

práva k nim, a práva, která za nemovité věci prohlásí zákon. Stanoví-li jiný právní předpis, že určitá věc není součástí pozemku, a nelze-li takovou věc přenést z místa na místo bez porušení její podstaty, je i tato věc nemovitá.

(2) Veškeré další věci, ať je jejich podstata hmotná nebo nehmotná, jsou movité.

§ 499

Zastupitelná věc

Movitá věc, která může být nahrazena jinou věcí téhož druhu, je zastupitelná; ostatní věci jsou nezastupitelné. V pochybnostech se případ posoudí podle zvyklostí.

§ 500

Zuživatelná věc

Movitá věc, jejíž běžné použití spočívá v jejím spotřebování, zpracování nebo zcizení, je zuživatelná; zuživatelné jsou i ty movité věci, které náleží ke skladu nebo k jinému souboru, pokud jejich běžné užití spočívá v tom, že jsou prodávány jednotlivě. Ostatní věci jsou nezuživatelné.

§ 501

Hromadná věc

Soubor jednotlivých věcí náležejících téže osobě, považovaný za jeden předmět a jako takový nesoucí společné označení, pokládá se za celek a tvoří hromadnou věc.

§ 502

Obchodní závod

Obchodní závod (dále jen „závod“) je organizovaný soubor jmění, který podnikatel vytvořil a který z jeho vůle slouží k provozování jeho činnosti. Má se za to, že závod tvoří vše, co zpravidla slouží k jeho provozu.

§ 503

Pobočka

(1) Pobočka je taková část závodu, která vykazuje hospodářskou a funkční samostatnost a o které podnikatel rozhodl, že bude pobočkou.

(2) Je-li pobočka zapsána do obchodního rejstříku, jedná se o odštěpný závod; to platí i o jiné organizační složce, pokud o ní jiný právní předpis stanoví, že se zapíše do obchodního rejstříku. Vedoucí odštěpného závodu je oprávněn zastupovat podnikatele ve všech záležitostech týkajících se odštěpného závodu ode dne, ke kterému byl jako vedoucí odštěpného závodu zapsán do obchodního rejstříku.

§ 504

Obchodní tajemství

Obchodní tajemství tvoří konkurenčně významné, určitelné, ocenitelné a v příslušných obchodních kruzích běžně nedostupné skutečnosti, které souvisejí se závodem a jejichž vlastník zajišťuje ve svém zájmu odpovídajícím způsobem jejich utajení.

Díl 3

Součást věci a příslušenství věci

Součást věci

§ 505

Součást věci je vše, co k ní podle její povahy náleží a co nemůže být od věci odděleno, aniž se tím věc znehodnotí.

§ 506

(1) Součástí pozemku je prostor nad povrchem i pod povrchem, stavby zřízené na pozemku a jiná zařízení (dále jen „stavba“) s výjimkou staveb dočasných, včetně toho, co je zapuštěno v pozemku nebo upevněno ve zdech.

(2) Není-li podzemní stavba nemovitou věcí, je součástí pozemku, i když zasahuje pod jiný pozemek.

§ 507

Součástí pozemku je rostlinstvo na něm vzešlé.

§ 508

(1) Stroj nebo jiné upevněné zařízení (dále jen „stroj“) není součástí nemovité věci zapsané do veřejného seznamu, byla-li se souhlasem jejího vlastníka zapsána do téhož seznamu výhrada, že stroj jeho vlastnictvím není. Výhrada bude vymazána, prokáže-li vlastník nemovité věci nebo jiná osoba oprávněná k tomu podle zápisu ve veřejném seznamu, že se vlastník nemovité věci stal vlastníkem stroje.

(2) Má-li být takovým strojem nahrazen stroj, který je součástí nemovité věci, lze výhradu do veřejného seznamu zapsat, pokud proti tomu osoba zapsaná

ve výhodnějším pořadí nevznese odpor. Právo odporu však nemá osoba, jejíž právo nemůže být zápisem výhrady zkráceno, ani osoba, jejíž pohledávka byla již splněna; za tím účelem může být splněna i pohledávka dosud nedospělá.

§ 509

Inženýrské sítě, zejména vodovody, kanalizace nebo energetické či jiné vedení, nejsou součástí pozemku. Má se za to, že součástí inženýrských sítí jsou i stavby a technická zařízení, která s nimi provozně souvisí.

Příslušenství věci

§ 510

(1) Příslušenství věci je vedlejší věc vlastníka u věci hlavní, je-li účelem vedlejší věci, aby se jí trvale užívalo společně s hlavní věcí v rámci jejich hospodářského určení. Byla-li vedlejší věc od hlavní věci přechodně odloučena, nepřestává být příslušenstvím.

(2) Má se za to, že se právní jednání a práva i povinnosti týkající se hlavní věci týkají i jejího příslušenství.

§ 511

Jsou-li pochybnosti, zda je něco příslušenstvím věci, posoudí se případ podle zvyklostí.

§ 512

Je-li stavba součástí pozemku, jsou vedlejší věci vlastníka u stavby příslušenstvím pozemku, je-li jejich účelem, aby se jich se stavbou nebo pozemkem v rámci jejich hospodářského účelu trvale užívalo.

§ 513

Příslušenstvím pohledávky jsou úroky, úroky z prodlení a náklady spojené s jejím uplatněním.

Díl 4

Cenný papír

Oddíl 1

Obecná ustanovení

§ 514

Cenný papír je listina, se kterou je právo spojeno takovým způsobem, že je po vydání cenného papíru nelze bez této listiny uplatnit ani převést.

§ 515

Nevydal-li emitent cenný papír jako druh s náležitostmi zvlášť upravenými zákonem, musí listina určit alespoň odkazem na emisní podmínky právo, které je s cenným papírem spojeno, a údaj o emitentovi.

§ 516

Zastupitelné cenné papíry

(1) Cenné papíry téhož druhu vydané týmž emitentem v téže formě, z nichž vznikají stejná práva, jsou zastupitelné.

(2) Podpis emitenta na zastupitelném cenném papíru může být nahrazen jeho otiskem, pokud jsou na listině současně použity ochranné prvky proti jejímu padělání nebo pozměnění.

§ 517

Je-li z cenného papíru zavázána osoba odlišná od emitenta a poruší-li svou povinnost, nahradí emitent škodu z toho vzniklou.

§ 518

Forma cenného papíru

(1) Cenný papír může mít formu cenného papíru na doručitele, na řad, nebo na jméno.

(2) Obsahuje-li cenný papír jméno oprávněné osoby, má se za to, že se jedná o cenný papír na řad. Neobsahuje-li cenný papír jméno oprávněné osoby, platí, že se jedná o cenný papír na doručitele.

§ 519

Emise cenného papíru

(1) Datum emise cenného papíru označuje den, kdy může dojít k vydání cenného papíru prvnímu nabyvateli. Není-li stanoveno jinak, určí datum emise cenného papíru emitent.

(2) Emisní podmínky vymezují práva a povinnosti emitenta a vlastníků cenných papírů, jakož i podrobnější údaje o emisi.

§ 520

Vydání cenného papíru

(1) Cenný papír je vydán dnem, kdy splňuje ná-

ležitosti stanovené pro něj zákonem nebo jiným právním předpisem a kdy se stanoveným způsobem stane majetkem prvého nabyvatele.

(2) Peněžní částka, za kterou emitent cenný papír vydává, je emisní kurs cenného papíru.

§ 521

(1) Byl-li nabyvatel v dobré víře, že nabývá řádně vydaný cenný papír, je vydán i přesto, že nebyly dodrženy náležitosti postupu při vydání cenného papíru nebo že se cenný papír nestal vlastnictvím prvního nabyvatele stanoveným způsobem.

(2) Ten, do jehož práva bylo zasaženo tím, že nebyly dodrženy náležitosti postupu při vydání cenného papíru nebo že se cenný papír nestal vlastnictvím prvého nabyvatele stanoveným způsobem, má právo na náhradu škody vůči emitentovi i vůči osobě, která v této záležitosti jednala jménem emitenta nebo na jeho účet, za podmínek stanovených tímto zákonem.

§ 522

Stejnopisy

(1) Je-li cenný papír vydán ve více stejnopisech, musí být stejnopisy v textu listiny číslovány, jinak se každý stejnopis považuje za samostatný cenný papír.

(2) Bylo-li plněno na jeden stejnopis, zanikají práva ze všech ostatních stejnopisů.

§ 523

Kupón

(1) Je-li s cenným papírem spojeno právo na výnos, lze pro uplatnění tohoto práva vydat kupón jako cenný papír na doručitele; kupóny se vydávají v kupónovém archu. Je-li součástí kupónového archu talón, vyplývá z něho právo na vydání nového kupónového archu; talón však není cenným papírem.

(2) Kupón musí obsahovat alespoň údaje o

a) druhu a emitentovi cenného papíru, ke kterému byl vydán; byl-li kupón vydán k cennému papíru, vyžaduje se i jeho číselné označení,
b) výši výnosu nebo způsobu jejího určení a
c) datu a místu uplatnění práva na výnos.

§ 524

Hromadná listina

(1) Zastupitelné cenné papíry lze nahradit hromadnou listinou. Pro emisi a vydání hromadné listiny platí stejné podmínky jako pro vydání jednotlivého cenného papíru. Hromadná listina obsahuje alespoň ty náležitosti, které zákon stanoví pro jednotlivý cenný papír včetně jeho čísla.

(2) Vlastník hromadné listiny má právo na její výměnu za jednotlivé cenné papíry; určí-li emitent podmínky pro její výměnu, pak při splnění těchto podmínek.

(3) Práva z hromadné listiny nelze převodem dělit na podíly. To neplatí, pokud došlo k imobilizaci cenného papíru při jeho hromadné úschově; v tom případě musí takový podíl odpovídat jednotlivým cenným papírům, které jsou hromadnou listinou nahrazovány.

Oddíl 2

Zaknihované cenné papíry

§ 525

Zaknihovaný cenný papír

(1) Je-li cenný papír nahrazen zápisem do příslušné evidence a nelze-li jej převést jinak než změnou zápisu v této evidenci, jedná se o zaknihovaný cenný papír. Zaknihované cenné papíry jsou zastupitelné, pokud byly vydány týmž emitentem a pokud z nich vznikají stejná práva.

(2) Ustanovení o cenných papírech se použijí i na zaknihované cenné papíry, ledaže to vylučuje jejich povaha, tento zákon nebo jiný právní předpis.

§ 526

Evidence zaknihovaných cenných papírů

Evidence zaknihovaných cenných papírů se vede na majetkových účtech; jimi jsou účet vlastníka nebo účet zákazníků.

§ 527

Účet vlastníka

(1) Na účtu vlastníka jsou evidovány zaknihované cenné papíry toho, pro něhož byl účet zřízen.

(2) Má se za to, že vlastníkem zaknihovaného cenného papíru je osoba, na jejímž účtu vlastníka je zaknihovaný cenný papír evidován.

§ 528

Účet zákazníků

(1) Na účtu zákazníků jsou evidovány zaknihované cenné papíry osob, které zaknihovaný cenný papír svěřily tomu, pro něhož byl účet zákazníků zřízen.

(2) Ten, pro koho byl účet zákazníků zřízen, není vlastníkem zaknihovaných cenných papírů evidovaných na tomto účtu.

Oddíl 3

Přeměna cenného papíru na zaknihovaný cenný papír a přeměna zaknihovaného cenného papíru na cenný papír

Pododdíl 1

Přeměna cenného papíru na zaknihovaný cenný papír

§ 529

(1) Rozhodl-li emitent o přeměně cenného papíru na zaknihovaný cenný papír, bez zbytečného odkladu zveřejní své rozhodnutí včetně lhůty, ve které vlastník cenného papíru emitentovi cenný papír odevzdá, a rozhodnutí v téže lhůtě uveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup.

(2) Zakazuje se určit lhůtu k odevzdání cenného papíru emitentovi kratší než dva měsíce a delší než šest měsíců ode dne zveřejnění rozhodnutí.

(3) Emitent, kterému jiný právní předpis ukládá vést evidenci vlastníků cenných papírů, zašle osobě uvedené v této evidenci a na adresu tam uvedenou oznámení o přeměně tohoto cenného papíru na zaknihovaný cenný papír.

§ 530

(1) Vlastník cenného papíru sdělí při jeho odevzdání emitentovi číslo účtu v příslušné evidenci, na který má být cenný papír zaevidován; pokud mu tento údaj nesdělí, určí mu k tomu emitent dodatečnou lhůtu, která nesmí být kratší než dva měsíce.

(2) Odevzdal-li vlastník emitentovi cenný papír a nesdělil-li mu číslo účtu v příslušné evidenci, na který má být cenný papír zaevidován, ani v dodatečné lhůtě, přejde na emitenta vlastnické právo k tomuto cennému papíru dnem, kdy za něj jeho vlastníku zaplatí spravedlivou cenu.

§ 531

Je-li vlastník cenného papíru v prodlení s odevzdáním cenného papíru, určí emitent k jeho odevzdání dodatečnou lhůtu způsobem stanoveným v § 529 odst. 1 a při jejím vyhlášení upozorní, že cenný papír, který nebude odevzdán ani v dodatečné lhůtě, prohlásí emitent za neplatný.

§ 532

(1) Na žádost emitenta zaeviduje centrální depozitář zaknihované cenné papíry do centrální evidence obdobně jako při vydání zaknihovaného cenného papíru a zaeviduje cenné papíry na majetkové účty uvedené v žádosti. Žádost emitent podá po uplynutí lhůty stanovené v § 529 odst. 1 nebo i před jejím uplynutím, pokud mu byly odevzdány všechny cenné papíry, nejpozději však po uplynutí dodatečné lhůty.

(2) Od podání žádosti emitenta o zaevidování zaknihovaného cenného papíru do centrální evidence do zaevidování celé emise nelze s těmito cennými papíry obchodovat na evropském regulovaném trhu.

§ 533

(1) Cenný papír, který nebyl odevzdán, eviduje centrální depozitář na zvláštním technickém účtu; majitelem technického účtu je emitent. Zaevidováním na tomto účtu jsou tyto cenné papíry přeměněny na zaknihované cenné papíry.

(2) Právo na výnos z cenného papíru uvedeného v odstavci 1 za dobu od skončení lhůty podle § 529 odst. 1 nedospěje dříve, než vlastník cenného papíru emitentovi cenný papír odevzdá.

§ 534

(1) Nebyl-li cenný papír odevzdán ani v dodatečné lhůtě, prohlásí jej emitent za neplatný.

(2) Po prohlášení cenného papíru za neplatný prodá emitent zaknihovaný cenný papír, který jej nahrazuje, s odbornou péčí. Rozhodne-li emitent prodat zaknihovaný cenný papír ve veřejné dražbě, uveřejní místo, dobu a předmět dražby alespoň dva týdny před jejím konáním.

(3) Emitent vyplatí výtěžek z prodeje zaknihovaného cenného papíru osobě, jejíž cenný papír byl prohlášen za neplatný, po započtení pohledávek vzniklých emitentovi prohlášením cenného papíru za neplatný

a prodejem zaknihovaného cenného papíru, který jej nahrazuje.

§ 535

Ustanovení § 529, 531 až 533 se přiměřeně použijí na cenné papíry, které se přeměňují na zaknihované cenné papíry, které mají být vedeny v samostatné evidenci.

Pododdíl 2

Přeměna zaknihovaného cenného papíru na cenný papír

§ 536

Rozhodl-li emitent o přeměně zaknihovaného cenného papíru na cenný papír, bez zbytečného odkladu své rozhodnutí zveřejní a rozhodnutí v téže lhůtě uveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup.

§ 537

(1) Centrální depozitář předá emitentovi do třiceti dnů ode dne, kdy obdrží emitentovo oznámení o přeměně zaknihovaného cenného papíru na cenný papír, výpis z centrální i navazující evidence obsahující údaje o emisi zaknihovaného cenného papíru, o vlastnících zaknihovaných cenných papírů, zda bylo nakládání se zaknihovaným cenným papírem pozastaveno a zda byl zaknihovaný cenný papír zastaven včetně označení zástavního věřitele.

(2) Centrální depozitář ani majitel účtu zákazníků nesmí po vyhotovení výpisu provést ve své evidenci žádný zápis týkající se zaknihovaného cenného papíru přeměňovaného na cenný papír.

§ 538

(1) Centrální depozitář zruší evidenci zaknihovaného cenného papíru ke dni určenému emitentem, nejdříve však ke dni vyhotovení výpisu podle § 537 odst. 1 a nejpozději do jednoho měsíce ode dne, kdy byl výpis vyhotoven.

(2) Zrušení evidence zaknihovaného cenného papíru oznámí centrální depozitář organizátorovi evropského regulovaného trhu, na kterém jsou tyto zaknihované cenné papíry přijaty k obchodování, účastníkům centrálního depozitáře, kteří tuto skutečnost oznámí vlastníkům zaknihovaných cenných papírů a majiteli účtu zákazníků.

(3) Majitel účtu zákazníků zruší evidenci zaknihovaných cenných papírů k témuž dni jako centrální depozitář.

§ 539

(1) Vlastníku zaknihovaného cenného papíru, který byl přeměněn na cenný papír, vzniká dnem zrušení evidence zaknihovaného cenného papíru právo na odevzdání cenného papíru emitentem.

(2) Cenný papír je vydán nejdříve ke dni zrušení evidence.

§ 540

(1) Je-li ke dni zrušení evidence zaknihovaného cenného papíru pozastaveno nakládání s cenným papírem, k němuž dal příkaz orgán veřejné moci, odevzdá emitent cenný papír tomuto orgánu.

(2) Je-li ke dni zrušení evidence zaknihovaného cenného papíru pozastaveno nakládání se zaknihovaným cenným papírem, k němuž dala příkaz osoba k tomu oprávněná podle zákona upravujícího podnikání na kapitálovém trhu, vznikne vlastníkovi tohoto zaknihovaného cenného papíru právo na odevzdání cenného papíru až po uplynutí doby, na kterou bylo nakládání se zaknihovaným cenným papírem pozastaveno. To neplatí, jestliže osoba, která dala příkaz k tomu, aby bylo pozastaveno nakládání, souhlasí s odevzdáním cenného papíru vlastníku.

§ 541

(1) Je-li ke dni zrušení evidence zaknihovaného cenného papíru zaknihovaný cenný papír zastaven, zůstávají účinky zastavení nedotčeny; právo na odevzdání cenného papíru vzniká zástavnímu věřiteli. Povinnost odevzdat cenný papír emitent splní též tím, že se souhlasem zástavního věřitele uloží vydaný cenný papír do úschovy ve prospěch vlastníka a schovateli předá prvopis zástavní smlouvy nebo její úředně ověřenou kopii.

(2) V případě přeměny zaknihovaného cenného papíru na cenný papír na řad na něm emitent vyznačí prohlášení o zastavení cenného papíru.

§ 542

(1) Po zrušení evidence zaknihovaného cenného papíru emitent bez zbytečného odkladu zveřejní výzvu vlastníkům cenných papírů z této emise k jejich převzetí a výzvu v téže lhůtě uveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup. Lhůty k převzetí cenného papíru určí ve výzvě obdobně podle § 529 odst. 2 a § 531.

(2) U cenného papíru na jméno nebo na řad zašle emitent výzvu k převzetí cenného papíru i na adresu sídla nebo bydliště vlastníka uvedenou v příslušné evidenci.

§ 543

(1) Nepřevezme-li vlastník cenný papír ani v dodatečné lhůtě, emitent jej prodá s odbornou péčí. Rozhodne-li emitent prodat cenný papír ve veřejné dražbě, uveřejní místo, dobu a předmět dražby alespoň dva týdny před jejím konáním.

(2) Emitent vyplatí výtěžek z prodeje cenného papíru vlastníku po započtení pohledávek vzniklých emitentovi v souvislosti s jeho prodejem.

§ 544

Na zaknihované cenné papíry vedené v samostatné evidenci se § 536 až 543 použijí přiměřeně.

HLAVA V
PRÁVNÍ SKUTEČNOSTI

Díl 1
Právní jednání

Oddíl 1
Všeobecná ustanovení

§ 545

Právní jednání vyvolává právní následky, které jsou v něm vyjádřeny, jakož i právní následky plynoucí ze zákona, dobrých mravů, zvyklostí a zavedené praxe stran.

§ 546

Právně lze jednat konáním nebo opomenutím; může se tak stát výslovně nebo jiným způsobem nevzbuzujícím pochybnost o tom, co jednající osoba chtěla projevit.

§ 547

Právní jednání musí obsahem a účelem odpovídat dobrým mravům i zákonu.

Podmínka

§ 548

(1) Vznik, změnu nebo zánik práv lze vázat na splnění podmínky. Je-li zánik práva nebo povinnosti vázán na nemožnou podmínku, nepřihlíží se k ní.

(2) Podmínka je odkládací, závisí-li na jejím splnění, zda právní následky jednání nastanou. Podmínka je rozvazovací, závisí-li na jejím splnění, zda právní následky již nastalé pominou.

(3) Neplyne-li z právního jednání nebo jeho povahy něco jiného, má se za to, že podmínka je odkládací.

§ 549

(1) K splnění podmínky se nepřihlíží, způsobí-li její splnění záměrně osoba, která není oprávněna tak učinit a které je splnění podmínky na prospěch.

(2) Zmaří-li záměrně, aniž je k tomu oprávněna, splnění podmínky strana, které je nesplnění podmínky na prospěch, považuje se podmínka za splněnou.

§ 550

Doložení času

Je-li k účinnosti právního jednání určena počáteční doba, použijí se obdobně § 548 a 549 o odkládací podmínce. Omezí-li se účinnost právního jednání konečnou dobou, použijí se obdobně § 548 a 549 o rozvazovací podmínce.

Zdánlivé právní jednání

§ 551

O právní jednání nejde, chybí-li vůle jednající osoby.

§ 552

O právní jednání nejde, nebyla-li zjevně projevena vážná vůle.

§ 553

(1) O právní jednání nejde, nelze-li pro neurčitost nebo nesrozumitelnost zjistit jeho obsah ani výkladem.

(2) Byl-li projev vůle mezi stranami dodatečně vyjasněn, nepřihlíží se k jeho vadě a hledí se, jako by tu bylo právní jednání od počátku.

§ 554

K zdánlivému právnímu jednání se nepřihlíží.

Oddíl 2
Výklad právních jednání

§ 555

(1) Právní jednání se posuzuje podle svého obsahu.

(2) Má-li být určitým právním jednáním zastřeno jiné právní jednání, posoudí se podle jeho pravé povahy.

§ 556

(1) Co je vyjádřeno slovy nebo jinak, vyloží se podle úmyslu jednajícího, byl-li takový úmysl druhé straně znám, anebo musela-li o něm vědět. Nelze-li zjistit úmysl jednajícího, přisuzuje se projevu vůle význam, jaký by mu zpravidla přikládala osoba v postavení toho, jemuž je projev vůle určen.

(2) Při výkladu projevu vůle se přihlédne k praxi zavedené mezi stranami v právním styku, k tomu, co právnímu jednání předcházelo, i k tomu, jak strany následně daly najevo, jaký obsah a význam právnímu jednání přikládají.

§ 557

Připouští-li použitý výraz různý výklad, vyloží se v pochybnostech k tíži toho, kdo výrazu použil jako první.

§ 558

(1) V právním styku s podnikatelem se výrazu připouštějícímu různý výklad přisoudí význam, jaký má v takovém styku pravidelně. Není-li však druhá strana podnikatelem, musí ten, kdo se toho dovolává, prokázat, že druhé straně musel být takový význam znám.

(2) V právním styku podnikatelů se přihlíží k obchodním zvyklostem zachovávaným obecně, anebo v daném odvětví, ledaže to vyloučí ujednání stran nebo zákon. Není-li jiné ujednání, platí, že obchodní zvyklost má přednost před ustanovením zákona, jež nemá donucující účinky, jinak se může podnikatel zvyklosti dovolat, prokáže-li, že druhá strana určitou zvyklost musela znát a s postupem podle ní byla srozuměna.

Oddíl 3
Forma právních jednání

§ 559

Každý má právo zvolit si pro právní jednání libovolnou formu, není-li ve volbě formy omezen ujednáním nebo zákonem.

§ 560

Písemnou formu vyžaduje právní jednání, kterým se zřizuje nebo převádí věcné právo k nemovité věci, jakož i právní jednání, kterým se takové právo mění nebo ruší.

§ 561

(1) K platnosti právního jednání učiněného v písemné formě se vyžaduje podpis jednajícího. Podpis může být nahrazen mechanickými prostředky tam, kde je to obvyklé. Jiný právní předpis stanoví, jak lze při právním jednání učiněném elektronickými prostředky písemnost elektronicky podepsat.

(2) Jedná-li více osob, vyžadují se jejich projevy na téže listině při právním jednání, kterým se zřizuje nebo převádí věcné právo k nemovité věci, anebo kterým se takové právo mění nebo ruší.

§ 562

(1) Písemná forma je zachována i při právním jednání učiněném elektronickými nebo jinými technickými prostředky umožňujícími zachycení jeho obsahu a určení jednající osoby.

(2) Má se za to, že záznamy údajů o právních jednáních v elektronickém systému jsou spolehlivé, provádějí-li se systematicky a posloupně a jsou-li chráněny proti změnám. Byl-li záznam pořízen při provozu závodu a dovolá-li se jej druhá strana k svému prospěchu, má se za to, že záznam je spolehlivý.

§ 563

(1) Pokud v písemné formě právně jedná ten, kdo nemůže číst a psát, ale je schopen seznámit se s obsahem právního jednání pomocí přístrojů či speciálních pomůcek nebo prostřednictvím jiné osoby, kterou si zvolí, opatří listinu podpisem; není-li s to se podepsat, učiní namísto podpisu před alespoň dvěma svědky na listině rukou nebo jinak vlastní znamení, ke kterému jeden ze svědků připíše jméno jednajícího.

(2) O svědcích platí § 39 obdobně.

(3) Nelze-li postupovat podle odstavce 1, vyžaduje se k jednání osoby, která nemůže číst a psát, forma veřejné listiny. Taková forma se vyžaduje i tehdy, stanoví-li zákon, že projev vůle jednajícího musí být na

listině napsán vlastní rukou. Je-li toho jednající schopen, připojí na zápis o svém právním jednání vlastní znamení.

§ 564

Vyžaduje-li zákon pro právní jednání určitou formu, lze obsah právního jednání změnit projevem vůle v téže nebo přísnější formě; vyžaduje-li tuto formu jen ujednání stran, lze obsah právního jednání změnit i v jiné formě, pokud to ujednání stran nevylučuje.

Oddíl 4

Soukromá listina a veřejná listina

Soukromá listina

§ 565

Je na každém, kdo se dovolává soukromé listiny, aby dokázal její pravost a správnost. Je-li soukromá listina použita proti osobě, která listinu zjevně podepsala, nebo proti jejímu dědici nebo proti tomu, kdo nabyl jmění při přeměně právnické osoby jako její právní nástupce, má se za to, že pravost a správnost listiny byla uznána.

§ 566

(1) Není-li soukromá listina podepsána, je na tom, kdo ji použil, aby dokázal, že pochází od osoby, o níž to tvrdí.

(2) Má se za to, že písemnosti týkající se právních skutečností, k nimž dochází při běžném provozu závodu, dokazují, dovolává-li se jich druhá strana k svému prospěchu, co je v listině obsaženo a že listina byla vystavena v době na ní uvedené; to platí i v případě, že listina nebyla podepsána.

Veřejná listina

§ 567

Veřejná listina je listina vydaná orgánem veřejné moci v mezích jeho pravomoci nebo listina, kterou za veřejnou listinu prohlásí zákon; to neplatí, pokud trpí takovými vadami, že se na ni hledí, jako by veřejnou listinou nebyla.

§ 568

(1) Je-li nějaká skutečnost potvrzena ve veřejné listině, zakládá to vůči každému plný důkaz o původu listiny od orgánu nebo osoby, které ji zřídily, o době pořízení listiny, jakož i o skutečnosti, o níž původce veřejné listiny potvrdil, že se za jeho přítomnosti udála nebo byla provedena, dokud není prokázán opak.

(2) Zachycuje-li veřejná listina projev vůle osoby při právním jednání a je-li jednajícím podepsána, zakládá to vůči každému plný důkaz o takovém projevu vůle. To platí i v případě, že byl podpis jednajícího nahrazen způsobem, který stanoví zákon.

§ 569

Byla-li veřejná listina pořízena, aby popřela dřívější veřejnou listinu o právním jednání mezi týmiž osobami, nabývá vůči třetím osobám účinky, byl-li její obsah zveřejněn ve veřejném seznamu, anebo byla-li třetí osobě předložena.

Oddíl 5

Právní jednání vůči nepřítomné osobě

§ 570

(1) Právní jednání působí vůči nepřítomné osobě od okamžiku, kdy jí projev vůle dojde; zmaří-li vědomě druhá strana dojití, platí, že řádně došlo.

(2) Právní jednání nepůsobí vůči osobě, která není plně svéprávná, dříve, než projev vůle dojde jejímu zákonnému zástupci nebo opatrovníkovi. Sleduje-li se však právním jednáním poskytnout takové osobě jen právní výhodu, působí právní jednání již od okamžiku, kdy je učiněno vůči této osobě.

§ 571

Dojde-li projev vůle změněn vlivem prostředků použitých tím, kdo jednal, anebo jiných okolností nastavších během přepravy, posoudí se právní případ podle ustanovení o omylu.

§ 572

Osoba jednající v písemné formě, může svůj projev vůle odvolat, dojde-li odvolání druhé straně nejpozději současně s původním projevem vůle.

§ 573

Domněnka doby dojití

Má se za to, že došlá zásilka odeslaná s využitím provozovatele poštovních služeb došla třetí pracovní den po odeslání, byla-li však odeslána na adresu v jiném státu, pak patnáctý pracovní den po odeslání.

Oddíl 6
Neplatnost právních jednání

Všeobecná ustanovení

§ 574

Na právní jednání je třeba spíše hledět jako na platné než jako na neplatné.

§ 575

Má-li neplatné právní jednání náležitosti jiného právního jednání, které je platné, platí toto jiné právní jednání, pokud je z okolností zřejmé, že vyjadřuje vůli jednající osoby.

§ 576

Týká-li se důvod neplatnosti jen takové části právního jednání, kterou lze od jeho ostatního obsahu oddělit, je neplatnou jen tato část, lze-li předpokládat, že by k právnímu jednání došlo i bez neplatné části, rozpoznala-li by strana neplatnost včas.

§ 577

Je-li důvod neplatnosti jen v nezákonném určení množstevního, časového, územního nebo jiného rozsahu, soud rozsah změní tak, aby odpovídal spravedlivému uspořádání práv a povinností stran; návrhy stran přitom vázán není, ale uváží, zda by strana k právnímu jednání vůbec přistoupila, rozpoznala-li by neplatnost včas.

§ 578

Chyby v psaní nebo v počtech nejsou právnímu jednání na újmu, je-li jeho význam nepochybný.

§ 579

(1) Způsobil-li někdo neplatnost právního jednání, nemá právo namítnout neplatnost nebo uplatnit z neplatného právního jednání pro sebe výhodu.

(2) Kdo způsobil neplatnost právního jednání, nahradí škodu z toho vzniklou straně, která o neplatnosti nevěděla.

Hlavní důvody neplatnosti

§ 580

(1) Neplatné je právní jednání, které se příčí dobrým mravům, jakož i právní jednání, které odporuje zákonu, pokud to smysl a účel zákona vyžaduje.

(2) Neplatné je právní jednání, pokud má být podle něho plněno něco nemožného.

§ 581

Není-li osoba plně svéprávná, je neplatné právní jednání, ke kterému není způsobilá. Neplatné je i právní jednání osoby jednající v duševní poruše, která ji činí neschopnou právně jednat.

§ 582

(1) Není-li právní jednání učiněno ve formě ujednané stranami nebo stanovené zákonem, je neplatné, ledaže strany vadu dodatečně zhojí. Zahrnuje-li projev vůle současně více právních jednání, nepůsobí nedostatek formy vyžadované pro některé z nich sám o sobě neplatnost ostatních.

(2) Není-li dodržena forma právního jednání ujednaná stranami, lze neplatnost namítnout, jen nebylo-li již plněno. To platí i tehdy, vyžadují-li formu určitého právního jednání ustanovení části čtvrté tohoto zákona.

Omyl

§ 583

Jednal-li někdo v omylu o rozhodující okolnosti a byl-li v omyl uveden druhou stranou, je právní jednání neplatné.

§ 584

(1) Týká-li se omyl vedlejší okolnosti, kterou ani strany neprohlásily za rozhodující, je právní jednání platné, ale osoba uvedená v omyl má vůči původci omylu právo na přiměřenou náhradu.

(2) Bylo-li právně jednáno v omylu vyvolaném lstí, je právní jednání neplatné, třebaže se omyl týká jen vedlejší okolnosti.

§ 585

Vyvolala-li omyl jednajícího osoba třetí, je právní jednání platné. Měla-li však osoba, s níž se právně jednalo, na činu třetí osoby podíl, anebo o něm věděla či alespoň musela vědět, považuje se i tato osoba za původce omylu.

Následky neplatnosti

§ 586

(1) Je-li neplatnost právního jednání stanovena na ochranu zájmu určité osoby, může vznést námitku neplatnosti jen tato osoba.

(2) Nenamítne-li oprávněná osoba neplatnost právního jednání, považuje se právní jednání za platné.

§ 587

(1) Kdo byl k právnímu jednání přinucen hrozbou tělesného nebo duševního násilí vyvolávající vzhledem k významu a pravděpodobnosti hrozícího nebezpečí i k osobním vlastnostem toho, jemuž bylo vyhrožováno, jeho důvodnou obavu, má právo namítnout neplatnost právního jednání.

(2) Kdo přivedl jiného k právnímu jednání hrozbou nebo lstí, nahradí vždy újmu z toho vzniklou.

§ 588

Soud přihlédne i bez návrhu k neplatnosti právního jednání, které se zjevně příčí dobrým mravům, anebo které odporuje zákonu a zjevně narušuje veřejný pořádek. To platí i v případě, že právní jednání zavazuje k plnění od počátku nemožnému.

Oddíl 7

Relativní neúčinnost

§ 589

(1) Zkracuje-li právní jednání dlužníka uspokojení vykonatelné pohledávky věřitele, má věřitel právo domáhat se, aby soud určil, že právní jednání dlužníka není vůči věřiteli právně účinné. Toto právo má věřitel i tehdy, je-li právo třetí osoby již vykonatelné, anebo bylo-li již uspokojeno.

(2) Neúčinnost právního jednání dlužníka se zakládá rozhodnutím soudu o žalobě věřitele, kterou bylo odporováno právnímu jednání dlužníka (odpůrčí žaloba).

§ 590

(1) Věřitel se může dovolat neúčinnosti právního jednání,

a) které dlužník učinil v posledních pěti letech v úmyslu zkrátit své věřitele, byl-li takový úmysl druhé straně znám,

b) kterým dlužník v posledních dvou letech zkrátil své věřitele, musel-li být druhé straně znám dlužníkův úmysl věřitele zkrátit, nebo

c) kterým byl věřitel zkrácen a k němuž v posledních dvou letech došlo mezi dlužníkem a osobou jemu blízkou nebo které dlužník učinil ve prospěch takové osoby, ledaže druhé straně v době, kdy se právní jednání stalo, dlužníkův úmysl zkrátit věřitele znám nebyl a ani znám být nemusel.

(2) Věřitel se může dovolat neúčinnosti kupní nebo směnné smlouvy uzavřené v posledním roce, musela-li druhá strana poznat v dlužníkově jednání mrhání majetkem, kterým je dlužníkův věřitel zkracován.

§ 591

Neúčinnosti bezúplatného právního jednání dlužníka se může věřitel dovolat tehdy, pokud k němu došlo v posledních dvou letech. To neplatí, jedná-li se o

a) plnění povinnosti uložené zákonem,

b) obvyklé příležitostné dary,

c) věnování učiněné v přiměřené výši na veřejně prospěšný účel, nebo

d) plnění, kterým bylo vyhověno mravnímu závazku nebo ohledům slušnosti.

§ 592

Stejně jako právní jednání uvedená v § 590 nebo 591 se posoudí i opomenutí, kterým dlužník pozbyl majetkové právo nebo kterým jiné osobě vůči sobě vznik, zachování nebo zajištění jejího práva majetkové povahy způsobil. To platí i tehdy, odmítl-li dlužník dědictví, ledaže bylo předluženo.

§ 593

Vyhradí-li si věřitel dříve, než se jeho pohledávka stane vykonatelnou, právo dovolat se neúčinnosti právního jednání tím, že výhradu prostřednictvím notáře, exekutora nebo soudu oznámí tomu, vůči komu se neúčinnosti právního jednání může dovolat, pak věřiteli lhůta k dovolání se neúčinnosti právního jednání neběží, dokud se pohledávka vykonatelnou nestane.

§ 594

(1) Neúčinnosti právního jednání se lze dovolat proti tomu, kdo s dlužníkem právně jednal, nebo kdo z právního jednání přímo nabyl prospěch, vůči jeho dědici nebo vůči tomu, kdo nabyl jmění při přeměně právnické osoby jako její právní nástupce.

(2) Vůči jinému právnímu nástupci se lze neúčinnosti dovolat jen tehdy, jestliže

a) právnímu nástupci musely být známy okolnosti, pro něž by se věřitel mohl dovolat neúčinnosti právního jednání,
b) právní nástupce nabyl právo bezúplatně, anebo
c) je právním nástupcem osoba blízká, ledaže jí v době, kdy právo po předchůdci nabyla, nemusely být známy okolnosti, pro něž by se věřitel mohl dovolat neúčinnosti právního jednání.

§ 595

(1) Neúčinnost právního jednání zakládá věřitelovo právo domáhat se uspokojení pohledávky i z toho, co neúčinným jednáním z dlužníkova majetku ušlo. Není-li to dobře možné, náleží věřiteli odpovídající náhrada.

(2) Kdo je zavázán plnit, považuje se za nepoctivého držitele; jeho dědic nebo jiný všeobecný právní nástupce však jen tehdy, jestliže mu musely být známy okolnosti, pro něž by se věřitel mohl dovolat neúčinnosti právního jednání.

(3) Poctivý příjemce bezúplatného plnění uspokojí věřitele z tohoto plnění v rozsahu, v němž jím byl obohacen. To neplatí, mohl-li se věřitel dovolat neúčinnosti právního jednání, i kdyby se stalo za úplatu.

§ 596

Nabyla-li třetí osoba k věci, z níž by se věřitel mohl jinak domoci uspokojení, takové právo, že se proti této osobě neúčinnosti dovolat nelze, má ten, proti němuž se věřitel neúčinnosti právního jednání mohl dříve dovolat a za jehož držby právo třetí osobě vzniklo, vůči věřiteli povinnost k náhradě škody.

§ 597

(1) Kdo má vůči věřiteli povinnost podle § 595 nebo 596, může se jí zprostit uspokojením věřitelovy pohledávky za dlužníkem. Může tak učinit i předtím, než se věřitel neúčinnosti dovolá.

(2) Kdo má vůči věřiteli povinnost podle § 595 nebo 596, může od dlužníka požadovat vrácení vzájemného plnění nebo splnění pohledávky oživlé následkem toho, že se věřitel dovolal neúčinnosti.

§ 598

Dovolává-li se neúčinnosti téhož právního jednání více věřitelů, nemůže být od povinné osoby požadováno v souhrnu více, než stanoví § 595 a 596.

§ 599

(1) Dovolá-li se věřitel neúčinnosti právního jednání týkajícího se věci zapsané ve veřejném seznamu, může spolu s předložením odpůrčí žaloby a důkazu o jejím podání žádat orgán pověřený vedením takového seznamu, aby v něm poznamenal dovolání se neúčinnosti právního jednání.

(2) Vyhoví-li soud žalobě, má rozsudek účinky i proti osobám, které po provedení poznámky nabyly věc nebo právo k věci v takovém seznamu zapsané.

Díl 2

Právní události

§ 600

Všeobecné ustanovení

Zákon stanoví, která práva a které povinnosti vznikají, mění se nebo zanikají z právních skutečností nezávislých na vůli osoby. Takový následek může též určit ujednání stran.

Význam času

§ 601

(1) Nabývá-li se právo nebo vzniká-li povinnost v určitý den, nabude se nebo vznikne počátkem toho dne; zaniká-li právo nebo povinnost v určitý den, zanikne koncem toho dne. To neplatí, vylučuje-li to povaha právního případu.

(2) Podmiňuje-li zánik určitého práva vznik jiného práva ve vzájemné návaznosti, nastává oboje v týž okamžik. Není-li ujednáno nebo stanoveno něco jiného, nastane takový právní účinek koncem dne.

§ 602

Má-li se právo vykonat nebo povinnost splnit v určitý den nebo do určitého dne, vyžaduje se, aby se tak stalo v obvyklou denní dobu, ledaže něco jiného plyne ze zvyklostí, ze zavedené praxe stran, popřípadě ze zvláštních okolností případu.

§ 603

Práva a povinnosti zaniknou uplynutím doby, na kterou byly omezeny.

§ 604

Změna v osobě věřitele nebo dlužníka nemá vliv na běh doby nebo lhůty.

Počítání času

§ 605

(1) Lhůta nebo doba určená podle dnů počíná dnem, který následuje po skutečnosti rozhodné pro její počátek.

(2) Konec lhůty nebo doby určené podle týdnů, měsíců nebo let připadá na den, který se pojmenováním nebo číslem shoduje se dnem, na který připadá skutečnost, od níž se lhůta nebo doba počítá. Není-li takový den v posledním měsíci, připadne konec lhůty nebo doby na poslední den měsíce.

§ 606

(1) Polovinou měsíce se rozumí patnáct dnů a středem měsíce jeho patnáctý den.

(2) Je-li lhůta nebo doba určena na jeden nebo více měsíců a část měsíce, počítá se část měsíce naposled.

§ 607

Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty pracovní den nejblíže následující.

§ 608

Lhůta nebo doba určená v kratších časových jednotkách, než jsou dny, se počítá od okamžiku, kdy začne, do okamžiku, kdy skončí.

Díl 3

Promlčení a prekluze

Oddíl 1
Promlčení

Pododdíl 1
Všeobecná ustanovení

§ 609

Nebylo-li právo vykonáno v promlčecí lhůtě, promlčí se a dlužník není povinen plnit. Plnil-li však dlužník po uplynutí promlčecí lhůty, nemůže požadovat vrácení toho, co plnil.

§ 610

(1) K promlčení soud přihlédne, jen namítne-li dlužník, že je právo promlčeno. Vzdá-li se někdo předem práva uplatnit námitku promlčení, nepřihlíží se k tomu.

(2) Jsou-li si strany povinny vrátit, co nabyly podle neplatné smlouvy nebo ze zrušeného závazku, přihlédne soud k námitce promlčení, jen pokud by promlčení mohla namítnout i druhá strana. To platí i v případě, že bylo plněno na základě zdánlivého právního jednání.

§ 611

Promlčují se všechna majetková práva s výjimkou případů stanovených zákonem. Jiná práva se promlčují, pokud to zákon stanoví.

§ 612

V případě práva na život a důstojnost, jméno, zdraví, vážnost, čest, soukromí nebo obdobného osobního práva se promlčují jen práva na odčinění újmy způsobené na těchto právech.

§ 613

Právo na výživné se nepromlčuje, práva na jednotlivá opětující se plnění však promlčení podléhají.

§ 614

Nepromlčuje se vlastnické právo ani právo domáhat se rozdělení společné věci, právo na zřízení nezbytné cesty a právo na vykoupení reálného břemene.

§ 615

(1) Je-li splnění dluhu zajištěno zástavním právem, nepromlčí se zástavní právo dříve než pohledávka. Promlčení pohledávky nebrání zástavnímu věřiteli v uspokojení ze zástavy.

(2) Zástavní právo se nepromlčí, dokud má zástavní věřitel movitou zástavu u sebe, popřípadě dokud ji pro něho opatruje třetí osoba.

(3) Má-li věřitel zadržovací právo, použijí se odstavce 1 a 2 obdobně.

§ 616

Při poskytnutí jistoty převodem práva není pro-

mlčení pohledávky důvodem pro zpětný převod práva osobě, která jistotu poskytla.

§ 617

(1) I po uplynutí promlčecí lhůty se strana může dovolat svého práva při obraně proti právu uplatněnému druhou stranou, pokud se obě práva vztahují k téže smlouvě nebo k několika smlouvám uzavřeným co do účelu v závislosti na sobě.

(2) I po uplynutí promlčecí lhůty se strana může dovolat svého práva při započtení, pokud mohlo být k započtení přistoupeno kdykoli před uplynutím promlčecí lhůty.

§ 618

Promlčí-li se právo zapsané ve veřejném seznamu nebo v rejstříku zástav, vymaže z něj promlčené právo ten, kdo veřejný seznam nebo rejstřík zástav vede, na návrh osoby, která má na výmazu právní zájem.

Počátek promlčecí lhůty

§ 619

(1) Jedná-li se o právo vymahatelné u orgánu veřejné moci, počne promlčecí lhůta běžet ode dne, kdy právo mohlo být uplatněno poprvé.

(2) Právo může být uplatněno poprvé, pokud se oprávněná osoba dozvěděla o okolnostech rozhodných pro počátek běhu promlčecí lhůty, anebo kdy se o nich dozvědět měla a mohla.

§ 620

(1) Okolnosti rozhodné pro počátek běhu promlčecí lhůty u práva na náhradu škody zahrnují vědomost o škodě a osobě povinné k její náhradě. To platí obdobně i pro odčinění újmy.

(2) Okolnosti rozhodné pro počátek běhu promlčecí lhůty u práva na náhradu škody způsobené vadou výrobku podle § 2939 zahrnují vědomost o škodě, vadě a totožnosti výrobce.

§ 621

Okolnosti rozhodné pro počátek běhu promlčecí lhůty u práva na vydání bezdůvodného obohacení zahrnují vědomost, že k bezdůvodnému obohacení došlo, a o osobě povinné k jeho vydání.

§ 622

Jedná-li se o újmu na zdraví nezletilého, který není plně svéprávný, počne promlčecí lhůta nejdříve běžet, až se nezletilý stane plně svéprávným. Nenabude-li plné svéprávnosti, nepočne promlčecí lhůta běžet, dokud mu po dovršení zletilosti nebude jmenován opatrovník.

§ 623

Při dílčích plněních dluhu počne promlčecí lhůta běžet u každého dílčího plnění ode dne jeho dospělosti. Dospěje-li pro nesplnění některého dílčího plnění celý dluh, počne pro celý dluh běžet promlčecí lhůta ode dne dospělosti nesplněného dílčího plnění.

§ 624

U práva na vydání peněžních prostředků uložených na účtu nebo představujících vklad počne promlčecí lhůta běžet ode dne, kdy smluvní závazek zanikl.

§ 625

U práva vzniklého z celkového zničení nebo ztráty dopravované věci počne promlčecí lhůta běžet ode dne, kdy zásilka měla být příjemci doručena. Byla-li však dopravovaná věc jen poškozena nebo byla-li doručena opožděně, počne promlčecí lhůta běžet ode dne doručení zásilky.

§ 626

U práva na pojistné plnění počne promlčecí lhůta běžet za jeden rok od pojistné události. To platí i v případě, kdy poškozenému vzniklo přímé právo na pojistné plnění vůči pojistiteli, nebo v případě, kdy pojištěný uplatňuje vůči pojistiteli úhradu toho, co poškozenému poskytl při plnění povinnosti nahradit škodu nebo jinou újmu.

§ 627

Má-li být podle zvyklosti nebo podle praxe, kterou strany mezi sebou zavedly, pohledávka vyrovnána na základě vyúčtování předkládaného koncem určitého období, počne promlčecí lhůta běžet ode dne následujícího po konci období, kdy vyúčtování mělo být předloženo.

§ 628

U práva, které musí být uplatněno nejprve u pří-

slušné osoby, počne promlčecí lhůta běžet ode dne, kdy u ní bylo právo takto uplatněno.

Pododdíl 2

Délka promlčecí lhůty

Obecná ustanovení

§ 629

(1) Promlčecí lhůta trvá tři roky.

(2) Majetkové právo se promlčí nejpozději uplynutím deseti let ode dne, kdy dospělo, ledaže zákon zvlášť stanoví jinou promlčecí lhůtu.

§ 630

(1) Strany si mohou ujednat kratší nebo delší promlčecí lhůtu počítanou ode dne, kdy právo mohlo být uplatněno poprvé, než jakou stanoví zákon, nejméně však v trvání jednoho roku a nejdéle v trvání patnácti let.

(2) Je-li kratší nebo delší lhůta ujednána v neprospěch slabší strany, nepřihlíží se k ujednání. Nepřihlíží se ani k ujednání kratší promlčecí lhůty, jde-li o právo na plnění vyplývající z újmy na svobodě, životě nebo zdraví nebo o právo vzniklé z úmyslného porušení povinnosti.

Zvláštní ustanovení

§ 631

Bylo-li právo zapsáno do veřejného seznamu, promlčí se za deset let ode dne, kdy mohlo být vykonáno poprvé.

§ 632

Bylo-li do veřejného seznamu zapsáno právo, které může být vykonáváno nepřetržitě nebo opakovaně, promlčí se, pokud není vykonáváno po dobu deseti let. Bylo-li však do veřejného seznamu zapsáno právo, které se vykonává jen zřídka, vyžaduje se, aby osoba, které právo náleží, měla v průběhu deseti let alespoň třikrát příležitost je vykonat a nikdy je nevykonala; nevyskytne-li se v průběhu deseti let příležitost právo vykonat třikrát, prodlužuje se promlčecí lhůta, dokud nebude využita žádná ze tří příležitostí.

§ 633

(1) Brání-li osoba zavázaná z věcného břemene výkonu práva, promlčí se věcné břemeno, pokud oprávněná osoba neuplatní své právo do tří let.

(2) Právo na jednotlivé plnění z reálného břemene se promlčuje jako pohledávka.

§ 634

Právo požadovat, aby soud určil na základě smlouvy o smlouvě budoucí obsah budoucí smlouvy, se promlčí za jeden rok od posledního dne lhůty, kdy měla být budoucí smlouva uzavřena. To platí i v případě, že bylo ujednáno, že určitou náležitost smlouvy určí třetí osoba nebo soud.

§ 635

(1) Jedná-li se o životní pojištění, promlčí se právo na pojistné plnění za deset let.

(2) Právo na pojistné plnění z pojištění odpovědnosti se promlčí nejpozději promlčením práva na náhradu škody nebo újmy, na kterou se pojištění vztahuje.

§ 636

(1) Právo na náhradu škody nebo jiné újmy se promlčí nejpozději za deset let ode dne, kdy škoda nebo újma vznikla.

(2) Byla-li škoda nebo újma způsobena úmyslně, promlčí se právo na její náhradu nejpozději za patnáct let ode dne, kdy škoda nebo újma vznikla. To platí i v případě vzniku škody nebo újmy porušením povinnosti v důsledku úplatkářství spočívajícího v nabídce, slibu nebo dání úplatku jiným než poškozeným nebo v přímém či nepřímém vyžádání úplatku od poškozeného.

(3) Pro právo vzniklé z újmy na svobodě, životě nebo na zdraví se odstavce 1 a 2 nepoužijí.

§ 637

Právo na náhradu škody způsobené vadou výrobku podle § 2939 se promlčí nejpozději za deset let ode dne, kdy výrobce uvedl vadný výrobek na trh.

§ 638

(1) Právo na vydání bezdůvodného obohacení se promlčí nejpozději za deset let ode dne, kdy k bezdůvodnému obohacení došlo.

(2) Bylo-li bezdůvodné obohacení nabyto úmysl-

ně, promlčí se právo na jeho vydání nejpozději za patnáct let ode dne, kdy k bezdůvodnému obohacení došlo.

§ 639

Uznal-li dlužník svůj dluh, promlčí se právo za deset let ode dne, kdy k uznání dluhu došlo. Určí-li však dlužník v uznání i dobu, do které splní, promlčí se právo za deset let od posledního dne určené doby.

§ 640

Právo přiznané rozhodnutím orgánu veřejné moci se promlčí za deset let ode dne, kdy mělo být podle rozhodnutí plněno.

§ 641

Bylo-li v uznání dluhu nebo v rozhodnutí orgánu veřejné moci plnění rozloženo na jednotlivá dílčí plnění, platí desetiletá promlčecí lhůta i pro tato dílčí plnění a počíná běžet ode dne dospělosti každého dílčího plnění. Dospěje-li nesplněním některého dílčího plnění celý dluh, počne promlčecí lhůta běžet ode dne dospělosti nesplněného dílčího plnění.

§ 642

Byl-li dluh uznán nebo bylo-li právo přiznáno rozhodnutím orgánu veřejné moci, neplatí desetiletá promlčecí lhůta pro úroky a pro ta opětující se plnění, které dospěly po uznání dluhu nebo po přiznání práva.

§ 643

(1) Přešla-li povinnost na dědice, skončí promlčecí lhůta nejdříve uplynutím šesti měsíců ode dne, kdy bylo dědici nabytí dědictví potvrzeno.

(2) Byla-li právnická osoba obnovena, skončí jejím věřitelům promlčecí lhůta nejdříve uplynutím šesti měsíců ode dne, kdy byl zápis právnické osoby ve veřejném rejstříku obnoven.

§ 644

Splní-li věřiteli dluh za dlužníka zástavní dlužník, nepromlčí se jeho právo vůči dlužníku dříve než za šest měsíců po splnění dluhu.

Pododdíl 3

Běh promlčecí lhůty

§ 645

Vyžaduje-li se, aby osoba měla zákonného zástupce nebo opatrovníka, počne promlčecí lhůta běžet ohledně práva takové osoby nebo ohledně práva proti ní až ode dne, kdy zákonného zástupce nebo opatrovníka získá. Již započatá lhůta běží dále, avšak neskončí dříve, než uplyne jeden rok po odpadnutí překážky.

§ 646

Mezi manžely nepočne promlčecí lhůta běžet ani neběží, dokud manželství trvá. To platí obdobně i pro práva mezi osobami žijícími ve společné domácnosti, mezi zastoupeným a zákonným zástupcem, opatrovancem a opatrovníkem nebo mezi poručencem a poručníkem.

§ 647

V případě uzavření dohody o mimosoudním jednání věřitele a dlužníka o právu nebo o okolnosti, která právo zakládá, počne promlčecí lhůta běžet poté, co věřitel nebo dlužník výslovně odmítne v takovém jednání pokračovat; počala-li promlčecí lhůta běžet již dříve, po dobu jednání neběží.

§ 648

Uplatní-li věřitel v promlčecí lhůtě právo u orgánu veřejné moci a pokračuje-li řádně v zahájeném řízení, promlčecí lhůta neběží. To platí i o právu již vykonatelném, pokud byl pro ně navržen výkon rozhodnutí nebo navrženo nařízení exekuce.

§ 649

Uplatní-li věřitel u orgánu veřejné moci vzájemné právo a vztahují-li se obě práva k téže smlouvě nebo k několika smlouvám uzavřeným co do účelu v závislosti na sobě, přestává běžet promlčecí lhůta dnem, kdy bylo zahájeno řízení ohledně toho práva, proti němuž vzájemné právo směřuje. V ostatních případech přestává promlčecí lhůta běžet dnem, kdy bylo vzájemné právo uplatněno.

§ 650

Promlčecí lhůta neběží po dobu, kdy se věřiteli hrozbou brání právo uplatnit. To platí i v případě, když věřitel právo neuplatnil, jsa dlužníkem nebo osobou dlužníku blízkou lstivě uveden v omyl.

§ 651

Promlčecí lhůta neběží po dobu, dokud trvá vyšší

moc, která věřiteli v posledních šesti měsících promlčecí lhůty znemožnila právo uplatnit.

§ 652

Pokračuje-li běh promlčecí lhůty po odpadnutí některé z překážek uvedených v § 646 až 651, neskončí promlčecí lhůta dříve než za šest měsíců ode dne, kdy začala znovu běžet.

Pododdíl 4

Obnovení nároku a běh nové promlčecí lhůty

§ 653

(1) Bylo-li právo již promlčeno a uznal-li dlužník svůj dluh, nárok se obnoví a počne běžet nová promlčecí lhůta ode dne, kdy k uznání dluhu došlo. Určí-li však dlužník v uznání i dobu, do které splní, promlčí se právo za deset let od posledního dne určené doby.

(2) Bylo-li právo, ačkoli bylo již promlčeno, přiznáno rozhodnutím orgánu veřejné moci, použije se odstavec 1 obdobně.

Oddíl 2

Prekluze

§ 654

(1) Nebylo-li právo vykonáno ve stanovené lhůtě, zanikne jen v případech stanovených zákonem výslovně. K zániku práva soud přihlédne, i když to dlužník nenamítne.

(2) Ustanovení tohoto zákona o běhu promlčecí lhůty platí obdobně i pro prekluzivní lhůtu.

ČÁST DRUHÁ
RODINNÉ PRÁVO

HLAVA I
MANŽELSTVÍ

Díl 1
Všeobecné ustanovení

§ 655

Manželství je trvalý svazek muže a ženy vzniklý způsobem, který stanoví tento zákon. Hlavním účelem manželství je založení rodiny, řádná výchova dětí a vzájemná podpora a pomoc.

Díl 2
Vznik manželství

§ 656

(1) Manželství vzniká svobodným a úplným souhlasným projevem vůle muže a ženy, kteří hodlají vstoupit do manželství (dále jen „snoubenci“), že spolu vstupují do manželství.

(2) Sňatečný obřad je veřejný a slavnostní; činí se v přítomnosti dvou svědků.

§ 657

(1) Projeví-li snoubenci vůli, že spolu vstupují do manželství, osobně před orgánem veřejné moci provádějícím sňatečný obřad v přítomnosti matrikáře, jedná se o občanský sňatek.

(2) Projeví-li snoubenci vůli, že spolu vstupují do manželství, osobně před orgánem církve nebo náboženské společnosti oprávněné k tomu podle jiného právního předpisu (dále jen „oprávněná církev“), jedná se o církevní sňatek.

§ 658

(1) Jedná-li se o občanský sňatek, jiný právní předpis stanoví, kdo je orgánem veřejné moci provádějícím sňatečný obřad.

(2) Jedná-li se o církevní sňatek, je orgánem oprávněné církve osoba pověřená oprávněnou církví.

§ 659

Manželství se uzavírá tak, že osoba jednající za orgán veřejné moci, anebo osoba, která jedná za orgán oprávněné církve, položí snoubencům jako oddávající otázku, zda spolu chtějí vstoupit do manželství; kladnou odpovědí obou snoubenců vznikne manželství. Manželství vznikne i jinak, je-li zřejmé, že snoubenci prohlašují svou sňatečnou vůli.

§ 660

Snoubenci při sňatečném obřadu prohlásí, že

a) příjmení jednoho z nich bude jejich příjmením společným,

b) si oba svá příjmení ponechají, nebo

c) příjmení jednoho z nich bude jejich příjmením společným, a ten, jehož příjmení nemá být příjmením společným, bude ke společnému příjmení na druhém místě připojovat své dosavadní příjmení.

§ 661

(1) Ponechají-li si snoubenci svá dosavadní příjmení, prohlásí při sňatečném obřadu také, které z jejich příjmení bude příjmením jejich společných dětí.

(2) Ponechali-li si manželé svá dosavadní příjmení, mohou i později učinit prohlášení orgánu veřejné moci, že se dohodli na společném příjmení jednoho z nich.

§ 662

(1) Má-li v případě volby podle § 660 písm. c) snoubenec, jehož příjmení nemá být příjmením společným, připojované příjmení, může jako připojované příjmení zvolit pouze první příjmení.

(2) Volba podle § 660 písm. c) není možná, má-li již snoubenec, jehož příjmení bude příjmením společným, připojované příjmení.

§ 663

(1) Jedná-li se o občanský sňatek, uskutečňuje se sňatečný obřad na místě, které k tomu určí orgán veřejné moci provádějící sňatečný obřad; přihlíží při tom k vůli snoubenců.

(2) Jedná-li se o církevní sňatek, uskutečňuje se sňatečný obřad na místě určeném vnitřními předpisy oprávněné církve.

§ 664

(1) O provedení sňatečného obřadu snoubenci požádají orgán veřejné moci, v jehož správním obvodu má být manželství uzavřeno, a předloží doklady osvědčující jejich totožnost a způsobilost k uzavření manželství; jiný právní předpis stanoví, jaké doklady je třeba předložit.

(2) Orgán veřejné moci může předložení stanovených dokladů prominout, je-li jejich opatření spojeno s těžko překonatelnou překážkou.

§ 665

Snoubenci při sňatečném obřadu uvedou, dříve než učiní sňatečný projev vůle, že jim nejsou známy překážky, které by jim bránily uzavřít manželství, že navzájem znají svůj zdravotní stav a že zvážili uspořádání budoucích majetkových poměrů, svého bydlení a hmotné zajištění po uzavření manželství.

§ 666

(1) Má-li být uzavřen církevní sňatek, musí snoubenci nejprve předložit oddávajícímu osvědčení vydané matričním úřadem, v jehož správním obvodu má být manželství uzavřeno. Osvědčení musí obsahovat potvrzení o tom, že snoubenci splnili všechny požadavky stanovené zákonem pro uzavření manželství. Od vydání tohoto osvědčení do sňatečného obřadu nesmí uplynout více než šest měsíců.

(2) Byl-li uzavřen církevní sňatek, je oddávající povinen do tří pracovních dnů od uzavření manželství doručit matričnímu úřadu, v jehož správním obvodu bylo manželství uzavřeno, protokol o uzavření manželství s uvedením skutečností podle jiného právního předpisu.

§ 667

(1) Je-li život snoubence přímo ohrožen, může sňatečný obřad provést každý orgán podle § 658, popřípadě jiný úřad stanovený jiným právním předpisem, a to na kterémkoli místě; to platí obdobně i pro církevní sňatek. Mimo území České republiky může sňatečný obřad provést také velitel námořního plavidla plujícího pod státní vlajkou České republiky nebo velitel letadla zapsaného v leteckém rejstříku v České republice a je-li alespoň jeden ze snoubenců státním občanem České republiky rovněž velitel vojenské jednotky České republiky v zahraničí.

(2) V případech uvedených v odstavci 1 není třeba předložit doklady jinak potřebné; přítomnosti matrikáře není zapotřebí.

§ 668

Státní občan České republiky může mimo území republiky uzavřít manželství také před diplomatickou misí nebo konzulárním úřadem České republiky.

§ 669

(1) Jsou-li pro to důležité důvody, může krajský úřad, v jehož správním obvodu má být manželství uzavřeno, na žádost snoubenců povolit, aby projev vůle jednoho ze snoubenců o vstupu do manželství za něj učinil jeho zmocněnec.

(2) Plná moc musí obsahovat údaje osvědčující totožnost a další rozhodné skutečnosti týkající se obou snoubenců a zmocněnce a prohlášení o příjmení. Musí v ní být rovněž uvedeno, že snoubencům nejsou známy překážky, které by jim bránily uzavřít manželství, že navzájem znají svůj zdravotní stav a že zvážili uspořádání budoucích majetkových poměrů, svého bydlení a hmotné zajištění po uzavření manželství. Plná moc vyžaduje písemnou formu a podpis na ní musí být úředně ověřen.

(3) Odvolání plné moci je účinné jen tehdy, dozví-li se o něm druhý snoubenec dříve, než učiní svůj sňatečný projev vůle.

§ 670

(1) Byl-li uzavřen občanský sňatek, nemají následné náboženské obřady právní následky.

(2) Byl-li uzavřen církevní sňatek, nelze následně uzavřít občanský sňatek.

§ 671

Způsobilost uzavřít manželství

Manželství může uzavřít každý, pokud mu v tom nebrání zákonná překážka podle § 672 až 676.

Zákonné překážky manželství

§ 672

(1) Manželství nemůže uzavřít nezletilý, který není plně svéprávný.

(2) Soud může ve výjimečných případech povolit uzavření manželství nezletilému, který není plně svéprávný a dovršil šestnácti let věku, jsou-li pro to důležité důvody.

§ 673

Manželství nemůže uzavřít osoba, jejíž svéprávnost byla v této oblasti omezena.

§ 674

Manželství nemůže uzavřít osoba, která již dříve uzavřela manželství, ani osoba, která již dříve vstoupila do registrovaného partnerství nebo jiného obdobného svazku uzavřeného v zahraničí, a toto manželství, registrované partnerství nebo jiný obdobný svazek uzavřený v zahraničí trvá.

§ 675

Manželství nemůže být uzavřeno mezi předky a potomky, ani mezi sourozenci; totéž platí o osobách, jejichž příbuzenství vzniklo osvojením.

§ 676

Manželství nemůže být uzavřeno mezi poručníkem a poručencem, mezi dítětem a osobou, do jejíž péče bylo dítě svěřeno, nebo pěstounem a svěřeným dítětem.

Díl 3

Zdánlivé manželství a neplatnost manželství

Oddíl 1

Zdánlivé manželství

§ 677

(1) Manželství nevznikne, pokud alespoň u jedné z osob, které hodlaly uzavřít manželství, nebyly v projevu vůle o vstupu do manželství nebo ve sňatečném obřadu nebo v souvislosti s ním splněny takové náležitosti, na jejichž splnění je k tomu, aby manželství vzniklo, nutno bezvýhradně trvat.

(2) V případě církevního sňatku náleží k těmto náležitostem i skutečnost uzavření sňatku před orgánem oprávněné církve. Neprovádí-li se sňatečný obřad v případě přímého ohrožení života snoubence, jsou těmito skutečnostmi i osvědčení matričního úřadu, že snoubenci splnili všechny požadavky zákona pro uzavření manželství, jakož i že mezi vydáním tohoto osvědčení a uzavřením sňatku uplynula doba nejvýše šest měsíců.

§ 678

Soud může určit, že manželství není, i bez návrhu.

§ 679

(1) Neprodleně poté, kdy soud určí, že manželství není, rozhodne soud o otcovství ke společnému dítěti i o povinnostech a právech rodičů k němu.

(2) Majetkové povinnosti a práva muže a ženy se posoudí jednotlivě podle své povahy. Nelze-li jinak, použijí se ustanovení o bezdůvodném obohacení. V těchto záležitostech je třeba brát ohled na muže nebo ženu jednající v dobré víře, jakož i na práva a právní zájmy společných dětí a třetích osob.

Oddíl 2
Neplatnost manželství

§ 680

Došlo-li k uzavření manželství, přestože tomu bránila zákonná překážka, soud prohlásí manželství za neplatné na návrh každého, kdo na tom má právní zájem, ledaže manželství bránila překážka omezené svéprávnosti.

§ 681

Manželství se považuje za platné, dokud není prohlášeno za neplatné. Bylo-li manželství prohlášeno za neplatné, považuje se za neuzavřené.

§ 682

Manželství nelze prohlásit za neplatné, pokud zaniklo, nebo pokud již došlo k nápravě.

§ 683

Manželství nelze prohlásit za neplatné, pokud bylo uzavřeno nezletilým, který není plně svéprávný, nebo osobou, jejíž svéprávnost byla v této oblasti omezena, a bylo počato dítě, které se narodilo živé.

§ 684

(1) Soud prohlásí manželství za neplatné na návrh manžela, jehož projev vůle o vstupu do manželství byl učiněn pod nátlakem spočívajícím v užití násilí nebo vyhrožováním násilím nebo jehož projev vůle o vstupu do manželství byl učiněn jen v důsledku omylu o totožnosti snoubence nebo o povaze sňatečného právního jednání. Návrh lze podat nejpozději do jednoho roku ode dne, kdy tak manžel mohl vzhledem k okolnostem nejdříve učinit, popřípadě kdy se dozvěděl o pravém stavu věcí.

(2) V případě stanoveném v odstavci 1 prohlásí soud manželství za neplatné, třebaže zaniklo smrtí manžela dříve, než skončilo řízení o neplatnost manželství zahájené na návrh druhého manžela, nebo pokud potomci manžela, který podal návrh na prohlášení manželství za neplatné, navrhnou do jednoho roku po jeho smrti, aby soud prohlásil manželství za neplatné.

§ 685

Soud prohlásí manželství za neplatné i bez návrhu, a to i v případě, že již zaniklo, pokud bylo uzavřeno

a) osobou, která již dříve uzavřela manželství, nebo která již dříve vstoupila do registrovaného partnerství nebo jiného obdobného svazku uzavřeného v zahraničí, pokud takové manželství, partnerství nebo jiný obdobný svazek trvá,
b) mezi předkem a potomkem, mezi sourozenci nebo mezi osobami, jejichž příbuzenství vzniklo osvojením.

§ 686

(1) O povinnostech a právech muže a ženy, jejichž manželství bylo prohlášeno za neplatné, ke společnému dítěti a o jejich majetkových povinnostech a právech v době po prohlášení manželství za neplatné platí ustanovení o povinnostech a právech rozvedených manželů ke společnému dítěti a o jejich majetkových povinnostech a právech v době po rozvodu obdobně.

(2) Bylo-li manželství prohlášeno za neplatné podle § 684, je při rozhodování o majetkových povinnostech a právech třeba brát ohled na toho, kdo jednal v dobré víře.

Díl 4
Povinnosti a práva manželů

Oddíl 1
Obecná ustanovení

§ 687

(1) Manželé mají rovné povinnosti a rovná práva.

(2) Manželé si jsou navzájem povinni úctou, jsou povinni žít spolu, být si věrni, vzájemně respektovat svou důstojnost, podporovat se, udržovat rodinné společenství, vytvářet zdravé rodinné prostředí a společně pečovat o děti.

§ 688

Manžel má právo na to, aby mu druhý manžel sdělil údaje o svých příjmech a stavu svého jmění, jakož i o svých stávajících i uvažovaných pracovních, studijních a podobných činnostech.

§ 689

Manžel je povinen při volbě svých pracovních, studijních a podobných činností brát zřetel na zájem rodiny, druhého manžela a nezletilého dítěte, které nenabylo plné svéprávnosti a které žije spolu s manžely

v rodinné domácnosti, a popřípadě dalších členů rodiny.

§ 690

Uspokojování potřeb rodiny

Každý z manželů přispívá na potřeby života rodiny a potřeby rodinné domácnosti podle svých osobních a majetkových poměrů, schopností a možností tak, aby životní úroveň všech členů rodiny byla zásadně srovnatelná. Poskytování majetkových plnění má stejný význam jako osobní péče o rodinu a její členy.

§ 691

(1) Nemají-li manželé rodinnou domácnost, nese každý z nich náklady své domácnosti; to je nezbavuje povinnosti navzájem si pomáhat a podporovat se.

(2) Žije-li s jedním z manželů společné dítě manželů, vůči kterému mají oba vyživovací povinnost, popřípadě nezletilé dítě, které nenabylo plné svéprávnosti a které je svěřeno do péče manželů nebo jednoho z nich, a druhý manžel opustí rodinnou domácnost, aniž k tomu má důvod zvláštního zřetele hodný, a odmítá se vrátit, je tento manžel povinen přispívat i na náklady rodinné domácnosti. Důvod opuštění rodinné domácnosti, popřípadě důvod odmítání návratu, posoudí soud podle zásad slušnosti a dobrých mravů.

§ 692

Rozhodování o záležitostech rodiny

(1) O záležitostech rodiny, včetně volby umístění rodinné domácnosti, popřípadě domácnosti jednoho z manželů a dalších členů rodiny, především dětí, které nenabyly plné svéprávnosti, a o způsobu života rodiny, se mají manželé dohodnout.

(2) Nedohodnou-li se manželé o podstatné záležitosti rodiny, může soud na návrh jednoho z nich nahradit svým rozhodnutím souhlas druhého manžela, odmítá-li svůj souhlas v takové záležitosti rodinného života bez vážného důvodu a v rozporu se zájmem rodiny, anebo není-li schopen vůli projevit. Soud však vede manžele především k dohodě.

Obstarávání záležitostí rodiny

§ 693

Záležitosti rodiny obstarávají manželé společně, nebo je obstarává jeden z nich.

§ 694

(1) V běžných záležitostech rodiny právní jednání jednoho manžela zavazuje a opravňuje oba manžele společně a nerozdílně; to neplatí, sdělil-li manžel, který právně nejednal, předem třetí osobě, že s právním jednáním nesouhlasí. Také soud může na návrh manžela pro něho vyloučit následky budoucího právního jednání druhého manžela vůči třetím osobám. Taková opatření se netýkají právních jednání, jimiž manžel obstarává běžně nezbytné životní potřeby rodiny a jejích členů, zejména dětí, které nenabyly plné svéprávnosti.

(2) V ostatních záležitostech rodiny právní jednání jednoho manžela zavazuje a opravňuje oba manžele společně a nerozdílně, dal-li druhý manžel k právnímu jednání manžela souhlas; ustanovení § 692 odst. 2 se použije obdobně. Nedovolá-li se však manžel, který s právním jednáním druhého manžela nesouhlasí, pomoci soudu předem, může se dovolat neplatnosti takového právního jednání.

(3) Nežijí-li manželé spolu za situace uvedené v § 691 odst. 2, právní jednání jednoho manžela v záležitostech rodiny druhého manžela bez jeho souhlasu nezavazuje ani neopravňuje.

§ 695

Ustanovení § 693 a 694 se nepoužijí pro záležitosti upravené ustanoveními o majetkovém právu manželském.

§ 696

Vzájemné zastupování manželů

(1) Manžel má právo zastupovat svého manžela v jeho běžných záležitostech.

(2) Manžel právo uvedené v odstavci 1 nemá, sdělí-li předem manžel, který má být zastoupen, tomu, s nímž jeho manžel má právně jednat nebo má v úmyslu právně jednat, že se zastoupením nesouhlasí, anebo zruší-li soud na návrh manžela zástupčí právo druhého manžela.

(3) Právo uvedené v odstavci 1 manžel nemá ani tehdy, nežijí-li manželé spolu za situace uvedené v § 691 odst. 2.

§ 697

Výživné mezi manžely

(1) Manželé mají vzájemnou vyživovací povinnost v rozsahu, který oběma zajišťuje zásadně stejnou hmot-

nou a kulturní úroveň. Vyživovací povinnost mezi manžely předchází vyživovací povinnosti dítěte i rodičů.

(2) Pro vyživovací povinnost mezi manžely jinak platí obecná ustanovení o výživném.

Obvyklé vybavení rodinné domácnosti

§ 698

(1) Obvyklé vybavení rodinné domácnosti tvoří soubor movitých věcí, které slouží běžně nezbytným životním potřebám rodiny a jejích členů; přitom není rozhodné, zda jednotlivé věci náleží oběma manželům nebo jen jednomu z nich.

(2) K nakládání s věcí, která je součástí obvyklého vybavení rodinné domácnosti, potřebuje manžel souhlas druhého manžela; to neplatí, jedná-li se o věc zanedbatelné hodnoty.

(3) Manžel se může dovolat neplatnosti právního jednání, jímž druhý manžel s věcí, která je součástí obvyklého vybavení rodinné domácnosti, naložil bez jeho souhlasu.

§ 699

(1) Opustí-li manžel rodinnou domácnost v úmyslu učinit tak trvale a odmítá se vrátit, může žádat, aby mu manžel vydal to, co patří k obvyklému vybavení rodinné domácnosti a náleží výhradně jemu. Co náleží manželům společně, si manželé rozdělí rovným dílem, ledaže to povaha věci vylučuje; v takovém případě se použijí obecná ustanovení tohoto zákona o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví.

(2) Potřebuje-li manžel to, co patří k obvyklému vybavení rodinné domácnosti, zejména také pro společné nezletilé dítě manželů, které nenabylo plné svéprávnosti a vůči kterému mají oba vyživovací povinnost, nebo pro nezletilé dítě, které nenabylo plné svéprávnosti, bylo svěřeno do společné péče manželů žijící v rodinné domácnosti a v rodinné domácnosti zůstalo, odstavec 1 se nepoužije.

Rodinný závod

§ 700

(1) Za rodinný se považuje závod, ve kterém společně pracují manželé nebo alespoň s jedním z manželů i jejich příbuzní až do třetího stupně nebo osoby s manžely sešvagřené až do druhého stupně a který je ve vlastnictví některé z těchto osob. Na ty z nich, kteří trvale pracují pro rodinu nebo pro rodinný závod, se hledí jako na členy rodiny zúčastněné na provozu rodinného závodu.

(2) Ustanovení o právech a povinnostech členů rodiny zúčastněných na provozu rodinného závodu se nepoužijí v případech, kdy jsou tyto práva a povinnosti upraveny společenskou smlouvou včetně zakladatelského právního jednání o založení obchodní společnosti nebo družstva, smlouvou o tiché společnosti nebo smlouvou a ustanoveními jiného zákona o pracovním poměru, popřípadě jinou obdobnou smlouvou. Jsou-li členy rodiny zúčastněnými na provozu rodinného závodu manželé, použijí se před ustanoveními o rodinném závodu přednostně ustanovení tohoto zákona o manželském majetkovém právu.

§ 701

Členové rodiny zúčastnění na provozu rodinného závodu se podílejí na zisku z něho i na věcech z tohoto zisku nabytých, jakož i na přírůstcích závodu v míře odpovídající množství a druhu své práce. Vzdát tohoto práva se může jen osoba plně svéprávná osobním prohlášením; prohlášení vyžaduje formu veřejné listiny.

§ 702

Rozhodnutí o použití zisku z rodinného závodu nebo jeho přírůstků, jakož i rozhodnutí týkající se záležitosti mimo obvyklé hospodaření včetně změn základních zásad závodního provozu nebo jeho zastavení se přijímají většinou hlasů členů rodiny zúčastněných na provozu rodinného závodu. Je-li mezi nimi osoba, která není plně svéprávná, zastupuje ji při hlasování zákonný zástupce, pokud je nezletilá, jinak opatrovník.

§ 703

Účastenství na provozu rodinného závodu se váže na osobu člena rodiny a nelze je přenést na jiného, ledaže se jedná o některého z členů rodiny uvedených v § 700 odst. 1 a souhlasí s tím všichni členové rodiny, kteří již jsou na provozu rodinného závodu zúčastněni.

§ 704

(1) Má-li být rodinný závod rozdělen při dělení pozůstalosti soudem, má na něj člen rodiny zúčastněný na jeho provozu přednostní právo.

(2) Má-li být rodinný závod zcizen, má k němu člen rodiny zúčastněný na jeho provozu předkupní právo, ledaže bylo ujednáno něco jiného. To platí i v pří-

padě, že má být zcizen spoluvlastnický podíl na rodinném závodu nebo že má být zcizena věc, která má podle své povahy a dosavadního určení provozu rodinného závodu trvale sloužit.

§ 705

(1) Zcizením závodu účastenství na provozu rodinného závodu zanikne.

(2) Členu rodiny zanikne účastenství na provozu rodinného závodu i v případě, že přestane vykonávat práci pro rodinu nebo v rodinném závodě, anebo že se změní právní důvod, ze kterého pokračuje ve výkonu práce v rodinném závodu.

§ 706

Zaniklo-li účastenství na provozu rodinného závodu, lze platbu členu rodiny na provozu závodu dosud zúčastněnému rozložit do splátek, pokud to bude ujednáno nebo pokud to schválí soud. Není-li pro rozložení platby do splátek rozumný důvod, soud placení ve splátkách neschválí, popřípadě rozhodne o neplatnosti ujednání o splátkách.

§ 707

Rodinná společenství vzniklá k provozu rodinného závodu bez výslovného ujednání členů rodiny se řídí zvyklostmi a praxí v nich zavedenou, pokud to neodporuje § 700 až 706.

Oddíl 2

Manželské majetkové právo

§ 708

(1) To, co manželům náleží, má majetkovou hodnotu a není vyloučeno z právních poměrů, je součástí společného jmění manželů (dále jen „společné jmění“). To neplatí, zanikne-li společné jmění za trvání manželství na základě zákona.

(2) Společné jmění podléhá zákonnému režimu, nebo smluvenému režimu, anebo režimu založenému rozhodnutím soudu.

Zákonný režim

§ 709

(1) Součástí společného jmění je to, čeho nabyl jeden z manželů nebo čeho nabyli oba manželé společně za trvání manželství, s výjimkou toho, co

a) slouží osobní potřebě jednoho z manželů,

b) nabyl darem, děděním nebo odkazem jen jeden z manželů, ledaže dárce při darování nebo zůstavitel v pořízení pro případ smrti projevil jiný úmysl,

c) nabyl jeden z manželů jako náhradu nemajetkové újmy na svých přirozených právech,

d) nabyl jeden z manželů právním jednáním vztahujícím se k jeho výlučnému vlastnictví,

e) nabyl jeden z manželů náhradou za poškození, zničení nebo ztrátu svého výhradního majetku.

(2) Součástí společného jmění je zisk z toho, co náleží výhradně jednomu z manželů.

(3) Součástí společného jmění je také podíl manžela v obchodní společnosti nebo družstvu, stal-li se manžel v době trvání manželství společníkem obchodní společnosti nebo členem družstva. To neplatí, pokud jeden z manželů nabyl podíl způsobem zakládajícím podle odstavce 1 jeho výlučné vlastnictví.

§ 710

Součástí společného jmění jsou dluhy převzaté za trvání manželství, ledaže

a) se týkají majetku, který náleží výhradně jednomu z manželů, a to v rozsahu, který přesahuje zisk z tohoto majetku, nebo

b) je převzal jen jeden z manželů bez souhlasu druhého, aniž se přitom jednalo o obstarávání každodenních nebo běžných potřeb rodiny.

§ 711

(1) O nabytí a pozbytí jednotlivých součástí společného jmění platí obecná ustanovení tohoto zákona.

(2) Částky výdělku, platu, mzdy, zisku a jiných hodnot z pracovní a jiné výdělečné činnosti se stávají součástí společného jmění v okamžiku, kdy manžel, který se o jejich získání přičinil, nabyl možnost s nimi nakládat.

(3) Pohledávky z výhradního majetku jen jednoho z manželů, které se mají stát součástí společného jmění, se součástí společného jmění stávají dnem splatnosti.

§ 712

Není-li v této části zákona stanoveno jinak, použijí se pro společné jmění obdobně ustanovení tohoto zá-

kona o společnosti, popřípadě ustanovení o spoluvlastnictví.

Správa v zákonném režimu

§ 713

(1) Součásti společného jmění užívají, berou z nich plody a užitky, udržují je, nakládají s nimi, hospodaří s nimi a spravují je oba manželé nebo jeden z nich podle dohody.

(2) Povinnosti a práva spojená se společným jměním nebo jeho součástmi náleží oběma manželům společně a nerozdílně.

(3) Z právních jednání týkajících se společného jmění nebo jeho součástí jsou manželé zavázáni a oprávněni společně a nerozdílně.

§ 714

(1) V záležitostech týkajících se společného jmění a jeho součástí, které nelze považovat za běžné, právně jednají manželé společně, nebo jedná jeden manžel se souhlasem druhého. Odmítá-li manžel dát souhlas bez vážného důvodu a v rozporu se zájmem manželů, rodiny nebo rodinné domácnosti, či není-li schopen vůli projevit, může druhý manžel navrhnout, aby souhlas manžela nahradil soud.

(2) Jedná-li právně manžel bez souhlasu druhého manžela v případě, kdy souhlasu bylo zapotřebí, může se druhý manžel dovolat neplatnosti takového jednání.

§ 715

(1) Má-li být součást společného jmění použita k podnikání jednoho z manželů a přesahuje-li majetková hodnota toho, co má být použito, míru přiměřenou majetkovým poměrům manželů, vyžaduje se při prvním takovém použití souhlas druhého manžela. Byl-li druhý manžel opomenut, může se dovolat neplatnosti takového jednání.

(2) Má-li být součást společného jmění použita k nabytí podílu v obchodní společnosti nebo družstvu, nebo je-li důsledkem nabytí podílu ručení za dluhy společnosti nebo družstva v rozsahu přesahujícím míru přiměřenou majetkovým poměrům manželů, platí odstavec 1 obdobně.

Smluvený režim

§ 716

(1) Snoubenci a manželé si mohou ujednat manželský majetkový režim odlišný od zákonného režimu. Ujednají-li si smluvený režim manželé, upraví zpravidla své povinnosti a práva týkající se již existujícího společného jmění. Ujedná-li se pro smluvený režim zpětný účinek, nepřihlíží se k tomu.

(2) Smlouva o manželském majetkovém režimu vyžaduje formu veřejné listiny.

§ 717

(1) Smluvený režim může spočívat v režimu oddělených jmění, v režimu vyhrazujícím vznik společného jmění ke dni zániku manželství, jakož i v režimu rozšíření nebo zúžení rozsahu společného jmění v zákonném režimu. Ustanovení o režimu oddělených jmění se použijí obdobně v režimu vyhrazujícím vznik společného jmění ke dni zániku manželství.

(2) Smluvený režim lze změnit dohodou manželů nebo rozhodnutím soudu; taková změna vyžaduje dohodu manželů nebo rozhodnutí soudu o součástech společného jmění v dosavadním režimu.

§ 718

(1) Smlouva může obsahovat jakékoli ujednání a týkat se jakékoli věci, ledaže to zákon zakazuje; může se týkat zejména rozsahu, obsahu, doby vzniku zákonného nebo jiného režimu společného jmění, jednotlivých věcí i jejich souborů. Smlouvou lze změnit zařazení již existujících i upravit zařazení budoucích součástí jmění rozdílně od zákonného režimu.

(2) Smlouvou lze rovněž uspořádat majetkové poměry pro případ zániku manželství; jedná-li se o uspořádání pro případ zániku manželství smrtí, považuje se v této části smlouva za smlouvu dědickou, má-li její náležitosti.

(3) Smlouvou nelze vyloučit ani změnit ustanovení o obvyklém vybavení rodinné domácnosti, ledaže jeden z manželů opustil trvale domácnost a odmítá se vrátit.

§ 719

(1) Smlouva o manželském majetkovém režimu nesmí svými důsledky vyloučit schopnost manžela zabezpečovat rodinu.

(2) Smlouva o manželském majetkovém režimu se nesmí svým obsahem nebo účelem dotknout práv třetí osoby, ledaže by se smlouvou souhlasila; tato smlouva uzavřená bez souhlasu třetí osoby nemá vůči ní právní účinky.

§ 720

(1) Smlouva snoubenců o manželském majetkovém režimu nabývá účinnosti uzavřením manželství. Týká-li se smlouva již existující věci zapsané do veřejného seznamu, lze provést do tohoto seznamu zápis změny až po uzavření manželství.

(2) Týká-li se smlouva manželů o manželském majetkovém režimu již existující věci zapsané do veřejného seznamu, nabývá smlouva v této části účinky vůči třetím osobám zápisem do tohoto seznamu, ledaže tento zákon stanoví jinak.

§ 721

(1) Smlouva o manželském majetkovém režimu se zapíše do veřejného seznamu, je-li to v ní ujednáno; jinak na žádost obou manželů. Do seznamu se zapíše vše, co mění zákonný majetkový režim manželů.

(2) Zápis provede bez zbytečného odkladu ten, kdo smlouvu sepsal, a není-li to možné, ten, kdo seznam vede.

Správa ve smluveném režimu

§ 722

(1) Snoubenci i manželé mohou uzavřít smlouvu o správě toho, co je součástí společného jmění, která se odchyluje od ustanovení § 713 a 714; ustanovení § 719 a 720 platí i pro tuto smlouvu.

(2) Smlouva podle odstavce 1 obsahuje ujednání o tom, který manžel bude spravovat společné jmění nebo jeho součást a jakým způsobem.

§ 723

(1) Manžel, který spravuje společné jmění, právně jedná v záležitostech týkajících se společného jmění samostatně, a to i v soudním nebo jiném řízení, ledaže je dále stanoveno jinak.

(2) Manžel, který spravuje všechno společné jmění, může právně jednat jen se souhlasem druhého manžela

a) při nakládání se společným jměním jako celkem,

b) při nakládání s obydlím, v němž je rodinná domácnost manželů, je-li toto obydlí součástí společného jmění, nebo které je obydlím jednoho z nich, anebo obydlím nezletilého dítěte, které nenabylo plné svéprávnosti a o něž manželé pečují, jakož i při ujednání trvalého zatížení nemovité věci, která je součástí společného jmění.

(3) Ustanovení § 714 odst. 2 platí obdobně.

Režim založený rozhodnutím soudu

§ 724

(1) Je-li pro to závažný důvod, soud na návrh manžela společné jmění zruší nebo zúží jeho stávající rozsah.

(2) Závažným důvodem je vždy skutečnost, že manželův věřitel požaduje zajištění své pohledávky v rozsahu přesahujícím hodnotu toho, co náleží výhradně tomuto manželu, že manžela lze považovat za marnotratného, jakož i to, že manžel soustavně nebo opakovaně podstupuje nepřiměřená rizika. Jako závažný důvod může být shledáno také to, že manžel začal podnikat nebo že se stal neomezeně ručícím společníkem právnické osoby.

§ 725

Režim založený rozhodnutím soudu lze změnit smlouvou manželů nebo rozhodnutím soudu.

§ 726

(1) Soud může společné jmění poté, co je zrušil, obnovit; soud tak rozhodne zejména, když pominou důvody zrušení společného jmění. To platí i v případě, že manžel navrhne, aby společné jmění, jehož rozsah byl zúžen, bylo rozšířeno do zákonného rozsahu.

(2) Zaniklo-li společné jmění na základě zákona, soud jej na návrh manžela obnoví, pokud je to v zájmu obou manželů.

§ 727

(1) Rozhodnutím soudu nelze vyloučit ani změnit ustanovení upravující obvyklé vybavení rodinné domácnosti.

(2) Rozhodnutí soudu o změně, zrušení nebo obnovení společného jmění nesmí svými důsledky vyloučit schopnost manžela zabezpečovat rodinu a nesmí se obsahem nebo účelem dotknout práv třetí osoby, ledaže by s rozhodnutím souhlasila.

§ 728

Správa v režimu založeném rozhodnutím soudu

Jedná-li manžel při správě společného jmění způ-

sobem, který je ve zřejmém rozporu se zájmem druhého manžela, rodiny nebo rodinné domácnosti, a snoubenci nebo manželé neuzavřeli smlouvu o správě toho, co je součástí společného jmění, může soud na návrh druhého manžela rozhodnout, jakým způsobem bude společné jmění spravováno.

Režim oddělených jmění

§ 729

V režimu oddělených jmění smí manžel nakládat se svým majetkem bez souhlasu druhého manžela.

§ 730

Podnikají-li v režimu oddělených jmění manželé společně nebo jeden z manželů podniká s pomocí druhého manžela, rozdělí si příjmy z podnikání, jak si v písemné formě ujednali; jinak se příjmy rozdělí rovným dílem.

Ochrana třetích osob

§ 731

Vznikl-li dluh jen jednoho z manželů za trvání společného jmění, může se věřitel při výkonu rozhodnutí uspokojit i z toho, co je ve společném jmění.

§ 732

Vznikl-li dluh jen jednoho z manželů proti vůli druhého manžela, který nesouhlas projevil vůči věřiteli bez zbytečného odkladu poté, co se o dluhu dozvěděl, může být společné jmění postiženo jen do výše, již by představoval podíl dlužníka, kdyby bylo společné jmění zrušeno a vypořádáno podle § 742. To platí i v případě povinnosti manžela plnit výživné nebo jde-li o dluh z protiprávního činu jen jednoho z manželů nebo v případě, že dluh jen jednoho z manželů vznikl ještě před uzavřením manželství.

§ 733

Zavázal-li se jeden z manželů v době, od které do změny nebo vyloučení zákonného majetkového režimu, ať smlouvou manželů nebo rozhodnutím soudu, uplynulo méně než šest měsíců, může být pohledávka jeho věřitele uspokojena ze všeho, co by bylo součástí společného jmění, kdyby ke smlouvě manželů nebo k rozhodnutí soudu nedošlo.

§ 734

Je-li smlouvou manželů nebo rozhodnutím soudu, kterými byl zákonný majetkový režim změněn nebo vyloučen, dotčeno právo třetí osoby, zejména věřitele, může tato osoba své právo uplatnit u příležitosti vypořádání toho, co bylo dříve součástí společného jmění, stejně, jako by ke smlouvě manželů nebo k rozhodnutí soudu nedošlo; přitom se použije § 742.

§ 735

Zvláštní ustanovení

Neuzavřou-li spolu manželé, kteří mají v úmyslu dosáhnout rozvodu manželství způsobem uvedeným v § 757, dohodu o uspořádání majetkových povinností a práv pro případ rozvodu, v níž pod podmínkou, že manželství bude rozvedeno, rovněž ujednají, jak budou v době odděleného hospodaření nabývat práva a zavazovat se, platí pro dobu odděleného hospodaření manželů ustanovení o společném jmění přiměřeně, ledaže tento zákon stanoví jinak.

Vypořádání společného jmění

§ 736

Je-li společné jmění zrušeno nebo zanikne-li, anebo je-li zúžen jeho stávající rozsah, provede se likvidace dosud společných povinností a práv jejich vypořádáním. Dokud zúžené, zrušené nebo zaniklé společné jmění není vypořádáno, použijí se pro ně ustanovení o společném jmění přiměřeně.

§ 737

(1) Vypořádáním jmění nesmí být dotčeno právo třetí osoby. Bylo-li její právo vypořádáním dotčeno, může se třetí osoba domáhat, aby soud určil, že je vypořádání vůči ní neúčinné.

(2) Vypořádání dluhů má účinky jen mezi manžely.

§ 738

(1) Dohoda o vypořádání má vždy účinky ke dni, kdy společné jmění bylo zúženo, zrušeno nebo zaniklo, bez ohledu na to, zda dohoda byla uzavřena před anebo po zúžení, zrušení nebo zániku společného jmění. Je-li však předmětem vypořádání věc, která se zapisuje do veřejného seznamu, nabývá dohoda právních účinků v části týkající se této věci zápisem do veřejného seznamu.

(2) Platnosti dohody o vypořádání nebrání, týká-li se jen části společných majetkových povinností a práv.

§ 739

(1) Dohoda o vypořádání vyžaduje písemnou formu, pokud byla uzavřena za trvání manželství nebo pokud je předmětem vypořádání věc, u které vyžaduje písemnou formu i smlouva o převodu vlastnického práva.

(2) Nevyžaduje-li dohoda o vypořádání písemnou formu a požádá-li o to jeden z manželů, doručí mu druhý manžel potvrzení, jak se vypořádali.

§ 740

Nedohodnou-li se manželé o vypořádání, může každý z nich navrhnout, aby rozhodl soud. O vypořádání rozhoduje soud podle stavu, kdy nastaly účinky zúžení, zrušení nebo zániku společného jmění.

§ 741

Nedojde-li do tří let od zúžení, zrušení nebo zániku společného jmění k vypořádání toho, co bylo dříve součástí společného jmění, ani dohodou, ani nebyl podán návrh na vypořádání rozhodnutím soudu, platí, že se manželé nebo bývalí manželé vypořádali tak, že

a) hmotné věci movité jsou ve vlastnictví toho z nich, který je pro potřebu svou, své rodiny nebo rodinné domácnosti výlučně jako vlastník užívá,

b) ostatní hmotné věci movité a věci nemovité jsou v podílovém spoluvlastnictví obou; jejich podíly jsou stejné,

c) ostatní majetková práva, pohledávky a dluhy náleží společně oběma; jejich podíly jsou stejné.

§ 742

(1) Nedohodnou-li se manželé nebo bývalí manželé jinak nebo neuplatní-li se ustanovení § 741, použijí se pro vypořádání tato pravidla:

a) podíly obou manželů na vypořádávaném jmění jsou stejné,

b) každý z manželů nahradí to, co ze společného majetku bylo vynaloženo na jeho výhradní majetek,

c) každý z manželů má právo žádat, aby mu bylo nahrazeno, co ze svého výhradního majetku vynaložil na společný majetek,

d) přihlédne se k potřebám nezaopatřených dětí,

e) přihlédne se k tomu, jak se každý z manželů staral o rodinu, zejména jak pečoval o děti a o rodinnou domácnost,

f) přihlédne se k tomu, jak se každý z manželů zasloužil o nabytí a udržení majetkových hodnot náležejících do společného jmění.

(2) Hodnota toho, co ze společného majetku bylo vynaloženo na výhradní majetek manžela, stejně jako hodnota toho, co z výhradního majetku manžela bylo vynaloženo na společný majetek, se při vypořádání společného jmění započítává zvýšená nebo snížená podle toho, jak se ode dne vynaložení majetku do dne, kdy společné jmění bylo zúženo, zrušeno nebo zaniklo, zvýšila nebo snížila hodnota té součásti majetku, na niž byl náklad vynaložen.

Některá ustanovení o bydlení manželů

§ 743

(1) Manželé mají obydlí tam, kde mají rodinnou domácnost.

(2) Žádá-li manžel z vážných důvodů o přeložení rodinné domácnosti, má mu druhý manžel vyhovět, ledaže důvody pro setrvání převažují nad důvody pro tuto změnu.

(3) Manželé se mohou dohodnout, že budou bydlet trvale odděleně. Dohoda manželů o odděleném bydlení má stejné právní účinky jako opuštění rodinné domácnosti s úmyslem žít trvale jinde.

§ 744

Je-li obydlím manželů dům nebo byt, k němuž má jeden z manželů výhradní právo umožňující v domě nebo bytě bydlet, a je-li to jiné právo než závazkové, vznikne uzavřením manželství druhému manželu právo bydlení. Vznikne-li jednomu z manželů takové výhradní právo za trvání manželství, vznikne tím druhému z manželů právo bydlení.

§ 745

(1) Je-li obydlím manželů dům nebo byt, k němuž měl jeden z manželů ke dni uzavření manželství nájemní právo, vznikne uzavřením manželství k domu nebo bytu oběma manželům společné nájemní právo; při pozdějším uzavření nájemní smlouvy vzniká oběma manželům společné nájemní právo účinností smlouvy.

To platí obdobně i v případě jiného obdobného závazkového práva.

(2) Ustanovení odstavce 1 se nepoužije, ujednají-li si manželé něco jiného.

§ 746

(1) Mají-li manželé k domu nebo bytu společné nájemní právo, jsou zavázáni a oprávněni společně a nerozdílně.

(2) Manžel, který má právo bydlení, má postavení ručitele svého manžela.

§ 747

(1) Má-li alespoň jeden z manželů právo nakládat domem nebo bytem, ve kterém se nachází rodinná domácnost manželů nebo rodiny, a tohoto domu nebo bytu je k bydlení manželů nebo rodiny nezbytně třeba, musí se zdržet všeho a předejít všemu, co může bydlení znemožnit nebo ohrozit. Manžel zejména nesmí bez souhlasu druhého manžela takový dům nebo byt zcizit nebo k domu, jeho části nebo k celému bytu zřídit právo, jehož výkon je neslučitelný s bydlením manželů nebo rodiny, ledaže zajistí manželovi nebo rodině po všech stránkách obdobné bydlení s bydlením dosavadním.

(2) Jedná-li manžel bez souhlasu druhého manžela v rozporu s odstavcem 1, může se tento manžel dovolat neplatnosti takového právního jednání.

§ 748

(1) Mají-li manželé společné nájemní právo k domu nebo bytu, ve kterém se nachází rodinná domácnost manželů nebo rodiny, platí § 747 odst. 1 věta první obdobně. Manžel nesmí bez souhlasu druhého manžela nájem ukončit, nebo jej omezit právem, jehož výkon je neslučitelný s bydlením manželů nebo rodiny.

(2) Jedná-li manžel bez souhlasu druhého manžela v rozporu s odstavcem 1, může se tento manžel dovolat neplatnosti takového právního jednání.

§ 749

Souhlas manžela podle § 747 a 748 vyžaduje písemnou formu.

§ 750

(1) Dohodnou-li se manželé, popřípadě snoubenci, odchylně od ustanovení § 747 a 748, nesmí dohoda zhoršit postavení jejich společného nezletilého dítěte, které nenabylo plné svéprávnosti, které žije s nimi v rodinné domácnosti a vůči kterému mají vyživovací povinnost, popřípadě nezletilého dítěte, které nenabylo plné svéprávnosti a bylo svěřeno do společné péče manželů nebo jednoho z nich; dohoda se dále nesmí dotknout práv třetích osob, ledaže s takovou dohodou souhlasily.

(2) Dohoda i souhlas třetích osob podle odstavce 1 vyžadují písemnou formu.

Zvláštní ustanovení proti domácímu násilí

§ 751

(1) Stane-li se další společné bydlení manželů v domě nebo bytě, v němž se nachází rodinná domácnost manželů, pro jednoho z nich nesnesitelné z důvodu tělesného nebo duševního násilí vůči manželovi nebo jinému, kdo v rodinné domácnosti manželů žije, může soud na návrh dotčeného manžela omezit, popřípadě i vyloučit na určenou dobu právo druhého manžela v domě nebo bytě bydlet.

(2) Stejně jako v odstavci 1 lze postupovat v případě, že se jedná o manžele rozvedené, jakož i v případě, kdy manželé nebo rozvedení manželé bydlí společně jinde než v rodinné domácnosti.

§ 752

Omezení, popřípadě vyloučení práva manžela v domě nebo bytě bydlet, určí soud nejdéle na dobu šesti měsíců. Soud na návrh rozhodne znovu, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody.

§ 753

Právo domáhat se ochrany proti domácímu násilí má také každá jiná osoba, která žije spolu s manžely nebo rozvedenými manžely v rodinné domácnosti.

Díl 5

Zánik manželství

Oddíl 1

Obecné ustanovení

§ 754

Manželství zaniká jen z důvodů stanovených zákonem.

Oddíl 2

Rozvod manželství

§ 755

(1) Manželství může být rozvedeno, je-li soužití manželů hluboce, trvale a nenapravitelně rozvráceno a nelze očekávat jeho obnovení.

(2) Přesto, že je soužití manželů rozvráceno, nemůže být manželství rozvedeno, byl-li by rozvod v rozporu

a) se zájmem nezletilého dítěte manželů, které nenabylo plné svéprávnosti, který je dán zvláštními důvody, přičemž zájem dítěte na trvání manželství soud zjistí i dotazem u opatrovníka jmenovaného soudem pro řízení o úpravu poměrů k dítěti na dobu po rozvodu, nebo

b) se zájmem manžela, který se na rozvratu porušením manželských povinností převážně nepodílel a kterému by byla rozvodem způsobena zvlášť závažná újma s tím, že mimořádné okolnosti svědčí ve prospěch zachování manželství, ledaže manželé spolu již nežijí alespoň po dobu tří let.

(3) Mají-li manželé nezletilé dítě, které není plně svéprávné, soud manželství nerozvede, dokud nerozhodne o poměrech dítěte v době po rozvodu manželů.

§ 756

Soud, který rozhoduje o rozvodu manželství, zjišťuje existenci rozvratu manželství, a přitom zjišťuje jeho příčiny, pokud dále není stanoveno jinak.

§ 757

(1) Připojí-li se manžel k návrhu na rozvod manželství, který podá druhý z manželů, soud manželství rozvede, aniž zjišťuje příčiny rozvratu manželství, dojde-li k závěru, že shodné tvrzení manželů, pokud se jedná o rozvrat manželství a o záměr dosáhnout rozvodu, je pravdivé a pokud

a) ke dni zahájení řízení o rozvod trvalo manželství nejméně jeden rok a manželé spolu déle než šest měsíců nežijí,

b) manželé, kteří jsou rodiči nezletilého dítěte, které nenabylo plné svéprávnosti, se dohodli na úpravě poměrů tohoto dítěte pro dobu po rozvodu a soud jejich dohodu schválil,

c) manželé se dohodli na úpravě svých majetkových poměrů, svého bydlení, a popřípadě výživného pro dobu po tomto rozvodu.

(2) Dohody uvedené v odstavci 1 písm. c) vyžadují písemnou formu a podpisy musí být úředně ověřeny.

§ 758

Manželé spolu nežijí, netvoří-li manželské či rodinné společenství, bez ohledu na to, zda mají, popřípadě vedou rodinnou domácnost, s tím, že alespoň jeden z manželů manželské společenství zjevně obnovit nechce.

Oddíl 3

Následky zániku manželství

§ 759

Příjmení rozvedeného manžela

Manžel, který přijal příjmení druhého manžela, může do šesti měsíců po rozvodu manželství oznámit matričnímu úřadu, že přijímá zpět své dřívější příjmení. To platí i tehdy, hodlá-li manžel, který přijal příjmení druhého manžela s tím, že bude ke společnému příjmení připojovat své dosavadní příjmení, popřípadě první ze svých příjmení, užívat napříště jen své dřívější příjmení.

Výživné rozvedeného manžela

§ 760

(1) Není-li rozvedený manžel schopen sám se živit a tato jeho neschopnost má svůj původ v manželství nebo v souvislosti s ním, má vůči němu jeho bývalý manžel v přiměřeném rozsahu vyživovací povinnost, lze-li to na něm spravedlivě požadovat, zejména s ohledem na věk nebo zdravotní stav rozvedeného manžela v době rozvodu nebo skončení péče o společné dítě rozvedených manželů.

(2) Při rozhodování o výživném nebo o jeho výši vezme soud zřetel, jak dlouho rozvedené manželství trvalo a jak dlouho je rozvedeno, jakož i zda

a) si rozvedený manžel neopatřil přiměřené zaměstnání, přestože mu v tom nebránila závažná překážka,

b) si rozvedený manžel mohl výživu zajistit řádným hospodařením s vlastním majetkem,

c) se rozvedený manžel podílel za trvání manželství na péči o rodinnou domácnost,

d) se rozvedený manžel nedopustil vůči bývalému manželu nebo osobě mu blízké činu povahy trestného činu, nebo

e) je dán jiný obdobně závažný důvod.

(3) Pro vyživovací povinnost rozvedených manželů platí obdobně obecná ustanovení o výživném.

§ 761

(1) Rozsah vyživovací povinnosti a způsob poskytování výživného se řídí dohodou manželů nebo rozvedených manželů; ujednají-li si, že se výživné nahradí odbytným, zanikne právo rozvedeného manžela na výživné poskytnutím odbytného.

(2) Nedojde-li k dohodě rozvedených manželů o výživném, může potřebný bývalý manžel navrhnout, aby o vyživovací povinnosti druhého manžela rozhodl soud.

§ 762

(1) Nedohodnou-li se manželé nebo rozvedení manželé o výživném, může manžel, který rozvrat manželství převážně nezapříčinil nebo s rozvodem nesouhlasil a kterému byla rozvodem způsobena závažná újma, navrhnout, aby soud stanovil vyživovací povinnost bývalého manžela i v takovém rozsahu, který zajistí, aby rozvedení manželé měli v zásadě stejnou životní úroveň. Právo rozvedeného manžela na výživné lze v tomto případě považovat za důvodné jen po dobu okolnostem přiměřenou, nejdéle však po dobu tří let od rozvodu.

(2) Dopustil-li se bývalý manžel vůči druhému manželovi jednání, které naplňuje znaky domácího násilí, nemá právo na výživné podle odstavce 1, ač by jinak podmínky přiznání práva na výživné splňoval.

§ 763

Právo rozvedeného manžela na výživné zanikne, uzavře-li oprávněný rozvedený manžel nové manželství, nebo vstoupí-li do registrovaného partnerství.

Majetkové povinnosti a práva při zániku manželství

§ 764

(1) Zanikne-li manželství smrtí manžela, posoudí se majetkové povinnosti a práva bývalých manželů v rámci řízení o dědictví podle toho majetkového režimu, který existoval mezi manžely, popřípadě i podle pokynů, které zemřelý manžel ještě za svého života ohledně svého majetku pro případ smrti učinil; jinak se použijí pravidla uvedená v § 742, s výjimkou § 742 odst. 1 písm. c), ledaže se pozůstalý manžel dohodne s dědici o vypořádání jinak.

(2) Byl-li manžel prohlášen za mrtvého, posoudí se jeho majetkové povinnosti a práva ke dni, který je v rozhodnutí o prohlášení za mrtvého uveden jako den jeho smrti.

§ 765

(1) Zanikne-li manželství rozvodem, spravují se majetkové povinnosti a práva rozvedených manželů dohodou manželů nebo rozvedených manželů.

(2) Nedohodnou-li se rozvedení manželé o vypořádání, může bývalý manžel podat návrh na vypořádání rozhodnutím soudu.

Bydlení po zániku manželství

§ 766

(1) Zaniklo-li manželství smrtí manžela a manželé měli společné nájemní právo k domu nebo bytu, v němž se nacházela jejich rodinná domácnost, zůstane nájemcem bytu pozůstalý manžel. Svědčilo-li manželům k domu nebo bytu společně jiné závazkové právo, zůstane oprávněným pozůstalý manžel.

(2) Zaniklo-li manželství smrtí manžela a nájemní právo k domu nebo bytu, v němž se nacházela rodinná domácnost manželů, měl jen jeden z nich, použijí se ustanovení o nájmu bytu.

§ 767

(1) Zaniklo-li manželství smrtí manžela, který měl k domu nebo bytu, v němž se nacházela rodinná domácnost manželů, výhradní právo umožňující v domě nebo bytě bydlet, a bylo-li to jiné právo než závazkové, zatímco druhý manžel měl v domě nebo bytě právo bydlení, zanikne tomuto manželu právo bydlení, pokud výhradní právo zemřelého manžela přešlo na jinou osobu než na pozůstalého manžela. To neplatí, nelze-li

na pozůstalém manželu spravedlivě žádat, aby dům nebo byt opustil.

(2) Je-li to přiměřené poměrům pozůstalého manžela, především proto, že pečuje o nezletilé dítě, které nenabylo plné svéprávnosti, o něž manželé pečovali, nebo o nezletilé dítě, které nenabylo plné svéprávnosti, jehož rodičem je zemřelý manžel, anebo o dítě nezaopatřené, které s pozůstalým manželem žije, může soud na návrh pozůstalého manžela založit v jeho prospěch právo odpovídající věcnému břemenu bydlení podle okolností případu, nejdéle však do doby, než takové dítě nabude trvale schopnost samo se živit, a za úplatu srovnatelnou s nájemným v místě obvyklým; toto právo nezanikne, nabude-li dítě schopnost samo se živit jen na přechodnou dobu.

(3) Měl-li pozůstalý manžel právo bydlet z jiného důvodu, použijí se odstavce 1 a 2 obdobně.

§ 768

(1) Zaniklo-li manželství rozvodem, a manželé měli k domu nebo bytu, v němž se nacházela jejich rodinná domácnost, stejné, nebo společné právo, a nedohodnou-li se, kdo bude v domě nebo bytě dále bydlet, zruší soud na návrh jednoho z nich podle okolností případu dosavadní právo toho z rozvedených manželů, na kterém lze spravedlivě žádat, aby dům nebo byt opustil, a popřípadě zároveň rozhodne o způsobu náhrady za ztrátu práva; přitom přihlédne zejména k tomu, kterému z rozvedených manželů byla svěřena péče o nezletilé dítě, které nenabylo plné svéprávnosti a o které manželé pečovali, jakož i ke stanovisku pronajímatele, půjčitele nebo jiné osoby v obdobném postavení.

(2) Rozvedený manžel, který má dům nebo byt opustit, má právo tam bydlet, dokud mu druhý manžel nezajistí náhradní bydlení, ledaže mu v řízení podle odstavce 1 náhrada nebyla přiznána; v tomto případě má právo v domě nebo bytě bydlet nejdéle jeden rok. Byla-li mu však svěřena péče o nezletilé dítě, které nenabylo plné svéprávnosti a o které manželé pečovali za trvání manželství, nebo o dítě nezaopatřené, které s ním žije, může soud na návrh tohoto manžela založit v jeho prospěch právo bydlení; ustanovení § 767 odst. 2 platí obdobně.

§ 769

Zaniklo-li manželství rozvodem, a manželé neměli k domu nebo bytu, v němž se nacházela jejich rodinná domácnost, stejné, popřípadě společné právo, a manželé, popřípadě rozvedení manželé se nedohodnou o dalším bydlení manžela, který má v domě nebo bytě pouze právo bydlet, popřípadě jiné právo, které je slabší než právo druhého manžela, rozhodne soud na návrh manžela, který má k domu nebo bytu právo vlastnické nebo jiné věcné právo, popřípadě výhradní právo nájemní nebo jiné závazkové právo, o povinnosti druhého manžela se vystěhovat; ustanovení § 767 odst. 2 platí obdobně.

§ 770

Zaniklo-li manželství rozvodem, a manželé měli v domě nebo bytě právo bydlet, s tím, že jedno právo bylo odvozeno od druhého, má právo žádat vystěhování toho z rozvedených manželů, který měl jen právo odvozené, ten, kdo má k domu nebo bytu věcné nebo závazkové právo, od kterého bylo právo druhého z manželů bydlet přímo odvozeno.

HLAVA II

PŘÍBUZENSTVÍ A ŠVAGROVSTVÍ

Díl 1

Všeobecná ustanovení

Příbuzenství

§ 771

Příbuzenství je vztah osob založený na pokrevním poutu, nebo vzniklý osvojením.

§ 772

(1) Osoby jsou příbuzné v linii přímé, pochází-li jedna od druhé.

(2) Osoby jsou příbuzné ve vedlejší linii, mají-li společného předka, ale přitom nepocházejí jedna od druhé.

§ 773

Stupeň příbuzenství mezi dvěma osobami se určuje podle počtu zrození, jimiž v linii přímé pochází jedna od druhé a ve vedlejší linii obě od svého nejbližšího společného předka.

§ 774

Švagrovství

Vznikem manželství vznikne švagrovství mezi jedním manželem a příbuznými druhého manžela; v jaké

linii a v jakém stupni je někdo příbuzný s jedním manželem, v takové linii a v takovém stupni je sešvagřen s druhým manželem. Zanikne-li manželství smrtí jednoho z manželů, švagrovství tím nezaniká.

Díl 2

Poměry mezi rodiči a dítětem

Oddíl 1

Určování rodičovství

§ 775

Mateřství

Matkou dítěte je žena, která je porodila.

Otcovství

§ 776

(1) Narodí-li se dítě v době od uzavření manželství do uplynutí třístého dne poté, co manželství zaniklo nebo bylo prohlášeno za neplatné, anebo poté, co byl manžel matky prohlášen za nezvěstného, má se za to, že otcem je manžel matky.

(2) Narodí-li se dítě ženě znovu provdané, má se za to, že otcem je manžel pozdější, i když se dítě narodilo před uplynutím třístého dne poté, co předchozí manželství zaniklo nebo bylo prohlášeno za neplatné.

§ 777

(1) Narodí-li se dítě v době mezi zahájením řízení o rozvodu manželství a třístým dnem po rozvodu manželství, a manžel, popřípadě bývalý manžel matky prohlásí, že není otcem dítěte, zatímco jiný muž prohlásí, že je otcem dítěte, má se za to, že otcem je tento muž, připojí-li se matka k oběma prohlášením.

(2) Prohlášení manžela matky dítěte, popřípadě jejího bývalého manžela, muže, který tvrdí, že je otcem dítěte, a matky dítěte se činí v řízení před soudem, zahájeném na návrh některého z nich; návrh lze podat nejpozději do uplynutí jednoho roku od narození dítěte.

(3) K určení otcovství k dítěti podle odstavců 1 a 2 nemůže dojít dříve, dokud nenabude právní moci rozhodnutí o rozvodu manželství.

(4) Jde-li o řízení o neplatnost manželství, použijí se odstavce 1 až 3 obdobně.

§ 778

Narodí-li se dítě, které je počato umělým oplodněním, ženě neprovdané, má se za to, že otcem dítěte je muž, který dal k umělému oplodnění souhlas.

§ 779

(1) Nedojde-li k určení otcovství podle § 776, 777 nebo 778, má se za to, že otcem je muž, jehož otcovství bylo určeno souhlasným prohlášením matky a tohoto muže. Takto lze určit otcovství i k dítěti ještě nenarozenému, je-li již počato.

(2) Prohlášení se činí osobně před soudem nebo před matričním úřadem. Nezletilý, který není plně svéprávný, činí prohlášení vždy před soudem.

§ 780

Činí-li prohlášení ten, kdo není plně svéprávný, může je učinit pouze před soudem. Soud podle okolností případu posoudí, zda ten, kdo není plně svéprávný, je schopen jednat sám, nebo zda za něho bude jednat jeho opatrovník.

§ 781

Nemůže-li matka pro duševní poruchu posoudit význam svého prohlášení nebo je-li opatření jejího prohlášení spojeno s těžko překonatelnou překážkou, není možné určit otcovství souhlasným prohlášením.

§ 782

Na prohlášení otcovství jako zvláštní projev vůle se použijí obecná ustanovení o právním jednání, není-li stanoveno jinak. Neplatnosti se však lze dovolat jen ve lhůtě pro popření otcovství.

§ 783

(1) Nedojde-li k určení otcovství podle § 776, 777 nebo 778, ani podle § 779, může matka, dítě i muž, který tvrdí, že je otcem, navrhnout, aby otcovství určil soud.

(2) Má se za to, že otcem je muž, který s matkou dítěte souložil v době, od které neprošlo do narození dítěte méně než sto šedesát a více než tři sta dní, ledaže jeho otcovství vylučují závažné okolnosti.

(3) Není-li domnělý otec naživu, podává se návrh proti opatrovníkovi, kterého k tomu jmenuje soud.

§ 784

(1) Zemře-li během řízení navrhovatel, může v řízení pokračovat další k návrhu oprávněný.

(2) Zemře-li během řízení dítě, může do šesti měsíců od jeho smrti podat návrh též potomek tohoto dítěte, má-li právní zájem na tomto určení.

(3) Zemře-li během řízení domnělý otec, pokračuje řízení proti opatrovníkovi, kterého k tomu jmenuje soud.

(4) Zemře-li během řízení muž, který tvrdil, že je otcem, a nepokračuje-li v řízení dítě nebo matka, soud řízení zastaví.

Popírání otcovství

§ 785

(1) Manžel může do šesti měsíců ode dne, kdy se dozvěděl o skutečnostech zakládajících důvodnou pochybnost, že je otcem dítěte, které se narodilo jeho manželce, popřít své otcovství u soudu, nejpozději však do šesti let od narození dítěte. Otcovství popírá vůči dítěti a matce, jsou-li oba naživu, a nežije-li jeden z nich, vůči druhému; není-li naživu žádný z nich, manžel toto právo nemá.

(2) Byla-li svéprávnost manžela před uplynutím popěrné šestileté lhůty omezena tak, že sám otcovství popřít nemůže, může je popřít jeho opatrovník, kterého pro tento účel jmenuje soud, a to ve lhůtě šesti měsíců od jmenování soudem.

§ 786

(1) Narodí-li se dítě mezi stošedesátým dnem od uzavření manželství a třístým dnem po jeho zániku nebo prohlášení za neplatné, lze otcovství popřít s výjimkou uvedenou v ustanovení § 777, jen je-li vyloučeno, aby manžel matky byl otcem dítěte.

(2) Narodí-li se dítě před stošedesátým dnem od uzavření manželství, postačí k tomu, aby se nemělo za to, že otcem dítěte je manžel matky, popře-li své otcovství. To neplatí, souložil-li manžel matky s matkou dítěte v době, od níž do narození dítěte neprošlo méně než sto šedesát a více než tři sta dní, nebo věděl-li při uzavření manželství, že je těhotná.

§ 787

Otcovství nelze popřít k dítěti narozenému v době mezi stošedesátým dnem a třístým dnem od umělého oplodnění provedeného se souhlasem manžela matky, nebo se souhlasem jiného muže, když matka není vdaná, bez ohledu na to, jaké genetické látky bylo použito. To neplatí, otěhotněla-li matka dítěte jinak.

§ 788

Popřel-li pozdější manžel své otcovství k dítěti matky znovu provdané, počíná šestiměsíční lhůta k popření otcovství dřívějšího manžela dnem následujícím poté, kdy se dozvěděl o rozhodnutí.

§ 789

Matka může do šesti měsíců od narození dítěte popřít, že otcem dítěte je její manžel. Ustanovení o popření otcovství manželem platí obdobně.

§ 790

(1) Muž, jehož otcovství bylo určeno souhlasným prohlášením rodičů, může otcovství k dítěti popřít, jen je-li vyloučeno, že by mohl být otcem dítěte. Může tak učinit do šesti měsíců ode dne, kdy bylo takto otcovství určeno; dojde-li k určení otcovství před narozením dítěte, neskončí lhůta dříve než šest měsíců po jeho narození.

(2) Ustanovení § 785 odst. 1 věta druhá a § 785 odst. 2 platí obdobně.

§ 791

Matka dítěte může popřít, že otcem dítěte je muž, jehož otcovství bylo určeno souhlasným prohlášením rodičů, a to ve lhůtách stanovených v § 790 odst. 1 větě druhé.

§ 792

Je-li návrh na popření otcovství podán po uplynutí popěrné lhůty, může soud rozhodnout, že zmeškání lhůty promíjí, pokud to vyžadují zájem dítěte a veřejný pořádek.

§ 793

Vyžaduje-li to zřejmý zájem dítěte a mají-li být naplněna ustanovení zaručující základní lidská práva, může soud i bez návrhu zahájit řízení o popření otcovství, bylo-li otcovství určeno souhlasným prohlášením rodičů, ale otec dítěte takto určený nemůže být jeho otcem. Soud zpravidla současně pozastaví výkon rodičovské odpovědnosti.

Oddíl 2
Osvojení

Pododdíl 1
Osvojení, osvojitel a osvojované dítě

§ 794

Osvojením se rozumí přijetí cizí osoby za vlastní.

§ 795

Předpokladem osvojení je takový vztah mezi osvojitelem a osvojencem, jaký je mezi rodičem a dítětem, nebo že tu jsou alespoň základy takového vztahu. Osvojení nezletilého musí být v souladu s jeho zájmy.

§ 796

(1) O osvojení nezletilého rozhodne soud na návrh osoby, která chce dítě osvojit. K návrhu na osvojení dítěte z ciziny nebo do ciziny připojí navrhovatel rozhodnutí příslušného orgánu veřejné moci o souhlasu s osvojením.

(2) O osvojení zletilého rozhodne soud na návrh osoby, která chce zletilého osvojit, k němuž se připojil zletilý, který má být osvojen.

§ 797

Na základě rozhodnutí soudu o osvojení se osvojitel, popřípadě osvojitelé, zapíší do matriky jako rodič, popřípadě rodiče dítěte.

§ 798

Z činností souvisejících se zprostředkováním osvojení nesmí nikdo získat nepatřičný zisk.

§ 799

(1) Osvojitelem se může stát pouze zletilá a svéprávná osoba, zaručuje-li svými osobními vlastnostmi a způsobem života, jakož i důvody a pohnutkami, které jí vedou k osvojení, že bude pro osvojované dítě dobrým rodičem.

(2) Zdravotní stav osvojitele nebo obou osvojitelů nesmí omezovat péči o osvojené dítě ve značné míře.

§ 800

(1) Osvojiteli se mohou stát manželé nebo jeden z manželů. Výjimečně může osvojit i jiná osoba; v tom případě soud též rozhodne o tom, že se z matriky vypouští zápis o druhém rodiči.

(2) Osvojují-li manželé, podávají návrh na osvojení společně jako společní osvojitelé.

§ 801

Osvojuje-li osoba, která je rodičem, soud zhodnotí, není-li osvojení v zásadním rozporu se zájmy dětí osvojitele; majetkové zájmy nejsou pro posouzení rozhodující.

§ 802

Osvojit lze nezletilé dítě, které nenabylo plné svéprávnosti.

§ 803

Mezi osvojitelem a osvojovaným dítětem musí být přiměřený věkový rozdíl, zpravidla ne menší než šestnáct let; jen souhlasí-li s osvojením opatrovník zastupující dítě v řízení a je-li osvojení v souladu se zájmy dítěte, může být věkový rozdíl mezi osvojitelem a osvojovaným dítětem výjimečně menší než šestnáct let.

§ 804

Osvojení je vyloučeno mezi osobami spolu příbuznými v přímé linii a mezi sourozenci. To neplatí v případě náhradního mateřství.

Pododdíl 2
Souhlas s osvojením

§ 805

O osvojení nemůže být rozhodnuto bez souhlasu dítěte, rodičů dítěte nebo osob, které jsou oprávněny dát souhlas za rodiče, popřípadě manžela osvojitele. To platí i v případě, že byl souhlas vzat zpět.

Souhlas dítěte s osvojením

§ 806

(1) Dosáhlo-li osvojované dítě alespoň dvanácti let, je třeba vždy jeho osobního souhlasu, ledaže je mimo jakoukoli pochybnost, že by byl postup požadující osobní souhlas osvojovaného dítěte v zásadním rozporu se zájmy dítěte, nebo že dítě není schopno posoudit důsledky souhlasu.

(2) Dříve než se osvojované dítě vyjádří, soud je

řádně poučí o účelu, obsahu a důsledcích souhlasu s osvojením.

§ 807

(1) Nedosáhlo-li dítě věku alespoň dvanácti let, dá jeho jménem souhlas s osvojením jeho opatrovník; opatrovníkem soud jmenuje zpravidla orgán sociálně-právní ochrany dětí. Dříve než dá opatrovník souhlas, zjistí všechny rozhodné skutečnosti, které ho povedou k závěru, že osvojení bude v souladu se zájmy dítěte.

(2) Je-li to možné, soud vyslechne i osvojované dítě a vezme na jeho vyjádření zřetel s ohledem na stupeň jeho duševního vývoje.

§ 808

Osvojované dítě může svůj souhlas s osvojením odvolat až do rozhodnutí o osvojení.

Souhlas rodičů

§ 809

K osvojení je třeba souhlasu rodičů osvojovaného dítěte.

§ 810

(1) Souhlas dává rodič osobním prohlášením vůči soudu. Prohlášení musí splňovat obecné náležitosti právního jednání, je-li však souhlas vázán na splnění podmínky nebo je-li časově omezený, nepřihlíží se k němu.

(2) Dříve než se rodič vyjádří, soud ho řádně poučí o podstatě a důsledcích prohlášení souhlasu a o podstatě osvojení.

§ 811

(1) Souhlasu rodiče k osvojení jeho dítěte je třeba i tehdy, nenabyl-li plné svéprávnosti. Rodič, který ještě nedosáhl věku šestnácti let, nemůže dát souhlas k osvojení.

(2) Dává-li souhlas rodič, který nenabyl plné svéprávnosti, nelze, aby za něho jednal jeho opatrovník; jeho způsobilost dát souhlas posoudí soud podle obecných ustanovení.

§ 812

Rodič, jehož svéprávnost byla omezena rozhodnutím soudu, může ve věcech osvojení, včetně udělení souhlasu k osvojení, právně jednat pouze v rozsahu, ve kterém jeho svéprávnost omezena nebyla.

§ 813

(1) Matka osvojovaného dítěte může dát souhlas k osvojení nejdříve šest týdnů po narození dítěte. Otec osvojovaného dítěte může dát souhlas k osvojení i před uplynutím této doby, nejdříve však po narození dítěte.

(2) Byl-li souhlas otce nebo matky dán dříve, nepřihlíží se k němu.

§ 814

Není rozhodné, zda byl souhlas k osvojení dán s určením pro určitou osobu osvojitele, nebo bez takového určení.

§ 815

Byl-li souhlas k osvojení dán s určením pro určitou osobu jako osvojitele a bude-li návrh na osvojení vzat zpět, nebo zamítnut, pozbude souhlas účinnosti.

§ 816

Souhlas k osvojení pozbude účinnosti vždy, nedojde-li k osvojení do šesti let ode dne, kdy byl souhlas dán.

§ 817

(1) Souhlas k osvojení lze odvolat po dobu tří měsíců ode dne, kdy byl dán.

(2) Souhlas k osvojení lze odvolat i po uplynutí tří měsíců ode dne, kdy byl dán,

a) nebylo-li osvojované dítě ještě předáno do péče osvojitele před osvojením,

b) má-li být osvojované dítě podle rozhodnutí soudu vydaného na návrh rodičů vydáno tím, komu bylo svěřeno do péče, protože je v souladu se zájmy dítěte, aby bylo se svými rodiči.

(3) Pro odvolání souhlasu platí obdobně ustanovení o tom, jak, vůči komu a s jakými účinky se souhlas k osvojení dává.

§ 818

(1) Souhlasu rodiče osvojovaného dítěte není k osvojení třeba, pokud rodič

a) byl zbaven rodičovské odpovědnosti a zároveň práva dát souhlas k osvojení,

b) není schopen projevit svou vůli nebo rozpoznat následky svého jednání nebo je ovládnout, nebo

c) se zdržuje na neznámém místě a toto místo se nepodaří soudu v součinnosti s dalšími orgány veřejné moci zjistit ani při vynaložení potřebné pečlivosti.

(2) Jsou-li tyto skutečnosti dány u obou rodičů, vyžaduje se k osvojení souhlas poručníka, popřípadě souhlas opatrovníka, kterého k tomu účelu jmenuje soud; to platí i v případě, že oba rodiče zemřeli nebo že rodičovství k osvojovanému dítěti nebylo určeno. Před udělením nebo odmítnutím souhlasu musí být zjištěny všechny rozhodné skutečnosti týkající se osvojovaného dítěte a jeho rodiny, které by mohly mít vliv na rozhodnutí o osvojení; zejména se zjistí, zda osvojované dítě má blízké příbuzné a zda ti mají zájem o dítě pečovat, a vyslechne se i ten, v jehož péči se osvojované dítě právě nalézá.

§ 819

(1) K osvojení dále není třeba souhlasu rodiče, který zjevně nemá o dítě zájem.

(2) Rodič zjevně nemá o dítě zájem, neprojevuje-li soustavně o dítě opravdový zájem, a tím trvale zaviněně porušuje své povinnosti rodiče.

§ 820

(1) Má se za to, že nezájem rodiče o dítě je zjevný, trvá-li alespoň tři měsíce od posledního projeveného opravdového zájmu. Nelze-li však v chování rodiče spatřovat hrubé porušování jeho povinností, je třeba, aby byl orgánem sociálně-právní ochrany dětí poučen o možných důsledcích svého chování a aby od takového poučení uplynuly alespoň tři měsíce. Orgán sociálně-právní ochrany dětí je povinen poskytnout rodiči nejpozději po tomto poučení poradenství a pomoc za podmínek stanovených jiným právním předpisem.

(2) Poučení podle odstavce 1 se nevyžaduje, opustil-li rodič místo, kde se dříve zdržoval, aniž sdělil, kde se nyní zdržuje, a nepodařilo-li se ani za tři měsíce zjistit místo, kde se rodič zdržuje.

§ 821

(1) Soud rozhoduje ve zvláštním řízení, je-li, nebo není-li třeba k osvojení souhlasu rodiče.

(2) Rozhodne-li soud, že k osvojení není třeba souhlasu obou rodičů, je k osvojení zapotřebí souhlasu opatrovníka, kterého soud k tomu účelu jmenuje. Dříve než dá opatrovník souhlas, zjistí všechny rozhodné skutečnosti týkající se osvojovaného dítěte a jeho rodiny, které by mohly mít vliv na rozhodnutí o osvojení; zejména zjistí, má-li osvojované dítě blízké příbuzné, kteří mají zájem o ně pečovat, a vyslechne toho, v jehož péči se osvojované dítě právě nalézá.

§ 822

(1) Nastaly-li okolnosti, kdy k osvojení není třeba souhlasu rodiče, nelze přesto o osvojení kladně rozhodnout, je-li tu někdo z blízkých příbuzných dítěte, který je ochoten a schopen o dítě pečovat a učiní v tomto smyslu návrh soudu.

(2) Soud svěří dítě do péče jeho blízkého příbuzného, je-li to v souladu se zájmy dítěte a je-li zjevné, že tato osoba je schopna o dítě pečovat.

Pododdíl 3

Péče před osvojením

§ 823

(1) Se souhlasem budoucího osvojitele je možné předat mu osvojované dítě do péče ihned poté, kdy oba rodiče dali k osvojení souhlas. Souhlasí-li s tím rodiče, lze dítě předat budoucímu osvojiteli do péče i dříve, jakmile to zdravotní stav dítěte dovolí. Rodiče osvojovaného dítěte jsou povinni o předání dítěte informovat orgán sociálně-právní ochrany dětí.

(2) Péče o dítě v době před uplynutím tří měsíců ode dne, kdy byl dán souhlas k osvojení, není péčí před osvojením. Po tuto dobu má ten, komu bylo dítě předáno do péče, pouze povinnost a právo o dítě řádně pečovat a chránit je; v záležitostech dítěte, které s touto péčí souvisí, může jednat, jen je-li toho nezbytně třeba.

§ 824

(1) O předání dítěte do péče podle § 823 rozhodne soud.

(2) Má-li soud za to, že jsou dány okolnosti, kdy k osvojení není třeba souhlasu rodiče, může použít § 823 odst. 1 obdobně.

§ 825

Po uplynutí tří měsíců ode dne, kdy byl dán souhlas k osvojení, se pozastavuje výkon práv a povinností vyplývajících z rodičovské odpovědnosti; soud jmenuje poručníkem osvojovaného dítěte orgán sociálně-právní

ochrany dětí, ledaže byl poručník jmenován již dříve. Ustanovení § 929 platí obdobně.

§ 826

Po uplynutí tří měsíců ode dne, kdy byl souhlas k osvojení dán, může být osvojované dítě předáno osvojiteli do péče před osvojením. O takovém předání rozhoduje na návrh osvojitele soud.

§ 827

(1) Soud o předání dítěte osvojiteli do péče před osvojením rozhodne až poté, co provede šetření ohledně vzájemné vhodnosti dítěte a osvojitele, zejména se zřetelem na

a) osobnost a zdravotní stav osvojitele i jeho sociální prostředí, zvláště bydlení a domácnost, jakož i schopnost osvojitele pečovat o dítě a pohnutky osvojitele k osvojení,
b) osobnost a zdravotní stav dítěte, sociální prostředí, ze kterého dítě pochází, jakož i jeho statusová práva,
c) etnické, náboženské a kulturní prostředí dítěte a osvojitele,
d) dobu, po kterou bylo dítě v péči osvojitele.

(2) Chce-li dítě osvojit jeden z manželů, soud zjistí, z jakého důvodu se druhý manžel k návrhu nepřipojil.

§ 828

Bylo-li osvojované dítě již dříve předáno do péče osvojitele, považuje se jeho další péče za péči před osvojením. Pro péči před osvojením není nutné další rozhodnutí orgánu veřejné moci.

§ 829

(1) Dříve než bude o osvojení rozhodnuto, musí být osvojované dítě v péči osvojitele na jeho náklad. Osvojitel má povinnosti a práva osoby, do jejíž péče je dítě svěřeno podle § 953 až 957.

(2) Péče osvojitele o osvojované dítě před osvojením trvá po dobu dostatečnou pro přesvědčivé zjištění, že se mezi osvojitelem a dítětem vytvořil takový poměr, jaký je smyslem a cílem osvojení; tato péče neskončí dříve než uplynutím šesti měsíců.

(3) Po dobu, v níž je dítě v péči osvojitele, se pozastavuje dříve stanovená vyživovací povinnost jiné osoby k dítěti.

§ 830

(1) Podá-li muž, který tvrdí, že je otcem osvojovaného dítěte, návrh na určení otcovství, nelze o osvojení rozhodnout, dokud o návrhu na určení otcovství nebude rozhodnuto.

(2) Bylo-li osvojované dítě předáno do péče budoucího osvojitele podle § 823 a uplynula-li tříměsíční lhůta, ve které lze souhlas k osvojení odvolat, dříve, než byl návrh podle odstavce 1 podán, použije se § 817 obdobně.

§ 831

Podá-li osoba, která tvrdí, že je blízkým příbuzným osvojovaného dítěte, návrh na svěření dítěte do péče podle § 953, nelze o osvojení rozhodnout, dokud o tomto návrhu nebude rozhodnuto.

Pododdíl 4

Následky osvojení

§ 832

(1) Dítě, které bylo společně osvojeno manžely, nebo manželem svého rodiče, má postavení společného dítěte manželů; jinak má postavení dítěte osvojitele.

(2) Osvojitelé mají rodičovskou odpovědnost.

§ 833

(1) Osvojením zaniká příbuzenský poměr mezi osvojencem a původní rodinou, jakož i práva a povinnosti z tohoto poměru vyplývající. Zanikají také práva a povinnosti opatrovníka, popřípadě poručníka, který byl jmenován, aby za rodiče tato práva a povinnosti vykonával.

(2) Je-li osvojitel manželem jednoho z rodičů osvojence, nedotýká se osvojení příbuzenského poměru mezi osvojencem a tímto rodičem i jeho příbuznými, ani práv a povinností vyplývajících z tohoto poměru.

§ 834

Bylo-li osvojeno dítě, které je rodičem, vztahují se účinky osvojení i na jeho dítě.

§ 835

(1) Osvojenec má příjmení osvojitele; společný osvojenec manželů má příjmení, které bylo určeno pro jejich děti při uzavření manželství.

(2) Nesouhlasí-li osvojenec, který má právo vyslovit se ke svému příjmení, se změnou svého příjmení, rozhodne soud, že osvojenec bude ke svému příjmení připojovat příjmení osvojitele. Má-li osvojenec připojované příjmení, lze osvojitelovo příjmení připojit jen k prvnímu příjmení osvojence; má-li osvojitel připojované příjmení, lze k osvojencovu příjmení připojit jen první příjmení osvojitele.

§ 836

Osvojitel je povinen informovat osvojence o skutečnosti osvojení, jakmile se to bude jevit vhodným, nejpozději však do zahájení školní docházky.

§ 837

Utajení osvojení

(1) Osvojitel nebo osvojenec může navrhnout, aby soud rozhodl, že osvojení a jeho okolnosti mají být utajeny před rodinou původu dítěte. To obdobně platí i pro utajení pokrevního rodiče a jeho souhlasu k osvojení.

(2) Třebaže byly osvojení a jeho okolnosti nebo pokrevní rodič a jeho souhlas k osvojení utajeny, může soud rozhodnout o jejich odtajnění, odůvodňuje-li to velmi závažná situace ohrožující osvojené dítě na životě nebo na zdraví.

§ 838

Jakmile osvojenec nabude svéprávnosti, vznikne mu právo seznámit se s obsahem spisu, který byl veden v řízení o jeho osvojení.

§ 839

Dohled nad úspěšností osvojení

(1) Bez zřetele k tomu, zda je dohled nad úspěšností osvojení uložen, poskytne zpravidla orgán sociálně-právní ochrany dětí osvojitelům poradenství a služby spojené s péčí o osvojence.

(2) Odůvodňují-li to okolnosti případu, nařídí soud i bez návrhu nad osvojitelem a osvojencem dohled na dobu nezbytně nutnou, jejíž délku zároveň určí; dohled vykonává zpravidla prostřednictvím orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

Zrušení osvojení

§ 840

(1) Jsou-li pro to důležité důvody, soud osvojení na návrh osvojitele nebo osvojence zruší; podá-li návrh jen jeden z nich, může se druhý k návrhu připojit.

(2) Osvojení nelze zrušit po uplynutí tří let od rozhodnutí o osvojení. To neplatí, je-li osvojení v rozporu se zákonem.

§ 841

(1) Zrušením osvojení zaniká poměr vzniklý osvojením i povinnosti a práva z tohoto poměru vyplývající a obnovuje se předchozí příbuzenský poměr.

(2) Majetková práva a majetkové povinnosti osvojence vzniklé před tím, než bylo osvojení zrušeno, nejsou zrušením osvojení dotčeny.

§ 842

Osvojenec bude mít po zrušení osvojení příjmení, které měl před osvojením, ledaže prohlásí, že si stávající příjmení ponechá.

§ 843

Opětovné osvojení osvojence

Osvojenec může být opětovně osvojen, jen

a) bylo-li dřívější osvojení zrušeno,

b) má-li být osvojen pozdějším manželem osvojitele poté, co předchozí manžel, který byl společným osvojitelem, zemřel, nebo

c) zemřel-li ten, kdo byl jediným osvojitelem, anebo ti, kdo byli společnými osvojiteli.

§ 844

Je-li to v souladu se zájmy dítěte, může soud na návrh osvojitele rozhodnout i před uplynutím doby tří let od rozhodnutí o osvojení, že je osvojení nezrušitelné.

§ 845

Nezrušitelné osvojení nebrání tomu, aby osvojenec byl opětovně osvojen.

Pododdíl 5

Osvojení zletilého

§ 846

Zletilého lze osvojit, není-li to v rozporu s dobrými mravy.

§ 847

Osvojení, které je obdobou osvojení nezletilého

(1) Zletilého lze osvojit, jestliže

a) přirozený sourozenec osvojovaného byl osvojen týmž osvojitelem,

b) v době podání návrhu na osvojení byl osvojovaný nezletilý,

c) osvojitel pečoval o osvojovaného jako o vlastního již v době jeho nezletilosti nebo

d) osvojitel hodlá osvojit dítě svého manžela.

(2) Zletilého nelze osvojit, jestliže by to bylo v rozporu s odůvodněným zájmem jeho pokrevních rodičů.

(3) Ustanovení o osvojení nezletilého, včetně ustanovení o následcích osvojení, se použijí, s výjimkou § 838 a 839, obdobně.

Osvojení, které není obdobou osvojení nezletilého

§ 848

(1) Není-li to na újmu důležitých zájmů potomků osvojitele nebo potomků osvojovaného, lze osvojit zletilého výjimečně také z důvodů hodných zvláštního zřetele, pokud to je přínosné pro osvojitele a osvojence navzájem, nebo v odůvodněných případech alespoň pro jednoho z nich.

(2) Ustanovení o osvojení nezletilého, včetně ustanovení o jeho následcích, se použijí přiměřeně.

§ 849

(1) Osvojenci a jeho potomkům nevzniká osvojením příbuzenský poměr vůči členům rodiny osvojitele a nenabývají vůči nim žádných majetkových práv. Osvojitel nenabývá osvojením žádných majetkových práv vůči osvojenci a jeho potomkům.

(2) Osvojenec a jeho potomci nepozbývají osvojením práv ve vlastní rodině.

Společná ustanovení pro osvojení zletilého

§ 850

(1) Není-li osvojovaný plně svéprávný, jedná za něho zákonný zástupce, popřípadě opatrovník, kterého k tomu jmenuje soud.

(2) Trvá-li manželství osvojovaného, může být osvojen jen se souhlasem svého manžela. Nemůže-li manžel dát souhlas proto, že není plně svéprávný, nebo je-li opatření jeho souhlasu spojeno s těžko překonatelnou překážkou, soud zvlášť posoudí, zda osvojení není v rozporu s oprávněnými zájmy tohoto manžela, popřípadě dalších členů rodiny.

§ 851

(1) Osvojení zletilého nemá vliv na jeho příjmení.

(2) Souhlasí-li s tím osvojitel, může osvojenec připojit osvojitelovo příjmení k svému příjmení; trvá-li manželství osvojitele a mají-li manželé společné příjmení, vyžaduje se souhlas i druhého manžela.

(3) Trvá-li manželství osvojence a mají-li manželé společné příjmení, může osvojenec připojit osvojitelovo příjmení k svému příjmení jen se souhlasem svého manžela.

§ 852

Osvojení má právní následky pro osvojence a jeho potomky, pokud se narodili později. Pro dříve narozené potomky osvojence má osvojení právní následky, jen když dali k osvojení souhlas.

§ 853

(1) Vyživovací povinnost osvojence vůči jeho předkům nebo potomkům trvá nadále jen tehdy a jen v té míře, nejsou-li jiné osoby, které mají vyživovací povinnost, popřípadě nejsou-li tyto osoby schopny své vyživovací povinnosti dostát. Osvojenec má právo na výživné vůči svým předkům nebo potomkům jen tehdy a jen v té míře, není-li osvojitel s to své vyživovací povinnosti dostát.

(2) Osvojenec dědí po osvojiteli v první zákonné třídě dědiců, nevstupuje však v dědické právo osvojitele vůči jiným osobám.

(3) Má-li osvojení právní následky i pro potomky osvojence, použijí se odstavce 1 a 2 obdobně.

§ 854

Pro osvojení nezletilého, kterému byla přiznána svéprávnost, se ustanovení o osvojení zletilého použijí obdobně.

Oddíl 3

Rodiče a dítě

Pododdíl 1

Obecná ustanovení

§ 855

(1) Rodiče a dítě mají vůči sobě navzájem povinnosti a práva. Těchto vzájemných povinností a práv se nemohou vzdát; učiní-li tak, nepřihlíží se k tomu.

(2) Účelem povinností a práv k dítěti je zajištění morálního a hmotného prospěchu dítěte.

§ 856

Povinnosti a práva rodičů spojená s osobností dítěte a povinnosti a práva osobní povahy vznikají narozením dítěte a zanikají nabytím jeho zletilosti.

§ 857

(1) Dítě je povinno dbát svých rodičů.

(2) Dokud se dítě nestane svéprávným, mají rodiče právo usměrňovat své dítě výchovnými opatřeními, jak to odpovídá jeho rozvíjejícím se schopnostem, včetně omezení sledujících ochranu morálky, zdraví a práv dítěte, jakož i práv jiných osob a veřejného pořádku. Dítě je povinno se těmto opatřením podřídit.

§ 858

Rodičovská odpovědnost zahrnuje povinnosti a práva rodičů, která spočívají v péči o dítě, zahrnující zejména péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj, v ochraně dítěte, v udržování osobního styku s dítětem, v zajišťování jeho výchovy a vzdělání, v určení místa jeho bydliště, v jeho zastupování a spravování jeho jmění; vzniká narozením dítěte a zaniká, jakmile dítě nabude plné svéprávnosti. Trvání a rozsah rodičovské odpovědnosti může změnit jen soud.

§ 859

Vyživovací povinnost a právo na výživné nejsou součástí rodičovské odpovědnosti; jejich trvání nezávisí na nabytí zletilosti ani svéprávnosti.

Pododdíl 2

Osobní jméno a příjmení dítěte

§ 860

(1) Dítě má příjmení určené při uzavření manželství svých rodičů pro společné děti manželů.

(2) Nemá-li dítě příjmení podle odstavce 1, zvolí rodiče pro dítě příjmení jednoho z nich; jinak jeho příjmení určí soud. Totéž platí o osobním jménu dítěte.

§ 861

Je-li znám jen jeden z rodičů, má dítě jeho příjmení. Tento rodič také určí osobní jméno dítěte; jinak je určí soud.

§ 862

(1) Jde-li o dítě, jehož rodiče nejsou manžely, zvolí rodiče pro dítě příjmení jednoho z nich; jinak jeho příjmení určí soud.

(2) Uzavře-li manželství matka dítěte, jehož otec není znám, mohou matka dítěte a její manžel shodně prohlásit před matričním úřadem, že příjmení určené pro jejich ostatní děti bude mít i toto dítě.

§ 863

(1) Ke změně příjmení dítěte podle § 862 je třeba vyjádření dítěte za stejných podmínek jako v jiných záležitostech týkajících se dítěte; je-li dítě starší patnácti let, je třeba, aby se změnou svého příjmení souhlasilo.

(2) Ustanovení § 862 nelze použít, dosáhlo-li dítě zletilosti.

§ 864

Není-li žádný z rodičů znám, určí soud i bez návrhu osobní jméno a příjmení dítěte.

Pododdíl 3

Rodičovská odpovědnost

§ 865

(1) Rodičovská odpovědnost náleží stejně oběma rodičům. Má ji každý rodič, ledaže jí byl zbaven.

(2) Rozhodne-li soud o omezení svéprávnosti rodiče, rozhodne zároveň o jeho rodičovské odpovědnosti.

§ 866

Pro rozhodnutí soudu, které se týká rozsahu rodičovské odpovědnosti nebo způsobu či rozsahu, v jakém ji rodiče mají vykonávat, jsou určující zájmy dítěte.

§ 867

(1) Před rozhodnutím, které se dotýká zájmu dítěte, poskytne soud dítěti potřebné informace, aby si mohlo vytvořit vlastní názor a tento sdělit.

(2) Není-li podle zjištění soudu dítě schopno informace náležitě přijmout nebo není-li schopno vytvo-

řit si vlastní názor nebo není-li schopno tento názor sdělit, soud informuje a vyslechne toho, kdo je schopen zájmy dítěte ochránit, s tím, že se musí jednat o osobu, jejíž zájmy nejsou v rozporu se zájmy dítěte; o dítěti starším dvanácti let se má za to, že je schopno informaci přijmout, vytvořit si vlastní názor a tento sdělit. Názoru dítěte věnuje soud patřičnou pozornost.

§ 868

(1) Výkon rodičovské odpovědnosti nezletilého rodiče, který dříve přiznáním svéprávnosti nebo uzavřením manželství nenabyl plné svéprávnosti, je až do doby, kdy nabude plnou svéprávnost, pozastaven; to neplatí o výkonu povinnosti a práva péče o dítě, ledaže soud vzhledem k osobě rodiče rozhodne, že výkon také této povinnosti a tohoto práva se pozastavuje až do doby, kdy rodič nabude plnou svéprávnost.

(2) Výkon rodičovské odpovědnosti rodiče, jehož svéprávnost byla v této oblasti omezena, je po dobu omezení jeho svéprávnosti pozastaven, ledaže soud rozhodne, že se rodiči vzhledem k jeho osobě zachovává výkon povinnosti a práva péče o dítě a osobního styku s dítětem.

§ 869

(1) Brání-li rodiči ve výkonu jeho rodičovské odpovědnosti závažná okolnost a lze-li se domnívat, že je toho v souladu se zájmy dítěte třeba, může soud rozhodnout, že se výkon rodičovské odpovědnosti tohoto rodiče pozastavuje.

(2) Pozastavení výkonu rodičovské odpovědnosti nemá vliv na plnění vyživovací povinnosti k dítěti.

§ 870

Nevykonává-li rodič svoji rodičovskou odpovědnost řádně a vyžaduje-li to zájem dítěte, soud jeho rodičovskou odpovědnost omezí, nebo omezí její výkon, a zároveň stanoví rozsah tohoto omezení.

§ 871

(1) Zneužívá-li rodič svoji rodičovskou odpovědnost nebo její výkon, anebo svoji rodičovskou odpovědnost nebo její výkon závažným způsobem zanedbává, soud jej jeho rodičovské odpovědnosti zbaví.

(2) Spáchal-li rodič proti svému dítěti úmyslný trestný čin, nebo použil-li rodič své dítě, které není trestně odpovědné, ke spáchání trestného činu, nebo spáchal-li rodič trestný čin jako spolupachatel, návodce, pomocník či organizátor trestného činu spáchaného jeho dítětem, soud zvlášť posoudí, nejsou-li tu důvody pro zbavení rodiče jeho rodičovské odpovědnosti.

§ 872

Před rozhodnutím soudu o omezení rodičovské odpovědnosti soud vždy posoudí, zda je vzhledem k zájmu dítěte nezbytné omezit právo rodiče osobně se stýkat s dítětem. Dojde-li ke zbavení rodiče rodičovské odpovědnosti, zůstává rodiči právo osobně se stýkat s dítětem jen v případě, že soud rozhodne o zachování tohoto práva rodiči s přihlédnutím k zájmu dítěte.

§ 873

Zbavil-li soud rodiče rodičovské odpovědnosti, může zároveň rozhodnout, že jej zbavuje všech nebo některých povinností a práv stanovených v § 856, především práva dát souhlas k osvojení.

§ 874

Zbavení rodiče jeho rodičovské odpovědnosti ani její omezení nemá vliv na jeho vyživovací povinnost k dítěti.

Zvláštní ustanovení o výkonu rodičovské odpovědnosti

§ 875

(1) Rodičovskou odpovědnost vykonávají rodiče v souladu se zájmy dítěte.

(2) Před rozhodnutím, které se dotýká zájmu dítěte, sdělí rodiče dítěti vše potřebné, aby si mohlo vytvořit vlastní názor o dané záležitosti a rodičům jej sdělit; to neplatí, není-li dítě schopno sdělení náležitě přijmout nebo není schopno vytvořit si vlastní názor nebo není schopno tento názor rodičům sdělit. Názoru dítěte rodiče věnují patřičnou pozornost a berou názor dítěte při rozhodování v úvahu.

§ 876

(1) Rodičovskou odpovědnost vykonávají rodiče ve vzájemné shodě.

(2) Hrozí-li při rozhodování o záležitosti dítěte nebezpečí z prodlení, může jeden z rodičů rozhodnout nebo dát přivolení sám; je ale povinen neprodleně sdělit druhému rodiči, jaký je stav věcí.

(3) Jedná-li jeden z rodičů v záležitosti dítěte sám

vůči třetí osobě, která je v dobré víře, má se za to, že jedná se souhlasem druhého rodiče.

§ 877

(1) Nedohodnou-li se rodiče v záležitosti, která je pro dítě významná zejména se zřetelem k jeho zájmu, rozhodne soud na návrh rodiče; to platí i tehdy, vyloučil-li jeden rodič z rozhodování o významné záležitosti dítěte druhého rodiče.

(2) Za významnou záležitost se považují zejména nikoli běžné léčebné a obdobné zákroky, určení místa bydliště a volba vzdělání nebo pracovního uplatnění dítěte.

§ 878

(1) Nežije-li některý z rodičů nebo není-li znám, nemá-li některý z rodičů rodičovskou odpovědnost, nebo je-li výkon jeho rodičovské odpovědnosti pozastaven, vykonává rodičovskou odpovědnost druhý rodič; to platí i tehdy, je-li rodičovská odpovědnost jednoho z rodičů omezena nebo je-li omezen její výkon.

(2) Nemá-li žádný z rodičů rodičovskou odpovědnost v plném rozsahu nebo je-li výkon rodičovské odpovědnosti obou rodičů pozastaven, anebo je-li rodičovská odpovědnost rodičů dotčena některým z uvedených způsobů, ale každého jinak, jmenuje soud dítěti poručníka, kterému náleží povinnosti a práva rodičů nebo jejich výkon na místě rodičů.

(3) Je-li rodičovská odpovědnost rodičů omezena nebo je-li omezen její výkon, jmenuje soud dítěti opatrovníka.

§ 879

(1) Při právním jednání vůči dítěti, které není způsobilé ve věci samostatně právně jednat, postačí jednání i jen vůči jednomu z rodičů jako zástupci dítěte.

(2) Je-li právně významné, zda dítě, které není způsobilé ve věci samostatně právně jednat, je či není v dobré víře, je třeba, aby byla posouzena dobrá víra obou rodičů; má-li však dítě v péči jen jeden z rodičů, posoudí se jen jeho dobrá víra.

(3) Je-li právně významné, zda dítě, které není způsobilé ve věci samostatně právně jednat, o věci, popřípadě skutečnosti vědělo nebo nevědělo, je třeba, aby byla posouzena vědomost obou rodičů; má-li však dítě v péči jen jeden z rodičů, posoudí se jen jeho vědomost.

Péče o dítě a jeho ochrana

§ 880

(1) Rodičovskou odpovědnost týkající se osoby dítěte vykonávají rodiče způsobem a v míře odpovídající stupni vývoje dítěte.

(2) Rozhodují-li rodiče o vzdělání nebo o pracovním uplatnění dítěte, vezmou v úvahu jeho názor, schopnosti a nadání.

§ 881

Péči o dítě a jeho ochranu, výkon jeho výchovy, popřípadě některých jejích stránek, nebo dohled nad dítětem mohou rodiče svěřit jiné osobě; dohoda rodičů s ní se nemusí dotknout trvání ani rozsahu rodičovské odpovědnosti.

§ 882

(1) Zadržuje-li jiná osoba dítě protiprávně, mají rodiče právo žádat, aby jim dítě předala; to platí i mezi rodiči navzájem. Toto právo má i ten, kdo o dítě oprávněně pečuje.

(2) Osoba, která dítě protiprávně zadržuje, má povinnost jej řádně předat tomu, kdo má dítě po právu v péči.

§ 883

Rodiče a dítě si jsou povinni pomocí, podporou a ohledem na svou důstojnost.

§ 884

(1) Rodiče mají rozhodující úlohu ve výchově dítěte. Rodiče mají být všestranně příkladem svým dětem, zejména pokud se jedná o způsob života a chování v rodině.

(2) Výchovné prostředky lze použít pouze v podobě a míře, která je přiměřená okolnostem, neohrožuje zdraví dítěte ani jeho rozvoj a nedotýká se lidské důstojnosti dítěte.

§ 885

Pečuje-li o dítě jen jeden z rodičů, podílí se na péči o dítě a jeho výchově i manžel nebo partner rodiče dítěte, žije-li s dítětem v rodinné domácnosti. To platí i pro toho, kdo s rodičem dítěte žije, aniž s ním uzavřel manželství nebo registrované partnerství, žije-li s dítětem v rodinné domácnosti.

§ 886

(1) Žije-li dítě s rodiči nebo s některým z nich v rodinné domácnosti a je-li o ně řádně pečováno, podílí se i ono na péči o chod domácnosti. Tato povinnost dítěte zaniká zároveň s poskytováním výživy rodičů dítěti.

(2) Dítě se podílí na péči o chod rodinné domácnosti vlastní prací, popřípadě peněžitými příspěvky, má-li vlastní příjem, anebo oběma způsoby. Pro určení rozsahu podílu dítěte na péči o chod rodinné domácnosti jsou rozhodné schopnosti a možnosti dítěte i odůvodněné potřeby členů rodiny.

Osobní styk rodiče s dítětem

§ 887

Výkon práva rodičů udržovat osobní styk s dítětem nemohou rodiče svěřit jiné osobě.

§ 888

Dítě, které je v péči jen jednoho rodiče, má právo stýkat se s druhým rodičem v rozsahu, který je v zájmu dítěte, stejně jako tento rodič má právo stýkat se s dítětem, ledaže soud takový styk omezí nebo zakáže; soud může také určit podmínky styku, zejména místo, kde k němu má dojít, jakož i určit osoby, které se smějí, popřípadě nesmějí styku účastnit. Rodič, který má dítě v péči, je povinen dítě na styk s druhým rodičem řádně připravit, styk dítěte s druhým rodičem řádně umožnit a při výkonu práva osobního styku s dítětem v potřebném rozsahu s druhým rodičem spolupracovat.

§ 889

Rodič, který má dítě v péči, a druhý rodič se musejí zdržet všeho, co narušuje vztah dítěte k oběma rodičům nebo co výchovu dítěte ztěžuje. Brání-li rodič, který má dítě v péči, bezdůvodně trvale či opakovaně druhému rodiči ve styku s dítětem, je takové chování důvodem pro nové rozhodnutí soudu o tom, který z rodičů má mít dítě ve své péči.

§ 890

Rodiče jsou povinni si vzájemně sdělit vše podstatné, co se týká dítěte a jeho zájmů.

§ 891

(1) Rodič, který má dítě v péči, a druhý rodič se spolu dohodnou, jak se rodič, který dítě v péči nemá, bude s dítětem stýkat. Nedohodnou-li se rodiče, nebo vyžaduje-li to zájem na výchově dítěte a poměry v rodině, soud styk rodiče s dítětem upraví. V odůvodněných případech může soud určit místo styku rodiče s dítětem.

(2) Je-li to nutné v zájmu dítěte, soud omezí právo rodiče osobně se stýkat s dítětem, anebo tento styk i zakáže.

Zastoupení dítěte

§ 892

(1) Rodiče mají povinnost a právo zastupovat dítě při právních jednáních, ke kterým není právně způsobilé.

(2) Rodiče zastupují dítě společně, jednat však může každý z nich; ustanovení § 876 odst. 3 platí obdobně.

(3) Rodič nemůže dítě zastoupit, jestliže by mohlo dojít ke střetu zájmů mezi ním a dítětem nebo mezi dětmi týchž rodičů. V takovém případě jmenuje soud dítěti opatrovníka.

§ 893

Nedohodnou-li se rodiče, který z nich dítě při právním jednání zastoupí, rozhodne soud na návrh rodiče, který z rodičů bude za dítě právně jednat a jakým způsobem.

§ 894

(1) Rodiče jako zákonní zástupci mohou pro vyřízení záležitosti dítěte, nejedná-li se o záležitost osobního stavu, uzavřít smlouvu o zastoupení osobou s odbornými znalostmi, popřípadě i jinou vhodnou osobou.

(2) Uzavře-li dítě smlouvu o zastoupení, nemá to vliv na zákonné zastoupení dítěte rodiči.

(3) Nedojde-li mezi zákonným a smluvním zástupcem k dohodě, rozhodne soud v souladu se zájmy dítěte.

§ 895

Došlo-li k popření otcovství, právní jednání učiněná otcem jako zákonným zástupcem zůstávají nedotčena.

Péče o jmění dítěte

§ 896

(1) Rodiče mají povinnost a právo pečovat o jmění dítěte, především je jako řádní hospodáři spravovat. S peněžními prostředky, o kterých lze předpokládat, že nebudou zapotřebí k úhradě výdajů souvisících s majetkem dítěte, musí bezpečně nakládat.

(2) Při právním jednání, které se týká jednotlivé součásti jmění dítěte, vystupují rodiče jako jeho zástupci; ustanovení § 892 odst. 3 platí obdobně.

(3) Poruší-li rodiče povinnost pečovat o jmění dítěte jako řádní hospodáři, nahradí dítěti škodu z toho vzniklou společně a nerozdílně.

§ 897

Nedohodnou-li se rodiče o podstatných věcech při péči o jmění dítěte, rozhodne na návrh rodiče soud.

§ 898

(1) K právnímu jednání, které se týká existujícího i budoucího jmění dítěte nebo jednotlivé součásti tohoto jmění, potřebují rodiče souhlas soudu, ledaže se jedná o běžné záležitosti, nebo o záležitosti sice výjimečné, ale týkající se zanedbatelné majetkové hodnoty.

(2) Souhlasu soudu je třeba zejména k právnímu jednání, kterým dítě

a) nabývá nemovitou věc nebo její část a kterým s ní nakládá,

b) zatěžuje majetek jako celek nebo jeho nikoli nepodstatnou část,

c) nabývá dar, dědictví nebo odkaz nikoli zanedbatelné majetkové hodnoty, nebo takový dar, dědictví nebo odkaz odmítá, nebo takový dar nebo dar představující nikoli nepodstatnou část jeho majetku poskytuje, nebo

d) uzavírá smlouvu zavazující k opětovnému dlouhodobému plnění, smlouvu úvěrovou nebo obdobnou, nebo smlouvu týkající se bydlení, zejména nájmu.

(3) K právnímu jednání rodiče, k němuž schází potřebný souhlas soudu, se nepřihlíží.

§ 899

Co rodiče získají použitím majetku dítěte, nabývá dítě.

§ 900

(1) Příjmy z majetku dítěte, které rodiče nepoužijí k řádné správě jeho majetku (zisk), použijí nejprve k výživě dítěte. Je-li toho třeba, mohou rodiče poté použít zbývající zisk z majetku dítěte jako jeho příspěvek na vlastní výživu rodičů a výživu nezletilého sourozence dítěte, pokud s dítětem žijí v rodinné domácnosti, ledaže je z důležitých důvodů nezbytné zachovat je pro dítě na dobu po nabytí svéprávnosti.

(2) Majetek dítěte mohou rodiče se souhlasem soudu použít k výživě vlastní a sourozence dítěte jen tehdy, jestliže by bez zavinění osob, které mají vyživovací povinnost k dítěti, vznikl výrazný nepoměr mezi poměry dítěte a poměry povinných osob.

§ 901

(1) Povinnost a právo rodiče pečovat o jmění dítěte zaniká prohlášením úpadku na majetek rodiče. Není-li tu druhý rodič, který by mohl pečovat o jmění dítěte, soud jmenuje i bez návrhu opatrovníka pro správu jmění dítěte.

(2) Po uplynutí tří let od zrušení konkursu může soud na návrh rodiče nebo opatrovníka pro správu jmění dítěte omezení rodičovské odpovědnosti zrušit, ledaže by obnovení povinnosti a práva rodiče pečovat o jmění dítěte bylo v rozporu se zájmy dítěte.

§ 902

(1) Jakmile dítě nabude plné svéprávnosti, odevzdají mu rodiče jmění, které spravovali, především mu předají součásti jeho majetku, popřípadě na ně převedou jejich správu a podají dítěti vyúčtování ze správy jmění bez zbytečného odkladu, nejpozději však do šesti měsíců ode dne, kdy dítě nabylo plné svéprávnosti. Vyúčtování není zapotřebí, pokud je dítě nežádá.

(2) Vznikly-li rodičům při správě jmění dítěte nebo v souvislosti s ní náklady, mohou požadovat jejich náhradu.

§ 903

(1) Byla-li správa jmění značně obtížná, zejména pro rozsáhlost či rozmanitost majetkového souboru, a rodiče správu jmění řádně vykonávali, mohou poté, co odevzdají spravované jmění svému dítěti, žádat přiměřenou odměnu, umožňuje-li to výnos jmění.

(2) Je-li již během trvání správy jmění z okolností zřejmé, že správa je značně obtížná a rodiče ji vykoná-

vají řádně, soud jim na návrh přizná přiměřenou roční, popřípadě jinak časově určenou odměnu za správu jmění.

§ 904

Předání a převzetí jmění nemá vliv na odpovědnost rodičů za správu jmění dítěte.

§ 905

(1) Soud jmenuje i bez návrhu opatrovníka pro správu jmění dítěte, jestliže by zájmy dítěte mohly být ohroženy, zejména jsou-li tu společná majetková práva rodičů a dítěte nebo dítěte a jeho sourozence. V rozsahu povinností a práv opatrovníka pro správu jmění dítěte jsou rodiče ve výkonu povinností a práv ve vztahu ke jmění dítěte omezeni.

(2) Pro povinnosti a práva opatrovníka pro správu jmění dítěte, který byl jmenován vedle rodičů, se použijí obdobně ustanovení o poručníkovi, který spravuje jmění poručence, popřípadě o opatrovníkovi, který spravuje jmění opatrovance.

Výkon rodičovské odpovědnosti po rozvodu manželství

§ 906

(1) Má-li být rozhodnuto o rozvodu manželství rodičů dítěte, soud nejprve určí, jak bude každý z rodičů napříště o dítě pečovat, a to s uvážením zájmu dítěte; s tímto zřetelem se od souhlasného stanoviska rodičů soud odchýlí jen tehdy, vyžaduje-li to zájem dítěte. Soud vezme v úvahu nejen vztah dítěte ke každému z rodičů, ale také jeho vztah k sourozencům, popřípadě i k prarodičům.

(2) Soud může rozhodnout i tak, že schválí dohodu rodičů, ledaže je zřejmé, že dohodnutý způsob výkonu rodičovské odpovědnosti není v souladu se zájmem dítěte.

§ 907

(1) Soud může svěřit dítě do péče jednoho z rodičů, nebo do střídavé péče, nebo do společné péče; soud může dítě svěřit i do péče jiné osoby než rodiče, je-li to potřebné v zájmu dítěte. Má-li být dítě svěřeno do společné péče, je třeba, aby s tím rodiče souhlasili.

(2) Při rozhodování o svěření do péče soud rozhoduje tak, aby rozhodnutí odpovídalo zájmu dítěte. Soud přitom bere ohled na osobnost dítěte, zejména na jeho vlohy a schopnosti ve vztahu k vývojovým možnostem a životním poměrům rodičů, jakož i na citovou orientaci a zázemí dítěte, na výchovné schopnosti každého z rodičů, na stávající a očekávanou stálost výchovného prostředí, v němž má dítě napříště žít, na citové vazby dítěte k jeho sourozencům, prarodičům, popřípadě dalším příbuzným i nepříbuzným osobám. Soud vezme vždy v úvahu, který z rodičů dosud o dítě řádně pečoval a řádně dbal o jeho citovou, rozumovou a mravní výchovu, jakož i to, u kterého z rodičů má dítě lepší předpoklady zdravého a úspěšného vývoje.

(3) Soud při rozhodování o svěření dítěte do péče dbá rovněž na právo dítěte na péči obou rodičů a udržování pravidelného osobního styku s nimi, na právo druhého rodiče, jemuž dítě nebude svěřeno, na pravidelnou informaci o dítěti, dále soud bere zřetel rovněž ke schopnosti rodiče dohodnout se na výchově dítěte s druhým rodičem.

§ 908

Výkon povinností a práv rodičů, kteří žijí odděleně

Nežijí-li spolu rodiče nezletilého dítěte, které není plně svéprávné, a nedohodnou-li se o úpravě péče o takové dítě, rozhodne o ní i bez návrhu soud. V ostatním se ustanovení § 906 a 907 použijí obdobně.

§ 909

Zvláštní ustanovení

Změní-li se poměry, soud změní rozhodnutí týkající se výkonu povinností a práv vyplývajících z rodičovské odpovědnosti i bez návrhu.

Pododdíl 4

Vyživovací povinnost

§ 910

(1) Předci a potomci mají vzájemnou vyživovací povinnost.

(2) Vyživovací povinnost rodičů vůči dítěti předchází vyživovací povinnosti prarodičů a dalších předků vůči dítěti.

(3) Vzdálenější příbuzní mají vyživovací povinnost, jen nemohou-li ji plnit bližší příbuzní.

(4) Nejedná-li se o poměr rodičů a dítěte, předchází vyživovací povinnost potomků vyživovací povinnosti předků.

§ 911

Výživné lze přiznat, jestliže oprávněný není schopen sám se živit.

§ 912

Nezletilé dítě, které není plně svéprávné, má právo na výživné, i když má vlastní majetek, ale zisk z majetku spolu s příjmem z výdělečné činnosti nestačí k jeho výživě.

§ 913

(1) Pro určení rozsahu výživného jsou rozhodné odůvodněné potřeby oprávněného a jeho majetkové poměry, jakož i schopnosti, možnosti a majetkové poměry povinného.

(2) Při hodnocení schopností, možností a majetkových poměrů povinného je třeba také zkoumat, zda se povinný nevzdal bez důležitého důvodu výhodnějšího zaměstnání či výdělečné činnosti nebo majetkového prospěchu, popřípadě zda nepodstupuje nepřiměřená majetková rizika. Dále je třeba přihlédnout k tomu, že povinný o oprávněného osobně pečuje, a k míře, v jaké tak činí; přihlédne se popřípadě i k péči o rodinnou domácnost.

§ 914

Je-li více osob povinných, které mají vůči oprávněnému stejné postavení, odpovídá rozsah vyživovací povinnosti každé z nich poměru jejích majetkových poměrů, schopností a možností k majetkovým poměrům, schopnostem a možnostem ostatních.

Výživné mezi rodiči a dětmi a předky a potomky

§ 915

(1) Životní úroveň dítěte má být zásadně shodná s životní úrovní rodičů. Toto hledisko předchází hledisku odůvodněných potřeb dítěte.

(2) Dítě je povinno zajistit svým rodičům slušnou výživu.

§ 916

Neprokáže-li v řízení o vyživovací povinnosti rodiče k dítěti nebo o vyživovací povinnosti jiného předka k nezletilému dítěti, které nenabylo plné svéprávnosti, osoba výživou povinná soudu řádně své příjmy předložením všech listin a dalších podkladů pro zhodnocení majetkových poměrů a neumožní soudu zjistit ani další skutečnosti potřebné pro rozhodnutí zpřístupněním údajů chráněných podle jiného právního předpisu, platí, že průměrný měsíční příjem této osoby činí pětadvacetinásobek částky životního minima jednotlivce podle jiného právního předpisu.

§ 917

Rozhoduje-li soud o vyživovací povinnosti rodiče k dítěti nebo o vyživovací povinnosti předka k nezletilému dítěti, které nenabylo plné svéprávnosti, a majetkové poměry osoby výživou povinné to připouštějí, lze za odůvodněné potřeby dítěte považovat i tvorbu úspor, nevylučují-li to okolnosti zvláštního případu; poskytnuté výživné přechází do vlastnictví dítěte. O správě takto poskytnutých částek platí obecná pravidla o jmění dítěte.

§ 918

V řízení o vyživovací povinnosti rodiče k dítěti může v případech hodných zvláštního zřetele soud uložit osobě výživou povinné, aby složila zálohu na výživné splatné v budoucnu; poskytnuté výživné přechází do vlastnictví dítěte postupně k jednotlivým dnům splatnosti výživného. Na složenou zálohu se hledí jako na majetek povinného.

§ 919

Nežijí-li spolu rodiče nezletilého dítěte, které nenabylo plné svéprávnosti, a nedohodnou-li se o plnění vyživovací povinnosti k dítěti, nebo žijí-li rodiče takového dítěte spolu, ale jeden z nich vyživovací povinnost k dítěti neplní, postupuje soud podle § 915 až 918. To platí i v případě, že soud rozhoduje o péči o nezletilé dítě, které nenabylo plné svéprávnosti, pokud se rodiče nedohodnou o plnění vyživovací povinnosti k dítěti.

§ 920

Výživné a zajištění úhrady některých nákladů neprovdané matce

(1) Není-li matka dítěte provdána za otce dítěte, poskytne jí otec dítěte výživu po dobu dvou let od narození dítěte a přispěje jí v přiměřeném rozsahu na úhradu nákladů spojených s těhotenstvím a porodem. Povinnost k úhradě nákladů spojených s těhotenstvím a porodem vznikne muži, jehož otcovství je pravděpodobné, i v případě, že se dítě nenarodí živé.

(2) Soud může na návrh těhotné ženy uložit muži, jehož otcovství je pravděpodobné, aby částku potřeb-

nou na výživu a příspěvek na úhradu nákladů spojených s těhotenstvím a porodem poskytl předem.

(3) Soud může rovněž na návrh těhotné ženy uložit muži, jehož otcovství je pravděpodobné, aby předem poskytl částku potřebnou k zajištění výživy dítěte po dobu, po kterou by ženě náležela jako zaměstnankyni podle jiného právního předpisu mateřská dovolená.

Společná ustanovení o výživném

§ 921

Výživné se plní v pravidelných dávkách a je splatné vždy na měsíc dopředu, ledaže soud rozhodl jinak nebo se osoba výživou povinná dohodla s osobou oprávněnou jinak.

§ 922

(1) Výživné lze přiznat jen ode dne zahájení soudního řízení; u výživného pro děti i za dobu nejdéle tří let zpět od tohoto dne.

(2) Výživné pro neprovdanou matku a úhradu nákladů spojených s těhotenstvím a porodem lze přiznat i nazpět, nejdéle však dva roky ode dne porodu.

§ 923

(1) Změní-li se poměry, může soud změnit dohodu a rozhodnutí o výživném pro nezletilé dítě, které nenabylo plné svéprávnosti.

(2) Dojde-li ke zrušení nebo snížení výživného za minulou dobu pro nezletilé dítě, které nenabylo plné svéprávnosti, spotřebované výživné se nevrací. Nevrací se ani dávka výživného, která na takové dítě byla splněna na měsíc dopředu, ale dítě před uplynutím měsíce zemřelo.

Oddíl 4

Zvláštní opatření při výchově dítěte

Preventivní, výchovná a sankční opatření

§ 924

Ocitne-li se dítě ve stavu nedostatku řádné péče bez ohledu na to, zda tu je či není osoba, která má právo o ně pečovat, anebo je-li život dítěte, jeho normální vývoj nebo jeho jiný důležitý zájem vážně ohrožen nebo byl-li narušen, soud upraví předběžně poměry dítěte na nezbytně nutnou dobu; rozhodnutí soudu nepřekáží, pokud dítě není řádně zastoupeno.

§ 925

(1) Vyžaduje-li to zájem na řádné výchově dítěte, a neučiní-li tak orgán sociálně-právní ochrany dětí, může soud

a) napomenout vhodným způsobem dítě, rodiče, osobu, do jejíž péče bylo dítě svěřeno, popřípadě toho, kdo narušuje řádnou péči o dítě,

b) stanovit nad dítětem dohled a provádět jej za součinnosti školy, orgánu sociálně-právní ochrany dětí, popřípadě dalších institucí a osob, které působí zejména v místě bydliště nebo pracoviště dítěte, nebo

c) uložit dítěti nebo rodičům omezení bránící škodlivým vlivům na jeho výchovu, zejména zákazem určitých činností.

(2) Soud sleduje, zda je dodržováno výchovné opatření, o kterém rozhodl, a hodnotí jeho účinnost zpravidla v součinnosti s orgánem sociálně-právní ochrany dětí, popřípadě dalšími osobami.

§ 926

Přísluší-li péče o dítě a jeho ochrana nebo péče o jeho jmění na základě rozhodnutí soudu jiné osobě než rodiči, a rodič a tato osoba se nemohou o výkonu péče dohodnout, rozhodne na návrh některého ze zúčastněných soud.

Oddíl 5

Vztahy mezi dítětem a jinými příbuznými a dalšími osobami

§ 927

Právo stýkat se s dítětem mají osoby příbuzné s dítětem, ať blízce či vzdáleně, jakož i osoby dítěti společensky blízké, pokud k nim dítě má citový vztah, který není jen přechodný, a pokud je zřejmé, že by nedostatek styku s těmito osobami pro dítě znamenal újmu. Také dítě má právo se stýkat s těmito osobami, pokud tyto osoby se stykem souhlasí.

HLAVA III

PORUČENSTVÍ A JINÉ FORMY PÉČE O DÍTĚ

Díl 1

Poručenství

§ 928

(1) Není-li tu žádný z rodičů, který má a vůči

svému dítěti vykonává rodičovskou odpovědnost v plném rozsahu, soud jmenuje dítěti poručníka.

(2) Poručník má vůči dítěti zásadně všechny povinnosti a práva jako rodič, ale nemá k dítěti vyživovací povinnost. S ohledem na osobu poručníka nebo poměry dítěte, jakož i s ohledem na to, z jakého důvodu rodiče nemají všechny povinnosti a práva, může být výjimečně okruh povinností a práv poručníka vymezen jinak.

§ 929

Nastane-li situace uvedená v § 928 odst. 1, vykonává poručenství orgán sociálně-právní ochrany dětí jako veřejný poručník, a to až do doby, kdy soud jmenuje dítěti poručníka nebo dokud se poručník neujme funkce.

§ 930

(1) Soud jmenuje dítěti poručníka neprodleně poté, kdy zjistí, že jde o dítě, jemuž je třeba poručníka jmenovat.

(2) Zemře-li poručník, ztratí-li schopnost nebo způsobilost poručenství vykonávat, anebo je své funkce zproštěn nebo z funkce odvolán a jiná osoba dosud nebyla do funkce poručníka jmenována, platí ustanovení § 929 obdobně.

(3) Soud neprodleně poté, co nastala situace uvedená v § 928, nebo v odstavci 1, zjišťuje, zda tu je vhodný člověk, který by mohl poručenství vykonávat. Nepodaří-li se takovou osobu najít, jmenuje soud do funkce poručníka orgán sociálně-právní ochrany dětí.

§ 931

(1) Není-li to v rozporu se zájmy dítěte, jmenuje soud poručníkem toho, koho naznačili rodiče, ledaže tato osoba poručenství odmítne. Jinak soud jmenuje poručníkem některou z osob příbuzných nebo blízkých dítěti nebo jeho rodině, ledaže rodič takovou osobu výslovně vyloučil. Není-li takové osoby, jmenuje soud poručníkem jiného vhodného člověka.

(2) Fyzická osoba, kterou soud jmenoval, může své jmenování do funkce poručníka odmítnout. Soud pak jmenuje jinou osobu.

§ 932

(1) Poručníkem lze jmenovat jen plně svéprávnou osobu, která způsobem života zaručuje, že je schopna funkci poručníka řádně vykonávat. Před jejím jmenováním do funkce poručníka soud zjistí, zda její jmenování není v rozporu se zájmem dítěte.

(2) Do funkce poručníka může soud jmenovat i dvě osoby; budou jimi zpravidla manželé.

§ 933

(1) Poručník odpovídá za řádné plnění své funkce a podléhá stálému dozoru soudu.

(2) Poručník se ujímá své funkce dnem jmenování.

(3) Do devadesáti dnů po svém jmenování předloží poručník soudu soupis jmění dítěte; soud může tuto lhůtu na žádost poručníka prodloužit, nejdéle však o šedesát dnů.

§ 934

(1) Každé rozhodnutí poručníka v nikoli běžné záležitosti týkající se dítěte musí být schváleno soudem. K právnímu jednání poručníka, k němuž schází potřebný souhlas soudu, se nepřihlíží.

(2) Poručník podává soudu pravidelně zprávy o osobě dítěte a o jeho vývoji a předkládá účty ze správy jeho jmění, a to alespoň jednou za rok, neurčí-li soud období kratší. Soud může poručníka zprostit povinnosti podávat podrobné vyúčtování spravovaného jmění, nepřesahují-li výnosy majetku pravděpodobné náklady na zachování majetku a na výchovu a výživu dítěte.

§ 935

(1) Poručenství zaniká, nabude-li alespoň jeden z rodičů poručence rodičovskou odpovědnost, popřípadě nabude-li schopnost ji vykonávat. Poručenství rovněž zaniká, nabude-li dítě svéprávnosti, nebo je-li osvojeno.

(2) Poručenská funkce zaniká smrtí poručníka, nebo rozhodnutím soudu o zproštění poručníka jeho funkce, nebo o odvolání poručníka.

§ 936

Soud zprostí poručníka funkce, požádá-li o to z důležitých důvodů, nebo stane-li se osoba, která funkci poručníka vykonávala, pro výkon funkce poručníka nezpůsobilou.

§ 937

(1) Soud odvolá poručníka, který porušuje své poručnické povinnosti.

(2) Soud zváží odvolání poručníka, zjistí-li důvody, pro které není vhodné, aby poručník svou funkci nadále vykonával.

§ 938

(1) Po skončení výkonu funkce poručníka postoupí ten, kdo funkci vykonával, bez zbytečného odkladu, nejpozději však do šesti měsíců, soudu všechno, co měl z důvodu své funkce u sebe, a předloží mu závěrečnou zprávu o výkonu poručenské funkce; její součástí je závěrečný účet ze správy jmění dítěte.

(2) Zemře-li ten, kdo vykonával funkci poručníka, postoupí jeho dědic soudu všechno, co měl zemřelý u sebe z důvodu výkonu své poručenské funkce. Není-li dědiců, má tuto povinnost každý, kdo má přístup k tomu, co měl zemřelý z důvodu výkonu své poručenské funkce u sebe.

§ 939

Je-li poručníkem člověk, který o dítě osobně pečuje tak, jako by mu bylo dítě svěřeno trvale do péče, náleží mu hmotné zabezpečení jako pěstounovi.

§ 940

Pečuje-li poručník o dítě osobně spolu se svým manželem, použijí se ustanovení o poměru rodiče a jeho manžela k dítěti obdobně.

§ 941

(1) Je-li poručníkem člověk, který o dítě osobně pečuje, a péče o jmění dítěte je značně obtížná, zejména pro rozsáhlost či rozmanitost majetkového souboru, může poručník navrhnout, aby soud jmenoval pro správu jmění dítěte opatrovníka; součástí návrhu je soupis jmění dítěte ke dni podání návrhu.

(2) Jmenuje-li soud opatrovníka podle odstavce 1, vymezí zároveň vzájemné povinnosti a práva poručníka a tohoto opatrovníka.

§ 942

Nebyl-li opatrovník pro správu jmění jmenován, použijí se ustanovení týkající se opatrovníka pro správu jmění obdobně pro poručníka, který pečuje o jmění dítěte, ledaže je v ustanoveních týkajících se poručníka stanoveno jinak.

Díl 2

Opatrovnictví dítěte

Oddíl 1

Opatrovník

§ 943

Soud jmenuje dítěti opatrovníka, hrozí-li střet zájmů dítěte na straně jedné a jiné osoby na straně druhé, nehájí-li zákonný zástupce dostatečně zájmy dítěte, nebo je-li toho v zájmu dítěte zapotřebí z jiného důvodu, anebo stanoví-li tak zákon. Jmenovaný opatrovník má právo podat návrh na zahájení řízení vždy, je-li z hlediska zájmu dítěte zapotřebí, aby soud nebo jiný orgán veřejné moci v záležitosti dítěte rozhodl.

§ 944

Pro opatrovnictví, opatrovníka a opatrovance platí ustanovení o poručenství, poručníkovi a poručenci přiměřeně.

§ 945

V rozhodnutí o jmenování opatrovníkem soud uvede zejména, proč je opatrovník jmenován, zda a jak je omezena doba, po niž má funkci vykonávat, jaká jsou jeho práva a povinnosti, a to i ve vztahu k dalším osobám, zda k některému právnímu jednání potřebuje souhlas soudu, zda a jak podává zprávy soudu, zda má právo na náhradu všech nebo některých nákladů a právo na odměnu.

§ 946

Dříve než opatrovník přistoupí v zastoupení dítěte k právnímu jednání, k jehož provedení byl jmenován, zjistí stanovisko rodiče, popřípadě poručníka, je-li to možné, i stanovisko dítěte, a je-li to vhodné, rovněž stanoviska dalších osob.

§ 947

Opatrovníka, který nebyl jmenován jen k určitému právnímu jednání, zprostí soud jeho funkce i tehdy, netrvá-li již potřeba, která vedla k jeho jmenování.

Oddíl 2

Opatrovník pro správu jmění dítěte

§ 948

V rozhodnutí o jmenování opatrovníkem pro správu jmění soud vymezí rozsah jmění, které bude tento opatrovník spravovat; rovněž zpravidla určí, jakým způsobem má s jednotlivými částmi jmění nakládat, popřípadě, jaký způsob nakládání se mu zakazuje.

§ 949

Opatrovník pro správu jmění postupuje při výkonu své funkce s péčí řádného hospodáře a nesmí podstupovat nepřiměřená rizika.

§ 950

(1) Opatrovník pro správu jmění odpovídá za řádné plnění své funkce soudu a podléhá jeho stálému dozoru.

(2) Pro právní jednání opatrovníka pro správu jmění platí ustanovení o tom, jak rodiče vykonávají správu jmění dítěte obdobně; soud určí, považuje-li to za potřebné, která právní jednání opatrovníka pro správu jmění musejí být schválena soudem.

(3) Opatrovník pro správu jmění předkládá soudu pravidelně zprávy a účty ze správy jmění, a to vždy za dobu, jejíž délku soud stanoví; tato doba nesmí být delší než jeden rok.

§ 951

(1) Opatrovník pro správu jmění má právo odečíst si z výnosu jmění dítěte potřebné náklady související se správou jmění dítěte. Nestačí-li výnos, může soud rozhodnout, že náklady budou uhrazeny z majetku.

(2) Opatrovník pro správu jmění má právo na přiměřenou odměnu z výnosu jmění dítěte; odstavec 1 platí obdobně. Výši odměny a dobu, za kterou má být odměna opatrovníkovi pro správu jmění stanovena, určí soud s ohledem na povahu výnosu jmění dítěte. Ustanovení § 903 odst. 2 platí obdobně.

§ 952

Zanikne-li opatrovnictví pro správu jmění, platí o povinnostech toho, kdo vykonával funkci opatrovníka, ustanovení § 938 odst. 1 obdobně. Zemřel-li opatrovník, použije se obdobně ustanovení § 938 odst. 2.

Díl 3

Svěření dítěte do péče jiné osoby a pěstounství

Oddíl 1

Svěření dítěte do péče jiné osoby

§ 953

(1) Nemůže-li o dítě osobně pečovat žádný z rodičů ani poručník, může soud svěřit dítě do osobní péče jiného člověka (dále jen „pečující osoba“). Rozhodnutí o svěření dítěte do péče musí být v souladu se zájmy dítěte.

(2) Svěření dítěte do osobní péče pečující osoby nenahrazuje pěstounskou péči, předpěstounskou péči ani péči, která musí předcházet osvojení. Má přednost před péčí o dítě v ústavní výchově.

§ 954

(1) Pečující osoba musí skýtat záruky řádné péče, mít bydliště na území České republiky a souhlasit se svěřením dítěte do osobní péče.

(2) Ujala-li se osobní péče o dítě osoba příbuzná nebo dítěti blízká, dá jí soud přednost před jinou osobou, ledaže to není v souladu se zájmy dítěte.

§ 955

Povinnosti a práva pečující osoby vymezí soud; jinak se přiměřeně použijí ustanovení o pěstounství.

§ 956

(1) Soud stanoví rodičům rozsah výživného s ohledem na jejich možnosti, schopnosti a majetkové poměry a povinnost platit výživné k rukám pečující osoby.

(2) Pečující osoba má právo vymáhat výživné stanovené rodičům na dítě, které má v péči, jakož i právo s výživným pro dítě hospodařit v zájmu dítěte podle jeho potřeb a v souladu s jeho zájmy. Soud může způsob hospodaření s výživným dítěte upravit, zejména určit, jaká část bude určena na spotřebu a jaká část bude dítěti spořena.

§ 957

Pokud není možné rodičům nebo ostatním příbuzným uložit vyživovací povinnost k dítěti, ustanovení § 953 až 956 se nepoužijí.

Oddíl 2
Pěstounství

§ 958

(1) Nemůže-li o dítě osobně pečovat žádný z rodičů ani poručník, může soud svěřit dítě do osobní péče pěstounovi.

(2) Pěstounská péče má přednost před péčí o dítě v ústavní výchově.

(3) Soud může svěřit dítě do pěstounské péče i na přechodnou dobu. Podrobnosti stanoví jiný zákon.

§ 959

(1) O pěstounské péči může soud rozhodnout na dobu, po kterou trvá překážka bránící rodičům v osobní péči o dítě.

(2) Rodič může požadovat dítě zpět do své osobní péče. Soud návrhu vyhoví, pokud je to v souladu se zájmy dítěte.

§ 960

(1) Rodiče mají vůči dítěti povinnosti a práva vyplývající z rodičovské odpovědnosti, s výjimkou práv a povinností, které zákon stanoví pěstounovi, ledaže soud z důvodů hodných zvláštního zřetele rozhodne jinak.

(2) Rodiče mají právo se s dítětem osobně a pravidelně stýkat i právo na informace o dítěti, ledaže soud z důvodů hodných zvláštního zřetele rozhodne jinak.

§ 961

(1) Svěření dítěte do pěstounské péče nemá vliv na trvání vyživovací povinnosti rodičů k dítěti. Soud stanoví rodičům rozsah výživného s ohledem na jejich možnosti, schopnosti a majetkové poměry a odůvodněné potřeby dítěte.

(2) Náleží-li dítěti příspěvek na úhradu jeho potřeb podle jiného zákona, přechází právo dítěte na stát. Je-li výživné vyšší než tento příspěvek, náleží rozdíl dítěti. Soud rozhodne o způsobu platby a o hospodaření s výživným.

§ 962

(1) Kdo se má stát pěstounem, musí skýtat záruky řádné péče, mít bydliště na území České republiky a musí souhlasit se svěřením dítěte do pěstounské péče.

(2) Ujala-li se osobní péče o dítě osoba příbuzná nebo dítěti blízká, dá jí soud přednost před jinou osobou, ledaže to není v souladu se zájmy dítěte.

§ 963

Soud může dítě svěřit zájemcům o pěstounskou péči do předpěstounské péče; její délku stanoví se zřetelem k okolnostem případu. Nad průběhem a úspěšností předpěstounské péče vykonává dohled.

§ 964

(1) Dítě může být svěřeno do společné pěstounské péče společným pěstounům, pokud jsou manželé.

(2) Soud, který rozhoduje o rozvodu manželství společných pěstounů, toto manželství nerozvede, dokud nebudou upraveny povinnosti a práva pěstounů pro dobu po rozvodu. Rozvodem manželství společná pěstounská péče manželů zaniká.

(3) Zemře-li jeden ze společných pěstounů, zůstává dítě v pěstounské péči pozůstalého manžela.

§ 965

(1) Se souhlasem druhého manžela může být dítě svěřeno do pěstounské péče jen jednoho z manželů.

(2) Souhlasu druhého manžela ke svěření dítěte do pěstounské péče není třeba, jestliže druhý z manželů není plně svéprávný nebo je-li opatření jeho souhlasu spojeno s těžko překonatelnou překážkou.

(3) Na osobní péči o dítě v pěstounské péči se podílí i manžel pěstouna, pokud žije v rodinné domácnosti.

§ 966

(1) Pěstoun je povinen a oprávněn o dítě osobně pečovat.

(2) Pěstoun při výchově dítěte vykonává přiměřeně povinnosti a práva rodičů. Je povinen a oprávněn rozhodovat jen o běžných záležitostech dítěte, v těchto záležitostech dítě zastupovat a spravovat jeho jmění. Má povinnost informovat rodiče dítěte o jeho podstatných záležitostech. Vyžadují-li to okolnosti, stanoví další povinnosti a práva pěstouna soud.

(3) Odstavce 1 a 2 platí obdobně pro zájemce o pěstounskou péči, kterému bylo dítě svěřeno do předpěstounské péče.

§ 967

Pěstoun má povinnost udržovat, rozvíjet a prohlubovat sounáležitost dítěte s jeho rodiči, dalšími příbuznými a osobami dítěti blízkými. Má povinnost umožnit styk rodičů s dítětem v pěstounské péči, ledaže soud stanoví jinak.

§ 968

Dítě svěřené do pěstounské péče pomáhá podle svých možností a schopností v pěstounově domácnosti; má-li vlastní příjem, přispívá i na úhradu společných potřeb rodiny.

§ 969

Dojde-li k podstatné změně poměrů nebo k neshodě mezi rodiči a pěstounem v podstatné záležitosti týkající se dítěte, může dítě, rodič nebo pěstoun navrhnout soudu změnu práv a povinností, zrušení pěstounské péče, nebo jiné rozhodnutí.

§ 970

Pěstounská péče zaniká nejpozději, nabude-li dítě plné svéprávnosti, jinak jeho zletilostí.

Díl 4

Ústavní výchova

§ 971

(1) Jsou-li výchova dítěte nebo jeho tělesný, rozumový či duševní stav, anebo jeho řádný vývoj vážně ohroženy nebo narušeny do té míry, že je to v rozporu se zájmem dítěte, anebo jsou-li tu vážné důvody, pro které rodiče dítěte nemohou jeho výchovu zabezpečit, může soud jako nezbytné opatření také nařídit ústavní výchovu. Učiní tak zejména tehdy, kdy dříve učiněná opatření nevedla k nápravě. Soud přitom vždy zvažuje, zda není na místě dát přednost svěření dítěte do péče fyzické osoby.

(2) V případě, že rodiče nemohou z vážných důvodů zabezpečit výchovu dětí na přechodnou dobu, svěří soud dítě do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, a to na dobu nejdéle šest měsíců.

(3) Nedostatečné bytové poměry nebo majetkové poměry rodičů dítěte nebo osob, kterým bylo dítě svěřeno do péče, nemohou být samy o sobě důvodem pro rozhodnutí soudu o ústavní výchově, jestliže jsou jinak rodiče způsobilí zabezpečit řádnou výchovu dítěte a plnění dalších povinností vyplývajících z jejich rodičovské odpovědnosti.

(4) Soud v rozhodnutí, kterým nařizuje ústavní výchovu, označí zařízení, do kterého má být dítě umístěno. Přitom přihlédne k zájmům dítěte a k vyjádření orgánu sociálně-právní ochrany dětí. Soud dbá na umístění dítěte co nejblíže bydlišti rodičů nebo jiných osob dítěti blízkých. To platí i tehdy, rozhoduje-li soud o přemístění dítěte do jiného zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy.

§ 972

(1) Ústavní výchovu lze nařídit nejdéle na dobu tří let. Ústavní výchovu lze před uplynutím tří let od jejího nařízení prodloužit, jestliže důvody pro nařízení ústavní výchovy stále trvají. Trvání ústavní výchovy lze prodloužit opakovaně, vždy však nejdéle na dobu tří let. Po dobu, než soud rozhodne o zrušení nebo o prodloužení ústavní výchovy, dítě zůstává v ústavní výchově, i když už uběhla doba dříve rozhodnutím soudu stanovená.

(2) Pominou-li důvody, pro které byla ústavní výchova nařízena, nebo je-li možné zajistit dítěti jinou než ústavní péči, soud neprodleně ústavní výchovu zruší a zároveň rozhodne podle okolností o tom, komu bude napříště dítě svěřeno do péče.

(3) Ústavní výchova zaniká rozhodnutím soudu o osvojení. Bylo-li rozhodnuto o svěření dítěte do péče budoucího osvojitele podle § 823 nebo 829, ústavní výchova se přerušuje.

§ 973

Bylo-li soudem rozhodnuto podle § 971, je soud povinen nejméně jednou za šest měsíců přezkoumat, zda trvají důvody pro nařízení tohoto opatření nebo zda není možné zajistit dítěti náhradní rodinnou péči. Za tím účelem zejména

a) si vyžádá zprávy příslušného orgánu sociálně-právní ochrany dětí,

b) si opatří vyjádření názoru dítěte, je-li dítě schopno si jej vytvořit a sdělit poté, co jej soud, s ohledem na jeho věk a rozumovou vyspělost, řádně poučí, a

c) vyzve rodiče dítěte k vyjádření jejich stanoviska.

§ 974

Z důležitých důvodů může soud ústavní výchovu prodloužit až o jeden rok po dosažení zletilosti.

§ 975

Rozhodne-li soud o umístění dítěte do ústavní nebo ochranné výchovy, upraví také rozsah vyživovací povinnosti rodičů.

ČÁST TŘETÍ
ABSOLUTNÍ MAJETKOVÁ PRÁVA

HLAVA I
VŠEOBECNÁ USTANOVENÍ

§ 976

Absolutní majetková práva působí vůči každému, nestanoví-li něco jiného zákon.

§ 977

Jen zákon stanoví, která práva k majetku jsou absolutní.

§ 978

Od ustanovení této části se lze odchýlit ujednáním s účinky vůči třetím osobám, jen připouští-li to zákon.

HLAVA II
VĚCNÁ PRÁVA

Díl 1
Obecná ustanovení

§ 979

Ustanovení této hlavy se použijí na věci hmotné i nehmotné, na práva však jen potud, připouští-li to jejich povaha a neplyne-li ze zákona něco jiného.

§ 980

(1) Je-li do veřejného seznamu zapsáno právo k věci, neomlouvá nikoho neznalost zapsaného údaje. Stanoví-li to právní předpis, zapíše se do veřejného seznamu kromě věcného práva i právo užívání nebo požívání, jakož i omezení rozsahu nebo způsobu užívání nebo požívání věci spoluvlastníky.

(2) Je-li právo k věci zapsáno do veřejného seznamu, má se za to, že bylo zapsáno v souladu se skutečným právním stavem. Bylo-li právo k věci z veřejného seznamu vymazáno, má se za to, že neexistuje.

§ 981

Je-li do veřejného seznamu zapsáno věcné právo k cizí věci, má přednost před věcným právem, které není z veřejného seznamu zjevné.

§ 982

(1) Pro pořadí věcných práv k cizí věci rozhoduje doba podání návrhu na zápis práva. Práva zapsaná na základě návrhů podaných v téže době mají stejné pořadí.

(2) Zřizuje-li vlastník věcné právo k vlastní věci, může před tímto právem vyhradit a do veřejného seznamu zapsat přednostní pořadí pro jiné právo; má-li být výhrada do veřejného seznamu zapsána až po zřízení věcného práva, vyžaduje se souhlas osoby, jejíž právo má být dotčeno. K zápisu práva, pro něž bylo vyhrazeno lepší pořadí, se nevyžaduje souhlas osoby, jejíž právo je výhradou omezeno, ledaže má být právo, jemuž svědčí výhrada lepšího pořadí, zapsáno do veřejného seznamu v širším rozsahu, než jak to z výhrady vyplývá.

§ 983

(1) Je-li ve veřejném seznamu zapsáno přednostní právo ke zřízení věcného práva jiné osobě a nebyl-li do jednoho roku od zápisu podán návrh na zápis práva, kterého se přednostní právo týká, může se vlastník domoci výmazu přednostního práva. Prokáže-li ten, kdo má přednostní právo, že před uplynutím lhůty podal žalobu na převod nebo jiné zřízení věcného práva, počne lhůta běžet od skončení soudního řízení; při zamítnutí žaloby však bude přednostní právo vymazáno na žádost vlastníka k okamžiku právní moci rozhodnutí.

(2) Je-li ve veřejném seznamu zapsáno přednostní právo jako podmíněné nebo s doložením času, počne lhůta podle odstavce 1 běžet dnem, kdy se přednostní právo stane vymahatelným.

§ 984

(1) Není-li stav zapsaný ve veřejném seznamu v souladu se skutečným právním stavem, svědčí zapsaný stav ve prospěch osoby, která nabyla věcné právo za úplatu v dobré víře od osoby k tomu oprávněné podle zapsaného stavu. Dobrá víra se posuzuje k době, kdy k právnímu jednání došlo; vzniká-li však věcné právo až zápisem do veřejného seznamu, pak k době podání návrhu na zápis.

(2) Pro nezbytnou cestu, výměnek a pro věcné právo vznikající ze zákona bez zřetele na stav zápisů ve veřejném seznamu se věta první odstavce 1 nepoužije.

§ 985

Není-li stav zapsaný ve veřejném seznamu v souladu se skutečným právním stavem, může se osoba, jejíž věcné právo je dotčeno, domáhat odstranění nesouladu; prokáže-li, že své právo uplatnila, zapíše se to na její žádost do veřejného seznamu. Rozhodnutí vydané o jejím věcném právu působí vůči každému, jehož právo bylo zapsáno do veřejného seznamu poté, co dotčená osoba o zápis požádala.

§ 986

(1) Kdo tvrdí, že je ve svém právu dotčen zápisem provedeným do veřejného seznamu bez právního důvodu ve prospěch jiného, může se domáhat výmazu takového zápisu a žádat, aby to bylo ve veřejném seznamu poznamenáno. Orgán, který veřejný seznam vede, vymaže poznámku spornosti zápisu, nedoloží-li žadatel ani do dvou měsíců od doručení žádosti, že své právo uplatnil u soudu.

(2) Požádal-li žadatel o poznamenání spornosti zápisu do jednoho měsíce ode dne, kdy se o zápisu dozvěděl, působí jeho právo vůči každému, komu popíraný zápis svědčí nebo kdo na jeho základě dosáhl dalšího zápisu; po uplynutí této lhůty však jen vůči tomu, kdo dosáhl zápisu, aniž byl v dobré víře.

(3) Nebyl-li žadatel o zápisu cizího práva řádně vyrozuměn, prodlužuje se lhůta podle odstavce 2 na tři roky; lhůta počne běžet ode dne, kdy byl popíraný zápis proveden.

Díl 2

Držba

§ 987

Držitelem je ten, kdo vykonává právo pro sebe.

§ 988

(1) Držet lze právo, které lze právním jednáním převést na jiného a které připouští trvalý nebo opakovaný výkon.

(2) Osobní právo není předmětem držby ani vydržení. Kdo však vykonává osobní právo poctivě, je oprávněn své domnělé právo vykonávat a hájit.

§ 989

(1) Vlastnické právo drží ten, kdo se věci ujal, aby ji měl jako vlastník.

(2) Jiné právo drží ten, kdo je počal vykonávat jako osoba, jíž takové právo podle zákona náleží, a komu jiné osoby ve shodě s ním plní.

Nabytí držby

§ 990

(1) Držbu lze nabýt bezprostředně tím, že se jí držitel ujme svou mocí. Bezprostředně se držba nabývá v rozsahu, v jakém se jí držitel skutečně ujal.

(2) Držbu lze nabýt odvozeně tím, že dosavadní držitel převede svou držbu na nového držitele, nebo tím, že se nový držitel ujme držby jako právní nástupce dosavadního držitele. Odvozeně se nabývá držba v rozsahu, v jakém ji měl dosavadní držitel a v jakém ji na nového držitele převedl.

§ 991

Řádná držba

Držba je řádná, pokud se zakládá na platném právním důvodu. Kdo se ujme držby bezprostředně, aniž ruší cizí držbu, nebo kdo se ujme držby z vůle předchozího držitele nebo na základě výroku orgánu veřejné moci, je řádným držitelem.

Poctivá držba

§ 992

(1) Kdo má z přesvědčivého důvodu za to, že mu náleží právo, které vykonává, je poctivý držitel. Nepoctivě drží ten, kdo ví nebo komu musí být z okolností zjevné, že vykonává právo, které mu nenáleží.

(2) Nepoctivost zástupce při nabytí držby nebo při jejím výkonu zástupcem činí držbu nepoctivou. To neplatí, pokud zastoupený zvláštním příkazem daným se zřetelem k této držbě zástupci nařídil, aby se držby ujal nebo aby ji vykonával.

(3) Poctivému držiteli náleží stejná práva jako držiteli řádnému.

§ 993

Pravá držba

Neprokáže-li se, že se někdo vetřel v držbu svémocně nebo že se v ni vloudil potajmu nebo lstí, anebo

že někdo usiluje proměnit v trvalé právo to, co mu bylo povoleno jen výprosou, jde o pravou držbu.

§ 994

Má se za to, že držba je řádná, poctivá a pravá.

§ 995

Bylo-li vyhověno žalobě napadající držbu nebo její poctivost, považuje se poctivý držitel za nepoctivého nejpozději od okamžiku, kdy mu byla doručena žaloba. Náhoda, která by věc u vlastníka nebyla stihla, však jde k tíži držitele, jen když spor svévolně zdržel.

Držba vlastnického práva

§ 996

(1) Poctivý držitel smí v mezích právního řádu věc držet a užívat ji, ba ji i zničit nebo s ní i jinak nakládat, a není z toho nikomu odpovědný.

(2) Poctivému držiteli náležejí všechny plody věci, jakmile se oddělí. Jeho jsou také všechny již vybrané užitky, které za držby dospěly.

§ 997

(1) Poctivému držiteli se hradí nutné náklady, jichž bylo pro trvající zachování podstaty věci potřeba, jakož i náklady vynaložené účelně a zvyšující užitečnost věci nebo její hodnotu. Náhrada náleží do výše přítomné hodnoty, pokud ta nepřevyšuje náklady skutečné.

(2) Obvyklé udržovací náklady se nehradí.

§ 998

Z nákladů učiněných poctivým držitelem ze záliby nebo pro okrasu se hradí jen tolik, o kolik se zvýšila obvyklá cena věci; dřívější držitel však může k svému prospěchu odstranit vše, co lze od věci oddělit bez zhoršení její podstaty.

§ 999

Ani poctivý držitel se nemůže domáhat, aby mu byla nahrazena cena, za kterou na sebe věc převedl.

§ 1000

Nepoctivý držitel vydá veškerý užitek, kterého držbou nabyl, a nahradí ten, který by získala zkrácená osoba, jakož i všechnu škodu, která vzešla z jeho držby.

§ 1001

Vynaloží-li nepoctivý držitel nutné náklady, jichž bylo potřeba pro zachování podstaty věci, náleží mu jejich náhrada. Pokud jde o ostatní náklady, použijí se obdobně ustanovení o nepřikázaném jednateli.

§ 1002

Držba jiných práv

Pro držitele jiných práv platí § 996 až 1001 přiměřeně.

Ochrana držby

§ 1003

Držbu není nikdo oprávněn svémocně rušit. Kdo byl v držbě rušen, může se domáhat, aby se rušitel rušení zdržel a vše uvedl v předešlý stav.

§ 1004

(1) Je-li držitel prováděním stavby ohrožen v držbě nemovité věci nebo může-li se pro to důvodně obávat následků uvedených v § 1013 a nezajistí-li se proti němu stavebník cestou práva, může se ohrožený držitel domáhat zákazu provádění stavby. Zákazu se držitel domáhat nemůže, jestliže ve správním řízení, jehož byl účastníkem, neuplatnil své námitky k žádosti o povolení takové stavby, ač tak učinit mohl.

(2) Dokud není o záležitosti rozhodnuto, může soud zakázat, aby se stavba prováděla. Hrozí-li však přímé nebezpečí, nebo dá-li žalovaný přiměřenou jistotu, že věc uvede v předešlý stav a nahradí škodu, ale žalobce jistotu za následky svého zákazu nedá, soud nezakáže, aby se zatím v provádění stavby pokračovalo, ledaže zákaz odůvodňují okolnosti případu.

§ 1005

Pro případ odstraňování stavby platí § 1004 obdobně.

Uchování držby

§ 1006

Držitel se smí svémocnému rušení vzepřít a věci, jež mu byla odňata, při rušebním činu znovu zmocnit, nepřekročí-li přitom meze nutné obrany.

§ 1007

(1) Byl-li držitel z držby vypuzen, může se na vypuditeli domáhat, aby se zdržel dalšího vypuzení a obnovil původní stav. Proti žalobě na ochranu držby lze namítnout, že žalobce získal proti žalovanému nepravou držbu nebo že ho z držby vypudil.

(2) Vypuzení z držby práv nastane, když druhá strana odepře plnit, co dosud plnila, když někdo zabrání výkonu práva, nebo již nedbá povinnosti zdržet se nějakého konání.

§ 1008

Prekluzivní lhůty

(1) Soud zamítne žalobu na ochranu nebo na uchování držby, pokud bude žaloba podána po uplynutí šesti týdnů ode dne, kdy se žalobce dozvěděl o svém právu i o osobě, která držbu ohrožuje nebo ruší, nejdéle však do jednoho roku ode dne, kdy žalobce mohl své právo uplatnit poprvé.

(2) K námitce vypuzení z držby soud nepřihlédne, pokud ji žalovaný uplatní po uplynutí lhůt stanovených v odstavci 1.

§ 1009

Zánik držby

(1) Držba zaniká, vzdá-li se jí držitel, nebo ztratí-li trvale možnost vykonávat obsah práva, které dosud vykonával. Držba rovněž zaniká, je-li z ní držitel vypuzen a neuchová si ji svépomocí nebo žalobou.

(2) Nevykonává-li držitel držbu, držba tím nezaniká. Ani smrt držitele nebo jeho zánik nepůsobí zánik držby.

§ 1010

Spoludržba

Spoludržba se řídí přiměřeně ustanoveními o držbě a o společných právech.

Díl 3

Vlastnictví

Oddíl 1

Povaha vlastnického práva a jeho rozsah

Předmět a obsah vlastnického práva

§ 1011

Vše, co někomu patří, všechny jeho věci hmotné i nehmotné, je jeho vlastnictvím.

§ 1012

Vlastník má právo se svým vlastnictvím v mezích právního řádu libovolně nakládat a jiné osoby z toho vyloučit. Vlastníku se zakazuje nad míru přiměřenou poměrům závažně rušit práva jiných osob, jakož i vykonávat takové činy, jejichž hlavním účelem je jiné osoby obtěžovat nebo poškodit.

Omezení vlastnického práva

§ 1013

(1) Vlastník se zdrží všeho, co působí, že odpad, voda, kouř, prach, plyn, pach, světlo, stín, hluk, otřesy a jiné podobné účinky (imise) vnikají na pozemek jiného vlastníka (souseda) v míře nepřiměřené místním poměrům a podstatně omezují obvyklé užívání pozemku; to platí i o vnikání zvířat. Zakazuje se přímo přivádět imise na pozemek jiného vlastníka bez ohledu na míru takových vlivů a na stupeň obtěžování souseda, ledaže se to opírá o zvláštní právní důvod.

(2) Jsou-li imise důsledkem provozu závodu nebo podobného zařízení, který byl úředně schválen, má soused právo jen na náhradu újmy v penězích, i když byla újma způsobena okolnostmi, k nimž se při úředním projednávání nepřihlédlo. To neplatí, pokud se při provádění provozu překračuje rozsah, v jakém byl úředně schválen.

§ 1014

(1) Ocitne-li se na pozemku cizí movitá věc, vydá ji vlastník pozemku bez zbytečného odkladu jejímu vlastníku, popřípadě tomu, kdo ji měl u sebe; jinak mu umožní vstoupit na svůj pozemek a věc si vyhledat a odnést. Stejně tak může vlastník stíhat na cizím pozemku chované zvíře nebo roj včel; vletí-li však roj včel do cizího obsazeného úlu, nabývá vlastník úlu vlastnické právo k roji, aniž je povinen k náhradě.

(2) Způsobí-li věc, zvíře, roj včel nebo výkon práva podle odstavce 1 na pozemku škodu, má vlastník pozemku právo na její náhradu.

§ 1015

Způsobila-li movitá věc na cizím pozemku škodu, může ji vlastník pozemku zadržet, dokud neobdrží jinou jistotu nebo náhradu škody.

§ 1016

(1) Plody spadlé ze stromů a keřů na sousední

pozemek náleží vlastníkovi sousedního pozemku. To neplatí, je-li sousední pozemek veřejným statkem.

(2) Neučiní-li to vlastník v přiměřené době poté, co ho o to soused požádal, smí soused šetrným způsobem a ve vhodné roční době odstranit kořeny nebo větve stromu přesahující na jeho pozemek, působí-li mu to škodu nebo jiné obtíže převyšující zájem na nedotčeném zachování stromu. Jemu také náleží, co z odstraněných kořenů a větví získá.

(3) Části jiných rostlin přesahující na sousední pozemek může soused odstranit šetrným způsobem bez dalších omezení.

§ 1017

(1) Má-li pro to vlastník pozemku rozumný důvod, může požadovat, aby se soused zdržel sázení stromů v těsné blízkosti společné hranice pozemků, a vysadil-li je nebo nechal-li je vzrůst, aby je odstranil. Nestanoví-li jiný právní předpis nebo neplyne-li z místních zvyklostí něco jiného, platí pro stromy dorůstající obvykle výšky přesahující 3 m jako přípustná vzdálenost od společné hranice pozemků 3 m a pro ostatní stromy 1,5 m.

(2) Ustanovení odstavce 1 se nepoužije, je-li na sousedním pozemku les nebo sad, tvoří-li stromy rozhradu nebo jedná-li se o strom zvlášť chráněný podle jiného právního předpisu.

§ 1018

Pozemek nesmí být upraven tak, aby sousední pozemek ztratil náležitou oporu, ledaže se provede jiné dostatečné upevnění.

§ 1019

(1) Vlastník pozemku má právo požadovat, aby soused upravil stavbu na sousedním pozemku tak, aby ze stavby nestékala voda nebo nepadal sníh nebo led na jeho pozemek. Stéká-li však na pozemek přirozeným způsobem z výše položeného pozemku voda, zejména pokud tam pramení či v důsledku deště nebo oblevy, nemůže soused požadovat, aby vlastník tohoto pozemku svůj pozemek upravil.

(2) Je-li pro níže položený pozemek nutný přítok vody, může soused na vlastníku výše položeného pozemku požadovat, aby odtoku vody nebránil v rozsahu, ve kterém vodu sám nepotřebuje.

§ 1020

Má-li pro to vlastník pozemku rozumný důvod, může požadovat, aby se soused zdržel zřizování stavby na sousedním pozemku v těsné blízkosti společné hranice pozemků.

§ 1021

Vlastník umožní sousedovi vstup na svůj pozemek v době, rozsahu a způsobem, které jsou nezbytné k údržbě sousedního pozemku nebo k hospodaření na něm, nelze-li tohoto účelu dosáhnout jinak; soused však nahradí vlastníku pozemku škodu tím způsobenou.

§ 1022

(1) Nemůže-li se stavba stavět nebo bourat, nebo nemůže-li se opravit nebo obnovit jinak než užitím sousedního pozemku, má vlastník právo po sousedovi požadovat, aby za přiměřenou náhradu snášel, co je pro tyto práce potřebné.

(2) Žádosti nelze vyhovět, převyšuje-li sousedův zájem na nerušeném užívání pozemku zájem na provedení prací.

§ 1023

(1) Vlastník pozemku musí snášet užívání prostoru nad pozemkem nebo pod pozemkem, je-li pro to důležitý důvod a děje-li se to takovým způsobem, že vlastník nemůže mít rozumný důvod tomu bránit.

(2) Z takového užívání cizího prostoru nemůže nikdo odvodit právo, jehož by se mohl někdo dovolávat po odpadnutí důvodu, který k užívání opravňoval; pokud však v důsledku tohoto užívání vzniklo úředně schválené zařízení, může vlastník žádat náhradu škody.

Rozhrady

§ 1024

(1) Má se za to, že ploty, zdi, meze, strouhy a jiné podobné přirozené nebo umělé rozhrady mezi sousedními pozemky jsou společné.

(2) Společnou zeď může každý užívat na své straně až do poloviny její tloušťky a zřídit v ní výklenky tam, kde na druhé straně nejsou. Nesmí však učinit nic, co zeď ohrozí nebo co sousedovi překáží v užívání jeho části.

§ 1025

Kde jsou rozhrady dvojité nebo kde je vlastnictví rozděleno, udržuje každý svým nákladem, co je jeho.

§ 1026

Vlastník není povinen znovu postavit rozpadlou zeď, plot nebo obnovit jinou rozhradu, musí ji však udržovat v dobrém stavu, hrozí-li následkem jejího poškození sousedovi škoda. Dojde-li však k takovému narušení rozhrady, že hrozí, že se hranice mezi pozemky stane neznatelná, má každý soused právo požadovat opravu nebo obnovení rozhrady.

§ 1027

Na návrh souseda a po zjištění stanoviska stavebního úřadu může soud uložit vlastníkovi pozemku povinnost pozemek oplotit, je-li to potřebné k zajištění nerušeného výkonu sousedova vlastnického práva a nebrání-li to účelnému užívání dalších pozemků.

§ 1028

Jsou-li hranice mezi pozemky neznatelné nebo pochybné, má každý soused právo požadovat, aby je soud určil podle poslední pokojné držby. Nelze-li ji zjistit, určí soud hranici podle slušného uvážení.

Nezbytná cesta

§ 1029

(1) Vlastník nemovité věci, na níž nelze řádně hospodařit či jinak ji řádně užívat proto, že není dostatečně spojena s veřejnou cestou, může žádat, aby mu soused za náhradu povolil nezbytnou cestu přes svůj pozemek.

(2) Nezbytnou cestu může soud povolit v rozsahu, který odpovídá potřebě vlastníka nemovité věci řádně ji užívat s náklady co nejmenšími, a to i jako služebnost. Zároveň musí být dbáno, aby soused byl zřízením nebo užíváním nezbytné cesty co nejméně obtěžován a jeho pozemek co nejméně zasažen. To musí být zvlášť zváženo, má-li se žadateli povolit zřízení nové cesty.

§ 1030

(1) Za nezbytnou cestu náleží úplata a odčinění újmy, není-li již kryto úplatou. Povolí-li se spoluužívání cizí soukromé cesty, zahrne úplata i zvýšené náklady na její údržbu.

(2) Vlastník nemovité věci, v jehož prospěch byla nezbytná cesta povolena, poskytne jistotu přiměřenou případné škodě způsobené na dotčeném pozemku; to neplatí, je-li zjevné, že patrná škoda na dotčeném pozemku nevznikne.

(3) Plnění podle odstavců 1 a 2 náleží především vlastníku pozemku dotčeného povolením nezbytné cesty, má-li však jím být dotčeno též věcné právo další osoby k dotčenému pozemku, poskytnou se tato plnění v přiměřeném rozsahu i jí. Další osobě, jíž bylo k dotčené nemovité věci zřízeno jiné právo, náleží náhrada za utrpěnou újmu proti vlastníkovi dotčeného pozemku; k tomu musí být přihlédnuto při stanovení úplaty podle odstavce 1.

§ 1031

Bylo-li povoleno zřídit na dotčeném pozemku nezbytnou cestu jako umělou, zřídí a udržuje ji ten, v jehož prospěch byla povolena.

§ 1032

(1) Soud nepovolí nezbytnou cestu,

a) převýší-li škoda na nemovité věci souseda zřejmě výhodu nezbytné cesty,

b) způsobil-li si nedostatek přístupu z hrubé nedbalosti či úmyslně ten, kdo o nezbytnou cestu žádá, nebo

c) žádá-li se nezbytná cesta jen za účelem pohodlnějšího spojení.

(2) Nelze povolit nezbytnou cestu přes prostor uzavřený za tím účelem, aby do něj cizí osoby neměly přístup, ani přes pozemek, kde veřejný zájem brání takovou cestu zřídit.

§ 1033

(1) Obklopuje-li nemovitou věc bez přístupu několik sousedních pozemků, povolí se nezbytná cesta jen přes jeden z nich. Přitom se uváží, přes který pozemek je nejpřirozenější přístup za současného zřetele k okolnostem stanoveným v § 1029 odst. 2.

(2) Ztratí-li nemovitá věc spojení s veřejnou cestou proto, že pozemek byl rozdělen, lze žádat nezbytnou cestu jen po osobě, která se na dělení podílela. V takovém případě se nezbytná cesta povolí bez úplaty.

§ 1034

Při pominutí příčiny, pro niž byla povolena nezbytná cesta, aniž je na oprávněné straně nějaká jiná

příčina pro zachování nezbytné cesty, soud na návrh vlastníka dotčeného pozemku nezbytnou cestu zruší.

§ 1035

(1) Při zániku práva nezbytné cesty se úplata nevrací, složená jistota se však vypořádá.

(2) Je-li úplata za nezbytnou cestu splatná ve splátkách nebo v opakujících se dávkách, zaniká povinnost platit splátky nebo dávky, které při zániku práva nezbytné cesty nejsou splatné.

§ 1036

Při potřebě zřídit nezbytnou cestu jako umělou může vlastník dotčeného pozemku požadovat, aby žadatel do svého vlastnictví převzal pozemek potřebný pro nezbytnou cestu. Tehdy se cena stanoví nejen se zřetelem k ceně postoupeného pozemku, ale i s ohledem na znehodnocení zbývajícího nemovitého majetku dotčeného vlastníka.

Vyvlastnění a omezení vlastnického práva

§ 1037

Ve stavu nouze nebo v naléhavém veřejném zájmu lze na nezbytnou dobu a v nezbytné míře použít vlastníkovu věc, pokud účelu nelze dosáhnout jinak.

§ 1038

Ve veřejném zájmu, který nelze uspokojit jinak, a jen na základě zákona lze vlastnické právo omezit nebo věc vyvlastnit.

§ 1039

(1) Za omezení vlastnického práva nebo vyvlastnění věci náleží vlastníkovi plná náhrada odpovídající míře, v jaké byl jeho majetek těmito opatřeními dotčen.

(2) Náhrada se poskytuje v penězích. Lze ji však poskytnout i jiným způsobem, pokud si to strany ujednají.

Ochrana vlastnického práva

§ 1040

(1) Kdo věc neprávem zadržuje, může být vlastníkem žalován, aby ji vydal.

(2) Žalovat o vydání věci nemůže ten, kdo věc svým jménem nabyvateli zcizil, aniž byl jejím vlastníkem, a teprve poté k ní vlastnické právo nabyl; nabytím vlastnického práva zcizitelem se nabyvatel stává vlastníkem věci.

§ 1041

(1) Kdo se domáhá, aby mu věc byla vydána, musí ji popsat takovými znaky, kterými se rozeznává od jiných věcí téhož druhu.

(2) Vydání movité věci, kterou nelze rozeznat podle odstavce 1, zejména jedná-li se o peníze nebo o cenné papíry na doručitele smíšené s jinými věcmi téhož druhu, se lze domáhat, jen lze-li z okolností seznat vlastnické právo osoby, jež právo uplatňuje, a nedostatek dobré víry osoby, na níž je požadováno vydání věci.

§ 1042

Vlastník se může domáhat ochrany proti každému, kdo neprávem do jeho vlastnického práva zasahuje nebo je ruší jinak než tím, že mu věc zadržuje.

Ochrana domnělého vlastnického práva

§ 1043

(1) Na toho, kdo nabyl držby vlastnického práva poctivě, řádně a pravým způsobem, se hledí jako na vlastníka proti tomu, kdo mu věc zadržuje či ho jinak ruší, aniž k tomu má právní důvod, nebo pokud k tomu má právní důvod stejně silný či slabší.

(2) Nabyl-li někdo držby vlastnického práva bezúplatně a jiný za úplatu, považuje se bezúplatné nabytí za slabší právní důvod.

§ 1044

Má-li někdo věc u sebe, aniž mu svědčí domněnka podle § 1043, může uplatnit právo náležející vlastníku na ochranu svým vlastním jménem.

Oddíl 2

Nabytí vlastnického práva

Pododdíl 1

Přivlastnění a nález

Přivlastnění

§ 1045

(1) Věc, která nikomu nepatří, si každý může přivlastnit, nebrání-li tomu zákon nebo právo jiného na

přivlastnění věci. Movitá věc, kterou vlastník opustil, protože ji nechce jako svou držet, nikomu nepatří.

(2) Opuštěná nemovitá věc připadá do vlastnictví státu.

§ 1046

(1) Divoké zvíře je bez pána, dokud žije na svobodě.

(2) Zajaté zvíře se stane zvířetem bez pána, jakmile získá svobodu a jeho vlastník je bez prodlení a soustavně nestíhá nebo nehledá ve snaze je znovu zajmout. Takové zvíře se však zvířetem bez pána nestane, je-li označeno takovým způsobem, že lze jeho vlastníka zjistit.

§ 1047

(1) Zkrocené zvíře, které vlastník nestíhá a které se ani samo k vlastníkovi v přiměřené době nevrátí, ač mu v tom nikdo nebrání, se stává zvířetem bez pána a smí si je přivlastnit na soukromém pozemku jeho vlastník, na veřejném statku pak kdokoli. Platí, že přiměřenou dobou pro návrat zvířete k vlastníkovi je doba šesti týdnů.

(2) Odstavec 1 se nepoužije, je-li zvíře označeno takovým způsobem, že lze jeho vlastníka zjistit.

§ 1048

Domácí zvíře se považuje za opuštěné, pokud je z okolností zřejmý vlastníkův úmysl zbavit se zvířete nebo je vyhnat. To platí i o zvířeti v zájmovém chovu.

§ 1049

Zvíře chované v zoologické zahradě a ryba v rybníku nebo podobném zařízení, které není veřejným statkem, bez pána není.

§ 1050

(1) Nevykonává-li vlastník vlastnické právo k movité věci po dobu tří let, má se za to, že ji opustil. Byla-li movitá věc, která pro vlastníka měla zřejmě jen nepatrnou hodnotu, zanechána na místě přístupném veřejnosti, považuje se za opuštěnou bez dalšího.

(2) Nevykonává-li vlastník vlastnické právo k nemovité věci po dobu deseti let, má se za to, že ji opustil.

Nález

§ 1051

Má se za to, že si každý chce podržet své vlastnictví a že nalezená věc není opuštěná. Kdo věc najde, nesmí ji bez dalšího považovat za opuštěnou a přivlastnit si ji.

§ 1052

(1) Ztracenou věc vrátí nálezce tomu, kdo ji ztratil, nebo vlastníkovi proti úhradě nutných nákladů a nálezného.

(2) Nelze-li z okolností poznat, komu má být věc vrácena, a nepovažuje-li se věc za opuštěnou, oznámí nálezce bez zbytečného odkladu nález obci, na jejímž území byla nalezena, zpravidla do tří dnů; byla-li však věc nalezena ve veřejné budově nebo ve veřejném dopravním prostředku, odevzdá nálezce nález provozovateli těchto zařízení, který se zachová podle jiných právních předpisů, a není-li jich, postupuje, jako by byl nálezcem.

§ 1053

(1) Obec vyhlásí nález obvyklým způsobem. Nepřihlásí-li se v přiměřené době ten, kdo věc ztratil a má-li věc značnou hodnotu, učiní obec vhodné opatření, aby nález vešel v širší známost.

(2) Zjistí-li obec sama vlastníka, zejména z nezaměnitelného označení věci, oznámí mu nález a vyzve ho, aby si věc převzal.

§ 1054

(1) Obec rozhodne, jak bude nalezená věc uschována. Souhlasí-li s tím nálezce či jiná osoba a je-li to vhodné, může obec rozhodnout, že věc bude uschována u této osoby. Věci značné hodnoty, zejména peníze o vyšší částce, obec odevzdá zpravidla do soudní úschovy nebo je uloží jiným vhodným způsobem.

(2) Věc, která se nedá uschovat bez patrné škody nebo kterou lze uschovat jen s nepoměrnými náklady, obec prodá ve veřejné dražbě a s výtěžkem naloží podle odstavce 1; předtím však odečte vlastní náklady s dosavadní správou věci. S neprodejnou věcí obec naloží libovolným způsobem; to neplatí, jde-li o věc, o níž nelze mít pochybnost o její výjimečnosti a hodnotě.

§ 1055

Věc nebo výtěžek za ni stržený vydá obec včetně

plodů a užitků a po odečtení nákladů a nálezného tomu, kdo věc ztratil, nebo vlastníkovi, pokud se přihlásí do jednoho roku od vyhlášení nálezu.

§ 1056

(1) Nálezné náleží nálezci i tehdy, když lze vlastníka zřejmě poznat ze znamení na věci, nebo z jiných okolností.

(2) Nálezné činí desetinu ceny nálezu. Má-li však ztracená věc hodnotu jen pro toho, kdo ji ztratil, nebo pro jejího vlastníka, náleží nálezci nálezné podle slušného uvážení.

§ 1057

(1) Nepřihlásí-li se nikdo o věc do jednoho roku od vyhlášení nálezu, může nálezce, obec nebo jiná osoba, které byla věc svěřena, nakládat s věcí jako poctivý držitel. Spočívá-li však nález v penězích, mohou je tyto osoby jen užívat; to platí i o výtěžku za věc strženém.

(2) Přihlásí-li se ten, kdo věc ztratil, nebo její vlastník po uplynutí doby jednoho roku od vyhlášení nálezu a před uplynutím tří let od vyhlášení nálezu, vydá se mu věc nebo výtěžek za ni stržený po zaplacení nákladů a nálezného.

(3) Uplynou-li tři roky od vyhlášení nálezu, nabude nálezce, obec nebo jiná osoba, které byla věc svěřena, vlastnické právo k věci nebo k výtěžku za ni strženému.

§ 1058

(1) Je-li nalezeno zvíře, u něhož je zjevné, že mělo vlastníka, oznámí nálezce nález bez zbytečného odkladu obci, nelze-li z okolností poznat, komu má být vráceno.

(2) Osoba, která nalezené zvíře opatruje, o ně pečuje jako řádný hospodář, dokud se jej neujme vlastník.

§ 1059

(1) Je-li nalezeno zvíře zjevně určené k zájmovému chovu a nepřihlásí-li se o ně nikdo do dvou měsíců od vyhlášení nálezu, nabude k němu nálezce vlastnické právo.

(2) Prohlásí-li nálezce obci, že zvíře nabýt nechce, a svěří-li obec zvíře neodvolatelně osobě, která provozuje útulek pro zvířata, může tato osoba se zvířetem volně nakládat, pokud se o ně nikdo nepřihlásí do čtyř měsíců ode dne, kdy jí bylo zvíře svěřeno. Byl-li nález vyhlášen až po předání zvířete, počne lhůta běžet od vyhlášení nálezu.

§ 1060

Prohlásí-li nálezce obci, že nalezenou věc nabýt nechce, přechází jeho právo věc nebo výtěžek za ni stržený užívat a nabýt na obec, na jejímž území byla nalezena. Nabytím vlastnického práva vzniká obci povinnost zaplatit nálezci nálezné.

§ 1061

Nálezci, který nález neoznámí, přisvojí si jej nebo jinak poruší své povinnosti, nenáleží úhrada a nálezné, ani nemůže nález užívat nebo nabýt k němu vlastnické právo podle ustanovení tohoto zákona o nálezu. Tím není dotčena jeho povinnost nahradit škodu.

§ 1062

Nalezne-li nějakou věc několik osob zároveň, jsou oprávněny i zavázány společně a nerozdílně. Spolunálezcem je i ten, kdo věc spatřil a snažil se ji dosíci, třebaže se jí dříve uchopil někdo jiný.

Nález skryté věci

§ 1063

O nálezu věci zakopané, zazděné nebo jinak skryté platí totéž, co o nálezu ztracené věci. Nálezci však nenáleží nálezné, když vlastník o úkrytu věci věděl.

§ 1064

(1) Není-li zřejmé, komu skrytá věc patří, oznámí nálezce její nalezení vlastníkovi pozemku a obci, na jejímž území byla nalezena; § 1062 platí obdobně.

(2) Nepřipadne-li skrytá věc podle jiných právních předpisů do vlastnictví státu, kraje nebo obce, ujedná si nálezce s vlastníkem pozemku, kdo z nich si věc ponechá a vyplatí druhému polovinu ceny věci. Neshodnou-li se, náleží věc vlastníku pozemku a ten nálezci zaplatí polovinu její ceny.

§ 1065

Osoba zjednaná k nalezení ztracené nebo skryté věci není nálezcem a náleží jí jen odměna za hledání, byla-li ujednána.

Pododdíl 2

Přirozený přírůstek

Přírůstek nemovité věci

§ 1066

Plody, které pozemek vydává sám od sebe, aniž je obděláván, náleží vlastníkovi pozemku. Totéž obdobně platí o přirozených plodech jiných nemovitých věcí.

§ 1067

Strom náleží tomu, z jehož pozemku vyrůstá kmen. Vyrůstá-li kmen na hranici pozemků různých vlastníků, je strom společný.

Naplavenina a strž

§ 1068

Zemina naplavená poznenáhla na břeh náleží vlastníkovi pobřežního pozemku. To platí i o přírůstcích vzniklých působením větru nebo jiných přírodních sil.

§ 1069

Velká a rozeznatelná část pozemku, kterou vodní tok odplaví k jinému břehu, se stává součástí pobřežního pozemku, pokud původní vlastník k odplavenému pozemku neuplatní své právo po dobu jednoho roku.

§ 1070

(1) Oddělí-li vodní tok od pozemku jeho část jako ostrov, je vlastník původního pozemku vlastníkem ostrova.

(2) V ostatních případech náleží ostrov vlastníku vodního koryta.

§ 1071

Vodní koryto vzniklé strží nebo v důsledku vzniku ostrova se stává vlastnictvím vlastníka původního koryta.

§ 1072

Přírůstek movité věci

Přirozený přírůstek movité věci náleží jejímu vlastníkovi.

§ 1073

(1) Plody, které vydává zvíře, náleží vlastníku zvířete.

(2) Za oplodnění zvířete lze žádat odměnu, jen byla-li ujednána.

Pododdíl 3

Umělý přírůstek

Zpracování

§ 1074

(1) Nová věc vzniklá zpracováním movitých věcí několika vlastníků tak, že zpracované věci nelze uvést do předešlého stavu buď vůbec, anebo jen se značným nákladem nebo se značnou ztrátou, náleží jako vlastníkovi tomu, kdo materiálem nebo prací nejvíc přispěl hodnotě výsledku.

(2) Vlastník nové věci zaplatí tomu, kdo vlastnické právo pozbyl, hodnotu zpracované věci a tomu, kdo se na výsledku podílel prací, odměnu za práci.

§ 1075

(1) Vlastníku věci, kterou zpracovatel nezpracoval v novou věc v dobré víře, se ponechává na vůli, zda si přisvojí novou věc a nahradí druhému, co on pozbyl, nebo zda mu věc za náhradu ponechá.

(2) Právo k volbě výhodnějšího řešení zanikne, nebude-li vykonáno do jednoho měsíce ode dne, kdy se vlastník o zpracování věcí dozvěděl.

§ 1076

(1) Nelze-li určit jediného vlastníka nové věci, náleží věc do spoluvlastnictví vlastníků zpracovaných věcí. Podíly se stanoví podle hodnot zpracovaných věcí; není-li to možné, jsou jejich podíly stejné.

(2) Spoluvlastníci zaplatí společně a nerozdílně odměnu za práci tomu, kdo věc zpracoval.

§ 1077

Použije-li se cizí věc jen na opravu jiné věci, připadne vlastníkovi opravené věci, a ten nahradí vlastníkovi zpracované věci hodnotu použité cizí věci.

Smísení

§ 1078

(1) Smísí-li se movité věci několika vlastníků tak, že obnovení předešlého stavu sice není možné, ale celek lze bez porušení podstaty rozdělit na díly, ponechává se každému na vůli, zda si oddělí poměrnou část toho, co vzniklo smísením, anebo zda bude požadovat náhradu toho, co pozbyl. Nebyl-li ten, kdo věci smísil, v dobré víře, má vlastník právo přenechat mu svůj podíl na smísené věci za plnou náhradu.

(2) Ustanovení § 1075 odst. 2 platí obdobně.

§ 1079

Při smísení movitých věcí téhož druhu, zejména dojde-li k němu při jejich úschově, se § 1078 nepoužije; na vlastníky smísených věcí přechází vlastnictví poměrné části smísených věcí.

§ 1080

Kdo se podílel na smísení cizích věcí a nebyl v dobré víře, nahradí dotčeným vlastníkům také ušlý zisk; skutečnou škodu hradí však jen v tom rozsahu, v jakém vlastníci nedosáhli její náhrady podle předchozích ustanovení.

§ 1081

Kdo z těch, kteří se na spojení věci podíleli, má novou věc u sebe, ač ji má vydat, není povinen tak učinit, dokud mu vlastník nezaplatí náhradu.

§ 1082

Společné ustanovení

Kdo je povinen poskytnout při zpracování nebo smísení náhradu jiné osobě, nemá povinnost plnit více, než kolik by byl povinen plnit při bezdůvodném obohacení.

Stavba

§ 1083

(1) Užije-li někdo cizí věc pro stavbu na svém pozemku, stane se stavba součástí pozemku. Vlastník pozemku nahradí vlastníku užité věci její hodnotu.

(2) Kdo nebyl při užití cizí věci pro stavbu v dobré víře, nahradí vlastníku užité věci také ušlý zisk; skutečnou škodu hradí však jen v tom rozsahu, v jakém vlastník nedosáhl její náhrady podle odstavce 1.

§ 1084

(1) Stavba zřízená na cizím pozemku připadá vlastníkovi pozemku.

(2) Vlastník pozemku nahradí osobě, která zřídila na cizím pozemku stavbu v dobré víře, účelně vynaložené náklady. Osoba, která v dobré víře nebyla, má táž práva a povinnosti jako nepřikázaný jednatel.

§ 1085

Soud může na návrh vlastníka pozemku rozhodnout, že ten, kdo zřídil stavbu na cizím pozemku, ač na to nemá právo, musí vlastním nákladem stavbu odstranit a uvést pozemek do předešlého stavu. Soud přitom přihlédne, zda k zřízení stavby došlo v dobré víře.

§ 1086

(1) Kdo v dobré víře zřídil na cizím pozemku stavbu, má právo domáhat se po vlastníku pozemku, který o zřizování stavby věděl a bez zbytečného odkladu ji nezakázal, aby mu pozemek převedl za obvyklou cenu. Také vlastník pozemku má právo po zřizovateli stavby požadovat, aby pozemek koupil za obvyklou cenu.

(2) Soud na návrh některé ze stran přikáže pozemek do vlastnictví zřizovatele stavby a rozhodne o jeho povinnosti zaplatit vlastníku pozemku náhradu.

§ 1087

Přestavek

(1) Zasahuje-li trvalá stavba zřízená na vlastním pozemku jen malou částí na malou část cizího pozemku, stane se část pozemku zastavěného přestavkem vlastnictvím zřizovatele stavby; to neplatí, nestavěl-li zřizovatel stavby v dobré víře.

(2) Kdo stavěl v dobré víře, nahradí vlastníku pozemku, jehož část byla zastavěna přestavkem, obvyklou cenu nabytého pozemku.

Pododdíl 4

Smíšený přírůstek

§ 1088

(1) Při osetí pozemku cizím semenem nebo osázení cizími rostlinami náleží vlastníku pozemku, co takto přibude; rostliny mu však náleží až poté, co zapustí kořeny.

(2) O náhradě za osivo a rostliny platí § 1083 a 1084 obdobně.

Pododdíl 5

Vydržení

Řádné vydržení

§ 1089

(1) Drží-li poctivý držitel vlastnické právo po určenou dobu, vydrží je a nabude věc do vlastnictví.

(2) Nepoctivost předchůdce nebrání poctivému nástupci, aby počal vydržení dnem, kdy nabyl držby.

§ 1090

(1) K vydržení se vyžaduje pravost držby a aby se držba zakládala na právním důvodu, který by postačil ke vzniku vlastnického práva, pokud by náleželo převodci nebo kdyby bylo zřízeno oprávněnou osobou.

(2) Nabyl-li zůstavitel nepravou držbu, nemůže vlastnické právo vydržet ani jeho dědic, i kdyby držel poctivě. To platí obdobně i pro všeobecného právního nástupce právnické osoby.

§ 1091

(1) K vydržení vlastnického práva k movité věci je potřebná nepřerušená držba trvající tři roky.

(2) K vydržení vlastnického práva k nemovité věci je potřebná nepřerušená držba trvající deset let.

§ 1092

Do vydržecí doby se ve prospěch vydržitele započte i doba řádné a poctivé držby jeho předchůdce.

§ 1093

Držba se přeruší, nevykonával-li ji držitel v průběhu vydržecí doby déle než jeden rok.

§ 1094

Vyžaduje-li se, aby osoba měla zákonného zástupce nebo opatrovníka, počne vydržecí doba běžet ohledně práva proti ní až ode dne, kdy zákonného zástupce nebo opatrovníka získá. Již započatá doba běží dále, avšak neskončí dříve, než uplyne jeden rok po odpadnutí překážky.

§ 1095

Mimořádné vydržení

Uplyne-li doba dvojnásobně dlouhá, než jaké by bylo jinak zapotřebí, vydrží držitel vlastnické právo, i když neprokáže právní důvod, na kterém se jeho držba zakládá. To neplatí, pokud se mu prokáže nepoctivý úmysl.

§ 1096

Započtení vydržecí doby

(1) Nabyl-li někdo poctivě držbu od poctivého držitele, jehož držba se zakládá na právním důvodu, který by postačil ke vzniku vlastnického práva (§ 1090 odst. 1), započítává se mu vydržecí doba jeho předchůdce.

(2) Při mimořádném vydržení se nástupci započte vydržecí doba poctivého předchůdce bez dalšího.

§ 1097

Zákaz vydržení

Vydržet vlastnické právo nemůže zákonný zástupce proti zastoupenému, ani zastoupený proti svému zákonnému zástupci. To platí obdobně i pro opatrovníka a opatrovance a pro poručníka a poručence.

§ 1098

Zastavení vydržecí doby

Mezi manžely nepočne vydržecí doba běžet ani neběží, dokud manželství trvá. To platí obdobně i pro osoby žijící ve společné domácnosti, zákonného zástupce a zastoupeného, opatrovníka a opatrovance i pro poručníka a poručence.

Pododdíl 6

Převod vlastnického práva

§ 1099

Vlastnické právo k věci určené jednotlivě se převádí už samotnou smlouvou k okamžiku její účinnosti, ledaže je jinak ujednáno nebo stanoveno zákonem.

§ 1100

(1) Převede-li strana postupně uzavřenými smlouvami různým osobám vlastnické právo k věci nezapsané ve veřejném seznamu, nabývá vlastnické právo osoba, které převodce vydal věc nejdříve. Není-li nikdo ta-

kový, nabývá vlastnické právo osoba, s níž byla uzavřena smlouva, která nabyla účinnosti jako první.

(2) Převede-li strana vlastnické právo k věci zapsané ve veřejném seznamu postupně několika osobám, stane se vlastníkem osoba, která je v dobré víře a jejíž vlastnické právo bylo do veřejného seznamu zapsáno jako první, a to i v případě, že její právo vzniklo později.

Převod vlastnického práva k movité věci

§ 1101

Vlastnické právo k movité věci určené podle druhu se nabývá nejdříve okamžikem, kdy lze věc určit dostatečným odlišením od jiných věcí téhož druhu.

§ 1102

Převede-li se vlastnické právo k movité věci zapsané ve veřejném seznamu, nabývá se věc do vlastnictví zápisem do takového seznamu, ledaže jiný právní předpis stanoví jinak.

§ 1103

(1) Vlastnické právo k cennému papíru na doručitele se převádí smlouvou k okamžiku jeho předání.

(2) Vlastnické právo k cennému papíru na řad se převádí rubopisem a smlouvou k okamžiku jeho předání. O náležitostech rubopisu a jeho přijetí, jakož i o tom, kdo je z rubopisu oprávněn a jak toto oprávnění prokazuje, platí ustanovení právního předpisu upravujícího směnky; převodce cenného papíru však ručí za uspokojení práv z cenného papíru, jen je-li k tomu zvlášť zavázán.

(3) Vlastnické právo k cennému papíru na jméno se převádí už samotnou smlouvou k okamžiku její účinnosti.

§ 1104

(1) Vlastnické právo k zaknihovanému cennému papíru se nabývá zápisem zaknihovaného cenného papíru na účet vlastníka.

(2) Zapisuje-li se zaknihovaný cenný papír i na účet zákazníků, nabývá se vlastnické právo k němu zápisem na účet zákazníků.

(3) Na nabývání vlastnického práva k imobilizovanému cennému papíru podle § 2413 odst. 1 se použijí obdobně ustanovení o nabývání vlastnictví k zaknihovaným cenným papírům.

§ 1105

Převod vlastnického práva k nemovité věci

Převede-li se vlastnické právo k nemovité věci zapsané ve veřejném seznamu, nabývá se věc do vlastnictví zápisem do takového seznamu.

Společná ustanovení o převodu vlastnického práva

§ 1106

Kdo nabude vlastnické právo, nabude také práva a povinnosti s věcí spojená.

§ 1107

(1) Kdo nabude vlastnické právo, přejímá také závady váznoucí na věci, které jsou zapsány ve veřejném seznamu; jiné závady přejímá, měl-li a mohl-li je z okolností zjistit nebo bylo-li to ujednáno, anebo stanoví-li tak zákon.

(2) Závady, které nepřejdou, zanikají.

§ 1108

Ustanovení § 1106 a 1107 platí obdobně také při nabytí vlastnického práva jinak než převodem.

Pododdíl 7

Nabytí vlastnického práva od neoprávněného

§ 1109

Vlastníkem věci se stane ten, kdo získal věc, která není zapsána ve veřejném seznamu, a byl vzhledem ke všem okolnostem v dobré víře v oprávnění druhé strany vlastnické právo převést na základě řádného titulu, pokud k nabytí došlo

a) ve veřejné dražbě,
b) od podnikatele při jeho podnikatelské činnosti v rámci běžného obchodního styku,
c) za úplatu od někoho, komu vlastník věc svěřil,
d) od neoprávněného dědice, jemuž bylo nabytí dědictví potvrzeno,
e) při obchodu s investičním nástrojem, cenným papírem nebo listinou vystavenými na doručitele, nebo
f) při obchodu na komoditní burze.

§ 1110

Získal-li někdo v dobré víře za úplatu použitou movitou věc od podnikatele, který při své podnikatelské činnosti v rámci běžného obchodního styku obchoduje takovými věcmi, vydá ji vlastníku, který prokáže, že věc pozbyl ztrátou nebo že mu věc byla odňata svémocně a že od ztráty nebo odnětí věci uplynuly nejvýše tři roky.

§ 1111

Získal-li někdo movitou věc za jiných okolností, než které stanoví § 1109 nebo 1110, stane se vlastníkem věci, pokud prokáže dobrou víru v oprávnění převodce převést vlastnické právo k věci. To neplatí, pokud vlastník prokáže, že věc pozbyl ztrátou nebo činem povahy úmyslného trestného činu.

§ 1112

Vlastnického práva ani dobré víry svého předchůdce se nemůže k svému prospěchu dovolat ten, kdo získal movitou věc s vědomím, že vlastnické právo bylo nabyto od neoprávněného.

§ 1113

Ustanovení § 1110 až 1112 se nepoužijí, pokud se jedná o investiční nástroj, cenný papír nebo listinu vystavené na doručitele nebo o věci nabyté ve veřejné dražbě, v dražbě při výkonu rozhodnutí nebo při provádění exekuce prodejem movitých věcí nebo o věci nabyté při obchodu na komoditní burze.

Pododdíl 8

Nabytí vlastnického práva rozhodnutím orgánu veřejné moci

§ 1114

Rozhodnutím soudu nebo jiného orgánu veřejné moci se vlastnického práva nabývá dnem, který je v něm určen. Není-li v rozhodnutí takový den určen, nabývá se vlastnického práva dnem právní moci rozhodnutí.

Díl 4

Spoluvlastnictví

Oddíl 1

Obecná ustanovení

§ 1115

(1) Osoby, jimž náleží vlastnické právo k věci společně, jsou spoluvlastníky.

(2) Ustanovení o spoluvlastnictví se použijí přiměřeně i pro společenství jiných věcných práv.

§ 1116

Vzhledem k věci jako celku, se spoluvlastníci považují za jedinou osobu a nakládají s věcí jako jediná osoba.

§ 1117

Každý spoluvlastník má právo k celé věci. Toto právo je omezeno stejným právem každého dalšího spoluvlastníka.

§ 1118

Spoluvlastníku náleží vyúčtování, jak bylo se společnou věcí nakládáno, i podíl z plodů a užitků ze společné věci.

§ 1119

Vyúčtování se lze domáhat po uplynutí doby obvyklé povaze správy společné věci, při zániku spoluvlastnictví nebo při zániku účasti v něm, anebo z jiných důležitých důvodů.

§ 1120

(1) Plody a užitky ze společné věci se dělí podle poměru podílů.

(2) Jak se naloží s plody a užitky ze společné věci, které nelze podle podílů rozdělit, určí dohoda spoluvlastníků. Nedohodnou-li se spoluvlastníci, prodají se tyto plody a užitky vhodným způsobem a výnos se rozdělí podle podílů.

Oddíl 2

Spoluvlastnický podíl

§ 1121

Každý ze spoluvlastníků je úplným vlastníkem svého podílu.

§ 1122

(1) Podíl vyjadřuje míru účasti každého spoluvlastníka na vytváření společné vůle a na právech a povinnostech vyplývajících ze spoluvlastnictví věci.

(2) Velikost podílu vyplývá z právní skutečnosti, na níž se zakládá spoluvlastnictví nebo účast spoluvlastníka ve spoluvlastnictví. To spoluvlastníkům nebrání,

aby si velikost podílů ujednali jinak; takové ujednání musí splňovat náležitosti stanovené pro převod podílu.

(3) Má se za to, že podíly jsou stejné.

§ 1123

Spoluvlastník může se svým podílem nakládat podle své vůle. Takové nakládání však nesmí být na újmu právům ostatních spoluvlastníků bez zřetele k tomu, z čeho vyplývají.

§ 1124

(1) Bylo-li spoluvlastnictví založeno pořízením pro případ smrti nebo jinou právní skutečností tak, že spoluvlastníci nemohli svá práva a povinnosti od počátku ovlivnit, a převádí-li některý ze spoluvlastníků svůj podíl, mají ostatní spoluvlastníci k podílu po dobu šesti měsíců ode dne vzniku spoluvlastnictví předkupní právo, ledaže spoluvlastník podíl převádí jinému spoluvlastníku nebo svému manželu, sourozenci nebo příbuznému v řadě přímé. Neujednají-li si spoluvlastníci, jak předkupní právo vykonají, mají právo vykoupit podíl poměrně podle velikosti podílů.

(2) Předkupní právo mají spoluvlastníci i v případě, že některý ze spoluvlastníků převádí podíl bezúplatně; tehdy mají spoluvlastníci právo podíl vykoupit za obvyklou cenu. To platí i v jiných případech zákonného předkupního práva.

§ 1125

(1) Vzniklo-li spoluvlastnictví k zemědělskému závodu pořízením pro případ smrti nebo jinou právní skutečností tak, že spoluvlastníci nemohli svá práva a povinnosti od počátku ovlivnit, a převádí-li některý ze spoluvlastníků svůj podíl, mají ostatní spoluvlastníci k podílu předkupní právo; předkupní právo se vztahuje i na dědický podíl. Neujednají-li si spoluvlastníci nebo spoludědicové, jak předkupní právo vykonají, mají právo vykoupit podíl poměrně podle velikosti podílů.

(2) Převádí-li spoluvlastník svůj podíl osobě, která by byla jeho dědicem podle ustanovení o zákonné posloupnosti dědiců, nebo jinému spoluvlastníku, odstavec 1 se nepoužije. To platí i v případě, že se spoluvlastník předkupního práva v písemné formě vzdal.

Oddíl 3
Správa společné věci

§ 1126

(1) Každý ze spoluvlastníků je oprávněn k účasti na správě společné věci.

(2) Při rozhodování o společné věci se hlasy spoluvlastníků počítají podle velikosti jejich podílů.

§ 1127

Z právního jednání týkajícího se společné věci jsou všichni spoluvlastníci oprávněni a povinni společně a nerozdílně.

§ 1128

(1) O běžné správě společné věci rozhodují spoluvlastníci většinou hlasů.

(2) Rozhodnutí má právní účinky pro všechny spoluvlastníky pouze v případě, že všichni byli vyrozuměni o potřebě rozhodnout, ledaže se jednalo o záležitost, která vyžadovala jednat okamžitě. Spoluvlastník opominutý při rozhodování o neodkladné záležitosti může navrhnout soudu, aby určil, že rozhodnutí o neodkladné záležitosti nemá vůči němu právní účinky, nelze-li po něm spravedlivě požadovat, aby je snášel.

(3) Není-li návrh podle odstavce 2 podán do třiceti dnů od přijetí rozhodnutí, právo podat jej zaniká; nebyl-li spoluvlastník o nakládání uvědoměn, běží lhůta ode dne, kdy se o rozhodnutí dozvěděl nebo dozvědět mohl.

§ 1129

(1) K rozhodnutí o významné záležitosti týkající se společné věci, zejména o jejím podstatném zlepšení nebo zhoršení, změně jejího účelu či o jejím zpracování, je třeba alespoň dvoutřetinové většiny hlasů spoluvlastníků. Nedosáhne-li se této většiny, rozhodne na návrh spoluvlastníka soud.

(2) Spoluvlastník přehlasovaný při rozhodování podle odstavce 1 může navrhnout, aby o záležitosti rozhodl soud; v rámci toho může též navrhnout, aby soud dočasně zakázal jednat podle napadeného rozhodnutí. Ustanovení § 1128 odst. 3 platí obdobně.

§ 1130

Přehlasovaný spoluvlastník, jemuž rozhodnutí hrozí těžkou újmou, zejména neúměrným omezením v užívání společné věci nebo vznikem povinnosti zřejmě nepoměrné k hodnotě jeho podílu, může soudu navrhnout, aby toto rozhodnutí zrušil. Ustanovení § 1128 odst. 3 platí obdobně.

§ 1131

Rozhodne-li většina spoluvlastníků o opatření potřebném pro zachování nebo zlepšení společné věci a zaváže-li se vůči přehlasovanému spoluvlastníku, že po něm nebude požadovat, aby se na nákladech podílel, nebo že mu nahradí veškerou újmu způsobenou přijatým opatřením a poskytne dostatečnou jistotu, nemá přehlasovaný spoluvlastník právo podle § 1130.

§ 1132

K rozhodnutí, na jehož základě má být společná věc zatížena nebo její zatížení zrušeno, a k rozhodnutí, na jehož základě mají být práva spoluvlastníků omezena na dobu delší než deset let, je třeba souhlasu všech spoluvlastníků.

§ 1133

Ke zřízení zástavního práva nebo jiné obdobné jistoty sloužící k zajištění peněžité pohledávky vzniklé při zlepšení společné věci nebo při její obnově postačí rozhodnutí alespoň dvoutřetinové většiny spoluvlastníků.

Správce společné věci

§ 1134

O volbě a odvolání správce rozhodují spoluvlastníci stejně jako o záležitostech běžné správy.

§ 1135

Správce má právní postavení příkazníka. Musí spoluvlastníkům správu vyúčtovat; náleží mu náhrada účelně vynaložených nákladů, kterou si může vybrat z výnosů spravované věci.

§ 1136

Spoluvlastník, který vynaložil na společnou věc náklad v zájmu ostatních spoluvlastníků bez jejich vyrozumění a souhlasu, může požadovat

a) poměrnou část náhrady v rozsahu zhodnocení věci, jednalo-li se o náklad, který byl spoluvlastníkům ku prospěchu,
b) náhradu nutných nákladů, jednalo-li se o náklad, který bylo třeba vynaložit na záchranu věci.

§ 1137

Svěří-li se správa několika osobám, rozhodují většinou hlasů; každá z nich má jeden hlas.

§ 1138

Dohodnou-li se spoluvlastníci nemovité věci o její správě jinak, vyžaduje dohoda formu veřejné listiny. Dohoda se založí do sbírky listin u orgánu, u něhož je nemovitá věc zapsána ve veřejném seznamu.

§ 1139

Soudní úprava poměrů spoluvlastníků

(1) Navrhne-li některý ze spoluvlastníků soudu, aby rozhodl, že rozhodnutí většiny spoluvlastníků nemá vůči němu právní účinky, aby takové rozhodnutí zrušil, nebo je nahradil svým rozhodnutím, uspořádá soud právní poměry spoluvlastníků podle slušného uvážení. Soud může zejména rozhodnout, zda se má změna uskutečnit bez výhrad, s výhradami či proti zajištění, anebo zda se uskutečnit vůbec nemá.

(2) Způsobem uvedeným v odstavci 1 soud rozhodne také tehdy, domáhá-li se jeho rozhodnutí některý ze spoluvlastníků proto, že se při rozhodování o společné věci nedosáhlo potřebné většiny.

Oddíl 4

Oddělení ze spoluvlastnictví a zrušení spoluvlastnictví

§ 1140

(1) Nikdo nemůže být nucen ve spoluvlastnictví setrvat.

(2) Každý ze spoluvlastníků může kdykoli žádat o své oddělení ze spoluvlastnictví, lze-li předmět spoluvlastnictví rozdělit, nebo o zrušení spoluvlastnictví. Nesmí tak ale žádat v nevhodnou dobu nebo jen k újmě některého ze spoluvlastníků.

§ 1141

(1) Spoluvlastnictví se zrušuje dohodou všech spoluvlastníků; dohoda musí obsahovat ujednání o způsobu vypořádání. Jedná-li se o spoluvlastnictví nemovité věci nebo závodu, vyžaduje dohoda písemnou formu.

(2) Spoluvlastníci se vypořádají rozdělením společné věci, jejím prodejem z volné ruky nebo ve veřejné dražbě s rozdělením výtěžku, anebo převedením vlastnického práva jednomu nebo více spoluvlastníkům s vyplacením ostatních.

§ 1142

(1) Jedná-li se o společnou věc, která má jako celek sloužit k určitému účelu, není její rozdělení možné.

(2) Zemědělský pozemek může být rozdělen jen tak, aby dělením vznikly pozemky účelně obdělávatelné jak vzhledem k rozloze, tak i k možnosti stálého přístupu. To neplatí, pokud má být pozemek rozdělen za účelem zřízení stavby nebo za takovým účelem, pro který lze pozemek vyvlastnit.

§ 1143

Nedohodnou-li se spoluvlastníci o zrušení spoluvlastnictví, rozhodne o něm na návrh některého ze spoluvlastníků soud. Rozhodne-li soud o zrušení spoluvlastnictví, rozhodne zároveň o způsobu vypořádání spoluvlastníků.

§ 1144

(1) Je-li to možné, rozhodne soud o rozdělení společné věci; věc ale nemůže rozdělit, snížila-li by se tím podstatně její hodnota.

(2) Rozdělení věci však nebrání nemožnost rozdělit věc na díly odpovídající přesně podílům spoluvlastníků, vyrovná-li se rozdíl v penězích.

§ 1145

Při zrušení spoluvlastnictví rozdělením společné věci může soud zřídit služebnost nebo jiné věcné právo, vyžaduje-li to řádné užívání nově vzniklé věci bývalým spoluvlastníkem.

§ 1146

Společné listiny nelze dělit. Nedohodnou-li se spoluvlastníci, u koho se uloží společné listiny, uloží je u nejstaršího spoluvlastníka, není-li tomu jinak nic na závadu. Ostatní spoluvlastníci obdrží na společný náklad úředně ověřené opisy nebo kopie.

§ 1147

Není-li rozdělení společné věci dobře možné, přikáže ji soud za přiměřenou náhradu jednomu nebo více spoluvlastníkům. Nechce-li věc žádný ze spoluvlastníků, nařídí soud prodej věci ve veřejné dražbě; v odůvodněném případě může soud rozhodnout, že věc bude dražena jen mezi spoluvlastníky.

§ 1148

(1) Při zrušení spoluvlastnictví si spoluvlastníci vzájemně vypořádají pohledávky a dluhy, které souvisejí se spoluvlastnictvím nebo se společnou věcí.

(2) Každý ze spoluvlastníků může žádat úhradu splatné pohledávky, jakož i pohledávky, jejíž splatnost nastane do jednoho roku po účinnosti dohody o zrušení spoluvlastnictví nebo po zahájení řízení o zrušení spoluvlastnictví.

(3) Prodá-li se věc, uhradí se po stržení nákladů prodeje všechny dluhy podle předchozích odstavců ještě předtím, než se mezi spoluvlastníky rozdělí výtěžek.

§ 1149

(1) Bývalí spoluvlastníci si doručí na žádost některého z nich potvrzení, jak se vypořádali, pokud dohodu o zrušení spoluvlastnictví k movité věci neuzavřeli v písemné formě.

(2) Při vypořádání spoluvlastnictví k nemovité věci zapsané do veřejného seznamu vznikají nová vlastnická práva zápisem do tohoto veřejného seznamu.

Ochrana třetích osob při rozdělení společné věci

§ 1150

Rozdělení společné věci není na újmu osobě, která má věcné právo ke společné věci.

§ 1151

Při rozdělení panující věci trvá věcné břemeno pro všechny díly zpravidla nadále, nesmí však být rozšířeno, ani se stát obtížnějším. Prospívá-li věcné břemeno jen některým dílům, zanikne vzhledem k dílům ostatním.

§ 1152

Rozdělí-li se zatížená věc a postihuje-li věcné břemeno jen některý díl, zaniká na dílech ostatních.

§ 1153

(1) Poskytuje-li právo ze služebnosti nebo jiné zatížení právo k plodům nebo užitkům, může

a) každá z oprávněných osob, pokud se dělí věc panující, nebo
b) každá z obtížených osob, pokud se dělí věc obtížená,

navrhnout, aby vykonávání upravil soud.

(2) Soud vykonávání upraví s ohledem na povahu a účel zatížení, jakož i s ohledem na hospodářské zvláštnosti jednotlivých dílů tak, aby výsledek odpovídal zásadám slušnosti a aby se zatížení nezvětšilo.

Odklad zrušení spoluvlastnictví

§ 1154

(1) Ujednají-li si spoluvlastníci, že nebudou žádat zrušení spoluvlastnictví po určitou dobu, nejvýše však po dobu deseti let, nemůže tím být vyloučeno jakékoli jiné pozdější ujednání. Byl-li odklad zrušení spoluvlastnictví ujednán na dobu delší deseti let, považuje se za ujednaný na deset let. Odklad zrušení spoluvlastnictví lze ujednat i opakovaně.

(2) Má-li ujednání odkladu zrušení spoluvlastnictví zavazovat i právní nástupce spoluvlastníků, jejichž právní nástupnictví vznikne jinak než děděním nebo přeměnou právnické osoby, musí to být výslovně ujednáno.

(3) Ujednání o odkladu zrušení spoluvlastnictví vyžaduje formu veřejné listiny; týká-li se ujednání nemovité věci zapsané do veřejného seznamu, zapíše se odklad zrušení spoluvlastnictví do veřejného seznamu.

§ 1155

(1) Na návrh spoluvlastníka může soud zrušení spoluvlastnictví odložit, má-li tím být zabráněno majetkové ztrátě nebo vážnému ohrožení oprávněného zájmu některého spoluvlastníka, a prodloužit tak trvání spoluvlastnictví, nejdéle však o dva roky.

(2) Zrušení spoluvlastnictví může být odloženo také pořízením pro případ smrti.

§ 1156

Odklad zrušení spoluvlastnictví lze později změnit dohodou spoluvlastníků, a nedojde-li k ní, rozhodnutím soudu vydaným na návrh spoluvlastníka, který prokáže, že na něm nelze spravedlivě požadovat, aby ve spoluvlastnictví setrval, anebo že se podstatně změnily okolnosti, pro něž k odkladu spoluvlastnictví došlo.

§ 1157

Odklad oddělení ze spoluvlastnictví

Pro oddělení ze spoluvlastnictví platí § 1154 až 1156 obdobně.

Oddíl 5

Bytové spoluvlastnictví

Pododdíl 1

Obecná ustanovení

§ 1158

(1) Bytové spoluvlastnictví je spoluvlastnictví nemovité věci založené vlastnictvím jednotek. Bytové spoluvlastnictví může vzniknout, pokud je součástí nemovité věci dům alespoň s dvěma byty.

(2) Co je stanoveno v tomto oddílu o bytu, platí také pro nebytový prostor, jakož i pro soubor bytů nebo nebytových prostorů.

§ 1159

Jednotka zahrnuje byt jako prostorově oddělenou část domu a podíl na společných částech nemovité věci vzájemně spojené a neoddělitelné. Jednotka je věc nemovitá.

Společné části

§ 1160

(1) Společné jsou alespoň ty části nemovité věci, které podle své povahy mají sloužit vlastníkům jednotek společně.

(2) Společnými jsou vždy pozemek, na němž byl dům zřízen, nebo věcné právo, jež vlastníkům jednotek zakládá právo mít na pozemku dům, stavební části podstatné pro zachování domu včetně jeho hlavních konstrukcí, a jeho tvaru i vzhledu, jakož i pro zachování bytu jiného vlastníka jednotky, a zařízení sloužící i jinému vlastníku jednotky k užívání bytu. To platí i v případě, že se určitá část přenechá některému vlastníku jednotky k výlučnému užívání.

§ 1161

Neurčí-li se podíly na společných částech se zřetelem k povaze, rozměrům a umístění bytu nebo jako stejné, platí, že jsou stanoveny poměrem velikosti podlahové plochy bytu k celkové podlahové ploše všech bytů v domě.

§ 1162

(1) Jsou-li podíly na společných částech určeny jinak než poměrem velikosti podlahové plochy bytu k celkové podlahové ploše všech bytů v domě nebo

než jako stejné, má vlastník jednotky právo domáhat se změny tohoto určení, pokud se okolnosti změnily tak podstatně, že určení jeho podílu na společných částech je zjevně nespravedlivé.

(2) Nedojde-li na návrh vlastníka jednotky ke změně prohlášení (§ 1169), změní prohlášení soud.

Pododdíl 2

Vznik jednotky

§ 1163

Výstavba

Zavázaly-li se k tomu strany v souvislosti se stavbou domu nebo jeho změnou, vznikne jednotka výstavbou, pokud je dům alespoň v takovém stupni rozestavěnosti, že je již navenek uzavřen obvodovými stěnami a střešní konstrukcí a byt je uzavřen obvodovými stěnami.

§ 1164

Zápis do veřejného seznamu

(1) Zápisem do veřejného seznamu jednotka vznikne, pokud vlastník nebo osoba k tomu oprávněná z jiného věcného práva prohlášením rozdělí své právo k domu a pozemku na vlastnické právo k jednotkám.

(2) Zápisem do veřejného seznamu jednotka vznikne i v případě, že si to ujednají spoluvlastníci při oddělení ze spoluvlastnictví nebo při jeho zrušení a vypořádání, nebo že si to ujednají manželé při změně rozsahu nebo při vypořádání společného jmění. Ustanovení o prohlášení se na tato ujednání použijí přiměřeně.

§ 1165

Rozhodnutí soudu

Jednotka vznikne, pokud o tom rozhodne soud při oddělení ze spoluvlastnictví, při zrušení a vypořádání spoluvlastnictví, při zúžení společného jmění nebo při vypořádání společného jmění.

Prohlášení

§ 1166

(1) Při rozdělení práva k nemovité věci na vlastnické právo k jednotkám se uvedou alespoň

a) údaje o pozemku, domu, obci a katastrálním území,

b) údaje o jednotce, zejména

1. pojmenování a označení jednotlivých bytů alespoň číslem a umístěním s určením účelu užívání,
2. určení a popis společných částí se zřetelem k jejich stavební, technické nebo uživatelské povaze a s případným určením, které z nich jsou vyhrazeny k výlučnému užívání vlastníku určité jednotky,
3. velikost podílů na společných částech,

c) jaká věcná a jiná práva a jaké závady přecházejí se vznikem vlastnického práva k jednotce na všechny vlastníky jednotek nebo na některé z nich.

(2) Má-li rozdělením vzniknout alespoň pět jednotek, z nichž mají být alespoň tři ve vlastnictví tří různých vlastníků, uvedou se v prohlášení i náležitosti stanov společenství vlastníků jednotek (dále jen „společenství vlastníků“). Nevznikne-li v souvislosti s rozdělením společenství vlastníků, určí prohlášení správce pravidla pro správu domu, pravidla pro užívání společných částí a příspěvky na náklady spojené se správou domu a pozemku.

(3) K prohlášení se přiloží půdorysy všech podlaží, popřípadě jejich schémata, určující polohu bytů a společných částí domu, spolu s údaji o podlahových plochách bytů.

§ 1167

Dojde-li k zápisu vlastnického práva k jednotkám do veřejného seznamu, nelze prohlášení prohlásit za neplatné ani nelze určit, že vlastnické právo k jednotce nevzniklo, v případě, že věcné právo k jednotce nabyla další osoba.

§ 1168

Odstranění vady prohlášení

(1) Vymezuje-li prohlášení jednotku neurčitým nebo nesprávným způsobem a neodstraní-li je původce prohlášení bez zbytečného odkladu poté, co ho na vadu upozornila osoba, která na tom má právní zájem, mohou vadu odstranit vlastníci dotčených jednotek společným prohlášením. Nedojde-li k tomu, rozhodne o odstranění vady soud na návrh osoby, která na tom má právní zájem.

(2) Určí-li prohlášení neurčitě nebo nesprávně podíl vlastníka jednotky na společných částech, nepřihlíží se k tomu.

§ 1169

Změna prohlášení

(1) Vlastníci jednotek mohou prohlášení změnit. Je-li jednotka zatížena, lze prohlášení změnit s předchozím souhlasem osoby oprávněné z věcného práva.

(2) Ke změně prohlášení se vyžaduje dohoda dotčených vlastníků jednotek o změně jejich práv a povinností uzavřená v písemné formě. Účinnosti dohoda nabývá, pokud s ní v písemné formě souhlasí vlastníci jednotek s většinou hlasů, popřípadě s kvalifikovanou většinou hlasů určenou v prohlášení, a to i když nejsou stranami dohody.

Pododdíl 3

Výstavba domu s jednotkami

§ 1170

Smlouva o výstavbě

(1) Smlouvou o výstavbě se strany zavazují podílet se společně na výstavbě, dokončení nebo na změně domu za účelem zřízení nebo změny jednotek. Pro práva a povinnosti stran platí přiměřeně ustanovení tohoto zákona o společnosti.

(2) Ve smlouvě strany ujednají alespoň

a) údaje stanovené jako náležitosti prohlášení o rozdělení práva k domu a pozemku na vlastnické právo k jednotkám,

b) způsob úhrady nákladů výstavby, popřípadě ocenění svépomocně prováděných prací,

c) velikost spoluvlastnických podílů k domu, a má-li být dům součástí pozemku, velikost spoluvlastnických podílů k pozemku, na dobu, než výstavbou vznikne první jednotka; spoluvlastnické podíly se určí ve velikosti odpovídající velikosti podílu vlastníka jednotky na společných částech, a

d) má-li výstavbou vzniknout dům alespoň s pěti jednotkami, náležitosti stanov společenství vlastníků, pokud již nebylo založeno.

(3) Smlouva vyžaduje písemnou formu.

§ 1171

Je-li smlouva o výstavbě uzavřena v době, kdy je dům již rozestavěn, ale byty ještě rozestavěny nejsou, ujednají si strany velikost spoluvlastnických podílů k nemovité věci ve velikosti odpovídající velikosti spoluvlastnických podílů budoucích vlastníků jednotek na společných částech.

§ 1172

(1) Má-li jednotka vzniknout nástavbou, přístavbou nebo stavební úpravou domu a nejsou-li v domě jednotky dosud vymezeny, ujednají strany ve smlouvě i vymezení jednotek v domě a vlastník nebo osoba k tomu oprávněná z jiného věcného práva převede na zájemce o nabytí nové jednotky spoluvlastnický podíl k nemovité věci ve velikosti odpovídající velikosti jeho spoluvlastnického podílu jako vlastníka jednotky na společných částech.

(2) Má-li vzniknout nová jednotka nebo má-li být dosavadní jednotka změněna nástavbou, přístavbou nebo stavební úpravou v domě, kde jsou jednotky již vymezeny, ujednají strany ve smlouvě i změny velikosti spoluvlastnických podílů po vzniku nové jednotky nebo změně dosavadní jednotky a jejich převody tak, aby odpovídaly nově určeným velikostem spoluvlastnických podílů.

§ 1173

Neobsahuje-li smlouva o výstavbě výslovné ujednání o odchylkách od určení jednotek, považuje se výstavba za řádnou, pokud je odchylka jen nepatrná a dotčený spoluvlastník ji měl a mohl rozumně očekávat. Nedohodnou-li se strany, rozhodne soud, jak se důsledky odchylky od určení jednotek vypořádají.

§ 1174

(1) Vznikne-li výstavbou dům, zůstanou strany až do vzniku jednotky podílovými spoluvlastníky nemovité věci.

(2) Vznikem jednotky se podílové spoluvlastnictví nemovité věci mění v bytové spoluvlastnictví.

Pododdíl 4

Práva a povinnosti vlastníka jednotky

§ 1175

(1) Vlastník jednotky má právo svobodně spravovat, výlučně užívat a uvnitř stavebně upravovat svůj byt jakož i užívat společné části, nesmí však ztížit jinému vlastníku jednotky výkon stejných práv ani ohrozit, změnit nebo poškodit společné části.

(2) Vlastník jednotky udržuje svůj byt, jak to vyžaduje nezávadný stav a dobrý vzhled domu; to platí i o společných částech, které má vlastník jednotky vyhrazeny ve výlučném užívání.

§ 1176

Vznikem vlastnického práva k jednotce vzniká vlastníku jednotky povinnost řídit se pravidly pro správu domu a pro užívání společných částí, pokud byl s těmito pravidly seznámen nebo pokud je měl a mohl znát, jakož i zajistit jejich dodržování osobami, jimž umožnil přístup do domu nebo bytu.

§ 1177

(1) Kdo nabyl jednotku do vlastnictví, oznámí to včetně své adresy a počtu osob, které budou mít v bytě domácnost, vlastníkům jednotek prostřednictvím osoby odpovědné za správu domu nejpozději do jednoho měsíce ode dne, kdy se dozvěděl nebo mohl dozvědět, že je vlastníkem. To obdobně platí i v případě změny údajů uvedených v oznámení.

(2) Vlastník jednotky oznámí bez zbytečného odkladu osobě odpovědné za správu domu změny v počtu osob, které mají v bytě domácnost a bydlí v něm po dobu, která činí v souhrnu nejméně tři měsíce v jednom kalendářním roce. To platí i tehdy, přenechal-li vlastník jednotky byt k užívání jiné osobě; v takovém případě oznámí i jméno a adresu této osoby.

§ 1178

Požádá-li o to vlastník jednotky, sdělí mu osoba odpovědná za správu domu jméno a adresu kteréhokoli vlastníka jednotky nebo nájemce v domě.

§ 1179

Vlastník jednotky má právo seznámit se, jak osoba odpovědná za správu domu hospodaří a jak dům nebo pozemek spravuje. U této osoby může vlastník jednotky nahlížet do smluv uzavřených ve věcech správy, jakož i do účetních knih a dokladů.

§ 1180

(1) Nebylo-li jinak určeno, přispívá vlastník jednotky na správu domu a pozemku ve výši odpovídající jeho podílu na společných částech. Slouží-li některá ze společných částí jen některému vlastníku jednotky k výlučnému užívání, stanoví se výše příspěvku i se zřetelem k povaze, rozměrům a umístění této části a rozsahu povinnosti vlastníka jednotky spravovat tuto část na vlastní náklad.

(2) Příspěvky určené na odměňování osoby, která dům spravuje, nebo členů jejích orgánů, na vedení účetnictví a na podobné náklady vlastní správní činnosti se rozvrhnou na každou jednotku stejně.

§ 1181

(1) Vlastník jednotky platí zálohy na plnění spojená nebo související s užíváním bytu (služby) a má právo, aby mu osoba odpovědná za správu domu zálohy včas vyúčtovala, zpravidla nejpozději do čtyř měsíců od skončení zúčtovacího období.

(2) Není-li určena doba splatnosti nedoplatku nebo přeplatku záloh, jsou splatné k témuž dni do tří měsíců po uplynutí lhůty uvedené v odstavci 1.

§ 1182

Upravuje-li vlastník jednotky stavebně svůj byt, umožní do bytu přístup pro ověření, zda stavební úpravy neohrožují, nepoškozují nebo nemění společné části, pokud byl k tomu předem vyzván osobou odpovědnou za správu domu.

§ 1183

(1) Vlastník jednotky se zdrží všeho, co brání údržbě, opravě, úpravě, přestavbě či jiné změně domu nebo pozemku, o nichž bylo řádně rozhodnuto; jsou-li prováděny uvnitř bytu nebo na společné části, která slouží výlučně k užívání vlastníka jednotky, umožní do nich přístup, pokud k tomu byl předem vyzván osobou odpovědnou za správu domu. To platí i pro umístění, údržbu a kontrolu zařízení pro měření spotřeby vody, plynu, tepla a jiných energií.

(2) Při poškození jednotky prováděním prací podle odstavce 1, nahradí vlastníku jednotky škodu společenství vlastníků, a nevzniklo-li, nahradí ji poměrně spoluvlastníci domu. Prováděl-li však tyto práce ve svém zájmu jen některý vlastník jednotky, nahradí škodu sám.

§ 1184

Na návrh osoby odpovědné za správu domu nebo dotčeného vlastníka jednotky může soud nařídit prodej jednotky toho vlastníka, který porušuje povinnost uloženou mu vykonatelným rozhodnutím soudu způsobem podstatně omezujícím nebo znemožňujícím práva ostatních vlastníků jednotek.

§ 1185

Spoluvlastnictví jednotky

(1) Vlastník jednotky může své právo k jednotce rozdělit na podíly, ledaže to bylo vyloučeno.

(2) Spoluvlastníci jednotky zmocní společného zástupce, který bude vykonávat jejich práva vůči osobě odpovědné za správu domu. To platí i v případě manželů, kteří mají jednotku ve společném jmění.

Zvláštní ustanovení o převodu jednotky

§ 1186

(1) Při převodu vlastnického práva k jednotce nevzniká osobě odpovědné za správu domu povinnost příspěvky na správu domu ke dni účinnosti převodu vypořádat.

(2) Převádí-li vlastník vlastnické právo k jednotce, doloží nabyvateli potvrzením osoby odpovědné za správu domu, jaké dluhy související se správou domu a pozemku přejdou na nabyvatele jednotky, popřípadě že takové dluhy nejsou. Za dluhy, které na nabyvatele jednotky přešly, ručí převodce osobě odpovědné za správu domu.

§ 1187

(1) Vznikla-li jednotka rozdělením práva k domu nebo pozemku na vlastnické právo k jednotkám, má nájemce bytu předkupní právo k jednotce při jejím prvním převodu. To platí i v případě nájmu nebytového prostoru, pokud byl pronajat v souvislosti s bytem v tomtéž domě. Předkupní právo zanikne, nepřijme-li nájemce nabídku do šesti měsíců od její účinnosti.

(2) Je-li nájemcem právnická osoba, ustanovení odstavce 1 se nepoužije.

§ 1188

(1) Vznikne-li jednotka v domě ve vlastnictví nebo ve spoluvlastnictví právnické osoby a je-li nájemcem člen nebo společník této právnické osoby, který se podílel prací nebo majetkovou účastí na pořízení nemovité věci, lze vlastnické právo k jednotce převést jen na něho. To platí i v případě, že se na pořízení nemovité věci podílel právní předchůdce společníka nebo člena.

(2) Vyžaduje-li jiný právní předpis k platnosti převodu stanovení hodnoty převáděného majetku na základě posudku znalce jmenovaného soudem, jeho ustanovení se nepoužijí.

Pododdíl 5

Správa domu a pozemku

§ 1189

(1) Správa domu a pozemku zahrnuje vše, co nenáleží vlastníku jednotky a co je v zájmu všech spoluvlastníků nutné nebo účelné pro řádnou péči o dům a pozemek jako funkční celek a zachování nebo zlepšení společných částí. Správa domu zahrnuje i činnosti spojené s přípravou a prováděním změn společných částí domu nástavbou, přístavbou, stavební úpravou nebo změnou v užívání, jakož i se zřízením, udržováním nebo zlepšením zařízení v domě nebo na pozemku sloužících všem spoluvlastníkům domu.

(2) Má se za to, že se správa vztahuje i na společné části, které slouží výlučně k užívání jen některému spoluvlastníku.

§ 1190

Osobou odpovědnou za správu domu a pozemku je společenství vlastníků. Nevzniklo-li společenství vlastníků, je osobou odpovědnou za správu domu správce.

Správa bez vzniku společenství vlastníků

§ 1191

Nevzniklo-li společenství vlastníků, použijí se na správu pravidla určená v prohlášení a pro rozhodování ve věcech správy se přiměřeně použijí ustanovení o shromáždění; k rozhodnutí svolá vlastníky jednotek správce.

§ 1192

(1) Má-li některý vlastník jednotky na společných částech podíl větší než poloviční, stává se správcem. Není-li takový vlastník jednotky, zvolí vlastníci jednotek správce většinou hlasů. Na návrh některého vlastníka jednotky soud správce odvolá a jmenuje nového správce, pokud je pro to důležitý důvod.

(2) Správce může samostatně činit, co je nutné k zachování spravovaného majetku; pokud je určeno něco jiného, nepřihlíží se k tomu. To neplatí pro rozhodování o záležitostech, které podle tohoto zákona náleží do působnosti shromáždění.

§ 1193

Jedná-li se o dům, kde je méně než pět jednotek,

nepřihlíží se při rozhodování vlastníků jednotek k hlasům správce převyšujícím součet hlasů všech ostatních vlastníků jednotek.

Společenství vlastníků

§ 1194

(1) Společenství vlastníků je právnická osoba založená za účelem zajišťování správy domu a pozemku; při naplňování svého účelu je způsobilé nabývat práva a zavazovat se k povinnostem. Společenství vlastníků nesmí podnikat ani se přímo či nepřímo podílet na podnikání nebo jiné činnosti podnikatelů nebo být jejich společníkem nebo členem.

(2) Členství ve společenství vlastníků je neoddělitelně spojeno s vlastnictvím jednotky. Za dluhy společenství vlastníků ručí jeho člen v poměru podle velikosti svého podílu na společných částech.

§ 1195

(1) Společenství vlastníků může nabývat majetek a nakládat s ním pouze pro účely správy domu a pozemku.

(2) K právnímu jednání, kterým společenství vlastníků zajistí dluh jiné osoby, se nepřihlíží.

§ 1196

(1) Společenství vlastníků právně jedná v mezích svého účelu s vlastníky jednotek i s třetími osobami.

(2) Vzniknou-li vlastníkům jednotek práva vadou jednotky, zastupuje společenství vlastníků vlastníky jednotek při uplatňování těchto práv.

§ 1197

Sdruží-li se společenství vlastníků s jiným společenstvím vlastníků ke spolupráci při naplňování svého účelu nebo stane-li se členem právnické osoby sdružující společenství vlastníků nebo vlastníky jednotek nebo jinak působící v oblasti bydlení, nesmí se zavázat k jiné majetkové účasti, než je poskytnutí členského vkladu nebo poskytování členských příspěvků. Zaváže-li se společenství vlastníků podílet se na ztrátě jiné osoby, hradit její dluhy nebo je zajistit, nepřihlíží se k tomu.

§ 1198

(1) Nebylo-li společenství vlastníků založeno již dříve, založí je vlastníci jednotek, kde je alespoň pět jednotek, z nichž alespoň tři jsou ve vlastnictví tří různých vlastníků, nejpozději po vzniku vlastnického práva k první převedené jednotce.

(2) Do veřejného seznamu se nezapíše vlastnické právo k další převedené jednotce, pokud není prokázán vznik společenství vlastníků. To neplatí při nabytí jednotky do vlastnictví prvním vlastníkem.

§ 1199

Je-li v domě méně než pět jednotek, může být společenství vlastníků založeno, pokud s tím souhlasí všichni vlastníci jednotek.

§ 1200

Založení společenství vlastníků

(1) Společenství vlastníků se založí schválením stanov. Nebylo-li společenství vlastníků založeno prohlášením o rozdělení práva k domu a pozemku na vlastnické právo k jednotkám nebo ujednáním ve smlouvě o výstavbě, vyžaduje se ke schválení stanov souhlas vlastníků všech jednotek.

(2) Stanovy obsahují alespoň

a) název obsahující slovo „společenství vlastníků“ a označení domu, pro který společenství vlastníků vzniklo,
b) sídlo určené v domě, pro který společenství vlastníků vzniklo; není-li to možné, na jiném vhodném místě,
c) členská práva a povinnosti vlastníků jednotek, jakož i způsob jejich uplatňování,
d) určení orgánů, jejich působnosti, počtu členů volených orgánů a jejich funkčního období, jakož i způsobu svolávání, jednání a usnášení,
e) určení prvních členů statutárního orgánu,
f) pravidla pro správu domu a pozemku a užívání společných částí,
g) pravidla pro tvorbu rozpočtu společenství, pro příspěvky na správu domu a úhradu cen služeb a pro způsob určení jejich výše placené jednotlivými vlastníky jednotek.

(3) Stanovy vyžadují formu veřejné listiny. To neplatí, zakládá-li se společenství prohlášením o rozdělení práva k domu a pozemku na vlastnické právo k jednotkám ujednáním ve smlouvě o výstavbě.

§ 1201

Bylo-li společenství vlastníků založeno prohláše-

ním o rozdělení práva k domu a pozemku na vlastnické právo k jednotkám nebo ujednáním ve smlouvě o výstavbě, nepřihlíží se k změnám stanov provedeným před vznikem společenství vlastníků.

§ 1202

(1) Dokud má některý zakladatel společenství vlastníků většinu hlasů, je správcem domu a pozemku. Pro tento účel se na strany smlouvy o výstavbě hledí jako na jednu osobu.

(2) Na správu se použijí pravidla určená v prohlášení a pro rozhodování ve věcech správy se obdobně použijí ustanovení o shromáždění. K rozhodnutí svolá vlastníky jednotek správce; při rozhodování se nepřihlíží k hlasům správce převyšujícím součet hlasů všech ostatních vlastníků jednotek.

§ 1203

Ztratí-li správce většinu hlasů, podá nejpozději do šedesáti dnů jako statutární orgán společenství vlastníků návrh na zápis společenství vlastníků do veřejného rejstříku a nejpozději do devadesáti dnů svolá shromáždění. Neučiní-li to, může tak učinit kterýkoli vlastník jednotky.

§ 1204

Vznik společenství vlastníků

Společenství vlastníků vzniká dnem zápisu do veřejného rejstříku.

§ 1205

Orgány společenství vlastníků

(1) Nejvyšší orgán společenství vlastníků je shromáždění. Statutární orgán je výbor, ledaže stanovy určí, že je statutárním orgánem předseda společenství vlastníků. Zřídí-li stanovy další orgány, nelze jim založit působnost vyhrazenou shromáždění nebo statutárnímu orgánu.

(2) Způsobilý být členem voleného orgánu nebo zástupcem právnické osoby jako člena takového orgánu je ten, kdo je plně svéprávný a je bezúhonný ve smyslu jiného právního předpisu upravujícího živnostenské podnikání.

Shromáždění

§ 1206

(1) Shromáždění tvoří všichni vlastníci jednotek. Každý z nich má počet hlasů odpovídající velikosti jeho podílu na společných částech; je-li však vlastníkem jednotky společenství vlastníků, k jeho hlasu se nepřihlíží.

(2) Shromáždění je způsobilé usnášet se za přítomnosti vlastníků jednotek, kteří mají většinu všech hlasů. K přijetí rozhodnutí se vyžaduje souhlas většiny hlasů přítomných vlastníků jednotek, ledaže stanovy nebo zákon vyžadují vyšší počet hlasů.

§ 1207

(1) Statutární orgán svolá shromáždění k zasedání tak, aby se konalo nejméně jedenkrát do roka. Statutární orgán svolá shromáždění i z podnětu vlastníků jednotek, kteří mají více než čtvrtinu všech hlasů, nejméně však dvou z nich; neučiní-li to, svolají tito vlastníci shromáždění k zasedání na náklad společenství vlastníků sami.

(2) Nejsou-li k pozvánce připojeny podklady týkající se pořadu zasedání, umožní svolavatel každému vlastníku jednotky včas se s nimi seznámit.

§ 1208

Do působnosti shromáždění patří

a) změna stanov,

b) změna prohlášení o rozdělení práva k domu a pozemku na vlastnické právo k jednotkám,

c) volba a odvolávání členů volených orgánů a rozhodování o výši jejich odměn,

d) schválení účetní závěrky, vypořádání výsledku hospodaření a zprávy o hospodaření společenství vlastníků a správě domu, jakož i celkové výše příspěvků na správu domu pro příští období a rozhodnutí o vyúčtování nebo vypořádání nevyčerpaných příspěvků,

e) schválení druhu služeb a výše záloh na jejich úhradu, jakož i způsobu rozúčtování cen služeb na jednotky,

f) rozhodování

1. o členství společenství vlastníků v právnické osobě působící v oblasti bydlení,
2. o změně účelu užívání domu nebo bytu,
3. o změně podlahové plochy bytu,
4. o úplném nebo částečném sloučení nebo rozdělení jednotek,
5. o změně podílu na společných částech,

6. o změně v určení společné části sloužící k výlučnému užívání vlastníka jednotky,
7. o opravě nebo stavební úpravě společné části, převyšují-li náklady částku stanovenou prováděcím právním předpisem; to neplatí, pokud stanovy určí něco jiného,

g) udělování předchozího souhlasu
1. k nabytí, zcizení nebo zatížení nemovitých věcí nebo k jinému nakládání s nimi,
2. k nabytí, zcizení nebo zatížení movitých věcí, jejichž hodnota převyšuje částku stanovenou prováděcím právním předpisem, nebo k jinému nakládání s nimi; to neplatí, pokud stanovy určí něco jiného,
3. k uzavření smlouvy o úvěru společenstvím vlastníků včetně schválení výše a podmínek úvěru,
4. k uzavření smlouvy o zřízení zástavního práva k jednotce, pokud dotčený vlastník jednotky v písemné formě s uzavřením zástavní smlouvy souhlasil,

h) určení osoby, která má zajišťovat některé činnosti správy domu a pozemku, i rozhodnutí o její změně, jakož i schválení smlouvy s touto osobou a schválení změny smlouvy v ujednání o ceně nebo o rozsahu činnosti,

i) rozhodování v dalších záležitostech určených stanovami nebo v záležitostech, které si shromáždění k rozhodnutí vyhradí.

§ 1209

(1) Je-li pro to důležitý důvod, může přehlasovaný vlastník jednotky nebo i společenství vlastníků, pokud je vlastníkem jednotky, navrhnout soudu, aby o záležitosti rozhodl; v rámci toho může též navrhnout, aby soud dočasně zakázal jednat podle napadeného rozhodnutí. Není-li návrh podán do tří měsíců ode dne, kdy se vlastník jednotky o rozhodnutí dozvěděl nebo dozvědět mohl, jeho právo zaniká.

(2) Je-li pro to důležitý důvod, může každý vlastník jednotky navrhnout soudu, aby rozhodl o záležitosti, která byla shromáždění řádně předložena k rozhodnutí, ale o které nebylo rozhodnuto pro nezpůsobilost shromáždění usnášet se.

Rozhodnutí mimo zasedání

§ 1210

(1) Není-li svolané shromáždění způsobilé usnášet se, může osoba, která je oprávněna shromáždění svolat, navrhnout v písemné formě do jednoho měsíce ode dne, na který bylo zasedání svoláno, aby vlastníci jednotek rozhodli o týchž záležitostech mimo zasedání.

(2) V jiných případech lze mimo zasedání rozhodnout, pokud to připustí stanovy.

§ 1211

Návrh musí obsahovat alespoň návrh usnesení, podklady potřebné pro jeho posouzení nebo údaj, kde jsou uveřejněny, a údaj o lhůtě, ve které se má vlastník jednotky vyjádřit. Neurčí-li stanovy delší lhůtu, platí, že lhůta činí patnáct dní.

§ 1212

K platnosti hlasování se vyžaduje vyjádření vlastníka jednotky s uvedením dne, měsíce a roku, kdy bylo učiněno, podepsané vlastní rukou na listině obsahující plné znění návrhu rozhodnutí.

§ 1213

Statutární orgán oznámí vlastníkům jednotek v písemné formě výsledek hlasování, a pokud bylo usnesení přijato, oznámí jim i celý obsah přijatého usnesení. Neučiní-li to bez zbytečného odkladu, může oznámení učinit na náklady společenství vlastníků ten, kdo usnesení navrhl.

§ 1214

Rozhodnutí se přijímá většinou hlasů všech vlastníků jednotek, ledaže stanovy vyžadují vyšší počet hlasů. Mění-li se však všem vlastníkům jednotek velikost podílů na společných částech nebo mění-li se poměr výše příspěvků na správu domu a pozemku jinak než v důsledku změny podílů na společných částech, vyžaduje se souhlas všech vlastníků jednotek.

Zrušení společenství vlastníků

§ 1215

(1) Společenství vlastníků se zrušuje dnem zániku vlastnického práva ke všem jednotkám v domě.

(2) Rozhodnutím vlastníků jednotek lze společenství vlastníků zrušit, pokud bylo založeno dobrovolně nebo pokud počet jednotek v domě klesl na méně než pět. V takovém případě vlastníci jednotek přijmou pravidla pro správu domu a pozemku a pro příspěvky na ni.

§ 1216

Při zrušení společenství vlastníků se neprovádí likvidace. Práva a povinnosti společenství vlastníků přecházejí dnem jeho zániku na vlastníky jednotek v poměru stanoveném podle podílu každého vlastníka jednotky na společných částech.

Pododdíl 6

Zrušení bytového spoluvlastnictví

§ 1217

(1) Dohodnou-li se vlastníci jednotek o přeměně bytového vlastnictví v podílové spoluvlastnictví nemovité věci, změní se bytové vlastnictví v podílové spoluvlastnictví zápisem do veřejného seznamu. Má se za to, že se velikost spoluvlastnického podílu každého spoluvlastníka rovná velikosti podílu, jaký měl jako vlastník jednotky na společných částech.

(2) Jsou-li všechny jednotky v domě ve společném jmění a dohodnou-li se manželé o přeměně bytového vlastnictví na vlastnictví nemovité věci ve společném jmění, změní se bytové vlastnictví ve vlastnictví nemovité věci ve společném jmění zápisem do veřejného seznamu.

(3) Dohoda podle odstavců 1 a 2 vyžaduje písemnou formu.

§ 1218

(1) Má-li ke všem jednotkám v domě vlastnické právo jediný vlastník a prohlásí-li, že mění vlastnické právo k jednotkám na vlastnické právo k nemovité věci, bytové vlastnictví zanikne zápisem do veřejného seznamu.

(2) Prohlášení vyžaduje písemnou formu.

§ 1219

Je-li jednotka zatížena, vyžaduje se k platnosti dohody nebo prohlášení o zrušení bytového vlastnictví souhlas osoby oprávněné z věcného práva udělený v písemné formě.

Pododdíl 7

Společná ustanovení

§ 1220

(1) Změní-li se prohlášení, vyhotoví jeho úplné znění osoba odpovědná za správu domu a bez zbytečného odkladu je založí do sbírky listin u orgánu, u něhož je nemovitá věc zapsána ve veřejném seznamu; to platí i v případě, že jsou náležitosti prohlášení obsaženy ve smlouvě o výstavbě.

(2) Je-li osoba odpovědná za správu domu zapsána do veřejného rejstříku, založí bez zbytečného odkladu prohlášení v úplném znění i do sbírky listin u orgánu, který vede veřejný rejstřík.

§ 1221

Nevyplývá-li z ustanovení o společenství vlastníků něco jiného, použijí se přiměřeně ustanovení o spolku. Nepoužijí se však ustanovení o shromáždění delegátů, dílčích členských schůzích ani o náhradní členské schůzi.

§ 1222

Prováděcí právní předpis stanoví, jakým způsobem se vypočte podlahová plocha bytu v jednotce, o kterých částech nemovité věci se má za to, že jsou společné, a podrobnosti o činnostech týkajících se správy domu a pozemku.

Oddíl 6

Přídatné spoluvlastnictví

Obecná ustanovení

§ 1223

(1) Věc náležící společně několika vlastníkům samostatných věcí určených k takovému užívání, že tyto věci vytvářejí místně i účelem vymezený celek, a která slouží společnému účelu tak, že bez ní není užívání samostatných věcí dobře možné, je v přídatném spoluvlastnictví těchto vlastníků. Týká-li se přídatné spoluvlastnictví nemovité věci zapisované do veřejného seznamu, zapíše se do veřejného seznamu i přídatné spoluvlastnictví.

(2) Ustanovení o přídatném spoluvlastnictví se použijí přiměřeně i na zařízení pořízené nebo jinak nabyté vlastníky uvedenými v odstavci 1 společným nákladem tak, aby sloužilo jim všem.

§ 1224

(1) Věc v přídatném spoluvlastnictví nesmí být proti vůli některého ze spoluvlastníků odňata společnému účelu.

(2) Zatížit lze věc v přídatném spoluvlastnictví jen způsobem, který nebrání jejímu využití společnému účelu.

§ 1225

(1) Žádnému ze spoluvlastníků nelze bránit

v účasti na využití věci v přídatném spoluvlastnictví způsobem, který společnému účelu odpovídá a nebrání jejímu využití ostatními spoluvlastníky.

(2) Vzdání se práva účasti na využití věci v přídatném spoluvlastnictví některým spoluvlastníkem nemá účinky pro jeho právní nástupce.

§ 1226

Slouží-li věc v přídatném spoluvlastnictví k společnému využití pozemků, stanoví se podíly spoluvlastníků na společné věci poměrem výměry pozemků. To spoluvlastníkům nebrání, aby si velikost podílů ujednali jinak.

§ 1227

(1) Podíl na věci v přídatném spoluvlastnictví lze převést jen za současného převodu vlastnického práva k věci, k jejímuž využití věc v přídatném spoluvlastnictví slouží. Převádí-li se vlastnické právo k takové věci, platí, že se převod vztahuje i na podíl na věci v přídatném spoluvlastnictví.

(2) To platí i pro zatížení předkupním právem, právem zpětné koupě nebo obdobným způsobem, jakož i pro zřízení zástavního práva nebo obdobné jistoty.

§ 1228

(1) Oddělit se z přídatného spoluvlastnictví lze za podmínky, že věc, k jejímuž využití věc v přídatném spoluvlastnictví až dosud sloužila, zanikla nebo změnila svůj účel tak, že věc v přídatném spoluvlastnictví už není potřebná.

(2) Ze stejného důvodu může kterýkoli z dalších spoluvlastníků navrhnout soudu, aby účast spoluvlastníka v přídatném spoluvlastnictví zrušil a přikázal jeho podíl za náhradu zbývajícím spoluvlastníkům podle poměru jejich podílů.

§ 1229

Pozbude-li věc v přídatném spoluvlastnictví svůj účel, zanikne přídatné spoluvlastnictví a spoluvlastníci se vypořádají podle obecných ustanovení o zrušení spoluvlastnictví. Dokud tento účel trvá, nelze přídatné spoluvlastnictví zrušit.

Správa věci v přídatném spoluvlastnictví

§ 1230

Nedohodnou-li se spoluvlastníci jinak, zvolí k běžné správě věci v přídatném spoluvlastnictví jednoho ze spoluvlastníků jako správce. Není-li správce spoluvlastníky zvolen ani po třech měsících, jmenuje ho na návrh kteréhokoli spoluvlastníka soud.

§ 1231

(1) Nedojde-li k jiné dohodě, volí spoluvlastníci správce většinou hlasů; každý spoluvlastník má jeden hlas.

(2) Spoluvlastník, který pro zvolení správce nehlasoval, může navrhnout soudu, aby správce odvolal, jsou-li pro to důležité důvody, a aby jmenoval správcem jiného spoluvlastníka. Není-li návrh podán do třiceti dnů od přijetí rozhodnutí, právo podat jej zaniká.

§ 1232

Ujme-li se spoluvlastník běžné správy věci v přídatném spoluvlastnictví o své vůli a žádný z ostatních spoluvlastníků tomu po dobu tří měsíců neodporuje, ani nepodá návrh podle § 1230, hledí se na něho, jako by byl správcem zvolen.

§ 1233

(1) Není-li jiného ujednání, postačí k odvolání správce většina hlasů spoluvlastníků; byl-li však správce jmenován soudem, mohou ho spoluvlastníci odvolat alespoň dvěma třetinami hlasů spoluvlastníků.

(2) Ať již byl správce povolán jakkoli, odvolá ho z důležitého důvodu soud na návrh podaný spoluvlastníky, kteří mají alespoň třetinu hlasů.

§ 1234

Z právního jednání správce v záležitostech běžné správy jsou spoluvlastníci i správce oprávněni a zavázáni společně a nerozdílně.

§ 1235

(1) Na správu věci v přídatném spoluvlastnictví přispívají spoluvlastníci poměrně podle velikosti svých podílů. Na náklady spojené se správou věci v přídatném spoluvlastnictví složí spoluvlastníci k rukám správce přiměřenou zálohu; není-li jiné dohody, je záloha splatná k 31. lednu.

(2) Kolik má činit úhrn záloh, rozhodnou spoluvlastníci většinou hlasů. Nepřijmou-li spoluvlastníci takové rozhodnutí do konce předcházejícího roku, platí, že byl úhrn záloh pro další rok stanoven částkou slo-

ženou na zálohách v posledním roce zvýšenou o desetinu. Není-li možné úhrn záloh takto stanovit, určí jej na návrh správce soud.

Oddíl 7

Zvláštní ustanovení o společenství jmění

§ 1236

Nabude-li věc do vlastnictví více osob spojených na základě smlouvy, zákona nebo jiné právní skutečnosti ve společenství, ať již se jedná o manžele, osoby spojené v rodinné společenství, společenství dědiců nebo jiná obdobná společenství, platí, že má každá z těchto osob právo k celé věci.

§ 1237

Práva a povinnosti vlastníků spojených ve společenství se řídí ustanoveními, podle kterých bylo společenství zřízeno. Ustanovení § 1238 a 1239 se použijí, není-li stanoveno něco jiného.

§ 1238

(1) Není-li ujednáno něco jiného, vyžaduje se k výkonu vlastnických práv a k nakládání se společnou věcí jednomyslné rozhodnutí všech zúčastněných.

(2) Není-li ujednáno něco jiného, nelze se domáhat rozdělení společné věci, dokud společenství trvá, ani nakládat s podílem na společné věci.

§ 1239

Vlastnické právo ke společné věci zaniká jejím zcizením, nebo zánikem společenství; pro vypořádání se použijí ustanovení o spoluvlastnictví.

Díl 5

Věcná práva k cizím věcem

Oddíl 1

Právo stavby

Pododdíl 1

Obecná ustanovení

§ 1240

(1) Pozemek může být zatížen věcným právem jiné osoby (stavebníka) mít na povrchu nebo pod povrchem pozemku stavbu. Nezáleží na tom, zda se jedná o stavbu již zřízenou či dosud nezřízenou.

(2) Právo stavby může být zřízeno tak, že se vztahuje i na pozemek, kterého sice není pro stavbu zapotřebí, ale slouží k jejímu lepšímu užívání.

§ 1241

Právo stavby nelze zřídit k pozemku, na kterém vázne právo příčící se účelu stavby. Je-li pozemek zatížen zástavním právem, lze jej zatížit právem stavby jen se souhlasem zástavního věřitele.

§ 1242

Právo stavby je věc nemovitá. Stavba vyhovující právu stavby je jeho součástí, ale také podléhá ustanovením o nemovitých věcech.

Pododdíl 2

Vznik a zánik práva stavby

§ 1243

(1) Právo stavby se nabývá smlouvou, vydržením, anebo, stanoví-li tak zákon, rozhodnutím orgánu veřejné moci.

(2) Právo stavby zřízené smlouvou vzniká zápisem do veřejného seznamu. Zápisu do veřejného seznamu podléhá i právo stavby vzniklé rozhodnutím orgánu veřejné moci.

§ 1244

(1) Právo stavby lze zřídit jen jako dočasné; nesmí být zřízeno na více než 99 let. Poslední den doby, na kterou je právo stavby zřízeno, musí být patrný z veřejného seznamu.

(2) Nabyl-li stavebník právo stavby vydržením, nabývá je na dobu 40 let. Jsou-li pro to spravedlivé důvody, může soud dobu, na kterou je právo stavby zřízeno, k návrhu dotčené strany zkrátit nebo prodloužit.

§ 1245

Trvání práva stavby lze prodloužit se souhlasem osob, pro které jsou na pozemku zapsána zatížení v pořadí za právem stavby.

§ 1246

Právo stavby nelze omezit rozvazovací podmín-

kou; byla-li rozvazovací podmínka ujednána, nepřihlíží se k ní.

§ 1247

Bylo-li právo stavby zřízeno za úplatu a ujednala-li se úplata v opětujících se dávkách jako stavební plat, zatěžuje právo stavby jako reálné břemeno. Nepřihlíží se k ujednání, podle kterého změny výše stavebního platu závisí na nejisté budoucí události; to neplatí, ujedná-li se závislost výše stavebního platu na míře zhodnocování a znehodnocování peněz.

§ 1248

Zřekne-li se stavebník práva stavby, může vlastník zatíženého pozemku převést na základě listin prokazujících tuto skutečnost právo stavby na dobu, která ještě neuplynula, na sebe nebo na jinou osobu.

§ 1249

Při zániku práva stavby předtím, než uplyne jeho doba, nastanou právní následky výmazu práva stavby vůči věcnému právu náležejícímu osobě, pro kterou bylo k právu stavby do veřejného seznamu zapsáno věcné právo, až zánikem tohoto věcného práva. Jestliže však tato osoba k výmazu udělí souhlas, nastanou právní následky výmazu práva stavby vůči jejímu věcnému právu již tímto výmazem.

Pododdíl 3

Právní poměry z práva stavby

§ 1250

Co do stavby vyhovující právu stavby má stavebník stejná práva jako vlastník; pokud se jedná o jiné užívání pozemku zatíženého právem stavby, má stejná práva jako požívatel, ledaže je ujednáno něco jiného.

§ 1251

(1) Smlouva může stavebníku uložit, aby stavbu provedl do určité doby.

(2) Není-li nic jiného ujednáno, má stavebník povinnost udržovat stavbu v dobrém stavu. Smlouva může stavebníku uložit povinnost stavbu pojistit.

(3) Vlastníku pozemku může být vyhrazeno schválení určitého faktického nebo právního jednání stavebníka, avšak ani je-li to vlastníku pozemku vyhrazeno, nemůže odepřít souhlas k právnímu jednání, které není k jeho újmě.

§ 1252

(1) Právo stavby lze převést i zatížit.

(2) Vyhradí-li si vlastník pozemku souhlas k zatížení práva stavby, zapíše se výhrada do veřejného seznamu. V takovém případě lze do veřejného seznamu zapsat zatížení práva stavby jen se souhlasem vlastníka pozemku.

§ 1253

Právo stavby přechází na dědice i na jiného všeobecného právního nástupce.

§ 1254

Stavebník má předkupní právo k pozemku a vlastník pozemku má předkupní právo k právu stavby. Ujednají-li si strany něco jiného, zapíše se to do veřejného seznamu.

§ 1255

Není-li nic jiného ujednáno, dá vlastník stavebního pozemku stavebníkovi při zániku práva stavby uplynutím doby, na kterou bylo zřízeno, za stavbu náhradu. Náhrada činí polovinu hodnoty stavby v době zániku práva stavby, ledaže si strany ujednají jinak.

§ 1256

Zástavní a jiná práva váznoucí na právu stavby postihují náhradu.

Oddíl 2

Věcná břemena

Pododdíl 1

Obecná ustanovení o služebnostech

§ 1257

(1) Věc může být zatížena služebností, která postihuje vlastníka věci jako věcné právo tak, že musí ve prospěch jiného něco trpět nebo něčeho se zdržet.

(2) Vlastník může zatížit svůj pozemek služebností ve prospěch jiného svého pozemku.

§ 1258

Služebnost zahrnuje vše, co je nutné k jejímu výkonu. Není-li obsah nebo rozsah služebnosti určen,

posoudí se podle místní zvyklosti; není-li ani ta, má se za to, že je rozsah nebo obsah spíše menší než větší.

§ 1259

Kdo je oprávněn ze služebnosti, může se domáhat ochrany svého práva; § 1040 až 1043 se použijí obdobně.

Pododdíl 2

Nabytí služebnosti

§ 1260

(1) Služebnost se nabývá smlouvou, pořízením pro případ smrti nebo vydržením po dobu potřebnou k vydržení vlastnického práva k věci, která má být služebností zatížena. Ze zákona nebo rozhodnutím orgánu veřejné moci se služebnost nabývá v případech stanovených zákonem.

(2) Při vydržení služebnosti odpovídající veřejnému statku je vydržitelkou obec, na jejímž území se věc nalézá.

§ 1261

Pozemek určený k plnění funkcí lesa lze zatížit pozemkovou služebností, služebností pastvy nebo služebností braní lesních plodů jen smlouvou, pořízením pro případ smrti nebo rozhodnutím orgánu veřejné moci. Taková služebnost může být zřízena jen jako vykupitelná a podmínky výkupu musí být již při zřízení služebnosti předem určeny.

§ 1262

(1) Zřizuje-li se právním jednáním služebnost k věci zapsané ve veřejném seznamu, vzniká zápisem do takového seznamu. Vzniká-li služebnost k věci zapsané do veřejného seznamu na základě jiné právní skutečnosti, zapíše se do veřejného seznamu i v takovém případě.

(2) Zřizuje-li se služebnost k věci nezapsané ve veřejném seznamu, vzniká účinností smlouvy.

Pododdíl 3

Právní poměry ze služebnosti

§ 1263

Oprávněná osoba nese náklad na zachování a opravy věci, která je pro služebnost určena. Užívá-li však věci i ten, kdo je služebností obtížen, je povinen na náklad poměrně přispívat, anebo se užívání zdržet.

§ 1264

(1) Není-li míra služebnosti určena, rozhoduje potřeba panujícího pozemku.

(2) Služebnost se nemění změnou v rozsahu služebné nebo panující věci, ani změnou hospodaření na panujícím pozemku.

§ 1265

(1) Pozemkovou služebnost nelze spojit s jiným panujícím pozemkem.

(2) Osobní služebnost nelze převést na jinou osobu.

(3) K prostoru pod povrchem lze zřídit užívací věcná práva jako zcizitelná a dědičná.

§ 1266

K věci lze zřídit i několik služebností, pokud není novější právo na újmu právům starším.

Pododdíl 4

Některé pozemkové služebnosti

Služebnost inženýrské sítě

§ 1267

(1) Služebnost inženýrské sítě zakládá právo vlastním nákladem a vhodným i bezpečným způsobem zřídit na služebném pozemku nebo přes něj vést vodovodní, kanalizační, energetické nebo jiné vedení, provozovat je a udržovat. Vlastník pozemku se zdrží všeho, co vede k ohrožení inženýrské sítě, a je-li to s ním předem projednáno, umožní oprávněné osobě vstup na pozemek po nezbytnou dobu a v nutném rozsahu za účelem prohlídky nebo údržby inženýrské sítě.

(2) Je-li to výslovně ujednáno, zahrnuje služebnost právo zřídit, mít a udržovat na služebném pozemku také potřebné obslužné zařízení, jakož i právo provádět na inženýrské síti úpravy za účelem její modernizace nebo zlepšení její výkonnosti.

(3) Oprávněná osoba zpřístupní vlastníku pozemku dokumentaci inženýrské sítě v ujednaném rozsahu, a není-li ujednán, v rozsahu nutném k ochraně jeho oprávněných zájmů.

§ 1268

Nesnese-li záležitost při náhlém poškození inženýrské sítě odkladu, obstará její opravu oprávněná osoba i bez předchozího projednání; dotčeným osobám však neprodleně oznámí provádění opravy, její místo označí a zabezpečí. Po skončení prací uvede služebný pozemek na vlastní náklad do předešlého stavu a nahradí škodu způsobenou provedením prací.

§ 1269

Opora cizí stavby

Kdo je povinen nést tíži cizí stavby, přispěje také poměrně na udržování zdí nebo podpěr, není však povinen k podpěře panujícího pozemku.

§ 1270

Služebnost okapu

(1) Kdo má služebnost okapu, má právo svádět dešťovou vodu ze své střechy na cizí nemovitou věc buď volně nebo ve žlabu; svou střechu smí zvýšit jen tehdy, neztíží-li tím služebnost.

(2) Kdo má služebnost okapu, musí svodní žlab, byl-li zřízen, udržovat v dobrém stavu. Také musí, napadne-li mnoho sněhu, sníh včas odklidit.

§ 1271

Právo na svod dešťové vody

(1) Kdo má právo na svod dešťové vody ze sousední střechy na svůj pozemek, hradí sám náklady na zařízení k tomu potřebná.

(2) Je-li k svodu potřebná strouha nebo podobné zařízení, nese náklady na jejich zřízení a údržbu vlastník panujícího pozemku.

§ 1272

Právo na vodu

(1) Kdo má právo na vodu na cizím pozemku, má k ní také přístup.

(2) Kdo má právo svádět vodu z cizího pozemku na svůj nebo ze svého pozemku na cizí, může na svůj náklad zřídit a udržovat zařízení k tomu potřebná; jejich rozsah se řídí potřebou panujícího pozemku.

§ 1273

Služebnost rozlivu

(1) Služebnost rozlivu zakládá vlastníku vodního díla, které umožňuje řízený rozliv povodně, právo rozlévat na služebném pozemku vodu. Služebnost zahrnuje i právo vlastníka vodního díla mít a udržovat na služebném pozemku obslužná zařízení, a je-li to výslovně ujednáno, provádět na nich i na vodním díle úpravy za účelem jejich modernizace nebo zlepšení jejich výkonnosti.

(2) Vlastník pozemku se zdrží všeho, co vede k ohrožení vodního díla a obslužných zařízení, a je-li to s ním předem projednáno, umožní oprávněné osobě vstup na pozemek po nezbytnou dobu a v nutném rozsahu.

(3) Ustanovení § 1267 odst. 3 a § 1268 se použijí obdobně.

Služebnost stezky, průhonu a cesty

§ 1274

(1) Služebnost stezky zakládá právo chodit po ní nebo se po ní dopravovat lidskou silou a právo, aby po stezce jiní přicházeli k oprávněné osobě a odcházeli od ní nebo se lidskou silou dopravovali.

(2) Služebnost stezky neobsahuje právo vjíždět na služebný pozemek na zvířatech ani vláčet po služebném pozemku břemena.

§ 1275

(1) Služebnost průhonu zakládá právo hnát zvířata přes služebný pozemek. Se služebností průhonu je spojeno i právo jezdit jinými než motorovými vozidly.

(2) Je-li služebným pozemkem pozemek určený k plnění funkcí lesa, zakazuje se zřídit služebnost průhonu dobytka. Rozhodne-li orgán veřejné moci, že je služebný pozemek určen k plnění funkcí lesa až po zřízení takové služebnosti, služebnost zaniká.

§ 1276

(1) Služebnost cesty zakládá právo jezdit přes služebný pozemek jakýmikoli vozidly.

(2) Ve služebnosti cesty není obsaženo právo průhonu.

(3) Osoba, které přísluší služebnost cesty, přispívá poměrně k udržování cesty včetně lávek a mostů. Vlastník služebného pozemku přispívá, jen když tato zařízení užívá.

§ 1277

Plocha pro výkon služebnosti stezky, cesty nebo průhonu musí být přiměřená potřebě a místu. Stanou-li se stezka, cesta nebo průhon působením náhody neschůdnými, lze se domáhat, aby byla vykázána náhradní plocha, než budou uvedeny v předešlý stav.

Právo pastvy

§ 1278

Není-li určen druh, počet dobytka nebo rozsah a čas pastvy, když se právo pastvy zřídilo, chrání se pokojná desetiletá držba. Jsou-li pochybnosti, použijí se ustanovení § 1279 až 1282.

§ 1279

(1) Právo pastvy se vztahuje na každý druh hospodářských zvířat, nikoli však na prasata a drůbež. Zvířata nadměrně znečištěná, nemocná nebo cizí jsou z pastvy vyloučena.

(2) Je-li služebným pozemkem pozemek s lesními porosty, zakazuje se zřídit služebnost pastvy dobytka.

§ 1280

(1) Mění-li se počet paseného dobytka v posledních deseti letech, je rozhodný průměr za první tři léta pastvy. Není-li ani tento počet zřejmý, stanoví se podle zásad slušnosti přiměřeně k rozsahu a jakosti pastvy; oprávněná osoba však nemůže na služebném pozemku pást více dobytka, než kolik ho může přezimovat s pící dodanou panujícím pozemkem.

(2) Do počtu podle odstavce 1 se nevčítají sající mláďata.

§ 1281

Doba pastvy se řídí místní zvyklostí; řádné hospodaření na pozemku se však pasením nesmí omezit nebo ztížit.

§ 1282

(1) Právo pastvy nezahrnuje jiné užívání. Nevylučuje zpravidla ani vlastníka služebného pozemku z práva spolupastvy.

(2) Hrozí-li škoda, musí být dobytek hlídán.

Pododdíl 5

Užívací právo

§ 1283

Služebností užívacího práva se uživateli poskytuje právo užívat cizí věc pro jeho vlastní potřebu a potřebu jeho domácnosti. Změní-li se tyto potřeby po zřízení služebnosti, nezakládá to uživateli právo na její rozšíření.

§ 1284

Vlastníku věci náležejí všechny užitky, které může brát bez zkrácení práva uživatele. Vlastník však nese všechny její závady a musí věc udržovat v dobrém stavu. Přesahují-li náklady užitek, který vlastníkovi zbývá, musí uživatel buď tyto zvýšené náklady nést, anebo od užívání upustit.

Požívací právo

§ 1285

Služebností požívacího práva se poživateli poskytuje právo užívat cizí věc a brát z ní plody a užitky; poživatel má právo i na mimořádný výnos z věci. Při výkonu těchto práv je poživatel povinen šetřit podstatu věci.

§ 1286

Na skrytou věc nalezenou v pozemku poživatel právo nemá.

§ 1287

Poživatel přejímá všechny závady, které na věci vázly v době, kdy byla služebnost zřízena. Nese také náklady, bez nichž by se plodů a užitků nedosáhlo.

§ 1288

Poživatel udržuje věc ve stavu, v jakém ji převzal, a hradí obvyklé udržovací náklady na věc včetně její obnovy a obvyklého pojištění proti škodám. Zmenší-li se přesto řádným užíváním věci její hodnota bez viny poživatele, není za to poživatel odpovědný.

§ 1289

(1) Vlastník může po upozornění poživatele provést na svůj náklad stavební práce, jejichž nutnost vyvolaly náhoda nebo stáří stavby; v takovém případě

poživatel zaplatí vlastníku úplatu stanovenou podle míry, jakým se požívání zlepšilo.

(2) Nemůže-li nebo nechce-li vlastník stavební práce provést, je poživatel oprávněn provést je sám a po skončeném požívání se domáhat stejné náhrady jako poctivý držitel.

§ 1290

Poživatel je povinen snášet stavební práce, i když nejsou nutné, nestane-li se tím jeho právu újma, anebo nahradí-li se mu všechna škoda.

§ 1291

Vlastník hradí poživateli náklad, jímž byla věc zlepšena, za stejných podmínek, jako by byl povinen hradit jej nezmocněnému jednateli. Vynaložil-li poživatel náklady ze záliby nebo pro okrasu, má poživatel stejná práva a povinnosti jako poctivý držitel.

§ 1292

Má se za to, že věc, když ji poživatel obdržel, byla prostřední jakosti, ve stavu způsobilém k řádnému užívání a že při ní bylo vše, co je k takovému užívání třeba.

§ 1293

Když skončí požívání, náležejí plody ještě neoddělené vlastníkovi. Vlastník však nahradí, co na ně poživatel vynaložil, podle ustanovení o poctivém držiteli. Na jiné užitky má poživatel právo podle toho, jak dlouho požívání trvalo.

Společná ustanovení

§ 1294

Zřídí-li se užívací nebo požívací právo k zuživatelným zastupitelným věcem, může uživatel nebo poživatel s věcmi nakládat podle své libosti. Když jeho právo skončí, vrátí stejné množství věcí téhož druhu a jakosti.

§ 1295

(1) Uživatel nebo poživatel jistiny uložené na úrok má právo jen na tento úrok. Úrok náleží uživateli nebo poživateli i z jistiny, která následkem nějaké změny nastoupí na místo jistiny dřívější.

(2) Uživatel nebo poživatel a věřitel rozhodují společně, má-li se co s jistinou podniknout. Nedohodnou-li se, rozhodne soud.

(3) Dlužník se dluhu zprostí jen splacením jistiny společně věřiteli a tomu, kdo je jejím uživatelem nebo poživatelem. Každý z obou, věřitel i uživatel nebo poživatel, se může domáhat jen toho, aby se pro oba složila jistina do notářské nebo soudní úschovy.

§ 1296

Vlastník se nemůže domáhat na uživateli nebo poživateli, aby zajistil podstatu, ledaže jí hrozí nebezpečí. Nebude-li jistota dána, může se vlastník popřípadě domáhat vydání věci za slušné odbytné.

Služebnost bytu

§ 1297

Je-li zřízena služebnost bytu, má se za to, že byla zřízena jako služebnost užívání.

§ 1298

Vlastníku náleží právo volně nakládat se všemi částmi domu, na které se služebnost bytu nevztahuje, a nesmí mu být znesnadněn potřebný dohled.

Pododdíl 6

Zánik služebnosti

§ 1299

(1) Služebnost zaniká trvalou změnou, pro kterou služebná věc již nemůže sloužit panujícímu pozemku nebo oprávněné osobě.

(2) Při trvalé změně vyvolávající hrubý nepoměr mezi zatížením služebné věci a výhodou panujícího pozemku nebo oprávněné osoby se vlastník služebné věci může domáhat omezení nebo zrušení služebnosti za přiměřenou náhradu.

§ 1300

(1) Dohodnou-li se strany o zrušení služebnosti zapsané ve veřejném seznamu, zanikne služebnost výmazem z veřejného seznamu.

(2) Dobu, na kterou byla někomu zřízena služebnost, lze ujednat i tak, že služebnost zanikne, dosáhne-li nějaká jiná osoba určitého věku. V takovém případě se má za to, že dřívější smrt této osoby nemá na trvání služebnosti vliv.

§ 1301

Spojením vlastnictví panující a služebné věci v jedné osobě služebnost nezaniká.

§ 1302

(1) Osobní služebnost zaniká smrtí oprávněné osoby; při rozšíření služebnosti i na dědice se má za to, že jimi jsou zákonní dědicové první třídy. Nabyla-li osobní služebnost právnická osoba, trvá služebnost potud, pokud trvá tato osoba.

(2) Slouží-li služebnost provozu závodu, nezaniká převodem nebo přechodem závodu nebo takové jeho části, která bude provozována jako samostatný závod.

Pododdíl 7

Reálná břemena

§ 1303

(1) Je-li věc zapsána do veřejného seznamu, může být zatížena reálným břemenem tak, že dočasný vlastník věci je jako dlužník zavázán vůči oprávněné osobě něco jí dávat nebo něco konat.

(2) Pro totéž reálné břemeno lze zatížit i několik věcí.

§ 1304

Časově neomezené reálné břemeno může být zřízeno jen jako vykupitelné a podmínky výkupu musí být předem určeny již při zřízení reálného břemene.

§ 1305

Zřizuje-li se reálné břemeno právním jednáním, vzniká zápisem do veřejného seznamu.

§ 1306

Záleží-li reálné břemeno v opakovaném plnění, může být zadržená dávka nebo její náhrada požadována jak po osobě, za jejíhož vlastnického práva dávka dospěla, tak od přítomného vlastníka, avšak jen z věci reálným břemenem zatížené.

§ 1307

(1) Vlastník zatížené věci se zdrží všeho, čím by se věc zhoršila k újmě osoby oprávněné z reálného břemene.

(2) Nedostačuje-li věc reálnému břemeni z viny jejího vlastníka nebo pro nedostatek, který vyjde najevo teprve později, tou měrou, jak se mělo při jeho zřízení za to, napraví vlastník tento stav složením jistoty nebo jinak, aby osoba oprávněná z reálného břemene neutrpěla újmu.

§ 1308

O zániku reálných břemen platí obdobně ustanovení o zániku služebností.

Oddíl 3

Zástavní právo

Pododdíl 1

Obecná ustanovení

§ 1309

(1) Při zajištění dluhu zástavním právem vznikne věřiteli oprávnění, nesplní-li dlužník dluh řádně a včas, uspokojit se z výtěžku zpeněžení zástavy do ujednané výše, a není-li tato ujednána, do výše pohledávky s příslušenstvím ke dni zpeněžení zástavy.

(2) Ujednání zakazující zřídit zástavní právo má účinky vůči třetí osobě, jen je-li tento zákaz zapsán do rejstříku zástav podle jiného právního předpisu nebo do veřejného seznamu, anebo byl-li jí znám.

§ 1310

(1) Zástavou může být každá věc, s níž lze obchodovat.

(2) Zástavní právo lze zřídit i k věci, k níž zástavnímu dlužníku vznikne vlastnické právo teprve v budoucnu. Je-li taková věc zapsána ve veřejném seznamu nebo v rejstříku zástav, zapíše se k ní zástavní právo, pokud s tím vlastník věci souhlasí.

§ 1311

(1) Zástavním právem lze zajistit dluh o určité výši nebo dluh, jehož výši lze určit kdykoli v době trvání zástavního práva. Zástavním právem lze zajistit dluh peněžitý i nepeněžitý, podmíněný nebo i takový, který má vzniknout teprve v budoucnu.

(2) Zástavním právem lze zajistit i dluhy určitého druhu vznikající dlužníkovi vůči zástavnímu věřiteli v určité době nebo i různé dluhy vznikající vůči zástavnímu věřiteli z téhož právního důvodu.

Pododdíl 2
Zastavení

§ 1312

(1) Zástavní právo se zřizuje zástavní smlouvou. V ní strany ujednají, co je zástavou a pro jaký dluh je zástavní právo zřízeno; zajišťuje-li se dluh ještě nedospělý nebo více dluhů, postačí ujednat, do jaké nejvyšší výše jistiny se zajištění poskytuje.

(2) Zástava může být určena jednotlivě, nebo jiným způsobem tak, aby ji bylo možné určit kdykoli v době trvání zástavního práva.

§ 1313

Zástavní právo zajišťuje dluh a jeho příslušenství; je-li to zvlášť ujednáno, pak i smluvní pokutu.

§ 1314

(1) Není-li movitá věc jako zástava odevzdána zástavnímu věřiteli, nebo osobě třetí, aby ji pro zástavního věřitele opatrovala, vyžaduje se pro zástavní smlouvu písemná forma.

(2) Zástavní smlouva vyžaduje formu veřejné listiny,

a) je-li zástavou závod nebo jiná věc hromadná,
b) je-li zástavou nemovitá věc, která nepodléhá zápisu do veřejného seznamu, nebo
c) má-li zástavní právo k movité věci vzniknout zápisem do rejstříku zástav.

§ 1315

Zakázaná ujednání

(1) Zakazují se ujednání, podle kterých dlužník nebo zástavce nesmí zástavu vyplatit.

(2) Dokud zajištěný dluh nedospěje, zakazuje se ujednat, že

a) zástavní věřitel se nebude domáhat uspokojení ze zástavy,
b) věřitel může zástavu zpeněžit libovolným způsobem nebo si ji za libovolnou, anebo předem určenou cenu může ponechat nebo
c) věřitel může brát ze zástavy plody nebo užitky.

(3) Je-li zástavcem nebo zástavním dlužníkem spotřebitel nebo člověk, který je malým nebo středním podnikatelem, nepřihlíží se k ujednání s obsahem uvedeným v odstavci 2 písm. b), ať již k němu došlo před dospělostí zajištěného dluhu nebo i poté, co zajištěný dluh dospěl.

§ 1316

Zástavní právo k věci zapsané ve veřejném seznamu vzniká zápisem v tomto seznamu, ledaže jiný právní předpis stanoví jinak.

§ 1317

(1) Zástavní právo k movité věci vznikne odevzdáním zástavnímu věřiteli. Požádá-li o to zástavce, vydá mu věřitel zástavní list, v němž zástavu popíše tak, aby byla od jiných věcí dostatečně odlišena.

(2) Odevzdání movité věci lze nahradit znamením tak, že se věc označí jako zastavená. Vzniklo-li zástavní právo označením, lze se jej dovolat vůči třetí osobě, pokud nebyla v dobré víře; jinak se má za to, že věc označená nebyla.

§ 1318

Určí-li tak zástavní smlouva, vznikne zástavní právo k movité věci tím, že zástavce nebo zástavní věřitel odevzdá věc třetí osobě, aby ji opatrovala pro zástavního věřitele a zástavního dlužníka. Není-li jinak ujednáno, hradí zástavce náklady s tím spojené.

§ 1319

(1) Určí-li tak zástavní smlouva, vznikne zástavní právo k movité věci zápisem do rejstříku zástav.

(2) Zástavní právo k nemovité věci nezapisované do veřejného seznamu, k závodu a movité věci hromadné vznikne zápisem do rejstříku zástav.

(3) Zápis do rejstříku zástav provede notář, který sepsal zástavní smlouvu, bez zbytečného odkladu po uzavření zástavní smlouvy.

Zastavení podílu v korporaci

§ 1320

(1) Lze-li podíl v korporaci volně převést, lze k němu zřídit i zástavní právo; lze-li podíl převést jen za určitých podmínek, vyžaduje se splnění týchž podmínek při jeho zastavení. To neplatí v případě, že zastavení podílu společenská smlouva zakáže nebo omezí.

(2) Je-li podíl představován cenným papírem, je způsobilou zástavou jen tento cenný papír.

§ 1321

Ke smlouvě, kterou korporace přijímá do zástavy vlastní podíl, se nepřihlíží.

§ 1322

(1) Zástavní právo k podílu vzniká zápisem do veřejného rejstříku, ve kterém je korporace zapsána.

(2) Zástavce nebo zástavní věřitel oznámí korporaci vznik zástavního práva bez zbytečného odkladu; oznámení se však nevyžaduje, dal-li příslušný orgán korporace k zastavení podílu souhlas.

§ 1323

Je-li s podílem spojeno hlasovací právo, může je zástavní věřitel vykonávat, jen pokud to bylo ujednáno.

§ 1324

(1) Dospěje-li pohledávka, nabývá zástavní věřitel právo na peněžitá a jiná věcná plnění vyplývající z účasti na korporaci až do výše zajištěného dluhu. Tato plnění se na úhradu dluhu započítávají, ledaže si strany ujednají něco jiného.

(2) Popírá-li osobní dlužník nebo zástavní dlužník v soudním řízení výši nebo existenci dluhu, poskytne se plnění podle odstavce 1 bez zbytečného odkladu poté, co o výši nebo existenci dluhu rozhodne soud; do této doby není v prodlení osoba, která má plnění poskytnout.

§ 1325

Zástavní věřitel oznámí započetí výkonu zástavního práva všem společníkům. Mají-li tito společníci k podílu předkupní právo, předkupní právo zanikne, neuplatní-li je společníci při zpeněžení zástavy.

§ 1326

Bylo-li to ujednáno, nabývá zástavní věřitel zastavený podíl okamžikem, kdy byl jeho pokus o zpeněžení podílu při výkonu zástavního práva neúspěšný. Nebylo-li ujednáno, že zástavní věřitel již tímto okamžikem nabývá zastavený podíl, může zástavní věřitel od tohoto okamžiku vykonávat společnická práva spojená s podílem.

§ 1327

(1) Byl-li zástavní věřitel při pokusu o zpeněžení podílu neúspěšný, může se na zástavním dlužníku domáhat, aby na něho za obvyklých obchodních podmínek převedl zastavený podíl na úhradu dluhu. Neuplatní-li zástavní věřitel své právo do jednoho měsíce ode dne, kdy byl jeho pokus o zpeněžení podílu neúspěšný, jeho právo zaniká.

(2) Nepřevede-li zástavní dlužník podíl zástavnímu věřiteli do jednoho měsíce ode dne, kdy byl k tomu vyzván, může se zástavní věřitel domáhat, aby obsah smlouvy určil soud.

Zastavení cenného papíru nebo zaknihovaného cenného papíru

§ 1328

(1) Zástavní právo k cennému papíru vznikne jeho odevzdáním zástavnímu věřiteli. Určí-li tak zástavní smlouva, vznikne zástavní právo k cennému papíru tím, že zástavce nebo zástavní věřitel předá cenný papír a stejnopis zástavní smlouvy třetí osobě, aby pro ně zástavu opatrovala.

(2) Ke vzniku zástavního práva k cennému papíru na řad je potřebný i zástavní rubopis obsahující doložku „k zastavení“ nebo jiná slova stejného významu a označení zástavního věřitele.

(3) Ujednají-li strany, že zástavní právo k cennému papíru na doručitele vznikne zápisem zástavního práva do rejstříku zástav, vyžaduje se odevzdání zástavy osobě, která zástavní právo do rejstříku zástav zapíše, na dobu trvání zástavního práva.

§ 1329

(1) Je-li cenný papír již v úschově, vznikne zástavní právo oznámením zástavního věřitele nebo zástavce doručeným schovateli společně se stejnopisem zástavní smlouvy. Od doručení oznámení platí, že je cenný papír uschován pro zástavního věřitele i zástavního dlužníka společně. Ustanovení § 1328 odst. 2 tím není dotčeno.

(2) Kdo uschoval cenný papír podnikatelským způsobem, vyznačí jeho zastavení ve své evidenci tak, aby z ní bylo zřejmé, kdo je zástavní věřitel; uloží jej odděleně, ledaže se jedná o hromadnou úschovu.

§ 1330

Nalézá-li se cenný papír již při zastavení u třetí osoby na základě smlouvy s jeho vlastníkem, může být cenný papír za trvání zástavního práva vydán zá-

stavnímu dlužníkovi jen se souhlasem zástavního věřitele.

§ 1331

(1) K zaknihovanému cennému papíru vzniká zástavní právo zápisem na účtu vlastníka v příslušné evidenci. Zápis provede osoba oprávněná tuto evidenci vést na příkaz zástavního dlužníka k tíži jeho účtu. Podá-li příkaz zástavní věřitel, osobní dlužník nebo zástavce, zapíše se zástavní právo, pokud příkazce doloží zřízení zástavního práva.

(2) Zástavní právo vymaže z příslušné evidence osoba oprávněná tuto evidenci vést. Podá-li příkaz zástavní dlužník, osobní dlužník nebo zástavce, vymaže se zástavní právo, pokud příkazce doloží, že nastala skutečnost, která je jinak důvodem zániku zástavního práva.

§ 1332

(1) Za trvání zástavního práva k cennému papíru může zástavní věřitel vykonávat práva spojená se zastaveným cenným papírem v rozsahu ujednaném stranami.

(2) Na výnosy a jiná peněžitá plnění z cenného papíru se použijí ustanovení o plnění ze zastavené pohledávky, ledaže se zástavní věřitel tohoto práva vzdá ve prospěch zástavního dlužníka.

Zastavení účtu vlastníka zaknihovaných cenných papírů

§ 1333

K účtu zaknihovaných cenných papírů vzniká zástavní právo zápisem u tohoto účtu v příslušné evidenci. Pro zápis a výmaz zástavního práva se použije § 1331 obdobně.

§ 1334

(1) Zástavní právo k účtu vlastníka zaknihovaných cenných papírů se vztahuje na všechny cenné papíry, které jsou na účtu zapsány při vzniku zástavního práva, i na cenné papíry převedené na zastavený účet po dobu trvání zástavního práva. Ustanovení upravující zástavní právo k jednotlivým cenným papírům platí pro cenné papíry zapsané na zastaveném účtu obdobně.

(2) Dojde-li k převodu cenného papíru ze zastaveného účtu s předchozím souhlasem zástavního věřitele, zanikne převodem i zástavní právo k tomuto cennému papíru.

Zastavení pohledávky

§ 1335

(1) Zastavit lze pohledávku, kterou lze postoupit jinému. Je-li zástavou pohledávka zástavního dlužníka za zástavním věřitelem, pohledávka a dluh nezanikají splynutím osoby věřitele a dlužníka.

(2) Zástavní právo k pohledávce vznikne účinností zástavní smlouvy, ledaže je ujednána pozdější doba, účinky vůči dlužníku zastavené pohledávky však zástavní právo nabývá, až mu je zástavní dlužník oznámí nebo zástavní věřitel prokáže. To neplatí, pokud si strany ujednaly zápis zástavního práva do rejstříku zástav.

§ 1336

(1) Před splatností zajištěného dluhu může dlužník plnit na zastavenou pohledávku jen nedílně zástavnímu věřiteli i zástavnímu dlužníku. Každý z nich má právo žádat, aby dlužník plnění uložil ve prospěch jich obou do úschovy u třetí osoby; nedohodnou-li se zástavní věřitel a zástavní dlužník o schovateli, určí ho na návrh některé ze stran soud. Dospěje-li zajištěný dluh, vydá schovatel zástavnímu věřiteli vše potřebné k jeho uspokojení.

(2) Je-li zajištěný dluh splatný, má zástavní věřitel právo, aby dlužník zastavené pohledávky plnil jen jemu; uplatní-li je, podá o tom zprávu věřiteli zastavené pohledávky. Nestala-li se zastavená pohledávka ještě splatnou, má zástavní věřitel právo, aby mu byla postoupena.

§ 1337

Plní-li se ze zastavené pohledávky peněžní prostředky, vydá zástavní věřitel zástavnímu dlužníkovi vše, co převyšuje zajištěnou pohledávku včetně příslušenství a nákladů, na jejichž náhradu má zástavní věřitel právo. Plní-li se jiná věc, přechází zástavní právo na tuto věc.

§ 1338

(1) Vyžaduje-li se k splatnosti zastavené pohledávky právní jednání věřitele, zejména výpověď nebo odstoupení od smlouvy, nevyžaduje se k němu souhlas zástavního věřitele. Zástavní věřitel se může domáhat, aby věřitel právně jednal, hrozí-li ohrožení jistoty.

(2) Vyžaduje-li se právní jednání dlužníka, má takové právní jednání účinky, pokud bylo oznámeno i zástavnímu věřiteli.

§ 1339

Bylo-li zástavní právo ujednáno k pohledávce z účtu, má zástavní věřitel právo přikázat tomu, kdo účet vede, aby mu vyplatil zůstatek na účtu do výše zajištěného dluhu, pokud mu oznámí výši a splatnost zajištěného dluhu.

§ 1340

Ustanovení § 1336 a 1338 se použijí, neujednají-li strany něco jiného. Ujedná-li se, že věřitel potřebuje k výpovědi nebo jinému právnímu jednání souhlas zástavního věřitele, může se věřitel domáhat udělení souhlasu, hrozí-li ohrožení jistoty.

§ 1341

Budoucí zástavní právo

(1) Má-li se stát zástavou věc, k níž má zástavnímu dlužníku vzniknout zástavní právo teprve v budoucnu, vznikne zástavní právo nabytím vlastnického práva zástavním dlužníkem.

(2) Vyžaduje-li se ke vzniku zástavního práva zápis do veřejného seznamu nebo do rejstříku zástav a bylo-li tam zapsáno budoucí zástavní právo, vznikne zástavní právo nabytím vlastnického práva zástavním dlužníkem.

§ 1342

Zástavní právo z rozhodnutí orgánu veřejné moci

Zřizuje-li se zástavní právo rozhodnutím orgánu veřejné moci, vzniká zástavní právo vykonatelností rozhodnutí, ledaže je v něm stanovena doba pozdější. Je-li jinak ke vzniku zástavního práva potřebný zápis do rejstříku zástav nebo do zvláštního veřejného seznamu, zástavní právo se tam zapíše.

§ 1343

Zastavení cizí věci

(1) Zástavce může dát jako zástavu cizí věc jen se souhlasem vlastníka.

(2) Dá-li zástavce jako zástavu cizí movitou věc bez souhlasu vlastníka, vznikne zástavní právo, je-li věc odevzdána zástavnímu věřiteli a ten ji přijme v dobré víře, že zástavce je oprávněn věc zastavit.

(3) Má-li někdo k zastavované věci věcné právo neslučitelné se zástavním právem, použijí se odstavce 1 a 2 obdobně.

§ 1344

Zastaví-li zástavce cizí movitou věc v zastavárenském závodu a nejedná-li se o věc, kterou vlastník zástavci svěřil, má vlastník vůči provozovateli zastavárenského závodu právo na vydání věci, pokud prokáže, že věc pozbyl ztrátou nebo činem povahy úmyslného trestného činu. Provozovatel zastavárenského závodu nemá právo požadovat po vlastníku, aby mu před vydáním věci zaplatil částku vyplacenou zástavci ani přirostlé úroky.

§ 1345

Vespolné zástavní právo

Pro týž dluh lze zastavit vespolek i několik věcí. Zajišťuje-li týž dluh několik samostatných zástav, může se zástavní věřitel uspokojit z kterékoli z nich, anebo ze všech zástav.

Pododdíl 3

Rozsah zástavního práva

§ 1346

(1) Zástavní právo se vztahuje na zástavu, na její přírůstek i příslušenství, ledaže zástavní smlouva určí něco jiného. Z plodů a užitků se zástavní právo vztahuje jen na ty, které nejsou odděleny.

(2) Je-li zastavena pohledávka, náleží zástavnímu věřiteli i každé právo, které pohledávku zajišťuje.

§ 1347

Při zastavení hromadné věci se zástavní právo vztahuje na zástavcovy jednotlivé věci náležející k zástavě a jí sloužící, ať jsou kdekoli. Zástavní právo se vztahuje na každou jednotlivou věc, která k hromadné věci přibude, a zanikne ke každé jednotlivé věci, která se od hromadné věci odloučí.

§ 1348

Ujedná-li se za trvání zástavního práva k hromadné věci samostatné zástavní právo k jednotlivé věci, která náleží k zástavě, zástavní právo nevznikne. Vzniklo-li k jednotlivé věci zástavní právo dříve, než k hromadné věci přibyla, nebo než byla hromadná věc zastavena, použijí se ustanovení o pořadí zástavního práva.

§ 1349

Na trvání a rozsah zástavního práva k cennému papíru nemá vliv ani výměna zastaveného cenného papíru emitentem zástavnímu dlužníkovi za jiný cenný papír, ani přeměna cenného papíru na zaknihovaný cenný papír nebo přeměna zaknihovaného cenného papíru na cenný papír. Vzejde-li z výměny nebo přeměny cenný papír na řad, opatří ho zástavním rubopisem emitent před vydáním cenného papíru osobě oprávněné mít cenný papír u sebe.

§ 1350

(1) Přemění-li se zástava v novou věc, zatíží zástavní právo i věc novou.

(2) Spojí-li se zástava s jinou věcí, má zástavní věřitel právo na obnovení předešlého stavu na náklady zástavního dlužníka. Není-li to možné, zatíží zástavní právo celou věc, avšak jen do hodnoty zástavy v době spojení. Byla-li zástava oceněna, má se za to, že cenu zástavy určuje výše ocenění.

§ 1351

Při rozdělení zastavené věci zatíží zástavní právo všechny věci vzniklé rozdělením.

§ 1352

Spojí-li se dvě zástavy, hledí se na to pro účely zástavního práva, jako by ke spojení nedošlo; to neplatí, pokud spojené zástavy zajišťují splnění téhož dluhu.

Pododdíl 4

Práva a povinnosti ze zástavního práva

§ 1353

Zástavní dlužník se zdrží všeho, čím se zástava zhoršuje na úkor zástavního věřitele. Stane-li se činem zástavního dlužníka dostatečná jistota zástavního věřitele nedostatečnou nebo sníží-li se nedostatečná jistota, zástavní dlužník ji přiměřeně doplní.

§ 1354

(1) Je-li zástava pojištěna a nastane-li pojistná událost, plní pojišťovna z pojistné smlouvy zástavnímu věřiteli, prokáže-li zástavní věřitel pojišťovně včas, že na věci vázne jeho zástavní právo, anebo oznámí-li jí to včas zástavce nebo zástavní dlužník.

(2) Zástavní věřitel má právo zadržet plnění z pojistné smlouvy a uspokojit se z něho, nebude-li jeho pohledávka řádně a včas splněna, ledaže je ujednáno jinak. Co převyšuje pohledávku včetně příslušenství a nákladů, na jejichž náhradu má zástavní věřitel právo, vydá zástavní věřitel zástavnímu dlužníkovi.

§ 1355

Je-li zástava přenechána k užívání jinému bez souhlasu zástavního věřitele, nemá to vůči zástavnímu věřiteli právní účinky. To neplatí, ujednají-li strany, že souhlasu není třeba.

§ 1356

(1) Zástavní věřitel, jemuž byla zástava odevzdána, je oprávněn ji mít u sebe po celou dobu trvání zástavního práva. Je povinen pečovat o ni jako řádný hospodář a má proti zástavci právo na náhradu nákladů s tím spojených jako poctivý držitel.

(2) Zástavní věřitel může zástavu užívat jen se souhlasem zástavního dlužníka a způsobem pro zástavního dlužníka neškodným; je-li zástavní věřitel v dobré víře, že zástavce je zástavním dlužníkem, postačí souhlas zástavce. Není-li jiného ujednání, započte se prospěch ze zástavy na náhradu nákladů podle odstavce 1.

§ 1357

Byla-li zastavená věc odevzdána třetí osobě k opatrování, tato osoba nesmí zástavu užívat nebo umožnit její užití jinému, ani ji odevzdat jiné osobě; učiní-li tak, odpovídá i za náhodu, která by zástavu u ní nebyla postihla.

§ 1358

Změní-li se podstatná skutečnost zapsaná o zástavním právu v rejstříku zástav nebo ve veřejném seznamu a neukládá-li jiný právní předpis povinnost požádat o provedení změny zápisu jiné osobě, požádá provedení změny zápisu bez zbytečného odkladu ten, koho se změna týká; nelze-li ho určit, požádá o provedení změny zápisu zástavní věřitel. Má-li tuto povinnost více osob, postačí, splní-li ji alespoň jedna z nich.

Pododdíl 5

Výkon zástavního práva

§ 1359

(1) Jakmile je zajištěný dluh splatný, může se zástavní věřitel uspokojit způsobem, o němž se dohodl se

zástavcem, popřípadě zástavním dlužníkem, v písemné formě, jinak z výtěžku zpeněžení zástavy ve veřejné dražbě nebo z prodeje zástavy podle jiného zákona. Je-li zástavou cenný papír přijatý k obchodování na evropském regulovaném trhu, prodá se na tomto trhu nebo i mimo tento trh nejméně za cenu určenou evropským regulovaným trhem.

(2) Zástavní věřitel má vůči zástavci právo na náhradu nutných nákladů vynaložených při výkonu zástavního práva.

§ 1360

Bylo-li ujednáno, že zástavní věřitel může zástavu prodat jiným způsobem než ve veřejné dražbě, zavazuje to i právního nástupce zástavního dlužníka. Zástavní dlužník upozorní při převodu zástavy nabyvatele na věřitelovo právo prodat zástavu takovým způsobem.

§ 1361

Je-li proti dlužníku zapotřebí zvláštních úkonů, aby pohledávka dospěla, musí být tyto úkony při rozdílnosti v osobě osobního a zástavního dlužníka namířeny i proti zástavnímu dlužníku, aby se zástavní věřitel mohl ze zástavy uspokojit.

§ 1362

(1) Započetí výkonu zástavního práva oznámí zástavní věřitel v písemné formě zástavnímu dlužníkovi; v oznámení uvede, jak se ze zástavy uspokojí.

(2) Je-li zástavní právo zapsáno ve veřejném seznamu nebo v rejstříku zástav, zajistí zástavní věřitel zápis započetí výkonu zástavního práva také v tomto rejstříku.

§ 1363

Bylo-li započetí výkonu zástavního práva oznámeno zástavnímu dlužníku, nesmí bez souhlasu zástavního věřitele zástavu zcizit. Porušení zákazu se nedotýká práv nabyvatele, na něhož zástavce převedl vlastnické právo k věci v rámci běžného obchodního styku při svém podnikání, ledaže nabyvatel věděl nebo z okolností musel vědět, že s výkonem zástavního práva bylo započato.

§ 1364

(1) Zástavní věřitel může zástavu zpeněžit nejdříve po uplynutí třiceti dnů poté, co započetí výkonu zástavního práva zástavnímu dlužníkovi oznámil.

(2) Bylo-li započetí výkonu zástavního práva zapsáno do veřejného seznamu nebo do rejstříku zástav až poté, co zástavní věřitel započetí výkonu zástavního práva zástavnímu dlužníku oznámil, běží lhůta třiceti dnů až ode dne zápisu do veřejného seznamu nebo do rejstříku zástav.

(3) Byla-li před oznámením ujednána lhůta kratší, nepřihlíží se k tomu.

§ 1365

(1) Ujedná-li se, že zástavní věřitel může zástavu prodat jiným způsobem než ve veřejné dražbě, je povinen postupovat při prodeji s odbornou péčí v zájmu svém i v zájmu zástavního dlužníka tak, aby zástavu prodal za cenu, za kterou lze srovnatelnou věc obvykle prodat za srovnatelných okolností na daném místě a v daném čase. Poruší-li zástavní věřitel tuto povinnost, nedotýká se to práv třetích osob nabytých v dobré víře.

(2) Ujedná-li se, jak zástavní věřitel zástavu zpeněží, může věřitel kdykoli během výkonu zástavního práva jeho způsob změnit tak, že zástavu prodá ve veřejné dražbě nebo že ji zpeněží podle jiného zákona. Změnu způsobu výkonu zástavního práva věřitel zástavnímu dlužníkovi včas v písemné formě oznámí.

§ 1366

Požádá-li o to zájemce o nabytí zastavené věci nebo dražebník, prokáže mu zástavní věřitel, že započetí výkonu zástavního práva oznámil zástavnímu dlužníku.

§ 1367

(1) Zástavní dlužník strpí výkon zástavního práva, vydá zástavnímu věřiteli zástavu i s listinami potřebnými k převzetí, prodeji a užívání a poskytne mu další potřebnou součinnost. Má-li zástavu nebo listiny u sebe třetí osoba, má stejnou povinnost.

(2) Kdo má zástavu u sebe, zdrží se všeho, čím by se hodnota zástavy zmenšila; k běžnému opotřebení se nepřihlíží.

§ 1368

(1) Z výtěžku zpeněžení zástavy se hradí pohledávka včetně příslušenství a nákladů, na jejichž náhradu má zástavní věřitel právo. Byl-li zajištěn nepeněžitý dluh, má se za to, že věřiteli náleží peněžité plnění do výše obvyklé ceny pohledávky v době vzniku zástav-

ního práva; to platí i tehdy, je-li příslušenství zajištěného dluhu nepeněžité.

(2) Úhradou pohledávky ze zpeněžené zástavy vznikají zástavnímu dlužníku stejná práva, jako by dluh splnil sám.

§ 1369

Zástavní věřitel podá zástavnímu dlužníkovi bez zbytečného odkladu po zpeněžení zástavy v písemné formě zprávu, ve které uvede údaje o prodeji zástavy a nákladech s ním spojených, jakož i o jiných nákladech, na jejichž náhradu má zástavní věřitel právo, o výtěžku z prodeje a jeho použití.

§ 1370

Osobní dlužník zaplatí, čeho se nedostává, neutrží-li se při zpeněžení zástavy tolik, co činí pohledávka. Zástavnímu dlužníku náleží, oč se utrží více.

Pododdíl 6

Výkon zástavního práva při více zástavních věřitelích

§ 1371

(1) Vázne-li na zástavě více zástavních práv, stanoví se jejich pořadí podle doby vzniku zástavního práva. Má-li být vznik zástavního práva zapsán ve veřejném seznamu, rozhoduje pro pořadí okamžik podání návrhu na provedení zápisu.

(2) Je-li zástavou věc, k níž má zástavci vzniknout vlastnické právo teprve v budoucnu, stanoví se pořadí zástavních práv podle doby uzavření zástavní smlouvy; zapisuje-li se budoucí zástavní právo do rejstříku zástav nebo do veřejného seznamu, rozhoduje pořadí, v němž byly návrhy na provedení zápisu podány.

(3) Vázne-li na movité věci více zástavních práv, uspokojí se právo zástavního věřitele zapsané v rejstříku zástav nebo ve veřejném seznamu podle pořadí zápisu přednostně před právem vzniklým jiným způsobem. Právo vzniklé odevzdáním zástavy zástavnímu věřiteli nebo třetí osobě se uspokojí přednostně před právem vzniklým označením věci znamením.

§ 1372

(1) Vznikne-li na zástavě více zástavních práv, mohou si zástavní věřitelé v písemné formě ujednat jejich pořadí. Ujednání je vůči třetím osobám účinné od zápisu do rejstříku zástav, nebo do veřejného seznamu, vyžaduje-li se ke vzniku zástavního práva zápis do takového seznamu. Provedení zápisu navrhnou společně všichni zástavní věřitelé, kteří si pořadí zástavních práv ujednali.

(2) Mají-li být ujednáním zkrácena práva zástavního věřitele, který na ujednání nepřistoupil, nemá to vůči němu právní účinky.

§ 1373

(1) Zástavní věřitel oznámí započetí s výkonem zástavního práva také těm zástavním věřitelům, kterým náleží právo na uspokojení v pořadí předcházejícím jeho pořadí. Ustanovení § 1362 platí obdobně.

(2) Zástavní věřitel může zpeněžit zástavu nejdříve po uplynutí třiceti dnů od oznámení všem zástavním věřitelům podle odstavce 1. To neplatí, oznámí-li mu v této lhůtě zástavní věřitel, kterému náleží právo na uspokojení v pořadí předcházejícím jeho pořadí, že sám započíná s výkonem svého zástavního práva; nezapočne-li tento věřitel s výkonem svého zástavního práva bez zbytečného odkladu, k jeho oznámení se nepřihlíží.

§ 1374

(1) Vykoná-li zástavní věřitel zástavní právo, které je první v pořadí rozhodném pro uspokojení zástavních práv (dále jen „přednostní zástavní věřitel“), přechází zástava na nabyvatele nezatížená dalšími zástavními právy.

(2) Převyšuje-li výtěžek z prodeje zástavy pohledávku včetně příslušenství a nákladů, na jejichž náhradu má právo, uloží přednostní zástavní věřitel přebytek do soudní úschovy ve prospěch věřitelů ostatních pohledávek, kterým svědčí zástavní právo, a zástavního dlužníka, nedohodne-li se s nimi jinak.

(3) Z přebytku budou věřitelé ostatních pohledávek, kterým svědčí zástavní právo, uspokojeni podle pořadí rozhodujícího pro uspokojení zástavních práv. Co zbude, vydá se zástavnímu dlužníkovi.

§ 1375

(1) Vykoná-li zástavní právo jiný zástavní věřitel než přednostní, přechází na nabyvatele zástava zatížená zástavními právy těch zástavních věřitelů, jejichž právo na uspokojení předchází jeho pořadí. O přechodu zástavy včetně zatížení tento zástavní věřitel nabyvatele zástavy včas poučí.

(2) Zástavní věřitel, který vykonává své zástavní

právo, a nabyvatel zástavy zajistí zápis změny v osobě zástavního dlužníka v rejstříku zástav nebo ve veřejném seznamu, vyžaduje-li se takový zápis ke vzniku zástavního práva, jinak škodu tím způsobenou nahradí.

(3) O právech zástavních věřitelů, jejichž právo na uspokojení následuje po pořadí věřitele, který vykonává zástavní právo podle odstavce 1, platí obdobně § 1374.

Pododdíl 7

Zánik zástavního práva

§ 1376

Zanikne-li zajištěný dluh, zanikne i zástavní právo.

§ 1377

(1) Zástavní právo zanikne, ale pohledávka trvá,

a) zanikne-li zástava,

b) vzdá-li se zástavní věřitel zástavního práva,

c) vrátí-li zástavní věřitel zástavu zástavci nebo zástavnímu dlužníkovi,

d) složí-li zástavce nebo zástavní dlužník zástavnímu věřiteli cenu zastavené věci, nebo

e) uplyne-li doba, na niž bylo zástavní právo zřízeno.

(2) Účinky podle odstavce 1 nastanou i v případě, že další osoba nabyla k zastavené věci vlastnické právo v dobré víře, že věc není zatížená zástavním právem. To neplatí, je-li zástavní právo zapsáno v rejstříku zástav nebo ve veřejném seznamu.

(3) Nejsou-li věc a zástavní právo zapsány ve veřejném seznamu, nastanou účinky podle odstavce 1 i v případě, že zástava, popřípadě její část, byla převedena

a) a zástavní smlouva určuje, že zástavu nebo její část lze převést bez zatížení zástavním právem, nebo

b) v rámci běžného obchodního styku při podnikání zcizitele.

§ 1378

Je-li zástavní právo zapsáno do rejstříku zástav nebo do veřejného seznamu i po svém zániku, jedná se o závadu váznoucí na zástavě.

§ 1379

(1) Zaniklo-li zástavní právo zapsané do rejstříku zástav, požádá zástavní věřitel bez zbytečného odkladu o jeho výmaz a zástavní právo se vymaže. To platí i v případě, že zástavní právo bylo zapsáno do veřejného seznamu, ledaže si strany ujednaly, že zástavní věřitel o výmaz zástavního práva nepožádá nebo vlastník požádal o zápis uvolněného zástavního práva.

(2) Zástavní dlužník má právo podat žádost o výmaz zástavního práva; nezaniklo-li zástavní právo uplynutím doby, vymaže se z rejstříku zástav nebo z veřejného seznamu, prokáže-li zástavní dlužník zánik zástavního práva listinou potvrzenou zástavním věřitelem nebo rozhodnutím soudu nebo jinou veřejnou listinou. Nepotvrdí-li zástavní věřitel zástavnímu dlužníkovi na jeho žádost zánik zástavního práva, nahradí škodu z toho vzniklou.

Pododdíl 8

Práva vlastníka při uvolnění zástavy

§ 1380

Uvolní-li se zástava zánikem zástavního práva a není-li ve veřejném seznamu zápis o zástavním právu ještě vymazán, považuje se zástavní právo za uvolněné a vlastník věci může spojit uvolněné zástavní právo s jiným dluhem, který nepřevyšuje původní dluh.

§ 1381

Požádá-li o to vlastník, zapíše se do veřejného seznamu, že je zástavní právo uvolněné a že zajištění původního dluhu pominulo, prokáže-li zánik zástavního práva listinou potvrzenou zástavním věřitelem nebo rozhodnutím soudu nebo jinou veřejnou listinou. Nezajistí-li vlastník uvolněným zástavním právem jiný dluh do deseti let od zápisu uvolnění zástavního práva, jeho právo učinit tak zaniká.

§ 1382

Bylo-li do veřejného seznamu zapsáno uvolnění zástavního práva, lze je před uplynutím deseti let vymazat jen společně se zástavním právem.

§ 1383

Nezajistil-li vlastník uvolněným zástavním právem nový dluh, nepřihlíží se po zpeněžení zástavy k uvolněnému zástavnímu právu při rozdělení výtěžku.

§ 1384

Zaváže-li se vlastník při zřízení zástavního práva nebo později, že zástavním právem zapsaným ve výhodnějším pořadí nezajistí nový dluh, a bude-li to ve veřejném seznamu zapsáno, nelze uvolněným zástavním právem zajistit nový dluh, dokud trvá zástavní právo pro věřitele, v jehož prospěch se vlastník zavázal.

Pododdíl 9

Záměna zástavního práva

§ 1385

Bylo-li zástavní právo zapsáno do veřejného seznamu, může vlastník věci žádat, aby v pořadí zástavního práva váznoucího na věci a k zajištění dluhu, který nepřevyšuje původní dluh, bylo zapsáno zástavní právo pod podmínkou, že do roka po zápisu nového zástavního práva bude staré zástavní právo vymazáno.

§ 1386

O výmaz starého zástavního práva může žádat vlastník věcí nebo věřitel, v jehož prospěch má být nové zástavní právo zřízeno. Neučiní-li tak s úspěchem do roka, zanikne nové zástavní právo uplynutím této doby. Příslušný orgán veřejné moci nové zástavní právo vymaže i bez návrhu spolu se všemi zápisy, které se k němu vztahují.

§ 1387

Vázne-li na starém zástavním právu jiné právo nebo omezení zapsané ve veřejném seznamu, lze nové zástavní právo do tohoto seznamu zapsat pod podmínkou, že závada bude vymazána, nebo se souhlasem stran převedena na zástavní právo nové.

§ 1388

Zaváže-li se vlastník při zřízení zástavního práva nebo později, že neumožní zápis nového zástavního práva namísto starého, a bude-li to ve veřejném seznamu zapsáno, nelze staré zástavní právo v nové přeměnit.

§ 1389

Má-li být nové zástavní právo zapsáno namísto několika zástavních práv zapsaných v pořadí přímo za sebou, použijí se ustanovení tohoto pododdílu přiměřeně.

Pododdíl 10

Podzástavní právo

§ 1390

Podzástavní právo vzniká zastavením pohledávky, které svědčí zástavní právo.

§ 1391

(1) Souhlas zástavního dlužníka není k zastavení pohledávky potřebný. Podzástavní právo vůči němu nabývá účinků,

a) bylo-li mu doručeno oznámení o jeho vzniku, nebo

b) je-li zástavou věc, k níž vzniká zástavní právo zápisem do rejstříku zástav nebo zvláštního veřejného seznamu, zápisem do tohoto seznamu; tímto zápisem podzástavní právo vzniká.

(2) Oznámení podle odstavce 1 může učinit podzástavce, nebo podzástavní věřitel; ten však musí vznik podzástavního práva podzástavnímu dlužníkovi prokázat.

§ 1392

Podzástavce se nezbaví povinností podle § 1353 předáním věci podzástavnímu věřiteli.

§ 1393

Podzástavní věřitel se může domáhat uspokojení z podzástavy místo podzástavce, jakmile je dluh zajištěný podzástavním právem splatný.

§ 1394

Na podzástavní právo se přiměřeně použijí ustanovení o právu zástavním.

Oddíl 4

Zadržovací právo

§ 1395

(1) Kdo má povinnost vydat cizí movitou věc, kterou má u sebe, může ji ze své vůle zadržet k zajištění splatného dluhu osoby, jíž by jinak měl věc vydat.

(2) Zajistit zadržovacím právem lze i nesplatný dluh,

a) nezajistí-li dlužník dluh jinak, ač jej podle smlouvy nebo podle zákona zajistit měl,

b) prohlásí-li dlužník, že dluh nesplní, nebo

c) stane-li se jinak zřejmým, že dlužník dluh nesplní následkem okolnosti, která u něho nastala a která věřiteli nebyla ani nemohla být známa při vzniku dluhu.

§ 1396

(1) Zadržet cizí věc nesmí ten, kdo ji má u sebe neprávem, zejména zmocnil-li se jí násilně nebo lstí.

(2) Zadržet cizí věc nesmí ani ten, komu bylo uloženo, aby s ní naložil způsobem neslučitelným s výkonem zadržovacího práva; to neplatí, měl-li věc u sebe v době zahájení insolvenčního řízení, ve kterém se řeší úpadek nebo hrozící úpadek dlužníka.

§ 1397

(1) Kdo zadržel cizí věc, vyrozumí dlužníka o jejím zadržení a jeho důvodu. Má-li věřitel věc u sebe na základě smlouvy uzavřené v písemné formě, vyžaduje i vyrozumění písemnou formu.

(2) Věřitel je povinen pečovat o zadrženou věc jako řádný hospodář a má proti dlužníku právo na náhradu nákladů jako řádný držitel. Užívat zadrženou věc může věřitel jen se souhlasem dlužníka a způsobem pro dlužníka neškodným. Není-li jiného ujednání, započte se prospěch z věci na náhradu nákladů podle odstavce 1.

§ 1398

Věřiteli, který zajistil svou pohledávku zadržovacím právem, náleží z výtěžku zpeněžení zadržené věci přednostní uspokojení před jiným věřitelem, a to i věřitelem zástavním. Pro zpeněžení zadržené věci věřitelem platí obdobně § 1359.

§ 1399

Zadržovací právo zaniká

a) zánikem zajištěného dluhu nebo zadržené věci,
b) vzdá-li se věřitel zadržovacího práva jednostranně či ujednáním s vlastníkem zadržené věci,
c) dostane-li se věc trvale z moci věřitele, nebo
d) dá-li se věřiteli dostatečná jistota.

Díl 6

Správa cizího majetku

Oddíl 1

Všeobecná ustanovení o správě cizího majetku

Pododdíl 1

Obecná ustanovení

§ 1400

(1) Každý, komu je svěřena správa majetku, který mu nepatří, ve prospěch někoho jiného (dále jen „beneficient“), je správcem cizího majetku.

(2) Má se za to, že správce právně jedná jako zástupce vlastníka.

§ 1401

(1) Správce plní své povinnosti osobně. Na jinou osobu může přenést svou působnost nebo se dát jinak zastoupit jen při jednotlivém právním jednání; přitom je povinen takovou osobu pečlivě vybrat a dát jí dostatečné pokyny.

(2) Dá-li se správce neoprávněně zastoupit jinou osobou nebo pověří-li jinou osobu neoprávněně výkonem své působnosti, je beneficientovi odpovědný s touto osobou společně a nerozdílně ze všeho, co učinila.

§ 1402

(1) Má se za to, že správci náleží obvyklá odměna podle povahy jeho služeb.

(2) Kdo spravuje cizí majetek bez právního důvodu, nemá právo na odměnu.

§ 1403

Zisk a náklady správce rozdělí mezi beneficienty podle stanov či jiné smlouvy, jinak co nejspravedlivěji se zřetelem k povaze a předmětu správy a k okolnostem jejího vzniku se zřetelem k obecným zvyklostem. Nelze-li stanovit jiný poměr pro rozdělení zisku a nákladů mezi beneficienty, platí, že jsou tyto podíly stejné.

§ 1404

Vyžaduje-li se k určitému jednání beneficientův souhlas, může jej nahradit svým rozhodnutím soud, pokud je beneficient neznámý nebo pokud nelze beneficientovo stanovisko včas zjistit. To platí i v případě, že beneficient odmítá souhlas udělit, aniž pro to má spravedlivý důvod.

Pododdíl 2

Prostá správa cizího majetku

§ 1405

Kdo vykonává prostou správu cizího majetku, činí vše, co je nutné k jeho zachování.

§ 1406

Správce uplatňuje při prosté správě všechna práva týkající se spravovaného majetku a řádně s ním hospodaří. Správce nesmí bez souhlasu beneficienta změnit účel spravovaného majetku.

§ 1407

Spravuje-li správce peněžní prostředky, musí je vynaložit obezřetně. Bylo-li něco ze spravovaného majetku vynaloženo určitým způsobem dříve, může správce zvolený způsob později změnit.

§ 1408

(1) Správce může ze spravovaného majetku něco zcizit, je-li to v zájmu zachování hodnoty, podstaty a účelu spravovaného majetku nebo je-li to nutné k zaplacení dluhů s tímto majetkem spojených; jinak jen za protiplnění. Za stejným účelem může správce spravovaný majetek zastavit nebo jinak použít jako jistotu. K těmto právním jednáním musí správci udělit souhlas beneficient.

(2) Souhlas k zcizení majetku správce nepotřebuje, hrozí-li mu rychlá zkáza nebo je-li pravděpodobné, že rychle ztratí na hodnotě.

Pododdíl 3

Plná správa cizího majetku

§ 1409

Komu je svěřena plná správa cizího majetku, dbá o jeho rozmnožení a uplatnění v zájmu beneficienta.

§ 1410

Správce může se spravovaným majetkem činit cokoli, co je nutné a užitečné.

Oddíl 2

Pravidla správy

Pododdíl 1

Povinnosti správce vůči beneficientovi

§ 1411

Správce cizího majetku vykonává svou působnost a plní povinnosti s péčí řádného hospodáře.

§ 1412

(1) Je-li beneficientů více, ať současně nebo následně, musí správce jednat vůči všem nestranně a brát ohled na jejich příslušná práva.

(2) Je-li správce sám beneficientem, musí brát na své zájmy stejný zřetel jako na zájmy ostatních beneficientů a vykonávat svou působnost ve společném zájmu.

§ 1413

Nejedná-li se o zájem nebo právo plynoucí z právního jednání, ze kterého správa vznikla, musí správce beneficientovi a osobě, která dohlíží na správu majetku nebo na zájem beneficienta, bez zbytečného odkladu oznámit

a) každý svůj zájem při podnikání nebo činnosti sledující majetkový pospěch, který by se mohl ocitnout v rozporu se zájmem beneficienta, a

b) každé své právo, které by mohl uplatnit vůči beneficientovi nebo ohledně spravovaného majetku.

§ 1414

Správce vede spolehlivé záznamy o spravovaném majetku a nesmí smísit svůj vlastní majetek s majetkem pod svou správou.

§ 1415

(1) Správce se může stát stranou smlouvy týkající se spravovaného majetku, smluvně nabýt právo na tento majetek nebo nabýt právo vůči beneficientovi jen se souhlasem beneficienta.

(2) Správce může užívat spravovaný majetek nebo informace získané při správě k vlastnímu prospěchu jen se souhlasem beneficienta, ledaže možnost takového užití určují stanovy či jiná smlouva nebo stanoví-li tak zákon.

§ 1416

Správce může bezúplatně převést svěřený majetek jen tehdy, je-li to přímo v povaze správy, nebo jedná-li se o majetek nepatrné hodnoty, jehož se správce zbavuje v zájmu beneficienta či ve shodě s účelem správy.

§ 1417

Správce nehradí škodu na majetku vyvolanou vyšší mocí, stárnutím nebo jiným přirozeným vývojem a běžným opotřebením při řádném užívání.

§ 1418

Soud může při určení náhrady škody správci rozsah náhrady snížit jen se zřetelem k okolnostem, za nichž byla správa přijata, anebo pokud správce vykonává správu bezúplatně, případně je-li správce nezletilý nebo je-li jeho svéprávnost omezena.

Pododdíl 2

Povinnosti správce a beneficienta vůči třetím osobám

§ 1419

(1) Správci nevzniká osobní povinnost ze závazku, který ujednal s jinou osobou na účet beneficienta. To platí i v případě, je-li zjevné, že správce jedná na účet svěřenského fondu.

(2) Jedná-li správce při výkonu své působnosti na účet beneficienta vlastním jménem, je zavázán společně s beneficientem; po beneficientovi lze však žádat plnění jen ze spravovaného majetku. To platí i v případě, že správce jednal na účet svěřenského fondu, třebaže to nebylo zjevné.

§ 1420

Překročí-li správce svoji působnost, je ze svého jednání osobně zavázán. Spoléhala-li však třetí osoba v dobré víře na řádný výkon správcovy působnosti, nebo potvrdil-li beneficient, byť i jen mlčky, právní jednání správce, jsou správce a beneficient zavázáni společně a nerozdílně, avšak po beneficientovi lze žádat plnění jen ze spravovaného majetku.

§ 1421

Správce překročí svou působnost, vykonává-li ji sám, ač ji měl vykonávat společně s další osobou; to neplatí, byl-li tímto postupem získán pro spravovaný majetek větší prospěch, než co má být z něho vydáno.

§ 1422

Předstírá-li svéprávný třetí osobě, že jiná osoba je správcem jeho majetku, vznikají ze smlouvy uzavřené v dobré víře s touto jinou osobou stranám stejné povinnosti, jako by majetek předstírajícího byl pod správou.

Pododdíl 3

Inventář, jistota a pojištění

§ 1423

(1) Správce sestaví inventář, dá jistotu za řádný výkon správy nebo pojistí svěřený majetek, určí-li tak stanovy či jiná smlouva nebo stanoví-li tak zákon.

(2) Na návrh beneficienta nebo jiné osoby, která má na tom právní zájem, soud může uložit správci povinnost podle odstavce 1 při uvážení hodnoty spravovaného majetku, postavení stran a dalších okolností případu. Návrhu nelze vyhovět, odporuje-li to smlouvě o zřízení správy uzavřené mezi správcem a beneficientem.

§ 1424

(1) Je-li správce povinen sestavit inventář, uvede v něm věrný a přesný seznam jmění zahrnutého do správy včetně seznamu významných dokladů.

(2) Věci osobní potřeby zahrnuté do inventáře lze popsat jen obecně, ledaže jsou mezi nimi věci hodnoty nikoli nepatrné.

§ 1425

Má se za to, že majetek popsaný v inventáři je ke dni sestavení inventáře v dobrém stavu.

§ 1426

Inventář správce doručí tomu, kdo ho správou pověřil, beneficientovi a osobě, o níž to bylo ujednáno nebo zákonem stanoveno. Beneficient nebo jiná osoba, která má na tom právní zájem, má právo namítnout nesprávnost inventáře v jakékoli jeho položce nebo žádat sestavení nového inventáře.

§ 1427

(1) Správce je oprávněn pojistit spravovaný majetek na náklady beneficienta proti běžným rizikům.

(2) Správce má právo pojistit svou majetkovou odpovědnost ze správy na náklady beneficienta, vykonává-li správu bezúplatně.

Pododdíl 4

Společná správa

§ 1428

Několik správců pověřených společnou správou rozhoduje a jedná většinou hlasů, ledaže smlouva určí nebo zákon stanoví jinak. Má se za to, že každý ze společných správců má jeden hlas.

§ 1429

(1) Nemohou-li společní správci jednat podle § 1411 pro překážku způsobenou právní událostí, pro soustavnou nečinnost či soustavný odpor některého správce, anebo z jiného podobného důvodu, mohou ostatní správci rozhodovat a jednat samostatně v záležitostech potřebných k udržení současného stavu. V jiných záležitostech mohou takto jednat se souhlasem soudu.

(2) Trvá-li stav podle odstavce 1, může soud rozhodnout na návrh osoby, která na tom má právní zájem, že správci mohou rozhodovat a jednat jiným způsobem, než stanoví § 1428, že některý ze správců bude mít rozhodující hlas, nebo rozhodnout o dalším výkonu správy jiným způsobem přiměřeným okolnostem případu.

§ 1430

Ze společné správy jsou správci zavázáni společně a nerozdílně, ledaže zákon stanoví jinak.

§ 1431

(1) Nesdělí-li některý ze společných správců ostatním správcům bez prodlení, že s rozhodnutím nesouhlasí, a neoznámí-li to bez zbytečného odkladu beneficientovi, má se za to, že rozhodnutí schválil.

(2) Přijali-li společní správci rozhodnutí v nepřítomnosti některého z nich, má se za to, že nepřítomný rozhodnutí schválil, pokud svůj nesouhlas neoznámil ostatním správcům a beneficientovi bez zbytečného odkladu poté, co se o rozhodnutí dozvěděl.

Pododdíl 5

Obezřetné investice

§ 1432

Správce rozhoduje o investicích se zřetelem k výnosu a předpokládanému zisku; je-li to možné, rozvrhne investiční riziko tak, aby dosáhl takového poměru mezi pevným příjmem a pohyblivými výnosy, který rozumně odpovídá hospodářským podmínkám.

§ 1433

Správci se zakazuje nabýt pro beneficienta více než 5 % akcií téhož emitenta. Správci se rovněž zakazuje nabýt pro beneficienta akcii, dluhopis nebo jiný dlužnický cenný papír osoby, která porušila povinnost platit z cenného papíru výnos; takové osobě správce nesmí ani poskytnout úvěr.

§ 1434

Správce může uložit spravované peněžní prostředky na účet u banky, zahraniční banky nebo spořitelního a úvěrního družstva s možností jejich výběru na požádání nebo do třiceti dnů.

§ 1435

Investici vynaloženou dříve, než se ujal správy, může správce udržovat, třebaže nebyla obezřetná.

Pododdíl 6

Vyúčtování

§ 1436

(1) Správce předloží beneficientovi vyúčtování správy nejméně jednou za rok. Je-li správců několik, předloží vyúčtování společné, ledaže vzhledem k rozdělení jejich působnosti smlouva určí nebo zákon stanoví něco jiného.

(2) Vyúčtování musí být tak podrobné, aby bylo možné ověřit jeho správnost.

§ 1437

Správce beneficientovi umožní kdykoli přezkoumat účetní knihy a doklady týkající se správy a poskytne mu na vyžádání potřebné informace, jak je správa vedena.

Oddíl 3

Skončení správy

§ 1438

Činnost správce skončí odstoupením, odvoláním, omezením svéprávnosti osoby dosud svéprávné, nebo osvědčením úpadku správce.

§ 1439

Správa zaniká uplynutím doby, na kterou byla zřízena, dosažením účelu nebo zánikem práva beneficienta k spravovanému majetku.

§ 1440

(1) Prohlásí-li správce, že odstupuje z funkce, skončí jeho povinnosti doručením prohlášení o odstou-

pení osobě oprávněné povolat nového správce, ledaže toto prohlášení vztahuje odstoupení k pozdějšímu datu. Správce doručí prohlášení o odstoupení i ostatním správcům, beneficientovi a tomu, kdo nad správou vykonává dohled.

(2) Správce nesmí od správy odstoupit v nevhodnou dobu, ani jinak odstoupením porušit své povinnosti k řádné správě, jinak nahradí škodu podle části čtvrté tohoto zákona.

§ 1441

Kdo správce ustavil, může jej odvolat prohlášením učiněným v písemné formě.

§ 1442

Právní jednání toho, kdo jednal jako správce v dobré víře, že správa dosud neskončila, beneficienta zavazuje. Beneficienta zavazuje i právní jednání osoby, která přestala být správcem, pokud druhá strana jednala v dobré víře, že správa trvá.

§ 1443

Při skončení správy učiní správce s účinky zavazujícími beneficienta vše, co je vzhledem k tomu nutné nebo co je nezbytné k zamezení ztráty.

§ 1444

(1) Zemře-li správce nebo zanikne-li, oznámí osoba, která má povinnost zařídit správcovy záležitosti, bez zbytečného odkladu poté, co se o správcově smrti nebo zániku dozví, zánik správy tomu, kdo správce správou pověřil, jakož i beneficientovi a další osobě, o níž to bylo ujednáno nebo stanoveno zákonem. To platí i tehdy, zanikla-li správa proto, že správce byl ve svéprávnosti omezen.

(2) Kdo má povinnost oznámení podle odstavce 1, učiní vše, co je jinak oprávněn nebo povinen učinit při zániku správy správce.

§ 1445

Správce předloží beneficientovi při ukončení správy vyúčtování. Vyúčtování předloží i správci, který nastupuje na jeho místo. Ustanovení § 1426 a 1427 platí obdobně.

§ 1446

(1) Správce při ukončení správy předá spravovaný majetek beneficientovi nebo nově nastupujícímu správci v místě, kde se tento majetek nalézá, ledaže je dohodnuto něco jiného.

(2) Povinnost předat spravovaný majetek zahrnuje vydání všeho, co správce pro beneficienta v průběhu správy získal, včetně náhrad, k nimž je správce povinen podle předchozích ustanovení.

§ 1447

K majetku, který je povinen vydat, má správce zadržovací právo k zajištění svých pohledávek ze správy. Má-li však správce vydat peněžní prostředky, započte svoji případnou pohledávku proti vzájemné pohledávce beneficienta.

Oddíl 4
Svěřenský fond

Pododdíl 1
Pojem svěřenského fondu a jeho vznik

§ 1448

(1) Svěřenský fond se vytváří vyčleněním majetku z vlastnictví zakladatele tak, že ten svěří správci majetek k určitému účelu smlouvou nebo pořízením pro případ smrti a svěřenský správce se zaváže tento majetek držet a spravovat.

(2) Vznikem svěřenského fondu vzniká oddělené a nezávislé vlastnictví vyčleněného majetku a svěřenský správce je povinen ujmout se tohoto majetku a jeho správy.

(3) Vlastnická práva k majetku ve svěřenském fondu vykonává vlastním jménem na účet fondu svěřenský správce; majetek ve svěřenském fondu však není ani vlastnictvím správce, ani vlastnictvím zakladatele, ani vlastnictvím osoby, které má být ze svěřenského fondu plněno.

§ 1449

(1) Účel svěřenského fondu může být veřejně prospěšný, anebo soukromý.

(2) Svěřenský fond zřízený k soukromému účelu slouží k prospěchu určité osoby nebo na její památku. Tento fond lze zřídit i za účelem investování pro dosažení zisku k rozdělení mezi zakladatele, zaměstnance, společníky či jiné osoby.

(3) Hlavním účelem veřejně prospěšného svěřen-

ského fondu nemůže být dosahování zisku nebo provozování závodu.

§ 1450

(1) Svěřenský fond musí mít vlastní označení.

(2) Označení svěřenského fondu musí vyjadřovat jeho účel a obsahovat slova „svěřenský fond“.

§ 1451

Svěřenský fond vznikne, když svěřenský správce přijme pověření k jeho správě; je-li svěřenských správců více, postačí, pokud pověření přijme alespoň jeden z nich. Byl-li však svěřenský fond zřízen pořízením pro případ smrti, vznikne smrtí zůstavitele.

§ 1452

(1) Každý svěřenský fond musí mít statut. Statut svěřenského fondu vydává zakladatel. Zřizuje-li se svěřenský fond pořízením pro případ smrti, použije se přiměřeně § 311.

(2) Statut obsahuje alespoň

a) označení svěřenského fondu,
b) označení majetku, který tvoří svěřenský fond při jeho vzniku,
c) vymezení účelu svěřenského fondu,
d) podmínky pro plnění ze svěřenského fondu,
e) údaj o době trvání svěřenského fondu; není-li uvedena, platí, že fond byl zřízen na dobu neurčitou, a
f) má-li být ze svěřenského fondu plněno určité osobě jako obmyšlenému, určení této osoby, nebo způsobu, jak bude obmyšlený určen.

(3) Statut vyžaduje formu veřejné listiny.

Pododdíl 2

Správa svěřenského fondu

§ 1453

(1) Svěřenským správcem může být každý svéprávný člověk.

(2) Právnická osoba může být svěřenským správcem, stanoví-li to zákon.

§ 1454

Za podmínek uvedených v § 1453 může být svěřenským správcem i zakladatel svěřenského fondu nebo osoba, které má být ze svěřenského fondu plněno. V takovém případě však musí mít svěřenský fond dalšího svěřenského správce, kterým je osoba třetí, a správci musí právně jednat společně.

§ 1455

(1) Svěřenského správce jmenuje a odvolává zakladatel. Zakladatel může ve statutu určit jiný způsob jmenování nebo odvolání svěřenského správce.

(2) Na návrh osoby, která na tom má právní zájem, jmenuje svěřenského správce soud, nejmenuje-li jej k tomu oprávněná osoba v přiměřené době nebo nelze-li jej ustavit podle odstavce 1.

§ 1456

Svěřenskému správci náleží plná správa majetku ve svěřenském fondu. Do veřejného seznamu nebo do jiné evidence se svěřenský správce zapíše jako vlastník majetku ve svěřenském fondu s poznámkou „svěřenský správce“.

Pododdíl 3

Obmyšlený

§ 1457

(1) Zakladatel má právo jmenovat obmyšleného a určit mu plnění ze svěřenského fondu, ledaže statut svěřenského fondu určí něco jiného.

(2) Nevyužije-li zakladatel práva podle odstavce 1, jmenuje obmyšleného a určí mu plnění ze svěřenského fondu svěřenský správce. Jedná-li se o svěřenský fond zřízený k soukromému účelu, může svěřenský správce vykonat toto právo, jestliže statut určí okruh osob, ze kterého lze obmyšleného jmenovat.

(3) Obmyšlenému lze přiznat právo na plody nebo užitky ze svěřenského fondu nebo právo na majetek ze svěřenského fondu, případně na podíly na nich.

§ 1458

(1) Kdo je oprávněn jmenovat obmyšleného nebo určit mu plnění ze svěřenského fondu, postupuje podle statutu a vlastního uvážení. Může své rozhodnutí změnit nebo zrušit za podmínek určených statutem.

(2) Nikdo není oprávněn jmenovat obmyšleného nebo určit mu plnění ze svěřenského fondu pro vlastní zisk.

§ 1459

Právo obmyšleného na plnění ze svěřenského fondu vzniká za podmínek určených statutem.

§ 1460

(1) Byl-li svěřenský fond zřízen za soukromým účelem, vznikne právo obmyšleného na plnění nejpozději uplynutím sta let od vzniku svěřenského fondu, a to i když statut určil pozdější dobu. I po uplynutí sta let však může vzniknout právo na plnění tomu obmyšlenému, jemuž se má podle statutu dostat podílu na majetku nejpozději při zániku posledního práva na plody nebo užitky, jakož i tomu obmyšlenému člověku, jenž byl zakladatelovým současníkem či dítětem zakladatele nebo jeho současníka, pokud má podle statutu nastoupit nejpozději při smrti nebo zániku obmyšleného s dřívějším pořadím, aby jako další v pořadí nabýval plody nebo užitky; po dobu jeho života mohou spolu s ním nabývat plody nebo užitky i jiné osoby.

(2) Byl-li svěřenský fond zřízen za soukromým účelem, zanikne právo obmyšleného na plody nebo užitky nejpozději uplynutím sta let od vzniku svěřenského fondu; u člověka však takové právo může trvat až do jeho smrti.

§ 1461

(1) Za trvání svěřenského fondu má obmyšlený právo požadovat ve shodě se statutem příslušné plnění.

(2) Obmyšlený svěřenského fondu zřízeného za soukromým účelem se práva podle odstavce 1 může vzdát prohlášením učiněným ve formě veřejné listiny.

§ 1462

Jednalo-li se o právo na plody nebo užitky a není-li jiný obmyšlený, na něhož by takové právo mohlo přejít, přechází na obmyšlené, jimž náleží právo na majetek ze svěřenského fondu.

Pododdíl 4

Dohled nad správou svěřenského fondu

§ 1463

(1) Dohled nad správou svěřenského fondu vykonává zakladatel a osoba označená za obmyšleného, popřípadě další osoby, určí-li tak statut.

(2) V případech stanovených zákonem dohlíží na správu svěřenského fondu jiná osoba nebo skupina osob, anebo orgán veřejné moci.

§ 1464

Je-li svěřenský fond zřízen ve prospěch obmyšleného, který v den vzniku fondu ještě není, nebo kterého v den vzniku fondu nelze určit, jmenuje zakladatel osobu oprávněnou dohlížet na správu svěřenského fondu v zájmu obmyšleného. Není-li to možné, nebo je-li zakladatel nečinný, jmenuje takovou osobu soud na návrh správce nebo toho, kdo na tom má zájem.

§ 1465

(1) Svěřenský správce bez zbytečného odkladu doručí tomu, kdo má právo dohledu nad správou svěřenského fondu podle zákona, oznámení, v němž uvede alespoň označení, účel a dobu trvání svěřenského fondu a své jméno a adresu. Oznámení není třeba, jsou-li tyto skutečnosti osobě oprávněné k dohledu již známy.

(2) Na žádost toho, kdo má právo dohledu nad správou svěřenského fondu, umožní svěřenský správce kontrolu dokladů o svěřenském fondu a předloží mu vyžádané vyúčtování, zprávu nebo jinou informaci.

§ 1466

(1) Zakladatel, obmyšlený nebo i jiná osoba, která na tom má právní zájem, může soudu navrhnout, aby svěřenskému správci určité jednání uložil nebo zakázal, anebo aby svěřenského správce odvolal nebo jmenoval nového. Tyto osoby se také mohou dovolat neplatnosti právního jednání, kterým správce poškozuje svěřenský fond nebo právo obmyšleného; nabyla-li však třetí osoba právo v dobré víře, nesmí to vést k její újmě.

(2) Soud pověří osobu uvedenou v odstavci 1 na její návrh zahájením nebo vedením řízení v zájmu svěřenského fondu místo svěřenského správce a jeho jménem, je-li svěřenský správce bez dostatečného důvodu nečinný.

§ 1467

Účastní-li se svěřenský správce, zakladatel nebo obmyšlený činů sledujících úmyslné poškození práv zakladatelova věřitele nebo poškození svěřenského fondu, jsou zavázáni společně a nerozdílně.

Pododdíl 5

Změny svěřenského fondu

§ 1468

Kdo zvýší majetek svěřenského fondu smlouvou nebo pořízením pro případ smrti, není jeho zakladatelem. Majetek takto nabytý podléhá správě podle statutu a zákona.

§ 1469

(1) Soud může na návrh osoby, která na tom má právní zájem, rozhodnout, že svěřenský fond zruší, pokud je dosažení účelu svěřenského fondu nemožné nebo obtížně dosažitelné, zejména následkem okolností zakladateli neznámých nebo pro zakladatele nepředvídatelných. Jedná-li se o svěřenský fond zřízený za veřejně prospěšným účelem, může soud rozhodnout, že jeho původní účel nahradí podobným účelem.

(2) Lze-li ve shodě s původním úmyslem zakladatele účelu svěřenského fondu dosáhnout nebo mu lépe prospět změnou statutu fondu, soud statut upraví.

§ 1470

Před rozhodnutím podle § 1469 si soud vyžádá stanovisko zakladatele nebo jeho právního nástupce, svěřenského správce, obmyšleného a toho, komu nad správou svěřenského fondu náleží dohled, pokud nejsou navrhovateli.

Pododdíl 6

Zánik svěřenského fondu

§ 1471

Uplyne-li doba, na kterou byl svěřenský fond zřízen, je-li dosaženo účelu, pro který byl svěřenský fond zřízen, nebo rozhodne-li tak soud, správa svěřenského fondu končí. Byl-li svěřenský fond zřízen za soukromým účelem, končí jeho správa i v případě, že se všichni obmyšlení vzdají práva na plnění ze svěřenského fondu.

§ 1472

Při zániku správy svěřenského fondu vydá svěřenský správce majetek tomu, kdo na něj má právo. Má se za to, že na majetek má právo obmyšlený, a pokud není, zakladatel svěřenského fondu; není-li žádný z nich, připadá majetek do vlastnictví státu.

§ 1473

(1) Zanikne-li správa svěřenského fondu zřízeného za veřejně prospěšným účelem proto, že tento účel nelze naplnit, soud rozhodne na návrh svěřenského správce, že majetek bude převeden do jiného svěřenského fondu nebo do vlastnictví právnické osoby sledující dosažení účelu, který je co možná nejbližší původnímu účelu svěřenského fondu. Před vydáním rozhodnutí si soud vyžádá stanovisko toho, komu nad správou svěřenského fondu náleží dohled.

(2) Rozhodnutí podle odstavce 1 nelze vydat, určuje-li statut svěřenského fondu, jak má být s majetkem při zániku svěřenského fondu naloženo.

§ 1474

Naloží-li svěřenský správce při zániku správy s majetkem podle statutu, popřípadě vydá-li majetek podle § 1472 nebo převede-li jej podle § 1473, svěřenský fond zanikne.

HLAVA III

DĚDICKÉ PRÁVO

Díl 1

Právo na pozůstalost

§ 1475

(1) Dědické právo je právo na pozůstalost nebo na poměrný podíl z ní.

(2) Pozůstalost tvoří celé jmění zůstavitele, kromě práv a povinností vázaných výlučně na jeho osobu, ledaže byly jako dluh uznány nebo uplatněny u orgánu veřejné moci.

(3) Komu náleží dědické právo, je dědic, a pozůstalost ve vztahu k dědici je dědictvím.

§ 1476

Dědí se na základě dědické smlouvy, ze závěti nebo ze zákona. Tyto důvody mohou působit i vedle sebe.

§ 1477

(1) Odkazem se odkazovníku zřizuje pohledávka na vydání určité věci, popřípadě jedné či několika věcí určitého druhu, nebo na zřízení určitého práva.

(2) Odkazovník není dědicem.

§ 1478

Za dědice nebo odkazovníka lze povolat i právnickou osobu, která má teprve vzniknout. Tato právnická osoba je způsobilým dědicem nebo odkazovníkem, pokud vznikne do jednoho roku od smrti zůstavitele.

Dědický nápad

§ 1479

Dědické právo vzniká smrtí zůstavitele. Kdo zemře před zůstavitelem, nebo současně s ním, nedědí.

§ 1480

Dědického práva, které má teprve vzniknout, se lze jen zříci; nelze je převést ani s ním jinak naložit.

Dědická nezpůsobilost

§ 1481

Z dědického práva je vyloučen, kdo se dopustil činu povahy úmyslného trestného činu proti zůstaviteli, jeho předku, potomku nebo manželu nebo zavrženíhodného činu proti zůstavitelově poslední vůli, zejména tím, že zůstavitele k projevu poslední vůle donutil nebo lstivě svedl, projev poslední vůle zůstaviteli překazil nebo jeho poslední pořízení zatajil, zfalšoval, podvrhl nebo úmyslně zničil, ledaže mu zůstavitel tento čin výslovně prominul.

§ 1482

(1) Probíhá-li v den zůstavitelovy smrti řízení o rozvod manželství zahájené na zůstavitelův návrh podaný v důsledku toho, že se manžel vůči zůstaviteli dopustil činu naplňujícího znaky domácího násilí, je zůstavitelův manžel vyloučen z dědického práva jako zákonný dědic.

(2) Byl-li rodič zbaven rodičovské odpovědnosti proto, že ji či její výkon zneužíval nebo že výkon rodičovské odpovědnosti z vlastní viny závažným způsobem zanedbával, je vyloučen z dědického práva po dítěti podle zákonné dědické posloupnosti.

§ 1483

Potomek toho, kdo je vyloučen z dědického práva, nastupuje při zákonné dědické posloupnosti na jeho místo, i když vyloučený přežije zůstavitele. To neplatí v případě stanoveném v § 1482 odst. 1.

§ 1484

Zřeknutí se dědického práva

(1) Dědického práva se lze předem zříci smlouvou se zůstavitelem; není-li jinak ujednáno, působí zřeknutí i proti potomkům. Kdo se zřekne dědického práva, zříká se tím i práva na povinný díl; kdo se však zřekne jen práva na povinný díl, nezříká se tím práva z dědické posloupnosti.

(2) Zřekl-li se někdo dědického práva ve prospěch jiné osoby, má se za to, že zřeknutí platí, jen stane-li se tato osoba dědicem.

(3) Smlouva vyžaduje formu veřejné listiny; práva a povinnosti z ní však mohou být zrušeny, pokud strany dodrží písemnou formu.

Odmítnutí dědictví

§ 1485

(1) Dědic má právo po smrti zůstavitele dědictví odmítnout; smluvní dědic však jen, pokud to není dědickou smlouvou vyloučeno. Odmítá-li dědictví nepominutelný dědic, může dědictví odmítnout s výhradou povinného dílu.

(2) Zmocněnec může za dědice prohlásit, že dědictví odmítá, nebo neodmítá, nebo že dědictví přijímá, jen je-li k tomu podle plné moci výslovně oprávněn.

§ 1486

Odmítne-li dědic dědictví, hledí se na něho, jako by dědictví nikdy nenabyl.

§ 1487

(1) Odmítnutí dědictví vyžaduje výslovné prohlášení vůči soudu. Dědictví lze odmítnout do jednoho měsíce ode dne, kdy soud dědice vyrozuměl o jeho právu odmítnout dědictví a o následcích odmítnutí; má-li dědic jediné bydliště v zahraničí, činí lhůta k odmítnutí dědictví tři měsíce. Jsou-li pro to důležité důvody, soud dědici lhůtu k odmítnutí dědictví přiměřeně prodlouží.

(2) Uplynutím lhůty k odmítnutí dědictví právo odmítnout dědictví zaniká.

§ 1488

Zemře-li dědic před uplynutím lhůty pro odmítnutí dědictví, přechází jeho právo odmítnout dědictví na jeho dědice a nezanikne dříve, než tomuto dědici

uplyne lhůta k odmítnutí dědictví i po předchozím dědici.

§ 1489

(1) Odmítne-li dědic dědictví pod podmínkou, s výhradou nebo jen zčásti, je odmítnutí dědictví neplatné.

(2) K odmítnutí dědictví se nepřihlíží, dal-li dědic již svým počínáním najevo, že chce dědictví přijmout. Nepřihlíží se ani k projevu vůle, kterým dědic odvolá své prohlášení, že dědictví odmítá, nebo neodmítá, anebo že dědictví přijímá.

§ 1490

Vzdání se dědictví

(1) Dědic, který dědictví neodmítl, se jej může před soudem v řízení o dědictví vzdát ve prospěch druhého dědice; učiní-li tak nepominutelný dědic, vzdává se tím také práva na povinný díl s účinností i pro své potomky. Souhlasí-li i druhý dědic, použijí se obdobně ustanovení § 1714 až 1720; nesouhlasí-li však, k vzdání se dědictví se nepřihlíží.

(2) Byl-li dědic, který se dědictví vzdal, obtížen příkazem, nařízením odkazu nebo jiným opatřením, které podle zůstavitelovy vůle může a má splnit jen osobně, nezbavuje se tím povinnosti splnit takové opatření.

Díl 2

Pořízení pro případ smrti

Oddíl 1

Všeobecná ustanovení

§ 1491

Pořízení pro případ smrti jsou závěť, dědická smlouva nebo dovětek.

§ 1492

Pořízením pro případ smrti nelze zkrátit povinný díl nepominutelného dědice, který se práva na povinný díl nezřekl a nedošlo-li ani k vydědění. Pokud tomu pořízení pro případ smrti odporuje, náleží nepominutelnému dědici povinný díl.

§ 1493

(1) Pořídil-li zůstavitel pro případ smrti v době, kdy byl v péči zařízení, kde se poskytují zdravotnické nebo sociální služby, nebo kdy jinak přijímal jeho služby, a povolal-li za dědice nebo odkazovníka osobu, která takové zařízení spravuje nebo je v něm zaměstnána nebo v něm jinak působí, je povolání těchto osob za dědice nebo odkazovníka neplatné, ledaže se tak stalo závětí učiněnou ve formě veřejné listiny.

(2) Mohl-li zůstavitel po ukončení péče takového zařízení nebo po uplynutí doby, kdy jinak přijímal jeho služby, bez obtíží pořídit ve formě veřejné listiny, odstavec 1 se nepoužije, pokud jde o neplatnost závěti nebo dovětku.

Oddíl 2

Závěť

Pododdíl 1

Obecná ustanovení

§ 1494

(1) Závěť je odvolatelný projev vůle, kterým zůstavitel pro případ své smrti osobně zůstavuje jedné či více osobám alespoň podíl na pozůstalosti, případně i odkaz. Není-li zřejmé, který den, měsíc a rok byla závěť pořízena a pořídil-li zůstavitel více závětí, které si odporují nebo závisí-li jinak právní účinky závěti na určení doby jejího pořízení, je závěť neplatná.

(2) Závěť je třeba vyložit tak, aby bylo co nejvíce vyhověno vůli zůstavitele. Slova použitá v závěti se vykládají podle jejich obvyklého významu, ledaže se prokáže, že si zůstavitel navykl spojovat s určitými výrazy zvláštní, sobě vlastní smysl.

§ 1495

Poukáže-li zůstavitel v závěti na obsah jiné listiny, má i tato jiná listina stejné právní účinky, pokud splňuje náležitosti závěti. Nesplňuje-li je, lze jejího obsahu použít jen k vysvětlení zůstavitelovy vůle.

§ 1496

Právo povolat dědice je osobním právem zůstavitele. Zůstavitel nemůže povolání dědice svěřit jinému, ani pořídit společně s jinou osobou.

§ 1497

Zůstavitel musí svou vůli projevit tak určitě, že nestačí, aby jen přisvědčil návrhu, který mu byl učiněn.

§ 1498

Dovětek

Dovětkem může zůstavitel nařídit odkaz, stanovit odkazovníku nebo dědici podmínku, nebo doložit čas anebo uložit odkazovníku nebo dědici příkaz. Co je stanoveno o závěti, platí obdobně i o dovětku.

Připadnutí pozůstalosti dědicům

§ 1499

Dědici připadne celá pozůstalost, je-li povolán jako dědic jediný. Je-li povolanému dědici zůstaven jen podíl, připadne zbylá část pozůstalosti zákonným dědicům.

§ 1500

(1) Je-li povoláno několik dědiců a podíly nejsou určeny, mají právo na pozůstalost rovným dílem.

(2) Je-li povoláno několik dědiců tak, že jsou všem určeny podíly, ale pozůstalost není vyčerpána, mají právo na zbylou část pozůstalosti zákonní dědicové. Toto právo zákonní dědicové nemají, zůstavil-li zůstavitel povolaným dědicům zřejmě celou pozůstalost, byť i při výčtu podílů nebo věcí něco přehlédl.

§ 1501

(1) Vyměří-li zůstavitel některým z povolaných dědiců určité podíly a jiným nikoli, připadne dědicům povolaným bez podílu zbylá část pozůstalosti rovným dílem.

(2) Nezbude-li nic, srazí se pro dědice, který byl povolán bez podílu, poměrně ze všech vyměřených podílů tolik, aby se mu dostalo podílu rovného s dědicem, kterému bylo vyměřeno nejméně. Jsou-li podíly ostatních dědiců stejné, srazí se z nich tolik, aby se dědici, který byl ustaven bez podílu, dostal podíl s nimi stejný.

§ 1502

Ve všech případech, kdy se zůstavitel zřejmě přepočetl, se provede dělení tak, aby byla jeho vůle naplněna co nejlépe.

§ 1503

(1) Vyskytnou-li se mezi povolanými dědici osoby pokládané při zákonné dědické posloupnosti vzhledem k ostatním za jednu osobu, pokládají se za jednu osobu i při dělení podle závěti; to neplatí, je-li vůle zůstavitele zřejmě opačná.

(2) Povolá-li zůstavitel za dědice bez bližšího určení skupinu osob, má se za to, že dědici jsou ti, kteří do určené skupiny patřili v době zůstavitelovy smrti.

(3) Povolá-li zůstavitel za dědice bez bližšího určení chudé či obdobně určenou skupinu osob, má se za to, že za dědice byla povolána obec, na jejímž území měl zůstavitel poslední bydliště, která dědictví použije ve prospěch určené skupiny.

Uvolněný podíl

§ 1504

Podíl dědice, který nedědí a nemá náhradníka, se uvolní a přiroste poměrně k podílům ostatních povolaných dědiců jen tehdy, jsou-li všichni dědicové povoláni k dědictví buď rovným dílem, nebo všeobecným výrazem znamenajícím rovné podělení.

§ 1505

(1) Právo na přírůstek nemá ten, komu byl zůstaven určitý dědický podíl.

(2) Jsou-li někteří dědici povoláni s podílem a další bez takového určení, přiroste uvolněný podíl těm, kteří jsou povoláni bez podílu.

§ 1506

S uvolněným dědickým podílem přecházejí na toho, komu přiroste, omezení s ním spojená, ledaže zůstavitel projevil vůli, že se tato omezení vztahují jedině k osobě povolaného dědice, anebo plyne-li to z povahy věci.

Náhradnictví

§ 1507

Zůstavitel může pro případ, že dědictví nenabude osoba, kterou povolal za dědice, povolat této osobě náhradníka; také náhradníkům může povolat postupně další náhradníky. Povolá-li zůstavitel takto několik náhradníků, dědí ten, který je ve výčtu nejbližší osobě, která dědictví nenabyla.

§ 1508

Zřídí-li zůstavitel náhradnictví pro případ, že by povolaná osoba dědit nechtěla, nebo pro případ, že by

dědit nemohla, má se za to, že náhradnictví bylo zřízeno pro oba tyto případy.

§ 1509

Omezení uložená dědici postihují také náhradníka, ledaže zůstavitel projevil vůli, že se tato omezení vztahují jedině k osobě dědice, nebo plyne-li to z povahy věci.

§ 1510

Jsou-li za náhradníky povoláni samotní spoludědicové, má se za to, že zůstavitel chtěl podělit náhradníky v takovém poměru, v jakém podělil dědice. Je-li však za náhradníka povolán mimo spoludědice ještě někdo jiný, pak neprojeví-li zůstavitel jinou vůli, připadne uvolněný podíl všem rovným dílem.

§ 1511

(1) Nabude-li povolaný dědic dědictví, náhradnictví zanikne.

(2) Neprojeví-li zůstavitel jinou vůli, zanikne náhradnictví, které zůstavitel zřídil svému dítěti v době, kdy nemělo potomky, zanechá-li toto dítě potomky způsobilé dědit. To platí i tehdy, zřídí-li zůstavitel náhradnictví jinému svému potomku v době, kdy ten potomky nemá.

Svěřenské nástupnictví

§ 1512

(1) Zůstavitel může nařídit, že dědictví má přejít po smrti dědice nebo v určitých jiných případech na svěřenského nástupce jako následného dědice. Povolání za svěřenského nástupce se považuje i za povolání za náhradníka.

(2) Je-li zůstavitelovo nařízení do té míry neurčité, že nelze zjistit, zda povolal náhradníka, nebo svěřenského nástupce, považuje se jeho nařízení za povolání náhradníka.

§ 1513

Povolá-li zůstavitel svému dědici dědice, zakáže-li dědici, aby o zanechaném jmění pořizoval, povolá-li za dědice někoho, kdo v době smrti zůstavitele ještě není, anebo povolá-li dědice s podmínkou nebo na určitou dobu, považuje se to za zřízení svěřenského nástupnictví.

§ 1514

Jsou-li všichni svěřenští nástupci zůstavitelovými současníky, není omezena řada, ve které po sobě mají svěřenští nástupci následovat.

§ 1515

(1) Je-li povoláno více svěřenských nástupců, z nichž někteří v době smrti zůstavitele jako osoby ještě neexistují, zanikne svěřenské nástupnictví, jakmile jmění nabude první svěřenský nástupce z těch, kteří nebyli zůstavitelovými současníky.

(2) Svěřenské nástupnictví zanikne nejpozději uplynutím sta let od smrti zůstavitele, a to i když nařídil delší dobu. Má-li však svěřenský nástupce nabýt dědictví nejpozději při smrti dědice žijícího v době zůstavitelovy smrti, zanikne svěřenské nástupnictví teprve, až první ze svěřenských nástupců nabude dědictví po tomto dědici.

§ 1516

Svěřenské nástupnictví zanikne také tehdy, není-li již žádný ze svěřenských nástupců, nebo nenastane-li případ, pro který bylo zřízeno.

§ 1517

Povolal-li zůstavitel svěřenského nástupce svému nezletilému dítěti nezpůsobilému pořizovat a nabude-li dítě poté pořizovací způsobilost, zaniká svěřenské nástupnictví v rozsahu povinného dílu.

§ 1518

Není-li zřejmá jiná vůle zůstavitele, zanikne svěřenské nástupnictví, které zůstavitel zřídil svému dítěti v době, kdy nemělo potomka, zanechá-li dítě potomka způsobilého dědit. To platí i tehdy, zřídí-li zůstavitel svěřenské nástupnictví jinému svému potomku v době, kdy ten potomka nemá.

§ 1519

Povolal-li zůstavitel svěřenského nástupce osobě, která není způsobilá pořizovat pro omezení svéprávnosti, zanikne svěřenské nástupnictví navždy, nabude-li tato osoba pořizovací způsobilost, ledaže zůstavitel projevil jinou vůli.

§ 1520

(1) Požádá-li o to svěřenský nástupce, sestaví dě-

dic bez zbytečného odkladu a za jeho přítomnosti v písemné formě inventář všeho, co děděním nabyl, uvede v něm den sestavení a vydá ho svěřenskému nástupci. Na žádost svěřenského nástupce musí být podpis dědice na inventáři úředně ověřen.

(2) Svěřenský nástupce má právo požadovat sestavení inventáře ve formě veřejné listiny.

(3) Náklady na sestavení inventáře jdou k tíži dědictví.

§ 1521

Nesvěřil-li zůstavitel při nařízení svěřenského nástupnictví dědici právo s dědictvím volně nakládat, je vlastnické právo dědice k tomu, co nabyl děděním, jakož i k tomu, co nabyl náhradou za zničení, poškození nebo odnětí věci z dědictví, omezeno na práva a povinnosti požívatele. To neplatí, je-li věc z dědictví zcizena nebo zatížena za účelem úhrady zůstavitelových dluhů.

§ 1522

(1) Nesvěřil-li zůstavitel při nařízení svěřenského nástupnictví dědici právo s dědictvím volně nakládat, může dědic zcizit nebo zatížit věc z toho, co děděním nabyl, jen se souhlasem svěřenského nástupce; souhlas vyžaduje formu veřejné listiny.

(2) Je-li vzhledem k péči řádného hospodáře potřebné věc zatížit nebo zcizit, může soud na návrh dědice souhlas svěřenského nástupce nahradit. Rozhodne-li soud, že věc bude zatížena nebo zcizena za úplatu, určí, jak se naloží s výtěžkem; přitom vezme zřetel na oprávněné zájmy svěřenského nástupce.

§ 1523

Náleží-li do dědictví věc přinášející plody nebo užitky, může svěřenský nástupce požadovat, aby soud stanovil dědici způsob a rozsah hospodaření s věcí nebo požívání věci.

§ 1524

(1) Zapisuje-li se věc a její vlastník do veřejného seznamu, zapíše se do veřejného seznamu i svěřenské nástupnictví. Jsou-li věc a svěřenské nástupnictví do veřejného seznamu zapsány a naloží-li dědic s věcí, kterou nabyl z dědictví, způsobem mařícím nebo omezujícím práva svěřenského nástupce, aniž s tím svěřenský nástupce souhlasil, nemá to vůči svěřenskému nástupci právní účinky.

(2) Nejsou-li věc nebo svěřenské nástupnictví zapsány do veřejného seznamu a naloží-li dědic s věcí, kterou nabyl z dědictví, způsobem mařícím nebo omezujícím práva svěřenského nástupce, aniž s tím svěřenský nástupce souhlasil, má svěřenský nástupce právo domáhat se podle ustanovení o relativní neúčinnosti, aby soud určil, že právní jednání dědice není vůči němu právně účinné.

Pořizovací nezpůsobilost

§ 1525

Nesvéprávný není způsobilý pořizovat, nejedná-li se o případy uvedené v § 1526 až 1528.

§ 1526

Kdo dovršil patnácti let věku a dosud nenabyl plné svéprávnosti, může pořizovat bez souhlasu zákonného zástupce formou veřejné listiny.

§ 1527

Kdo byl ve svéprávnosti omezen tak, že není způsobilý pořizovat, může přesto platně pořídit v jakékoli formě, pokud se uzdravil do té míry, že je schopen projevit vlastní vůli.

§ 1528

(1) Kdo byl ve svéprávnosti omezen, může v rámci omezení pořizovat jen formou veřejné listiny.

(2) Kdo byl ve svéprávnosti omezen pro chorobnou závislost na požívání alkoholu, užívání psychotropních látek nebo podobných přípravků či jedů nebo chorobnou závislost na hráčské vášni představující závažnou duševní poruchu, může v rozsahu omezení pořizovat v jakékoli předepsané formě, nejvýše však o polovině pozůstalosti. Zbývající část pozůstalosti připadne zákonným dědicům; měl-li by však jako zákonný dědic dědit jen stát, může zůstavitel pořídit o celé pozůstalosti.

Účinky omylu

§ 1529

Podstatný omyl zůstavitele způsobuje neplatnost ustanovení závěti, kterého se týká.

§ 1530

(1) Omyl je podstatný, týká-li se osoby, které se něco zůstavuje, nebo podílu či věci, které se zůstavují,

anebo podstatných vlastností věci. Vlastnosti jsou podstatné, je-li zřejmé, že by zůstavitel v závěti tak neurčil, kdyby se v nich nebyl zmýlil.

(2) Ustanovení závěti je platné, ukáže-li se, že osoba nebo věc byla jen nesprávně popsána.

§ 1531

Zakládá-li se vůle zůstavitele jen na mylné pohnutce, způsobuje neplatnost ustanovení závěti, kterého se týká.

Pododdíl 2

Forma závěti

§ 1532

Písemná forma závěti

Závěť vyžaduje písemnou formu, ledaže byla pořízena s úlevami.

Závěť pořízená soukromou listinou

§ 1533

Kdo chce pořizovat v písemné formě beze svědků, napíše celou závěť vlastní rukou a vlastní rukou ji podepíše.

§ 1534

Závěť, kterou zůstavitel nenapsal vlastní rukou, musí vlastní rukou podepsat a před dvěma svědky současně přítomnými výslovně prohlásit, že listina obsahuje jeho poslední vůli.

§ 1535

(1) Je-li zůstavitel nevidomý, projeví poslední vůli před třemi současně přítomnými svědky v listině, která musí být nahlas přečtena svědkem, který závěť nepsal. Zůstavitel před svědky potvrdí, že listina obsahuje jeho poslední vůli.

(2) Je-li zůstavitel osobou se smyslovým postižením a nemůže-li číst nebo psát, projeví poslední vůli před třemi současně přítomnými svědky v listině, jejíž obsah musí být tlumočen zvláštním způsobem dorozumívání, který si zůstavitel zvolí, svědkem, který závěť nepsal; všichni svědci musí ovládat způsob dorozumívání, kterým je obsah listiny tlumočen. Zůstavitel zvoleným způsobem dorozumívání před svědky potvrdí, že listina obsahuje jeho poslední vůli.

§ 1536

(1) V závěti pořízené osobou se smyslovým postižením, která nemůže číst nebo psát, budiž uvedeno, že zůstavitel nemůže číst nebo psát, kdo závěť napsal, kdo ji přečetl nebo tlumočil a jakým způsobem zůstavitel potvrdil, že listina obsahuje jeho poslední vůli. Byl-li obsah tlumočen zvláštním způsobem dorozumívání, uvede se to v listině včetně údaje, jaký způsob dorozumívání zůstavitel zvolil.

(2) Listinu podepíše i zůstavitel; nemůže-li psát, použije se § 563 obdobně.

Závěť pořízená veřejnou listinou

§ 1537

Zůstavitel může projevit poslední vůli ve veřejné listině. Pořizuje-li závěť v této formě osoba nevidomá nebo osoba se smyslovým postižením, která nemůže číst nebo psát, použije se § 1535 obdobně.

§ 1538

Kdo sepisuje veřejnou listinu o závěti, přesvědčí se, zda se projev poslední vůle děje s rozvahou, vážně a bez donucení.

Svědkové závěti

§ 1539

(1) Svědci se zúčastní pořizování závěti takovým způsobem, aby byli s to potvrdit, že zůstavitel a pořizovatel jsou jedna a táž osoba. Svědek se podepíše na listinu obsahující závěť; k podpisu zpravidla připojí doložku poukazující na jeho vlastnost jako svědka a údaje, podle nichž ho lze zjistit.

(2) Svědkem nemůže být osoba nesvéprávná, nebo osoba, která není znalá jazyka, nebo způsobu dorozumívání, v němž se projev vůle činí.

§ 1540

(1) Dědic nebo odkazovník není způsobilý svědčit o tom, co se mu zůstavuje. Stejně není způsobilá být svědkem osoba dědici nebo odkazovníkovi blízká, ani zaměstnanec dědice nebo odkazovníka.

(2) K platnosti ustanovení závěti učiněného ve prospěch některé z osob uvedených v odstavci 1 se vyžaduje, aby je zůstavitel napsal vlastní rukou, nebo aby je potvrdili tři svědci.

§ 1541

Ustanovení § 1540 platí obdobně i pro toho, koho zůstavitel povolal za vykonavatele závěti nebo kdo při pořizování závěti působí jako pisatel, předčitatel, tlumočník nebo úřední osoba.

Úlevy při pořizování závěti

§ 1542

(1) Kdo je pro nenadálou událost v patrném a bezprostředním ohrožení života, má právo pořídit závěť ústně před třemi současně přítomnými svědky. Totéž právo má i ten, kdo se nachází v místě, kde je běžný společenský styk ochromen následkem mimořádné události a nelze-li po něm rozumně požadovat, aby pořídil v jiné formě.

(2) Nepořídí-li svědci záznam o zůstavitelově poslední vůli, bude důvodem dědické posloupnosti soudní protokol o výslechu svědků.

§ 1543

Je-li důvodná obava, že by zůstavitel zemřel dříve, než by mohl pořídit závěť ve formě veřejné listiny, může zaznamenat jeho poslední vůli starosta obce, na jejímž území se zůstavitel nalézá, za přítomnosti dvou svědků. Za týchž podmínek může zaznamenat zůstavitelovu poslední vůli i ten, kdo je podle jiného právního předpisu oprávněn vykonávat pravomoci starosty.

§ 1544

(1) Má-li pro to zůstavitel vážný důvod, může na palubě námořního plavidla plujícího pod státní vlajkou České republiky nebo letadla zapsaného v leteckém rejstříku v České republice zaznamenat zůstavitelovu poslední vůli za přítomnosti dvou svědků velitel námořního plavidla nebo letadla, popřípadě jeho zástupce, pokud mu v tom nebrání péče o bezpečnost plavby nebo letu. Platnost závěti nelze popřít tím, že zůstavitel neměl k pořízení závěti vážný důvod.

(2) Byla-li závěť pořízena podle odstavce 1 na palubě

a) námořního plavidla, zaznamená to velitel v lodním deníku a závěť bez zbytečného odkladu předá zastupitelskému úřadu České republiky, který je nejblíže přístavu, do něhož námořní plavidlo připluje, popřípadě orgánu veřejné moci, u něhož je námořní plavidlo zapsáno v námořním rejstříku, nebo

b) letadla, zaznamená to velitel v palubním deníku a závěť předá bez zbytečného odkladu zastupitelskému úřadu České republiky, který je nejblíže místu, kde letadlo přistálo v zahraničí, popřípadě orgánu veřejné moci, u něhož je letadlo zapsáno v leteckém rejstříku.

§ 1545

(1) Při účasti v ozbrojeném konfliktu a vojenských operacích může zaznamenat poslední vůli vojáka nebo jiné osoby náležející k ozbrojeným silám velitel vojenské jednotky České republiky, nebo jiný voják v hodnosti důstojníka nebo vyšší, za přítomnosti dvou svědků. Byla-li závěť takto pořízena, nelze její platnost popřít.

(2) Závěť pořízenou podle odstavce 1 odevzdá velitel bez zbytečného odkladu veliteli nadřízeného velitelství, odkud se bez zbytečného odkladu předá Ministerstvu obrany České republiky.

§ 1546

Byla-li závěť pořízena podle § 1543, zařídí obec bez zbytečného odkladu její úschovu u notáře. Byla-li závěť pořízena podle § 1544 nebo 1545, zařídí totéž úřad, jemuž byla závěť předána.

§ 1547

(1) Pořídil-li zůstavitel podle § 1543, 1544 nebo 1545, vyžaduje se, aby osoba, která záznam pořídila, jej také s oběma svědky podepsala a zůstaviteli za přítomnosti obou svědků přečetla a aby zůstavitel potvrdil, že jde o projev jeho poslední vůle. Takto pořízená závěť se považuje za veřejnou listinu.

(2) Došlo-li při vyhotovování závěti podle § 1543, 1544 nebo 1545 k porušení předepsaných formalit, zejména chybí-li na listině podpisy přítomných svědků, ač se vyžadují, ale je-li přesto jisté, že listina spolehlivě zaznamenává zůstavitelovu poslední vůli, nepůsobí to neplatnost závěti; taková listina se však za veřejnou listinu nepovažuje.

§ 1548

(1) Při pořizování závěti s úlevami mohou být svědky i osoby, které dosáhly patnáctého roku věku, a osoby, které byly ve svéprávnosti omezeny, pokud jsou způsobilé věrohodně popsat skutečnosti významné pro platnost závěti.

(2) Je-li závěť pořízena s úlevami, není její plat-

nosti na újmu, že ji zůstavitel nebo svědek nepodepsal proto, že nemohl psát, nebo pro jinou závažnou překážku, je-li to v listině výslovně uvedeno.

§ 1549

Je-li zůstavitel naživu, pozbývá platnosti závěť pořízená podle § 1542 uplynutím dvou týdnů a podle § 1543, 1544, nebo 1545 uplynutím tří měsíců ode dne pořízení. Tyto doby však nepočnou běžet ani neběží, dokud zůstavitel nemůže pořídit závěť ve formě veřejné listiny.

§ 1550

Mlčenlivost

Kdo působil při pořízení závěti nebo jiném právním jednání, pro které tento zákon vyžaduje náležitosti jako pro závěť, jako pisatel, svědek, předčitatel, tlumočník, schovatel nebo úřední osoba, zachová o obsahu zůstavitelovy vůle mlčenlivost, ledaže je zřejmá jiná vůle zůstavitele; poruší-li tuto povinnost, odčiní zůstaviteli újmu, kterou mu tím způsobil.

Pododdíl 3

Vedlejší doložky v závěti

§ 1551

(1) Zůstavitel může uvést v závěti podmínku, doložení času nebo příkaz.

(2) Směřuje-li vedlejší doložka jen k zřejmému obtěžování dědice nebo odkazovníka ze zjevné zůstavitelovy svévole, nepřihlíží se k ní. Nepřihlíží se ani k vedlejší doložce, která zjevně odporuje veřejnému pořádku nebo je nesrozumitelná.

§ 1552

Nepřihlíží se k vedlejší doložce, kterou zůstavitel ukládá dědici nebo odkazovníku, aby uzavřel či neuzavřel manželství, popřípadě aby v manželství setrval, anebo aby manželství zrušil. Zůstavitel však může zřídit někomu právo na dobu, než uzavře manželství.

Vykonavatel závěti

§ 1553

(1) Zůstavitel může závětí povolat vykonavatele závěti a případně určit, jaké má povinnosti a zda i jak bude odměňován.

(2) Zjistí-li soud při projednávání dědictví, že byl vykonavatel závěti povolán, vyrozumí ho o tom. Vykonavatel závěti může z funkce kdykoli odstoupit; odstoupení je účinné, dojde-li soudu.

§ 1554

(1) Vykonavatel závěti dbá o řádné splnění poslední vůle zůstavitele s péčí řádného hospodáře. Náleží mu všechna práva potřebná k splnění jeho úkolů, včetně práva před soudem hájit platnost závěti, namítat nezpůsobilost dědice nebo odkazovníka a vůbec dbát o splnění zůstavitelových pokynů.

(2) Nepovolal-li zůstavitel správce pozůstalosti, náleží vykonavateli závěti také správa pozůstalosti, dokud soud nerozhodne o jiném opatření. Ustanovení o správci pozůstalosti se na vykonavatele závěti použijí obdobně, byl-li povolán veřejnou listinou; jinak se použijí přiměřeně.

§ 1555

Při námitce neplatnosti povolání do funkce může vykonavatel závěti uplatňovat svá práva a plnit své povinnosti až do právní moci rozhodnutí, že projev zůstavitelovy vůle není platný, pokud soud neučiní jiné opatření.

Správce pozůstalosti

§ 1556

(1) Zůstavitel může povolat správce pozůstalosti nebo některé její části (dále jen „správce pozůstalosti“) a případně určit, jaké má povinnosti a zda i jak bude odměňován. Povolání správce pozůstalosti vyžaduje formu veřejné listiny.

(2) Projev vůle, kterým byl správce pozůstalosti povolán, lze zrušit stejným způsobem, jakým se zrušuje závěť.

§ 1557

Správce pozůstalosti se správy ujme, je-li mu známo, že byl povolán, jakmile se dozví o zůstavitelově smrti. Zjistí-li až soud, že byl správce pozůstalosti povolán, vyrozumí ho o tom.

§ 1558

Byl-li povolán vykonavatel závěti, řídí se správce pozůstalosti jeho pokyny; jejich vzájemná práva a povinnosti se posoudí podle ustanovení o příkazu.

§ 1559

Správce pozůstalosti může z funkce kdykoli odstoupit; odstoupení je účinné, dojde-li soudu.

§ 1560

Poruší-li vykonavatel závěti nebo správce pozůstalosti závažně své povinnosti, není-li schopen své povinnosti řádně plnit nebo je-li pro to jiný vážný důvod, odvolá ho soud i bez návrhu.

Podmínky

§ 1561

Směřuje-li podmínka k jednání dědice nebo odkazovníka, které jím může být opakováno, musí být znovu vykonáno po smrti zůstavitele, třebaže se tak stalo již za zůstavitelova života, není-li zřejmá jiná vůle zůstavitele.

§ 1562

K nabytí toho, co bylo zůstaveno s odkládací podmínkou, je třeba, aby osoba, jíž bylo něco takto zůstaveno, přežila zůstavitele a byla způsobilá dědit.

§ 1563

(1) Uděluje-li se někomu právo s nemožnou rozvazovací podmínkou, nepřihlíží se k ní.

(2) Ustanovení závěti, kterým se někomu uděluje právo s nemožnou odkládací podmínkou, je neplatné.

Doložení času

§ 1564

Omezí-li zůstavitel někomu právo doložením času a není-li jisté, zda čas nastane, platí zůstavené právo za podmíněné.

§ 1565

Je-li čas určen tak, že rozhodná chvíle nastat musí, přechází zůstavené právo jako jiná nepodmíněná práva i na dědice té osoby, jíž bylo takto zůstaveno.

§ 1566

Je-li jisté, že doba vyměřená v závěti nastat nikdy nemůže, posoudí se toto doložení času jako nemožná podmínka. Bude-li však nepochybné, že se zůstavitel při určení času jenom zmýlil, určí se rozhodná chvíle podle jeho pravděpodobné vůle.

Zvláštní ustanovení

§ 1567

(1) Dokud zůstává právo následného dědice odsunuto, až bude splněna podmínka nebo až nastane doložený čas, je právo předního dědice, kterému dědictví připadlo, omezeno jako právo požívatele; ustanovení § 1520 až 1524 se použijí obdobně.

(2) Dědic, jehož právo bylo odloženo nařízením podmínky nebo doložením času, nabude, co mu bylo zůstaveno, s povinností přispět poměrně přednímu dědici na to, co on plnil na zůstavitelovy dluhy nebo nepominutelnému dědici na povinný díl.

§ 1568

Byl-li povolán přední a následný odkazovník, použije se § 1567 obdobně.

Příkaz

§ 1569

(1) Zůstaví-li zůstavitel někomu něco s připojením příkazu, posuzuje se příkaz jako rozvazovací podmínka, takže se zůstavení práva zmaří, nebude-li příkaz proveden, ledaže zůstavitel projeví jinou vůli.

(2) Zákaz zcizení nebo zatížení zavazuje obtíženého, jen je-li nařízen na určitou přiměřenou dobu a odůvodněn vážným zájmem hodným právní ochrany, jinak může soud na návrh obtíženého rozhodnout, že se k zákazu nepřihlíží. Byl-li zákaz zapsán do veřejného seznamu, může obtížený požadovat, aby soud zákaz zrušil; soud návrhu nevyhoví, neprokáže-li se, že zájem na zrušení zákazu zřejmě převyšuje zájem na jeho zachování.

§ 1570

Nelze-li příkaz splnit přesně, budiž splněn alespoň tak, aby mu bylo přibližně co možná vyhověno. Není-li možné ani to, náleží osobě obtížené příkazem, co jí bylo zůstaveno, ledaže zůstavitel projevil jinou vůli. Kdo se však učinil neschopným splnit příkaz, věda, že jej tím zmaří, pozbude, co mu bylo zůstaveno.

§ 1571

Právo vymáhat splnění příkazu má kromě osoby, jíž je příkaz k prospěchu, také vykonavatel závěti nebo jiná osoba k tomu v závěti povolaná.

§ 1572

(1) Směřuje-li příkaz k prospěchu více osob bez bližšího určení, splní obtížená osoba příkaz vůči právnické osobě oprávněné chránit zájmy těchto osob. Je-li takových právnických osob více a není-li zřejmá jiná zůstavitelova vůle, má volbu osoba obtížená příkazem; neprovede-li ji bez zbytečného odkladu, určí oprávněnou osobu soud na návrh toho, kdo na tom má právní zájem.

(2) Směřuje-li příkaz k veřejnému prospěchu, může splnění příkazu vymáhat i příslušný orgán veřejné moci.

§ 1573

Vysloví-li se zůstavitel o účelu, ke kterému něco někomu zanechává, ale neuloží-li povinnost k tomuto účelu zanechané věci použít, hledí se na jeho projev vůle jako na přání bez právní závaznosti.

§ 1574

Ustanovení, kterým zůstavitel dědici nebo odkazovníku přikáže s pohrůžkou ztráty nějaké výhody, aby závěti neodporoval, nemá právní účinky, jde-li jen o odpor proti pravosti závěti nebo proti výkladu jejího smyslu.

Pododdíl 4

Zrušení závěti

§ 1575

(1) Zůstavitel má právo závěť nebo její jednotlivá ustanovení kdykoli zrušit.

(2) Závěť se zrušuje odvoláním nebo pořízením pozdější závěti.

§ 1576

Pořízení nové závěti

Pořízením pozdější závěti se dřívější závěť ruší v rozsahu, v jakém nemůže vedle pozdější závěti obstát.

Odvolání závěti

§ 1577

K výslovnému odvolání závěti se vyžaduje projev vůle učiněný ve formě předepsané pro pořízení závěti.

§ 1578

(1) K odvolání závěti mlčky se vyžaduje zničení listiny, na níž byla závěť napsána. Zničí-li zůstavitel jen jeden z několika stejnopisů závěti, nelze z toho ještě usuzovat na její odvolání.

(2) Porušil-li zůstavitel listinu jiným způsobem, nebo neobnovil-li závěť, ač ví, že listina byla zničena nebo ztracena, závěť se tím ruší, plyne-li z okolností nepochybně zůstavitelův zrušovací úmysl.

§ 1579

(1) Byla-li závěť pořízena ve formě veřejné listiny, má zůstavitel právo požadovat kdykoli, aby mu závěť byla vydána; závěť lze vydat jen zůstaviteli osobně. Vydá-li se zůstaviteli závěť, považuje se za odvolanou; o tom zůstavitele poučí ten, kdo mu závěť vydal, a odvolání závěti i poučení poznamená na vydávané listině i ve svém spisu.

(2) Byla-li závěť uložena do úřední úschovy, má zůstavitel právo požadovat její vydání; vydání závěti nemá právní následky podle druhé věty odstavce 1.

§ 1580

Zruší-li zůstavitel novější závěť, ale dřívější uchová, má se za to, že dřívější závěť nepozbyla platnost a hledí se na ni, jako by nebyla zrušena.

§ 1581

Neúčinná zrušovací doložka

Prohlásí-li zůstavitel, že neplatná budou všechna jeho příští pořízení pro případ jeho smrti, anebo že budou neplatná taková pořízení, jež nebudou zřízena v určité formě, nepřihlíží se k tomu.

Oddíl 3

Dědická smlouva

§ 1582

(1) Dědickou smlouvou povolává zůstavitel druhou smluvní stranu nebo třetí osobu za dědice nebo odkazovníka a druhá strana to přijímá.

(2) Dědická smlouva vyžaduje formu veřejné listiny.

§ 1583

Co se v tomto oddílu stanoví o smluvním dědici, platí obdobně i pro smluvního odkazovníka.

§ 1584

(1) Dědickou smlouvu může uzavřít zletilý zůstavitel, který je plně svéprávný; je-li zůstavitel ve svéprávnosti omezen, může dědickou smlouvu uzavřít a závazek z ní změnit se souhlasem opatrovníka.

(2) Dědickou smlouvu mohou strany uzavřít a závazek z ní změnit jen osobním jednáním.

§ 1585

(1) Dědickou smlouvou nelze pořídit o celé pozůstalosti. Čtvrtina pozůstalosti musí zůstat volná, aby o ní zůstavitel mohl pořídit podle své zvlášť projevené vůle. Chce-li zůstavitel zanechat smluvnímu dědici i tuto čtvrtinu, může tak učinit závětí.

(2) Kdo byl ve svéprávnosti omezen pro chorobnou závislost na požívání alkoholu, užívání psychotropních látek nebo podobných přípravků či jedů nebo chorobnou závislost na hráčské vášni představující závažnou duševní poruchu, může pořídit dědickou smlouvou jen o majetku, o němž je způsobilý pořídit závětí. Z tohoto majetku se počítá čtvrtina vyhrazená pořízení podle jeho zvlášť projevené vůle.

§ 1586

Byla-li dědická smlouva uzavřena s tím, že se ostatní dědici zřekli svého dědického práva, pozbývá zřeknutí se dědictví účinky, nedědí-li dědic povolaný v dědické smlouvě.

§ 1587

O podmínkách v dědické smlouvě platí § 548 a 549.

§ 1588

(1) Dědická smlouva zůstaviteli nebrání, aby se svým majetkem nakládal za svého života podle libosti. Není-li ujednáno něco jiného, nemůže strana povolaná za dědice převést své právo na jinou osobu.

(2) Pořídí-li však zůstavitel pro případ smrti nebo uzavře-li darovací smlouvu tak, že to s dědickou smlouvou není slučitelné, může se smluvní dědic dovolat neúčinnosti těchto právních jednání.

§ 1589

(1) Dohodnou-li se strany, že zůstavitel převede na smluvního dědice majetek již za svého života, může být tento majetek sepsán ve formě veřejné listiny. V takovém případě, nepřevede-li zůstavitel všechen svůj majetek, anebo získá-li po převodu další majetek, se dědická smlouva vztahuje jen na majetek takto sepsaný, ledaže bylo ujednáno něco jiného.

(2) Uskutečnilo-li se odevzdání ještě za života, přecházejí práva a povinnosti z dědické smlouvy na dědice smluvního dědice, ledaže bylo ujednáno něco jiného.

§ 1590

Své povinnosti z dědické smlouvy může zůstavitel zrušit i pořízením závěti. K účinnosti zrušení se vyžaduje souhlas smluvního dědice učiněný ve formě veřejné listiny.

§ 1591

Dědická smlouva neplatná pro nedostatek formy nebo neplatná pro nesplnění podmínek v § 1584 a 1585 nebo proto, že nevyhovuje ustanovením o smlouvách podle části čtvrté tohoto zákona, může mít přesto platnost závěti, má-li jinak všechny náležitosti závěti.

Zvláštní ustanovení o dědické smlouvě uzavřené mezi manželi

§ 1592

(1) Manželé mohou uzavřít dědickou smlouvu, podle níž jedna strana povolává druhou za dědice nebo za odkazovníka a druhá strana toto povolání přijímá, anebo se takto za dědice nebo za odkazovníky povolávají navzájem.

(2) Takovou smlouvu mohou pro případ vzniku manželství uzavřít i snoubenci, ale smlouva se stane účinnou až vznikem manželství.

§ 1593

(1) Rozvodem manželství se neruší práva a povinnosti z dědické smlouvy, ledaže dědická smlouva určí něco jiného. Po rozvodu manželství se každá strana může domáhat, aby dědickou smlouvu zrušil soud. Soud návrhu nevyhoví, směřuje-li proti tomu, kdo nezapříčinil rozvrat manželství a s rozvodem nesouhlasil.

(2) Prohlášením manželství za neplatné se ruší

práva a povinnosti z dědické smlouvy, ledaže takové manželství již dříve zaniklo smrtí jednoho z manželů.

Díl 3

Odkaz

Oddíl 1

Obecná ustanovení

Zřízení odkazu

§ 1594

(1) Odkaz zůstavitel zřídí tak, že v pořízení pro případ smrti nařídí určité osobě, aby odkazovníku vydala předmět odkazu. Odkazovníkem může být jen osoba způsobilá dědit. Povolá-li zůstavitel dědice s určením, že ten určitou věc dědit nemá, považuje se to za zřízení odkazu zákonným dědicům.

(2) Darování závislé na podmínce, že obdarovaný dárce přežije, se považuje za odkaz, pokud se dárce nevzdal práva dar odvolat.

§ 1595

Odkaz může zřídit osoba způsobilá pořizovat závětí. Zůstavitel nezpůsobilý pořizovat může ze svého majetku odkázat jinému jen předměty malé hodnoty.

§ 1596

Zůstavitel může také dědici nebo spoludědicům zanechat přednostní odkaz; vzhledem k tomuto odkazu se budou posuzovat jako odkazovníci.

Obtížení odkazem

§ 1597

Odkazy připadají k tíži všem dědicům podle poměru jejich podílů, a to i tehdy, byla-li odkázána věc náležející jednomu ze spoludědiců. To neplatí, pokud zůstavitel zvlášť přikáže splnění odkazu jednotlivému spoludědici nebo odkazovníku.

§ 1598

Každému z dědiců musí zůstat z hodnoty dědictví alespoň čtvrtina odkazy nezatížená. Zatíží-li zůstavitel dědice více, má dědic právo na poměrné zkrácení odkazu.

§ 1599

Pododkaz

(1) Přikáže-li zůstavitel odkazovníku splnění dalšího odkazu, nezbavuje odkazovníka povinnosti splnit další odkaz ani skutečnost, že hodnota dalšího odkazu přesahuje hodnotu odkazu.

(2) Nenabude-li odkazovník odkaz, splní další odkaz ten, komu odkaz připadl. Této povinnosti se zprostí, přenechá-li odkaz, který mu připadl, osobě, které byl další odkaz zůstaven.

§ 1600

Zůstavitel, který odkazem pamatuje na určitou skupinu osob, jako jsou zejména příbuzní či chudí, nebo na veřejně prospěšný, dobročinný či podobný účel, může ponechat dědici nebo někomu jinému, aby určil, jak a které z těchto osob nebo účelů mají být poděleny. Nevysloví-li se o tom zůstavitel, má volbu dědic. Nemůže-li dědic volbu vykonat, určí odkazovníky soud.

§ 1601

Náhradnictví při odkazech

Zůstavitel může při odkazu nařídit náhradnictví nebo svěřenské nástupnictví. Pro takové případy se přiměřeně použijí ustanovení § 1507 až 1524.

Odvolání odkazu

§ 1602

Má se za to, že odkaz byl odvolán, jestliže zůstavitel

a) odkázanou věc zničí, nebo ji zcizí a znovu nenabude,
b) odkázanou věc změní takovým způsobem, že to je již věc jiná, nebo
c) odkázanou pohledávku vymůže a vybere.

§ 1603

Má se za to, že odkaz nebyl odvolán, pokud odkázanou věc nabyla jiná osoba nebo byla-li odkázaná věc změněna či zničena mimo vůli zůstavitele. To platí i tehdy, vyrovnal-li dlužník zůstaviteli odkázanou pohledávku z vlastního popudu.

Oddíl 2

Zvláštní pravidla o jednotlivých druzích odkazů

Pododdíl 1

Odkaz věcí určitého druhu

§ 1604

(1) Při odkazu věci určitého druhu, je-li takových věcí v pozůstalosti více, rozhodne osoba obtížená od-

kazem, která věc bude odkazovníkovi vydána. Musí však zvolit takovou věc, kterou odkazovník bude moci užívat.

(2) Ponechá-li se odkazovníku, aby si z několika věcí sám vybral, může zvolit i věc nejlepší.

§ 1605

(1) Při odkazu věci určitého druhu, která však v pozůstalosti není, není odkaz platný. Odkáže-li zůstavitel několik věcí určitého druhu a není-li jich v pozůstalosti určené množství, spokojí se odkazovník s těmi, které v pozůstalosti jsou.

(2) Neodkáže-li však zůstavitel věc určitého druhu výslovně ze svého vlastnictví a není-li taková věc v pozůstalosti, opatří ji osoba obtížená odkazem odkazovníku v jakosti přiměřené osobním poměrům a potřebě odkazovníka.

§ 1606

(1) Zůstavitel může pověřit i jinou osobu, aby zvolila, kterou z několika věcí má odkazovník dostat. Nevykoná-li tato osoba volbu, určí odkaz soud se zřetelem k osobním poměrům a potřebě odkazovníka.

(2) Soud určí odkaz také tehdy, když odkazovník nevykoná volbu, která mu byla ponechána, ve lhůtě stanovené k žádosti osoby obtížené odkazem.

§ 1607

Odkaz peněz zavazuje osobu obtíženou odkazem k jejich vyplacení, ať již hotové peníze v pozůstalosti jsou, nebo nejsou.

Pododdíl 2

Odkaz určité věci

§ 1608

Při opakování odkazu určité věci v jednom nebo několika ustanoveních nemá odkazovník právo na odkázanou věc i na její cenu zároveň. Jiné odkazy, byť i obsahují věc téhož druhu nebo stejnou peněžní částku, náležejí odkazovníku, kolikrát jsou opakovány.

§ 1609

K odkazu věci, která v době pořízení závěti náležela odkazovníkovi, se nepřihlíží. Nabyl-li ji později, uhradí se mu obvyklá cena věci; dostal-li ji však bezplatně od samotného zůstavitele, platí, že odkaz byl odvolán.

§ 1610

(1) Nepřihlíží se k odkazu věci cizí nenáležející ani zůstaviteli, ani dědici nebo odkazovníkovi, který ji má poskytnout někomu jinému. Mají-li uvedené osoby na odkázané věci podíl nebo právo, týká se odkaz jen tohoto podílu nebo práva.

(2) Nařídil-li zůstavitel, že cizí věc má být koupena a poskytnuta odkazovníku, avšak její vlastník ji nechce prodat za obvyklou cenu, vyplatí se odkazovníku tato cena.

§ 1611

Zastavení nebo jiné zatížení odkázané věci postihují příjemce jako závady odkazu.

Pododdíl 3

Odkaz pohledávky

§ 1612

Při odkazu pohledávky, která zůstaviteli náleží za někým jiným, postoupí osoba obtížená odkazem tuto pohledávku s příslušenstvím a případným zajištěním odkazovníku, vydá mu potřebné doklady o pohledávce a sdělí mu vše, co je k uplatnění pohledávky proti dlužníku zapotřebí.

§ 1613

Odkaz všech pohledávek zahrnuje sice všechny pohledávky trvající po zřízení odkazu, nikoli však pohledávky vzniklé z převoditelných cenných papírů a vkladních knížek, ani pohledávky váznoucí na nemovitých věcech a pohledávky vznikající z práva věcného.

§ 1614

Odkaz pohledávky, kterou má zůstavitel za odkazovníkem, zavazuje obtíženou osobu k tomu, aby vydala odkazovníku kvitanci anebo vrátila dlužní úpis.

§ 1615

Prominutí dluhu se nevztahuje na dluhy vzniklé po zřízení odkazu. Promine-li se odkazem zajištění dluhu, neplyne z toho ještě, že byl prominut také dluh. Prodlouží-li se jen lhůta k placení, neplyne z toho ještě prominutí úroků.

§ 1616

(1) Odkaz dluhu, který má zůstavitel uhradit odkazovníku, má ten právní účinek, že zavazuje osobu obtíženou odkazem uznat dluh, který zůstavitel určitě vyjádří nebo odkazovník prokáže, a uhradit jej nejpozději ve lhůtě pro splnění ostatních odkazů bez zřetele k podmínkám a lhůtám, které obtížený se zůstavitelem ujednal.

(2) Nařídí-li zůstavitel, aby odkazovníkova pohledávka byla zajištěna, musí mu být poskytnuta dostatečná jistota.

§ 1617

Odkáže-li zůstavitel někomu stejnou částku, jakou mu je sám dlužen, má se za to, že nechtěl odkazem splnit dluh. Odkazovník obdrží dluh i odkaz.

Pododdíl 4

Jiné odkazy

§ 1618

Odkaz dětem a příbuzným

Dětmi se rozumí jen synové a dcery, jestliže zůstavitel pamatoval na děti někoho jiného. Jedná-li se však o vlastní děti zůstavitele, rozumí se tím i potomci vstupující na jejich místo.

§ 1619

I při jiných odkazech než podle § 1594 až 1618 se použije obdobně § 1503.

Oddíl 3

Nabytí odkazu

§ 1620

(1) Odkazovník nabývá právo na odkaz pro sebe a pro své nástupce smrtí zůstavitele.

(2) O právu na odkaz, které má teprve vzniknout, platí § 1480 obdobně.

§ 1621

(1) Odkázanou věc nabývá odkazovník způsobem, jakým se nabývá vlastnické právo.

(2) Dospěje-li právo na odkaz, může se odkazovník domáhat vydání odkázané věci. Zapisuje-li se odkázaná věc do veřejného seznamu, nahradí vydání věci prohlášení vykonavatele závěti, jinak obtížené osoby, s úředně ověřeným podpisem; nebyla-li splatnost odkazu odložena, zapíše se odkazovník do veřejného seznamu přímo po zůstaviteli.

§ 1622

Před smrtí zůstavitele nemůže odkazovník právo na odkaz převést ani o něm pořídit.

§ 1623

Prohlásí-li odkazovník způsobem, jaký je stanoven pro odmítnutí dědictví, že odkaz nechce, hledí se na něho, jako by právo na odkaz vůbec nenabyl.

§ 1624

(1) Odkaz jednotlivých věcí z pozůstalosti a odkaz práv vztahujících se k takovým věcem může být požadován ihned. To platí i pro odkaz menších odměn pro zaměstnance a odkazy veřejně prospěšné, dobročinné a podobné. Jiné odkazy jsou splatné za rok po smrti zůstavitele.

(2) Ustanovení odstavce 1 se použije, není-li zřejmá jiná vůle zůstavitele.

§ 1625

Při odkazu jednotlivé věci náleží odkazovníku ode dne splatnosti odkazu plody a užitky i vše, co k věci přibude, včetně práv s věcí spojených. Od téhož dne postihují odkazovníka i závady na odkázané věci, jakož i její zhoršení nebo zkáza vzniklé ze skutečností, za které nikdo neodpovídá.

§ 1626

(1) Při odkazu dávek splatných ročně, měsíčně nebo jinak nabude odkazovník právo k částce, která připadá na celou dobu, dožije-li se jejího počátku; splátka se však stane splatnou až v určenou dobu splatnosti.

(2) Při odkazu výživného platí obdobně § 922.

§ 1627

Právo odkazovníka na zajištění

(1) Při odkazu opakovaného plnění nebo při odkazu, jehož plnění se ještě nelze domáhat vzhledem k zákonné lhůtě nebo vzhledem k lhůtě či podmínce určené zůstavitelem, má odkazovník vůči osobě obtí-

žené odkazem právo na poskytnutí dostatečné jistoty. To neplatí, je-li zřejmé, že zajištění není potřeba.

(2) Jinak má odkazovník vůči osobě obtížené odkazem stejná práva jako každý jiný věřitel.

Uvolněný odkaz

§ 1628

(1) Nemůže-li odkazovník přijmout odkaz nebo odmítne-li jej, připadne odkaz náhradníkovi. Není-li náhradník a je-li celým odkazem pamatováno na několik osob buď bez určení podílů, anebo všeobecným výrazem znamenajícím rovné podělení, přibude uvolněný podíl poměrně ostatním podílníkům.

(2) Je-li odkazovníku zůstaven určitý podíl, nemá právo na přírůstek podle odstavce 1, ledaže je zřejmá vůle zůstavitele zanechat vyjmenovaným odkazovníkům celý odkaz a že určením podílů nechtěl nic jiného než omezit odkazovníky navzájem.

(3) V ostatních případech povinnost splnit odkaz zanikne.

§ 1629

Kdo má prospěch z uvolnění odkazu nebo z toho, že povinnost splnit odkaz zanikne, toho postihují i břemena s odkazem spojená. To neplatí, jedná-li se jen o osobní úkony osoby odkazem původně obtížené.

Práva dědice vyhradivšího si soupis

§ 1630

(1) Je-li čistá pozůstalost odkazy obtížena tak, že je téměř vyčerpána a dědic neuplatní právo podle § 1598, má dědic právo jen na náhradu nákladů učiněných při splnění odkazů a na přiměřenou odměnu za svou námahu. Nestačí-li pozůstalost k jejich úhradě, hradí náklady i odměnu odkazovníci poměrně podle hodnoty odkazů a dědic má k zajištění svého práva k odkázaným předmětům zadržovací právo; bez dostatečného zajištění není dědic povinen odkazy vyřizovat.

(2) Pokud však odkazovník odkaz již obdržel, provede se srážka podle hodnoty, jakou měl odkaz v době přijetí, a podle užitků, které již z něho získal. Odkazovník se zbaví povinnosti příspěvku tím, že vydá dědici odkaz i s užitky nebo jejich cenu. V ostatním se na odkazovníka hledí jako na poctivého držitele.

§ 1631

(1) Nestačí-li čistá pozůstalost k úhradě všech dluhů a jiných povinných výdajů, odkazy se poměrně sníží.

(2) Nestačí-li čistá pozůstalost k vyřízení všech odkazů, uspokojí se přede všemi ostatními odkaz zaopatření, výchovy a výživy; ostatní odkazy se poměrně sníží.

§ 1632

Splnění poslední vůle správcem pozůstalosti

Nebyl-li určen vykonavatel závěti a nechce-li dědic věnovat splnění poslední vůle svůj čas a námahu, soud na jeho návrh za tím účelem jmenuje správce pozůstalosti, nebo uloží splnění poslední vůle správci pozůstalosti již povolanému.

Díl 4

Zákonná posloupnost

§ 1633

(1) Kde nedojde k posloupnosti podle dědické smlouvy nebo podle závěti, nastane zákonná dědická posloupnost k pozůstalosti nebo k její části. Není-li zákonný dědic, nebo nenabude-li dědictví, stávají se dědici odkazovníci podle poměru hodnoty svých odkazů.

(2) Kdo nabyl dědictví proto, že dědic ani náhradník povolaný dědickou smlouvou nebo závětí dědit nechtěl nebo nemohl, splní ostatní nařízení zůstavitele.

§ 1634

Odúmrť

(1) Nedědí-li žádný dědic ani podle zákonné dědické posloupnosti, připadá dědictví státu a na stát se hledí, jako by byl zákonný dědic; stát však nemá právo odmítnout dědictví, ani právo na odkaz podle § 1594 odst. 1 věty třetí.

(2) Vůči jiným osobám má stát stejné postavení jako dědic, kterému svědčí výhrada soupisu.

§ 1635

První třída dědiců

(1) V první třídě dědiců dědí zůstavitelovy děti a jeho manžel, každý z nich stejným dílem.

(2) Nedědí-li některé dítě, nabývají jeho dědický

podíl stejným dílem jeho děti; totéž platí o vzdálenějších potomcích téhož předka.

§ 1636

Druhá třída dědiců

(1) Nedědí-li zůstavitelovi potomci, dědí ve druhé třídě manžel, zůstavitelovi rodiče a dále ti, kteří žili se zůstavitelem nejméně po dobu jednoho roku před jeho smrtí ve společné domácnosti a kteří z tohoto důvodu pečovali o společnou domácnost nebo byli odkázáni výživou na zůstavitele.

(2) Dědici druhé třídy dědí stejným dílem, manžel však vždy nejméně polovinu pozůstalosti.

§ 1637

Třetí třída dědiců

(1) Nedědí-li manžel ani žádný z rodičů, dědí ve třetí třídě stejným dílem zůstavitelovi sourozenci a ti, kteří žili se zůstavitelem nejméně po dobu jednoho roku před jeho smrtí ve společné domácnosti a kteří z tohoto důvodu pečovali o společnou domácnost nebo byli odkázáni výživou na zůstavitele.

(2) Nedědí-li některý ze sourozenců zůstavitele, nabývají jeho dědický podíl stejným dílem jeho děti.

§ 1638

Čtvrtá třída dědiců

Nedědí-li žádný dědic ve třetí třídě, dědí ve čtvrté třídě stejným dílem prarodiče zůstavitele.

§ 1639

Pátá třída dědiců

(1) Nedědí-li žádný z dědiců čtvrté třídy, dědí v páté třídě jen prarodiče rodičů zůstavitele. Prarodičům zůstavitelova otce připadá polovina dědictví, prarodičům zůstavitelovy matky druhá polovina. Obě dvojice prarodičů se dělí rovným dílem o polovinu, která na ně připadá.

(2) Nedědí-li jednotlivý člen dvojice, připadne uvolněná osmina druhému členu. Nedědí-li dvojice, připadne tato čtvrtina druhé dvojici téže strany. Nedědí-li ani jedna dvojice téže strany, připadá dědictví dvojicím druhé strany ve stejném poměru, v jakém se dělí o polovinu dědictví, která jim připadá přímo.

§ 1640

Šestá třída dědiců

(1) Nedědí-li žádný z dědiců páté třídy, dědí v šesté třídě děti dětí sourozenců zůstavitele a děti prarodičů zůstavitele, každý stejným dílem.

(2) Nedědí-li některé z dětí prarodičů zůstavitele, dědí jeho děti.

§ 1641

Několikeré příbuzenství

Je-li někdo se zůstavitelem příbuzný z více než z jedné strany, má z každé strany dědické právo, které by mu náleželo jako příbuznému z této strany.

Díl 5

Povinný díl

Započtení na povinný díl a na dědický podíl

Oddíl 1

Nepominutelný dědic

§ 1642

Nepominutelnému dědici náleží z pozůstalosti povinný díl.

§ 1643

(1) Nepominutelnými dědici jsou děti zůstavitele a nedědí-li, pak jsou jimi jejich potomci.

(2) Je-li nepominutelný dědic nezletilý, musí se mu dostat alespoň tolik, kolik činí tři čtvrtiny jeho zákonného dědického podílu. Je-li nepominutelný dědic zletilý, musí se mu dostat alespoň tolik, kolik činí čtvrtina jeho zákonného dědického podílu.

§ 1644

(1) Povinný díl může být zůstaven v podobě dědického podílu nebo odkazu, ale musí zůstat nepominutelnému dědici zcela nezatížen.

(2) K nařízení zůstavitele, která omezují povinný díl, se nepřihlíží. Zůstaví-li se nepominutelnému dědici více než povinný díl, vztahuje se takové nařízení, učinil-li je zůstavitel v pořízení pro případ smrti, jen na část, která přesahuje hodnotu povinného dílu. To neplatí, zemře-li nepominutelný dědic před zůstavitelem, nebo nedědí-li z jiného důvodu.

(3) Zůstavitel může také nepominutelnému dědici

uložit, aby se rozhodl pro to, co se mu zůstavuje s omezením, nebo pro povinný díl.

§ 1645

Kdo se zřekl dědictví nebo povinného dílu, kdo je nezpůsobilý dědit nebo kdo byl zůstavitelem vyděděn, právo na povinný díl nemá, ale při výpočtu povinných dílů ostatních dědiců se k němu hledí právě tak, jako by z dědického práva nebyl vyloučen.

Oddíl 2
Vydědění

§ 1646

(1) Ze zákonných důvodů lze nepominutelného dědice vyděděním z jeho práva na povinný díl vyloučit, anebo jej v jeho právu zkrátit. Zůstavitel může vydědit nepominutelného dědice, který

a) mu neposkytl potřebnou pomoc v nouzi,
b) o zůstavitele neprojevuje opravdový zájem, jaký by projevovat měl,
c) byl odsouzen pro trestný čin spáchaný za okolností svědčících o jeho zvrhlé povaze nebo
d) vede trvale nezřízený život.

(2) Zůstavitel může vydědit i nepominutelného dědice, který je nezpůsobilý dědit, a proto je z dědického práva vyloučen.

(3) Přežije-li vyděděný potomek zůstavitele, nedědí ani potomci vyděděného potomka, ledaže zůstavitel projeví jinou vůli. Nedožije-li se vyděděný potomek smrti zůstavitele, pak jeho potomci dědí vyjma těch, kteří jsou samostatně vyloučeni z práva dědického.

§ 1647

Zůstavitel může vydědit i nepominutelného dědice, který je tak zadlužen nebo si počíná tak marnotratně, že tu je obava, že se pro jeho potomky nezachová povinný díl. Učinit to však může jen tak, že tento jeho povinný díl zůstaví dětem tohoto nepominutelného dědice, popřípadě, není-li jich, jejich potomkům.

§ 1648

Nevysloví-li zůstavitel důvod vydědění, má nepominutelný dědic právo na povinný díl, ledaže se proti němu prokáže zákonný důvod vydědění.

§ 1649

(1) Prohlášení o vydědění lze učinit nebo je lze změnit či zrušit stejným způsobem, jakým se pořizuje nebo ruší závěť.

(2) Stejným způsobem může zůstavitel prohlásit o některém z dědiců nikoli nepominutelných, jemuž svědčí zákonná dědická posloupnost, že pozůstalosti nenabude.

Oddíl 3
Ochrana nepominutelného dědice

§ 1650

Nepominutelný dědic vyděděný neplatně má právo na povinný díl; byl-li zkrácen na čisté hodnotě povinného dílu, má právo na jeho doplnění.

§ 1651

(1) Právo na povinný díl má i nepominutelný dědic, o němž bylo zůstaviteli známo, že je naživu, a přesto jej v závěti opominul.

(2) Dopustil-li se ten, kdo byl opominut nikoli omylem, něčeho, co naplňuje zákonný důvod vydědění, hledí se na toto opominutí jako na vydědění učiněné mlčky a po právu.

§ 1652

Dokáže-li nepominutelný dědic, že jeho opominutí pochází jen z toho, že zůstavitel při pořízení pro případ smrti o něm nevěděl, má takový dědic právo na povinný díl, jaký mu náleží podle zákona.

§ 1653

Byl-li nepominutelný dědic zkrácen nebo opominut, přispějí dědici i odkazovníci k vyrovnání jeho práva poměrně.

Oddíl 4
Výpočet povinného dílu

§ 1654

(1) Nepominutelný dědic nemá právo na podíl z pozůstalosti, nýbrž jen na peněžní částku rovnající se hodnotě jeho povinného dílu. Jsou-li pro to na straně dědiců zvlášť závažné důvody a lze-li to na nepominutelném dědici rozumně požadovat, může soud povolit splátky na povinný díl nebo odklad jeho splatnosti;

pohledávka se však úročí ode dne, kdy byla původně splatná.

(2) Ustanovení odstavce 1 nebrání, aby se nepominutelný dědic dohodl s dědici ze závěti nebo z dědické smlouvy jinak; zkrátí-li se tím však práva dalších věřitelů, je dohoda vůči nim neúčinná. Bude-li v průběhu řízení o dědictví ujednáno, že se nepominutelnému dědici namísto zaplacení vydá z pozůstalosti věc zapsaná do veřejného seznamu, zapíše se nepominutelný dědic do veřejného seznamu přímo po zůstaviteli.

§ 1655

(1) Pro stanovení povinného dílu se majetek v pozůstalosti sepíše a odhadne; dluhy zůstavitele a závady, které na majetku vázly již v době zůstavitelovy smrti, se od hodnoty majetku odečtou. Při vypočtení povinného dílu se k pozůstalosti připočte, co se započítává na povinný díl podle § 1660 a 1661.

(2) Nepominutelný dědic má právo být při odhadu, vznášet dotazy a uplatňovat připomínky.

§ 1656

Povinný díl se stanoví bez zřetele na odkazy a jiné závady vznikající z pořízení pro případ smrti. Až do určení povinného dílu se nepominutelný dědic poměrně účastní na zisku a ztrátě pozůstalosti. Kdo má právo na povinný díl, má právo i na poměrné vyúčtování podílu na zisku a ztrátě pozůstalosti od smrti zůstavitele až do určení povinného dílu.

§ 1657

Dohodne-li si nepominutelný dědic s dědici odbytné a schválí-li dohodu soud, ustanovení § 1655 a 1656 se nepoužijí.

Oddíl 5

Započtení na povinný díl a na dědický podíl

§ 1658

Započtení na povinný díl nebo na dědický podíl nezakládá povinnost něco vydat, ledaže se jedná o případ uvedený v § 2072.

§ 1659

Při započtení se počítá hodnota toho, co bylo poskytnuto a co podléhá započtení, podle doby odevzdání. V mimořádných případech může soud rozhodnout jinak.

Započtení na povinný díl

§ 1660

(1) Na povinný díl se započte vše, co nepominutelný dědic z pozůstalosti skutečně nabyl odkazem nebo jiným zůstavitelovým opatřením.

(2) Na povinný díl se započte i to, co nepominutelný dědic od zůstavitele bezplatně obdržel v posledních třech letech před jeho smrtí, ledaže zůstavitel přikáže, aby se započtení provedlo za delší dobu; potomku se kromě toho započte i to, co od zůstavitele bezplatně obdržel dědicův předek. Při započtení se však nepřihlíží k obvyklým darováním.

§ 1661

(1) Na povinný díl potomka se započte to, co mu zůstavitel dal za svého života na úlevu v nákladech spojených se založením samostatné domácnosti, se založením manželského či obdobného soužití nebo s nástupem povolání či se započetím podnikání; na povinný díl se započte i to, co zůstavitel použil na úhradu dluhů zletilého potomka. Stalo-li se tak dříve než v posledních třech letech před zůstavitelovou smrtí, provede se započtení, pokud zůstavitel neprojeví opačnou vůli.

(2) Potomkovi, který vstupuje na místo svého předka, se započte na povinný díl i to, co takto dostali od zůstavitele jeho rodiče, na jejichž místo vstupuje.

Započtení na dědický podíl

§ 1662

Dědické podíly se vypočtou stejně jako povinný díl.

§ 1663

Při posloupnosti dědiců podle pořízení pro případ smrti nebo při zákonné dědické posloupnosti se započtení na dědický podíl provede, jen přikázal-li to zůstavitel projevem vůle učiněným ve formě předepsané pro pořízení závěti.

§ 1664

Soud může provést započtení na dědický podíl, i když to zůstavitel nepřikázal, byl-li by jinak nepominutelný dědic neodůvodněně znevýhodněn; k obvyklým darováním se však nepřihlíží.

Díl 6

Právo některých osob na zaopatření

§ 1665

Kdo by jinak byl nepominutelným dědicem, ale nemá právo na povinný díl, má právo na nutnou výživu, pokud se mu jí nedostává a pokud není schopen sám se živit; takto však nemůže dostat z pozůstalosti více, než kolik by činil jeho povinný díl. Právo na nutnou výživu však nemá ten, na jehož místě dědí jeho potomek, nebo je-li jeho potomek na jeho místě povolán k povinnému dílu.

§ 1666

(1) Pozůstalý manžel má právo na slušnou výživu z pozůstalosti po dobu šesti týdnů po smrti manžela. Je-li vdova těhotná, má právo na slušnou výživu až do konce šestého týdne po porodu; totéž právo má i matka zůstavitelova dítěte, která nebyla za zůstavitele provdána.

(2) Byl-li pozůstalému manželu zákonný dědický podíl odepřen nebo zkrácen, má pozůstalý manžel právo na nutné zaopatření až do uzavření nového manželství, pokud se mu takového zaopatření jinak nedostává a pokud není schopen sám se živit; takto však nemůže dostat z pozůstalosti více, než kolik by činila polovina jeho zákonného dědického podílu. Právo na nutné zaopatření však nenáleží manželu, který bez vážných důvodů nesdílel se zůstavitelem rodinnou domácnost, manželu nezpůsobilému být dědicem ani manželu, který se dědictví zřekl nebo je odmítl.

(3) Bylo-li by právem na slušnou výživu podle odstavce 1 zkráceno právo na nutnou výživu podle § 1665, zkrátí se všechna tato práva tak, aby se všem oprávněným dostalo stejně. Nutné zaopatření podle odstavce 2 nelze poskytnout, zkrátilo-li by se tím právo na nutnou výživu podle § 1665.

§ 1667

Pozůstalý manžel nabývá vlastnické právo k movitým věcem, které tvoří základní vybavení rodinné domácnosti, i když není dědicem. To neplatí, pokud pozůstalý manžel bez vážných důvodů nesdílel se zůstavitelem rodinnou domácnost.

§ 1668

(1) Byl-li pozůstalému rodiči zákonný dědický podíl odepřen nebo zkrácen, má pozůstalý rodič právo na nutné zaopatření, pokud se mu takového zaopatření jinak nedostává a pokud není schopen sám se živit; takto však nemůže dostat z pozůstalosti více, než kolik by činila třetina jeho zákonného dědického podílu. Právo na nutné zaopatření nenáleží rodiči nezpůsobilému být dědicem, rodiči, který se dědictví zřekl nebo je odmítl, ani rodiči, který se dopustil činu zakládajícího důvod k vydědění.

(2) Nutné zaopatření nelze rodiči poskytnout, zkrátilo-li by se tím právo na nutnou výživu podle § 1665.

§ 1669

Osobám, které požívaly až do smrti zůstavitele bezplatné zaopatření v jeho domácnosti, přísluší stejné zaopatření ještě tři týdny po smrti zůstavitele.

Díl 7

Přechod pozůstalosti na dědice

Oddíl 1

Nabytí dědictví

§ 1670

Nabytí dědictví potvrzuje soud. Soud potvrdí nabytí dědictví osobě, jejíž dědické právo bylo prokázáno.

§ 1671

(1) Neuplatnil-li dědic dědické právo před soudem ve lhůtě, kterou soud stanoví, nezaniká dědici dědické právo, avšak při projednání pozůstalosti se k němu nepřihlíží. To platí i o dědickém právu neznámého dědice nebo dědici neznámého pobytu, který byl o svém právu vyrozuměn vyhláškou soudu a v určené lhůtě o sobě nedal vědět.

(2) Má-li neznámý dědic nebo dědic neznámého pobytu opatrovníka, nemůže opatrovník učinit prohlášení, že tento dědic dědictví odmítá, nebo že je neodmítá, anebo přijímá.

§ 1672

Uplatňuje-li právo na dědictví více osob a odporují-li si, odkáže soud toho z dědiců, jehož právní důvod je slabší, aby své právo uplatnil žalobou. Nepodá-li tento dědic žalobu ve lhůtě určené soudem, nezaniká sice jeho dědické právo, avšak při projednání pozůstalosti se k němu nepřihlíží.

§ 1673

(1) Proti dědici, který se opírá o dědickou smlouvu nepopřenou co do pravosti, se k podání žaloby odkáže každý dědic ze závěti nebo dědic zákonný. Proti dědici, který se opírá o závěť nepopřenou co do pravosti, se odkáže k podání žaloby každý zákonný dědic.

(2) Uvede-li zůstavitel důvod vydědění, odkáže se k podání žaloby potomek, který tvrdí, že byl vyděděn neprávem. Není-li důvod vydědění uveden, odkáže se k podání žaloby ten, kdo má dědit na jeho místě.

Výhrada soupisu

§ 1674

(1) Zůstavitel nemůže dědici odejmout právo na výhradu soupisu pozůstalosti. Vzdají-li se tohoto práva strany dědické smlouvy, nepřihlíží se k tomu.

(2) Právo na výhradu soupisu lze uplatnit prohlášením učiněným ústně před soudem, anebo prohlášením zaslaným soudu v písemné formě. Vyhradí-li si dědic soupis s výhradami nebo podmínkami, nepřihlíží se k nim. To platí i pro prohlášení dědice, že výhradu soupisu neuplatňuje.

§ 1675

Dědic má právo vyhradit si soupis pozůstalosti, uplatní-li je do jednoho měsíce ode dne, kdy ho soud o tomto právu vyrozuměl. Jsou-li pro to důležité důvody, soud lhůtu dědici prodlouží.

§ 1676

(1) O svéprávném, známém a přítomném dědici, který není manželem, potomkem, anebo předkem zůstavitele a ve lhůtě podle § 1675 se nevyjádří, platí, že neuplatňuje výhradu soupisu. Od ostatních dědiců si soud vyžádá po jejich předvolání a poučení výslovné vyjádření, ledaže vůči svéprávnému manželovi, potomkovi či předkovi dědice nastal účinek podle § 1681.

(2) Kdo si nevyhradil soupis pozůstalosti, nebo prohlásil, že právo výhrady soupisu neuplatňuje, nemůže si soupis vyhradit dodatečně.

Oddíl 2

Správa pozůstalosti a její soupis

Správa pozůstalosti

§ 1677

(1) Povolal-li zůstavitel správce pozůstalosti nebo vykonavatele závěti, spravuje pozůstalost až do potvrzení nabytí dědictví správce pozůstalosti, jinak vykonavatel závěti. Nepovolal-li zůstavitel žádného z nich, spravuje pozůstalost dědic; je-li dědiců více a neujednají-li si nic jiného, spravují pozůstalost všichni dědicové.

(2) Je-li pro to vážný důvod, nařídí soud jiné opatření.

§ 1678

(1) Kdo spravuje pozůstalost, vykonává její prostou správu.

(2) Kdo spravuje pozůstalost, poskytne z ní splátky na zaopatření osobám, které na ně mají právo, a doručí odkazovníkům zprávu o odkazech, které jim připadly. Dospělé odkazy vyrovná, schválí-li to soud.

§ 1679

(1) Při správě lze z pozůstalosti něco zcizit nebo použít jako jistotu, vyžaduje-li to zájem na zachování hodnoty nebo podstaty spravovaného majetku, jinak za protiplnění. To platí i v případě, že má být změněn účel spravovaného majetku.

(2) Správce dědictví nebo vykonavatel závěti může učinit úkon přesahující rozsah prosté správy, souhlasí-li s tím dědici. Nedohodnou-li se dědici nebo je-li dědicem osoba pod zvláštní ochranou, vyžaduje se souhlas soudu.

§ 1680

(1) Dědici, jehož dědické právo je již jasně prokázáno, může soud povolit i před skončením řízení o dědictví, aby s určitými pozůstalostními předměty volně nakládal, pokud je splnění poslední vůle zůstavitele zabezpečeno nebo souhlasí-li ostatní spoludědicové, nepominutelní dědicové a odkazovníci.

(2) Uplatňuje-li právo na dědictví více osob, které si odporují, nelze opatření podle odstavce 1 učinit. Dostalo-li se však dědici výhody již dříve, nelze mu ji odejmout.

§ 1681

(1) Ujme-li se dědic, aniž je k tomu oprávněn, plné správy pozůstalosti, ruší se tím od počátku účinky výhrady soupisu, pokud ji případně učinil. To platí i tehdy, prokáže-li se, že dědic pozůstalostní majetek úmyslně zatajil, smísí-li dědic části pozůstalosti s částmi svého majetku, aniž lze rozlišit, komu patří, ledaže

tomu tak bylo již před smrtí zůstavitele. Stejný účinek vzhledem k výhradě soupisu nastane i vůči tomu z dědiců, v jehož přímém či nepřímém zastoupení někdo jiný pozůstalost takto spravoval. Spravuje-li takto pozůstalost osoba dědici blízká, má se za to, že jedná také jako jeho zástupce.

(2) Účinek podle odstavce 1 nenastane, rozdělí-li si dědici ještě před potvrzením nabytí dědictví jen písemnosti, podobizny nebo záznamy a jiné věci rodinné nebo upomínkové povahy.

Závěra pozůstalosti

§ 1682

(1) Soud učiní bez odkladu opatření zajišťující pozůstalost (závěru), jestliže

a) některý z dědiců není svéprávný,
b) některý z dědiců je neznámého pobytu,
c) je obava, že je pozůstalost předlužena,
d) věřitel navrhl odloučení pozůstalosti, nebo
e) je-li tu jiný důležitý důvod pro zvláštní opatrnost.

(2) Je-li jen některý dědic nesvéprávný, nepřítomný nebo neznámý, lze se spokojit se závěrou takové části pozůstalosti, která stačí k uspokojení jeho dědického práva. To platí i tehdy, je-li tu osoba, které přísluší právo na povinný díl.

§ 1683

Závěry není třeba, je-li v pozůstalosti nemovitá věc poskytující dostatečnou jistotu.

Soupis pozůstalosti

§ 1684

(1) Účelem soupisu pozůstalosti je zjistit pozůstalostní jmění a určit čistou hodnotu majetku v době smrti zůstavitele.

(2) Neohrozí-li to vážně včasné provedení soupisu, může být soupisu přítomen a vznášet dotazy a činit připomínky

a) vykonavatel závěti,
b) správce dědictví,
c) každý, kdo tvrdí a osvědčí své dědické právo nebo právo na povinný díl, nebo o kom je známo, že mu takové právo zřejmě náleží,
d) věřitel, který si vyžádal odloučení pozůstalosti,
e) souhlasí-li soud, i jiná osoba, která na tom prokáže právní zájem; odkazovník však jen tehdy, hrozí-li, že bude povinen poměrně přispět na povinný díl.

§ 1685

(1) Soud nařídí soupis pozůstalosti, uplatní-li dědic právo výhrady soupisu, nebo je-li to potřebné pro výpočet povinného dílu.

(2) Soud nařídí soupis pozůstalosti také,

a) je-li mezi dědici osoba, která není plně svéprávná, nebo která je neznámá či nepřítomná, nebo právnická osoba veřejně prospěšná či zřízená ve veřejném zájmu (dále jen „osoba pod zvláštní ochranou“),
b) je-li nejistota, zda je někdo dědicem nebo kdo je dědicem,
c) žádá-li o to věřitel podle § 1709, nebo
d) osvědčí-li věřitel zůstavitele, že tu je pro provedení soupisu jiný vážný důvod.

§ 1686

(1) Náklady na pořízení soupisu se hradí z pozůstalosti a jdou poměrně k tíži dědických podílů těch dědiců, jimž je soupis k prospěchu. Není-li dobře možné hradit náklady na pořízení soupisu z pozůstalosti, uloží soud těmto dědicům, aby na úhradu nákladů poměrně přispěli.

(2) Nařídil-li soud soupis pro potřebu výpočtu povinného dílu, hradí se náklady z pozůstalosti a jdou poměrně k tíži všech dědiců a osoby, která má právo na povinný díl. Není-li dobře možné hradit náklady na pořízení soupisu z pozůstalosti, uloží soud těmto osobám, aby na úhradu nákladů poměrně přispěly.

(3) Požaduje-li někdo soupis, aniž pro to má vážný důvod, soud mu uloží, aby náklady soupisu nesl ze svého.

§ 1687

(1) Odůvodňují-li to okolnosti případu, může soud rozhodnout o nahrazení soupisu pozůstalosti seznamem pozůstalostního majetku vyhotoveným správcem pozůstalosti a potvrzeným všemi dědici. Nebyl-li správce pozůstalosti dosud ustaven, může ho za tím účelem jmenovat soud.

(2) V jednoduchých případech může soud rozhodnout, neodporují-li tomu dědicové, o nahrazení soupisu pozůstalosti společným prohlášením dědiců o pozůstalostním majetku.

§ 1688

(1) Prokáže-li se, že prohlášení nebo seznam podle § 1687 neodpovídají skutečnosti v rozsahu nikoli nepodstatném,

a) ruší se tím dědicům od počátku účinky výhrady soupisu, pokud ji případně učinili,

b) osoba uvedená v § 1685 odst. 2 má právo žádat, aby soud nařídil nový soupis pozůstalosti, prokáže-li na tom právní zájem.

(2) Účinek podle odstavce 1 písm. a) nenastane vůči osobě pod zvláštní ochranou, ledaže se prokáže, že pozůstalostní majetek úmyslně zatajila. Tento účinek nenastane ani vůči dědici, který prokáže, že nezavinil neúplnost prohlášení nebo seznamu.

(3) Způsobil-li správce, že seznam podle § 1687 není úplný, nahradí škodu z toho vzešlou.

§ 1689

Je-li znám věřitel, soud mu oznámí, že byl proveden soupis pozůstalosti a umožní mu vyjádřit se k soupisu.

Oddíl 3

Potvrzení dědictví

§ 1690

(1) Soud potvrdí dědictví tomu, kdo dědictví neodmítl a má podle průběhu řízení o dědictví nejlepší dědické právo, poté, co je zabezpečeno, že vůle zůstavitele bude náležitě splněna.

(2) Byl-li povolán vykonavatel závěti, potvrdí soudu splnění zůstavitelových nařízení; nebyl-li povolán, prokáží to soudu dědicové. Neshodnou-li se dědici nebo odporují-li tomu, co potvrdil vykonavatel závěti, rozhodne soud, jak důkaz opatří.

§ 1691

(1) Byly-li nařízeny odkazy, soud potvrdí dědictví až poté, co mu bude prokázáno, že

a) odkazovníkům byly podány zprávy o odkazu,

b) splatné odkazy osobám, které nejsou plně svéprávné, právnickým osobám veřejně prospěšným nebo zřízeným ve veřejném zájmu nebo odkazy učiněné za dobročinným a veřejně prospěšným účelem byly splněny a že splnění nesplatných odkazů bylo zajištěno,

c) bylo zajištěno i splnění odkazů neznámým nebo nepřítomným osobám.

(2) Soud může jistotu prominout, je-li zřejmě zbytečná.

§ 1692

(1) Jedinému dědici soud potvrdí, že dědictví nabyl. Uvede, kdo je dědicem, čí pozůstalost nabývá, z jakého důvodu a zda se tak děje s výhradou soupisu, nebo bez ní.

(2) Několika dědicům soud potvrdí i dědické podíly ve výši po případném započtení na dědický podíl a po započtení případných odkazů. Při rozdělení pozůstalosti soud rovněž potvrdí, jaké dědictví každý dědic nabyl a z jakého důvodu k rozdělení dědictví dochází.

(3) Je-li nařízena dědická posloupnost zřízením svěřenského nástupnictví, doložením času nebo jiným způsobem, soud potvrdí, že byla nařízena, kdo následuje jako následný dědic a za jakého předpokladu. Určil-li zůstavitel, že přední dědic může s dědictvím volně nakládat, soud potvrdí i to.

§ 1693

(1) Dědicové si mohou před soudem v řízení o dědictví dohodnout, jaká bude výše jejich dědických podílů. Soud dohodu schválí, neodporuje-li zájmu osoby pod zvláštní ochranou.

(2) Dědí-li se na základě pořízení pro případ smrti, mohou si dědici dohodnout jinou výši dědických podílů, než jakou jim zůstavitel vyměřil, pokud to zůstavitel výslovně připustil.

(3) Dědí-li se podle zákonné dědické posloupnosti, má dědic právo požadovat po ostatních dědicích vypořádání, pokud se staral o zůstavitele delší dobu nebo přispěl značnou měrou k udržení či zvětšení zůstavitelova majetku prací, peněžitou podporou nebo podobným způsobem, aniž byl za to odměňován. Vypořádání se poskytne ve výši přiměřené trvání a rozsahu toho, co plnil, a hodnotě pozůstalosti; o tuto výši se zvětší jeho dědický podíl. To platí i v případě, že dědic, který není pozůstalým manželem, plnil vůči zůstaviteli vyživovací nebo obdobnou povinnost.

Oddíl 4

Rozdělení pozůstalosti

§ 1694

(1) Pořídil-li zůstavitel pro případ smrti, rozdělí se

pozůstalost podle jeho vůle. Dědici se mohou před soudem dohodnout, že si pozůstalost zcela nebo zčásti rozdělí i jinak, pokud to zůstavitel výslovně připustil.

(2) Přidělil-li zůstavitel dědicům jednotlivé věci ze svého jmění, aniž výslovně přikázal, že pozůstalost musí být rozdělena, jak nařídil, nebo že povolaný dědic může přijmout jen, co mu bylo přiděleno, popřípadě, že určitá věc má zůstat ve spoluvlastnictví dědiců, hledí se na jeho projev vůle jako na přání bez právní závaznosti.

§ 1695

(1) Nepořídil-li zůstavitel pro případ smrti, mohou se dědici před soudem dohodnout o rozdělení pozůstalosti jakkoli.

(2) Nepořídil-li zůstavitel o některé části pozůstalosti nebo nepřikázal-li, jak má být pozůstalost nebo její část rozdělena, nebo není-li rozdělení pozůstalosti podle zůstavitelovy vůle vůbec možné, použije se ustanovení odstavce 1 obdobně.

§ 1696

(1) Soud dohodu dědiců o rozdělení schválí, neodporuje-li vůli zůstavitele a v jejích mezích ani zájmům osoby pod zvláštní ochranou. Neschválí-li soud dohodu, potvrdí dědicům nabytí dědictví podle výše jejich dědických podílů.

(2) K platnosti dohody o rozdělení pozůstalosti se vyžaduje, aby v důsledku jejího uzavření byla rozdělena celá známá pozůstalost. Dohodou lze zřídit i věcné břemeno nebo zástavní či jiné věcné právo, i když o něm zůstavitel nepořídil.

§ 1697

(1) Soud rozdělí pozůstalost podle nařízení zůstavitele. Pověřil-li zůstavitel třetí osobu určením, jak má být pozůstalost rozdělena, soud této osobě stanoví přiměřenou lhůtu, nejméně v délce dvou měsíců; soud však k určení nepřihlédne, je-li zjevně nespravedlivé nebo dojde-li k němu po lhůtě.

(2) Nebrání-li tomu zůstavitelovo nařízení, soud rozdělí pozůstalost schválením dohody dědiců; nedojde-li k dohodě, soud pozůstalost rozdělí, pokud o to požádají všichni dědicové a pokud mezi nimi není sporu, co do pozůstalosti náleží. Soud přitom dbá zájmů osoby pod zvláštní ochranou.

(3) V ostatních případech soud pozůstalost nerozdělí a potvrdí dědicům nabytí dědictví podle dědických podílů.

§ 1698

Při rozdělení pozůstalosti lze vypořádat právo na náhradu z poměrů mezi spoludědici, provést započtení na dědický podíl a započtení odkazů.

§ 1699

(1) Podle okolností mohou být také pohledávka nebo dluh přiděleny jednotlivému dědici. Přidělí-li se dluh některému dědici, nedotýká se to práv věřitele.

(2) Dědic zkrácený na svém podílu přidělením vadné věci má vůči spoludědicům právo na náhradu toho, oč byl vadou zkrácen.

§ 1700

(1) Rozděluje-li pozůstalost soud na žádost dědiců, zřídí výkaz, jehož základem je soupis pozůstalosti nebo soupis potvrzený všemi dědici. Bylo-li něco z pozůstalosti prodáno z vůle dědice po právu, zahrne se do pozůstalosti dosažená kupní cena, při jiném zcizení z vůle dědice pak obvyklá cena v den vzniku dědického práva. Na podíl každého z dědiců vyjádřený v penězích se přidělí jednotlivé předměty podle ceny uvedené ve výkazu.

(2) Není-li cena některého předmětu zřejmá, stanoví ji soud odhadem, pokud předmět nepřidělí všem dědicům podle jejich podílů.

Oddíl 5

Dluhy postihující dědice

§ 1701

(1) Dluhy zůstavitele přecházejí na dědice, ledaže zákon stanoví jinak.

(2) Dědic je zavázán k úhradě nákladů zůstavitelova pohřbení a opatření zůstavitelova hrobového místa, ledaže tyto náklady byly z pozůstalosti uhrazeny podle § 114 odst. 2.

§ 1702

Dědic se nemůže zprostit povinnosti založené mu pořízením pro případ smrti odmítnutím dědictví z tohoto pořízení s tím, že uplatní své právo jako dědic ze

zákona. Může se stát dědicem z pořízení pro případ smrti, nebo dědictví odmítnout.

§ 1703

Práva věřitelů před potvrzením dědictví

Dokud soud nepotvrdí dědici nabytí dědictví, mohou věřitelé vymáhat plnění jen vůči tomu, kdo spravuje pozůstalost, a domáhat se uspokojení jen z majetku náležejícího do pozůstalosti.

Právní účinky neuplatnění výhrady soupisu

§ 1704

Neuplatnil-li dědic výhradu soupisu, hradí dluhy zůstavitele v plném rozsahu. Neuplatnilo-li výhradu soupisu více dědiců, hradí dluhy zůstavitele společně a nerozdílně.

§ 1705

Provedení soupisu nemá právní účinky pro rozsah povinnosti k hrazení dluhů u dědice, který výhradu soupisu neuplatnil.

Právní účinky výhrady soupisu

§ 1706

Uplatnil-li dědic výhradu soupisu, hradí dluhy zůstavitele do výše ceny nabytého dědictví. To platí i v případě, že soupis pozůstalosti nařídil soud v zájmu osoby pod zvláštní ochranou.

§ 1707

Každý z dědiců, který uplatnil výhradu soupisu, hradí dluhy zůstavitele společně a nerozdílně s ostatními dědici, věřitel však může po každém dědici vyhradivšímu si soupis požadovat plnění jen do výše odpovídající jeho dědickému podílu.

§ 1708

Postih mezi spoludědici se řídí podle obecných ustanovení o společných dluzích.

Odloučení pozůstalosti

§ 1709

(1) Věřitel, který osvědčí obavu z předlužení dědice, může předtím, než soud potvrdil nabytí dědictví, navrhnout, aby pozůstalost zůstala odloučena od jmění dědice a byla spravována jako oddělené jmění. Soud návrhu nevyhoví, je-li zřejmé, že k obavě není důvod.

(2) Návrh na odloučení pozůstalosti nebrání, aby soud nabytí dědictví potvrdil.

§ 1710

Z odloučené pozůstalosti se uspokojí věřitel, který si odloučení vyžádal. Tento věřitel však ztrácí právo uspokojit se z ostatního dědicova majetku, a to i v případě, že dědic neuplatnil výhradu soupisu.

Vyhledání dluhů zůstavitele

§ 1711

Dědic, který si vyhradil soupis, nebo ten, kdo pozůstalost spravuje, může před rozhodnutím soudu o potvrzení dědictví navrhnout, aby soud pro vyhledání dluhů zůstavitele věřitele vyzval, aby v přiměřené lhůtě ohlásili a doložili své pohledávky. Dokud nebude skončeno řízení, které se takto zavede, nemá dědic, ani ten, kdo spravuje pozůstalost, povinnost uspokojovat věřitele.

§ 1712

(1) Věřitel, který se ve lhůtě nepřihlásí, nemá právo na uhrazení vůči dědici, je-li pozůstalost vyčerpána uhrazením ohlášených pohledávek.

(2) Ustanovení odstavce 1 se nepoužije,

a) prokáže-li věřitel, že dědic věděl o pohledávce, nebo

b) zajišťuje-li pohledávku věřitele zástavní nebo jiné věcné právo k věci náležející do pozůstalosti.

§ 1713

Nebylo-li žádáno o výzvu věřitelům, nebo uspokojí-li dědic některého z hlásících se věřitelů bez zřetele na práva ostatních, a nedosáhne-li proto některý věřitel úplného uhrazení pohledávky z pozůstalosti, je dědic věřiteli zavázán nad rámec uvedený v § 1692, a to až do výše, v jaké by věřitel dosáhl uspokojení při likvidaci pozůstalosti podle jiného právního předpisu.

Díl 8

Zcizení dědictví

§ 1714

(1) Dědictví lze zcizit po smrti zůstavitele; je-li smlouva uzavřena dříve, nepřihlíží se k ní. Zcizením

dědictví vstupuje nabyvatel do práv a povinností náležejících k pozůstalosti.

(2) Dědictví se zcizuje odvážnou smlouvou, pokud při zcizení dědictví nebyl za základ smlouvy vzat seznam práv a povinností. Byl-li takový seznam za základ vzat, záleží na obsahu smlouvy, záleží na ujednání stran, nakolik se použijí také § 1716 a 1717.

(3) Smlouva vyžaduje formu veřejné listiny.

§ 1715

Strany oznámí bez zbytečného odkladu soudu, který vede řízení o dědictví, že dědictví bylo zcizeno.

§ 1716

(1) Nabyvatel nemá právo na věc náležející zciziteli nikoli jako dědici, ale z jiného právního důvodu, ani na písemnosti, podobizny a záznamy rodinné povahy.

(2) Nabyvateli naproti tomu náleží vše, co k dědictví přibude tím, že ubude odkazovník nebo spoludědic nebo jakýmkoliv jiným způsobem, měl-li by na to zcizitel právo.

§ 1717

Nabyvateli náleží i vše, co zcizitel již dědickým právem obdržel. Nabyvatel však zciziteli nahradí, co ten vynaložil ze svého k nastoupení dědictví nebo na pozůstalost, a pokud si strany neujednaly něco jiného, i náklady zůstavitelova pohřbu a opatření pohřebiště.

§ 1718

Spravoval-li zcizitel pozůstalost dříve, než byla nabyvateli vydána, je vůči nabyvateli zavázán jako příkazník.

§ 1719

Zcizitel dědictví odpovídá nabyvateli za pravost svého dědického práva, jak je udal. Utrpí-li nabyvatel škodu, zcizitel ji nahradí podle části čtvrté tohoto zákona.

§ 1720

Nabyvatel i zcizitel dědictví jsou věřitelům za dluhy zůstavitele zavázáni společně a nerozdílně.

ČÁST ČTVRTÁ

RELATIVNÍ MAJETKOVÁ PRÁVA

HLAVA I

VŠEOBECNÁ USTANOVENÍ O ZÁVAZCÍCH

Díl 1

Vznik závazků a jejich obsah

§ 1721

Ze závazku má věřitel vůči dlužníku právo na určité plnění jako na pohledávku a dlužník má povinnost toto právo splněním dluhu uspokojit.

§ 1722

Plnění, které je předmětem závazku, musí být majetkové povahy a odpovídat zájmu věřitele, i když tento zájem není jen majetkový.

§ 1723

(1) Závazek vzniká ze smlouvy, z protiprávního činu, nebo z jiné právní skutečnosti, která je k tomu podle právního řádu způsobilá.

(2) Ustanovení o závazcích, které vznikají ze smluv, se použijí přiměřeně i na závazky vznikající na základě jiných právních skutečností.

Díl 2

Smlouva

Oddíl 1

Obecná ustanovení

§ 1724

(1) Smlouvou projevují strany vůli zřídit mezi sebou závazek a řídit se obsahem smlouvy.

(2) Ustanovení o smlouvách se použijí přiměřeně i na projev vůle, kterým se jedna osoba obrací na osoby jiné, ledaže to vylučuje povaha projevu vůle nebo zákon.

§ 1725

Smlouva je uzavřena, jakmile si strany ujednaly její obsah. V mezích právního řádu je stranám ponecháno na vůli svobodně si smlouvu ujednat a určit její obsah.

§ 1726

Považují-li strany smlouvu za uzavřenou, ač si ve skutečnosti neujednaly náležitost, jíž měly ve smlouvě ujednat, hledí se na projev jejich vůle jako na uzavřenou smlouvu, lze-li, zvláště s přihlédnutím k jejich následnému chování, rozumně předpokládat, že by smlouvu uzavřely i bez ujednání této náležitosti. Dala-li však některá ze stran již při uzavírání smlouvy najevo, že dosažení shody o určité náležitosti je předpokladem uzavření smlouvy, má se za to, že smlouva uzavřena nebyla; tehdy ujednání o ostatních náležitostech strany nezavazuje, ani byl-li o nich vyhotoven zápis.

§ 1727

Každá z několika smluv uzavřených při témže jednání nebo zahrnutých do téže listiny se posuzuje samostatně. Plyne-li z povahy několika smluv nebo z jejich účelu známého stranám při uzavření smlouvy, že jsou na sobě závislé, je vznik každé z nich podmínkou vzniku ostatních smluv. Zánik závazku z některé z nich bez uspokojení věřitele zrušuje ostatní závislé smlouvy, a to s obdobnými právními účinky.

§ 1728

(1) Každý může vést jednání o smlouvě svobodně a neodpovídá za to, že ji neuzavře, ledaže jednání o smlouvě zahájí nebo v takovém jednání pokračuje, aniž má úmysl smlouvu uzavřít.

(2) Při jednání o uzavření smlouvy si smluvní strany vzájemně sdělí všechny skutkové a právní okolnosti, o nichž ví nebo vědět musí, tak, aby se každá ze stran mohla přesvědčit o možnosti uzavřít platnou smlouvu a aby byl každé ze stran zřejmý její zájem smlouvu uzavřít.

§ 1729

(1) Dospějí-li strany při jednání o smlouvě tak daleko, že se uzavření smlouvy jeví jako vysoce pravděpodobné, jedná nepoctivě ta strana, která přes důvodné očekávání druhé strany v uzavření smlouvy jednání o uzavření smlouvy ukončí, aniž pro to má spravedlivý důvod.

(2) Strana, která jedná nepoctivě, nahradí druhé straně škodu, nanejvýš však v tom rozsahu, který odpovídá ztrátě z neuzavřené smlouvy v obdobných případech.

§ 1730

(1) Poskytnou-li si strany při jednání o smlouvě údaje a sdělení, má každá ze stran právo vést o nich záznamy, i když smlouva nebude uzavřena.

(2) Získá-li strana při jednání o smlouvě o druhé straně důvěrný údaj nebo sdělení, dbá, aby nebyly zneužity, nebo aby nedošlo k jejich prozrazení bez zákonného důvodu. Poruší-li tuto povinnost a obohatí-li se tím, vydá druhé straně to, oč se obohatila.

Oddíl 2

Uzavření smlouvy

Návrh na uzavření smlouvy

§ 1731

Z návrhu na uzavření smlouvy (dále jen „nabídka“) musí být zřejmé, že ten, kdo jej činí, má úmysl uzavřít určitou smlouvu s osobou, vůči níž nabídku činí.

§ 1732

(1) Právní jednání směřující k uzavření smlouvy je nabídkou, pokud obsahuje podstatné náležitosti smlouvy tak, aby smlouva mohla být uzavřena jeho jednoduchým a nepodmíněným přijetím, a pokud z něho plyne vůle navrhovatele být smlouvou vázán, bude-li nabídka přijata.

(2) Má se za to, že návrh dodat zboží nebo poskytnout službu za určenou cenu učiněný při podnikatelské činnosti reklamou, v katalogu nebo vystavením zboží je nabídkou s výhradou vyčerpání zásob nebo ztráty schopnosti podnikatele plnit.

§ 1733

Projev vůle, který nevyhovuje § 1732, není nabídkou a nemůže být proto přijat. Obsahuje-li projev vůle slib plnění za určitý výkon nebo výsledek, jedná se o veřejný příslib, jinak o pouhou výzvu k podání nabídky. Totéž platí o projevu, který směřuje vůči neurčitému okruhu osob nebo který má povahu reklamy, pokud z něho jasně neplyne něco jiného.

§ 1734

Nabídka učiněná ústně musí být přijata bezodkladně, ledaže něco jiného plyne z jejího obsahu nebo z okolností, za nichž se stala. To platí i tehdy, byla-li

přítomné osobě předložena nabídka učiněná v písemné formě.

§ 1735

Nabídka učiněná v písemné formě vůči nepřítomné osobě musí být přijata ve lhůtě uvedené v nabídce. Není-li lhůta uvedena, lze nabídku přijmout v době přiměřené povaze navrhované smlouvy a rychlosti prostředků, jež navrhovatel použil pro zaslání nabídky.

§ 1736

Nabídka je neodvolatelná, je-li to v ní výslovně vyjádřeno, anebo dohodnou-li se tak strany. Nabídka je rovněž neodvolatelná, plyne-li to z jednání stran o uzavření smlouvy, z jejich předchozího obchodního styku, anebo ze zvyklostí.

§ 1737

Zrušení nabídky

I když je nabídka neodvolatelná, lze ji zrušit, pokud zrušovací projev dojde druhé straně před doručením nabídky nebo alespoň současně s ním.

§ 1738

Odvolání nabídky

(1) I když je nabídka odvolatelná, nelze ji odvolat ve lhůtě určené pro její přijetí, ledaže se to v nabídce vyhradí. Odvolatelnou nabídku lze odvolat, jen pokud odvolání dojde druhé straně dříve, než ta odeslala přijetí nabídky.

(2) Nabídku nelze odvolat, pokud je v ní vyjádřena neodvolatelnost.

§ 1739

(1) Je-li nabídka odmítnuta, zaniká účinností odmítnutí.

(2) Zemře-li některá ze stran, nebo pozbude-li svéprávnosti uzavřít smlouvu, nabídka zanikne, pokud je to zřejmé z nabídky samé nebo z povahy a účelu navrhované smlouvy.

Přijetí nabídky

§ 1740

(1) Osoba, které je nabídka určena, nabídku přijme, projeví-li s ní včas vůči navrhovateli souhlas. Mlčení nebo nečinnost samy o sobě přijetím nejsou.

(2) Projev vůle, který obsahuje dodatky, výhrady, omezení nebo jiné změny, je odmítnutím nabídky a považuje se za novou nabídku. Přijetím nabídky je však odpověď, která vymezuje obsah navržené smlouvy jinými slovy.

(3) Odpověď s dodatkem nebo odchylkou, která podstatně nemění podmínky nabídky, je přijetím nabídky, pokud navrhovatel bez zbytečného odkladu takové přijetí neodmítne. Navrhovatel může přijetí nabídky s dodatkem nebo odchylkou předem vyloučit již v nabídce nebo jiným způsobem, který nevzbuzuje pochybnost.

§ 1741

Při nabídce určené více osobám je smlouva uzavřena, přijmou-li nabídku všechny tyto osoby, pokud z jejího obsahu vyplývá úmysl navrhovatele, aby se stranou smlouvy staly všechny osoby, jimž je nabídka určena, anebo lze-li takový úmysl rozumně předpokládat z okolností, za nichž byla nabídka učiněna. Totéž obdobně platí, je-li zřejmý úmysl navrhovatele, aby se stranou smlouvy stal určitý počet těchto osob.

§ 1742

Přijetí nabídky lze zrušit, dojde-li zrušení navrhovateli nejpozději s přijetím.

§ 1743

(1) I pozdní přijetí nabídky má účinky včasného přijetí, pokud navrhovatel bez zbytečného odkladu alespoň ústně vyrozumí osobu, které nabídku učinil, že přijetí považuje za včasné, nebo se začne chovat ve shodě s nabídkou.

(2) Plyne-li z písemnosti, která vyjadřuje přijetí nabídky, že byla odeslána za takových okolností, že by došla navrhovateli včas, kdyby její přeprava probíhala obvyklým způsobem, má pozdní přijetí účinky včasného přijetí, ledaže navrhovatel bez odkladu vyrozumí alespoň ústně osobu, které byla nabídka určena, že považuje nabídku za zaniklou.

§ 1744

S přihlédnutím k obsahu nabídky nebo k praxi, kterou strany mezi sebou zavedly, nebo je-li to obvyklé, může osoba, které je nabídka určena, nabídku přijmout tak, že se podle ní zachová, zejména poskytne-li

nebo přijme-li plnění. Přijetí nabídky je účinné v okamžiku, kdy k jednání došlo, došlo-li k němu včas.

§ 1745

Smlouva je uzavřena okamžikem, kdy přijetí nabídky nabývá účinnosti.

Oddíl 3
Obsah smlouvy

§ 1746

(1) Zákonná ustanovení upravující jednotlivé typy smluv se použijí na smlouvy, jejichž obsah zahrnuje podstatné náležitosti smlouvy stanovené v základním ustanovení pro každou z těchto smluv.

(2) Strany mohou uzavřít i takovou smlouvu, která není zvláště jako typ smlouvy upravena.

§ 1747

Je-li smlouva bezúplatná, má se za to, že se dlužník chtěl zavázat spíše méně než více.

§ 1748

Má se za to, že ujednání, že určitá část obsahu smlouvy bude mezi stranami ujednána dodatečně, je podmínkou účinnosti uzavřené smlouvy.

§ 1749

(1) Ujednají-li strany, že určitou náležitost smlouvy určí třetí osoba nebo soud, je takové určení podmínkou účinnosti smlouvy. Neurčí-li třetí osoba náležitost smlouvy v přiměřené lhůtě nebo odmítne-li ji určit, může kterákoli strana navrhnout, aby tuto náležitost určil soud.

(2) Při určení náležitosti se přihlédne k účelu, který smlouva zřejmě sleduje, k okolnostem, za nichž byla smlouva uzavírána, jakož i k tomu, aby byly práva a povinnosti stran poctivě uspořádány.

§ 1750

Nenavrhne-li oprávněná strana doplnění obsahu smlouvy v ujednané lhůtě, jinak do jednoho roku od uzavření smlouvy, má se za to, že se smlouva od počátku ruší.

§ 1751

(1) Část obsahu smlouvy lze určit odkazem na obchodní podmínky, které navrhovatel připojí k nabídce nebo které jsou stranám známy. Odchylná ujednání ve smlouvě mají před zněním obchodních podmínek přednost.

(2) Odkáží-li strany v nabídce i v přijetí nabídky na obchodní podmínky, které si odporují, je smlouva přesto uzavřena s obsahem určeným v tom rozsahu, v jakém obchodní podmínky nejsou v rozporu; to platí i v případě, že to obchodní podmínky vylučují. Vyloučí-li to některá ze stran nejpozději bez zbytečného odkladu po výměně projevů vůle, smlouva uzavřena není.

(3) Při uzavření smlouvy mezi podnikateli lze část obsahu smlouvy určit i pouhým odkazem na obchodní podmínky vypracované odbornými nebo zájmovými organizacemi.

§ 1752

(1) Uzavírá-li strana v běžném obchodním styku s větším počtem osob smlouvy zavazující dlouhodobě k opětovným plněním stejného druhu s odkazem na obchodní podmínky a vyplývá-li z povahy závazku již při jednání o uzavření smlouvy rozumná potřeba jejich pozdější změny, lze si ujednat, že strana může obchodní podmínky v přiměřeném rozsahu změnit. Ujednání je platné, pokud bylo předem alespoň ujednáno, jak se změna druhé straně oznámí a pokud se této straně založí právo změny odmítnout a závazek z tohoto důvodu vypovědět ve výpovědní době dostatečné k obstarání obdobných plnění od jiného dodavatele; nepřihlíží se však k ujednání, které s takovou výpovědí spojuje zvláštní povinnost zatěžující vypovídající stranu.

(2) Nebyl-li ujednán rozsah změn obchodních podmínek, nepřihlíží se ke změnám vyvolaným takovou změnou okolností, kterou již při uzavření smlouvy strana odkazující na obchodní podmínky musela předpokládat, ani ke změnám vyvolaným změnou jejích osobních nebo majetkových poměrů.

§ 1753

Ustanovení obchodních podmínek, které druhá strana nemohla rozumně očekávat, je neúčinné, nepřijala-li je tato strana výslovně; k opačnému ujednání se nepřihlíží. Zda se jedná o takové ustanovení, se posoudí nejen vzhledem k jeho obsahu, ale i ke způsobu jeho vyjádření.

§ 1754

(1) Použijí-li strany ve smlouvě doložku upravenou v užívaných vykládacích pravidlech, má se za to, že touto doložkou zamýšlely vyvolat právní účinky stanovené vykládacími pravidly, na něž se ve smlouvě odvolaly, popřípadě těmi vykládacími pravidly, která se s přihlédnutím k povaze smlouvy obvykle používají.

(2) Není-li jedna ze stran smlouvy podnikatelem, lze se vůči této straně dovolat významu doložky, jen pokud se prokáže, že její význam musel být této straně znám.

§ 1755

Vzdá-li se strana všeobecně námitek proti platnosti smlouvy, nepřihlíží se k tomu.

Oddíl 4
Forma smlouvy

§ 1756

Není-li smlouva uzavřena slovy, musí být z okolností zřejmá vůle stran ujednat její náležitosti; přitom se přihlédne nejen k chování stran, ale i k vydaným ceníkům, veřejným nabídkám a jiným dokladům.

§ 1757

(1) Po uzavření smlouvy mezi stranami v jiné formě než písemné je stranám ponecháno na vůli, zda si obsah smlouvy v písemné formě potvrdí.

(2) Učiní-li tak při podnikání stran jedna z nich vůči druhé v přesvědčení, že její potvrzení zachycuje obsah smlouvy věrně, platí smlouva za uzavřenou s obsahem uvedeným v potvrzení, i když vykazuje odchylky od skutečně ujednaného obsahu smlouvy. To platí jen v případě, že odchylky uvedené v potvrzení mění skutečně ujednaný obsah smlouvy nepodstatným způsobem a jsou takového rázu, že by je rozumný podnikatel ještě schválil, a za podmínky, že druhá strana tyto odchylky neodmítne.

(3) Odstavec 2 se použije i v případě, že smlouva byla uzavřena při podnikání jedné ze stran a její obsah potvrdí druhá strana.

§ 1758

Dohodnou-li se strany, že pro uzavření užijí určitou formu, má se za to, že nechtějí být vázány, nebude-li tato forma dodržena. To platí i tehdy, projeví-li jedna ze stran vůli, aby smlouva byla uzavřena v písemné formě.

Oddíl 5
Účinky smlouvy

Obecná ustanovení

§ 1759

Smlouva strany zavazuje. Lze ji změnit nebo zrušit jen se souhlasem všech stran, anebo z jiných zákonných důvodů. Vůči jiným osobám smlouva působí jen v případech stanovených v zákoně.

§ 1760

Skutečnost, že strana nebyla při uzavření smlouvy oprávněna nakládat s tím, co má být podle smlouvy plněno, sama o sobě neplatnost smlouvy nevyvolává.

§ 1761

Zákaz zatížení nebo zcizení věci působí jen mezi stranami, pokud nebyl zřízen jako věcné právo. Takový zákaz je platný, pokud byl zřízen na dobu trvání svěřenského fondu, svěřenského nástupnictví, zastoupení nebo na jinou určitou a přiměřenou dobu v takovém zájmu strany, který je hodný právní ochrany.

§ 1762

(1) Stanoví-li zákon, že je k účinnosti smlouvy třeba rozhodnutí určitého orgánu, je smlouva účinná tímto rozhodnutím.

(2) Nebyl-li návrh na rozhodnutí podán do jednoho roku od uzavření smlouvy, má se za to, že se smlouva od počátku ruší. To platí i v případě, že byl návrh zamítnut.

§ 1763

Poskytne-li strana postupně uzavřenými smlouvami různým osobám právo užívat nebo požívat tutéž věc v tutéž dobu, nabývá takové právo osoba, které převodce poskytl věc k užívání nebo požívání nejdříve. Není-li nikdo takový, náleží právo osobě, s níž byla uzavřena smlouva, která nabyla účinnosti jako první.

Změna okolností

§ 1764

Změní-li se po uzavření smlouvy okolnosti do té míry, že se plnění podle smlouvy stane pro některou ze

stran obtížnější, nemění to nic na její povinnosti splnit dluh. To neplatí v případech stanovených v § 1765 a 1766.

§ 1765

(1) Dojde-li ke změně okolností tak podstatné, že změna založí v právech a povinnostech stran zvlášť hrubý nepoměr znevýhodněním jedné z nich buď neúměrným zvýšením nákladů plnění, anebo neúměrným snížením hodnoty předmětu plnění, má dotčená strana právo domáhat se vůči druhé straně obnovení jednání o smlouvě, prokáže-li, že změnu nemohla rozumně předpokládat ani ovlivnit a že skutečnost nastala až po uzavření smlouvy, anebo se dotčené straně stala až po uzavření smlouvy známou. Uplatnění tohoto práva neopravňuje dotčenou stranu, aby odložila plnění.

(2) Právo podle odstavce 1 dotčené straně nevznikne, převzala-li na sebe nebezpečí změny okolností.

§ 1766

(1) Nedohodnou-li se strany v přiměřené lhůtě, může soud k návrhu kterékoli z nich rozhodnout, že závazek ze smlouvy změní obnovením rovnováhy práv a povinností stran, anebo že jej zruší ke dni a za podmínek určených v rozhodnutí. Návrhem stran soud není vázán.

(2) Soud návrh na změnu závazku zamítne, pokud dotčená strana neuplatnila právo na obnovení jednání o smlouvě v přiměřené lhůtě, co změnu okolností musela zjistit; má se za to, že tato lhůta činí dva měsíce.

Smlouva ve prospěch třetí osoby

§ 1767

(1) Má-li podle smlouvy dlužník plnit třetí osobě, může věřitel požadovat, aby jí dlužník splnil.

(2) Podle obsahu, povahy a účelu smlouvy se posoudí, zda a kdy také třetí osoba nabyla přímé právo požadovat splnění. Má se za to, že třetí osoba takové právo nabyla, má-li být plnění hlavně k prospěchu právě jí.

(3) Námitky ze smlouvy má dlužník také proti třetí osobě.

§ 1768

Odmítne-li třetí osoba právo nabyté ze smlouvy, hledí se na ni, jako by nebyla práva na plnění nabyla. Neodporuje-li to obsahu a účelu smlouvy, může věřitel plnění žádat pro sebe.

§ 1769

Smlouva o plnění třetí osoby

Zaváže-li se někdo zajistit pro druhou stranu, aby jí třetí osoba splnila, zavazuje se tím, že se u třetí osoby přimluví, aby ujednané plnění poskytla. Zaváže-li se však někdo k tomu, že třetí osoba splní, co bylo ujednáno, nahradí škodu, kterou věřitel utrpí, pokud k splnění nedojde.

Oddíl 6

Zvláštní způsoby uzavírání smlouvy

§ 1770

Ustanovení o nabídce a o přijetí nabídky se použijí přiměřeně i na případy, kdy strany ujednají pro uzavření smlouvy jiný postup.

§ 1771

Dražba

(1) Při dražbě je smlouva uzavřena příklepem.

(2) Již učiněná nabídka se zruší, pokud je podána vyšší nabídka, nebo pokud se dražba ukončí jinak než příklepem.

Veřejná soutěž o nejvhodnější nabídku

§ 1772

Kdo vyhlásí neurčitým osobám soutěž o nejvhodnější nabídku, činí tím výzvu k podávání nabídek.

§ 1773

Vyhlašovatel soutěže vymezí v písemné formě alespoň obecným způsobem předmět plnění a zásady ostatního obsahu zamýšlené smlouvy, na němž trvá, a určí způsob podávání nabídek a lhůtu, do které lze nabídky podat, jakož i lhůtu pro oznámení vybrané nabídky. Obsah podmínek soutěže vhodným způsobem uveřejní.

§ 1774

Vyhlašovatel nemůže uveřejněné podmínky soutěže měnit nebo soutěž zrušit, ledaže si to byl v podmínkách soutěže vyhradil. Změnu nebo zrušení uveřejní stejným způsobem, kterým podmínky soutěže uveřejnil.

§ 1775

(1) Vyhlašovatel zahrne nabídku do soutěže, odpovídá-li její obsah uveřejněným podmínkám soutěže. Od nich se nabídka může odchýlit jen v rozsahu, který podmínky soutěže připouštějí.

(2) Do soutěže nelze zahrnout nabídku předloženou po lhůtě stanovené v podmínkách soutěže.

(3) Navrhovatel má právo na náhradu nákladů spojených s účastí na soutěži, přiznávají-li mu to podmínky soutěže.

§ 1776

(1) Neurčí-li podmínky soutěže něco jiného, nelze nabídku odvolat po uplynutí lhůty určené v podmínkách soutěže pro předkládání nabídek.

(2) Podmínky soutěže mohou určit, že nabídku lze změnit nebo doplnit; ke změně nebo k doplnění nabídky provedeným po uplynutí lhůty určené v podmínkách soutěže pro předkládání nabídek se však nepřihlíží. Opravu chyb vzniklých při vyhotovení nabídky lze provést kdykoli, pokud to podmínky soutěže nevylučují.

§ 1777

(1) Vyhlašovatel vybere nejvhodnější z nabídek a oznámí její přijetí způsobem a ve lhůtě, které jsou určeny v podmínkách soutěže.

(2) Není-li v podmínkách soutěže stanoven způsob výběru nabídky, je vyhlašovatel oprávněn vybrat nabídku, která mu nejlépe vyhovuje.

§ 1778

(1) Vyhlašovatel přijme nabídku vybranou podle § 1777. Oznámí-li přijetí nabídky navrhující straně po lhůtě určené v podmínkách soutěže, smlouva nevznikne, pokud vybraný navrhovatel bez zbytečného odkladu sdělí vyhlašovateli, že přijetí nabídky odmítá jako opožděné.

(2) Vyhlašovatel může odmítnout všechny předložené nabídky, vyhradil-li si to v podmínkách soutěže.

§ 1779

Vyhlašovatel vyrozumí bez zbytečného odkladu po ukončení soutěže navrhovatele, kteří v soutěži neuspěli, že jejich nabídky odmítl.

Veřejná nabídka

§ 1780

(1) Veřejná nabídka je projev vůle navrhovatele, kterým se obrací na neurčité osoby s návrhem na uzavření smlouvy.

(2) Podnět k uzavření smlouvy, z něhož neplyne úmysl uzavřít určitou smlouvu nebo který nemá náležitosti podle § 1732 odst. 1, se považuje za výzvu k podávání nabídek.

§ 1781

Veřejnou nabídku lze odvolat, uveřejnil-li navrhovatel odvolání před přijetím veřejné nabídky způsobem, kterým byla veřejná nabídka uveřejněna.

§ 1782

(1) Na základě veřejné nabídky je smlouva uzavřena s tím, kdo včas a v souladu s ní navrhovateli nejdříve oznámí, že veřejnou nabídku přijímá. Přijme-li veřejnou nabídku současně několik osob, je smlouva uzavřena s tou, kterou navrhovatel zvolil.

(2) Neurčí-li veřejná nabídka lhůtu k přijetí, platí za ni lhůta přiměřená povaze veřejné nabídky.

§ 1783

(1) Navrhovatel oznámí příjemci uzavření smlouvy bez zbytečného odkladu po přijetí veřejné nabídky. Ostatním oznámí, že neuspěli.

(2) Jestliže navrhovatel potvrdí příjemci uzavření smlouvy později, než stanoví odstavec 1, smlouva nevznikne, odmítne-li příjemce uzavření smlouvy bez zbytečného odkladu poté, kdy mu došlo potvrzení navrhovatele o uzavření smlouvy.

§ 1784

(1) Určí-li to veřejná nabídka výslovně, je smlouva uzavřena s určitým počtem osob, případně se všemi, kdo veřejnou nabídku přijali ve lhůtě podle § 1782.

(2) Nesplní-li navrhovatel oznamovací povinnost, je vázán všemi přijetími veřejné nabídky, jejichž původcům výsledek neoznámil.

Oddíl 7

Smlouva o smlouvě budoucí

§ 1785

Základní ustanovení

Smlouvou o smlouvě budoucí se nejméně jedna strana zavazuje uzavřít po vyzvání v ujednané lhůtě,

jinak do jednoho roku, budoucí smlouvu, jejíž obsah je ujednán alespoň obecným způsobem.

§ 1786

Zavázané straně vzniká povinnost uzavřít smlouvu bez zbytečného odkladu poté, co ji k tomu vyzve oprávněná strana v souladu se smlouvou o smlouvě budoucí.

§ 1787

(1) Nesplní-li zavázaná strana povinnost uzavřít smlouvu, může oprávněná strana požadovat, aby obsah budoucí smlouvy určil soud nebo osoba určená ve smlouvě. Neurčí-li tato osoba obsah budoucí smlouvy v přiměřené lhůtě nebo odmítne-li jej určit, může oprávněná strana navrhnout, aby jej určil soud.

(2) Obsah budoucí smlouvy se určí podle účelu, který má uzavření budoucí smlouvy zřejmě sledovat. Přitom se vychází z návrhů stran a přihlédne se k okolnostem, za kterých byla smlouva o smlouvě budoucí uzavřena, jakož i k tomu, aby práva a povinnosti stran byly poctivě uspořádány.

§ 1788

(1) Nevyzve-li oprávněná strana zavázanou stranu k uzavření smlouvy včas, povinnost uzavřít budoucí smlouvu zaniká.

(2) Změní-li se okolnosti, z nichž strany při vzniku závazku ze smlouvy o smlouvě budoucí zřejmě vycházely, do té míry, že na zavázané straně nelze rozumně požadovat, aby smlouvu uzavřela, povinnost uzavřít budoucí smlouvu zaniká. Neoznámí-li zavázaná strana oprávněné straně změnu okolností bez zbytečného odkladu, nahradí oprávněné straně škodu z toho vzniklou.

Díl 3

Obsah závazků

Obecná ustanovení

§ 1789

Ze závazku je dlužník povinen něco dát, něco konat, něčeho se zdržet nebo něco strpět a věřitel je oprávněn to od něho požadovat.

§ 1790

Závazek nelze změnit bez ujednání věřitele a dlužníka, ledaže zákon stanoví jinak.

§ 1791

(1) Vzniku a trvání závazku nebrání, není-li vyjádřen důvod, na jehož základě má dlužník povinnost plnit; věřitel je však povinen prokázat důvod závazku.

(2) Jedná-li se o závazek z cenného papíru, věřitel důvod závazku neprokazuje, ledaže to zákon zvlášť stanoví.

§ 1792

Úplata za plnění

(1) Plyne-li ze smlouvy povinnost stran poskytnout a přijmout plnění za úplatu, aniž je ujednána její výše, či způsob, jakým bude tato výše určena, platí, že úplata byla ujednána ve výši obvyklé v době a v místě uzavření smlouvy. Nepodaří-li se takto výši úplaty určit, určí ji soud s přihlédnutím k obsahu smlouvy, povaze plnění a zvyklostem.

(2) Byla-li úplata ujednána v rozporu s právními předpisy o cenách, platí za ujednanou ta, která je podle těchto předpisů přípustná.

Neúměrné zkrácení

§ 1793

(1) Zaváží-li se strany k vzájemnému plnění a je-li plnění jedné ze stran v hrubém nepoměru k tomu, co poskytla druhá strana, může zkrácená strana požadovat zrušení smlouvy a navrácení všeho do původního stavu, ledaže jí druhá strana doplní, oč byla zkrácena, se zřetelem k ceně obvyklé v době a místě uzavření smlouvy. To neplatí, pokud se nepoměr vzájemných plnění zakládá na skutečnosti, o které druhá strana nevěděla ani vědět nemusela.

(2) Odstavec 1 se nepoužije pro případ nabytí na komoditní burze, při obchodu s investičním nástrojem podle jiného zákona, v dražbě či způsobem postaveným veřejné dražbě naroveň, ani pro případ sázky nebo hry, anebo při narovnání nebo novaci, pokud byly poctivě učiněny.

§ 1794

(1) Právo podle § 1793 nevzniká, pokud důvod nepoměru vzájemných plnění vyplývá ze zvláštního vztahu mezi stranami, zejména pokud zkrácená strana

měla úmysl plnit zčásti za úplatu a zčásti bezúplatně, nebo jestliže již nelze výši zkrácení zjistit.

(2) Právo podle § 1793 nevzniká ani tehdy, vzdala-li se jej zkrácená strana výslovně a prohlásila-li, že plnění přijímá za mimořádnou cenu ze zvláštní obliby, anebo souhlasila-li s neúměrnou cenou, ač jí skutečná cena plnění byla nebo musela být známa.

§ 1795

Právo podle § 1793 zaniká, není-li uplatněno do jednoho roku od uzavření smlouvy.

§ 1796

Lichva

Neplatná je smlouva, při jejímž uzavírání někdo zneužije tísně, nezkušenosti, rozumové slabosti, rozrušení nebo lehkomyslnosti druhé strany a dá sobě nebo jinému slíbit či poskytnout plnění, jehož majetková hodnota je k vzájemnému plnění v hrubém nepoměru.

§ 1797

Podnikatel, který uzavřel smlouvu při svém podnikání, nemá právo požadovat zrušení smlouvy podle § 1793 odst. 1, ani se nemůže dovolat neplatnosti smlouvy podle § 1796.

Smlouvy uzavírané adhezním způsobem

§ 1798

(1) Ustanovení o smlouvách uzavíraných adhezním způsobem platí pro každou smlouvu, jejíž základní podmínky byly určeny jednou ze smluvních stran nebo podle jejích pokynů, aniž slabší strana měla skutečnou příležitost obsah těchto základních podmínek ovlivnit.

(2) Použije-li se k uzavření smlouvy se slabší stranou smluvní formulář užívaný v obchodním styku nebo jiný podobný prostředek, má se za to, že smlouva byla uzavřena adhezním způsobem.

§ 1799

Doložka ve smlouvě uzavřené adhezním způsobem, která odkazuje na podmínky uvedené mimo vlastní text smlouvy, je platná, byla-li slabší strana s doložkou a jejím významem seznámena nebo prokáže-li se, že význam doložky musela znát.

§ 1800

(1) Obsahuje-li smlouva uzavřená adhezním způsobem doložku, kterou lze přečíst jen se zvláštními obtížemi, nebo doložku, která je pro osobu průměrného rozumu nesrozumitelná, je tato doložka platná, nepůsobí-li slabší straně újmu nebo prokáže-li druhá strana, že slabší straně byl význam doložky dostatečně vysvětlen.

(2) Obsahuje-li smlouva uzavřená adhezním způsobem doložku, která je pro slabší stranu zvláště nevýhodná, aniž je pro to rozumný důvod, zejména odchyluje-li se smlouva závažně a bez zvláštního důvodu od obvyklých podmínek ujednávaných v obdobných případech, je doložka neplatná. Vyžaduje-li to spravedlivé uspořádání práv a povinností stran, soud rozhodne obdobně podle § 577.

§ 1801

Odchýlí-li se strany od § 1799 nebo 1800 nebo vyloučí-li některé z těchto ustanovení, nepřihlíží se k tomu. To neplatí pro smlouvy uzavřené mezi podnikateli, ledaže strana prokáže, že doložka uvedená mimo vlastní text smlouvy a navržená druhou smluvní stranou hrubě odporuje obchodním zvyklostem a zásadě poctivého obchodního styku.

Úroky

§ 1802

Mají-li být plněny úroky a není-li jejich výše ujednána, platí dlužník úroky ve výši stanovené právním předpisem. Nejsou-li úroky takto stanoveny, platí dlužník obvyklé úroky požadované za úvěry, které poskytují banky v místě bydliště nebo sídla dlužníka v době uzavření smlouvy.

§ 1803

Má se za to, že se ujednaná výše úroků týká ročního období.

§ 1804

Úroky se platí v téže měně jako hlavní dluh (jistina).

§ 1805

(1) Není-li doba placení úroků ujednána, platí se úroky s jistinou, a je-li jistina splatná později než za rok, platí se úroky ročně pozadu.

(2) Věřitel, který bez rozumného důvodu otálí s uplatněním práva na zaplacení dluhu tak, že úroky činí tolik co jistina, pozbývá právo požadovat další úroky. Ode dne, kdy uplatnil právo u soudu, mu však další úroky náleží.

§ 1806

Úroky z úroků lze požadovat, bylo-li to ujednáno. Jedná-li se o pohledávku z protiprávního činu, lze úroky z úroků požadovat ode dne, kdy byla pohledávka uplatněna u soudu.

§ 1807

Záloha

Má se za to, že co dala jedna strana druhé před uzavřením smlouvy, je záloha.

Závdavek

§ 1808

(1) Byl-li ujednán závdavek, vyžaduje se, aby byl odevzdán nejpozději při uzavření smlouvy. Závdavkem se potvrzuje uzavření smlouvy a strana, která jej dala, poskytuje jistotu, že dluh splní.

(2) Nesplní-li se dluh z příčiny na straně toho, kdo dal závdavek, může si druhá strana závdavek ponechat. Dala-li tato strana závdavek, má právo požadovat, aby jí buď bylo vydáno dvojnásobně tolik, anebo aby dlužník dluh splnil, nebo, není-li splnění dluhu již možné, náhradu škody.

§ 1809

Dala-li strana závdavek a bylo-li zároveň ujednáno právo odstoupit od smlouvy, aniž se zvlášť ujednalo odstupné, považuje se závdavek za odstupné. Odstoupí-li od smlouvy strana, která závdavek dala, ztrácí právo na jeho vrácení; odstoupí-li strana, která závdavek přijala, vydá druhé dvojnásobně tolik.

Díl 4

Ustanovení o závazcích
ze smluv uzavíraných se spotřebitelem

Oddíl 1

Obecná ustanovení

§ 1810

Ustanovení tohoto dílu se použijí na smlouvy, které se spotřebitelem uzavírá podnikatel (dále jen „spotřebitelské smlouvy“) a na závazky z nich vzniklé.

§ 1811

(1) Veškerá sdělení vůči spotřebiteli musí podnikatel učinit jasně a srozumitelně v jazyce, ve kterém se uzavírá smlouva.

(2) Směřuje-li jednání stran k uzavření smlouvy a tyto skutečnosti nejsou zřejmé ze souvislostí, sdělí podnikatel spotřebiteli v dostatečném předstihu před uzavřením smlouvy nebo před tím, než spotřebitel učiní závaznou nabídku

a) svoji totožnost, popřípadě telefonní číslo nebo adresu pro doručování elektronické pošty nebo jiný kontaktní údaj,

b) označení zboží nebo služby a popis jejich hlavních vlastností,

c) cenu zboží nebo služby, případně způsob jejího výpočtu včetně všech daní a poplatků,

d) způsob platby a způsob dodání nebo plnění,

e) náklady na dodání, a pokud tyto náklady nelze stanovit předem, údaj, že mohou být dodatečně účtovány,

f) údaje o právech vznikajících z vadného plnění, jakož i o právech ze záruky a další podmínky pro uplatňování těchto práv,

g) údaj o době trvání závazku a podmínky ukončení závazku, má-li být smlouva uzavřena na dobu neurčitou,

h) údaje o funkčnosti digitálního obsahu, včetně technických ochranných opatření, a

i) údaje o součinnosti digitálního obsahu s hardwarem a softwarem, které jsou podnikateli známy nebo u nichž lze rozumně očekávat, že by mu mohly být známy.

(3) Ustanovení odstavce 2 se nepoužije na smlouvu

a) uzavíranou za účelem vyřizování záležitostí každodenního života, pokud má dojít k vzájemnému plnění bezprostředně po jejím uzavření, a

b) o dodání digitálního obsahu, pokud byl dodán na hmotném nosiči.

§ 1812

(1) Lze-li obsah smlouvy vyložit různým způsobem, použije se výklad pro spotřebitele nejpříznivější.

(2) K ujednáním odchylujícím se od ustanovení zákona stanovených k ochraně spotřebitele se nepřihlíží. To platí i v případě, že se spotřebitel vzdá zvláštního práva, které mu zákon poskytuje.

§ 1813

Má se za to, že zakázaná jsou ujednání, která zakládají v rozporu s požadavkem přiměřenosti významnou nerovnováhu práv nebo povinností stran v neprospěch spotřebitele. To neplatí pro ujednání o předmětu plnění nebo ceně, pokud jsou spotřebiteli poskytnuty jasným a srozumitelným způsobem.

§ 1814

Zvláště se zakazují ujednání, která

a) vylučují nebo omezují spotřebitelova práva z vadného plnění nebo na náhradu újmy,
b) spotřebitele zavazují plnit, zatímco podnikateli vznikne povinnost plnit splněním podmínky závislé na jeho vůli,
c) umožňují, aby podnikatel nevydal spotřebiteli, co mu spotřebitel vydal, i v případě, že spotřebitel smlouvu neuzavře či od ní odstoupí,
d) zakládají podnikateli právo odstoupit od smlouvy bez důvodu, zatímco spotřebiteli nikoli,
e) zakládají podnikateli právo vypovědět závazek bez důvodu hodného zvláštního zřetele bez přiměřené výpovědní doby,
f) zavazují spotřebitele neodvolatelně k plnění za podmínek, s nimiž neměl možnost seznámit se před uzavřením smlouvy,
g) dovolují podnikateli, aby ze své vůle změnil práva či povinnosti stran,
h) odkládají určení ceny až na dobu plnění,
i) umožňují podnikateli cenu zvýšit, aniž bude mít spotřebitel při podstatném zvýšení ceny právo od smlouvy odstoupit,
j) zbavují spotřebitele práva podat žalobu nebo použít jiný procesní prostředek či mu v uplatnění takového práva brání, nebo ukládají spotřebiteli povinnost uplatnit právo výlučně u rozhodčího soudu nebo rozhodce, který není vázán právními předpisy stanovenými na ochranu spotřebitele,
k) přenášejí na spotřebitele povinnost prokázat splnění povinnosti podnikatele, kterou mu ukládají ustanovení o smlouvě o finanční službě, nebo
l) zbavují spotřebitele jeho práva určit, který závazek má být poskytnutým plněním přednostně uhrazen.

§ 1815

K nepřiměřenému ujednání se nepřihlíží, ledaže se jej spotřebitel dovolá.

§ 1816

(1) Hradí-li se cena alespoň zčásti pomocí úvěru nebo zápůjčky poskytnutých podnikatelem a využije-li spotřebitel práva odstoupit od smlouvy, vztahují se účinky odstoupení i na smlouvu o úvěru nebo zápůjčce; to platí i v případě, že úvěr nebo zápůjčku poskytla třetí osoba podle smlouvy uzavřené s podnikatelem. V takovém případě se poskytovateli úvěru nebo zápůjčky, popřípadě i jiné osobě zakazuje uplatnit vůči spotřebiteli jakékoli sankce.

(2) Ustanovení odstavce 1 se použije v případě, že spotřebitelská smlouva byla uzavřena distančním způsobem nebo že se jedná o spotřebitelskou smlouvu o dočasném užívání ubytovacího zařízení a jiných rekreačních službách. V ostatních případech se ustanovení odstavce 1 použije, pokud se od něho strany ve smlouvě o úvěru nebo zápůjčce neodchýlí nebo pokud je nevyloučí.

§ 1817

Podnikatel nesmí po spotřebiteli požadovat další platbu, než kterou je spotřebitel povinen uhradit na základě hlavního smluvního závazku, pokud spotřebitel nedal k této další platbě výslovný souhlas.

§ 1818

Má-li spotřebitel právo odstoupit od smlouvy podle ustanovení tohoto dílu, nevyžaduje se, aby uvedl důvod, a s právem odstoupit od smlouvy nelze spojit postih. Využije-li spotřebitel právo odstoupit od smlouvy podle ustanovení tohoto dílu, považuje se lhůta pro odstoupení za zachovanou, pokud spotřebitel v jejím průběhu odešle podnikateli oznámení, že od smlouvy odstupuje.

§ 1819

Textová podoba je zachována, jsou-li údaje poskytnuty takovým způsobem, že je lze uchovat a opakovaně zobrazovat.

Oddíl 2

Uzavírání smluv distančním způsobem a závazky ze smluv uzavíraných mimo obchodní prostory

Pododdíl 1

Obecná ustanovení

§ 1820

Sdělení před uzavřením smlouvy

(1) Směřuje-li jednání stran k uzavření smlouvy a používá-li při něm podnikatel výhradně alespoň jeden komunikační prostředek, který umožňuje uzavřít smlouvu bez současné fyzické přítomnosti stran (dále jen „prostředek komunikace na dálku“) nebo směřuje-li takové jednání k uzavření smlouvy mimo prostor obvyklý pro podnikatelovo podnikání, sdělí podnikatel spotřebiteli v dostatečném předstihu před uzavřením smlouvy nebo před tím, než spotřebitel učiní závaznou nabídku také

a) náklady na prostředky komunikace na dálku, pokud se liší od základní sazby,

b) údaj o případné povinnosti zaplatit zálohu nebo obdobnou platbu, je-li vyžadována,

c) v případě, že se jedná o smlouvu, jejímž předmětem je opakované plnění, nejkratší dobu, po kterou bude smlouva strany zavazovat,

d) v případě smlouvy uzavírané na dobu neurčitou nebo jejímž předmětem je opakované plnění, údaj o ceně nebo způsobu jejího určení za jedno zúčtovací období, kterým je vždy jeden měsíc, pokud je tato cena neměnná,

e) v případě smluv uzavíraných na dobu neurčitou nebo jejímž předmětem je opakované plnění, údaje o veškerých daních, poplatcích a nákladech na dodání zboží nebo služby určených způsobem podle písmena b),

f) pokud lze využít práva na odstoupení od smlouvy, podmínky, lhůtu a postupy pro uplatnění tohoto práva, jakož i formulář pro odstoupení od smlouvy, jehož náležitosti stanoví prováděcí právní předpis,

g) údaj, že v případě odstoupení od smlouvy ponese spotřebitel náklady spojené s navrácením zboží, a jde-li o smlouvu uzavřenou prostřednictvím prostředku komunikace na dálku, náklady za navrácení zboží, jestliže toto zboží nemůže být vráceno pro svou povahu obvyklou poštovní cestou,

h) údaj o povinnosti uhradit poměrnou část ceny v případě odstoupení od smlouvy, jejímž předmětem je poskytování služeb a jejichž plnění již začalo,

i) jde-li o smlouvu podle § 1837 písm. l), údaj, že spotřebitel nemůže odstoupit od smlouvy, popřípadě za jakých podmínek mu právo na odstoupení od smlouvy zanikne, a

j) údaj o existenci, způsobu a podmínkách mimosoudního vyřizování stížností spotřebitelů včetně údaje, zda se lze obrátit se stížností na orgán dohledu nebo státního dozoru.

(2) Údaje podle odstavce 1 písm. f), g) a h) může podnikatel spotřebiteli sdělit také prostřednictvím vzorového poučení o možnosti odstoupení od smlouvy, jehož náležitosti stanoví prováděcí právní předpis.

(3) Pokud podnikatel poskytl spotřebiteli vyplněné vzorové poučení o možnosti odstoupení od smlouvy, má se za to, že sdělil spotřebiteli údaje uvedené v odstavci 1 písm. f), g) a h).

§ 1821

Pokud podnikatel spotřebiteli nesdělil údaje o dalších daních a poplatcích, které spotřebitel ponese podle § 1811 odst. 2 písm. c) nebo o nákladech podle § 1811 odst. 2 písm. e) nebo podle § 1820 odst. 1 písm. g), není spotřebitel povinen tyto daně, poplatky nebo náklady podnikateli hradit.

§ 1822

Obsah smlouvy

(1) Smlouva musí obsahovat i údaje sdělené spotřebiteli před jejím uzavřením. Tyto údaje lze změnit, pokud si to strany výslovně ujednají. Uzavřená smlouva musí být v souladu s údaji, které byly spotřebiteli sděleny před uzavřením smlouvy. Tyto údaje lze změnit, pokud si to strany výslovně ujednají, jinak platí jako obsah smlouvy údaj pro spotřebitele příznivější.

(2) Podnikatel vydá spotřebiteli bezprostředně po uzavření smlouvy alespoň jedno její vyhotovení.

§ 1823

Závazky ze smluv o poskytování služeb

Je-li předmětem smlouvy poskytování služeb, začne podnikatel s plněním své povinnosti ve lhůtě pro odstoupení od smlouvy pouze na základě výslovné žádosti spotřebitele učiněné v textové podobě.

Zvláštní ustanovení o závazcích ze smluv uzavíraných distančním způsobem

§ 1824

(1) Sjednává-li se smlouva prostřednictvím prostředku komunikace na dálku, sdělí podnikatel spotřebiteli údaje uvedené v § 1811 odst. 2 a § 1820 odst. 1.

(2) Pokud prostředek komunikace na dálku neumožňuje poskytnout spotřebiteli všechny údaje, obdrží spotřebitel alespoň údaje podle § 1811 odst. 2 písm. a), b), c) a g) a údaje podle § 1820 odst. 1 písm. b), c) a h). Ostatní údaje sdělí podnikatel spotřebiteli v textové podobě nejpozději do doby plnění.

§ 1825

Sjednává-li se smlouva prostřednictvím telefonu, sdělí podnikatel spotřebiteli na začátku hovoru základní údaje o sobě a účel hovoru.

§ 1826

(1) Při použití elektronických prostředků uvede podnikatel i údaje

a) zda uzavřená smlouva bude u něho uložena a zda k ní umožní spotřebiteli přístup,
b) o jazycích, ve kterých lze smlouvu uzavřít,
c) o jednotlivých technických krocích vedoucích k uzavření smlouvy,
d) o možnostech zjištění a opravování chyb vzniklých při zadávání dat před podáním objednávky a
e) o kodexech chování, které jsou pro podnikatele závazné nebo které dobrovolně dodržuje a o jejich přístupnosti s využitím elektronických prostředků.

(2) Ustanovení odstavce 1 se nepoužije, pokud se smlouva uzavírá jen s využitím elektronické pošty nebo obdobným způsobem umožňujícím samostatné spojení a uložení dat.

(3) Před podáním objednávky musí být při použití elektronických prostředků spotřebiteli umožněno zkontrolovat a měnit vstupní údaje, které do objednávky vložil.

§ 1827

(1) Podá-li spotřebitel objednávku prostřednictvím některého prostředku komunikace na dálku, je podnikatel povinen prostřednictvím některého prostředku komunikace na dálku neprodleně potvrdit její obdržení; to neplatí při uzavírání smlouvy výlučně výměnou elektronické pošty nebo obdobnou individuální komunikací.

(2) Uzavírá-li se smlouva za použití elektronických prostředků, poskytne podnikatel spotřebiteli v textové podobě kromě znění smlouvy i znění všeobecných obchodních podmínek.

§ 1828

Zvláštní ustanovení o závazcích ze smluv uzavíraných mimo obchodní prostory

(1) Sjednává-li se smlouva mimo prostor obvyklý pro podnikatelovo podnikání, sdělí podnikatel spotřebiteli písemně údaje uvedené v § 1811 odst. 2 a § 1820 odst. 1; v jiné textové podobě jen tehdy, pokud s tím spotřebitel souhlasil.

(2) Za smlouvu uzavřenou mimo prostor obvyklý pro podnikatelovo podnikání se považuje také smlouva uzavřená

a) v prostoru obvyklém pro podnikatelovo podnikání, pokud k jejímu uzavření došlo bezprostředně poté, co podnikatel oslovil spotřebitele mimo tyto prostory, a
b) během zájezdu organizovaného podnikatelem za účelem propagace a prodeje zboží či poskytování služeb.

Odstoupení od smlouvy

§ 1829

(1) Spotřebitel má právo odstoupit od smlouvy ve lhůtě čtrnácti dnů. Lhůta podle věty první běží ode dne uzavření smlouvy a jde-li o

a) kupní smlouvu, ode dne převzetí zboží,
b) smlouvu, jejímž předmětem je několik druhů zboží nebo dodání několika částí, ode dne převzetí poslední dodávky zboží, nebo
c) smlouvu, jejímž předmětem je pravidelná opakovaná dodávka zboží, ode dne převzetí první dodávky zboží.

(2) Nebyl-li spotřebitel poučen o právu odstoupit od smlouvy v souladu s § 1820 odst. 1 písm. f), může spotřebitel od smlouvy odstoupit do jednoho roku a čtrnácti dnů ode dne počátku běhu lhůty pro odstoupení podle odstavce 1. Jestliže však byl spotřebitel poučen o právu odstoupit od smlouvy v této lhůtě, běží čtrnáctidenní lhůta pro odstoupení ode dne, kdy spotřebitel poučení obdržel.

§ 1830

Pokud podnikatel umožňuje spotřebiteli odstoupit prostřednictvím vyplnění a odeslání vzorového formuláře pro odstoupení od smlouvy na internetových stránkách, potvrdí spotřebiteli bez zbytečného odkladu v textové podobě jeho přijetí.

§ 1831

(1) Odstoupí-li spotřebitel od smlouvy, zašle nebo předá podnikateli bez zbytečného odkladu, nejpozději do čtrnácti dnů od odstoupení od smlouvy, zboží, které od něho obdržel. Byla-li spotřebiteli již poskytnuta služba, není z toho podnikateli ničeho povinen s výjimkou ustanovení § 1834.

(2) Podnikatel může po spotřebiteli požadovat pouze úhradu nákladů stanovených tímto zákonem.

§ 1832

(1) Odstoupí-li spotřebitel od smlouvy, vrátí mu podnikatel bez zbytečného odkladu, nejpozději do čtrnácti dnů od odstoupení od smlouvy, všechny peněžní prostředky včetně nákladů na dodání, které od něho na základě smlouvy přijal, stejným způsobem. Podnikatel vrátí spotřebiteli přijaté peněžení prostředky jiným způsobem jen tehdy, pokud s tím spotřebitel souhlasil a pokud mu tím nevzniknou další náklady.

(2) Jestliže spotřebitel zvolil jiný, než nejlevnější způsob dodání zboží, který podnikatel nabízí, vrátí podnikatel spotřebiteli náklady na dodání zboží ve výši odpovídající nejlevnějšímu nabízenému způsobu dodání zboží.

(3) Podnikatel uhradí spotřebiteli náklady spojené s vrácením zboží, jestliže neupozornil spotřebitele o povinnosti nést tyto náklady v souladu s ustanovením § 1820 odst. 1 písm. g).

(4) Odstoupí-li spotřebitel od kupní smlouvy, podnikatel není povinen vrátit přijaté peněžní prostředky spotřebiteli dříve, než mu spotřebitel zboží předá nebo prokáže, že zboží podnikateli odeslal.

§ 1833

Spotřebitel odpovídá podnikateli pouze za snížení hodnoty zboží, které vzniklo v důsledku nakládání s tímto zbožím jinak, než je nutné s ním nakládat s ohledem na jeho povahu a vlastnosti. To neplatí, pokud podnikatel nesdělil spotřebiteli informace podle ustanovení § 1820 odst. 1 písm. f).

§ 1834

Odstoupí-li spotřebitel od smlouvy, jejímž předmětem je poskytování služeb a podnikatel s plněním na základě výslovné žádosti spotřebitele začal před uplynutím lhůty pro odstoupení od smlouvy, uhradí podnikateli poměrnou část sjednané ceny za plnění poskytnuté do okamžiku odstoupení od smlouvy. Je-li sjednaná cena nepřiměřeně vysoká, uhradí spotřebitel podnikateli poměrnou část ceny odpovídající tržní hodnotě poskytovaného plnění.

§ 1835

Podnikatel převezme zboží od spotřebitele v jeho domácnosti na své náklady, jestliže spotřebitel odstoupí od smlouvy uzavřené mimo prostor obvyklý pro podnikatelovo podnikání, zboží bylo dodáno do domácnosti spotřebitele v okamžiku uzavření smlouvy a povaha zboží jej neumožňuje odeslat obvyklou poštovní cestou.

§ 1836

Odstoupí-li spotřebitel od smlouvy, nenese žádné náklady, jestliže jde o smlouvu

a) jejímž předmětem je poskytování služeb a podnikatel neposkytl spotřebiteli údaje podle § 1820 odst. 1 písm. d) a f), nebo pokud podnikatel začal s plněním před uplynutím lhůty pro odstoupení od smlouvy, ačkoliv spotřebitel o to výslovně nežádal, nebo

b) o dodání digitálního obsahu, pokud nebyl dodán na hmotném nosiči a podnikatel jej dodal před uplynutím lhůty pro odstoupení od smlouvy, ačkoliv spotřebitel o to výslovně nežádal, nebo nevzal výslovně na vědomí, že mu právo na odstoupení od smlouvy zanikne, nebo podnikatel nepředal spotřebiteli vyhotovení smlouvy.

§ 1837

Spotřebitel nemůže odstoupit od smlouvy

a) o poskytování služeb, jestliže byly splněny s jeho předchozím výslovným souhlasem před uplynutím lhůty pro odstoupení od smlouvy a podnikatel před uzavřením smlouvy sdělil spotřebiteli, že v takovém případě nemá právo na odstoupení od smlouvy,

b) o dodávce zboží nebo služby, jejichž cena závisí na výchylkách finančního trhu nezávisle na vůli pod-

nikatele a k němuž může dojít během lhůty pro odstoupení od smlouvy,

c) o dodání alkoholických nápojů, jež mohou být dodány až po uplynutí třiceti dnů a jejichž cena závisí na výchylkách finančního trhu nezávislých na vůli podnikatele,

d) o dodávce zboží, které bylo upraveno podle přání spotřebitele nebo pro jeho osobu,

e) o dodávce zboží, které podléhá rychlé zkáze, jakož i zboží, které bylo po dodání nenávratně smíseno s jiným zbožím,

f) o opravě nebo údržbě provedené v místě určeném spotřebitelem na jeho žádost; to však neplatí v případě následného provedení jiných než vyžádaných oprav či dodání jiných než vyžádaných náhradních dílů,

g) o dodávce zboží v uzavřeném obalu, které spotřebitel z obalu vyňal a z hygienických důvodů jej není možné vrátit,

h) o dodávce zvukové nebo obrazové nahrávky nebo počítačového programu, pokud porušil jejich původní obal,

i) o dodávce novin, periodik nebo časopisů,

j) o ubytování, dopravě, stravování nebo využití volného času, pokud podnikatel tato plnění poskytuje v určeném termínu,

k) uzavírané na základě veřejné dražby podle zákona upravujícího veřejné dražby, nebo

l) o dodání digitálního obsahu, pokud nebyl dodán na hmotném nosiči a byl dodán s předchozím výslovným souhlasem spotřebitele před uplynutím lhůty pro odstoupení od smlouvy a podnikatel před uzavřením smlouvy sdělil spotřebiteli, že v takovém případě nemá právo na odstoupení od smlouvy.

§ 1838

Neobjednané plnění

Dodal-li podnikatel spotřebiteli něco bez objednávky a ujal-li se spotřebitel držby, hledí se na spotřebitele jako na poctivého držitele. Spotřebitel nemusí na své náklady podnikateli nic vracet, ani ho o tom vyrozumět.

Společná ustanovení

§ 1839

V případě pochybností musí podnikatel prokázat, že sdělil spotřebiteli údaje, které je povinen sdělit podle tohoto pododdílu.

§ 1840

Ustanovení tohoto pododdílu se nepoužijí na smlouvu

a) jejímž předmětem je poskytování sociálních služeb, sociálního bydlení, péče o děti a podpora osob, které se trvale nebo dočasně nacházejí v nouzové situaci,

b) jejímž předmětem je poskytování zdravotní péče,

c) jejímž předmětem je sázka, hra nebo los,

d) jejímž předmětem je vznik, převod či zánik práva k nemovité věci a nájem bytu,

e) jejímž předmětem je výstavba nové budovy a podstatná přestavba budovy,

f) o zájezdu,

g) o dodávce potravin, nápojů nebo jiného zboží běžné spotřeby dodávaného do spotřebitelovy domácnosti nebo do jiného místa, které spotřebitel určil,

h) o přepravě osoby,

i) uzavřenou při použití prodejních automatů nebo automatizovaných obchodních prostor, nebo

j) uzavřenou s poskytovatelem veřejně dostupné služby elektronických komunikací prostřednictvím telefonního automatu za účelem jeho používání nebo uzavřenou za účelem jediného spojení spotřebitele telefonem, faxem nebo internetem.

Pododdíl 2

Finanční služby

§ 1841

Smlouvou o finanční službě se pro účely úpravy spotřebitelských smluv v tomto zákoně rozumí každá spotřebitelská smlouva týkající se bankovní, úvěrové, platební nebo pojistné služby, smlouva týkající se penzijního připojištění, směny měn, vydávání elektronických peněz a smlouva týkající se poskytování investiční služby nebo obchodu na trhu s investičními nástroji.

§ 1842

(1) Ustanovení tohoto pododdílu se použijí na smlouvu o finanční službě a na práva a povinnosti z ní vzniklé, pokud byl k uzavření smlouvy použit výhradně prostředek komunikace na dálku.

(2) Uzavřou-li se však na základě smlouvy uvedené v odstavci 1 další smlouvy stejné nebo obdobné povahy, které na sebe v čase navazují, použijí se ustanovení tohoto pododdílu jen na první smlouvu; to neplatí, pokud od uzavření poslední smlouvy uplynul více než jeden rok. Dojde-li na základě smlouvy uvedené v odstavci 1 k jinému projevu vůle stejné nebo obdobné povahy, postupuje se obdobně.

§ 1843

Sdělení před uzavřením smlouvy

(1) Podnikatel v dostatečném předstihu před uzavřením smlouvy nebo před tím, než spotřebitel učiní závaznou nabídku, sdělí spotřebiteli v textové podobě alespoň

a) údaje uvedené v § 1811 odst. 2 písm. a), b), d) a § 1820 odst. 1 písm. a) a c),
b) hlavní předmět svého podnikání,
c) název a sídlo orgánu odpovědného za výkon dohledu nebo státního dozoru nad činností podnikatele, jde-li o podnikání na základě povolení,
d) celkovou cenu poskytované služby včetně všech poplatků, jakož i daní placených prostřednictvím podnikatele a jiných souvisejících nákladů; nelze-li přesnou celkovou cenu určit předem, pak veškeré údaje o způsobu výpočtu konečné ceny umožňující spotřebiteli si tuto cenu ověřit,
e) údaje o dalších daních nebo nákladech, které se prostřednictvím podnikatele nehradí nebo které podnikatel nevybírá,
f) možná rizika mimo kontrolu podnikatele spojená s poskytovanou finanční službou včetně případného upozornění, že minulé výnosy nezaručují výnosy budoucí,
g) poučení o možnosti či nemožnosti odstoupit od smlouvy podle § 1846, včetně poučení o lhůtách k uplatnění práva odstoupit od smlouvy, o podmínkách, za jakých může být uplatněno, o částce, jejíž zaplacení může být po spotřebiteli požadováno podle § 1849, jakož i poučení o důsledcích neuplatnění práva na odstoupení od smlouvy,
h) praktické pokyny pro uplatnění práva odstoupit od smlouvy včetně adresy místa, na které má být oznámení o odstoupení od smlouvy zasláno,
i) poučení o právu každé ze stran ukončit předčasně nebo jednostranně závazek ze smlouvy na základě smluvních podmínek včetně poučení o případných sankcích,
j) označení členského státu nebo členských států Evropské unie, jejichž právní předpisy bere podnikatel za základ pro vytvoření vztahů se spotřebitelem před uzavřením smlouvy,
k) údaj o smluvní doložce o rozhodném právu a o příslušnosti soudu v případě sporu ze smlouvy,
l) údaj o jazyku nebo jazycích, ve kterých bude podnikatel se spotřebitelem jednat za trvání závazku a ve kterých poskytne spotřebiteli smluvní podmínky a další údaje,
m) údaj o existenci, způsobu a podmínkách mimosoudního vyřizování stížností spotřebitelů včetně údaje, zda se lze obrátit se stížností na orgán dohledu nebo státního dozoru,
n) údaj o existenci garančního fondu, a
o) dobu, po kterou zůstávají poskytnuté údaje včetně údaje o ceně v platnosti.

(2) Jedná-li podnikatel prostřednictvím zástupce nebo jedná-li spotřebitel se zprostředkovatelem, uvedou se společně s údaji podle odstavce 1 také údaje uvedené v § 1811 odst. 2 písm. a) o zástupci nebo zprostředkovateli, jakož i právní důvod, na jehož základě zprostředkovatel právně jedná.

(3) Z údajů poskytnutých spotřebiteli musí být rozpoznatelný jejich podnikatelský účel.

§ 1844

(1) Uzavřená smlouva musí být v souladu s údaji, které byly spotřebiteli sděleny před uzavřením smlouvy. Má-li se obsah smlouvy přesto od těchto údajů lišit, musí to být spotřebiteli sděleno před uzavřením smlouvy a změny musí být ve smlouvě výslovně označeny; jinak platí jako obsah smlouvy údaj pro spotřebitele příznivější.

(2) Údaje, které byly spotřebiteli sděleny před uzavřením smlouvy, musí být v souladu s údaji, které je třeba spotřebiteli sdělit podle právního řádu rozhodného pro uzavření smlouvy.

§ 1845

(1) Byla-li smlouva uzavřena na žádost spotřebitele s použitím takových prostředků komunikace na dálku, které neumožňují sdělit smluvní podmínky a další údaje v souladu s § 1843, splní podnikatel tuto povinnost okamžitě po uzavření smlouvy.

(2) Požádá-li o to spotřebitel kdykoli za trvání závazku ze smlouvy, má právo dostat smluvní podmínky

v tištěné podobě, jakož i právo změnit způsob komunikace na dálku, pokud to neodporuje povaze poskytovaných služeb ani uzavřené smlouvě.

Odstoupení od smlouvy

§ 1846

(1) Spotřebitel má právo odstoupit od smlouvy ve lhůtě čtrnácti dnů od uzavření smlouvy; pokud mu však byly údaje podle § 1843 až 1845 sděleny až po uzavření smlouvy, pak ve lhůtě čtrnácti dnů ode dne, kdy mu byly sděleny. Od smlouvy o životním pojištění nebo o penzijním připojištění má spotřebitel právo odstoupit ve lhůtě třiceti dnů ode dne, kdy byl podnikatelem informován, že byla uzavřena smlouva na dálku.

(2) Poskytl-li podnikatel spotřebiteli klamavý údaj, má spotřebitel právo od smlouvy odstoupit do tří měsíců ode dne, kdy se o tom dozvěděl nebo dozvědět měl a mohl.

§ 1847

Ustanovení § 1846 se nepoužije, v případě že

a) cena finančních služeb závisí na pohybech cen na finančních trzích, které podnikatel nemůže ovlivnit, jako jsou služby k devizovým hodnotám a investičním nástrojům, nebo

b) se jedná o smlouvu o cestovním pojištění nebo o pojištění zavazadel nebo o podobném krátkodobém pojištění s pojistnou dobou kratší než jeden měsíc.

§ 1848

Je-li se smlouvou o finanční službě spojena jiná smlouva uzavíraná rovněž distančním způsobem a vztahující se k službám, které podnikatel poskytuje, pak se odstoupením od smlouvy o finanční službě od počátku ruší i závazek vzniklý ze spojené smlouvy. To platí i v případě, že plnění poskytla třetí osoba podle smlouvy uzavřené s podnikatelem.

§ 1849

Odstoupí-li spotřebitel od smlouvy, může po něm podnikatel požadovat neprodlené zaplacení ceny jen za službu do této doby již skutečně poskytnutou; cena nesmí být nepřiměřená rozsahu poskytnuté služby. Právo na zaplacení ceny však podnikateli nevznikne, pokud začal plnit před uplynutím lhůty pro odstoupení podle § 1846, aniž s tím spotřebitel souhlasil nebo pokud podnikatel neprokáže, že spotřebitele poučil o svém právu požadovat cenu nebo její přiměřenou část při odstoupení spotřebitele od smlouvy v souladu s § 1843 odst. 1 písm. g).

§ 1850

Odstoupí-li spotřebitel od smlouvy, vrátí mu podnikatel všechny peněžní prostředky, které od něho na základě smlouvy přijal, a to neprodleně, nejpozději však do třiceti dnů ode dne odstoupení od smlouvy. Také spotřebitel vrátí podnikateli všechny peněžní prostředky nebo jiný majetek, který od něho na základě smlouvy přijal, nejpozději do třiceti dnů ode dne, kdy oznámení o odstoupení od smlouvy odeslal.

§ 1851

Neobjednané plnění

Plnil-li podnikatel spotřebiteli finanční službu bez výslovné objednávky, nevzniká spotřebiteli povinnost za plnění zaplatit ani mu z toho nevznikají žádné jiné povinnosti.

Oddíl 3

Dočasné užívání ubytovacího zařízení a jiné rekreační služby

§ 1852

(1) Ustanovení tohoto oddílu se použijí na spotřebitelskou smlouvu, kterou spotřebitel nabývá za úplatu

a) právo užívat ubytovací zařízení s noclehem na více než jeden časový úsek nebo právo na výhodu spojenou s ubytováním, popřípadě včetně dopravy nebo jiných služeb, pokud je taková smlouva uzavřena na období delší než jeden rok,

b) účastenství ve výměnném systému spojené s právem na plnění podle písmena a) výměnou za poskytnutí možnosti jiné osobě využít svá obdobná práva ze smlouvy uvedené pod písmenem a), nebo

c) právo na pomoc podnikatele při úplatném nabytí nebo úplatném převodu práva podle písmena a).

(2) Ustanovení tohoto oddílu se obdobně použijí i na smlouvu o smlouvě budoucí podle odstavce 1.

§ 1853

Je-li pro použití ustanovení tohoto oddílu rozhodné trvání závazku, zohlední se všechna ujednání umožňující obnovit smlouvu nebo prodloužit závazek i bez výslovného projevu vůle smluvní strany.

§ 1854

Sdělení před uzavřením smlouvy

(1) V rámci nabídkové nebo prodejní akce podnikatel na pozvánce zřetelně uvede obchodní účel a povahu akce. Po celou dobu jejího trvání musí mít spotřebitel přístup k údajům podle odstavce 2.

(2) Dříve než spotřebitel uzavře smlouvu nebo se zaváže k jejímu uzavření, sdělí podnikatel bezplatně spotřebiteli v textové podobě ve formuláři v dostatečném předstihu údaje, které spolu s náležitostmi formuláře stanoví prováděcí právní předpis tak, aby k nim měl spotřebitel snadný přístup. Podnikatel upozorní spotřebitele výslovně i na jeho právo odstoupit od smlouvy, na délku lhůty k odstoupení a na zákaz platby záloh a jiných plnění nebo jejich zajištění v průběhu lhůty k odstoupení.

(3) Podnikatel sdělí údaje spotřebiteli podle jeho volby v úředním jazyce členského státu Evropské unie, v němž má spotřebitel bydliště nebo jehož je spotřebitel státním příslušníkem.

§ 1855

Forma smlouvy

Smlouva vyžaduje písemnou formu; podnikatel však nemá právo namítnout vůči spotřebiteli neplatnost smlouvy pro nedostatek formy.

Obsah smlouvy

§ 1856

(1) Ve smlouvě musí být uvedena jména smluvních stran a jejich bydliště nebo sídlo, údaje sdělené spotřebiteli před uzavřením smlouvy, jakož i den uzavření smlouvy a místo, kde byla smlouva uzavřena.

(2) Součástí smlouvy je formulář pro odstoupení od smlouvy; údaje ve formuláři vyplní podnikatel. Náležitosti formuláře a výčet údajů stanoví prováděcí právní předpis.

§ 1857

(1) Smlouva musí obsahovat i údaje sdělené spotřebiteli před jejím uzavřením. Tyto údaje lze změnit, pokud si to strany výslovně ujednají nebo pokud jejich nesoulad s údaji uvedenými ve smlouvě vyvolala nepředvídatelná a nepřekonatelná příčina nezávislá na podnikatelově vůli.

(2) Nesdělí-li podnikatel spotřebiteli ještě před uzavřením smlouvy tyto změny v textové podobě způsobem umožňujícím snadný přístup, a nevyznačí-li je ve smlouvě výslovně, platí jako obsah smlouvy údaj pro spotřebitele příznivější.

§ 1858

Ujednání o právu odstoupit od smlouvy, o lhůtě k odstoupení i ujednání o zákazu platby záloh a jiných plnění nebo jejich zajištění v průběhu této lhůty podepisuje spotřebitel každé zvlášť.

§ 1859

Podnikatel vydá spotřebiteli bezprostředně po uzavření smlouvy alespoň jedno její vyhotovení.

§ 1860

Jazyk smlouvy

Podnikatel uzavře smlouvu se spotřebitelem podle jeho volby v úředním jazyce členského státu Evropské unie, v němž má spotřebitel bydliště nebo jehož je spotřebitel státním příslušníkem. Liší-li se tento jazyk od jazyka členského státu Evropské unie, na jehož území se nachází nemovitá věc nebo její část, ke které se vztahuje smlouva, kterou spotřebitel nabývá právo užívat ubytovací zařízení podle § 1852 odst. 1 písm. a), vydá podnikatel spotřebiteli i úřední překlad textu smlouvy do tohoto jazyka.

Odstoupení od smlouvy

§ 1861

(1) Spotřebitel může od smlouvy odstoupit v písemné formě ve lhůtě čtrnácti dnů od uzavření smlouvy.

(2) Bylo-li spotřebiteli nabídnuto uzavření smlouvy, kterou se mu za úplatu zřídí právo užívat ubytovací zařízení s noclehem na více než jeden časový úsek, na období delší než jeden rok a současně i uzavření smlouvy, kterou se mu založí účastenství ve výměnném systému podle § 1852 odst. 1 písm. b), běží pro odstoupení od obou smluv jediná lhůta. Pro běh této lhůty je rozhodná smlouva, kterou se spotřebiteli zřizuje právo užívat ubytovací zařízení.

§ 1862

(1) Nebylo-li spotřebiteli po uzavření smlouvy vydáno její vyhotovení, stanovuje se konec lhůty pro odstoupení od smlouvy v závislosti na dni, kdy spotřebitel vyhotovení smlouvy obdržel.

(2) Nebyl-li spotřebiteli vydán vyplněný formulář pro odstoupení od smlouvy, může spotřebitel od smlouvy odstoupit do jednoho roku a čtrnácti dnů. Byl-li však tento formulář spotřebiteli vydán do jednoho roku ode dne, kdy byla smlouva uzavřena, popřípadě ode dne, kdy spotřebitel obdržel její vyhotovení, nastal-li později, končí lhůta pro odstoupení čtrnáctým dnem od obdržení formuláře.

(3) Nebyly-li ve smlouvě uvedeny údaje, které musí být spotřebiteli sděleny před uzavřením smlouvy, může spotřebitel od smlouvy odstoupit do tří měsíců a čtrnácti dnů. Byly-li však tyto údaje spotřebiteli sděleny do tří měsíců ode dne, kdy byla smlouva uzavřena, popřípadě ode dne, kdy spotřebitel obdržel její vyhotovení, nastal-li později, končí lhůta pro odstoupení čtrnáctým dnem od sdělení údajů.

§ 1863

Odstoupí-li spotřebitel od smlouvy, nemusí podnikateli nic vracet na své náklady. Byla-li mu již poskytnuta služba, není z toho podnikateli ničeho povinen.

§ 1864

(1) Uzavřel-li spotřebitel smlouvu uvedenou v § 1852 odst. 1 písm. a) nebo b), nesmí po něm nikdo na základě této smlouvy požadovat zálohu ani jiné plnění nebo jejich zajištění, dokud spotřebiteli běží lhůta pro odstoupení od takové smlouvy. Uzná-li v této době spotřebitel dluh z této smlouvy, je uznání dluhu neplatné.

(2) Uzavřel-li spotřebitel smlouvu uvedenou v § 1852 odst. 1 písm. c), nesmí po něm nikdo na základě této smlouvy požadovat zálohu ani jiné plnění nebo jejich zajištění, dokud nedojde k úplatnému nabytí nebo úplatnému převodu práva, nebo dokud povinnost podnikatele na základě této smlouvy nezanikne z jiného právního důvodu. Uzná-li v této době spotřebitel dluh z této smlouvy, je uznání dluhu neplatné.

§ 1865

Odstoupí-li spotřebitel od smlouvy uvedené v § 1852 odst. 1 písm. a), vztahují se účinky odstoupení od této smlouvy i na smlouvu, kterou spotřebitel nabyl účastenství ve výměnném systému uvedeném v § 1852 odst. 1 písm. b), jakož i na každou další vedlejší smlouvu nebo ujednání, na jejichž základě spotřebitel nabyl právo na službu spojenou s hlavní smlouvou, ať již má tuto službu poskytnout druhá strana hlavní smlouvy nebo i jiná osoba na základě ujednání s touto stranou. Zakazuje se spojit účinky tohoto odstoupení s povinností spotřebitele k úhradě jakýchkoli nákladů nebo k jinému plnění.

Zvláštní ustanovení

§ 1866

(1) Uzavřel-li spotřebitel na období delší než jeden rok smlouvu, kterou nabyl za úplatu právo na výhodu spojenou s ubytováním, popřípadě s dopravou nebo jinými službami, nepřihlíží se k ujednání, které ho zavazuje hradit platby na základě této smlouvy, včetně členského poplatku, jinak než v rovnoměrných platbách rozdělených do ročních splátek v téže výši. To neplatí, pokud si strany ujednají změnu výše ročních splátek po prvním roce podle vývoje cen.

(2) Podnikatel vyzve v textové podobě spotřebitele k zaplacení pokaždé nejpozději čtrnáct dnů předem; jinak je dluh splatný ve lhůtě čtrnácti dnů poté, co podnikatel spotřebitele k zaplacení vyzval.

§ 1867

Uzavřel-li spotřebitel na období delší než jeden rok smlouvu, kterou nabyl za úplatu právo na výhodu spojenou s ubytováním, popřípadě s dopravou nebo jinými službami, a zaplatil-li druhou splátku, má právo kdykoli poté a bez uvedení důvodu od smlouvy v písemné formě odstoupit ve lhůtě čtrnácti dnů ode dne, kdy ho podnikatel vyzval k zaplacení kterékoli další platby nebo splátky.

Díl 5

Společné dluhy a pohledávky

§ 1868

Obecné ustanovení

(1) Zaváže-li se několik dlužníků k témuž plnění, nebo zaváže-li se dlužník několika věřitelům k témuž plnění, spravují se společný dluh i společná pohledávka podle zásad o spoluvlastnictví.

(2) Je-li na jedné ze stran více osob, má druhá strana právo požadovat určení společného zástupce pro účely doručování. Neučiní-li tak, určí tohoto zástupce na návrh soud.

Nedělitelné plnění

§ 1869

Nedělitelné plnění může věřitel požadovat na kte-

rémkoli z několika dlužníků, ledaže z povahy závazku plyne, že dluh může být splněn jen společnou činností dlužníků.

§ 1870

Je-li dlužník zavázán několika věřitelům k nedělitelnému plnění, není povinen plnit některému z věřitelů, ledaže ten mu dá přiměřenou jistotu, nebo dohodnou-li se na tom všichni věřitelé. Zda je spoluvěřitel, který dostal celé plnění, vůči ostatním něčím povinen, závisí na poměru mezi spoluvěřiteli; jinak se má za to, že není povinen ničím.

§ 1871

Dělitelné plnění

(1) Každý z několika spoludlužníků dělitelného plnění je dlužen jen svůj díl a každý z několika věřitelů dělitelného plnění je věřitelem jen svého dílu, ledaže smlouva, zákon nebo rozhodnutí soudu stanoví jinak.

(2) Bylo-li ujednáno, že kterýkoli z věřitelů může žádat celé plnění, splní dlužník celý dluh tomu, kdo o splnění požádal první. Splnil-li dlužník celý dluh jednomu ze spoluvěřitelů, nemohou již ostatní po něm nic požadovat.

Dlužníci zavázaní společně a nerozdílně

§ 1872

(1) Je-li několik dlužníků zavázáno plnit společně a nerozdílně, jsou povinni plnit jeden za všechny a všichni za jednoho. Věřitel může požadovat celé plnění nebo jeho libovolnou část na všech spoludlužnících, jen na některých, nebo na kterémkoli ze spoludlužníků.

(2) Zvláštní ujednání věřitele a spoludlužníka nepůsobí vůči ostatním spoludlužníkům.

§ 1873

Prodlením věřitele vůči jednomu ze spoludlužníků nastává jeho prodlení i vůči ostatním spoludlužníkům.

§ 1874

Je-li k plnění zavázáno společně několik podnikatelů, má se za to, že jsou zavázáni společně a nerozdílně.

§ 1875

Má se za to, že podíly na dluhu u všech spoludlužníků jsou v jejich vzájemném poměru stejné.

§ 1876

(1) Uplatní-li věřitel proti některému ze spoludlužníků více, než odpovídá jeho podílu, vyrozumí o tom tento spoludlužník ostatní a dá jim příležitost, aby uplatnili proti pohledávce své námitky. Má právo požadovat, aby splnili dluh podle podílů, které na ně připadají, nebo aby ho v tomto rozsahu dluhu jinak zbavili.

(2) Vyrovnal-li spoludlužník více, než činí jeho podíl, náleží od ostatních spoludlužníků náhrada. Nemůže-li některý ze spoludlužníků splnit, rozvrhne se jeho podíl poměrným dílem na všechny ostatní.

Věřitelé oprávnění společně a nerozdílně

§ 1877

Je-li dlužník zavázán plnit několika věřitelům oprávněným vůči němu společně a nerozdílně, může kterýkoli z nich žádat celé plnění. Dlužník splní v celém rozsahu tomu, kdo o plnění požádal první.

§ 1878

(1) Prodlením jednoho ze spoluvěřitelů se ocitají v prodlení také ostatní spoluvěřitelé.

(2) Spojí-li se pohledávka a dluh v osobě jednoho ze spoluvěřitelů, zanikají tím i pohledávky ostatních spoluvěřitelů vůči dlužníku.

Díl 6

Změny závazků

Oddíl 1

Změna v osobě věřitele nebo dlužníka

Pododdíl 1

Změna v osobě věřitele

Postoupení pohledávky

§ 1879

Věřitel může celou pohledávku nebo její část postoupit smlouvou jako postupitel i bez souhlasu dlužníka jiné osobě (postupníkovi).

§ 1880

(1) Postoupením pohledávky nabývá postupník také její příslušenství a práva s pohledávkou spojená, včetně jejího zajištění.

(2) Postupitel vydá postupníkovi potřebné doklady o pohledávce a sdělí mu vše, co je k uplatnění pohledávky zapotřebí.

§ 1881

(1) Postoupit lze pohledávku, kterou lze zcizit, pokud to ujednání dlužníka a věřitele nevylučuje.

(2) Nelze postoupit pohledávku, která zaniká smrtí nebo jejíž obsah by se změnou věřitele k tíži dlužníka změnil.

§ 1882

(1) Dokud postupitel dlužníka nevyrozumí, nebo dokud postupník postoupení pohledávky dlužníku neprokáže, může se dlužník své povinnosti zprostit tím, že splní postupiteli, nebo se s ním jinak vyrovná.

(2) Postoupil-li postupitel tutéž pohledávku několika osobám, je vůči dlužníkovi účinné to postoupení, o němž se dlužník dozvěděl nejdříve.

§ 1883

Postoupení pohledávky nemá účinky vůči osobě, která dluh zajistila zástavním právem, ručením nebo jiným způsobem, dokud jí postupitel o postoupení pohledávky nevyrozumí nebo dokud jí postupník postoupení pohledávky neprokáže.

§ 1884

(1) Dlužníku zůstávají i po postoupení zachovány námitky proti pohledávce, které měl v době postoupení. Své vzájemné pohledávky vůči postupiteli může dlužník namítat i vůči postupníkovi, i když v době postoupení ještě nebyly splatné; musí však své pohledávky postupníkovi oznámit bez zbytečného odkladu poté, co se o postoupení dozvěděl.

(2) Jestliže však dlužník proti poctivému postupníkovi uznal pohledávku jako pravou, je povinen jej uspokojit jako svého věřitele.

§ 1885

(1) Byla-li pohledávka postoupena za úplatu, odpovídá postupitel postupníkovi až do výše přijaté úplaty s úroky za to, že pohledávka v době postoupení trvala, a ručí za její dobytnost. To neplatí, pokud postupník věděl, že pohledávka je budoucí, nejistá nebo nedobytná.

(2) Postupitel neodpovídá za dobytnost postoupené pohledávky, stala-li se nedobytnou až po postoupení buď náhodou, anebo nedopatřením postupníka. Nedopatření lze postupníku přičíst zejména tehdy, pokud nevymáhá pohledávku bez zbytečného odkladu poté, co se stala splatnou nebo odloží-li splatnost pohledávky.

(3) Jinak platí o právech a povinnostech postupitele a postupníka přiměřeně ustanovení § 1914 až 1925; vadu pohledávky však musí postupník u postupitele vytknout bez zbytečného odkladu poté, co ji mohl a měl zjistit.

§ 1886

(1) Na žádost postupníka může postupitel vymáhat postoupenou pohledávku svým jménem na účet postupníka; bylo-li postoupení pohledávky dlužníkovi již oznámeno nebo prokázáno, může postupitel pohledávku vymáhat, pokud prokáže souhlas postupníka a pokud postupník pohledávku sám nevymáhá.

(2) Vymáhá-li postupitel pohledávku, může dlužník namítat proti ní své vzájemné pohledávky, jež má vůči postupiteli, nikoliv však pohledávky, jež má vůči postupníkovi.

§ 1887

Postoupení souboru pohledávek

Postoupit lze i soubor pohledávek, ať již současných nebo budoucích, je-li takový soubor pohledávek dostatečně určen, zejména pokud se jedná o pohledávky určitého druhu vznikající věřiteli v určité době nebo o různé pohledávky z téhož právního důvodu.

Pododdíl 2

Změna v osobě dlužníka

Převzetí dluhu

§ 1888

(1) Kdo ujedná s dlužníkem, že přejímá jeho dluh, nastoupí jako dlužník na jeho místo, dá-li k tomu věřitel souhlas původnímu dlužníku nebo přejímateli dluhu.

(2) Přejde-li na nabyvatele při převodu vlastnic-

kého práva k věci zapsané ve veřejném seznamu i zapsané zástavní právo nebo jiná jistota váznoucí na věci, má se za to, že přešel i dluh zajištěný jistotou. Po převodu vlastnického práva může zcizitel vyzvat věřitele v písemné formě, aby namísto něho přijal nabyvatele jako nového dlužníka. Neodepře-li věřitel dát k tomu souhlas, platí, že souhlas dal, pokud byl na tento následek ve výzvě výslovně upozorněn.

§ 1889

Nepřivolí-li věřitel k převzetí dluhu nebo odmítne-li k němu dát souhlas, nevzniká věřiteli vůči přejímateli dluhu přímé právo; přejímatel dluhu má však vůči dlužníku povinnost zařídit, aby dlužník nemusel věřiteli plnit. Takovou povinnost má vůči dlužníku i ten, kdo se mu zaváže, že opatří plnění jeho věřiteli.

§ 1890

(1) Obsah závazku se převzetím dluhu nemění. Přejímateli dluhu náleží všechny námitky, které mohl uplatnit původní dlužník. Převzetí dluhu se nedotýká ani vedlejších práv spojených s pohledávkou.

(2) Zajištění dluhu poskytnuté třetí osobou však trvá jen tehdy, souhlasí-li třetí osoba se změnou v osobě dlužníka.

§ 1891

Ujednání, kterým namísto dosavadního dlužníka, jehož dluh se ruší, vstupuje nový dlužník s dluhem ze samostatného právního poměru nebo s povinností plnit jiný předmět, nevyvolává následky převzetí dluhu a posoudí se jako novace.

§ 1892

Přistoupení k dluhu

(1) Kdo bez dlužníkova souhlasu ujedná s věřitelem, že za dlužníka splní jeho dluh, stává se novým dlužníkem vedle původního dlužníka a je spolu s ním zavázán společně a nerozdílně.

(2) Zajistila-li dluh původního dlužníka třetí osoba, nelze proti ní nastoupit pro neplnění dluhu novým dlužníkem, ledaže k tomu dala souhlas.

§ 1893

Převzetí majetku

(1) Převezme-li někdo od zcizitele veškerý majetek nebo jeho poměrně určenou část, stává se společně a nerozdílně se zcizitelem dlužníkem z dluhů, které s převzatým majetkem souvisí a o nichž nabyvatel při uzavření smlouvy věděl nebo musel vědět. Nabyvatel však není povinen plnit více, než kolik činí hodnota majetku, jehož takto nabyl.

(2) Převezme-li takový majetek osoba zcizitelí blízká, stává se společně a nerozdílně se zcizitelem dlužníkem z dluhů, které s převzatým majetkem souvisí, bez omezení na hodnotu majetku, jehož takto nabyla. To neplatí, prokáže-li, že o určitém dluhu nevěděla, ani vědět nemusela.

(3) Opačné ujednání mezi zcizitelem a nabyvatelem je vůči věřiteli neúčinné.

§ 1894

Při přeměně právnické osoby ani při zcizení závodu nebo jeho pobočky se § 1893 nepoužije.

Pododdíl 3

Postoupení smlouvy

§ 1895

(1) Nevylučuje-li to povaha smlouvy, může kterákoli strana převést jako postupitel svá práva a povinnosti ze smlouvy nebo z její části třetí osobě, pokud s tím postoupená strana souhlasí a pokud nebylo dosud splněno.

(2) Má-li být plnění ze smlouvy trvající nebo pravidelně se opakující, lze smlouvu postoupit s účinky k tomu, co ještě nebylo splněno.

§ 1896

Při částečném postoupení smlouvy nebo při postoupení smlouvy několika postupníkům nelze zkrátit práva postoupené strany z vedlejších doložek ve smlouvě, jako jsou zejména ujednání o podmínce, záloze, závdavku, smluvní pokutě, odstoupení od smlouvy a odstupném nebo o rozhodčí doložce.

§ 1897

(1) Postoupení smlouvy je vůči postoupené straně účinné od jejího souhlasu. Souhlasila-li předem, je postoupení smlouvy vůči postoupené straně účinné okamžikem, kdy jí postupitel postoupení smlouvy oznámí nebo kdy jí postupník postoupení smlouvy prokáže.

(2) Obsahuje-li smlouva uzavřená v písemné formě ujednání, že je uzavřena na řad některé ze stran

nebo jiné ujednání stejného významu, pak tato strana postoupí smlouvu rubopisem listiny. O náležitostech rubopisu, jakož i o tom, kdo je z rubopisu oprávněn a jak své právo prokazuje, platí právní předpisy o směnkách. Podle nich se rovněž posoudí, od koho může požadovat listinu ten, kdo o ni přišel.

§ 1898

Okamžikem účinnosti postoupení smlouvy vůči postoupené straně se postupitel osvobozuje od svých povinností v rozsahu postoupení.

§ 1899

(1) Následkům podle § 1898 může postoupená strana zabránit prohlášením vůči postupiteli, že jeho osvobození odmítá. V tom případě může postoupená strana po postupiteli požadovat, aby plnil, neplní-li postupník převzaté povinnosti.

(2) Prohlášení lze učinit do patnácti dnů ode dne, kdy se postoupená strana dozvěděla nebo kdy musela zjistit, že postupník neplnil. Prodlení s prohlášením je sice nezbavuje účinků podle odstavce 1, postoupená strana však nahradí škodu způsobenou prodlením.

§ 1900

Postoupené straně zůstávají zachovány všechny námitky ze smlouvy i proti postupníkovi. Jiné námitky, které tato strana měla vůči postupiteli, jí zůstanou zachovány, vyhradí-li si to ve smlouvě nebo v souhlasu s postoupením smlouvy.

Oddíl 2
Změny v obsahu závazků

§ 1901

Stranám je na vůli ujednat si změnu svých práv a povinností.

§ 1902

Novace

Dohodou o změně obsahu závazku se dosavadní závazek ruší a nahrazuje se novým závazkem. Může-li však dosavadní závazek vedle nového závazku obstát, má se za to, že nebyl zrušen.

Narovnání

§ 1903

(1) Dosavadní závazek lze nahradit novým závazkem i tak, že si strany ujednáním upraví práva a povinnosti mezi nimi dosud sporné nebo pochybné. Týká-li se narovnání věcného práva k věci zapsané do veřejného seznamu, nastávají účinky narovnání zápisem do tohoto seznamu.

(2) Narovnání nelze odporovat jen proto, že jím vznikl nepoměr mezi vzájemným plněním stran.

§ 1904

Platnost narovnání není dotčena omylem v tom, co bylo mezi stranami sporné nebo pochybné, ledaže omyl vyvolala některá strana lstí. Narovnání dohodnuté v dobré víře nepozbývá platnosti ani tehdy, zjistí-li se na základě skutečností vyšlých najevo dodatečně, že některá ze stran pohledávku neměla.

§ 1905

Narovnání, kterým mají být mezi stranami upravena veškerá práva, nelze vztahovat k takovým právům, která byla vyloučena, ani k právům, která strany zřejmě nemohly mít na mysli.

Společná ustanovení

§ 1906

Ujednání o novaci nebo o narovnání vyžaduje písemnou formu, byl-li i původní závazek zřízen v písemné formě, nebo činí-li se o právu již promlčeném.

§ 1907

Zajištění práv, která jsou předmětem novace nebo narovnání, se vztahuje i na práva z nich vzniklá. Poskytla-li však zajištění osoba třetí, která k novaci nebo k narovnání nepřistoupila, je zavázána nejvýše v rozsahu původního závazku a zůstávají jí zachovány všechny námitky, které mohla proti pohledávce uplatnit, kdyby k novaci nebo k narovnání nebylo došlo.

Díl 7
Zánik závazků

Oddíl 1
Splnění

Obecná ustanovení

§ 1908

(1) Splněním dluhu závazek zaniká.

(2) Dlužník musí dluh splnit na svůj náklad a nebezpečí řádně a včas.

§ 1909

Použil-li dlužník ve shodě se smlouvou jako prostředek placení směnku, nemá vystavení směnky vliv na trvání peněžitého dluhu, ale věřitel může na dlužníku požadovat plnění dluhu, jen nemohl-li dosáhnout splnění ze směnky; pokud však věřitel splnění dosáhl, považuje se dluh za splněný již vystavením směnky. To platí i tehdy, byl-li otevřen akreditiv, vystaven šek nebo v jiných obdobných případech.

§ 1910

Proti své vůli nemůže být věřitel nucen, aby přijal něco jiného, než co přísluší k jeho pohledávce, a dlužník nemůže být nucen, aby poskytl něco jiného, než co je dlužen. Totéž platí o místě, čase a způsobu splnění.

§ 1911

Mají-li si strany navzájem plnit zároveň, může splnění požadovat jen ta strana, která sama dluh již splnila, nebo je ochotna a schopna splnit dluh současně s druhou stranou.

§ 1912

(1) Kdo má plnit při vzájemném plnění napřed, může své plnění odepřít až do té doby, kdy mu bude vzájemné plnění poskytnuto nebo zajištěno; to však jen tehdy, je-li plnění druhé strany ohroženo okolnostmi, které u ní nastaly, které mu nebyly a neměly být známy, když smlouvu uzavřel.

(2) V případě uvedeném v odstavci 1 lze také poskytnout dodatečnou přiměřenou lhůtu k splnění nebo k zajištění plnění a po jejím marném uplynutí odstoupit od smlouvy.

§ 1913

Jedna strana nemůže odepřít plnění ani odstoupit od smlouvy proto, že dluh druhé strany vzniklý z jiného právního důvodu nebyl splněn řádně a včas.

Řádné plnění

§ 1914

(1) Kdo plní za úplatu jinému, je zavázán plnit bez vad s vlastnostmi vymíněnými nebo obvyklými tak, aby bylo možné použít předmět plnění podle smlouvy, a je-li stranám znám, i podle účelu smlouvy.

(2) Je-li splněno vadně, má příjemce práva z vadného plnění.

§ 1915

Dlužník je zavázán plnit ve střední jakosti, není-li mezi stranami ujednána jiná jakost.

§ 1916

(1) Dlužník plní vadně, zejména

a) poskytne-li předmět plnění, který nemá stanovené nebo ujednané vlastnosti,

b) neupozorní-li na vady, které předmět plnění má, ač se při takovém předmětu obvykle nevyskytují,

c) ujistí-li věřitele v rozporu se skutečností, že předmět plnění nemá žádné vady, anebo že se věc hodí k určitému užívání, nebo

d) zcizí-li cizí věc neoprávněně jako svoji.

(2) K projevu vůle, kterým zcizitel předem omezí zákonný rozsah svých povinností z vadného plnění, se nepřihlíží. Vzdá-li se nabyvatel předem svého práva z vadného plnění, vyžaduje projev jeho vůle písemnou formu.

§ 1917

Je-li vada nápadná a zřejmá již při uzavírání smlouvy nebo lze-li vadu zjistit z veřejného seznamu, jde k tíži nabyvatele. To neplatí, pokud zcizitel vadu lstivě zastřel nebo pokud nabyvatele výslovně ujistil, že věc takovou vadu nemá nebo že je vůbec bez vad.

§ 1918

Přenechá-li se věc jak stojí a leží (úhrnkem), jdou její vady k tíži nabyvatele. To neplatí, nemá-li věc vlastnost, o níž zcizitel prohlásil, že ji má, nebo již si nabyvatel vymínil.

§ 1919

(1) Převezme-li zcizitel záruku za jakost, zaručuje se, že předmět plnění bude po určitou dobu po splnění způsobilý pro použití k ujednanému účelu a že si podrží ujednané vlastnosti; nejsou-li ujednány, vztahuje se záruka na účel a vlastnosti obvyklé.

(2) Není-li záruka ujednána ve smlouvě, může ji zcizitel převzít prohlášením v záručním listu, popřípadě

vyznačením záruční doby nebo doby použitelnosti či trvanlivosti věci na obalu. Je-li ve smlouvě ujednána záruční doba odlišná od záruční doby uvedené na obalu, platí, co bylo ujednáno. Uvede-li se v záručním listě záruční doba delší, než je doba ujednaná nebo vyznačená na obalu, platí tato delší záruční doba.

§ 1920

(1) Předmět plnění má právní vadu, pokud k němu uplatňuje právo třetí osoba, ledaže o takovém omezení nabyvatel věděl nebo musel vědět. V takovém případě to nabyvatel oznámí bez zbytečného odkladu zciziteli.

(2) Kdo na sebe převedl právo k předmětu, o kterém ví, že zciziteli nepatří nebo že zcizitel není oprávněn takové právo zřídit, nemá právo z této vady.

§ 1921

(1) Nabyvatel může právo z vadného plnění uplatnit u soudu, vytkl-li vadu zciziteli bez zbytečného odkladu poté, kdy měl možnost věc prohlédnout a vadu zjistit, a to buď označením vady nebo oznámením, jak se projevuje. Vadu lze vytknout do šesti měsíců od převzetí předmětu plnění.

(2) Vadu krytou zárukou musí nabyvatel vytknout zciziteli bez zbytečného odkladu poté, kdy měl možnost předmět plnění prohlédnout a vadu zjistit, nejpozději však v reklamační lhůtě určené délkou záruční doby. Tím není dotčen odstavec 1.

(3) Nevytkl-li nabyvatel vadu včas a namítne-li zcizitel opožděné vytknutí, soud nabyvateli právo nepřizná. To neplatí, pokud je vada důsledkem skutečnosti, o které zcizitel při předání věděl nebo musel vědět.

§ 1922

(1) Jakmile nabyvatel zjistí vadu, oznámí to bez zbytečného odkladu zciziteli a předmět plnění zciziteli předá, nebo jej podle jeho pokynů uschová nebo s ním jinak vhodně naloží tak, aby vada mohla být přezkoumána. Jedná-li se o předmět podléhající rychlé zkáze, může jej nabyvatel po upozornění zcizitele bez prodlení prodat.

(2) Vytkl-li nabyvatel zciziteli vadu oprávněně, neběží lhůta pro uplatnění práv z vadného plnění ani záruční doba po dobu, po kterou nabyvatel nemůže vadný předmět užívat.

§ 1923

Je-li vada odstranitelná, může se nabyvatel domáhat buď opravy nebo doplnění toho, co chybí, anebo přiměřené slevy z ceny. Nelze-li vadu odstranit a nelze-li pro ni předmět řádně užívat, může nabyvatel buď odstoupit od smlouvy, anebo se domáhat přiměřené slevy z ceny.

§ 1924

Kdo má právo podle § 1923, náleží mu i náhrada nákladů účelně vynaložených při uplatnění tohoto práva. Neuplatní-li však právo na náhradu do jednoho měsíce po uplynutí lhůty, ve které je třeba vytknout vadu, soud právo nepřizná, pokud zcizitel namítne, že právo na náhradu nebylo uplatněno včas.

§ 1925

Právo z vadného plnění nevylučuje právo na náhradu škody; čeho však lze dosáhnout uplatněním práva z vadného plnění, toho se nelze domáhat z jiného právního důvodu.

Způsob plnění

§ 1926

(1) Lze-li dluh splnit několika způsoby, pak se má za to, že volba způsobu plnění náleží dlužníku. Má-li právo volby věřitel, musí způsob plnění zvolit v ujednané době, jinak bez zbytečného odkladu tak, aby dlužník mohl podle jeho volby splnit.

(2) Nevykoná-li strana volbu včas, nabývá právo zvolit způsob plnění trvale druhá strana.

(3) Kdo zvolil způsob plnění, nemůže jej bez souhlasu druhé strany změnit.

§ 1927

(1) Má-li dlužník plnit jedno z více volitelných plnění, není oprávněn splnit část jednoho a část jiného plnění, ani k tomu nemůže být nucen.

(2) Stane-li se jedno z více volitelných plnění nemožným, omezuje se závazek na plnění zbývající. Jestliže však nemožnost tohoto plnění způsobil ten, kdo neměl právo volby, může druhá strana od smlouvy odstoupit.

§ 1928

Kdo měl právo volby, může od smlouvy odstou-

pit, byla-li volba zmařena vyšší mocí nebo druhou stranou.

§ 1929

Má-li dlužník plnit věc určenou podle druhu, je zavázán poskytnout věřiteli věc, jež se hodí pro účel, pro nějž se věc téhož druhu zpravidla používá na základě obdobných smluv.

§ 1930

(1) Dluh se plní vcelku.

(2) Nabízí-li dlužník částečné plnění, musí je věřitel přijmout, neodporuje-li to povaze závazku nebo účelu smlouvy, pokud tento účel musel být dlužníku alespoň zřejmý. Věřiteli tím nevzniknou žádné jiné povinnosti. Dlužník nahradí věřiteli zvýšené náklady způsobené mu částečným plněním.

§ 1931

Bylo-li ujednáno plnění ve splátkách a nesplnil-li dlužník některou splátku, má věřitel právo na vyrovnání celé pohledávky, pokud si to strany ujednaly. Toto právo může věřitel uplatnit nejpozději do splatnosti nejblíže příští splátky.

§ 1932

(1) Má-li dlužník plnit na jistinu, úroky a náklady spojené s uplatněním pohledávky, započte se plnění nejprve na náklady již určené, pak na úroky z prodlení, poté na úroky a nakonec na jistinu, ledaže dlužník projeví při plnění jinou vůli.

(2) Určí-li dlužník, že plní nejprve na jistinu, úročí se náklady i úroky.

§ 1933

(1) Je-li dlužník dlužen z několika závazků k plnění stejného druhu a neurčí-li při plnění, na který dluh plní, započte se plnění nejprve na závazek, o jehož splnění věřitel dlužníka již upomenul, jinak na závazek nejméně zajištěný. Při stejné míře zajištění několika závazků se plnění započte nejprve na závazek nejdříve splatný.

(2) Na náhradu škody se placení započte až po splnění závazku, jehož porušením povinnost k náhradě škody vznikla, neurčil-li dlužník něco jiného.

§ 1934

Splní-li dlužník, který není plně svéprávný, svůj splatný dluh, zprostí se závazku. Plnil-li však na dluh nejistý nebo nesplatný, lze požadovat, aby mu bylo plnění vráceno; to neplatí, stal-li se dluh mezitím splatným.

§ 1935

Plní-li dlužník pomocí jiné osoby, odpovídá tak, jako by plnil sám.

§ 1936

(1) Věřitel musí přijmout plnění, které mu se souhlasem dlužníka nabídne třetí osoba. To neplatí, je-li plnění vázáno na osobní vlastnosti dlužníka.

(2) Kdo plní dluh jiného, aniž za dluh ručí a ani jinak dluh nezajistil, může na věřiteli požadovat před splněním nebo při něm, aby mu postoupil svoji pohledávku.

§ 1937

(1) Souhlasu dlužníka není třeba, pokud třetí osoba plní věřiteli jeho dluh proto, že za dluh ručí nebo závazek jinak zajišťuje.

(2) Splněním dluhu vstupuje tato osoba do práv věřitele a má právo, aby jí dlužník vyrovnal, co za něho plnila. Pohledávka věřitele na ni přechází včetně příslušenství, zajištění a dalších práv s pohledávkou spojených. Věřitel vydá tomu, kdo za dlužníka plnil, potřebné doklady o pohledávce a sdělí mu vše, co je k uplatnění pohledávky zapotřebí.

§ 1938

(1) Plní-li třetí osoba za dlužníka jen část dluhu, může požadovat jen vyrovnání toho, co za dlužníka plnila. Původní věřitel má právo požadovat vyrovnání zůstatku své pohledávky přednostně před novým věřitelem, ledaže se novému věřiteli zaručil, že mu bude nahrazeno, co za dlužníka vydal.

(2) Plní-li za dlužníka více osob, má každá právo na poměrné vyrovnání podle podílu, v němž za dlužníka plnila.

Poukázka

§ 1939

(1) Poukázka opravňuje poukazníka vybrat u po-

ukázaného vlastním jménem plnění a poukázanému se poukázkou přikazuje, aby poukazníkovi plnil na účet poukazatele. Přímé právo vznikne poukazníkovi proti poukázanému jen tehdy, přijme-li poukázaný poukázku.

(2) Poukázku lze vystavit i na řad nebo na doručitele.

§ 1940

Není-li mezi poukazatelem a poukázaným jiný právní důvod, platí o právech a povinnostech jich obou ustanovení o příkazní smlouvě; poukázka však nezanikne smrtí poukazatele nebo poukázaného.

§ 1941

Poukazník bez zbytečného odkladu oznámí poukazateli, nechce-li poukázku použít, anebo odpírá-li poukázaný poukázku přijmout nebo podle ní plnit.

§ 1942

Dokud poukázaný ještě nepřijal poukázku vůči poukazníkovi, může ji poukazatel odvolat. Na právním poměru mezi poukazatelem a poukazníkem závisí, zda odvolání poukázky působí také vůči poukazníkovi.

§ 1943

Poukázaný, který poukázku přijal, může vůči poukazníkovi uplatnit jenom námitky, které se týkají platnosti přijetí, neplatnosti poukázky či jejích vad nebo námitky, které se zakládají na výslovném ustanovení poukázky nebo které je poukázaný oprávněn vznést osobně vůči poukazníkovi.

§ 1944

(1) Dluží-li již poukázaný poukazateli to, co mu má plnit, je vůči němu povinen poukázce vyhovět a jeho dluh zanikne teprve tím, že poukazníkovi splní. Má-li být poukázkou splněn dluh poukazatele u poukazníka, který k tomu přivolil, je poukazník povinen poukázaného vyzvat, aby plnil.

(2) Poukázaný je povinen plnit jen proti vydání kvitované poukázky.

§ 1945

Počala-li ve vztahu mezi poukazatelem a poukazníkem běžet promlčecí lhůta ohledně závazku, jehož plnění je předmětem poukázky, a to před okamžikem, kdy poukazníkovi došlo sdělení o přijetí poukázky, běží od této doby promlčecí lhůta ve vztahu mezi poukázaným a poukazníkem.

§ 1946

Poukázka na řad

(1) Zní-li poukázka na řad, může být převedena rubopisem.

(2) Rubopisem přecházejí všechna práva z poukázky na osobu oprávněnou z rubopisu.

(3) O náležitostech rubopisu, jakož i o tom, kdo je z rubopisu oprávněn a jak své právo prokazuje, platí právní předpisy o směnkách. Podle nich se rovněž posoudí, od koho může požadovat poukázku ten, kdo o ni přišel.

§ 1947

Poukázka na doručitele

Byla-li poukázka vystavena na doručitele, zaplatí poukázaný dluh každému, kdo mu ji předloží.

§ 1948

Ustanovení o poukázce na řad a o poukázce na doručitele se obdobně použijí na případ převodu pohledávky potvrzené listinou, kterou dlužník vystavil na řad nebo na doručitele.

Kvitance

§ 1949

(1) Přijímá-li věřitel plnění, vydá dlužníkovi na jeho žádost potvrzení o splnění dluhu (kvitanci). V kvitanci vyznačí jméno dlužníka i věřitele, předmět plnění a místo a čas, kde a kdy byl dluh splněn. Je-li kvitance vydána na jistinu, má se za to, že bylo vyrovnáno také příslušenství pohledávky.

(2) Dlužník může plnění odepřít, nevydá-li mu věřitel zároveň kvitanci.

§ 1950

Při opakovaných plněních z téhož právního důvodu se má za to, že ten, kdo předloží kvitanci na plnění splatné později, splnil také to, co bylo splatno dříve.

§ 1951

Dlužník splní dluh i tehdy, splní-li tomu, kdo mu

předloží věřitelovo potvrzení, že je oprávněn plnění přijmout, nebo vydá-li mu kvitanci, kterou věřitel vystavil, ledaže dlužník věděl, že ten, kdo potvrzení předložil, není oprávněn plnění přijmout.

§ 1952

Dlužní úpis

(1) Věřitel, který má dlužníkovo prohlášení o uznání dluhu nebo jiný dlužní úpis, je musí dlužníkovi při splnění vrátit nebo na dlužním úpisu vyznačit, že bylo splněno částečně. Není-li to možné, může dlužník požadovat, aby mu věřitel vydal potvrzení, že dlužní úpis pozbyl platnosti v rozsahu, ve kterém byl dluh splněn. Ustanovení o kvitanci tím nejsou dotčena.

(2) Obdrží-li dlužník dlužní úpis bez kvitance, má se za to, že dluh byl splněn.

§ 1953

Náhradní splnění

(1) Nelze-li dluh splnit proto, že věřitel je neznámý nebo nepřítomný, že věřitel odmítl bezdůvodně plnění přijmout, že dlužník je bez své viny v nejistotě, kdo je věřitelem, nebo z jiných důležitých příčin na straně věřitele, je dlužník oprávněn složit předmět plnění do soudní úschovy. Účelně vynaložené náklady spojené s náhradním splněním jdou k tíži věřitele.

(2) O složení předmětu plnění do úschovy vyrozumí soud toho, pro koho se složení stalo, a podle potřeby zařídí jeho zastoupení.

Místo plnění

§ 1954

K řádnému splnění se vyžaduje, aby byl dluh splněn ve stanoveném místě. Nelze-li místo plnění zjistit ze smlouvy, povahy závazku nebo z účelu plnění, plní se v místě stanoveném zákonem.

§ 1955

(1) Nepeněžitý dluh plní dlužník v místě svého bydliště nebo sídla. Peněžitý dluh plní dlužník v místě bydliště nebo sídla věřitele.

(2) Vznikl-li závazek při provozu závodu, plní se dluh v místě závodu. To platí obdobně, vznikl-li závazek při provozu provozovny.

§ 1956

Má-li být plněno u věřitele a změnil-li věřitel po uzavření smlouvy své bydliště nebo sídlo, popřípadě umístění závodu nebo provozovny, nese věřitel zvýšené náklady a zvýšené nebezpečí, které tím dlužníku vzniknou.

§ 1957

(1) Plní-li dlužník peněžitý dluh prostřednictvím poskytovatele platebních služeb, je dluh splněn připsáním peněžní částky na účet poskytovatele platebních služeb věřitele.

(2) Plní-li dlužník peněžitý dluh poštovním poukazem, je dluh splněn

a) připsáním peněžní částky na účet poskytovatele platebních služeb věřitele, je-li dluh plněn na účet, nebo

b) vyplacením peněžní částky věřiteli v hotovosti.

Čas plnění

§ 1958

(1) Je-li čas plnění přesně ujednán nebo jinak stanoven, je dlužník povinen plnit i bez vyzvání věřitele.

(2) Neujednají-li strany, kdy má dlužník splnit dluh, může věřitel požadovat plnění ihned a dlužník je poté povinen splnit bez zbytečného odkladu.

§ 1959

Neplyne-li z ustálené předchozí praxe stran nebo ze zvyklostí něco jiného, má se za to, že strany ujednaly čas plnění výrazem

a) „začátkem období“ prvních deset dnů tohoto období,

b) „polovinou měsíce“ období od 10. do 20. dne v měsíci,

c) „polovinou čtvrtletí“ druhý měsíc čtvrtletí,

d) „konec období“ posledních deset dnů období,

e) „ihned“ dobu do pěti dnů, avšak při dodávce potravin nebo surovin dobu do dvou dnů a při dodávce strojírenských výrobků dobu do deseti dnů.

§ 1960

Je-li podle smlouvy dlužník oprávněn, aby určil čas plnění, a neurčí-li jej v přiměřené době, určí jej na návrh věřitele soud podle okolností případu.

§ 1961

Neujednají-li si strany, zda je čas plnění určen v prospěch jich obou, nebo jen jedné z nich, platí, že je určen v prospěch obou stran. To neplatí, vylučuje-li to povaha plnění.

§ 1962

(1) Je-li čas plnění ve prospěch obou stran, nemůže věřitel požadovat plnění předčasně, ani dlužník předčasně plnit dluh.

(2) Je-li čas plnění ve prospěch dlužníka, nemůže věřitel předčasně požadovat plnění, ale dlužník může dluh předčasně splnit.

(3) Je-li čas plnění stanoven ve prospěch věřitele, může věřitel požadovat plnění předčasně, ale dlužník nesmí dluh předčasně splnit.

§ 1963

(1) Je-li obsahem vzájemného závazku podnikatelů povinnost dodat zboží nebo službu za úplatu, je cena splatná, aniž je zapotřebí výzvy k placení, do třiceti dnů ode dne, kdy byla dlužníku doručena faktura nebo jiná výzva podobné povahy, anebo ode dne obdržení zboží nebo služby, podle toho, který z těchto dnů nastal později. Bylo-li však ujednáno převzetí zboží nebo služby, popřípadě ověření, zda bylo řádně splněno, je cena splatná do třiceti dnů ode dne převzetí, popřípadě ověření. To platí i pro závazek podnikatele a veřejnoprávní korporace, popřípadě právnické osoby touto korporací založené, i když nejsou podnikateli.

(2) Smluvní strany si mohou ujednat dobu splatnosti delší šedesáti dnů jen tehdy, pokud to není vůči věřiteli hrubě nespravedlivé. Je-li však obsahem závazku podnikatele povinnost dodat zboží nebo službu veřejnoprávní korporaci, smluvní strany si mohou ujednat delší dobu splatnosti jen tehdy, pokud je to odůvodněno povahou závazku, a doba splatnosti nesmí přesáhnout šedesát dní.

§ 1964

(1) Smluvní strana má právo dovolat se neúčinnosti ujednání o času plnění odchylujícího se od ustanovení § 1963 nebo ujednání odchylujícího se od zákonné výše úroku z prodlení, pokud jsou taková ujednání vůči věřiteli hrubě nespravedlivá.

(2) Dovolat se neúčinnosti za podmínek stanovených v odstavci 1 má i právnická osoba založená k ochraně zájmů malých a středních podnikatelů, jestliže jsou tato ujednání obsažena v obchodních podmínkách.

(3) Prohlásí-li soud ujednání za neúčinné, použijí se namísto něho ustanovení zákona, ledaže soud rozhodne v zájmu spravedlivého řešení jinak.

§ 1965

Je-li mezi podnikateli ujednáno převzetí zboží nebo služby, popřípadě ověření, zda bylo řádně splněno, nepřekročí doba takového převzetí nebo ověření třicet dnů. Doba převzetí nebo ověření může překročit třicet dnů jen tehdy, není-li to vůči věřiteli hrubě nespravedlivé.

§ 1966

Ustanovením § 1963 není dotčeno právo smluvních stran ujednat si plnění ve formě splátek.

§ 1967

Plní-li dlužník peněžitý dluh před stanoveným časem, není oprávněn bez souhlasu věřitele odečíst od dlužné částky úroky odpovídající době, o niž plnil dříve.

Prodlení dlužníka

§ 1968

Dlužník, který svůj dluh řádně a včas neplní, je v prodlení. Dlužník není za prodlení odpovědný, nemůže-li plnit v důsledku prodlení věřitele.

§ 1969

Po dlužníkovi, který je v prodlení, může věřitel vymáhat splnění dluhu, anebo může od smlouvy odstoupit za podmínek ujednaných ve smlouvě nebo stanovených zákonem.

§ 1970

Po dlužníkovi, který je v prodlení se splácením peněžitého dluhu, může věřitel, který řádně splnil své smluvní a zákonné povinnosti, požadovat zaplacení úroku z prodlení, ledaže dlužník není za prodlení odpovědný. Výši úroku z prodlení stanoví vláda nařízením; neujednají-li strany výši úroku z prodlení, považuje se za ujednanou výše takto stanovená.

§ 1971

Věřitel má právo na náhradu škody vzniklé nesplněním peněžitého dluhu jen tehdy, není-li kryta úroky z prodlení.

§ 1972

(1) Věřitel má právo dovolat se neúčinnosti ujednání o úroku z prodlení, které se odchyluje od zákona tak, že se zřetelem ke všem okolnostem a podmínkám případu zhoršuje jeho postavení, aniž je pro takovou odchylku spravedlivý důvod. Prohlásí-li soud ujednání za neúčinné, použijí se namísto něho ustanovení zákona, ledaže soud rozhodne v zájmu spravedlivého řešení jinak.

(2) Právo dovolat se neúčinnosti obchodních podmínek v rozsahu odporujícím odstavci 1 má i právnická osoba založená k ochraně zájmů malých a středních podnikatelů.

§ 1973

Dojde-li k dohodě, že dluh již splatný bude plněn ve splátkách, a chce-li věřitel, aby dlužník ve splátkách platil i úroky z prodlení, musí to být výslovně dohodnuto.

§ 1974

Dlužník nese po dobu svého prodlení nebezpečí škody na věci, ať již škoda vznikla z jakékoli příčiny, ledaže prokáže, že by škoda vznikla i při řádném plnění jeho povinnosti nebo že škodu způsobil věřitel nebo vlastník věci. To platí i tehdy, nakládá-li dlužník s věcí v rozporu s jinými svými povinnostmi ze závazku.

Prodlení věřitele

§ 1975

Věřitel je v prodlení, nepřijal-li řádně nabídnuté plnění nebo neposkytl-li dlužníku součinnost potřebnou ke splnění dluhu.

§ 1976

Je-li předmětem plnění věc, nese věřitel po dobu svého prodlení nebezpečí škody na věci, ať již škoda vznikne z jakékoli příčiny. To neplatí, způsobí-li škodu dlužník.

Společná ustanovení

§ 1977

Poruší-li strana prodlením svou smluvní povinnost podstatným způsobem, může druhá strana od smlouvy odstoupit, pokud to prodlévajícímu oznámí bez zbytečného odkladu poté, co se o prodlení dozvěděla.

§ 1978

(1) Zakládá-li prodlení jedné ze smluvních stran nepodstatné porušení její smluvní povinnosti, může druhá strana od smlouvy odstoupit poté, co prodlévající strana svoji povinnost nesplní ani v dodatečné přiměřené lhůtě, kterou jí druhá strana poskytla výslovně nebo mlčky.

(2) Oznámí-li věřitel dlužníkovi, že mu určuje dodatečnou lhůtu k plnění a že mu ji již neprodlouží, platí, že marným uplynutím této lhůty od smlouvy odstoupil.

§ 1979

Poskytl-li věřitel dlužníku nepřiměřeně krátkou dodatečnou lhůtu k plnění a odstoupí-li od smlouvy po jejím uplynutí, nastávají účinky odstoupení teprve po marném uplynutí doby, která měla být dlužníku poskytnuta jako přiměřená. To platí i tehdy, odstoupil-li věřitel od smlouvy, aniž byl dlužníkovi dodatečnou lhůtu k plnění poskytl.

§ 1980

Fixní závazek

(1) Byla-li ve smlouvě ujednána přesná doba plnění a vyplývá-li ze smlouvy nebo z povahy závazku, že věřitel nemůže mít na opožděném plnění zájem, zaniká závazek počátkem prodlení dlužníka, ledaže věřitel dlužníku bez zbytečného odkladu oznámí, že na splnění smlouvy trvá.

(2) Zánikem závazku nastávají tytéž účinky, jako by věřitel od smlouvy odstoupil.

Oddíl 2

Jiné způsoby zániku závazků

§ 1981

Dohoda

Stranám je na vůli ujednat si zánik závazku, aniž bude zřízen závazek nový.

Započtení

§ 1982

(1) Dluží-li si strany vzájemně plnění stejného

druhu, může každá z nich prohlásit vůči druhé straně, že svoji pohledávku započítává proti pohledávce druhé strany. K započtení lze přistoupit, jakmile straně vznikne právo požadovat uspokojení vlastní pohledávky a plnit svůj vlastní dluh.

(2) Započtením se obě pohledávky ruší v rozsahu, v jakém se vzájemně kryjí; nekryjí-li se zcela, započte se pohledávka obdobně jako při splnění. Tyto účinky nastávají k okamžiku, kdy se obě pohledávky staly způsobilými k započtení.

§ 1983

K prohlášení o započtení učiněném pod podmínkou nebo s doložením času se nepřihlíží.

§ 1984

(1) Dluží-li dlužník společně a nerozdílně s jinými, může proti věřiteli započíst pohledávku svého spoludlužníka jen do výše podílu spoludlužníka na společném dluhu.

(2) Dlužník věřitelů oprávněných společně a nerozdílně může vůči některému ze spoluvěřitelů započíst to, co mu spoluvěřitel dluží, jen do výše jeho podílu na společné pohledávce.

§ 1985

Ten, kdo vede pro druhou stranu účet, může započíst peněžní prostředky na něm uložené na úhradu vzájemné pohledávky vzniklé na základě smlouvy o účtu.

§ 1986

Byla-li pohledávka postupně převedena na několik osob, může dlužník použít k započtení jen pohledávku, kterou měl v době převodu vůči prvnímu věřiteli, a pohledávku, kterou má vůči poslednímu věřiteli.

§ 1987

(1) K započtení jsou způsobilé pohledávky, které lze uplatnit před soudem.

(2) Pohledávka nejistá nebo neurčitá k započtení způsobilá není.

§ 1988

(1) Zakazuje se započtení proti pohledávce výživného pro nezletilého, který není plně svéprávný.

(2) Zakazuje se započtení proti pohledávce na náhradu újmy způsobené na zdraví, ledaže se jedná o vzájemnou pohledávku na náhradu téhož druhu, a proti pohledávce mzdy, platu, odměny ze smlouvy o výkonu závislé práce zakládající mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem obdobný závazek a náhradě mzdy nebo platu ve výši přesahující jejich polovinu.

§ 1989

(1) Promlčení pohledávky započtení nebrání, nastalo-li po době, kdy se pohledávky staly způsobilými k započtení.

(2) Odsunul-li věřitel k dlužníkově žádosti čas plnění bezúplatně, může svoji pohledávku přesto započíst po uplynutí času, kdy měl dlužník plnit původně.

§ 1990

Má-li být každá pohledávka uspokojena v jiném místě, nebrání to započtení, ale strana, vůči níž bylo takto započteno, má právo na náhradu škody vzniklé jí tím, že plnění na určeném místě nezíská, nebo že na určeném místě nemůže plnit.

§ 1991

Zákaz započtení pohledávky prohlášením jedné ze stran nebrání stranám, aby si započtení ujednaly; k ujednání o započtení proti pohledávce výživného pro nezletilého, který není plně svéprávný, se však nepřihlíží.

§ 1992

Odstupné

Ujednají-li si strany, že jedna z nich může závazek zrušit zaplacením odstupného, ruší se závazek zaplacením odstupného obdobně jako při odstoupení od smlouvy. Právo zrušit závazek zaplacením odstupného však nemá strana, která již, byť i jen zčásti, plnění druhé strany přijala nebo druhé straně sama plnila.

Splynutí

§ 1993

(1) Splyne-li jakýmkoli způsobem právo s povinností v jedné osobě, zaniknou právo i povinnost, nestanoví-li zákon jinak.

(2) Splyne-li právo věřitele s povinností toho, kdo závazek zajišťuje, nezaniká tím hlavní dluh.

§ 1994

Splynutím práva věřitele a povinnosti jednoho z dlužníků zavázaných společně a nerozdílně zaniká dluh do výše odpovídající podílu tohoto spoludlužníka. Splynutím povinnosti dlužníka a práva jednoho z věřitelů oprávněných společně a nerozdílně zaniká pohledávka do výše odpovídající podílu tohoto spoluvěřitele.

Prominutí dluhu

§ 1995

(1) Promine-li věřitel dlužníku dluh, má se za to, že dlužník s prominutím dluhu souhlasí, pokud neprojevil bez zbytečného odkladu nesouhlas výslovně nebo plněním dluhu.

(2) K prominutí dluhu dojde i v případě, že věřitel vydá dlužníku kvitanci nebo mu vrátí dlužní úpis, aniž dluh splnil; vydá-li věřitel kvitanci nebo vrátí-li dlužní úpis na celý dluh jednomu ze spoludlužníků, má se za to, že věřitel prominul dluh všem spoludlužníkům.

§ 1996

(1) Promine-li věřitel dluh jednomu z dlužníků zavázaných společně a nerozdílně, má prominutí dluhu účinky vůči ostatním spoludlužníkům v rozsahu podílu toho spoludlužníka, který byl ze závazku propuštěn.

(2) Promine-li dlužníku dluh jeden z věřitelů oprávněných společně a nerozdílně, zbavuje to dlužníka dluhu v rozsahu podílu tohoto spoluvěřitele.

§ 1997

Promine-li věřitel povinnost tomu, kdo dluh zajišťuje, nemá prominutí účinky vůči hlavnímu dluhu. Propustí-li však věřitel ze závazku jednoho ze spoluručitelů, zůstávají ostatním spoluručitelům zachovány námitky, které mohl uplatnit spoluručitel, jehož povinnost byla prominuta.

Výpověď

§ 1998

(1) Závazek lze vypovědět, ujednají-li si to strany nebo stanoví-li tak zákon.

(2) Je-li závazek vypovězen, zaniká uplynutím výpovědní doby. Lze-li však závazek vypovědět bez výpovědní doby, zaniká závazek účinností výpovědi.

§ 1999

(1) Zavazuje-li smlouva ujednaná na dobu neurčitou alespoň jednu stranu k nepřetržité nebo opakované činnosti, anebo zavazuje-li alespoň jednu stranu takovou činnost strpět, lze závazek zrušit ke konci kalendářního čtvrtletí výpovědí podanou alespoň tři měsíce předem.

(2) Zavázala-li se strana zdržet se určité činnosti a je-li z povahy závazku zřejmé, že povinnost není časově omezena, ustanovení odstavce 1 se nepoužije.

§ 2000

(1) Byla-li smlouva bez vážného důvodu uzavřena na dobu určitou tak, že zavazuje člověka na dobu jeho života, anebo že zavazuje kohokoli na dobu delší než deset let, lze se po uplynutí deseti let od vzniku závazku domáhat jeho zrušení. Soud závazek zruší i tehdy, pokud se okolnosti, z nichž strany zřejmě vycházely při vzniku závazku, změnily do té míry, že na zavázané straně nelze rozumně požadovat, aby byla smlouvou dále vázána.

(2) Vzdá-li se strana předem práva domáhat se zrušení závazku, nepřihlíží se k tomu. To neplatí, je-li zavázanou stranou právnická osoba.

Odstoupení od smlouvy

§ 2001

Od smlouvy lze odstoupit, ujednají-li si to strany, nebo stanoví-li tak zákon.

§ 2002

(1) Poruší-li strana smlouvu podstatným způsobem, může druhá strana bez zbytečného odkladu od smlouvy odstoupit. Podstatné je takové porušení povinnosti, o němž strana porušující smlouvu již při uzavření smlouvy věděla nebo musela vědět, že by druhá strana smlouvu neuzavřela, pokud by toto porušení předvídala; v ostatních případech se má za to, že porušení podstatné není.

(2) Strana může od smlouvy odstoupit bez zbytečného odkladu poté, co z chování druhé strany nepochybně vyplyne, že poruší smlouvu podstatným způsobem, a nedá-li na výzvu oprávněné strany přiměřenou jistotu.

§ 2003

(1) Jakmile strana oprávněná odstoupit od smlou-

vy oznámí druhé straně, že od smlouvy odstupuje, nebo že na smlouvě setrvává, nemůže volbu již sama změnit.

(2) Mohla-li strana odstoupit od smlouvy pro podstatné porušení smluvní povinnosti a nevyužila své právo, nebrání jí to odstoupit od smlouvy později s odkazem na obdobné jednání druhé strany.

§ 2004

(1) Odstoupením od smlouvy se závazek zrušuje od počátku.

(2) Plnil-li dlužník zčásti, může věřitel od smlouvy odstoupit jen ohledně nesplněného zbytku plnění. Nemá-li však částečné plnění pro věřitele význam, může věřitel od smlouvy odstoupit ohledně celého plnění.

(3) Zavazuje-li smlouva dlužníka k nepřetržité či opakované činnosti nebo k postupnému dílčímu plnění, může věřitel od smlouvy odstoupit jen s účinky do budoucna. To neplatí, nemají-li již přijatá dílčí plnění sama o sobě pro věřitele význam.

§ 2005

(1) Odstoupením od smlouvy zanikají v rozsahu jeho účinků práva a povinnosti stran. Tím nejsou dotčena práva třetích osob nabytá v dobré víře.

(2) Odstoupení od smlouvy se nedotýká práva na zaplacení smluvní pokuty nebo úroku z prodlení, pokud již dospěl, práva na náhradu škody vzniklé z porušení smluvní povinnosti ani ujednání, které má vzhledem ke své povaze zavazovat strany i po odstoupení od smlouvy, zejména ujednání o způsobu řešení sporů. Byl-li dluh zajištěn, nedotýká se odstoupení od smlouvy ani zajištění.

Následná nemožnost plnění

§ 2006

(1) Stane-li se dluh po vzniku závazku nesplnitelným, zaniká závazek pro nemožnost plnění. Plnění není nemožné, lze-li dluh splnit za ztížených podmínek, s většími náklady, s pomocí jiné osoby nebo až po určené době.

(2) Nemožnost plnění prokazuje dlužník.

§ 2007

Při nemožnosti pouhé části plnění zanikne závazek v celém rozsahu, plyne-li z povahy závazku nebo z účelu smlouvy, který byl stranám při uzavření smlouvy znám, že plnění zbytku nemá pro věřitele význam. Není-li tomu tak, zaniká závazek jen co do této části.

§ 2008

Neoznámí-li dlužník věřiteli, že se splnění dluhu stalo nemožným, bez zbytečného odkladu poté, co se o tom dozvěděl nebo dozvědět musel, nahradí věřiteli škodu vzniklou tím, že věřitel nebyl o nemožnosti plnění včas vyrozuměn.

§ 2009

Smrt dlužníka nebo věřitele

(1) Smrtí dlužníka povinnost nezanikne, ledaže jejím obsahem bylo plnění, které mělo být provedeno osobně dlužníkem.

(2) Smrtí věřitele právo zanikne, bylo-li plnění omezeno jen na jeho osobu.

Díl 8

Zajištění a utvrzení dluhů

Oddíl 1

Obecná ustanovení

§ 2010

(1) Dluh lze zajistit, zaváže-li se třetí osoba věřiteli nebo ve prospěch věřitele za dlužníkovo plnění, anebo dá-li někdo věřiteli nebo ve prospěch věřitele majetkovou jistotu, že dlužník svůj dluh splní. Utvrdit lze dluh ujednáním smluvní pokuty nebo uznáním dluhu.

(2) Spravuje-li jistotu ve prospěch věřitele jiná osoba, může tato osoba uplatnit proti dlužníku nebo poskytovateli jistoty stejná práva a plní vůči nim stejné povinnosti jako věřitel.

§ 2011

Věřitel sdělí tomu, kdo dal jistotu, na jeho žádost kdykoli a bez zbytečného odkladu, jaká je výše zajištěného dluhu.

Jistota

§ 2012

(1) Kdo je povinen dát jistotu, učiní své povinnosti zadost zřízením zástavního práva.

(2) Není-li někdo s to dát jistotu zřízením zástavního práva, dá jistotu způsobilým ručitelem. Má se za to, že způsobilým ručitelem je osoba, která může být žalována v tuzemsku a která má vhodný majetek.

§ 2013

Nikdo není povinen přijmout věc jako jistotu do částky vyšší, než kolik činí dvě třetiny obvyklé ceny.

§ 2014

(1) Má se za to, že stavební pozemek nebo nemovitá věc sloužící podnikatelským účelům jsou dostatečnou jistotou do poloviny obvyklé ceny. Má se za to, že právo stavby je dostatečnou jistotou do výše poloviny obvyklé ceny, pokud úplata ujednaná jako stavební plat bude splacena nejpozději pět let před zánikem práva stavby.

(2) Má se za to, že cenný papír zajišťující bezpečný výnos je dostatečnou jistotou do tří čtvrtin obvyklé ceny.

(3) Vklady v bankách nebo spořitelních a úvěrních družstvech jsou způsobilou jistotou do výše pojištění.

§ 2015

(1) Jistota zajišťuje úroky z peněžitého dluhu nejvýše do výše zákonné úrokové sazby; to neplatí, byl-li ten, kdo jistotu dává, seznámen před poskytnutím jistoty, jaké úroky věřitel a dlužník ujednali.

(2) Je-li zajištěn dluh již úročený, jsou zajištěny i úroky, které dosud nepřirostly.

§ 2016

Zakládá-li se jistota různých věřitelů na různých právech k téže věci, uspokojí se v rozsahu těchto práv a v pořadí podle vzniku zajištění postupně v první skupině věřitelé zajištění věcným právem zapsaným ve veřejném seznamu nebo rejstříku zástav a ve druhé skupině věřitelé zajištění věcným právem nezapsaným ve veřejném seznamu nebo v rejstříku zástav. Poté se ve třetí skupině uspokojí věřitelé zajištění závazkovým právem.

§ 2017

(1) Ztratí-li jistota na ceně tak, že se zajištění stane nedostatečným, má věřitel právo žádat od dlužníka, aby zajištění bez zbytečného odkladu přiměřeně doplnil; pokud to dlužník neučiní, stane se splatnou ta část pohledávky, která není zajištěna.

(2) Ustanovení odstavce 1 se použije i v případě, když byla jistota oprávněně čerpána.

Oddíl 2
Zajištění dluhu

Ručení

§ 2018

(1) Kdo věřiteli prohlásí, že ho uspokojí, jestliže dlužník věřiteli svůj dluh nesplní, stává se dlužníkovým ručitelem. Nepřijme-li věřitel ručitele, nemůže po něm nic žádat.

(2) Ručitelské prohlášení vyžaduje písemnou formu.

§ 2019

(1) Ručení předpokládá platný dluh dlužníka; ručení lze poskytnout i pro dluhy budoucí nebo podmíněné, jakož i za soubor dluhů určitého druhu vznikajících dlužníku v určité době nebo soubor různých dluhů z téhož právního důvodu.

(2) Platnosti ručení nebrání, je-li závazek dlužníka neplatný pro nedostatek jeho způsobilosti zavazovat se k povinnostem, pokud o tom ručitel při převzetí ručitelského závazku věděl nebo vědět musel.

§ 2020

Je-li ručením zajištěna pouze část dluhu, nesnižuje se rozsah ručení částečným plněním, zůstává-li dluh nesplněn ve výši, v jaké je zajištěn ručením.

§ 2021

(1) Věřitel má právo požadovat splnění na ručiteli, nesplnil-li dlužník v přiměřené lhůtě dluh, ač jej k tomu věřitel v písemné formě vyzval. Výzvy není třeba, nemůže-li ji věřitel uskutečnit nebo je-li nepochybné, že dlužník dluh nesplní.

(2) Bylo-li ručení ujednáno na určitou dobu, je právo věřitele zachováno i v případě, že věřitel v této době ručitele k plnění vyzval.

§ 2022

Ručitel může plnění odepřít, pokud věřitel zavinil, že pohledávka nemůže být uspokojena dlužníkem.

§ 2023

(1) Ručitel může vůči věřiteli uplatnit všechny námitky, které má proti věřiteli dlužník.

(2) Uplatní-li ručitel námitky, které mu sdělil dlužník, nahradí dlužník ručiteli náklady, které mu vznikly, byly-li námitky neúspěšné.

§ 2024

Uspokojí-li ručitel věřitele bez vědomí dlužníka, může dlužník uplatnit vůči ručiteli všechny námitky, které byl oprávněn uplatnit vůči věřiteli, kdyby na něm věřitel splnění vymáhal. Dlužník však nemůže vůči ručiteli uplatnit námitky, na které dlužník ručitele neupozornil bez zbytečného odkladu poté, co mu ručitel oznámil, že věřitel uplatnil právo z ručení.

§ 2025

(1) Právo věřitele vůči ručiteli se nepromlčí před promlčením práva vůči dlužníkovi.

(2) Uznání dluhu dlužníkem je účinné vůči ručiteli, vysloví-li s tím ručitel souhlas.

§ 2026

(1) Ručení zaniká zánikem dluhu, který zajišťuje.

(2) Ručení však nezaniká, pokud dluh zanikl pro nemožnost plnění dlužníka, a ručitel jej splnit může, nebo pro zánik právnické osoby, která je dlužníkem.

§ 2027

Zaručí-li se za týž dluh více ručitelů, ručí každý z nich věřiteli za dluh celý. Ručitel má vůči ostatním ručitelům stejná práva jako spoludlužník.

§ 2028

Zákonným ručením za nepeněžitý dluh je zajištěna peněžitá pohledávka, která věřiteli přísluší při porušení zajištěného dluhu.

Finanční záruka

§ 2029

(1) Finanční záruka vzniká prohlášením výstavce v záruční listině, že uspokojí věřitele podle záruční listiny do výše určité peněžní částky, nesplní-li dlužník věřiteli určitý dluh, anebo splní-li se jiné podmínky určené v záruční listině. Je-li výstavcem banka, zahraniční banka nebo spořitelní a úvěrní družstvo, jedná se o bankovní záruku.

(2) Záruční listina vyžaduje písemnou formu.

§ 2030

Při zajištění nepeněžité pohledávky se má se za to, že je do výše určené záruční listinou zajištěna peněžitá pohledávka, která věřiteli přísluší při porušení zajištěné povinnosti plnit.

§ 2031

(1) Potvrdí-li finanční záruku jiný výstavce, může věřitel uplatnit právo z finanční záruky vůči kterémukoli z těchto výstavců.

(2) Výstavce, který potvrdil finanční záruku a na tomto základě plnil, má právo na náhradu vůči výstavci, který jej o potvrzení finanční záruky požádal.

§ 2032

Poskytl-li výstavce finanční záruku na žádost jiného výstavce, má výstavce, který záruku poskytl, vůči žádajícímu výstavci právo na náhradu, pokud z poskytnuté záruky plnil a dodržel podmínky určené v žádosti.

§ 2033

Oznámí-li výstavce další osobě, že jiný výstavce poskytl finanční záruku, nevznikne z toho oznamujícímu výstavci povinnost z finanční záruky; způsobí-li však nesprávným oznámením škodu, nahradí ji.

§ 2034

(1) Výstavce ručí za splnění zajištěného dluhu do výše a za podmínek uvedených v záruční listině. Výstavce může vůči věřiteli uplatnit pouze námitky, jejichž uplatnění záruční listina připouští.

(2) Zajišťuje-li finanční záruka splnění dluhu, nemá částečné plnění dluhu účinek na rozsah finanční záruky, pokud je výše nesplněného dluhu alespoň stejná jako výše částky, na kterou zní záruční listina.

§ 2035

(1) Jsou-li podmínky uvedené v záruční listině splněny, splní výstavce povinnost z finanční záruky, pokud jej k tomu věřitel vyzve v písemné formě. Podmiňuje-li záruční listina plnění výstavce předložením určitého dokumentu, musí být předložen při výzvě

nebo bez zbytečného odkladu po ní, avšak vždy za trvání finanční záruky.

(2) Nevyplývá-li ze záruční listiny něco jiného, nemůže výstavce uplatnit vůči věřiteli námitky, které by vůči němu byl oprávněn uplatnit dlužník. Předchozí výzva věřitele, aby dlužník splnil dluh, se vyžaduje, stanoví-li to záruční listina.

§ 2036

Právo na plnění ze záruky může věřitel postoupit. Připouští-li to záruční listina, může věřitel postoupit i právo uplatnit finanční záruku; tímto postoupením se převádí i právo na plnění ze záruky.

§ 2037

Je-li výstavce povinen podle záruční listiny plnit ve prospěch oprávněného jinému výstavci, je povinen plnit na účet oprávněného u tohoto výstavce.

§ 2038

Finanční záruku lze omezit na určitou dobu. Neuplatní-li věřitel vůči výstavci své právo v době určené záruční listinou, finanční záruka zanikne.

§ 2039

(1) Dlužník nahradí výstavci to, co plnil podle záruční listiny vystavené v souladu s uzavřenou smlouvou. Uzavřela-li s výstavcem smlouvu o poskytnutí finanční záruky třetí osoba, nahradí tato osoba výstavci, co plnila podle záruční listiny vystavené v souladu se smlouvou.

(2) Dlužník nemůže vůči výstavci uplatnit námitky, které by mohl uplatnit vůči věřiteli, neujednal-li s ním, že si výstavce vůči věřiteli uplatnění takových námitek vyhradí v záruční listině.

Zajišťovací převod práva

§ 2040

(1) Smlouvou o zajišťovacím převodu práva zajišťuje dlužník nebo třetí osoba dluh tím, že věřiteli dočasně převede své právo.

(2) Má se za to, že zajišťovací převod práva je převodem s rozvazovací podmínkou, že dluh bude splněn.

§ 2041

Týká-li se zajišťovací převod práva věci zapsané ve veřejném seznamu, vzniká zajištění zápisem do tohoto seznamu; do veřejného seznamu se zapíše i dočasná povaha zajišťovacího převodu práva.

§ 2042

Je-li k zajištění převedeno vlastnické právo a byla-li věc věřiteli předána, je věřitel oprávněn mít ji u sebe po celou dobu trvání zajišťovacího převodu práva a je povinen vykonávat prostou správu věci. Má-li věc ve své moci ten, kdo věřiteli převodem práva jistotu zřídil, vykonává on prostou správu věci.

§ 2043

Pomine-li důvod trvání zajišťovacího převodu práva, umožní věřitel osobě, která zajištění poskytla, výkon práva v předešlém rozsahu. Zároveň jí vydá vše, co z převedeného práva získal nebo co k němu přibylo, proti náhradě nákladů, které v souvislosti s výkonem zajišťovacího převodu práva účelně vynaložil.

§ 2044

(1) Není-li zajištěný dluh splněn, stane se převod práva nepodmíněným a dlužník předá věřiteli vše, co je nutné k plnému výkonu převedeného práva.

(2) Převyšuje-li obvyklá cena jistoty zřejmě výši zajištěného dluhu, vyplatí věřitel osobě, která jistotu poskytla, částku odpovídající rozdílu; přitom si započte náklady, které v souvislosti s výkonem zajišťovacího převodu práva účelně vynaložil. Neobsahuje-li smlouva o zajišťovacím převodu práva údaj o výši dluhu a hodnověrné ocenění práva převedeného k zajištění, je na věřiteli, aby dokázal, že obvyklá cena jistoty výši zajištěného dluhu zřejmě nepřevyšuje.

Dohoda o srážkách ze mzdy nebo jiných příjmů

§ 2045

(1) Dluh lze zajistit dohodou věřitele a dlužníka o srážkách ze mzdy nebo platu, z odměny ze smlouvy o výkonu závislé práce zakládající mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem obdobný závazek nebo z náhrady mzdy nebo platu ve výši nepřesahující jejich polovinu. Nejde-li o srážky podle věty první k uspokojení práva zaměstnavatele, je třeba k uzavření dohody předchozího souhlasu zaměstnavatele.

(2) Proti plátci mzdy nebo platu nabývá věřitel

práva na výplatu srážek okamžikem, kdy byla plátci dohoda předložena.

§ 2046

Náklady spojené s placením srážek nese plátce mzdy nebo platu; má-li však plátce mzdy nebo platu plnit současně podle několika dohod o srážkách ze mzdy nebo platu, jdou náklady s placením srážek podle druhé a další dohody k tíži dlužníka.

§ 2047

Ustanovení § 2045 a 2046 se použijí i pro jiné příjmy, s nimiž se při výkonu rozhodnutí nakládá jako se mzdou nebo platem.

Oddíl 3
Utvrzení dluhu

Smluvní pokuta

§ 2048

Ujednají-li strany pro případ porušení smluvené povinnosti smluvní pokutu v určité výši nebo způsob, jak se výše smluvní pokuty určí, může věřitel požadovat smluvní pokutu bez zřetele k tomu, zda mu porušením utvrzené povinnosti vznikla škoda. Smluvní pokuta může být ujednána i v jiném plnění než peněžitém.

§ 2049

Zaplacení smluvní pokuty nezbavuje dlužníka povinnosti splnit dluh smluvní pokutou utvrzený.

§ 2050

Je-li ujednána smluvní pokuta, nemá věřitel právo na náhradu škody vzniklé z porušení povinnosti, ke kterému se smluvní pokuta vztahuje.

§ 2051

Nepřiměřeně vysokou smluvní pokutu může soud na návrh dlužníka snížit s přihlédnutím k hodnotě a významu zajišťované povinnosti až do výše škody vzniklé do doby rozhodnutí porušením té povinnosti, na kterou se vztahuje smluvní pokuta. K náhradě škody, vznikne-li na ni později právo, je poškozený oprávněn do výše smluvní pokuty.

§ 2052

Ustanovení o smluvní pokutě se použijí i na pokutu stanovenou pro porušení smluvní povinnosti právním předpisem (penále).

Uznání dluhu

§ 2053

Uzná-li někdo svůj dluh co do důvodu i výše prohlášením učiněným v písemné formě, má se za to, že dluh v rozsahu uznání v době uznání trvá.

§ 2054

(1) Placení úroků se považuje za uznání dluhu ohledně částky, z níž se úroky platí.

(2) Plní-li dlužník dluh zčásti, má částečné plnění účinky uznání zbytku dluhu, lze-li z okolností usoudit, že tímto plněním dlužník uznal i zbytek dluhu.

(3) Ustanovení odstavců 1 a 2 neplatí, je-li pohledávka věřitele již promlčena.

HLAVA II
ZÁVAZKY Z PRÁVNÍCH JEDNÁNÍ

Díl 1
Převedení věci do vlastnictví jiného

Oddíl 1
Darování

Pododdíl 1
Obecná ustanovení

§ 2055

Základní ustanovení

(1) Darovací smlouvou dárce bezplatně převádí vlastnické právo k věci nebo se zavazuje obdarovanému věc bezplatně převést do vlastnictví a obdarovaný dar nebo nabídku přijímá.

(2) Plnění z pouhé společenské úsluhy není darováním, je-li z chování stran zřejmé, že se nechtějí smluvně vázat.

§ 2056

Kdo druhému dar jen slíbí, není zavázán darovat, ale ten, kdo slib obdržel, má právo, aby mu slibující nahradil náklady účelně vynaložené v očekávání daru.

§ 2057

(1) Při darování věci zapsané do veřejného seznamu vyžaduje smlouva písemnou formu.

(2) Písemnou formu vyžaduje smlouva také tehdy, nedojde-li k odevzdání věci zároveň s projevem vůle darovat a přijmout dar. Dárce je zavázán k odevzdání daru, není však povinen platit úrok z prodlení.

§ 2058

(1) Dárce může darovat třeba i všechen svůj současný majetek. Smlouva, kterou někdo daruje svůj budoucí majetek, platí jen potud, pokud nepřesahuje polovinu tohoto majetku.

(2) Darování věci, kterou dárce nemá, je platné, jen zaváže-li se dárce ve smlouvě věc nabýt.

§ 2059

Zavázal-li se dárce odevzdat dar po uzavření smlouvy, může od smlouvy odstoupit a odevzdání daru odepřít, změní-li se po uzavření smlouvy okolnosti do té míry, že by plnění podle smlouvy vážně ohrozilo dárcovu výživu nebo plnění dárcovy vyživovací povinnosti. Odevzdal-li již dárce část daru, může od smlouvy odstoupit jen ohledně toho, co dosud nesplnil.

§ 2060

Bylo-li někomu něco dáno z uznání nebo vzhledem k jeho zásluhám nebo jako zvláštní odměna, je to darování, pokud na to příjemce neměl již dříve právo.

§ 2061

Bylo-li ujednáno, že i dárce bude navzájem obdarován, jedná se o darování jen vzhledem k tomu, oč hodnota plnění jedné strany převyšuje hodnotu plnění druhé strany.

§ 2062

Darování podpory

Zaváže-li se dárce obdarovaného pravidelně podporovat, přechází právo na podporu i povinnost k podpoře na dědice dárce a obdarovaného, jen pokud to bylo výslovně ujednáno.

§ 2063

Darování pro případ smrti

Darování závislé na podmínce, že obdarovaný dárce přežije, se posuzuje zpravidla jako odkaz. Podle ustanovení o darování se řídí, přijme-li obdarovaný dar a vzdá-li se dárce výslovně práva dar odvolat a vydá o tom obdarovanému listinu. Tím není dotčen § 2057.

§ 2064

(1) Bylo-li darováno s příkazem, může dárce požadovat splnění příkazu, jen pokud již sám plnil.

(2) Je-li splnění příkazu ve veřejném zájmu, může splnění příkazu po dárcově smrti požadovat také příslušný orgán veřejné moci nebo právnická osoba oprávněná takový zájem hájit.

§ 2065

Daruje-li někdo vědomě cizí věc a zatají-li to obdarovanému, nahradí škodu, která z toho vznikne. Dárce škodu obdarovanému nahradí i v případě, že škoda vznikla z vady darované věci, pokud dárce o vadě věděl a obdarovaného na ni neupozornil. V těchto případech může obdarovaný také od smlouvy odstoupit a dar vrátit.

Pododdíl 2

Zvláštní ustanovení o platnosti darování

§ 2066

Osoba omezená ve svéprávnosti je způsobilá darovat a přijmout dar malé hodnoty nebo dar vzhledem k okolnostem obvyklý.

§ 2067

(1) Darování osobě, která provozuje zařízení, kde se poskytují zdravotnické nebo sociální služby, anebo osobě, která takové zařízení spravuje nebo je v něm zaměstnána, je neplatné, stalo-li se v době, kdy dárce byl v péči takového zařízení nebo jinak přijímal jeho služby.

(2) Odstavec 1 se nepoužije, je-li obdarovaný osobou dárci blízkou.

Pododdíl 3

Odvolání daru

Odvolání daru pro nouzi

§ 2068

(1) Upadne-li dárce po darování do takové nouze, že nemá ani na nutnou výživu vlastní nebo nutnou vý-

živu osoby, k jejíž výživě je podle zákona povinen, může dar odvolat a požadovat po obdarovaném, aby mu dar vydal zpět nebo zaplatil jeho obvyklou cenu, nanejvýš však v tom rozsahu, v jakém se dárci nedostává prostředků k uvedené výživě. Obdarovaný se může této povinnosti zprostit poskytováním toho, co je k této výživě potřeba.

(2) Obdarovaný nemá povinnost podle odstavce 1, je-li sám v obdobné nouzi jako dárce.

§ 2069

Bylo-li obdarováno více osob, je ta, která byla obdarována dříve, povinna plnit jen v tom rozsahu, v jakém k výživě nestačí příspěvek později obdarovaného.

§ 2070

Právo odvolat dar nepřechází na dárcovy dědice. Leč neuplatní-li dárce své právo, má ten, komu je dárce podle zákona povinen výživou, právo požadovat za stejných podmínek, aby mu obdarovaný doplnil to, čeho mu dárce nemůže poskytnout.

§ 2071

Právo odvolat dar nemá dárce, který si stav nouze přivodil úmyslně nebo z hrubé nedbalosti.

Odvolání daru pro nevděk

§ 2072

(1) Ublížil-li obdarovaný dárci úmyslně nebo z hrubé nedbalosti tak, že zjevně porušil dobré mravy, může dárce, neprominul-li to obdarovanému, od darovací smlouvy pro jeho nevděk odstoupit. Byl-li dar již odevzdán, má dárce právo požadovat vydání celého daru, a není-li to možné, zaplacení jeho obvyklé ceny.

(2) Odůvodňují-li to okolnosti, považuje se za nevděk vůči dárci také zjevné porušení dobrých mravů vůči osobě obdarovanému blízké.

§ 2073

Nevděk činí obdarovaného co do jeho osoby nepoctivým držitelem.

§ 2074

Právo odvolat dar přechází na dárcova dědice, zabránil-li obdarovaný dárci v odvolání daru nebo zabránila-li v tom dárci vyšší moc.

§ 2075

(1) Dárce může dar pro nevděk odvolat do jednoho roku ode dne, co obdarovaný dárci ublížil, ale dozví-li se o tom dárce později, do jednoho roku ode dne, kdy získal vědomost o důvodu pro odvolání daru. Dědic dárce může dar odvolat nejpozději do jednoho roku od smrti dárce.

(2) Je-li dar odvolán později a namítne-li obdarovaný opožděné odvolání daru, soud k odvolání nepřihlédne.

Společná ustanovení

§ 2076

Vzdá-li se dárce při darování mezi živými předem práva odvolat dar pro nouzi nebo nevděk, nepřihlíží se k tomu.

§ 2077

Pojí-li se s darem povinnost zavazující obdarovaného podle darovací smlouvy, ruší se odvoláním daru pro budoucnost.

§ 2078

Nemá-li již obdarovaný dar ani jeho plnou hodnotu, zavazuje ho odvolání daru k vydání toho, co mu z obohacení ještě zbývá. To neplatí, zbavil-li se daru, aby vydání zmařil, anebo odvolal-li dar pro nevděk samotný dárce.

Oddíl 2

Koupě

Pododdíl 1

Obecná ustanovení

§ 2079

Základní ustanovení

(1) Kupní smlouvou se prodávající zavazuje, že kupujícímu odevzdá věc, která je předmětem koupě, a umožní mu nabýt vlastnické právo k ní, a kupující se zavazuje, že věc převezme a zaplatí prodávajícímu kupní cenu.

(2) Neplyne-li ze smlouvy nebo zvyklostí něco jiného, jsou prodávající a kupující zavázáni splnit své povinnosti současně.

§ 2080

Kupní cena je ujednána dostatečně určitě, je-li ujednán alespoň způsob jejího určení.

§ 2081

Náklady spojené s odevzdáním věci v místě plnění nese prodávající. Náklady spojené s převzetím věci nese kupující.

§ 2082

(1) Na kupujícího přechází nebezpečí škody na věci současně s nabytím vlastnického práva. Nabude-li kupující vlastnické právo před odevzdáním věci, má prodávající až do odevzdání věci práva a povinnosti schovatele.

(2) Při uzavření smlouvy s odkládací podmínkou přechází nebezpečí škody na věci na kupujícího nejdříve dnem splnění podmínky.

§ 2083

Tomu, kdo koupí budoucí užitky věci úhrnkem nebo s nadějí na nejisté budoucí užitky, patří všechny užitky řádně vytěžené. Nese však ztrátu, bylo-li jeho očekávání zmařeno.

§ 2084

Prodávající upozorní kupujícího při ujednávání kupní smlouvy na vady věci, o nichž ví.

Pododdíl 2

Koupě movité věci

Základní ustanovení

§ 2085

(1) Jako koupě movité věci se posoudí každá koupě, jejímž předmětem není nemovitá věc, jakož i koupě součásti nemovité věci, má-li kupující podle smlouvy nabýt součást po oddělení jako věc movitou. Za kupní smlouvu se vždy považuje smlouva o dodání spotřebního zboží, které je nutné sestavit nebo vytvořit.

(2) Mají-li strany vůli uzavřít kupní smlouvu bez určení kupní ceny, platí za ujednanou kupní cena, za niž se týž nebo srovnatelný předmět v době uzavření smlouvy a za obdobných smluvních podmínek obvykle prodává.

§ 2086

(1) Smlouva o dodání věci, která má být teprve vyrobena, se posoudí jako kupní smlouva, ledaže se ten, komu má být věc dodána, zavázal předat druhé straně podstatnou část toho, čeho je k vyrobení věci zapotřebí.

(2) Za kupní smlouvu se nepovažuje smlouva, podle níž převážná část plnění dodavatele spočívá ve výkonu činnosti.

Povinnosti prodávajícího

§ 2087

Prodávající kupujícímu odevzdá věc, jakož i doklady, které se k věci vztahují, a umožní kupujícímu nabýt vlastnického práva k věci v souladu se smlouvou.

§ 2088

Prodávající splní povinnost odevzdat věc kupujícímu, umožní-li mu nakládat s věcí v místě plnění a včas mu to oznámí.

§ 2089

(1) Má-li kupující určit dodatečně vlastnosti předmětu koupě a neučiní-li to včas, určí je prodávající sám a oznámí kupujícímu, jaké vlastnosti určil. Přitom přihlédne k potřebám kupujícího, které zná.

(2) Kupující má právo sdělit prodávajícímu odchylné určení vlastností předmětu koupě, než jaké určil prodávající; neučiní-li to bez zbytečného odkladu po oznámení prodávajícího, je vázán tím, co určil prodávající.

§ 2090

(1) Má-li prodávající věc odeslat, odevzdá věc kupujícímu předáním prvnímu dopravci k přepravě pro kupujícího a umožní kupujícímu uplatnit práva z přepravní smlouvy vůči dopravci.

(2) Je-li kupujícím spotřebitel, použije se odstavec 1 pouze tehdy, pokud dopravce určil kupující, aniž mu byl prodávajícím nabídnut. V opačném případě je věc kupujícímu odevzdána, až mu ji dopravce předá.

§ 2091

(1) Při odeslání nastanou účinky odevzdání věci kupujícímu jejím předáním dopravci, označí-li prodá-

vající věc zjevně a dostatečně jako zásilku pro kupujícího.

(2) Neoznačí-li prodávající věc, nastanou účinky odevzdání, oznámí-li prodávající kupujícímu bez zbytečného odkladu, že mu věc odeslal, a určí-li ji dostatečně v oznámení. Bez tohoto oznámení je věc kupujícímu odevzdána, až předá-li mu ji dopravce.

§ 2092

Doba, v níž má prodávající plnit, běží ode dne účinnosti smlouvy. Má-li však kupující splnit určitou povinnost ještě před odevzdáním věci, začíná doba, v níž má prodávající plnit, běžet ode dne splnění této povinnosti.

§ 2093

Dodá-li prodávající větší množství věcí, než bylo ujednáno, je kupní smlouva uzavřena i na přebytečné množství, ledaže je kupující bez zbytečného odkladu odmítl.

§ 2094

(1) Prodávající předá kupujícímu doklady potřebné k převzetí a užívání věci. Má-li k předání dojít při zaplacení kupní ceny, předá prodávající doklady v místě placení.

(2) Doklady, které se týkají přepravy a jsou nutné k převzetí věci a volnému nakládání s ní, předá prodávající kupujícímu bez zbytečného odkladu po jejich vydání. Jiné doklady určené ve smlouvě předá prodávající kupujícímu při odevzdání věci.

Předmět koupě

§ 2095

Prodávající odevzdá kupujícímu předmět koupě v ujednaném množství, jakosti a provedení. Nejsou-li jakost a provedení ujednány, plní prodávající v jakosti a provedení vhodných pro účel patrný ze smlouvy; jinak pro účel obvyklý.

§ 2096

Při určení jakosti nebo provedení podle smluveného vzorku nebo předlohy musí věc jakostí nebo provedením odpovídat vzorku nebo předloze. Liší-li se jakost nebo provedení určené ve smlouvě a vzorek nebo předloha, rozhoduje smlouva. Určí-li smlouva a vzorek jakost nebo provedení věci rozdílně, nikoli však rozporně, musí věc odpovídat smlouvě i vzorku nebo předloze.

§ 2097

Není-li ujednáno, jak má být věc zabalena, zabalí prodávající věc podle zvyklostí; nejsou-li, pak způsobem potřebným pro uchování věci a její ochranu. Stejným způsobem opatří prodávající věc pro přepravu.

§ 2098

Vyplývá-li ze smlouvy nebo z povahy předmětu koupě, že množství je určeno jen přibližně, určí přesné množství prodávající. Má se za to, že odchylka nesmí přesáhnout pět procent množství určeného ve smlouvě.

Práva z vadného plnění

§ 2099

(1) Věc je vadná, nemá-li vlastnosti stanovené v § 2095 a 2096. Za vadu se považuje i plnění jiné věci. Za vadu se považují i vady v dokladech nutných pro užívání věci.

(2) Plyne-li z prohlášení prodávajícího nebo z dokladu o předání, že prodávající dodal menší množství věcí, nevztahují se na chybějící věci ustanovení o vadách.

§ 2100

(1) Právo kupujícího z vadného plnění zakládá vada, kterou má věc při přechodu nebezpečí škody na kupujícího, byť se projeví až později. Právo kupujícího založí i později vzniklá vada, kterou prodávající způsobil porušením své povinnosti.

(2) Povinnosti prodávajícího ze záruky za jakost tím nejsou dotčeny.

§ 2101

(1) Při předčasném plnění může prodávající odstranit vady do doby určené pro odevzdání věci. Výkonem svého práva nesmí kupujícímu způsobit nepřiměřené obtíže nebo výdaje. Právo kupujícího na náhradu škody tím není dotčeno.

(2) Odstavec 1 platí obdobně i pro vady dokladů.

§ 2102

(1) Práva kupujícího z vadného plnění nejsou dotčena, způsobilo-li vadu použití věci, kterou kupující

předal prodávajícímu. To neplatí, prokáže-li prodávající, že na nevhodnost předané věci kupujícího včas upozornil a kupující na jejím použití trval, nebo prokáže-li, že nevhodnost předané věci ani při vynaložení dostatečné péče nemohl zjistit.

(2) Způsobil-li vadu věci postup prodávajícího podle návrhů, vzorků nebo podkladů, které mu kupující opatřil, použije se odstavec 1 obdobně.

§ 2103

Kupující nemá práva z vadného plnění, jedná-li se o vadu, kterou musel s vynaložením obvyklé pozornosti poznat již při uzavření smlouvy. To neplatí, ujistil-li ho prodávající výslovně, že věc je bez vad, anebo zastřel-li vadu lstivě.

§ 2104

Kupující věc podle možnosti prohlédne co nejdříve po přechodu nebezpečí škody na věci a přesvědčí se o jejích vlastnostech a množství.

§ 2105

(1) Odesílá-li prodávající věc, může kupující odložit prohlídku do doby, kdy je věc dopravena do místa určení.

(2) Je-li věc během přepravy směrována do jiného místa určení, anebo kupujícím dále odeslána, aniž měl možnost věc prohlédnout, a prodávající v době uzavření smlouvy věděl nebo musel vědět o možnosti takové změny místa určení nebo takového dalšího odeslání, může kupující prohlídku odložit do doby, kdy je věc dopravena do nového místa určení.

§ 2106

(1) Je-li vadné plnění podstatným porušením smlouvy, má kupující právo

a) na odstranění vady dodáním nové věci bez vady nebo dodáním chybějící věci,

b) na odstranění vady opravou věci,

c) na přiměřenou slevu z kupní ceny, nebo

d) odstoupit od smlouvy.

(2) Kupující sdělí prodávajícímu, jaké právo si zvolil, při oznámení vady, nebo bez zbytečného odkladu po oznámení vady. Provedenou volbu nemůže kupující změnit bez souhlasu prodávajícího; to neplatí, žádal-li kupující opravu vady, která se ukáže jako neopravitelná. Neodstraní-li prodávající vady v přiměřené lhůtě či oznámí-li kupujícímu, že vady neodstraní, může kupující požadovat místo odstranění vady přiměřenou slevu z kupní ceny, nebo může od smlouvy odstoupit.

(3) Nezvolí-li kupující své právo včas, má práva podle § 2107.

§ 2107

(1) Je-li vadné plnění nepodstatným porušením smlouvy, má kupující právo na odstranění vady, anebo na přiměřenou slevu z kupní ceny.

(2) Dokud kupující neuplatní právo na slevu z kupní ceny nebo neodstoupí od smlouvy, může prodávající dodat to, co chybí, nebo odstranit právní vadu. Jiné vady může prodávající odstranit podle své volby opravou věci nebo dodáním nové věci; volba nesmí kupujícímu způsobit nepřiměřené náklady.

(3) Neodstraní-li prodávající vadu věci včas nebo vadu věci odmítne odstranit, může kupující požadovat slevu z kupní ceny, anebo může od smlouvy odstoupit. Provedenou volbu nemůže kupující změnit bez souhlasu prodávajícího.

§ 2108

Do odstranění vady nemusí kupující platit část kupní ceny odhadem přiměřeně odpovídající jeho právu na slevu.

§ 2109

Při dodání nové věci vrátí kupující prodávajícímu na jeho náklady věc původně dodanou.

§ 2110

Kupující nemůže odstoupit od smlouvy, ani požadovat dodání nové věci, nemůže-li věc vrátit v tom stavu, v jakém ji obdržel. To neplatí,

a) došlo-li ke změně stavu v důsledku prohlídky za účelem zjištění vady věci,

b) použil-li kupující věc ještě před objevením vady,

c) nezpůsobil-li kupující nemožnost vrácení věci v nezměněném stavu jednáním anebo opomenutím, nebo

d) prodal-li kupující věc ještě před objevením vady, spotřeboval-li ji, anebo pozměnil-li věc při obvyklém použití; stalo-li se tak jen zčásti, vrátí kupující prodávajícímu, co ještě vrátit může, a dá pro-

dávajícímu náhradu do výše, v níž měl z použití věci prospěch.

§ 2111

Neoznámil-li kupující vadu věci včas, pozbývá právo odstoupit od smlouvy.

§ 2112

(1) Neoznámil-li kupující vadu bez zbytečného odkladu poté, co ji mohl při včasné prohlídce a dostatečné péči zjistit, soud mu právo z vadného plnění nepřizná. Jedná-li se o skrytou vadu, platí totéž, nebyla-li vada oznámena bez zbytečného odkladu poté, co ji kupující mohl při dostatečné péči zjistit, nejpozději však do dvou let po odevzdání věci.

(2) K účinkům podle odstavce 1 soud přihlédne jen k námitce prodávajícího, že vada nebyla včas oznámena. Prodávající však nemá právo na námitku, je-li vada důsledkem skutečnosti, o které prodávající v době odevzdání věci věděl nebo musel vědět.

Záruka za jakost

§ 2113

Zárukou za jakost se prodávající zavazuje, že věc bude po určitou dobu způsobilá k použití pro obvyklý účel nebo že si zachová obvyklé vlastnosti. Tyto účinky má i uvedení záruční doby nebo doby použitelnosti věci na obalu nebo v reklamě. Záruka může být poskytnuta i na jednotlivou součást věci.

§ 2114

Určují-li smlouva a prohlášení o záruce různé záruční doby, platí doba z nich nejdelší. Ujednají-li však strany jinou záruční dobu, než jaká je vyznačena na obalu jako doba použitelnosti, má přednost ujednání stran.

§ 2115

Záruční doba běží od odevzdání věci kupujícímu; byla-li věc podle smlouvy odeslána, běží od dojití věci do místa určení. Má-li koupenou věc uvést do provozu někdo jiný než prodávající, běží záruční doba až ode dne uvedení věci do provozu, pokud kupující objednal uvedení do provozu nejpozději do tří týdnů od převzetí věci a řádně a včas poskytl k provedení služby potřebnou součinnost.

§ 2116

Kupující nemá právo ze záruky, způsobila-li vadu po přechodu nebezpečí škody na věci na kupujícího vnější událost. To neplatí, způsobil-li vadu prodávající.

§ 2117

Pro oznámení vady, na kterou se vztahuje záruka, a pro uplatnění práva z vadného plnění platí obdobně ustanovení § 2172 a 2173.

Povinnosti kupujícího

§ 2118

Kupující zaplatí kupní cenu a věc převezme.

§ 2119

(1) Kupující nemusí kupní cenu zaplatit, dokud nemá možnost si věc prohlédnout. To neplatí, byl-li ujednán takový způsob předání věci, který možnost prohlídky vylučuje.

(2) Při určení ceny podle hmotnosti se má za to, že rozhoduje čistá hmotnost předmětu koupě.

§ 2120

(1) Je-li kupující v prodlení s převzetím věci nebo s placením kupní ceny, uchová prodávající věc, může-li s ní nakládat, pro kupujícího způsobem přiměřeným okolnostem.

(2) Převzal-li kupující věc, kterou zamýšlí odmítnout, uchová ji způsobem přiměřeným okolnostem.

(3) Kdo uchovává věc pro druhou stranu, může ji zadržet, dokud mu druhá strana neuhradí účelně vynaložené náklady spojené s uchováním věci.

Nebezpečí škody na věci

§ 2121

(1) Nebezpečí škody přechází na kupujícího převzetím věci.

(2) Týž následek má, nepřevezme-li kupující věc, ač mu s ní prodávající umožnil nakládat.

§ 2122

Má-li kupující převzít věc od třetí osoby, přechází na něho nebezpečí škody okamžikem, kdy mohl s věcí nakládat, ne však dříve než v době určené jako čas plnění.

§ 2123

(1) Předá-li prodávající dopravci věc pro přepravu ke kupujícímu v místě určeném kupní smlouvou, přechází na kupujícího nebezpečí škody předáním věci dopravci v tomto místě, a nebylo-li místo smluveno, předáním prvnímu dopravci pro přepravu do místa určení.

(2) Je-li při uzavření smlouvy věc již přepravována, přechází nebezpečí škody na věci na kupujícího předáním věci prvnímu dopravci. Prodávající však nese škodu, k níž došlo před uzavřením smlouvy, a prodávající o ní věděl, anebo o ní vzhledem k okolnostem vědět měl.

§ 2124

Nebezpečí škody na věci určené podle druhu nepřejde na kupujícího, který věc nepřevzal, dříve než věc bude pro účel smlouvy dostatečně oddělena a odlišena od jiných věcí téhož druhu.

§ 2125

(1) Škoda na věci, vzniklá po přechodu nebezpečí škody na věci na kupujícího, nemá vliv na jeho povinnost zaplatit kupní cenu, ledaže prodávající škodu způsobil porušením své povinnosti.

(2) Odstavec 1 se nepoužije, uplatnil-li kupující právo žádat dodání náhradní věci, nebo odstoupil-li od smlouvy.

Svépomocný prodej

§ 2126

(1) Prodlením strany s převzetím věci vzniká druhé straně právo věc po předchozím upozornění na účet prodlévajícího vhodným způsobem prodat poté, co prodlévajícímu poskytla dodatečnou přiměřenou lhůtu k převzetí.

(2) To platí i tehdy, prodlévá-li strana s placením, kterým je předání věci podmíněno.

§ 2127

Hrozí-li věci rychlá zkáza a není-li na upozornění čas, není upozornění nutné.

Pododdíl 3

Koupě nemovité věci

§ 2128

(1) Při prodeji a koupi nemovité věci vyžaduje kupní smlouva formu podle § 560. Pro ujednání o výhradě vlastnického práva, o právu zpětné koupě, o zákazu zcizení nebo zatížení, o výhradě předkupního práva nebo lepšího kupce, jakož i pro ujednání o koupi na zkoušku však postačí i jiná forma, nemá-li být takovým ujednáním k nemovité věci zřízeno věcné právo.

(2) Zřizuje-li se ujednáním o výhradě vlastnického práva, právu zpětné koupě, zákazu zcizení nebo zatížení, o výhradě předkupního práva nebo lepšího kupce nebo ujednáním o koupi na zkoušku věcné právo k věci zapsané do veřejného seznamu, vzniká takové právo až zápisem do veřejného seznamu.

§ 2129

(1) Kupující má právo na přiměřenou slevu z kupní ceny, nemá-li pozemek výměru určenou v kupní smlouvě. Nemá-li však pozemek výměru zapsanou ve veřejném seznamu, má kupující právo na přiměřenou slevu z kupní ceny, jen bylo-li to ujednáno.

(2) Neoznámil-li kupující prodávajícímu skrytou vadu stavby spojené se zemí pevným základem do pěti let od nabytí, soud kupujícímu právo z vadného plnění nepřizná, namítne-li prodávající, že vada nebyla včas oznámena. Prodávající však nemá právo na námitku, je-li vada důsledkem skutečnosti, o které prodávající v době odevzdání věci věděl nebo musel vědět.

§ 2130

Ujednají-li strany, kdy má kupující nemovitou věc převzít, náleží kupujícímu od ujednané doby převzetí plody a užitky nemovité věci. Ve stejné době přejde nebezpečí škody na věci na kupujícího.

§ 2131

V ostatním se na smlouvu o koupi nemovité věci použijí přiměřeně ustanovení o koupi movitých věcí.

Pododdíl 4

Vedlejší ujednání při kupní smlouvě

Výhrada vlastnického práva

§ 2132

Vyhradí-li si prodávající k věci vlastnické právo, má se za to, že se kupující stane vlastníkem teprve úplným zaplacením kupní ceny. Nebezpečí škody na věci však na kupujícího přechází již jejím převzetím.

§ 2133

Je-li nabytí vlastnického práva kupujícím podmíněno zaplacením kupní ceny ve splátkách, nezakládá prodlení kupujícího se splátkou nepřesahující desetinu kupní ceny samo o sobě právo prodávajícího od smlouvy odstoupit a požadovat vrácení věci, pokud kupující splátku zaplatí nejpozději v době splatnosti následující splátky a společně s ní.

§ 2134

Výhrada vlastnického práva působí vůči věřitelům kupujícího jen tehdy, bylo-li ujednání pořízeno ve formě veřejné listiny, popřípadě bylo-li pořízeno v písemné formě a podpisy stran úředně ověřeny, leč tehdy až ode dne úředního ověření podpisů. Je-li však výhrada vlastnického práva ujednána ohledně věci zapsané do veřejného seznamu, působí vůči třetím osobám, jen byla-li do tohoto seznamu zapsána.

Výhrada zpětné koupě

§ 2135

(1) Z ujednání o výhradě zpětné koupě vzniká kupujícímu povinnost převést na požádání věc prodávajícímu za úplatu zpět. Kupující vrátí prodávajícímu věc v nezhoršeném stavu a prodávající vrátí kupujícímu kupní cenu; tím jsou vyrovnány i užitky z peněz a plody z věci snad vytěžené.

(2) Výhrada zpětné koupě zavazuje dědice a právo na zpětnou koupi lze zcizit, jen je-li to výslovně ujednáno.

§ 2136

Vynaložil-li kupující na věc náklad k jejímu zlepšení, anebo mimořádný náklad pro její zachování, náleží mu stejná náhrada jako poctivému držiteli; pokud se ale vrácení věci zmaří nebo zhorší její hodnota z důvodů, za které kupující odpovídá, nahradí prodávajícímu škodu.

§ 2137

Nebyla-li ujednána lhůta, ve které má prodávající právo žádat vrácení věci, platí vzhledem k movité věci za ujednanou tříletá lhůta a vzhledem k nemovité věci desetiletá lhůta.

§ 2138

Byla-li výhrada zpětné koupě ujednána k věci zapsané do veřejného seznamu jako právo věcné, lze věc zatížit jen se souhlasem toho, pro koho je právo zpětné koupě ve veřejném seznamu zapsáno.

§ 2139

Výhrada zpětného prodeje

Ustanovení o zpětné koupi se obdobně použijí i na ujednání, kterým si kupující vymíní, že věc prodá prodávajícímu zpět.

§ 2140

Předkupní právo

(1) Ujedná-li si předkupník k věci předkupní právo, vzniká dlužníku povinnost nabídnout věc předkupníkovi ke koupi, pokud by ji chtěl prodat třetí osobě (koupěchtivému).

(2) Předkupní právo lze zvláštním ujednáním rozšířit i na jiné způsoby zcizení. Předkupní právo lze také ujednat i mimo souvislost s kupní smlouvou.

§ 2141

Náleží-li předkupní právo několika osobám společně, mohou je uplatnit jen v celku. Zanikne-li však předkupní právo některé z nich, nebo neuplatní-li je, mohou zbývající předkupníci předkupní právo uplatnit v celku.

§ 2142

Výhrada předkupního práva zavazuje dědice a předkupní právo lze zcizit, je-li to výslovně ujednáno.

§ 2143

Povinnost prodávajícího nabídnout věc předkupníkovi ke koupi dospěje uzavřením smlouvy s koupěchtivým.

§ 2144

(1) Je-li předkupní právo zřízeno jako právo věcné, opravňuje předkupníka domáhat se vůči nástupci druhé strany, jenž věc nabyl koupí nebo způsobem postaveným ujednáním o předkupním právu koupi na roveň, aby mu věc za příslušnou úplatu převedl.

(2) Nabude-li nástupce vlastnické právo k věci jiným způsobem, přechází na něho povinnost nabídnout předkupníkovi věc ke koupi za podmínek, kterými byl vázán jeho předchůdce.

(3) Nekoupí-li předkupník nabídnutou věc, zůstává mu předkupní právo zachováno.

§ 2145

Věděl-li koupěchtivý o předkupním právu nebo musel-li o něm vědět, platí, že smlouva je uzavřena s rozvazovací podmínkou uplatnění předkupního práva.

§ 2146

Ujedná-li prodávající s koupěchtivým, že od smlouvy s ním odstoupí, pokud předkupník uplatní své právo, nebo že se závazek změní nebo zruší, pokud předkupník své právo neuplatní, jsou taková ujednání vůči předkupníkovi neúčinná. K opačnému ujednání se nepřihlíží.

§ 2147

(1) Nabídku učiní prodávající předkupníkovi ohlášením všech podmínek. Při nabídce se vyžaduje oznámení obsahu smlouvy uzavřené s koupěchtivým. Nabídka ke koupi nemovité věci vyžaduje písemnou formu.

(2) Přijme-li předkupník nabídku, uskuteční se koupě mezi prodávajícím a předkupníkem za týchž podmínek, jaké prodávající dohodl s koupěchtivým.

§ 2148

(1) Předkupník zaplatí kupní cenu v ujednané lhůtě, jinak do osmi dnů po nabídce u věci movité a u nemovité věci do tří měsíců po nabídce. Neučiní-li to, předkupní právo zanikne.

(2) Odložil-li prodávající koupěchtivému zaplacení kupní ceny na pozdější dobu nebo povolil-li mu placení ve splátkách, může se předkupník domáhat téže výhody, zajistí-li odloženou platbu dostatečnou jistotou.

§ 2149

(1) Předkupník zaplatí kupní cenu ve výši nabídnuté koupěchtivým a splní podmínky nabídnuté koupěchtivým vedle kupní ceny. Zavázal-li se koupěchtivý k vedlejšímu plnění, které předkupník poskytnout nemůže, zaplatí prodávajícímu jeho hodnotu. Nelze-li vedlejší plnění vyrovnat ani odhadní cenou, předkupní právo zanikne; to neplatí, byla-li by smlouva s koupěchtivým podle rozumného očekávání uzavřena i bez závazku k vedlejšímu plnění.

(2) Zavázal-li se koupěchtivý koupit věc společně s jinými za souhrnnou cenu, zaplatí předkupník poměrnou část souhrnné ceny. Prodávající může požadovat, aby předkupník koupil s věcí vše, co od ní nemůže být odděleno bez poškození.

Koupě na zkoušku

§ 2150

(1) Kdo koupí věc na zkoušku, kupuje s podmínkou, že věc ve zkušební lhůtě schválí.

(2) Neujednají-li strany zkušební lhůtu, činí u movitých věcí tři dny a u nemovitých věcí jeden rok od uzavření smlouvy. Plyne-li však z jednání o uzavření smlouvy, že věc má být prohlédnuta nebo vyzkoušena po odevzdání, běží zkušební doba ode dne odevzdání.

§ 2151

(1) Nepřevzal-li kupující věc, má podmínka povahu podmínky odkládací. Tato podmínka se považuje za zmařenou, jestliže kupující nesdělí prodávajícímu ve zkušební době, že věc schvaluje.

(2) Převzal-li kupující věc, má podmínka povahu podmínky rozvazovací. Platí, že kupující věc schválil, neodmítl-li ji ve zkušební době.

(3) Kupující nemá právo věc odmítnout, nemůže-li ji vrátit ve stavu, v jakém ji převzal. K změnám vyvolaným vyzkoušením věci se nepřihlíží.

Výhrada lepšího kupce

§ 2152

(1) Uzavřením kupní smlouvy s výhradou lepšího kupce nabývá prodávající právo dát přednost lepšímu kupci, přihlásí-li se v určené lhůtě. Tato lhůta činí u movitých věcí tři dny a u nemovitých věcí jeden rok od uzavření smlouvy.

(2) Zda je nový kupec lepší, rozhoduje prodávající; může dát zejména přednost novému kupci, třebaže první nabízí vyšší cenu.

§ 2153

Obdobně jako u koupě na zkoušku se posoudí, ve kterých případech má výhrada lepšího kupce povahu podmínky odkládací a v kterých povahu podmínky rozvazovací.

Cenová doložka

§ 2154

Je-li ujednána cenová doložka, upraví se kupní cena věci dodatečně s přihlédnutím k výrobním nákladům. Neurčí-li se, které náklady jsou rozhodné, mění se kupní cena v poměru k cenovým změnám hlavních surovin potřebných k vyrobení věci.

§ 2155

(1) Neurčí-li strany, která doba rozhoduje pro posouzení cenových změn, přihlédne se k cenám v době uzavření smlouvy a v době, kdy měl prodávající věc dodat. Má-li se dodání věci uskutečnit během určité lhůty, rozhoduje doba skutečného včasného plnění, jinak konec této lhůty.

(2) Dodá-li prodávající věc s prodlením a jsou-li ceny rozhodných složek výrobních nákladů nižší než ceny určené podle odstavce 1, přihlíží se k nižším cenám.

§ 2156

Práva a povinnosti stran z cenové doložky zaniknou, neuplatní-li oprávněná strana svá práva u druhé strany bez zbytečného odkladu po dodání věci.

§ 2157

Jiná vedlejší ujednání

Ujednají-li strany jiné výhrady nebo podmínky připouštějící změnu nebo zánik práv a povinností z kupní smlouvy, zaniká výhrada nebo podmínka nejpozději do jednoho roku od účinnosti kupní smlouvy, pokud ji neuplatnil v této lhůtě ten, kdo je z výhrady nebo podmínky oprávněn.

Pododdíl 5

Zvláštní ustanovení o prodeji zboží v obchodě

§ 2158

(1) Je-li prodávajícím podnikatel, platí pro prodej při jeho podnikatelské činnosti kromě obecných ustanovení o kupní smlouvě i ustanovení tohoto pododdílu, ledaže je kupujícím také podnikatel a při uzavření smlouvy je z okolností zřejmé, že se koupě týká také jeho podnikatelské činnosti.

(2) Plnění, která se při prodeji věci obvykle neposkytují, je třeba zvláště ujednat.

§ 2159

(1) Dodá-li prodávající věc na místo určené kupujícím, převezme kupující věc při dodání; v ostatních případech převezme kupující věc při prodeji.

(2) Nepřevezme-li kupující věc v době uvedené v odstavci 1, náleží prodávajícímu úplata za uskladnění. Neujednají-li její výši strany, platí za ujednanou výše obvyklá.

§ 2160

(1) Převzetím koupené věci nabývá kupující k věci vlastnické právo.

(2) Při samoobslužném prodeji nabývá kupující vlastnické právo k věci zaplacením kupní ceny. Do té doby může kupující vrátit věc na původní místo. Vznikne-li na věci škoda před zaplacením kupní ceny, nahradí se podle obecných ustanovení.

§ 2161

Jakost při převzetí

(1) Prodávající odpovídá kupujícímu, že věc při převzetí nemá vady. Zejména prodávající odpovídá kupujícímu, že v době, kdy kupující věc převzal,

a) má věc vlastnosti, které si strany ujednaly, a chybí-li ujednání, takové vlastnosti, které prodávající nebo výrobce popsal nebo které kupující očekával s ohledem na povahu zboží a na základě reklamy jimi prováděné,

b) se věc hodí k účelu, který pro její použití prodávající uvádí nebo ke kterému se věc tohoto druhu obvykle používá,

c) věc odpovídá jakostí nebo provedením smluvenému vzorku nebo předloze, byla-li jakost nebo provedení určeno podle smluveného vzorku nebo předlohy,

d) je věc v odpovídajícím množství, míře nebo hmotnosti a

e) věc vyhovuje požadavkům právních předpisů.

(2) Projeví-li se vada v průběhu šesti měsíců od převzetí, má se za to, že věc byla vadná již při převzetí.

§ 2162

Připouští-li to povaha koupě, má kupující právo, aby byla věc před ním překontrolována nebo aby byly předvedeny její funkce.

§ 2163

U zuživatelné věci se vyznačí doba nejkratší trvanlivosti, popřípadě, u věci podléhající rychlé zkáze, doba, po kterou lze věc použít.

§ 2164

Má-li věc vadu, která nebrání užívat věc k určenému účelu, lze ji prodat jen za nižší cenu, než je obvyklá cena bezvadné věci. Prodávající kupujícího upozorní, že věc má vadu a o jakou vadu se jedná, není-li to zřejmé již z povahy prodeje.

Práva z vadného plnění

§ 2165

(1) Kupující je oprávněn uplatnit právo z vady, která se vyskytne u spotřebního zboží v době dvaceti čtyř měsíců od převzetí.

(2) Je-li na prodávané věci, na jejím obalu, v návodu připojenému k věci nebo v reklamě v souladu s jinými právními předpisy uvedena doba, po kterou lze věc použít, použijí se ustanovení o záruce za jakost.

§ 2166

(1) Požádá-li o to kupující, potvrdí mu prodávající v písemné formě, v jakém rozsahu a po jakou dobu trvají jeho povinnosti v případě vadného plnění. Prodávající má povinnosti z vadného plnění nejméně v takovém rozsahu, v jakém trvají povinnosti z vadného plnění výrobce. V potvrzení uvede i své jméno, sídlo a identifikující údaj, popřípadě i další údaje potřebné ke zjištění jeho totožnosti.

(2) Je-li to potřebné, vysvětlí prodávající v potvrzení srozumitelným způsobem obsah, rozsah, podmínky a dobu trvání své odpovědnosti i způsob, jakým lze uplatnit práva z ní plynoucí. V potvrzení prodávající zároveň uvede, že další práva kupujícího, která se ke koupi věci vážou, nejsou dotčena. Nesplnění těchto povinností není na újmu platnosti potvrzení.

(3) Nebrání-li tomu povaha věci, lze potvrzení podle odstavce 1 nahradit dokladem o zakoupení věci obsahujícím uvedené údaje.

§ 2167

Ustanovení § 2165 se nepoužije

a) u věci prodávané za nižší cenu na vadu, pro kterou byla nižší cena ujednána,
b) na opotřebení věci způsobené jejím obvyklým užíváním,
c) u použité věci na vadu odpovídající míře používání nebo opotřebení, kterou věc měla při převzetí kupujícím, nebo
d) vyplývá-li to z povahy věci.

§ 2168

Ujednají-li prodávající a kupující zkrácení doby pro uplatnění práv z vadného plnění, nepřihlíží se k takovému ujednání. To neplatí, pokud strany zkrátily tuto dobu na polovinu zákonné doby při koupi již použitého spotřebního zboží; ujednaly-li si zkrácení větší, platí za ujednanou polovina zákonné doby.

§ 2169

(1) Nemá-li věc vlastnosti stanovené v § 2161, může kupující požadovat i dodání nové věci bez vad, pokud to není vzhledem k povaze vady nepřiměřené, ale pokud se vada týká pouze součásti věci, může kupující požadovat jen výměnu součásti; není-li to možné, může odstoupit od smlouvy. Je-li to však vzhledem k povaze vady neúměrné, zejména lze-li vadu odstranit bez zbytečného odkladu, má kupující právo na bezplatné odstranění vady.

(2) Právo na dodání nové věci, nebo výměnu součásti má kupující i v případě odstranitelné vady, pokud nemůže věc řádně užívat pro opakovaný výskyt vady po opravě nebo pro větší počet vad. V takovém případě má kupující i právo od smlouvy odstoupit.

(3) Neodstoupí-li kupující od smlouvy nebo neuplatní-li právo na dodání nové věci bez vad, na výměnu její součásti nebo na opravu věci, může požadovat přiměřenou slevu. Kupující má právo na přiměřenou slevu i v případě, že mu prodávající nemůže dodat novou věc bez vad, vyměnit její součást nebo věc opravit, jakož i v případě, že prodávající nezjedná nápravu v přiměřené době nebo že by zjednání nápravy spotřebiteli působilo značné obtíže.

§ 2170

Právo z vadného plnění kupujícímu nenáleží, pokud kupující před převzetím věci věděl, že věc má vadu, anebo pokud kupující vadu sám způsobil.

§ 2171

Má-li věc vadu, z níž je prodávající zavázán, a jedná-li se o věc prodávanou za nižší cenu nebo

o věc použitou, má kupující místo práva na výměnu věci právo na přiměřenou slevu.

§ 2172

Práva z vady se uplatňují u prodávajícího, u kterého věc byla koupena. Je-li však v potvrzení podle § 2166 uvedena jiná osoba určená k opravě, která je v místě prodávajícího nebo v místě pro kupujícího bližším, uplatní kupující právo na opravu u toho, kdo je určen k provedení opravy. Osoba takto určená k opravě provede opravu ve lhůtě dohodnuté mezi prodávajícím a kupujícím při koupi věci.

§ 2173

Uplatní-li kupující právo z vadného plnění, potvrdí mu druhá strana v písemné formě, kdy právo uplatnil, jakož i provedení opravy a dobu jejího trvání.

§ 2174

Ujednají-li strany ještě předtím, než kupující může uplatnit právo z vady věci, že se jeho práva omezí nebo že zanikají, nepřihlíží se k tomu.

Pododdíl 6

Zvláštní ustanovení o koupi závodu

§ 2175

(1) Koupí závodu nabývá kupující vše, co k závodu jako celku náleží. O koupi závodu se jedná i v případě, že strany z koupě jednotlivou položku vyloučí, aniž tím celek ztratí vlastnost závodu.

(2) Koupě závodu se považuje za převod činnosti zaměstnavatele.

§ 2176

Má se za to, že je kupní cena ujednána na základě údajů o převáděném jmění v účetních záznamech o prodávaném závodu a ve smlouvě ke dni jejího uzavření; má-li smlouva nabýt účinnosti později, mění se kupní cena v závislosti na zvýšení nebo snížení jmění, k němuž došlo v mezidobí.

§ 2177

(1) Koupí závodu se kupující stává věřitelem pohledávek a dlužníkem dluhů, které k závodu náleží; z dluhů však kupující přejímá jen ty, o jejichž existenci věděl nebo ji alespoň musel rozumně předpokládat. Neudělil-li věřitel souhlas k převzetí dluhu kupujícím, ručí prodávající za splnění dluhu. Nabytí pohledávek kupujícím se jinak řídí ustanoveními o postoupení pohledávek.

(2) Prodávající oznámí bez zbytečného odkladu svým věřitelům a dlužníkům, jejichž pohledávky a dluhy kupující koupí závodu nabyl, že závod prodal a komu.

§ 2178

Zakazuje se převést prodejem závodu na kupujícího právo vyplývající z průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví, u něhož to vylučuje smlouva, kterou bylo právo prodávajícímu poskytnuto, nebo vylučuje-li to povaha takového práva.

§ 2179

(1) V zápisu o předání závodu strany uvedou výčet všeho, co závod zahrnuje a co se kupujícímu předává, jakož i všeho, co chybí, ač to podle smlouvy nebo účetních záznamů závod spoluvytváří. Prodávající nejpozději v zápisu kupujícího upozorní na vady předmětu prodeje, o kterých ví, nebo o kterých vědět měl a mohl.

(2) Neuvede-li se v zápisu věc náležející k závodu, nabývá ji kupující společně se závodem. Neuvede-li se v zápisu dluh, kupující jej nabývá, musel-li jeho existenci alespoň rozumně předpokládat.

§ 2180

(1) Je-li kupující zapsán ve veřejném rejstříku, nabývá vlastnické právo k závodu jako celku zveřejněním údaje, že uložil doklad o koupi závodu do sbírky listin podle jiného právního předpisu.

(2) Není-li kupující zapsán do veřejného rejstříku, nabývá vlastnické právo k závodu jako celku účinností smlouvy.

(3) Ustanoveními odstavců 1 a 2 nejsou dotčeny povinnosti zapsat práva k věcem podle jiných právních předpisů, ani omezení vyplývající z licenčních nebo obdobných smluv.

§ 2181

Zhorší-li se prodejem závodu dobytnost pohledávky, má věřitel prodávajícího, který s prodejem nesouhlasil, právo domáhat se, aby soud rozhodl, že prodej závodu je vůči němu neúčinný. Toto právo zaniká, neuplatní-li je věřitel do jednoho měsíce ode dne, kdy

se o prodeji dozvěděl, nejpozději však do tří let ode dne účinnosti smlouvy.

§ 2182

(1) Odstoupí-li některá ze stran od smlouvy, přecházejí na prodávajícího pohledávky a dluhy, které k závodu náleží; z dluhů však prodávající nabývá jen ty, o jejichž existenci věděl nebo ji alespoň musel rozumně předpokládat. Neudělil-li věřitel souhlas k převzetí dluhu prodávajícím, ručí kupující za jeho splnění. Nabytí pohledávek prodávajícím se jinak řídí ustanoveními o postoupení pohledávek.

(2) Kupující oznámí svým věřitelům a dlužníkům, jejichž pohledávky a dluhy prodávající nabyl, bez zbytečného odkladu, že závazek zanikl odstoupením od smlouvy.

§ 2183

Ustanovení tohoto pododdílu se obdobně použijí i na jiné převody vlastnického práva k závodu a na prodej nebo jiný převod části závodu tvořící samostatnou organizační složku.

Oddíl 3
Směna

§ 2184

Základní ustanovení

(1) Směnnou smlouvou se každá ze stran zavazuje převést druhé straně vlastnické právo k věci výměnou za závazek druhé strany převést vlastnické právo k jiné věci.

(2) Strany si odevzdají věci v tom stavu, v jakém byly v okamžiku uzavření smlouvy.

§ 2185

(1) Dojde-li k nahodilé zkáze věci před přechodem nebezpečí škody na věci, hledí se na smlouvu, jako by nebyla uzavřena. Dojde-li před odevzdáním věci k jejímu nahodilému zhoršení do té míry, že hodnota věci klesne pod polovinu, má druhá strana právo od smlouvy odstoupit.

(2) Jiné nahodilé zhoršení věci nebo její postižení břemeny jde k tíži zcizitele; k nepatrnému snížení hodnoty se nepřihlíží.

(3) Při směně věcí úhrnkem postihuje nahodilá zkáza nebo nahodilé zhoršení jednotlivých věcí přejímatele, nebyl-li tím jinak celek znehodnocen pod polovinu ceny.

§ 2186

Při odeslání věci přechází nebezpečí škody na věci na přejímatele převzetím věci. Určil-li však či schválil, jak mu věc má být odeslána, přechází na přejímatele nebezpečí škody na věci již odesláním.

§ 2187

Plody a užitky ze směněné věci náležejí zciziteli až do doby, kdy má podle smlouvy věc odevzdat; od uplynutí této doby náležejí plody a užitky přejímateli, i když mu věc nebyla ještě odevzdána.

§ 2188

V ostatním se na směnnou smlouvu přiměřeně použijí ustanovení o kupní smlouvě s tím, že se každá ze stran považuje ohledně věci, kterou směnou dává, za stranu prodávající, a ohledně věci, kterou přijímá, za stranu kupující.

Díl 2
Přenechání věci k užití jinému

Oddíl 1
Výprosa

§ 2189

Základní ustanovení

Přenechá-li půjčitel někomu bezplatně věc k užívání, aniž se ujedná doba, po kterou se má věc užívat, ani účel, ke kterému se má věc užívat, vzniká výprosa.

§ 2190

(1) Kdo věc výprosníkovi přenechal, může požadovat její vrácení podle libosti.

(2) Výprosník nemůže věc vrátit v době, kdy by tím způsobil půjčiteli obtíže, ledaže s tím půjčitel souhlasí.

§ 2191

(1) Škodu na věci výprosník půjčiteli nahradí, ledaže prokáže, že věc užíval způsobem přiměřeným její povaze.

(2) Dovolil-li výprosník bez souhlasu půjčitele,

aby věc užíval někdo jiný, nahradí půjčiteli škodu z toho vzniklou, ledaže by ke škodě došlo i jinak.

§ 2192

Nalezne-li se ztracená věc, za niž výprosník již dal náhradu, nenabude tím právo věc si proti vůli půjčitele ponechat, nýbrž věc půjčiteli proti vrácení náhrady vrátí.

Oddíl 2
Výpůjčka

§ 2193

Základní ustanovení

Smlouvou o výpůjčce půjčitel přenechává vypůjčiteli nezuživatelnou věc a zavazuje se mu umožnit její bezplatné dočasné užívání.

§ 2194

Vypůjčitel nabývá právo věc užívat ujednaným způsobem, a nebyl-li ujednán, způsobem přiměřeným povaze věci. Vypůjčitel není oprávněn věc přenechat jiné osobě bez svolení půjčitele.

§ 2195

(1) Půjčitel přenechá vypůjčiteli věc ve stavu způsobilém k užívání. Způsobí-li škodu vada věci, kterou půjčitel zatajil, nahradí půjčitel škodu vypůjčiteli z toho vzniklou.

(2) Půjčitel poučí vypůjčitele, jak věc užívat, nejedná-li se o pravidla obecně známá, anebo neplyne-li z okolností, že toho není zapotřebí. Neučiní-li to, nahradí vypůjčiteli škodu z toho vzniklou.

§ 2196

Byl-li ujednán jen účel, k němuž se má věc užívat, zařídí se vypůjčitel tak, aby začal věc užívat bez zbytečného odkladu a aby ji po splnění účelu bez zbytečného odkladu vrátil.

§ 2197

Vypůjčitel má právo vrátit věc předčasně; kdyby však z toho vznikly půjčiteli obtíže, nemůže věc vrátit bez jeho souhlasu.

§ 2198

(1) Půjčitel se nemůže domáhat předčasného vrácení věci; to neplatí, užije-li vypůjčitel věc v rozporu se smlouvou.

(2) Potřebuje-li půjčitel věc nevyhnutelně dříve z důvodu, který nemohl při uzavření smlouvy předvídat, může se domáhat jejího předčasného vrácení, jen bylo-li to ujednáno.

§ 2199

(1) Obvyklé náklady spojené s užíváním věci nese vypůjčitel ze svého.

(2) Při potřebě mimořádných nákladů může vypůjčitel věc předat půjčiteli, aby je vynaložil sám. Nechce-li nebo nemůže-li půjčitel tak učinit a vynaloží-li mimořádné náklady v nezbytném rozsahu sám vypůjčitel, náleží mu náhrada jako nepřikázanému jednateli.

§ 2200

Práva půjčitele a vypůjčitele musí být uplatněna do tří měsíců od vrácení věci, jinak je soud nepřizná, namítne-li druhá strana opožděné uplatnění práva.

Oddíl 3
Nájem

Pododdíl 1
Obecná ustanovení

§ 2201

Základní ustanovení

Nájemní smlouvou se pronajímatel zavazuje přenechat nájemci věc k dočasnému užívání a nájemce se zavazuje platit za to pronajímateli nájemné.

§ 2202

Předmět nájmu

(1) Pronajmout lze věc nemovitou i nezuživatelnou věc movitou. Pronajmout lze i část nemovité věci; co se dále stanoví o věci, použije se i pro nájem její části.

(2) Pronajmout lze i věc, která v budoucnu teprve vznikne, je-li ji možné dostatečně přesně určit při uzavření nájemní smlouvy.

§ 2203

Je-li pronajatá věc zapsána do veřejného seznamu, zapíše se do veřejného seznamu i nájemní právo, pokud

to navrhne vlastník věci nebo s jeho souhlasem nájemce.

§ 2204

(1) Neujednají-li strany dobu trvání nebo den skončení nájmu, platí, že se jedná o nájem na dobu neurčitou.

(2) Ujednají-li strany nájem na dobu určitou delší než padesát let, má se za to, že byl nájem ujednán na dobu neurčitou s tím, že v prvních padesáti letech lze nájem vypovědět jen z ujednaných výpovědních důvodů a v ujednané výpovědní době.

Pronajímatel

§ 2205

Nájemní smlouva pronajímatele zavazuje

a) přenechat věc nájemci tak, aby ji mohl užívat k ujednanému nebo obvyklému účelu,
b) udržovat věc v takovém stavu, aby mohla sloužit tomu užívání, pro které byla pronajata,
c) zajistit nájemci nerušené užívání věci po dobu nájmu.

§ 2206

(1) Pronajímatel odevzdá nájemci věc v ujednané době, jinak v den následující poté, co jej o to nájemce požádá.

(2) Pronajímatel odevzdá nájemci věc se vším, co je třeba k řádnému užívání věci.

§ 2207

(1) Po dobu nájmu provádí běžnou údržbu věci nájemce, ledaže se k ní zavázal pronajímatel. Ostatní údržbu věci a její nezbytné opravy provádí pronajímatel, ledaže se k některému způsobu nebo druhu údržby a k opravě některých vad zavázal nájemce.

(2) Pronajímatel neodpovídá za vadu, o které v době uzavření nájemní smlouvy strany věděly a která nebrání užívání věci.

§ 2208

(1) Oznámí-li nájemce řádně a včas pronajímateli vadu věci, kterou má pronajímatel odstranit, a neodstraní-li pronajímatel vadu bez zbytečného odkladu, takže nájemce může věc užívat jen s obtížemi, má nájemce právo na přiměřenou slevu z nájemného nebo může provést opravu také sám a požadovat náhradu účelně vynaložených nákladů. Ztěžuje-li však vada zásadním způsobem užívání, nebo znemožňuje-li zcela užívání, má nájemce právo na prominutí nájemného nebo může nájem vypovědět bez výpovědní doby.

(2) Nájemce má právo započíst si to, co může podle odstavce 1 žádat od pronajímatele, až do výše nájemného za jeden měsíc; je-li doba nájmu kratší, až do výše nájemného.

(3) Neuplatní-li nájemce právo podle odstavce 1 do šesti měsíců ode dne, kdy vadu zjistil nebo mohl zjistit, soud mu je nepřizná, namítne-li pronajímatel jeho opožděné uplatnění.

§ 2209

Během nájmu pronajímatel nemá právo o své vůli pronajatou věc měnit.

§ 2210

(1) Ukáže-li se během nájmu potřeba provést nezbytnou opravu věci, kterou nelze odložit na dobu po skončení nájmu, musí ji nájemce strpět, i když mu provedení opravy způsobí obtíže nebo omezí užívání věci.

(2) Trvá-li oprava vzhledem k době nájmu dobu nepřiměřeně dlouhou nebo ztěžuje-li oprava užívání věci nad míru obvyklou, má nájemce právo na slevu z nájemného podle doby opravy a jejího rozsahu.

(3) Jedná-li se o takovou opravu, že v době jejího provádění není možné věc vůbec užívat, má nájemce právo, aby mu pronajímatel dočasně poskytl k užívání jinou věc, nebo může nájem vypovědět bez výpovědní doby.

§ 2211

Ohrozí-li třetí osoba nájemce v jeho nájemním právu nebo způsobí-li nájemci porušením nájemního práva újmu, může se ochrany domáhat nájemce sám.

§ 2212

(1) Uplatňuje-li třetí osoba vlastnické nebo jiné právo k věci nebo žádá-li vydání nebo vyklizení věci, nájemce to pronajímateli oznámí; požádá-li o to, poskytne mu pronajímatel ochranu.

(2) Neposkytne-li pronajímatel nájemci dostatečnou ochranu, může nájemce nájem vypovědět bez výpovědní doby.

(3) Bude-li nájemce rušen v užívání věci nebo jinak dotčen jednáním třetí osoby, má právo na přiměřenou slevu z nájemného, pokud takové jednání třetí osoby pronajímateli včas oznámil.

Nájemce

§ 2213

Nájemce je i bez zvláštního ujednání povinen užívat věc jako řádný hospodář k ujednanému účelu, nebo není-li ujednán, k účelu obvyklému, a platit nájemné.

§ 2214

Nájemce oznámí pronajímateli, že věc má vadu, kterou má odstranit pronajímatel, hned poté, kdy ji zjistí nebo kdy ji při pečlivém užívání věci zjistit mohl.

Podnájem

§ 2215

(1) Souhlasí-li pronajímatel, může nájemce zřídit třetí osobě k věci užívací právo; byla-li nájemní smlouva uzavřena v písemné formě, vyžaduje i souhlas pronajímatele písemnou formu.

(2) Zřídí-li nájemce třetí osobě užívací právo k věci bez souhlasu pronajímatele, považuje se to za hrubé porušení nájemcových povinností způsobující pronajímateli vážnější újmu.

(3) Užívací právo lze třetí osobě zřídit jen na dobu nájmu věci; k odchylnému ujednání se nepřihlíží.

§ 2216

Umožní-li nájemce užívat věc třetí osobě, odpovídá pronajímateli za jednání této osoby stejně, jako kdyby věc užíval sám.

Nájemné

§ 2217

(1) Nájemné se platí v ujednané výši, a není-li ujednána, platí se ve výši obvyklé v době uzavření nájemní smlouvy s přihlédnutím k nájemnému za nájem obdobných věcí za obdobných podmínek.

(2) Má-li být nájemné podle ujednání stran plněno jinak než v penězích, je rozhodná majetková hodnota poskytovaného plnění vyjádřená v penězích.

§ 2218

Nájemné se platí měsíčně pozadu.

Další práva a povinnosti stran

§ 2219

(1) Oznámí-li to pronajímatel předem v přiměřené době, umožní mu nájemce v nezbytném rozsahu prohlídku věci, jakož i přístup k ní nebo do ní za účelem provedení potřebné opravy nebo údržby věci. Předchozí oznámení se nevyžaduje, je-li nezbytné zabránit škodě nebo hrozí-li nebezpečí z prodlení.

(2) Vzniknou-li nájemci činností pronajímatele podle odstavce 1 obtíže, které nejsou jen nepodstatné, má nájemce právo na slevu z nájemného.

§ 2220

(1) Nájemce má právo provést změnu věci jen s předchozím souhlasem pronajímatele; byla-li nájemní smlouva uzavřena v písemné formě, vyžaduje i souhlas pronajímatele písemnou formu. Změnu věci provádí nájemce na svůj náklad; dojde-li změnou věci k jejímu zhodnocení, pronajímatel se s nájemcem při skončení nájmu vyrovná podle míry zhodnocení.

(2) Provede-li nájemce změnu věci bez souhlasu pronajímatele, uvede věc do původního stavu, jakmile o to pronajímatel požádá, nejpozději však při skončení nájmu věci. Neuvede-li nájemce na žádost pronajímatele věc do původního stavu, může pronajímatel nájem vypovědět bez výpovědní doby.

Změna vlastnictví

§ 2221

(1) Změní-li se vlastník věci, přejdou práva a povinnosti z nájmu na nového vlastníka.

(2) Převedl-li pronajímatel vlastnické právo k věci, nejsou pro nového vlastníka závazná ujednání o pronajímatelových povinnostech, které zákon nestanoví. To neplatí, pokud nový vlastník o těchto ujednáních věděl.

§ 2222

(1) Strana nemá právo vypovědět nájem jen proto, že se změnil vlastník věci. Při opačném ujednání má pronajímatel právo nájem vypovědět do tří měsíců poté, co se dozvěděl nebo musel dozvědět, kdo je nájemcem, a nájemce do tří měsíců poté, co se o změně vlastníka dozvěděl.

(2) Neměl-li nový vlastník rozumný důvod pochybovat, že kupuje věc, která není pronajata, má právo vypovědět nájem do tří měsíců poté, co se dozvěděl

nebo musel dozvědět, že je věc pronajata a kdo je nájemcem. Nájemcova práva vůči osobě, se kterou nájemní smlouvu uzavřel, nejsou dotčena.

(3) Jedná-li se o nemovitou věc, je výpovědní doba tříměsíční. Jedná-li se o movitou věc, je výpovědní doba jednoměsíční.

§ 2223

Strana, která nájem vypoví, poskytne druhé straně přiměřené odstupné.

§ 2224

Byl-li pronajat byt, ve kterém nájemce bydlí, nemá pronajímatel právo nájem vypovědět z důvodu změny vlastnictví. K opačnému ujednání se nepřihlíží.

Skončení nájmu

§ 2225

(1) Při skončení nájmu odevzdá nájemce pronajímateli věc v místě, kde ji převzal, a v takovém stavu, v jakém byla v době, kdy ji převzal, s přihlédnutím k obvyklému opotřebení při řádném užívání, ledaže věc zanikla nebo se znehodnotila; odevzdáním se rozumí i předání vyklizené nemovité věci. Byl-li při odevzdání věci nájemci pořízen zápis obsahující popis věci, přihlédne se při odevzdání věci pronajímateli také k němu.

(2) Při odevzdání věci si nájemce oddělí a vezme vše, co do věci vložil nebo na ni vnesl vlastním nákladem, je-li to možné a nezhorší-li se tím podstata věci nebo neztíží-li se tím nepřiměřeně její užívání.

§ 2226

(1) Zanikne-li věc během doby nájmu, nájem skončí.

(2) Zanikne-li věc během doby nájmu zčásti, má nájemce právo buď na přiměřenou slevu z nájemného, anebo může nájem vypovědět bez výpovědní doby.

§ 2227

Stane-li se věc nepoužitelnou k ujednanému účelu, nebo není-li ujednán, k účelu obvyklému, a to z důvodů, které nejsou na straně nájemce, má nájemce právo nájem vypovědět bez výpovědní doby.

§ 2228

(1) Užívá-li nájemce věc takovým způsobem, že se opotřebovává nad míru přiměřenou okolnostem nebo že hrozí zničení věci, vyzve ho pronajímatel, aby věc užíval řádně, dá mu přiměřenou lhůtu k nápravě a upozorní jej na možné následky neuposlechnutí výzvy. Výzva vyžaduje písemnou formu a musí být nájemci doručena.

(2) Neuposlechne-li nájemce výzvy podle odstavce 1, má pronajímatel právo nájem vypovědět bez výpovědní doby.

(3) Hrozí-li však v případě uvedeném v odstavci 1 naléhavě vážné nebezpečí z prodlení, má pronajímatel právo nájem vypovědět bez výpovědní doby, aniž nájemce vyzval k nápravě.

(4) Pronajímatel má právo postupovat stejně, jak je uvedeno v odstavcích 1 a 2, nezaplatí-li nájemce nájemné ani do splatnosti příštího nájemného.

§ 2229

Nájem ujednaný na dobu určitou může každá ze stran vypovědět jen v případě, že ve smlouvě byly zároveň ujednány důvody výpovědi a výpovědní doba.

§ 2230

(1) Užívá-li nájemce věc i po uplynutí nájemní doby a pronajímatel ho do jednoho měsíce nevyzve, aby mu věc odevzdal, platí, že nájemní smlouva byla znovu uzavřena za podmínek ujednaných původně. Byla-li původně nájemní doba delší než jeden rok, platí, že nyní byla uzavřena na jeden rok; byla-li kratší než jeden rok, platí, že nyní byla uzavřena na tuto dobu.

(2) Ustanovení odstavce 1 se nepoužije přesto, že nájemce věc dál užívá, dala-li strana v přiměřené době předem najevo, že nájem skončí nebo již dříve nájem vypověděla.

§ 2231

(1) Nájem ujednaný na dobu neurčitou skončí výpovědí jednou ze stran. Jedná-li se o věc movitou, je výpovědní doba jednoměsíční, jedná-li se o věc nemovitou, je tříměsíční.

(2) Výpověď nemusí být odůvodněna; to neplatí, má-li strana právo vypovědět nájem bez výpovědní doby.

§ 2232

Porušuje-li strana zvlášť závažným způsobem své povinnosti, a tím působí značnou újmu druhé straně, má dotčená strana právo vypovědět nájem bez výpovědní doby.

§ 2233

(1) V době tří měsíců před skončením nájmu, je-li stranám den skončení nájmu znám, umožní nájemce věci, která má být znovu pronajata, zájemci o nájem přístup k věci v nezbytném rozsahu za účelem prohlídky v přítomnosti nájemce a pronajímatele; pronajímatel oznámí nájemci návštěvu v přiměřené době předem.

(2) Ustanovení § 2219 odst. 2 platí i zde.

§ 2234

Pronajímatel má právo na úhradu pohledávky vůči nájemci zadržet movité věci, které má nájemce na věci nebo v ní.

Pododdíl 2

Zvláštní ustanovení o nájmu bytu a nájmu domu

Základní ustanovení

§ 2235

(1) Zavazuje-li nájemní smlouva pronajímatele přenechat nájemci k zajištění bytových potřeb nájemce a popřípadě i členů jeho domácnosti byt nebo dům, který je předmětem nájmu, nepřihlíží se k ujednáním zkracujícím nájemcova práva podle ustanovení tohoto pododdílu.

(2) Ustanovení tohoto pododdílu se nepoužijí, přenechává-li pronajímatel nájemci byt nebo dům k rekreaci nebo jinému zjevně krátkodobému účelu.

§ 2236

(1) Bytem se rozumí místnost nebo soubor místností, které jsou částí domu, tvoří obytný prostor a jsou určeny a užívány k účelu bydlení. Ujednají-li si pronajímatel s nájemcem, že k obývání bude pronajat jiný než obytný prostor, jsou strany zavázány stejně, jako by byl pronajat obytný prostor.

(2) Skutečnost, že pronajatý prostor není určen k bydlení, nemůže být na újmu nájemci.

(3) Je-li k zajištění bytových potřeb nájemce pronajat dům, použijí se ustanovení o nájmu bytu přiměřeně.

§ 2237

Smlouva vyžaduje písemnou formu; pronajímatel však nemá právo namítnout vůči nájemci neplatnost smlouvy pro nedostatek formy.

§ 2238

Užívá-li nájemce byt po dobu tří let v dobré víře, že nájem je po právu, považuje se nájemní smlouva za řádně uzavřenou.

§ 2239

Zakázaná ujednání

Nepřihlíží se k ujednání ukládajícímu nájemci povinnost zaplatit pronajímateli smluvní pokutu, ani k ujednání ukládajícímu nájemci povinnost, která je vzhledem k okolnostem zjevně nepřiměřená.

§ 2240

Zvláštní ustanovení o nájmu družstevního bytu

Nájemní smlouvu o nájmu družstevního bytu lze uzavřít za podmínek stanovených jiným zákonem, popřípadě upravených ve stanovách bytového družstva. Totéž platí o právech a povinnostech nájemce a pronajímatele.

§ 2241

Jedná-li se o byt, který je ve vlastnictví právnické osoby, obývaný z důvodu členství členem nebo společníkem této právnické osoby, upravují práva a povinnosti stran především stanovy nebo společenská smlouva.

Odevzdání bytu

§ 2242

(1) Není-li ujednána doba, kdy pronajímatel zpřístupní nájemci byt způsobilý k nastěhování a obývání, zpřístupní pronajímatel nájemci byt prvního dne měsíce následujícího po dni, kdy smlouva nabyla účinnosti. Byt je zpřístupněn, obdržel-li nájemce klíče a nebrání-li mu nic v přístupu do bytu.

(2) Pronajímatel se může s nájemcem dohodnout, že k obývání bude předán byt, který není způsobilý k obývání. Takové ujednání je platné, jen jsou-li zároveň ujednána zvláštní práva a povinnosti plynoucí

ze zvláštní povahy bytu, včetně výše a způsobu úhrady nákladů na provedení nutných úprav.

§ 2243

Byt je způsobilý k nastěhování a obývání, odpovídá-li ujednáním ve smlouvě, a není-li nic ujednáno, je byt způsobilý k nastěhování a obývání, pokud je čistý a ve stavu, který se obvykle považuje za dobrý, a pokud je zajištěno poskytování nezbytných plnění spojených s užíváním bytu nebo s ním souvisících.

§ 2244

(1) Není-li v ujednanou dobu byt způsobilý k nastěhování a obývání nebo je-li byt ve stavu, který neodpovídá sdělení pronajímatele, má nájemce právo odmítnout se nastěhovat. Nastěhuje-li se, má právo požadovat na pronajímateli splnění smlouvy; neučiní-li tak bez zbytečného odkladu, jeho právo zaniká.

(2) Znal-li nájemce stav bytu již při uzavření smlouvy, ustanovení odstavce 1 se nepoužije. To platí i v případě, že nájemce stav bytu při uzavření smlouvy neznal, protože si jej neprohlédl, ačkoli pronajímatel včas a řádně vyzval nájemce k prohlídce.

§ 2245

Využije-li nájemce právo nenastěhovat se do bytu, není povinen platit nájemné po dobu, co vada trvá. Nastěhuje-li se, má právo na přiměřenou slevu z nájemného, dokud pronajímatel vadu neodstraní; to platí i v případě podstatné vady v poskytování plnění spojeného nebo souvisícího s užíváním bytu.

Nájemné a jiné platby

§ 2246

(1) Strany ujednají nájemné pevnou částkou. Má se za to, že se nájemné sjednává za jeden měsíc.

(2) Neujednají-li strany výši nájemného, vznikne pronajímateli právo na nájemné v takové výši, jaká je v den uzavření smlouvy v místě obvyklá pro nový nájem obdobného bytu za obdobných smluvních podmínek.

§ 2247

(1) Strany si ujednají, která plnění spojená s užíváním bytu nebo s ním související služby zajistí pronajímatel; schází-li takové ujednání, použije se ustanovení odstavce 2.

(2) Pronajímatel zajistí po dobu nájmu nezbytné služby. Má se za to, že nezbytnými službami jsou dodávky vody, odvoz a odvádění odpadních vod včetně čištění jímek, dodávky tepla, odvoz komunálního odpadu, osvětlení a úklid společných částí domu, zajištění příjmu rozhlasového a televizního vysílání, provoz a čištění komínů, případně provoz výtahu.

(3) Způsob rozúčtování cen a úhrady služeb stanoví jiný právní předpis.

(4) Strany si ujednají způsob rozúčtování cen a úhrady případných dalších služeb, není-li stanoven jiným právním předpisem nebo rozhodnutím cenového orgánu. Způsob rozúčtování musí být určen před poskytováním služby.

§ 2248

Strany si mohou ujednat každoroční zvyšování nájemného.

§ 2249

(1) Neujednají-li si strany zvyšování nájemného nebo nevyloučí-li zvyšování nájemného výslovně, může pronajímatel v písemné formě navrhnout nájemci zvýšení nájemného až do výše srovnatelného nájemného obvyklého v daném místě, pokud navržené zvýšení spolu s tím, k němuž již došlo v posledních třech letech, nebude vyšší než dvacet procent. K návrhu učiněnému dříve než po uplynutí dvanácti měsíců, v nichž nájemné nebylo zvýšeno, nebo který neobsahuje výši nájemného a nedokládá splnění podmínek podle tohoto ustanovení, se nepřihlíží.

(2) Prováděcí právní předpis stanoví podrobnosti a postup pro zjištění srovnatelného nájemného obvyklého v daném místě.

(3) Souhlasí-li nájemce s návrhem na zvýšení nájemného, zaplatí počínaje třetím kalendářním měsícem po dojití návrhu zvýšené nájemné, jak bylo navrženo. Nesdělí-li nájemce v písemné formě pronajímateli do dvou měsíců od dojití návrhu, že se zvýšením nájemného souhlasí, má pronajímatel právo navrhnout ve lhůtě dalších tří měsíců, aby výši nájemného určil soud; návrhu podanému po uplynutí této lhůty soud nevyhoví, namítne-li nájemce, že návrh byl podán opožděně. Soud na návrh pronajímatele rozhodne o nájemném do výše, která je v místě a čase obvyklá s účinky ode dne podání návrhu soudu.

(4) Navrhuje-li nájemce snížení nájemného, použijí se ustanovení odstavců 1 až 3 obdobně.

§ 2250

(1) Provede-li pronajímatel stavební úpravy, které trvale zlepšují užitnou hodnotu pronajatého bytu či celkové podmínky bydlení v domě, anebo mají za následek trvalé úspory energie nebo vody, může se s nájemci dohodnout o zvýšení nájemného, nejvýše však o deset procent z účelně vynaložených nákladů ročně. Souhlasí-li s návrhem na takové zvýšení nájemného alespoň nájemci dvou třetin bytů v domě, platí zvýšené nájemné i pro ostatní nájemce.

(2) Nedojde-li k dohodě podle odstavce 1, může pronajímatel navrhnout zvýšení nájemného z těchto důvodů ročně o tři a půl procenta z vynaložených nákladů; má se za to, že náklady byly vynaloženy účelně. K návrhu, který neobsahuje výši nájemného nebo nedokládá splnění podmínek podle tohoto ustanovení, se nepřihlíží.

§ 2251

(1) Nájemce platí nájemné předem na každý měsíc nebo na jiné ujednané platební období, nejpozději do pátého dne příslušného platebního období, nebyl-li ujednán den pozdější. Společně s nájemným platí nájemce zálohy nebo náklady na služby, které zajišťuje pronajímatel; o těchto zálohách a nákladech platí § 2253 obdobně.

(2) Pronajímatel nesmí požadovat po nájemci jiná plnění než uvedená v odstavci 1, ať již ve formě vkladu nebo jinak, ani platbu nájemného později datovaným šekem nebo jiným obdobným způsobem.

§ 2252

(1) Požádá-li o to nájemce, umožní mu pronajímatel zpravidla nejpozději do čtyř měsíců po skončení zúčtovacího období nahlédnout do vyúčtování nákladů na poskytnuté služby za minulý kalendářní rok, jakož i pořídit si z vyúčtování výpisy, opisy nebo kopie; totéž platí o dokladech týkajících se účtovaných nákladů.

(2) Nedoplatek i přeplatek záloh na poskytnuté služby jsou splatné k témuž dni; není-li ujednána jiná doba, jsou splatné do tří měsíců po uplynutí lhůty uvedené v odstavci 1.

§ 2253

(1) Nedohodnou-li se strany o dlužném nájemném, nelze nájem vypovědět pro nezaplacení nájemného, uloží-li nájemce dlužné nájemné, popřípadě jeho spornou část do notářské úschovy a vyrozumí o tom pronajímatele.

(2) Domáhá-li se nájemce plnění ze smlouvy a pronajímatel odmítá plnit s námitkou nezaplacení nájemného, uloží nájemce dlužné nájemné, popřípadě jeho spornou část do notářské úschovy a vyrozumí o tom pronajímatele.

§ 2254

Jistota

(1) Ujednají-li strany, že nájemce dá pronajímateli peněžitou jistotu, že zaplatí nájemné a splní jiné povinnosti vyplývající z nájmu, nesmí být jistota vyšší než šestinásobek měsíčního nájemného.

(2) Při skončení nájmu pronajímatel vrátí jistotu nájemci; započte si přitom, co mu nájemce případně z nájmu dluží. Nájemce má právo na úroky z jistoty od jejího poskytnutí alespoň ve výši zákonné sazby.

Práva a povinnosti stran

§ 2255

(1) Nájemce užívá byt řádně v souladu s nájemní smlouvou.

(2) Nezpůsobí-li to zvýšené zatížení pro byt nebo dům, může nájemce v bytě i pracovat nebo podnikat.

§ 2256

(1) Pronajímatel udržuje po dobu nájmu v domě náležitý pořádek obvyklý podle místních poměrů.

(2) Nájemce dodržuje po dobu nájmu pravidla obvyklá pro chování v domě a rozumné pokyny pronajímatele pro zachování náležitého pořádku obvyklého podle místních poměrů.

§ 2257

(1) Pronajímatel udržuje po dobu nájmu byt a dům ve stavu způsobilém k užívání.

(2) Nájemce provádí a hradí pouze běžnou údržbu a drobné opravy související s užíváním bytu.

§ 2258

Nájemce má právo chovat v bytě zvíře, nepůsobí-li chov pronajímateli nebo ostatním obyvatelům domu obtíže nepřiměřené poměrům v domě. Vyvolá-li chov zvířete potřebu zvýšených nákladů na údržbu společ-

ných částí domu, nahradí nájemce tyto náklady pronajímateli.

Úpravy a jiné změny bytu nebo domu

§ 2259

Nájemce je povinen strpět úpravu bytu nebo domu, popřípadě jeho přestavbu nebo jinou změnu, jen nesníží-li hodnotu bydlení a lze-li ji provést bez většího nepohodlí pro nájemce, nebo provádí-li ji pronajímatel na příkaz orgánu veřejné moci, anebo hrozí-li přímo zvlášť závažná újma. V ostatních případech lze změnu provést jen se souhlasem nájemce.

§ 2260

(1) Nevyžaduje-li se nájemcův souhlas k provedení úpravy, přestavby nebo jiné změny bytu nebo domu vyžadující vyklizení bytu, má pronajímatel právo započít s prováděním prací až poté, co se vůči nájemci zaváže poskytnout přiměřenou náhradu účelných nákladů, které nájemci vzniknou v souvislosti s vyklizením bytu, a zaplatí nájemci na tyto náklady přiměřenou zálohu.

(2) Nevylučují-li to okolnosti případu, sdělí pronajímatel nájemci nejméně tři měsíce před zahájením prací alespoň povahu těchto prací, předpokládaný den jejich zahájení, odhad jejich trvání, nezbytnou dobu, po kterou musí být byt vyklizen a poučení o následcích odmítnutí vyklizení; zároveň se pronajímatel zaváže k náhradě podle odstavce 1 a uvede, jakou zálohu na náhradu nabízí.

(3) Neprohlásí-li nájemce pronajímateli do deseti dnů po oznámení, že byt na požadovanou dobu vyklidí, má se za to, že vyklizení bytu odmítl.

§ 2261

Je-li nutné vyklizení bytu nejdéle na dobu jednoho týdne, postačí oznámit nájemci alespoň deset dnů před zahájením prací. Lhůta k prohlášení nájemce se zkracuje na pět dnů.

§ 2262

(1) Odmítne-li nájemce byt vyklidit, může pronajímatel navrhnout soudu, aby rozhodl o vyklizení bytu; nepodá-li však návrh do deseti dnů po nájemcově odmítnutí, právo domáhat se vyklizení bytu zaniká.

(2) Prokáže-li pronajímatel účelnost úpravy, přestavby nebo jiné změny bytu nebo domu a nezbytnost vyklizení bytu, soud návrhu vyhoví; přitom může stranám uložit přiměřená omezení, která na nich lze rozumně požadovat. Před rozhodnutím o vyklizení bytu nelze práce provádět, ledaže soud provádění prací povolí.

§ 2263

(1) Souhlasí-li s tím pronajímatel, může nájemce provést úpravu, přestavbu nebo jinou změnu bytu nebo domu. Nesouhlasí-li pronajímatel se změnou, která je nezbytná vzhledem k zdravotnímu postižení nájemce, člena jeho domácnosti nebo jiné osoby, která v bytě bydlí, aniž má k odmítnutí souhlasu vážný a spravedlivý důvod, nahradí pronajímatelův souhlas na návrh nájemce soud.

(2) Při skončení nájmu odstraní nájemce v bytě nebo domě změnu, kterou provedl, ledaže pronajímatel navrácení v předešlý stav nežádá.

§ 2264

(1) Zjistí-li nájemce v bytě poškození nebo vadu, které je třeba bez prodlení odstranit, oznámí to ihned pronajímateli; jinou vadu nebo poškození, které brání obvyklému bydlení, oznámí pronajímateli bez zbytečného odkladu.

(2) Nájemce učiní podle svých možností to, co lze očekávat, aby poškozením nebo vadou, které je třeba bez prodlení odstranit, nevznikla další škoda. Nájemce má právo na náhradu nákladů účelně vynaložených při zabránění vzniku další škody, ledaže poškození nebo vada byly způsobeny okolnostmi, za které nájemce odpovídá.

§ 2265

(1) Pronajímatel odstraní poškození nebo vadu v přiměřené době poté, co mu nájemce poškození nebo vadu oznámil.

(2) Neodstraní-li pronajímatel poškození nebo vadu bez zbytečného odkladu a řádně, může poškození nebo vadu odstranit nájemce a žádat náhradu odůvodněných nákladů, popřípadě slevu z nájemného, ledaže poškození nebo vada nejsou podstatné.

(3) Neoznámí-li nájemce pronajímateli poškození nebo vadu bez zbytečného odkladu poté, co je měl a mohl při řádné péči zjistit, nemá právo na náhradu nákladů; odstraní-li poškození nebo vadu sám, nemá právo ani na slevu z nájemného.

§ 2266

Neodstraní-li pronajímatel poškození nebo vadu ani v dodatečné lhůtě a poškození nebo vada byly způsobeny okolnostmi, za které nájemce neodpovídá, má nájemce právo vypovědět nájem bez výpovědní doby, představuje-li prodlení pronajímatele při odstranění poškození nebo vady nebo samo poškození nebo vada hrubé porušení povinností pronajímatele.

§ 2267

Neodstraní-li nájemce poškození nebo vadu způsobené okolnostmi, za které odpovídá, odstraní je na náklady nájemce pronajímatel.

§ 2268

(1) Ustanovení o poškození nebo vadě bytu se použijí obdobně, brání-li užívání bytu právo třetí osoby.

(2) Ustanovení o poškození nebo vadě bytu se použijí obdobně také tehdy, brání-li užívání bytu ustanovení zákona nebo rozhodnutí orgánu veřejné moci vydané na základě zákona.

§ 2269

(1) Ví-li nájemce předem o své nepřítomnosti v bytě, která má být delší než dva měsíce, i o tom, že byt mu bude po tuto dobu obtížně dostupný, oznámí to včas pronajímateli. Současně označí osobu, která po dobu jeho nepřítomnosti zajistí možnost vstupu do bytu v případě, kdy toho bude nezbytně zapotřebí; nemá-li nájemce takovou osobu po ruce, je takovou osobou pronajímatel.

(2) Nesplní-li nájemce svou povinnost podle odstavce 1, považuje se toto jednání za porušení povinností nájemce závažným způsobem; to neplatí, nenastane-li z tohoto důvodu vážná újma.

Společný nájem

§ 2270

(1) Uzavře-li nájemní smlouvu s pronajímatelem více osob, stanou se společnými nájemci bytu; společným nájemcem bytu se stane i osoba, která se souhlasem stran přistoupí ke smlouvě.

(2) Co platí o nájemci, platí obdobně o společných nájemcích, není-li dále stanoveno jinak.

§ 2271

Společní nájemci mají stejná práva a povinnosti. Ustanovení o společnosti se použijí přiměřeně.

Členové nájemcovy domácnosti

§ 2272

(1) Nájemce má právo přijímat ve své domácnosti kohokoli. Přijme-li nájemce nového člena své domácnosti, oznámí zvýšení počtu osob žijících v bytě bez zbytečného odkladu pronajímateli; neučiní-li to nájemce ani do dvou měsíců, co změna nastala, má se za to, že závažně porušil svou povinnost.

(2) Pronajímatel má právo vyhradit si ve smlouvě souhlas s přijetím nového člena do nájemcovy domácnosti. To neplatí, jedná-li se o osobu blízkou anebo další případy zvláštního zřetele hodné. Pro souhlas pronajímatele s přijetím osoby jiné než blízké za člena nájemcovy domácnosti se vyžaduje písemná forma.

(3) Pronajímatel má právo požadovat, aby v nájemcově domácnosti žil jen takový počet osob, který je přiměřený velikosti bytu a nebrání tomu, aby všechny mohly v bytě žít v obvyklých pohodlných a hygienicky vyhovujících podmínkách.

§ 2273

Sníží-li se počet členů nájemcovy domácnosti, oznámí to nájemce pronajímateli bez zbytečného odkladu.

Podnájem

§ 2274

Nájemce může dát třetí osobě do podnájmu část bytu, pokud v bytě sám trvale bydlí, i bez souhlasu pronajímatele. Ustanovení § 2272 se použije přiměřeně.

§ 2275

(1) V případě, že nájemce v bytě sám trvale nebydlí, může dát třetí osobě do podnájmu byt nebo jeho část pouze se souhlasem pronajímatele.

(2) Žádost o udělení souhlasu k podnájmu i souhlas s podnájmem vyžadují písemnou formu. Nevyjádří-li se pronajímatel k žádosti ve lhůtě jednoho měsíce, považuje se souhlas za daný; to neplatí, pokud byl ujednán zákaz podnájmu.

§ 2276

Dá-li nájemce byt nebo jeho část do podnájmu třetí osobě v rozporu s ustanovením § 2274 a 2275, hrubě tím poruší svou povinnost.

§ 2277

Podnájem končí společně s nájmem. Končí-li nájem, sdělí to nájemce podnájemci s uvedením rozhodných skutečností; jimi jsou zejména den skončení nájmu a popřípadě i délka výpovědní doby a počátek jejího běhu.

§ 2278

Podnájem skončí nejpozději s nájmem.

Následky smrti nájemce

§ 2279

(1) Zemře-li nájemce a nejde-li o společný nájem bytu, přejde nájem na člena nájemcovy domácnosti, který v bytě žil ke dni smrti nájemce a nemá vlastní byt. Je-li touto osobou někdo jiný než nájemcův manžel, partner, rodič, sourozenec, zeť, snacha, dítě nebo vnuk, přejde na ni nájem, jen pokud pronajímatel souhlasil s přechodem nájmu na tuto osobu.

(2) Nájem bytu po jeho přechodu podle odstavce 1 skončí nejpozději uplynutím dvou let ode dne, kdy nájem přešel. To neplatí v případě, že osoba, na kterou nájem přešel, dosáhla ke dni přechodu nájmu věku sedmdesáti let. Stejně tak to neplatí v případě, že osoba, na kterou nájem přešel, nedosáhla ke dni přechodu nájmu věku osmnácti let; v tomto případě skončí nájem nejpozději dnem, kdy tato osoba dosáhne věku dvaceti let, pokud se pronajímatel s nájemcem nedohodnou jinak.

(3) Splňuje-li více členů nájemcovy domácnosti podmínky pro přechod nájmu, přejdou práva a povinnosti z nájmu na všechny společně a nerozdílně.

(4) Každá osoba splňující podmínky pro přechod nájmu může do jednoho měsíce od smrti nájemce písemně oznámit pronajímateli, že v nájmu nehodlá pokračovat; dnem dojití oznámení pronajímateli její nájem zaniká.

(5) Zemře-li nájemce družstevního bytu a nejde-li o byt ve společném nájmu manželů, přechází smrtí nájemce jeho členství v družstvu a nájem bytu na toho dědice, kterému připadl členský podíl.

§ 2280

Je-li členem nájemcovy domácnosti nájemcův potomek, má přednostní právo, aby na něho přešla práva a povinnosti z nájmu. Je-li takových osob více, přejdou práva a povinnosti z nájmu na všechny společně a nerozdílně; každá z nich však může sama za sebe prohlásit, že v nájmu nechce pokračovat.

§ 2281

(1) Přejdou-li práva a povinnosti z nájmu na člena nájemcovy domácnosti, má pronajímatel právo požadovat po něm jistotu, pokud zemřelý nájemce jistotu nesložil. To platí i v případě, že pronajímateli vznikne povinnost vypořádat jistotu s nájemcovým dědicem.

(2) Přejdou-li práva a povinnosti z nájmu na člena nájemcovy domácnosti a zaplatil-li nájemce nájemné předem, vydá člen nájemcovy domácnosti dědici, co takovým zaplacením ušetřil nebo co nabyl.

§ 2282

Nepřejdou-li práva a povinnosti z nájmu na člena nájemcovy domácnosti, přejdou na nájemcova dědice. Osoby, které žily s nájemcem ve společné domácnosti až do jeho smrti, jsou s nájemcovým dědicem zavázány společně a nerozdílně z dluhů, které z nájmu vznikly před nájemcovou smrtí.

§ 2283

(1) Pronajímatel může nájem vypovědět bez uvedení důvodu s dvouměsíční výpovědní dobou do tří měsíců poté, co se dozvěděl, že nájemce zemřel, že práva a povinnosti z nájmu na člena nájemcovy domácnosti nepřešla a kdo je nájemcovým dědicem nebo kdo spravuje pozůstalost.

(2) Nájemcův dědic může nájem vypovědět s dvouměsíční výpovědní dobou do tří měsíců poté, co se dozvěděl o smrti nájemce, o svém dědickém právu a o tom, že práva a povinnosti z nájmu nepřešla na člena nájemcovy domácnosti, nejpozději však do šesti měsíců od nájemcovy smrti. Právo vypovědět nájem má i ten, kdo spravuje pozůstalost.

§ 2284

Není-li nájemcův dědic znám ani do šesti měsíců ode dne nájemcovy smrti, může pronajímatel byt vyklidit; tím nájem zaniká. Věci z bytu pronajímatel uloží na náklad nájemcova dědice ve veřejném skladišti nebo u jiného schovatele; nepřevezme-li nájemcův dědic věci

bez zbytečného odkladu, může je pronajímatel na jeho účet vhodným způsobem prodat.

Skončení nájmu

§ 2285

Pokračuje-li nájemce v užívání bytu po dobu alespoň tří měsíců po dni, kdy měl nájem bytu skončit, a pronajímatel nevyzve v této době nájemce, aby byt opustil, platí, že je nájem znovu ujednán na tutéž dobu, na jakou byl ujednán dříve, nejvýše ale na dobu dvou let; to neplatí, ujednají-li si strany něco jiného. Výzva vyžaduje písemnou formu.

§ 2286

(1) Výpověď nájmu vyžaduje písemnou formu a musí dojít druhé straně. Výpovědní doba běží od prvního dne kalendářního měsíce následujícího poté, co výpověď došla druhé straně.

(2) Vypoví-li nájem pronajímatel, poučí nájemce o jeho právu vznést proti výpovědi námitky a navrhnout přezkoumání oprávněnosti výpovědi soudem, jinak je výpověď neplatná.

§ 2287

Nájemce může vypovědět nájem na dobu určitou, změní-li se okolnosti, z nichž strany při vzniku závazku ze smlouvy o nájmu zřejmě vycházely, do té míry, že po nájemci nelze rozumně požadovat, aby v nájmu pokračoval.

§ 2288

(1) Pronajímatel může vypovědět nájem na dobu určitou nebo neurčitou v tříměsíční výpovědní době,

a) poruší-li nájemce hrubě svou povinnost vyplývající z nájmu,

b) je-li nájemce odsouzen pro úmyslný trestný čin spáchaný na pronajímateli nebo členu jeho domácnosti nebo na osobě, která bydlí v domě, kde je nájemcův byt, nebo proti cizímu majetku, který se v tomto domě nachází,

c) má-li být byt vyklizen, protože je z důvodu veřejného zájmu potřebné s bytem nebo domem, ve kterém se byt nachází, naložit tak, že byt nebude možné vůbec užívat, nebo

d) je-li tu jiný obdobně závažný důvod pro vypovězení nájmu.

(2) Pronajímatel může vypovědět nájem na dobu neurčitou v tříměsíční výpovědní době i v případě, že

a) má být byt užíván pronajímatelem, nebo jeho manželem, který hodlá opustit rodinnou domácnost a byl podán návrh na rozvod manželství, nebo manželství bylo již rozvedeno,

b) potřebuje pronajímatel byt pro svého příbuzného nebo pro příbuzného svého manžela v přímé linii nebo ve vedlejší linii v druhém stupni.

(3) Vypoví-li pronajímatel nájem z důvodů uvedených v odstavcích 1 a 2, uvede výpovědní důvod ve výpovědi.

§ 2289

Dal-li pronajímatel nájemci výpověď z některého z důvodů uvedených v § 2288 odst. 2, je povinen nájemci byt znovu pronajmout nebo mu nahradit škodu, nevyužil-li byt do jednoho měsíce od jeho vyklizení nájemcem k účelu uvedenému jako výpovědní důvod. Tato lhůta neběží po dobu potřebnou k úpravě bytu, bylo-li s úpravou započato nejdéle do dvou týdnů po vyklizení bytu a je-li v ní řádně pokračováno.

§ 2290

Nájemce má právo podat návrh soudu, aby přezkoumal, zda je výpověď oprávněná, do dvou měsíců ode dne, kdy mu výpověď došla.

§ 2291

(1) Poruší-li nájemce svou povinnost zvlášť závažným způsobem, má pronajímatel právo vypovědět nájem bez výpovědní doby a požadovat, aby mu nájemce bez zbytečného odkladu byt odevzdal, nejpozději však do jednoho měsíce od skončení nájmu.

(2) Nájemce porušuje svou povinnost zvlášť závažným způsobem, zejména nezaplatil-li nájemné a náklady na služby za dobu alespoň tří měsíců, poškozuje-li byt nebo dům závažným nebo nenapravitelným způsobem, způsobuje-li jinak závažné škody nebo obtíže pronajímateli nebo osobám, které v domě bydlí nebo užívá-li neoprávněně byt jiným způsobem nebo k jinému účelu, než bylo ujednáno.

(3) Neuvede-li pronajímatel ve výpovědi, v čem spatřuje zvlášť závažné porušení nájemcovy povinnosti, nebo nevyzve-li před doručením výpovědi nájemce, aby v přiměřené době odstranil své závadné chování, popřípadě odstranil protiprávní stav, k výpovědi se nepřihlíží.

§ 2292

Nájemce odevzdá byt pronajímateli v den, kdy nájem končí. Byt je odevzdán, obdrží-li pronajímatel klíče a jinak mu nic nebrání v přístupu do bytu a v jeho užívání. Opustí-li nájemce byt takovým způsobem, že nájem lze bez jakýchkoli pochybností považovat za skončený, má se byt za odevzdaný ihned.

§ 2293

(1) Nájemce odevzdá byt ve stavu, v jakém jej převzal, nehledě na běžné opotřebení při běžném užívání a na vady, které je povinen odstranit pronajímatel.

(2) Nájemce odstraní v bytě změny, které provedl se souhlasem pronajímatele, pokud si strany ujednaly, že při skončení nájmu nájemce uvede byt do původního stavu.

(3) Nájemce odstraní v bytě změny, které provedl bez souhlasu pronajímatele, ledaže pronajímatel nájemci sdělí, že odstranění změn nežádá; nájemce přesto nemůže žádat vyrovnání, i kdyby se změnami hodnota bytu zvýšila. Pronajímatel může žádat náhradu ve výši snížení hodnoty bytu, které bylo způsobeno změnami provedenými nájemcem bez souhlasu pronajímatele.

§ 2294

Zařízení a předměty upevněné ve zdech, podlaze a stropu bytu, které nelze odstranit bez nepřiměřeného snížení hodnoty nebo bez poškození bytu nebo domu, přecházejí upevněním nebo vložením do vlastnictví vlastníka nemovité věci. Nájemce má právo žádat, aby se s ním pronajímatel bez zbytečného odkladu vyrovnal; to neplatí o tom, co nájemce provedl bez souhlasu pronajímatele. Vyrovnání je splatné nejpozději ke dni skončení nájmu.

§ 2295

Pronajímatel má právo na náhradu ve výši ujednaného nájemného, neodevzdá-li nájemce byt pronajímateli v den skončení nájmu až do dne, kdy nájemce pronajímateli byt skutečně odevzdá.

§ 2296

(1) Je-li v bytě věc, o které lze mít za to, že patří nájemci nebo členu jeho domácnosti, postará se pronajímatel o věc ve prospěch nájemce a na jeho účet. Nepřevezme-li nájemce tuto věc bez zbytečného odkladu, vzniká pronajímateli právo věc po předchozím upozornění nájemce na jeho účet vhodným způsobem prodat poté, co poskytne dodatečnou přiměřenou lhůtu k převzetí.

(2) Ustanovení odstavce 1 se nepoužije, jedná-li se o věc, kterou nájemce nebo člen jeho domácnosti zjevně opustil.

Nájem služebního bytu

§ 2297

Je-li nájem bytu ujednán v souvislosti s výkonem zaměstnání, funkce nebo jiné práce a je-li podle výslovného určení smlouvy pronajat byt služební, mohou být práva nájemce služebního bytu omezena. To platí i v případě, je-li v této souvislosti ujednán nájem domu.

§ 2298

(1) Nájem služebního bytu skončí posledním dnem kalendářního měsíce následujícího po měsíci, ve kterém nájemce přestal vykonávat práci podle § 2297, aniž k tomu měl vážný důvod.

(2) Přestane-li nájemce vykonávat práci z důvodů spočívajících v jeho věku nebo zdravotním stavu, z důvodu na straně pronajímatele nebo z jiného vážného důvodu, skončí nájemci nájem služebního bytu uplynutím dvou let ode dne, kdy přestal vykonávat práci.

§ 2299

Zemře-li nájemce, nájem služebního bytu skončí. Osoba, která v bytě bydlela společně s nájemcem, má právo v bytě bydlet; vyzve-li ji však pronajímatel, aby byt vyklidila, je povinna tak učinit nejpozději do tří měsíců ode dne, kdy výzvu obdrží.

Nájem bytu zvláštního určení

§ 2300

(1) Je-li předmětem nájmu byt určený pro ubytování osob se zdravotním postižením nebo byt v domě se zařízením určeným pro tyto osoby nebo byt v domě s pečovatelskou službou, jedná se o nájem bytu zvláštního určení.

(2) Smlouvu o nájmu bytu zvláštního určení může pronajímatel uzavřít jen na základě písemného doporučení toho, kdo takový byt svým nákladem zřídil, nebo jeho právního nástupce.

§ 2301

(1) Ustanovení § 2279 se u bytu zvláštního určení

nepoužije. Zemře-li nájemce, nájem bytu zvláštního určení skončí a pronajímatel vyzve osoby, které bydlely v bytě společně s nájemcem, aby byt vyklidily nejpozději do tří měsíců ode dne, kdy výzvu obdrží; nejsou-li v bytě takové osoby, pronajímatel vyzve obdobně nájemcovy dědice.

(2) Nájem bytu zvláštního určení může pronajímatel vypovědět pouze s předchozím souhlasem toho, kdo takový byt svým nákladem zřídil, popřípadě jeho právního nástupce.

Pododdíl 3

Zvláštní ustanovení o nájmu prostoru sloužícího podnikání

Základní ustanovení

§ 2302

(1) Ustanovení tohoto pododdílu se vztahují na nájem prostoru nebo místnosti, je-li účelem nájmu provozování podnikatelské činnosti v tomto prostoru nebo v této místnosti a slouží-li pak prostor nebo místnost alespoň převážně podnikání, bez ohledu na to, zda je účel nájmu v nájemní smlouvě vyjádřen (dále jen „prostor sloužící podnikání"). Není-li dále stanoveno jinak, použijí se pro nájem prostoru sloužícího podnikání obecná ustanovení o nájmu.

(2) Jedná-li se o nájem prostoru nebo místnosti, jehož účelem není ani bydlení, ani provozování podnikatelské činnosti ve smyslu odstavce 1, použijí se obecná ustanovení o nájmu.

§ 2303

Je-li s nájmem prostoru sloužícího podnikání spojeno poskytování služeb, použijí se ustanovení o poskytování služeb souvisejících s nájmem bytu obdobně.

§ 2304

(1) Nájemce nemá právo provozovat jinou činnost nebo změnit způsob či podmínky jejího výkonu, než jak to vyplývá z účelu nájmu nebo z jiného ujednání stran, anebo z toho, co bylo možné důvodně očekávat při uzavření smlouvy, pokud by tato změna působila zhoršení poměrů v nemovité věci nebo by nad přiměřenou míru poškozovala pronajímatele nebo ostatní uživatele nemovité věci.

(2) Ustanovení odstavce 1 se nepoužije, pokud se v důsledku změny poměrů na straně nájemce jeho činnost v některém ohledu změnila jen nepodstatně.

§ 2305

Nájemce může nemovitou věc, kde se nalézá prostor sloužící podnikání, opatřit se souhlasem pronajímatele v přiměřeném rozsahu štíty, návěstími a podobnými znameními; pronajímatel může souhlas odmítnout, má-li pro to vážný důvod. Požádal-li nájemce o udělení souhlasu v písemné formě a nevyjádří-li se pronajímatel do jednoho měsíce, považuje se souhlas pronajímatele za daný.

§ 2306

Při skončení nájmu odstraní nájemce znamení, kterými nemovitou věc opatřil, a uvede dotčenou část nemovité věci do původního stavu.

§ 2307

Převod nájmu prostoru sloužícího podnikání

(1) Nájemce může s předchozím souhlasem pronajímatele převést nájem v souvislosti s převodem podnikatelské činnosti, jíž prostor slouží; souhlas pronajímatele i smlouva o převodu nájmu vyžadují písemnou formu.

(2) Ustanovení § 2306 se použije obdobně.

Skončení nájmu

§ 2308

Nájem na dobu určitou může nájemce vypovědět i před uplynutím ujednané doby,

a) ztratí-li způsobilost k činnosti, k jejímuž výkonu je prostor sloužící podnikání určen,

b) přestane-li být najatý prostor z objektivních důvodů způsobilý k výkonu činnosti, k němuž byl určen, a pronajímatel nezajistí nájemci odpovídající náhradní prostor, nebo

c) porušuje-li pronajímatel hrubě své povinnosti vůči nájemci.

§ 2309

Jedná-li se o nájem na dobu určitou, má pronajímatel právo nájem vypovědět i před uplynutím ujednané doby,

a) má-li být nemovitá věc, v níž se prostor sloužící podnikání nachází, odstraněna, anebo přestavována tak, že to brání dalšímu užívání prostoru, a pronajímatel to při uzavření smlouvy nemusel ani nemohl předvídat, nebo

b) porušuje-li nájemce hrubě své povinnosti vůči pronajímateli, zejména tím, že přestože jej pronajímatel vyzval k nápravě, chová se nájemce v rozporu s ustanovením § 2305, nebo je po dobu delší než jeden měsíc v prodlení s placením nájemného nebo služeb spojených s užíváním prostoru sloužícího podnikání.

§ 2310

(1) Ve výpovědi musí být uveden její důvod; výpověď, v níž není uveden její důvod, je neplatná.

(2) Výpovědní doba je tříměsíční.

§ 2311

Ustanovení o skončení nájmu bytu na dobu určitou se použijí obdobně.

§ 2312

Jedná-li se o nájem na dobu neurčitou, má strana právo jej vypovědět v šestiměsíční výpovědní době; má-li však strana k výpovědi vážný důvod, je výpovědní doba tříměsíční; trvá-li nájem po dobu delší než pět let a vzhledem k okolnostem strana nemohla předpokládat, že druhá strana nájem vypoví, je výpovědní doba vždy šestiměsíční.

§ 2313

Vyklidí-li nájemce prostor sloužící podnikání v souladu s výpovědí, považuje se výpověď za platnou a přijatou nájemcem bez námitek.

§ 2314

(1) Vypovídaná strana má právo do uplynutí jednoho měsíce ode dne, kdy jí byla výpověď doručena, vznést proti výpovědi námitky; námitky vyžadují písemnou formu.

(2) Nevznese-li vypovídaná strana námitky včas, právo žádat přezkoumání oprávněnosti výpovědi zanikne.

(3) Vznese-li vypovídaná strana námitky včas, ale vypovídající strana do jednoho měsíce ode dne, kdy jí námitky byly doručeny, nevezme svou výpověď zpět, má vypovídaná strana právo žádat soud o přezkoumání oprávněnosti výpovědi, a to do dvou měsíců ode dne, kdy marně uplynula lhůta pro zpětvzetí výpovědi.

§ 2315

Náhrada za převzetí zákaznické základny

Skončí-li nájem výpovědí ze strany pronajímatele, má nájemce právo na náhradu za výhodu pronajímatele, nebo nového nájemce, kterou získali převzetím zákaznické základny vybudované vypovězeným nájemcem. Nájemce toto právo nemá, byl-li z nájmu vypovězen pro hrubé porušení svých povinností.

Pododdíl 4

Zvláštní ustanovení o podnikatelském pronájmu věcí movitých

§ 2316

Základní ustanovení

(1) Nájemní smlouvou se pronajímatel, který je podnikatelem a jehož podnikání spočívá v pronajímání věcí, zavazuje přenechat nájemci na určitou dobu užívání movité věci a nájemce se zavazuje platit za to pronajímateli nájemné.

(2) Není-li dále stanoveno jinak, použijí se pro podnikatelský pronájem movitých věcí obecná ustanovení o nájmu.

§ 2317

Pronajímatel se při předání věci nájemci přesvědčí, že věc je v dobrém stavu, předvede nájemci, že věc je funkční, pokud je to obvyklé, a seznámí nájemce s pravidly pro zacházení s věcí nebo mu pro to předá pokyny v písemné formě.

§ 2318

(1) Má-li věc vadu, pro kterou ji nelze řádně užívat nebo pro kterou ji lze užívat jen se značnými obtížemi, má nájemce právo, aby mu pronajímatel poskytl jinou věc sloužící témuž účelu.

(2) Po dobu, po niž nájemce nemohl věc řádně užívat vůbec nebo jen se značnými obtížemi, má nájemce právo na prominutí nájemného, anebo na slevu z nájemného nebo snížení nájemného; své právo musí nájemce uplatnit u pronajímatele do konce ujednané doby nájmu, jinak zanikne.

§ 2319

(1) Nájemce oznámí pronajímateli poškození, ztrátu nebo zničení věci bez zbytečného odkladu.

(2) Nájemce platí nájemné, dokud neoznámí pronajímateli poškození věci, pro které věc nemůže řádně užívat, anebo ztrátu nebo zničení věci; stejně tak platí nájemné, dokud je v prodlení s vrácením věci.

(3) Nájemce neodpovídá za opotřebení věci způsobené řádným užíváním.

§ 2320

(1) Nájemce má právo nájem kdykoli vypovědět. Výpovědní doba je desetidenní.

(2) Ustanovení o obnovení nájemní smlouvy po uplynutí doby nájmu za předpokladu, že pronajímatel o vrácení nepožádá, se nepoužije.

Pododdíl 5

Zvláštní ustanovení o nájmu dopravního prostředku

§ 2321

Základní ustanovení

Nájemní smlouvou se pronajímatel zavazuje přenechat nájemci na určitou dobu užívání dopravního prostředku a nájemce se zavazuje platit za to pronajímateli nájemné.

§ 2322

(1) Pronajímatel odevzdá nájemci dopravní prostředek spolu s potřebnými doklady v ujednané době, jinak bez zbytečného odkladu po uzavření smlouvy.

(2) Dopravní prostředek musí být způsobilý k provozu a k ujednanému způsobu užívání, jinak k užívání, k němuž dopravní prostředek obvykle slouží.

(3) Není-li dopravní prostředek způsobilý k provozu podle odstavce 2, nájemce má právo odmítnout dopravní prostředek převzít, a zjistí-li nezpůsobilost dodatečně, má právo jej vrátit a žádat odstranění vady nebo odevzdání jiného dopravního prostředku, anebo zrušení smlouvy.

§ 2323

Nájemce dopravní prostředek pojistí, jen bylo-li to ujednáno.

§ 2324

Nájemce zaplatí nájemné po ukončení užívání dopravního prostředku; je-li však nájem ujednán na dobu delší než tři měsíce, platí nájemce nájemné ke konci každého kalendářního měsíce.

§ 2325

(1) Nájemce udržuje dopravní prostředek ve stavu, v jakém jej převzal, s přihlédnutím k obvyklému opotřebení.

(2) Pronajímatel nahradí nájemci náklady, které nájemce vynaložil na údržbu; neuplatní-li nájemce toto právo u pronajímatele do tří měsíců od vynaložení nákladů, právo zanikne.

Pododdíl 6

Ubytování

§ 2326

Základní ustanovení

Smlouvou o ubytování (o přechodném nájmu) se ubytovatel zavazuje poskytnout ubytovanému přechodně ubytování na ujednanou dobu nebo na dobu vyplývající z účelu ubytování v zařízení k tomu určeném a objednatel se zavazuje zaplatit ubytovateli za ubytování a za služby spojené s ubytováním ve lhůtě stanovené ubytovacím řádem, popřípadě ve lhůtě obvyklé.

§ 2327

(1) Ubytovaný má právo užívat prostor vyhrazený mu k ubytování, jakož i společné prostory ubytovacího zařízení (ubytovací prostor) a využívat služby s ubytováním spojené.

(2) Požádá-li o to ubytovaný, ubytovatel od něho převezme do úschovy peněžní prostředky, klenoty nebo jiné cennosti, ledaže to jsou věci nebezpečné nebo hodnotou či rozsahem pro ubytovací zařízení neúměrné. Ubytovatel může požadovat, aby mu byly věci k úschově předány v uzavřené nebo zapečetěné schránce.

§ 2328

Ubytovatel odevzdá ubytovanému ubytovací prostor ve stavu způsobilém pro řádné užívání a zajistí mu nerušený výkon jeho práv spojených s ubytováním.

§ 2329

Ubytovaný užívá ubytovací prostor a přijímá služby s ubytováním spojené řádně; bez souhlasu uby-

tovatele nesmí v ubytovacím prostoru provádět podstatné změny.

§ 2330

(1) Ubytovaný může smlouvu vypovědět před uplynutím ujednané doby.

(2) Prokáže-li ubytovatel, že nemohl zabránit škodě, která mu vznikla předčasným zrušením ubytování ze strany ubytovaného, může žádat, aby mu ubytovaný škodu nahradil.

§ 2331

Ubytovatel může před uplynutím ujednané doby smlouvu vypovědět bez výpovědní doby, porušuje-li ubytovaný i přes výstrahu hrubě své povinnosti ze smlouvy, anebo dobré mravy.

Oddíl 4
Pacht

Pododdíl 1
Obecná ustanovení

§ 2332

Základní ustanovení

(1) Pachtovní smlouvou se propachtovatel zavazuje přenechat pachtýři věc k dočasnému užívání a požívání a pachtýř se zavazuje platit za to propachtovateli pachtovné nebo poskytnout poměrnou část výnosu z věci.

(2) Přenechá-li strana druhé smluvní straně jednou smlouvou více věcí, z nichž některé slouží k užívání a jiné k požívání, posoudí se smlouva podle povahy hlavní věci.

§ 2333

Je-li propachtovaná věc zapsána do veřejného seznamu, zapíše se do veřejného seznamu i pachtovní právo, pokud to navrhne vlastník věci nebo s jeho souhlasem pachtýř. To platí i v případě, že je do veřejného seznamu zapsána jednotlivá věc náležející k propachtované hromadné věci.

§ 2334

Propachtuje-li pachtýř propachtovanou věc jinému, přenechá-li ji jinému k užívání nebo změní-li hospodářské určení věci, anebo způsob jejího užívání nebo požívání bez propachtovatelova předchozího souhlasu, může propachtovatel vypovědět pacht bez výpovědní doby.

§ 2335

(1) Provádí-li propachtovatel na propachtované věci opatření, k nimž je podle smlouvy nebo z jiného právního důvodu oprávněn nebo povinen, nahradí pachtýři v přiměřeném rozsahu náklady a ztrátu výnosu, které pachtýři v důsledku takového opatření vznikly; požádá-li o to pachtýř, poskytne mu propachtovatel přiměřenou zálohu. Pachtýřovo právo na slevu z pachtovného nebo na jeho prominutí tím dotčeno není.

(2) Zlepší-li propachtovatel propachtovanou věc do té míry, že pachtýř může při řádném hospodaření dosáhnout vyššího výnosu, může se propachtovatel domáhat přiměřeného zvýšení pachtovného.

§ 2336

Pachtýř pečuje o propachtovanou věc jako řádný hospodář.

§ 2337

(1) Neodstraní-li propachtovatel vadu věci, kterou má povinnost odstranit, bez zbytečného odkladu, a klesne-li proto výnos z propachtované věci pod polovinu běžného výnosu, má pachtýř právo na slevu z pachtovného; odstraní-li vadu sám, má právo na náhradu vynaložených nákladů.

(2) Jedná-li se o vadu, která zásadním způsobem ztěžuje, nebo i znemožňuje požívání propachtované věci tak, že z ní lze nanejvýš dosáhnout jen nepatrný výnos, má pachtýř právo na prominutí pachtovného, nebo na vypovězení pachtu bez výpovědní doby.

§ 2338

Je-li pacht ujednán alespoň na dobu tří let, může strana vyzvat v době ne kratší než šest měsíců před uplynutím ujednané doby druhou stranu, aby sdělila, zda hodlá v pachtu pokračovat, s tím, že vysloví-li druhá strana do tří měsíců od doručení výzvy svůj souhlas, prodlouží se pacht o dobu, na kterou byl původně ujednán; jinak pacht skončí v původně ujednané době.

§ 2339

(1) Pacht ujednaný na dobu neurčitou lze vypovědět v šestiměsíční výpovědní době tak, aby skončil kon-

cem pachtovního roku. Byla-li smlouva uzavřena v písemné formě, vyžaduje i výpověď písemnou formu.

(2) Má se za to, že u zemědělského pachtu je pachtovní rok období od 1. října do 30. září následujícího roku, u ostatních pachtů jde o kalendářní rok.

§ 2340

Nevrátí-li pachtýř propachtovanou věc při skončení pachtu propachtovateli, náleží propachtovateli pachtovné, jako by pacht trval; plody a užitky vytěžené pachtýřem v té době se počítají jako užitky za celý rok.

§ 2341

Není-li v ustanoveních tohoto oddílu stanoveno něco jiného, použijí se pro pacht přiměřeně ustanovení o nájmu.

Inventář

§ 2342

(1) Propachtuje-li se věc společně s inventářem, zachová pachtýř jednotlivé kusy inventáře. Náležejí-li do inventáře zvířata, obnovuje pachtýř jejich stav s péčí řádného hospodáře.

(2) Zničí-li se něco z inventáře nebo opotřebí-li se do té míry, že to nelze dále užívat, obnoví propachtovatel inventář, ledaže se škoda přičítá pachtýři; to platí i v případě vady propachtované věci.

§ 2343

(1) Propachtuje-li se věc společně s inventářem v ujednané ceně a zaváže-li se pachtýř vrátit propachtovateli při skončení pachtu inventář v téže ceně, může pachtýř s inventářem jako řádný hospodář volně nakládat, nese však nebezpečí škody, byť vznikne i náhodou. Pachtýř udržuje inventář a nahradí jej s péčí řádného hospodáře; je-li věc zapsána do inventáře, nabývá k ní propachtovatel vlastnické právo.

(2) Skončí-li pacht, vrátí pachtýř inventář propachtovateli. Propachtovatel může odmítnout převzít kus inventáře obstaraný pachtýřem, pokud má vzhledem k propachtované věci a k řádnému hospodaření s ní nepřiměřenou cenu nebo pokud je pro propachtovanou věc nadbytečný; odmítnutím nabývá vlastnické právo k odmítnutému kusu pachtýř.

(3) Je-li mezi cenou převzatého a vraceného inventáře rozdíl, vyrovná se v penězích.

§ 2344

Pro pohledávky pachtýře vůči propachtovateli vázne na věcech náležejících do inventáře zástavní právo. Dá-li však propachtovatel pachtýři jinou jistotu, zástavní právo se do výše jistoty neuplatní.

Pododdíl 2

Zemědělský pacht

§ 2345

Základní ustanovení

(1) Je-li propachtován zemědělský nebo lesní pozemek, je ujednán zemědělský pacht.

(2) Je-li pacht ujednán na dobu delší než dva roky a není-li smlouva uzavřena v písemné formě, má se za to, že pacht byl ujednán na dobu neurčitou.

§ 2346

Pachtovné se platí ročně pozadu a je splatné k 1. říjnu.

§ 2347

Pacht ujednaný na dobu neurčitou lze vypovědět v dvanáctiměsíční výpovědní době.

§ 2348

(1) Stane-li se pachtýř ze zdravotních důvodů nezpůsobilý na pozemku hospodařit, má právo vypovědět pacht v tříměsíční výpovědní době, i když byl pacht ujednán na dobu určitou.

(2) Zemře-li pachtýř, má pachtýřův dědic právo vypovědět pacht v tříměsíční výpovědní době, i když byl pacht ujednán na dobu určitou; výpověď musí být podána do šesti měsíců ode dne, kdy pachtýř zemřel.

Pododdíl 3

Pacht závodu

§ 2349

(1) Je-li propachtován závod, pachtýř jej užívá i požívá způsobem a v rozsahu, v jakém je toho třeba k řádnému provozování závodu. Předmět činnosti provozované v závodu může pachtýř změnit, jen bylo-li to výslovně ujednáno.

(2) Pacht závodu se považuje za převod činnosti zaměstnavatele.

§ 2350

(1) Je-li pachtýř zapsán ve veřejném rejstříku, nabývá právo k závodu zveřejněním údaje, že uložil doklad o pachtu závodu do sbírky listin podle jiného právního předpisu.

(2) Není-li pachtýř zapsán do veřejného rejstříku, nabývá právo k závodu účinností smlouvy.

(3) Ustanoveními odstavců 1 a 2 nejsou dotčeny povinnosti zapsat práva k věcem podle jiných právních předpisů.

§ 2351

Zakazuje se převést na pachtýře ta práva z průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví, u nichž to vylučuje smlouva, kterou bylo právo průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví propachtovateli poskytnuto, nebo vylučuje-li to povaha takového práva.

§ 2352

(1) Propachtováním závodu se pachtýř stává věřitelem pohledávek a dlužníkem dluhů, které s provozem závodu souvisí; z dluhů však pachtýř přejímá jen ty, o jejichž existenci věděl nebo ji alespoň musel rozumně předpokládat. Neudělil-li věřitel souhlas k převzetí dluhu pachtýřem, ručí propachtovatel za jeho splnění. Nabytí pohledávek pachtýřem se jinak řídí ustanoveními o postoupení pohledávek.

(2) Propachtovatel oznámí bez zbytečného odkladu svým věřitelům a dlužníkům, jejichž pohledávky a dluhy pachtýř pachtem závodu nabyl, že závod propachtoval.

§ 2353

(1) Pořídí-li strany o předání závodu zápis, uvedou výčet všeho, co propachtovaný závod zahrnuje a co se pachtýři předává, jakož i toho, co chybí, ač to jinak podle smlouvy nebo podle účetních záznamů závod spoluvytváří. Propachtovatel nejpozději v zápisu pachtýře upozorní na vady předmětu pachtu, o kterých ví, nebo o kterých vědět měl a mohl.

(2) Neuvede-li se v zápisu věc náležející k závodu, nabývá k ní pachtýř požívací právo společně s požívacím právem k závodu. Neuvede-li se v zápisu dluh, pachtýř jej nabývá, musel-li jeho existenci alespoň rozumně předpokládat.

§ 2354

Zhorší-li se pachtem dobytnost pohledávky, má věřitel propachtovatele, který s pachtem nesouhlasil, právo domáhat se, aby soud rozhodl, že pacht je vůči němu neúčinný. Právo dovolat se neúčinnosti zaniká, neuplatní-li je věřitel do jednoho měsíce ode dne, kdy se o pachtu dozvěděl, nejpozději však do tří měsíců ode dne účinnosti smlouvy.

§ 2355

(1) Dnem zániku pachtu přechází na propachtovatele pohledávky a dluhy, které k závodu náleží; z dluhů však propachtovatel nabývá jen ty, o jejichž existenci věděl nebo ji alespoň musel rozumně předpokládat. Neudělil-li věřitel souhlas k převzetí dluhu propachtovatelem, ručí pachtýř za jeho splnění. Nabytí pohledávek propachtovatelem se jinak řídí ustanoveními o postoupení pohledávek.

(2) Pachtýř oznámí svým věřitelům a dlužníkům, jejichž pohledávky a dluhy pachtýř pachtem závodu nabyl, bez zbytečného odkladu, že pacht zanikl.

§ 2356

Neprokáží-li strany, že vznik nebo zánik pachtu byl třetí osobě znám dříve, jsou vůči ní tyto skutečnosti účinné ode dne, kdy bylo oznámení o vzniku nebo zániku pachtu zveřejněno.

§ 2357

Ustanovení tohoto pododdílu se použijí obdobně i na pacht části závodu tvořící samostatnou organizační složku.

Oddíl 5

Licence

Pododdíl 1

Obecná ustanovení

§ 2358

Základní ustanovení

(1) Licenční smlouvou poskytuje poskytovatel nabyvateli oprávnění k výkonu práva duševního vlastnictví (licenci) v ujednaném omezeném nebo neomezeném rozsahu a nabyvatel se zavazuje, není-li ujednáno jinak, poskytnout poskytovateli odměnu.

(2) Smlouva vyžaduje písemnou formu,

a) poskytuje-li se licence výhradní, nebo

b) má-li být licence zapsána do příslušného veřejného seznamu.

(3) Licence k předmětu průmyslového vlastnictví

zapsanému do veřejného seznamu je účinná vůči třetím osobám zápisem do tohoto seznamu.

§ 2359

(1) Nabyvatel není povinen licenci využít, ledaže trvání práva závisí na jeho výkonu.

(2) Poskytovatel udržuje po dobu trvání licence právo, vyžaduje-li to jeho povaha.

§ 2360

Výhradní nebo nevýhradní licence

(1) Je-li ujednána výhradní licence, poskytovatel nemá právo poskytnout tutéž licenci třetí osobě po dobu, co výhradní licence trvá. Není-li výslovně ujednán opak, zdrží se i poskytovatel výkonu práva, ke kterému udělil výhradní licenci.

(2) Poskytne-li poskytovatel za trvání výhradní licence nabyvatele bez jeho souhlasu uděleného v písemné formě licenci třetí osobě, licence nevznikne. Byla-li však nevýhradní licence poskytnuta před poskytnutím výhradní licence, zůstává zachována.

§ 2361

Je-li ujednána nevýhradní licence, je poskytovatel oprávněn k výkonu práva, ke kterému udělil nevýhradní licenci, jakož i poskytnout licenci třetí osobě.

§ 2362

Není-li výslovně ujednána výhradní licence, platí, že se jedná o nevýhradní licenci.

§ 2363

Podlicence

Nabyvatel může oprávnění tvořící součást licence poskytnout třetí osobě zcela nebo zčásti, jen bylo-li to ujednáno v licenční smlouvě.

§ 2364

(1) Nabyvatel může licenci postoupit třetí osobě zcela nebo zčásti jen se souhlasem poskytovatele. Souhlas vyžaduje písemnou formu.

(2) Nabyvatel sdělí poskytovateli bez zbytečného odkladu, že licenci postoupil, jakož i osobu postupníka.

§ 2365

Byl-li převeden závod nebo jeho část, která tvoří jeho samostatnou složku, souhlas poskytovatele k převedení licence se vyžaduje, jen bylo-li to zvlášť ujednáno.

§ 2366

Odměna

(1) Není-li ujednána výše odměny nebo způsob jejího určení, je smlouva přesto platná, pokud

a) z jednání stran o uzavření smlouvy vyplývá jejich vůle uzavřít úplatnou smlouvu i bez určení výše odměny; v takovém případě nabyvatel poskytovateli zaplatí odměnu ve výši, která je obvyklá v době uzavření smlouvy za obdobných smluvních podmínek a pro takové právo, nebo

b) strany ve smlouvě ujednají, že se licence poskytuje bezúplatně.

(2) Je-li výše odměny ujednána v závislosti na výnosech z využití licence, umožní nabyvatel poskytovateli kontrolu příslušných účetních záznamů nebo jiné dokumentace ke zjištění skutečné výše odměny. Poskytne-li takto nabyvatel poskytovateli informace označené nabyvatelem jako důvěrné, nesmí je poskytovatel prozradit třetí osobě ani je použít pro své potřeby v rozporu s účelem, ke kterému mu byly poskytnuty.

(3) Nabyvatel předloží poskytovateli pravidelná vyúčtování odměny podle odstavce 2 v ujednaných časových obdobích; není-li ujednáno jinak, je povinen tak učinit alespoň jednou ročně.

§ 2367

Poskytovatel poskytne nabyvateli bez zbytečného odkladu po uzavření smlouvy veškeré podklady a informace potřebné k výkonu licence.

§ 2368

(1) Nabyvatel utají před třetími osobami podklady a sdělení, jichž se mu od poskytovatele dostalo, ledaže ze smlouvy nebo z povahy podkladů a sdělení vyplývá, že poskytovatel nemá na jejich utajování zájem. Za třetí osobu se nepovažuje zaměstnanec ani ten, kdo se na podnikání podnikatele účastní, byl-li podnikatelem zavázán k mlčenlivosti.

(2) Po zániku licence nabyvatel poskytnuté podklady vrátí; sdělení utají až do doby, kdy se stanou obecně známými.

§ 2369

Dojde-li k ohrožení nebo porušení nabyvatelovy licence, zpraví o tom nabyvatel poskytovatele bez zby-

tečného odkladu, jakmile se o tom dozví. Poskytovatel poskytne nabyvateli součinnost k právní ochraně jeho licence.

§ 2370

Výpověď

Je-li smlouva uzavřena na dobu neurčitou, nabývá výpověď účinnosti uplynutím jednoho roku od konce kalendářního měsíce, v němž výpověď došla druhé straně.

Pododdíl 2

Zvláštní ustanovení pro licenci k předmětům chráněným autorským zákonem

§ 2371

Základní ustanovení

Smlouvou autor poskytuje nabyvateli oprávnění k výkonu práva autorské dílo užít v původní nebo zpracované či jinak změněné podobě, a to určitým způsobem nebo všemi způsoby užití, v rozsahu omezeném nebo neomezeném.

§ 2372

(1) Autor může poskytnout oprávnění k výkonu práva užít autorské dílo jen způsobem, který je v době uzavření smlouvy znám; k opačnému ujednání se nepřihlíží.

(2) Licenci k užití autorského díla je nabyvatel povinen využít, ledaže je ujednáno jinak.

§ 2373

(1) O podání návrhu na uzavření smlouvy jde i tehdy, směřuje-li projev vůle i vůči neurčitému počtu osob. Obsah smlouvy nebo jeho část lze určit také odkazem na licenční podmínky, jež jsou stranám známé nebo veřejně dostupné.

(2) S přihlédnutím k obsahu návrhu nebo praxi, kterou strany mezi sebou zavedly, nebo zvyklostem může osoba, která má v úmyslu návrh přijmout, vyjádřit souhlas s návrhem na uzavření smlouvy provedením určitého úkonu bez vyrozumění navrhovatele, zejména poskytnutím nebo přijetím plnění. V tomto případě je přijetí návrhu účinné v okamžiku, kdy byl tento úkon učiněn.

(3) Je-li v návrhu adresovaném neurčitému okruhu osob, který lze přijmout bez vyrozumění navrhovatele podle odstavce 2, stanovena lhůta k přijetí, nelze návrh během této lhůty odvolat.

§ 2374

(1) Není-li odměna za poskytnutí licence ujednána v závislosti na výnosech z využití licence a je-li tak nízká, že je ve zřejmém nepoměru k zisku z využití licence a k významu předmětu licence pro dosažení takového zisku, má autor právo na přiměřenou dodatečnou odměnu; tohoto práva se nemůže vzdát.

(2) Výši dodatečné odměny určí soud, který přihlédne zejména k výši původní odměny, dosaženému zisku z využití licence, významu díla pro takový zisk a k obvyklé výši odměny ve srovnatelných případech, pokud je stanovena v závislosti na výnosech; tím není vyloučena mimosoudní dohoda stran o výši dodatečné odměny.

§ 2375

Omezení nabyvatele licence

(1) Označení autora smí nabyvatel upravit či jinak změnit, jen bylo-li to ujednáno.

(2) Nabyvatel smí dílo nebo jeho název upravit či jinak měnit, jen bylo-li to ujednáno, ledaže se jedná o takovou úpravu nebo jinou změnu, u níž lze spravedlivě očekávat, že by k ní autor vzhledem k okolnostem užití svolil; ani v takovém případě však nabyvatel nesmí dílo nebo jeho název upravit nebo jinak změnit, vyhradil-li si autor svolení a je-li nabyvateli taková výhrada známa.

(3) Odstavec 2 se použije obdobně i při spojení díla s jiným dílem nebo při zařazení díla do díla souborného.

§ 2376

(1) Licence může být omezena na jednotlivé způsoby užití díla; způsoby užití díla mohou být omezeny rozsahem, zejména co do množství, místa nebo času.

(2) Má se za to, že licence byla poskytnuta k takovým způsobům užití a v takovém rozsahu, jak to je nutné k dosažení účelu smlouvy.

(3) Nevyplývá-li z účelu smlouvy jinak, má se za to, že

a) územní rozsah licence je omezen na území České republiky,

b) časový rozsah licence je omezen na dobu obvyklou u daného druhu díla a způsobu užití, nikoli

však na dobu delší než jeden rok od poskytnutí licence, a má-li být dílo odevzdáno až po poskytnutí licence, tak od takového odevzdání, a

c) množstevní rozsah licence je omezen na množství, které je obvyklé u daného druhu díla a způsobu užití.

(4) Licence k rozmnožování díla zahrnuje oprávnění k pořízení rozmnoženin přímých i nepřímých, trvalých i dočasných, vcelku nebo zčásti, jakýmikoli prostředky a v jakékoli formě.

(5) Licence k rozmnožování díla zahrnuje i licenci k rozšiřování takto zhotovených rozmnoženin.

§ 2377

Rozmnoženina pro autora

Lze-li to na nabyvateli licence k rozmnožování autorského díla spravedlivě požadovat a je-li to obvyklé, poskytne nabyvatel autorovi na své náklady alespoň jednu rozmnoženinu autorova autorského díla z rozmnoženin jím pořízených na základě příslušné licence.

Odstoupení od smlouvy pro nečinnost nabyvatele

§ 2378

(1) Nevyužívá-li nabyvatel výhradní licenci vůbec nebo využívá-li ji nedostatečně a jsou-li tím značně nepříznivě dotčeny oprávněné zájmy autora, může autor od smlouvy odstoupit. To neplatí v případě, že nevyužívání nebo nedostatečné využívání licence je způsobeno okolnostmi převážně spočívajícími na straně autora.

(2) Autor může z důvodů uvedených v odstavci 1 od smlouvy odstoupit teprve poté, kdy nabyvatele vyzve, aby v přiměřené lhůtě od doručení výzvy licenci dostatečně využil, a nabyvatel oprávnění dostatečně nevyužije ani přes tuto výzvu. Na možnost odstoupení jako následek marného uplynutí přiměřené lhůty musí autor nabyvatele ve výzvě upozornit. Výzvy není třeba, jestliže využití oprávnění nabyvatelem není možné anebo jestliže nabyvatel prohlásí, že licenci nevyužije.

§ 2379

(1) Autor nemůže právo na odstoupení od smlouvy pro nečinnost nabyvatele uplatnit před uplynutím dvou let od poskytnutí licence, popřípadě od odevzdání autorského díla, bylo-li nabyvateli odevzdáno až po poskytnutí licence; u příspěvků do periodického tisku s denní periodicitou činí tato lhůta tři měsíce a u ostatního periodického tisku jeden rok.

(2) Vyžaduje-li se výzva nabyvateli, aby v přiměřené době licenci dostatečně využil, nelze před uplynutím lhůt uvedených v odstavci 1 učinit ani takovou výzvu.

§ 2380

Jsou-li pro to důvody zvláštního zřetele hodné, nahradí autor nabyvateli škodu, která mu vznikla odstoupením od smlouvy. Přitom se vezmou v úvahu zejména důvody, pro něž nabyvatel licenci dostatečně nevyužil.

§ 2381

(1) Nedošlo-li k využití licence vůbec, vrátí autor nabyvateli odměnu, kterou od něho přijal na základě smlouvy, od které odstoupil; došlo-li k využití licence pouze nedostatečně, vrátí autor odměnu sníženou o část, která s ohledem na poměr mezi uskutečněným a mezi ujednaným nebo zákonem stanoveným rozsahem využití licence připadá na uskutečněné využití.

(2) Byl-li nabyvatel povinen licenci využít a porušil-li tuto povinnost, zůstává právo autora na odměnu odstoupením od smlouvy pro nečinnost nabyvatele nedotčeno. Byla-li odměna ujednána v závislosti na výnosech z užití autorského díla, má se za to, že autorovi vzniklo právo na odměnu v té výši, v jaké by mu vzniklo, kdyby nabyvatel v době před odstoupením od smlouvy licenci dostatečně využil.

§ 2382

Odstoupení od smlouvy pro změnu přesvědčení autora

(1) Autor může odstoupit od smlouvy tehdy, neodpovídá-li již autorské dílo, které dosud nebylo zveřejněno, jeho přesvědčení a zveřejněním autorského díla by byly značně nepříznivě dotčeny jeho oprávněné osobní zájmy.

(2) Autor nahradí nabyvateli škodu, která mu odstoupením od smlouvy podle odstavce 1 vznikla. Účinky odstoupení nastanou nahrazením škody nebo poskytnutím dostatečné jistoty.

(3) Projeví-li autor po odstoupení od smlouvy podle odstavce 1 opětovný zájem o užití autorského díla, nabídne licenci přednostně nabyvateli za podmínek srovnatelných s podmínkami původně ujednanými.

(4) Ustanovení § 2381 odst. 2 se použije obdobně.

§ 2383

Zánik licence

Smrtí fyzické osoby nebo zánikem právnické osoby, které byla udělena licence, přechází práva a povinnosti z licenční smlouvy na jejího právního nástupce. Licenční smlouva může takový přechod práv a povinností na právního nástupce vyloučit.

Pododdíl 3

Zvláštní ustanovení pro licenční smlouvu nakladatelskou

§ 2384

Základní ustanovení

(1) Licenční smlouvou nakladatelskou poskytuje autor nabyvateli licenci k rozmnožování a rozšiřování autorského díla slovesného, hudebně dramatického nebo hudebního, výtvarného, fotografického nebo vyjádřeného způsobem podobným fotografii, nejde-li o užití autorského díla v provedení výkonnými umělci.

(2) Nebyla-li ve smlouvě uzavřené v písemné formě výslovně ujednána nevýhradní licence, hledí se na licenci jako na výhradní; to neplatí, jde-li o rozmnožování a rozšiřování autorského díla v periodické publikaci.

§ 2385

(1) Nabyvatel poskytne autorovi před vydáním autorského díla přiměřenou lhůtu k provedení drobných tvůrčích změn jeho díla, které nevyvolají na straně nabyvatele potřebu vynaložení nepřiměřených nákladů a jimiž se nezmění povaha díla (autorská korektura).

(2) Neumožní-li nabyvatel autorovi provedení autorské korektury, může autor od smlouvy odstoupit, došlo-li by v důsledku toho k užití autorského díla způsobem snižujícím jeho hodnotu.

§ 2386

Je-li množstevní rozsah licence omezen na určitý počet rozmnoženin a tyto rozmnoženiny byly rozebrány před uplynutím doby, na kterou byla licence udělena, zaniká licence, nedohodnou-li se strany na zvýšení množstevního rozsahu do šesti měsíců ode dne, kdy autor nabyvatele k takové změně smlouvy vyzve.

Pododdíl 4

Zvláštní ustanovení pro práva související s právem autorským a pro právo pořizovatele databáze

§ 2387

Pro umělecké výkony se § 2371 až 2383 použijí obdobně; výkonný umělec však nemá právo stanovené v § 2377.

§ 2388

Pro zvukové záznamy, zvukově obrazové záznamy a rozhlasové nebo televizní vysílání se § 2371 až 2376 a § 2383 použijí obdobně; výrobce zvukového záznamu nebo zvukově obrazového záznamu ani rozhlasový nebo televizní vysílatel však nemají právo stanovené v § 2374.

§ 2389

Pro databáze, které jsou předmětem zvláštního práva pořizovatele databáze, se použijí § 2371 až 2376 a § 2383 přiměřeně; pořizovatel databáze však nemá právo stanovené v § 2374.

Oddíl 6

Zápůjčka

§ 2390

Základní ustanovení

Přenechá-li zapůjčitel vydlužiteli zastupitelnou věc tak, aby ji užil podle libosti a po čase vrátil věc stejného druhu, vznikne smlouva o zápůjčce.

§ 2391

(1) Má-li se peněžitá zápůjčka vrátit v jiné měně, než v jaké byla dána, splatí vydlužitel zápůjčku tak, aby se to, co se vrací, hodnotou rovnalo tomu, co bylo dáno. Zápůjčka se splácí v měně místa plnění.

(2) Při nepeněžité zápůjčce se vrací věc stejného druhu, jaká byla zápůjčkou dána; nezáleží na tom, zda její cena mezitím stoupla nebo klesla.

§ 2392

(1) Při peněžité zápůjčce lze ujednat úroky. Totéž platí o zápůjčce poskytnuté v cenných papírech.

(2) Při nepeněžité zápůjčce lze ujednat místo úroků plnění přiměřeného většího množství nebo věcí lepší jakosti, ale téhož druhu.

§ 2393

(1) Neurčí-li smlouva, kdy má být zápůjčka vrácena, je splatnost závislá na vypovězení smlouvy. Není-li o výpovědi ujednáno nic jiného, je výpovědní doba šest týdnů.

(2) Nejsou-li ujednány úroky, může vydlužitel zápůjčku splatit i bez výpovědi.

§ 2394

Bylo-li ujednáno vrácení zápůjčky ve splátkách, může zapůjčitel od smlouvy odstoupit a požadovat splnění dluhu i s úroky při prodlení vydlužitele s vrácením více než dvou splátek nebo jedné splátky po dobu delší než tři měsíce.

Oddíl 7
Úvěr

§ 2395

Základní ustanovení

Smlouvou o úvěru se úvěrující zavazuje, že úvěrovanému poskytne na jeho požádání a v jeho prospěch peněžní prostředky do určité částky, a úvěrovaný se zavazuje poskytnuté peněžní prostředky vrátit a zaplatit úroky.

§ 2396

Úvěrovaný vrátí úvěrujícímu peněžní prostředky v měně, ve které mu byly poskytnuty. V téže měně platí i úroky.

§ 2397

Úvěrovaný může uplatnit právo na poskytnutí peněz ve lhůtě určené ve smlouvě. Není-li lhůta ujednána, může právo uplatnit, dokud závazek ze smlouvy trvá.

§ 2398

(1) Úvěrující poskytne úvěrovanému peněžní prostředky na jeho žádost v době určené v žádosti; neurčí-li úvěrovaný dobu plnění v žádosti, poskytne je úvěrující bez zbytečného odkladu.

(2) Váže-li smlouva použití úvěru jen na určitý účel, může úvěrující omezit poskytnutí peněz pouze na plnění povinností úvěrovaného vzniklých v souvislosti s tímto účelem.

§ 2399

(1) Úvěrovaný vrátí úvěrujícímu poskytnuté peněžní prostředky v dohodnuté době, jinak do měsíce ode dne, kdy byl o vrácení požádán.

(2) Úvěrovaný může vrátit úvěrujícímu peněžní prostředky před smluvenou dobou. Úroky zaplatí jen za dobu od poskytnutí do vrácení peněžních prostředků.

§ 2400

Mají-li být peněžní prostředky použity podle smlouvy pouze na určitý účel a úvěrovaný je použije na jiný účel, může úvěrující od smlouvy odstoupit a požadovat, aby úvěrovaný bez zbytečného odkladu vrátil, co od něho získal, i s úroky. To platí i tehdy, je-li použití peněz k smluvenému účelu nemožné.

Díl 3
Pracovní poměr

§ 2401

(1) Pracovní poměr, jakož i práva a povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele z pracovního poměru upravuje jiný zákon. Totéž platí v rozsahu stanoveném jiným zákonem o smlouvách o výkonu závislé práce zakládajících mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem obdobný závazek.

(2) Na práva a povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele se nepoužijí ustanovení tohoto zákona o ochraně spotřebitele.

Díl 4
Závazky ze schovacích smluv

Oddíl 1
Úschova

Pododdíl 1
Obecná ustanovení

§ 2402

Základní ustanovení

Smlouvou o úschově se schovatel zavazuje převzít věc, aby ji pro uschovatele opatroval. Ve smlouvě lze ujednat, že schovatel může věc odevzdat do úschovy dalšímu schovateli.

§ 2403

(1) Schovatel opatruje převzatou věc, jak bylo ujednáno, jinak tak pečlivě, jak to odpovídá povaze věci a jeho možnostem, aby na věci nevznikla škoda, a po uplynutí doby úschovy věc uschovateli vrátí spolu s tím, co k ní přibylo.

(2) Požádá-li o to uschovatel, vrátí mu schovatel věc i před uplynutím ujednané doby úschovy. Sám ale nemá právo vrátit věc dříve, ledaže ji nemůže pro nepředvídatelnou okolnost bezpečně nebo bez vlastní škody opatrovat.

§ 2404

Není-li z okolností zřejmé, jak dlouho má být věc v úschově, může uschovatel kdykoli žádat vrácení věci a schovatel může věc kdykoli vrátit.

§ 2405

Užije-li schovatel převzatou věc pro sebe, umožní-li jinému užití věci nebo dá-li ji do úschovy jinému bez svolení uschovatele nebo bez nezbytné potřeby, nahradí uschovateli veškerou škodu, a to i nahodilou. To neplatí, prokáže-li schovatel, že by škoda postihla věc i jinak.

§ 2406

(1) Uschovatel nahradí schovateli nezbytné náklady, které na věc při jejím opatrování vynaložil; náhrada jiných nákladů schovateli náleží, nebylo-li jinak ujednáno, jako nepřikázanému jednateli.

(2) Úplata za úschovu náleží schovateli jen tehdy, bylo-li to ujednáno nebo plyne-li to ze zvyklostí, z předchozího styku stran nebo z předmětu činnosti schovatele.

§ 2407

Neuplatní-li uschovatel právo na náhradu škody nebo neuplatní-li schovatel právo na zaplacení úplaty nebo nákladů do tří měsíců od vrácení věci, soud právo nepřizná, namítne-li druhá strana opožděné uplatnění.

§ 2408

Ustanovení o úschově se použijí přiměřeně i na případy, kdy má někdo podle smlouvy nebo podle jiných ustanovení zákona opatrovat věc pro jiného.

Pododdíl 2

Úschova cenného papíru

§ 2409

(1) Schovatel drží cenné papíry v úschově odděleně od vlastních cenných papírů nebo cenných papírů jiných uschovatelů; to neplatí, jedná-li se o hromadnou úschovu nebo bylo-li sjednáno s uschovatelem odlišně.

(2) Schovatel vede evidenci o cenném papíru uloženém do úschovy, jejímž obsahem je též identifikace uschovatele a místo uložení cenného papíru.

§ 2410

Hromadná úschova

Při hromadné úschově se cenný papír uschová společně s cennými papíry ostatních uschovatelů odděleně od cenných papírů schovatele. Cenné papíry v hromadné úschově náleží všem uschovatelům společně, ale každý uschovatel může uplatňovat svá práva vůči schovateli samostatně, zejména má právo na vrácení stejného cenného papíru, jaký u schovatele uschoval.

§ 2411

(1) Podíl každého z uschovatelů se stanoví poměrem součtu jmenovitých hodnot cenných papírů, které dal do úschovy, k součtu jmenovitých hodnot všech cenných papírů v téže hromadné úschově; nemá-li cenný papír jmenovitou hodnotu, stanoví se podíl uschovatele podle počtu kusů cenných papírů.

(2) Pro převod podílu se použijí obdobně ustanovení o spoluvlastnictví; jiná ustanovení o spoluvlastnictví se na cenné papíry v hromadné úschově nepoužijí.

§ 2412

(1) Cenný papír převzatý do úschovy může schovatel předat do úschovy jinému schovateli (druhotná úschova); jeho práva a povinnosti tím nejsou dotčena.

(2) Jde-li o hromadnou úschovu imobilizovaných cenných papírů, řídí se její podmínky pravidly vedení samostatné evidence investičních nástrojů podle zákona upravujícího podnikání na kapitálovém trhu; ke vzniku druhotné úschovy se nevyžaduje předání cenných papírů druhotnému schovateli.

Imobilizace cenných papírů

§ 2413

(1) Uschová-li cenné papíry do hromadné

úschovy jejich emitent, je cenný papír vydán dnem, kdy emitent předá listinu schovateli ve prospěch jejího vlastníka jako prvého nabyvatele (imobilizovaný cenný papír). Předává-li se do úschovy cenný papír na jméno, nebo cenný papír na řad, neuvádí se na cenném papíru při předání do úschovy jméno vlastníka cenného papíru.

(2) Vlastník uschovaného cenného papíru má právo požadovat, aby mu byl cenný papír vydán jen za podmínek stanovených v emisních podmínkách cenného papíru. Schovatel před vydáním cenného papíru z úschovy doplní na cenném papíru na jméno nebo na řad jméno jeho vlastníka.

(3) Schovatelem imobilizovaného cenného papíru může být pouze osoba oprávněná vést samostatnou evidenci investičních nástrojů podle zákona upravujícího podnikání na kapitálovém trhu; druhotným schovatelem může být pouze osoba oprávněná vést evidenci navazující na samostatnou evidenci investičních nástrojů podle zákona upravujícího podnikání na kapitálovém trhu.

§ 2414

Na cenné papíry v úschově v případech, kdy nelze požadovat vydání jednotlivého cenného papíru, se přiměřeně použijí ustanovení jiného zákona o zaknihovaných cenných papírech.

Oddíl 2
Skladování

§ 2415

Základní ustanovení

(1) Smlouvou o skladování se skladovatel zavazuje převzít věc tak, aby ji uložil a opatroval, a ukladatel se zavazuje zaplatit mu za to skladné.

(2) Je-li opatrování věci předmětem podnikání skladovatele, má se za to, že strany uzavřely smlouvu o skladování.

§ 2416

Předá-li ukladatel věc skladovateli, skladovatel věc převezme a její převzetí ukladateli v písemné formě potvrdí.

§ 2417

(1) Potvrzení o převzetí věci lze nahradit skladištním listem. Skladištní list je cenný papír, se kterým je spojeno právo požadovat vydání skladované věci; lze jej vydat na jméno, na řad, nebo na doručitele.

(2) Skladištní list obsahuje alespoň

a) jméno skladovatele a jeho bydliště nebo sídlo,
b) jméno ukladatele a jeho bydliště nebo sídlo,
c) označení, množství, váhu nebo objem uskladněných věcí,
d) formu skladištního listu; pokud byl vydán na jméno nebo na řad, i označení osoby, na jejíž jméno nebo řad byl vydán,
e) údaj o místě, kde je věc uskladněna, a
f) místo a den vydání skladištního listu a skladovatelův podpis.

(3) Neobsahuje-li skladištní list jméno osoby, na jejíž řad je vydán, považuje se za vystavený na řad ukladatele.

§ 2418

Je-li třetí osoba oprávněna požadovat vydání skladované věci na základě skladištního listu, potvrdí skladovateli na požádání převzetí věci na skladištním listu. Platit skladné povinna není, ale není-li zaplaceno, skladovatel nemusí zboží vydat, uplatní-li zadržovací právo ke zboží uloženému ve skladu.

§ 2419

Závazek zanikne, pokud věc nebude skladovateli předána k uskladnění v ujednané době, jinak do šesti měsíců od uzavření smlouvy.

§ 2420

Skladovatel věc uloží odděleně od ostatních skladovaných věcí s označením, že se jedná o věci ukladatele. Ukladatel má právo kontrolovat stav skladované věci a brát z ní vzorky.

§ 2421

Skladovatel věc pojistí, bylo-li to ujednáno nebo odpovídá-li to zvyklostem.

§ 2422

(1) Trvá-li skladování déle než šest měsíců, platí se skladné pololetně pozadu.

(2) Skladné za neukončené pololetí i skladné za

kratší dobu skladování se platí při vyzvednutí skladované věci.

(3) I po zániku závazku ze smlouvy má skladovatel právo na skladné za dobu, po kterou byla věc u něho uložena proto, že ji ukladatel včas nevyzvedl.

§ 2423

Skladné kryje všechny náklady spojené se skladováním kromě nákladů na pojištění. Na náhradu nákladů na pojištění má skladovatel právo, byl-li povinen dát věc pojistit.

§ 2424

(1) Je-li skladování ujednáno na dobu neurčitou, může skladovatel požadovat vydání věci kdykoli s tím, že zaplatí skladné za skutečnou dobu skladování. Vyzvednutím věci skladování zaniká.

(2) Skladovatel může skladování ujednané na neurčitou dobu vypovědět; výpovědní doba činí jeden měsíc a počne běžet prvním dnem měsíce následujícího po doručení výpovědi.

§ 2425

I když je skladování ujednáno na dobu určitou, může ukladatel věc vyzvednout ještě před uplynutím ujednané doby, musí však předtím zaplatit skladné připadající na celou ujednanou dobu. Před uplynutím ujednané doby může ukladatel požádat znovu o převzetí věci k uskladnění do konce této doby, nahradí-li skladovateli náklady s tím spojené.

§ 2426

(1) Skladovatel nahradí ukladateli škodu vzniklou od převzetí věci do jejího vydání, neprokáže-li, že ji nemohl odvrátit.

(2) Skladovatel nehradí škodu způsobenou ukladatelem nebo vlastníkem věci, anebo vadou nebo přirozenou povahou uložené věci. Škodu způsobenou vadou obalu skladovatel nahradí, mohl-li vadu při vynaložení odborné péče poznat a upozornil-li na ni v potvrzení podle § 2416.

(3) Vznikla-li škoda z příčiny uvedené v odstavci 2, vynaloží skladovatel odbornou péči, aby škoda byla co nejmenší.

§ 2427

Skladovatel může skladování vypovědět bez výpovědní doby,

a) zatajil-li ukladatel nebezpečnou povahu věci a hrozí-li z ní skladovateli značná škoda,
b) dluží-li ukladatel skladné za dobu nejméně tři měsíce, nebo
c) hrozí-li vznik podstatné škody na uložené věci, kterou skladovatel nemůže odvrátit.

§ 2428

Svépomocný prodej

Nevyzvedne-li ukladatel věc po skončení doby, po kterou je skladovatel povinen věc skladovat, může skladovatel určit ukladateli přiměřenou lhůtu k vyzvednutí věci. Upozorní-li ho přitom, že jinak věc prodá, může skladovatel věc po marném uplynutí lhůty prodat na účet ukladatele vhodným způsobem; výtěžek ukladateli vydá bez zbytečného odkladu, může si však odečíst skladné a účelně vynaložené náklady spojené s prodejem.

§ 2429

Skladovatel má ke skladované věci, dokud se u něho nachází, zadržovací právo k zajištění dluhů vyplývajících ze smlouvy.

Díl 5

Závazky ze smluv příkazního typu

Oddíl 1

Příkaz

§ 2430

Základní ustanovení

Příkazní smlouvou se příkazník zavazuje obstarat záležitost příkazce.

§ 2431

Obstarává-li někdo určité záležitosti jako podnikatel, má povinnost, byl-li o obstarání takové záležitosti požádán, dát druhé straně bez zbytečného odkladu výslovně najevo, zda na sebe obstarání záležitosti bere nebo ne; jinak nahradí škodu tím způsobenou.

§ 2432

(1) Příkazník plní příkaz poctivě a pečlivě podle

svých schopností; použije přitom každého prostředku, kterého vyžaduje povaha obstarávané záležitosti, jakož i takového, který se shoduje s vůlí příkazce. Od příkazcových pokynů se příkazník může odchýlit, pokud to je nezbytné v zájmu příkazce a pokud nemůže včas obdržet jeho souhlas.

(2) Příkazník přenechá příkazci veškerý užitek z obstarané záležitosti.

§ 2433

Obdrží-li příkazník od příkazce pokyn zřejmě nesprávný, upozorní ho na to a splní takový pokyn jen tehdy, když na něm příkazce trvá.

§ 2434

Příkazník provede příkaz osobně. Svěří-li provedení příkazu jinému, odpovídá, jako by příkaz prováděl sám; dovolil-li však příkazce, aby si ustanovil náhradníka, nebo byl-li tento nezbytně nutný, nahradí škodu, kterou způsobil chybnou volbou náhradníka.

§ 2435

Příkazník podá příkazci na jeho žádost zprávy o postupu plnění příkazu a převede na příkazce užitek z prováděného příkazu; po provedení příkazu předloží příkazci vyúčtování.

§ 2436

Příkazce složí na žádost příkazníkovi zálohu k úhradě hotových výdajů a nahradí mu náklady účelně vynaložené při provádění příkazu, byť se výsledek nedostavil.

§ 2437

(1) Příkazce nahradí příkazníkovi i tu škodu, která mu vznikla v souvislosti s plněním příkazu.

(2) Zavázal-li se příkazník provést příkaz bezplatně, nahradí mu příkazce škodu, kterou příkazník utrpěl při plnění příkazu náhodou. Příkazníkovi však nenáleží více, než by mu bylo náleželo jako obvyklá odměna, která byla ujednána.

§ 2438

(1) Příkazce poskytne příkazníkovi odměnu, byla-li ujednána nebo je-li obvyklá, zejména vzhledem k příkazcovu podnikání.

(2) Příkazce poskytne odměnu, i když výsledek nenastal, ledaže byl nezdar způsoben tím, že příkazník porušil své povinnosti. To platí i v případě, že splnění příkazu zmařila náhoda, ke které příkazník nedal podnět.

§ 2439

Vyžaduje-li obstarání záležitosti, aby příkazník za příkazce právně jednal, vystaví příkazce příkazníkovi včas plnou moc. Není-li plná moc ve smlouvě obsažena, nenahrazuje ji ujednané převzetí povinnosti příkazce jednat jménem příkazníka; to platí i v případě, že třetí osoba, se kterou příkazník právně jedná, o této povinnosti ví.

§ 2440

(1) Příkazník může příkaz vypovědět nejdříve ke konci měsíce následujícího po měsíci, v němž byla výpověď doručena.

(2) Vypoví-li příkazník příkaz před obstaráním záležitosti, kterou byl zvlášť pověřen, nebo s jejímž obstaráním začal podle všeobecného pověření, nahradí škodu z toho vzešlou podle obecných ustanovení.

§ 2441

Závazek z příkazu zaniká smrtí příkazce i smrtí příkazníka. To platí i tehdy, zanikne-li právnická osoba, aniž má právního nástupce.

§ 2442

Při zániku příkazu odvoláním, výpovědí, anebo smrtí zařídí příkazník vše, co nesnese odkladu, dokud příkazce nebo jeho právní nástupce neprojeví jinou vůli.

§ 2443

Příkazce může příkaz odvolat podle libosti, nahradí však příkazníkovi náklady, které do té doby měl, a škodu, pokud ji utrpěl, jakož i část odměny přiměřenou vynaložené námaze příkazníka.

§ 2444

Ustanovení o příkazu se použijí přiměřeně i na případy, kdy má někdo podle smlouvy nebo podle jiných ustanovení zákona povinnost zařídit záležitost na účet jiného.

Oddíl 2

Zprostředkování

§ 2445

Základní ustanovení

(1) Smlouvou o zprostředkování se zprostředkovatel zavazuje, že zájemci zprostředkuje uzavření určité smlouvy s třetí osobou, a zájemce se zavazuje zaplatit zprostředkovateli provizi.

(2) Je-li již při uzavření smlouvy, kterou se jedna strana zaváže obstarat druhé straně příležitost k uzavření smlouvy s třetí osobou, z okolností zřejmé, že za obstarání bude požadována odměna, má se za to, že byla uzavřena smlouva o zprostředkování.

§ 2446

(1) Zprostředkovatel sdělí zájemci bez zbytečného odkladu vše, co má význam pro jeho rozhodování o uzavření zprostředkovávané smlouvy.

(2) Zájemce sdělí zprostředkovateli vše, co pro něho má rozhodný význam pro uzavření této smlouvy.

§ 2447

(1) Provize je splatná dnem uzavření zprostředkované smlouvy; byla-li tato smlouva uzavřena s odkládací podmínkou, je provize splatná až splněním podmínky.

(2) Bylo-li ujednáno, že zprostředkovatel pro zájemce obstará příležitost uzavřít s třetí osobou smlouvu s určitým obsahem, je provize splatná již obstaráním příležitosti.

§ 2448

Bylo-li ujednáno, že zprostředkovateli vznikne právo na provizi, až třetí osoba splní povinnost ze zprostředkované smlouvy, zaplatí zájemce provizi i tehdy, oddálilo-li se, či zmařilo-li se splnění této povinnosti z důvodů, za něž zájemce odpovídá. Má-li být výše provize určena podle rozsahu plnění třetí osoby, započte se do základu i plnění neuskutečněné z důvodů, za něž odpovídá zájemce.

§ 2449

Zprostředkovatel má právo na náhradu nákladů spojených se zprostředkováním, pokud nebyla ujednána provize. Byla-li provize ujednána, má se za to, že provize zahrnuje i tyto náklady.

§ 2450

Zprostředkovatel nemá právo na provizi a na úhradu nákladů, byl-li v rozporu se smlouvou činný také pro druhou stranu zprostředkovávané smlouvy.

§ 2451

Zprostředkovatel pro zájemce uschová doklady nabyté v souvislosti se zprostředkovatelskou činností po dobu, po kterou mohou být významné pro ochranu zájmů zájemce.

§ 2452

Zprostředkovatel nesmí navrhnout zájemci uzavření smlouvy s osobou, o které má důvodnou pochybnost, zda povinnosti ze zprostředkované smlouvy řádně a včas splní, nebo o které vzhledem k okolnostem takovou pochybnost mít měl. Požádá-li o to zájemce, sdělí mu zprostředkovatel údaje potřebné k posouzení důvěryhodnosti osoby, s níž mu uzavření smlouvy navrhuje.

§ 2453

Závazek zaniká, není-li zprostředkovávaná smlouva uzavřena v ujednané době. Není-li doba ujednána, může kterákoli strana závazek zrušit oznámením druhé straně.

§ 2454

Právu zprostředkovatele na provizi není na újmu, byla-li smlouva, k níž se vztahovala činnost zprostředkovatele, uzavřena nebo splněna až po zániku závazku ze zprostředkovatelské smlouvy.

Oddíl 3

Komise

§ 2455

Základní ustanovení

Komisionářskou smlouvou se komisionář zavazuje obstarat pro komitenta na jeho účet vlastním jménem určitou záležitost, a komitent se zavazuje zaplatit mu odměnu.

§ 2456

Z právního jednání učiněného komisionářem vůči třetí osobě nevznikají práva ani povinnosti komitentovi, nýbrž komisionáři samotnému.

§ 2457

Od pokynů komitenta se může komisionář odchýlit, je-li to v zájmu komitenta a nemůže-li si vyžádat jeho včasný souhlas; jinak komitent nemusí uznat jednání za provedené na svůj účet, odmítne-li účinky jednání pro sebe bez zbytečného odkladu poté, co se o obsahu jednání dozvěděl.

§ 2458

Obstará-li komisionář záležitost komitenta za výhodnějších podmínek, než jaké mu komitent určil, náleží prospěch jen komitentovi.

§ 2459

(1) Prodal-li komisionář věc za nižší cenu, než jakou určil komitent, nahradí mu rozdíl v ceně. To neplatí, prokáže-li, že prodej za určenou cenu nemohl být proveden a že prodejem věci odvrátil škodu komitentovi hrozící.

(2) Koupil-li komisionář věc za vyšší cenu, než jakou určil komitent, může komitent odmítnout koupi, jako by se nebyla stala na jeho účet, pokud se mu komisionář zároveň s podáním zprávy o koupi nezavázal zaplatit rozdíl v ceně. Neodmítne-li komitent koupi bez zbytečného odkladu po obdržení zprávy o koupi, platí, že ji schválil.

§ 2460

(1) Komisionář chrání komitentovy zájmy, které zná, a zpraví ho o každé okolnosti, která může mít vliv na změnu komitentova příkazu.

(2) Komisionář zpraví komitenta o plnění jeho příkazu. Po obstarání záležitosti provede vyúčtování, postoupí komitentovi práva nabytá v souvislosti s obstaráním záležitosti a vydá mu vše, co při tom získal.

§ 2461

Neuvede-li komisionář ve zprávě o provedení příkazu osobu, s níž na účet komitenta uzavřel smlouvu, může komitent uplatnit svá práva proti samotnému komisionáři jako zavázanému z této smlouvy.

§ 2462

Nemůže-li komisionář povinnost ze smlouvy splnit sám, použije ke splnění smlouvy jinou osobu.

§ 2463

Porušil-li komisionář příkaz komitenta ohledně osoby, s níž měla být smlouva uzavřena, ručí za splnění povinnosti osobou, se kterou smlouvu uzavřel.

§ 2464

(1) Věc svěřená komisionáři k prodeji zůstává ve vlastnictví komitenta, dokud vlastnické právo nenabude třetí osoba.

(2) Na pohledávku ze smlouvy, kterou komisionář pro komitenta uzavřel, se v poměru komitenta ke komisionáři nebo jeho věřiteli hledí jako na komitentovu pohledávku.

§ 2465

(1) Po dobu, kdy má komisionář u sebe věci převzaté od komitenta nebo pro komitenta, má povinnosti jako skladovatel. Hrozí-li na věci škoda nebo opomene-li komitent s věcí naložit, ač byl k tomu povinen, může komisionář věc prodat podle § 2428.

(2) Komisionář má k věci, dokud se u něho nachází nebo dokud s ní může jinak nakládat, zadržovací právo k zajištění dluhů vyplývajících ze smlouvy.

§ 2466

Neplní-li třetí osoba povinnost ze smlouvy, kterou s ní komisionář uzavřel, vymůže komisionář na účet komitenta splnění této povinnosti. Právo, které tomu odpovídá, může komisionář komitentovi postoupit, pokud s tím komitent souhlasí.

§ 2467

Komitent může požadovat na třetí osobě plnění, které pro něho komisionář opatřil, není-li komisionář z příčin na své straně s to sám zařídit, aby třetí osoba komitentovi plnila.

§ 2468

Nebyla-li výše odměny ujednána, náleží komisionáři odměna přiměřená vykonané činnosti a dosaženému výsledku.

§ 2469

(1) Spolu s odměnou, nejsou-li v ní již zahrnuty, nahradí komitent komisionáři náklady, které ten při obstarání jeho záležitosti účelně vynaložil, a zprostí komisionáře povinností, které při plnění smlouvy převzal.

(2) Má se za to, že náklady podle odstavce 1 jsou v odměně zahrnuty.

§ 2470

Komitent má právo odvolat příkaz jen do doby, než vznikne závazek komisionáře vůči třetí osobě.

Oddíl 4
Zasílatelství

§ 2471

Základní ustanovení

(1) Zasílatelskou smlouvou se zasílatel zavazuje příkazci obstarat mu vlastním jménem a na jeho účet přepravu zásilky z určitého místa do jiného určitého místa, případně i obstarat nebo provést úkony s přepravou související, a příkazce se zavazuje zaplatit zasílateli odměnu.

(2) Je-li ujednáno, že zasílatel obstará pro příkazce od příjemce zásilky přijetí peněžních prostředků nebo že uskuteční jiný inkasní úkon dříve, než příjemci vydá zásilku nebo doklad umožňující se zásilkou nakládat, použijí se přiměřeně i ustanovení o dokumentárním inkasu.

§ 2472

Není-li smlouva uzavřena v písemné formě, má zasílatel právo žádat, aby mu příkazce doručil příkaz k obstarání přepravy (zasílatelský příkaz).

§ 2473

Zasílatel může užít k obstarání přepravy dalšího zasílatele (mezizasílatele).

§ 2474

Neodporuje-li to smlouvě nebo nezakáže-li to příkazce nejpozději do začátku uskutečňování přepravy, může zasílatel sám provést přepravu, kterou má obstarat.

§ 2475

Způsob a podmínky přepravy zasílatel ujedná s vynaložením potřebné péče tak, aby co nejlépe vyhovovaly zájmům příkazce, které zasílatel zná. Povinnost pojistit zásilku má zasílatel, jen bylo-li to ujednáno.

§ 2476

Neposkytne-li příkazce zasílateli správné údaje o obsahu zásilky a o všech skutečnostech potřebných k uzavření smlouvy o přepravě, nahradí škodu, která zasílateli vznikne porušením této povinnosti.

§ 2477

(1) Zasílatel podá příkazci zprávu o škodě, která zásilce hrozí nebo na ní již vznikla, jakmile se o tom dozví, jinak nahradí příkazci škodu způsobenou tím, že příkazce takto nezpravil.

(2) Hrozí-li podstatná škoda na zásilce bezprostředně a není-li čas vyžádat si pokyny příkazce nebo prodlévá-li příkazce s nimi, má zasílatel právo zásilku prodat podle § 2126 a 2127.

§ 2478

Vznikne-li na převzaté zásilce při obstarávání přepravy škoda, zasílatel ji nahradí, neprokáže-li, že škodu nemohl odvrátit.

§ 2479

Věděl-li příjemce zásilky o pohledávce zasílatele ze zasílatelské smlouvy vůči příkazci, anebo musel-li o ní vědět, stává se přijetím zásilky ručitelem za tuto pohledávku.

§ 2480

Nebyla-li výše odměny ujednána, náleží zasílateli přiměřená odměna, jaká se v době uzavření smlouvy a za obdobných smluvních podmínek obvykle poskytuje. Zasílateli kromě toho náleží i náhrada nákladů účelně vynaložených při plnění smlouvy.

§ 2481

(1) Zasílatel má k zásilce, dokud je zásilka u něho nebo dokud má listiny, které ho opravňují se zásilkou nakládat, zástavní právo k zajištění dluhů příkazce vyplývajících ze smlouvy. To platí i v případě, že zásilka nebo listiny jsou u někoho, kdo je má u sebe zasílatelovým jménem.

(2) Mezizasílatel uplatní na žádost dřívějších zasílatelů všechna práva, která jim přísluší z jejich zástavního práva, a má právo i povinnost jejich práva uspokojit. Uspokojí-li je, přecházejí na něho spolu se zástavním právem, které je zajišťuje.

§ 2482

V ostatním se na zasílatelství použijí přiměřeně ustanovení o komisi.

Oddíl 5

Obchodní zastoupení

Základní ustanovení

§ 2483

(1) Smlouvou o obchodním zastoupení se obchodní zástupce jako nezávislý podnikatel zavazuje dlouhodobě vyvíjet pro zastoupeného činnost směřující k uzavírání určitého druhu obchodů zastoupeným nebo k ujednání obchodů jménem zastoupeného a na jeho účet a zastoupený se zavazuje platit obchodnímu zástupci provizi.

(2) Smlouva o obchodním zastoupení vyžaduje písemnou formu.

§ 2484

Obchodním zástupcem právnické osoby nemůže být osoba, která může zavazovat zastoupeného nebo osobu, s níž má být obchod uzavřen, jako člen jejího orgánu, ani nucený správce právnické osoby nebo insolvenční správce. K opačným ujednáním se nepřihlíží.

§ 2485

Rozhodné území

Není-li ujednáno, kde má obchodní zástupce vyvíjet činnost, platí za ujednané území Česká republika; je-li obchodním zástupcem zahraniční osoba, platí za ujednané území stát, kde má obchodní zástupce sídlo v době uzavření smlouvy.

§ 2486

Obchodní zástupce nemá právo uzavírat jménem zastoupeného obchody, cokoli pro něho přijímat nebo jinak jeho jménem právně jednat. Při opačném ujednání se na práva a povinnosti stran, která s tím souvisí, použijí ustanovení o příkazu.

§ 2487

Výhradní obchodní zastoupení

(1) Bylo-li ujednáno výhradní obchodní zastoupení, nemá zastoupený právo na rozhodném území nebo pro určený okruh osob využívat jiného obchodního zástupce; obchodní zástupce nemá ve stejném rozsahu právo vykonávat obchodní zastoupení pro jiné osoby, ani uzavírat obchody na vlastní účet nebo na účet jiné osoby.

(2) Zastoupený má právo uzavírat obchody, na které se vztahuje výhradní obchodní zastoupení, i bez součinnosti obchodního zástupce. V takovém případě však obchodnímu zástupci vzniká právo na provizi, jako by tyto obchody byly uzavřeny s jeho součinností.

§ 2488

Nevýhradní obchodní zastoupení

Nevyplývá-li ze smlouvy, že je obchodní zastoupení výhradní, může zastoupený pověřit i jinou osobu stejným obchodním zastoupením, jaké ujednal s obchodním zástupcem, a obchodní zástupce může vykonávat činnost, ke které se zavázal vůči zastoupenému, i pro jiné osoby, popřípadě uzavírat obchody, jež jsou předmětem obchodního zastoupení, i na vlastní účet nebo účet jiné osoby.

Povinnosti obchodního zástupce

§ 2489

(1) Obchodní zástupce vykonává svou činnost s odbornou péčí. Dbá zájmů zastoupeného, postupuje ve shodě s pověřením a rozumnými pokyny zastoupeného a sdělí mu nezbytné údaje, které se dozvěděl v souvislosti s plněním svých povinností a které s tímto plněním souvisí.

(2) Obchodní zástupce sdělí zastoupenému údaje o vývoji trhu a všech dalších okolnostech důležitých pro oprávněné zájmy zastoupeného, zejména pro jeho rozhodování souvisící s uzavíráním obchodů.

§ 2490

Je-li ujednáno právo obchodního zástupce uzavírat obchody jménem zastoupeného, lze takové obchody uzavřít jen za obchodních podmínek určených zastoupeným, neprojeví-li zastoupený souhlas s jiným postupem.

§ 2491

(1) Bylo-li by to v rozporu se zájmy zastoupeného, nesmí obchodní zástupce sdělit třetí osobě údaje, které od zastoupeného získal, ani tyto údaje využít pro sebe nebo pro jiné osoby, ledaže s tím zastoupený souhlasí. Totéž platí o údajích, které se obchodní zástupce nedozvěděl přímo od zastoupeného, ale při plnění

svých povinností podle smlouvy, a jejichž použití by zastoupenému mohlo přivodit újmu.

(2) Povinnost obchodního zástupce podle odstavce 1 trvá i po zániku obchodního zastoupení.

§ 2492

Obchodní zástupce ručí, že třetí osoba splní povinnosti z obchodu, který zastoupenému navrhl k uzavření, nebo který jménem zastoupeného sám uzavřel, jen zavázal-li se k tomu v písemné formě a byla-li za převzetí ručení ujednána zvláštní úplata.

§ 2493

Získá-li obchodní zástupce při své činnosti doklady, které mohou být významné pro ochranu oprávněných zájmů zastoupeného, uchová je po potřebnou dobu.

§ 2494

Nemůže-li obchodní zástupce vykonávat svou činnost, sdělí to zastoupenému bez zbytečného odkladu.

Povinnosti zastoupeného

§ 2495

Zastoupený obstará a obchodnímu zástupci sdělí údaje nezbytné k plnění jeho povinností.

§ 2496

(1) Zastoupený poskytne obchodnímu zástupci nezbytnou dokumentaci vztahující se k předmětu obchodů.

(2) Zastoupený předá obchodnímu zástupci všechny podklady a věci potřebné pro plnění jeho povinností. Předané podklady a věci zůstávají ve vlastnictví zastoupeného; obchodní zástupce je po ukončení obchodního zastoupení zastoupenému vrátí, ledaže byly vzhledem k své povaze při obchodním zastoupení spotřebovány.

§ 2497

Zastoupený sdělí obchodnímu zástupci bez zbytečného odkladu, zda obchod obstaraný obchodním zástupcem přijal, nebo odmítl, popřípadě zda jej nesplnil.

§ 2498

Předpokládá-li zastoupený významné snížení rozsahu činnosti proti tomu, co obchodní zástupce mohl rozumně očekávat, oznámí to obchodnímu zástupci v rozumné době.

Provize

§ 2499

(1) Nebyla-li výše provize ujednána, má obchodní zástupce právo na provizi ve výši odpovídající zvyklostem v místě jeho činnosti vzhledem k druhu zboží nebo služeb, které jsou předmětem obchodů; nejsou-li takové zvyklosti, má obchodní zástupce právo na provizi v rozumné výši zohledňující podstatné okolnosti uskutečněného jednání.

(2) Je-li základem pro určení výše provize rozsah povinností splněných třetí osobou, započte se do základu i plnění neuskutečněné z důvodů na straně zastoupeného.

(3) Každá část úplaty, jejíž výše se mění podle počtu a hodnoty uzavřených obchodů, se považuje za složku provize.

§ 2500

Má se za to, že provize obchodního zástupce zahrnuje i náklady spojené s obchodním zastoupením. Bylo-li ujednáno, že zastoupený uhradí tyto náklady obchodnímu zástupci vedle provize, vznikne obchodnímu zástupci právo na úhradu nákladů, pokud mu vznikne i právo na provizi.

§ 2501

(1) Obchodní zástupce má právo na provizi za úkony provedené při obchodním zastoupení, byl-li obchod uzavřen v důsledku jeho činnosti nebo byl-li obchod uzavřen s třetí osobou, kterou obchodní zástupce za účelem uskutečnění tohoto obchodu získal před účinností smlouvy.

(2) Při výhradním obchodním zastoupení má obchodní zástupce právo na provizi i za obchod uskutečněný se třetí osobou z území nebo z okruhu osob, na které se výhradní obchodní zastoupení nevztahuje.

(3) Zaniklo-li obchodní zastoupení, má obchodní zástupce právo na provizi, byl-li obchod uskutečněn především v důsledku jeho činnosti v přiměřené době po zániku obchodního zastoupení, anebo učinila-li třetí osoba za podmínek stanovených v odstavci 1 nebo 2

vůči obchodnímu zástupci nebo zastoupenému objednávku před zánikem obchodního zastoupení.

§ 2502

Právo na provizi podle § 2501 odst. 1 a 2 obchodnímu zástupci nevzniká, má-li právo na provizi podle § 2501 odst. 3 předchozí obchodní zástupce, ledaže je vzhledem k okolnostem spravedlivé provizi rozdělit mezi oba obchodní zástupce.

§ 2503

Bylo-li ujednáno, že obchodní zástupce obstará pro zastoupeného jen příležitost k uzavření obchodu s určitým obsahem, vzniká obchodnímu zástupci právo na provizi již obstaráním této příležitosti.

§ 2504

(1) Nebylo-li ujednáno, že obchodní zástupce obstará pro zastoupeného jen příležitost k uzavření obchodu s určitým obsahem, vzniká obchodnímu zástupci právo na provizi v okamžiku, kdy zastoupený splnil povinnost nebo byl povinen splnit závazek na základě smlouvy uzavřené s třetí osobou, anebo kdy třetí osoba splnila závazek z takové smlouvy.

(2) Právo na provizi vzniká nejpozději v okamžiku, kdy třetí osoba splnila svou část závazku nebo byla povinna ji splnit, splnil-li zastoupený svoji část. Má-li však třetí osoba splnit své povinnosti až po uplynutí doby přesahující šest měsíců po uzavření obchodu, vzniká obchodnímu zástupci právo na odměnu uzavřením obchodu.

§ 2505

Provize je splatná nejpozději poslední den měsíce následujícího po skončení čtvrtletí, ve kterém na ni vzniklo právo.

§ 2506

(1) Zastoupený předá obchodnímu zástupci výkaz o dlužné provizi nejpozději poslední den měsíce následujícího po skončení čtvrtletí, ve kterém se provize stala splatnou. Ve výkazu uvede hlavní údaje rozhodné pro vypočtení provize.

(2) Obchodní zástupce má právo, aby mu zastoupený zpřístupnil veškeré údaje, nejméně však údaje z účetních či obdobných záznamů, které má a které jsou potřebné k ověření výše provize.

§ 2507

Je-li zřejmé, že obchod mezi zastoupeným a třetí osobou nebude splněn, právo na provizi nevzniklo; to neplatí, nesplní-li se obchod z důvodů na straně zastoupeného.

§ 2508

Právo na odměnu a na ujednanou náhradu nákladů obchodní zástupce nemá, byl-li při uzavírání obchodu činný pro obě strany jako obchodní zástupce nebo jako zprostředkovatel.

§ 2509

Trvání obchodního zastoupení

(1) Není-li ujednáno, na jakou dobu se obchodní zastoupení zřizuje, a neplyne-li to ani z účelu smlouvy, platí, že obchodní zastoupení bylo ujednáno na dobu neurčitou.

(2) Bylo-li obchodní zastoupení ujednáno na dobu určitou a řídí-li se strany smlouvou i po uplynutí ujednané doby, hledí se na obchodní zastoupení, jako by bylo ujednáno na dobu neurčitou.

Výpověď obchodního zastoupení

§ 2510

(1) Je-li obchodní zastoupení ujednáno na dobu neurčitou, lze je vypovědět. Výpovědní doba je pro první rok trvání obchodního zastoupení jeden měsíc, pro druhý rok dva měsíce a pro třetí rok a další roky tři měsíce; k ujednání kratší výpovědní doby se nepřihlíží. Ujednají-li strany delší výpovědní dobu, nesmí být doba, kterou je vázán zastoupený, kratší než doba, kterou musí dodržet obchodní zástupce.

(2) Výpovědní doba končí posledním dnem kalendářního měsíce.

§ 2511

Ustanovení § 2510 se použije na obchodní zastoupení, na které se podle § 2509 hledí, jako by bylo ujednáno na dobu neurčitou, přičemž výpovědní doba bude počítána s přihlédnutím k době trvání obchodního zastoupení předcházejícího jeho přeměně na dobu neurčitou.

§ 2512

(1) Bylo-li ujednáno výhradní obchodní zastoupení, má každá strana právo obchodní zastoupení vy-

povědět, nedosáhl-li objem obchodů v posledních dvanácti měsících objemu určeného ve smlouvě; nebyl-li objem obchodů ujednán, rozhoduje objem přiměřený odbytovým možnostem.

(2) Ustanovení § 2510 a 2511 se použijí obdobně.

§ 2513

(1) Bylo-li ujednáno výhradní obchodní zastoupení a používá-li zastoupený jiného obchodního zástupce, může dotčený obchodní zástupce vypovědět obchodní zastoupení bez výpovědní doby.

(2) Bylo-li ujednáno výhradní obchodní zastoupení a vykonává-li obchodní zástupce stejnou činnost, ke které je zavázán vůči zastoupenému, i pro jiné osoby, může zastoupený vypovědět obchodní zastoupení i bez výpovědní doby.

Zvláštní odměna

§ 2514

(1) Zanikne-li obchodní zastoupení, má obchodní zástupce právo na zvláštní odměnu, pokud

a) zastoupenému získal nové zákazníky nebo významně rozvinul obchod s dosavadními zákazníky a zastoupený má dosud z těchto obchodů podstatné výhody a

b) placení zvláštní odměny je s ohledem na všechny okolnosti případu spravedlivé, jsou-li vzaty v úvahu všechny okolnosti, zejména provize, kterou obchodní zástupce ztrácí a která vyplývá z obchodů uskutečněných s těmito zákazníky; tyto okolnosti zahrnují i případné ujednání nebo neujednání konkurenční doložky.

(2) Jsou-li splněny podmínky podle odstavce 1, není právo na zvláštní odměnu dotčeno ani zaniklo-li obchodní zastoupení smrtí obchodního zástupce.

§ 2515

Výše zvláštní odměny nesmí překročit roční odměnu vypočtenou z ročního průměru odměn získaných obchodním zástupcem během posledních pěti let. Trvalo-li obchodní zastoupení méně než pět let, vypočte se výše zvláštní odměny z průměru odměn za celou dobu jeho trvání; pokud trvalo méně než rok, nesmí překročit úhrn provizí za celou dobu jeho trvání.

§ 2516

Právo na zvláštní odměnu zaniká, není-li uplatněno do jednoho roku od ukončení obchodního zastoupení.

§ 2517

Právo na zvláštní odměnu nevznikne,

a) ukončil-li zastoupený obchodní zastoupení pro takové porušení povinnosti obchodním zástupcem, které by ho opravňovalo k odstoupení od smlouvy,

b) ukončil-li obchodní zastoupení obchodní zástupce, ledaže k ukončení došlo z důvodů spočívajících na straně zastoupeného, anebo z důvodu věku, invalidity nebo nemoci obchodního zástupce a nelze-li po obchodním zástupci rozumně požadovat, aby ve své činnosti pokračoval, nebo

c) převedl-li obchodní zástupce práva a povinnosti z obchodního zastoupení podle dohody se zastoupeným na třetí osobu.

§ 2518

Konkurenční doložka

(1) Strany si mohou ujednat, že obchodní zástupce po zániku obchodního zastoupení nesmí na určeném území nebo vůči určenému okruhu osob na tomto území vykonávat na vlastní nebo cizí účet činnost, která by měla soutěžní povahu ve vztahu k podnikání zastoupeného, zejména tu činnost, kterou při obchodním zastoupení vykonával pro zastoupeného. Konkurenční doložka, která tomu odporuje nebo která je ujednána na dobu delší než dva roky od zániku zastoupení, je neplatná.

(2) Omezuje-li konkurenční doložka obchodního zástupce více, než vyžaduje potřebná míra ochrany zastoupeného, může soud konkurenční doložku omezit.

§ 2519

Zakázaná ujednání

(1) Zakázána jsou ujednání odchylující se od § 2489, 2495, § 2496 odst. 1, § 2497 nebo 2498.

(2) K ujednáním, která se odchylují od § 2504 odst. 2, § 2505, 2506, 2507, 2514, 2515, 2516 nebo 2517 v neprospěch obchodního zástupce, se nepřihlíží.

§ 2520

(1) Ustanovení o obchodním zastoupení se ne-

použijí, je-li ujednáno, že zástupce není za svou činnost odměňován.

(2) Ustanovení o obchodním zastoupení se nepoužijí na závazky osob působících na regulovaném trhu, mnohostranném obchodním systému nebo komoditní burze podle jiného zákona a na závazky burzovních dohodců podle jiného zákona.

Díl 6
Zájezd

Základní ustanovení

§ 2521

Smlouvou o zájezdu se pořadatel zavazuje obstarat pro zákazníka předem připravený soubor služeb cestovního ruchu (zájezd) a zákazník se zavazuje zaplatit souhrnnou cenu.

§ 2522

(1) Platí, že zájezd je soubor služeb cestovního ruchu, pokud je uspořádán na dobu delší než dvacet čtyři hodiny nebo zahrnuje-li přenocování a obsahuje-li alespoň dvě z těchto plnění:

a) ubytování,
b) dopravu,
c) jinou službu cestovního ruchu, která není doplňkem dopravy nebo ubytování a tvoří významnou část souboru nabízených služeb.

(2) Účtuje-li pořadatel jednotlivá dílčí plnění v rámci téhož zájezdu odděleně, nezprošťuje ho to povinností podle tohoto dílu.

§ 2523

(1) Za pořadatele se považuje ten, kdo nabízí zájezd veřejnosti nebo skupině osob podnikatelským způsobem, a to i prostřednictvím třetí osoby.

(2) Kdo zprostředkuje nebo zařídí jednotlivé služby cestovního ruchu, se považuje za pořadatele, vyvolá-li na základě zvláštních okolností u třetích osob představu, že služby cestovního ruchu poskytuje jako zájezd na vlastní odpovědnost.

§ 2524

Pořadatel sdělí zákazníkovi vhodným způsobem ještě před uzavřením smlouvy údaje o pasových a vízových požadavcích, lhůtách pro jejich vyřízení a sdělí mu také, jaké zdravotní doklady jsou pro cestu a pobyt požadovány.

Potvrzení zájezdu

§ 2525

(1) Pořadatel vydá zákazníkovi při uzavření smlouvy či bezprostředně po jejím uzavření doklad o smlouvě (potvrzení o zájezdu). Potvrzení o zájezdu vyžaduje písemnou formu.

(2) Je-li smlouva vyhotovena v písemné formě, nahradí její stejnopis potvrzení o zájezdu, obsahuje-li všechny náležitosti stanovené pro potvrzení o zájezdu.

(3) Obsahují-li smlouva i potvrzení o zájezdu údaje, které se liší, může se zákazník dovolat toho, co je pro něho výhodnější.

§ 2526

Spolu s potvrzením o zájezdu vydá pořadatel zákazníkovi doklad o svém pojištění podle jiného právního předpisu vystavený pojistitelem.

§ 2527

(1) Pořadatel v potvrzení o zájezdu uvede

a) označení smluvních stran,
b) vymezení zájezdu alespoň uvedením času jeho zahájení a ukončení a všech služeb cestovního ruchu zahrnutých do ceny zájezdu, jakož i místa jejich poskytnutí a doby jejich trvání,
c) údaj o ceně zájezdu včetně časového rozvrhu plateb a výše zálohy, jakož i o poplatcích, které nejsou zahrnuty do souhrnné ceny,
d) označení způsobu, jakým má zákazník uplatnit své právo z porušení povinnosti pořadatele včetně údaje o lhůtě, ve které může své právo uplatnit, a
e) výši odstupného, které zákazník pořadateli uhradí, v případech stanovených v § 2536.

(2) Pořadatel v potvrzení o zájezdu dále uvede, zahrnuje-li zájezd

a) další služby, jejichž cena není zahrnuta v ceně zájezdu, údaj o počtu a výši plateb za tyto služby,
b) ubytování, údaj o poloze, turistické kategorii, stupni vybavenosti, hlavních charakteristických znacích a souladu s právními předpisy příslušného státu,
c) dopravu, údaj o druhu, charakteristice a kategorii

dopravního prostředku, jakož i údaj o trase cesty, a

d) stravování, údaj o jeho způsobu a rozsahu.

(3) Předal-li pořadatel zákazníkovi katalog, který obsahuje všechny stanovené údaje o vymezení zájezdu podle odstavce 1 písm. b), může pořadatel v potvrzení o zájezdu jen odkázat na číslo nebo jiné označení zájezdu v katalogu.

§ 2528

(1) Podmiňuje-li se uskutečnění zájezdu dosažením určitého počtu zákazníků, uvede to pořadatel v potvrzení o zájezdu výslovně a uvede i lhůtu, v níž musí zákazníkovi nejpozději oznámit zrušení zájezdu proto, že určeného počtu zákazníků nebylo dosaženo.

(2) Jsou-li důvody pro určení podmínek, které musí účastník zájezdu splňovat, uvede pořadatel v potvrzení o zájezdu, o jaké podmínky se jedná, a je-li toho třeba, uvede i lhůtu, ve které zákazník může oznámit, že se zájezdu místo něho zúčastní jiná osoba.

§ 2529

(1) Pořadatel doručí zákazníkovi vhodným způsobem nejpozději sedm dnů před zahájením zájezdu další podrobné a pro zákazníka důležité údaje o všech skutečnostech, které zná, nejsou-li již obsaženy ve smlouvě nebo v potvrzení o zájezdu, anebo v katalogu, který zákazníkovi předal.

(2) V rámci toho pořadatel sdělí zejména

a) upřesnění údajů stanovených v § 2527 odst. 2,

b) účastní-li se zájezdu nezletilý bez doprovodu osoby, která o něj pečuje, podrobnosti o možnosti spojit se s nezletilým nebo se zástupcem pořadatele v místě pobytu nezletilého,

c) údaje o osobě, na niž se lze během zájezdu obrátit v nesnázích s žádostí o pomoc, především jméno, adresu a číslo telefonu místního zástupce pořadatele a adresu a telefonní číslo zastupitelského úřadu.

(3) Vyžadují-li to okolnosti, předá pořadatel zákazníkovi v téže lhůtě letenku, poukaz k ubytování nebo stravování, doklad nutný pro poskytnutí fakultativních výletů nebo jiný doklad, jehož je pro uskutečnění zájezdu třeba.

(4) Je-li smlouva uzavřena v době kratší než sedm dnů před zahájením zájezdu, splní pořadatel povinnosti podle odstavců 1 a 3 již při uzavření smlouvy.

§ 2530

Změna ceny zájezdu

(1) Pořadatel může zvýšit cenu zájezdu z důvodů stanovených v odstavci 2, je-li to ve smlouvě ujednáno společně s přesně určeným způsobem výpočtu zvýšení ceny.

(2) Cenu zájezdu může pořadatel zvýšit, zvýší-li se do jedenadvacátého dne před sjednaným okamžikem zahájení zájezdu

a) cena za dopravu včetně cen pohonných hmot,

b) platby spojené s dopravou, jako jsou letištní, přístavní či jiné poplatky zahrnuté v ceně zájezdu, nebo

c) směnný kurs české koruny použitý pro stanovení ceny zájezdu v průměru o více než 10 %.

(3) Odešle-li pořadatel oznámení o zvýšení ceny zákazníkovi později než dvacátý první den před zahájením zájezdu, nemá zvýšení ceny právní účinky.

§ 2531

Změna smlouvy

(1) Nutí-li vnější okolnosti pořadatele změnit podmínky zájezdu, navrhne zákazníkovi změnu smlouvy. Má-li být v důsledku změny smlouvy změněna i cena zájezdu, uvede pořadatel v návrhu i výši nové ceny.

(2) Nesouhlasí-li zákazník se změnou smlouvy, má právo od smlouvy odstoupit; pořadatel může určit pro odstoupení přiměřenou lhůtu, která nesmí být kratší než pět dnů a musí skončit před zahájením zájezdu. Neodstoupí-li zákazník od smlouvy v určené lhůtě, platí, že se změnou smlouvy souhlasí.

§ 2532

Postoupení smlouvy

(1) Splňuje-li třetí osoba podmínky účasti na zájezdu, může jí zákazník smlouvu postoupit.

(2) Změna v osobě zákazníka je vůči pořadateli účinná, doručí-li mu postupitel o tom včas oznámení spolu s prohlášením postupníka, že s uzavřenou smlouvou souhlasí a že splní podmínky účasti na zájezdu. Oznámení je včasné, je-li doručeno alespoň sedm dnů před zahájením zájezdu; kratší lhůtu lze ujednat, je-li smlouva uzavřena v době kratší než sedm dnů před zahájením zájezdu.

(3) Postupitel a postupník jsou zavázáni společně

a nerozdílně k zaplacení ceny zájezdu a k úhradě nákladů, které pořadateli v souvislosti se změnou zákazníka vzniknou.

Odstoupení od smlouvy

§ 2533

Zákazník může před zahájením zájezdu od smlouvy odstoupit vždy, avšak pořadatel jen tehdy, byl-li zájezd zrušen, anebo porušil-li zákazník svou povinnost.

§ 2534

(1) Odstoupil-li zákazník od smlouvy podle § 2531 odst. 2, nebo zrušil-li pořadatel zájezd z jiného důvodu než pro porušení povinnosti zákazníkem, nabídne pořadatel zákazníkovi náhradní zájezd celkově odpovídající alespoň tomu, co bylo původně ujednáno, pokud je v pořadatelových možnostech takový zájezd nabídnout.

(2) Dohodnou-li se strany o náhradním zájezdu, nemá pořadatel právo zvýšit cenu, i když je náhradní zájezd vyšší jakosti. Je-li náhradní zájezd nižší jakosti, vyplatí pořadatel zákazníkovi rozdíl v ceně bez zbytečného odkladu.

§ 2535

(1) Zruší-li pořadatel zájezd ve lhůtě kratší než dvacet dnů před jeho zahájením, uhradí zákazníkovi penále ve výši 10 % z ceny zájezdu. Právo zákazníka na náhradu škody tím není dotčeno.

(2) Pořadatel se zprostí povinností podle odstavce 1 důkazem, že zájezd byl zrušen v souladu s § 2528 odst. 1 nebo vzhledem k vyšší moci.

§ 2536

(1) Odstoupí-li od smlouvy zákazník z jiného důvodu, než je porušení povinnosti pořadatele, zaplatí pořadateli odstupné podle § 2527 odst. 1 písm. e). Stejné odstupné zákazník zaplatí, odstoupí-li od smlouvy pořadatel pro porušení povinnosti zákazníka.

(2) Odstoupí-li zákazník od smlouvy proto, že pořadatel porušil svou povinnost, nemá zákazník povinnost platit odstupné. To platí i tehdy, nebyl-li zákazníkovi poskytnut náhradní zájezd.

Vady zájezdu

§ 2537

(1) Nemá-li zájezd vlastnosti, o nichž pořadatel zákazníka ujistil nebo které zákazník vzhledem k nabídce a zvyklostem důvodně očekával, zajistí pořadatel nápravu, pokud si nevyžádá neúměrné náklady.

(2) Nezjedná-li pořadatel nápravu ani v přiměřené lhůtě, kterou mu zákazník určí, může si zákazník zjednat nápravu sám a pořadatel mu nahradí účelně vynaložené náklady. Určení lhůty k nápravě není třeba, pokud pořadatel odmítl nápravu zjednat nebo vyžaduje-li se okamžitá náprava vzhledem k zvláštnímu zájmu zákazníka.

§ 2538

Vyskytnou-li se po odjezdu podstatné vady zájezdu a nepřijme-li pořadatel opatření, aby zájezd mohl pokračovat, nebo odmítne-li zákazník takové opatření z řádného důvodu, zajistí pořadatel na své náklady přepravu zákazníka na místo odjezdu, popřípadě na jiné ujednané místo.

§ 2539

(1) Nelze-li pokračování zájezdu zajistit jinak než prostřednictvím služeb cestovního ruchu nižší jakosti, než jakou určuje smlouva, vrátí pořadatel zákazníkovi rozdíl v ceně.

(2) Zajistí-li pořadatel pokračování zájezdu s vyššími náklady, jdou takové náklady k jeho tíži.

§ 2540

Má-li zájezd vadu a vytkl-li ji zákazník bez zbytečného odkladu, má zákazník právo na slevu z ceny ve výši přiměřené rozsahu a trvání vady. Nevytkl-li zákazník vadu zájezdu bez zbytečného odkladu vlastním zaviněním, soud mu právo na slevu z ceny nepřizná, jestliže pořadatel namítne, že zákazník své právo neuplatnil ani do jednoho měsíce od skončení zájezdu ani u něho, ani u osoby, která uzavření smlouvy zprostředkovala.

§ 2541

Pomoc v nesnázích

Ocitne-li se po zahájení zájezdu zákazník v nesnázích, poskytne mu pořadatel neprodleně pomoc.

Náhrada škody

§ 2542

Pořadatel odpovídá zákazníkovi za splnění povinností ze smlouvy o zájezdu bez zřetele na to, zda

v rámci zájezdu poskytují jednotlivé služby cestovního ruchu jiné osoby.

§ 2543

(1) Při porušení povinnosti, za niž odpovídá, nahradí pořadatel zákazníkovi vedle škody na majetku také újmu za narušení dovolené, zejména byl-li zájezd zmařen nebo podstatně zkrácen.

(2) Odstoupí-li zákazník od smlouvy nebo uplatní-li právo z vady zájezdu, není tím dotčeno jeho právo na náhrady podle odstavce 1.

§ 2544

Umožňuje-li mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, omezení výše náhrady škody vzniklé porušením povinnosti ze smlouvy o zájezdu, hradí pořadatel škodu jen do výše tohoto omezení, ujedná-li to ve smlouvě. To neplatí, byla-li škoda způsobena úmyslně nebo z hrubé nedbalosti.

Zahraniční školní pobyt

§ 2545

Je-li předmětem zájezdu pobyt žáka u hostitelské rodiny v jiném státě spojený s pravidelnou návštěvou školy ujednaný alespoň na dobu tří měsíců, zajistí pořadatel za součinnosti žáka jeho vhodné ubytování v hostitelské rodině, jakož i dohled nad ním a péči o něho podle obvyklých poměrů v zemi školního pobytu. Zároveň žákovi vytvoří předpoklady, aby mohl pravidelně navštěvovat školu.

§ 2546

(1) Pořadatel nemá právo na odstupné, odstoupí-li zákazník od smlouvy před zahájením školního pobytu proto, že mu pořadatel nesdělil ani v předstihu dvou týdnů

a) jméno a adresu hostitele, u něhož bude žák po příjezdu ubytován, a
b) jméno a adresu pověřené osoby (koordinátora) v zemi školního pobytu, u níž lze požadovat pomoc, a údaj o možnosti spojit se s ní.

(2) Pořadatel nemá právo na odstupné, pokud zákazník odstoupil od smlouvy proto, že pořadatel žáka na pobyt náležitě nepřipravil.

§ 2547

(1) Zákazník má právo odstoupit od smlouvy v průběhu školního pobytu; pořadateli náleží ujednaná odměna snížená o ušetřené náklady. Pořadatel učiní opatření nutná k dopravě žáka zpět; zákazník uhradí pořadateli zvýšené náklady s tím spojené.

(2) Právo na plnění podle odstavce 1 pořadatel nemá, odstoupil-li zákazník od smlouvy pro porušení pořadatelovy povinnosti.

Společné ustanovení

§ 2548

Zájezdem podle tohoto dílu není soubor služeb cestovního ruchu poskytnutý podnikateli za účelem jeho dalšího podnikání ani soubor služeb cestovního ruchu, jehož nabídka a poskytnutí není podnikáním.

§ 2549

Ujednání ve smlouvě, která se odchylují od ustanovení tohoto dílu v neprospěch zákazníka, jsou neplatná.

Díl 7

Závazky ze smluv o přepravě

Oddíl 1

Přeprava osob a věcí

Pododdíl 1

Přeprava osoby

§ 2550

Základní ustanovení

Smlouvou o přepravě osoby se dopravce zavazuje přepravit cestujícího do místa určení a cestující se zavazuje zaplatit jízdné.

§ 2551

Dopravce se při přepravě postará o bezpečnost a pohodlí cestujícího. Podrobnosti upraví přepravní řády.

§ 2552

(1) Má-li cestující zavazadlo, přepravuje je dopravce buď společně s ním a pod jeho dohledem, nebo odděleně.

(2) Je-li zavazadlo přepravováno odděleně, do-

pravce dbá, aby bylo přepraveno do místa určení nejpozději ve stejnou dobu jako cestující.

§ 2553

(1) Jedná-li se o pravidelnou přepravu osob, stanoví přepravní řády, jaká práva má cestující vůči dopravci, nebyla-li přeprava provedena včas.

(2) Při nepravidelné přepravě osob nahradí dopravce škodu vzniklou cestujícímu tím, že přeprava nebyla provedena včas; podmínky a rozsah náhrady stanoví přepravní řády.

(3) Práva podle odstavců 1 a 2 musí cestující uplatnit u dopravce bez zbytečného odkladu. Nebylo-li takové právo uplatněno nejpozději do šesti měsíců, soud je nepřizná, namítne-li dopravce, že právo nebylo uplatněno včas.

§ 2554

(1) Vznikne-li cestujícímu za přepravy újma na zdraví nebo škoda na zavazadle přepravovaném společně s ním nebo vznikne-li škoda na věci, kterou měl cestující u sebe, nahradí ji dopravce podle ustanovení o náhradě škody způsobené provozem dopravních prostředků.

(2) Škodu způsobenou na zavazadle přepravovaném odděleně od cestujícího dopravce nahradí podle ustanovení o náhradě škody při přepravě věci.

Pododdíl 2

Přeprava věci

§ 2555

Základní ustanovení

(1) Smlouvou o přepravě věci se dopravce zavazuje odesílateli, že přepraví věc jako zásilku z místa odeslání do místa určení, a odesílatel se zavazuje zaplatit dopravci přepravné.

(2) Nepožádá-li odesílatel dopravce o převzetí zásilky v ujednané době a není-li ujednána do šesti měsíců od uzavření smlouvy, práva a povinnosti ze smlouvy zaniknou.

§ 2556

Odesílatel potvrdí dopravci na jeho žádost objednávku přepravy. Dopravce potvrdí odesílateli na jeho žádost převzetí zásilky. Potvrzení vyžadují písemnou formu.

§ 2557

(1) Odesílatel poskytne dopravci správné údaje o obsahu zásilky a jeho povaze.

(2) Je-li k provedení přepravy zapotřebí zvláštní listiny, předá ji odesílatel dopravci nejpozději při předání zásilky k přepravě.

§ 2558

Dopravce provede přepravu do místa určení s odbornou péčí v ujednané době, a nebyla-li ujednána, bez zbytečného odkladu. Má se za to, že tato doba počíná běžet dnem následujícím po převzetí zásilky dopravcem.

§ 2559

Přerušení přepravy

Nevydal-li ještě dopravce zásilku příjemci, může odesílatel přikázat, aby přeprava byla přerušena a se zásilkou bylo naloženo podle jeho příkazu, nahradí však dopravci účelně vynaložené náklady s tím spojené.

§ 2560

(1) Zná-li dopravce příjemce zásilky, zásilku mu doručí. Má-li však příjemce podle smlouvy zásilku v místě určení vyzvednout, oznámí mu dopravce jen ukončení přepravy a zásilku mu na požádání vydá.

(2) Zavazuje-li smlouva dopravce, aby před vydáním zásilky vybral od příjemce určitou částku či uskutečnil jiný inkasní úkon, použijí se přiměřeně ustanovení o dokumentárním inkasu.

§ 2561

Příjemce zásilky určený ve smlouvě nabývá práva ze smlouvy, požádá-li o vydání zásilky po jejím dojití do místa určení, popřípadě po uplynutí doby, kdy zásilka měla do místa určení dojít. Tím okamžikem přechází na příjemce i právo na náhradu škody na zásilce.

§ 2562

Přijetím zásilky se příjemce stává ručitelem odesílatele za pohledávky dopravce ze smlouvy týkající se přepravy převzaté zásilky. Ručení se příjemce zprostí, prokáže-li, že o těchto pohledávkách nevěděl a ani nemusel vědět.

§ 2563

Dopravce zásilku příjemci nevydá, bylo-li by to

v rozporu s příkazem odesílatele podle § 2559. V tom případě má právo nakládat se zásilkou nadále odesílatel. Určí-li odesílatel dopravci jinou osobu jako příjemce, nabývá tato osoba práva ze smlouvy týmž způsobem jako původní příjemce.

Přepravné

§ 2564

(1) Přepravné je splatné bez zbytečného odkladu po provedení přepravy do místa určení.

(2) Není-li výše přepravného ujednána, náleží dopravci přepravné obvyklé v době uzavření smlouvy s přihlédnutím k obsahu závazku.

§ 2565

Nemůže-li dopravce dokončit přepravu z důvodů, za něž neodpovídá, náleží mu poměrná část přepravného s přihlédnutím k přepravě již uskutečněné.

Náhrada škody

§ 2566

(1) Dopravce nahradí škodu vzniklou na zásilce v době od převzetí zásilky dopravcem do vydání zásilky příjemci. To neplatí, prokáže-li, že škodu nemohl odvrátit ani při vynaložení odborné péče.

(2) Povinnosti k náhradě škody se dopravce zprostí, prokáže-li, že škodu způsobili

a) odesílatel, příjemce nebo vlastník zásilky nebo
b) vada či přirozená povaha zásilky, včetně obvyklého úbytku.

(3) Způsobí-li škodu vadný obal zásilky, dopravce se povinnosti k náhradě škody zprostí důkazem, že odesílatele na vadu při převzetí zásilky k přepravě upozornil; byl-li vydán nákladní nebo náložný list, musí v něm být vada obalu poznamenána. Neupozorní-li dopravce na vadný obal, zprostí se povinnosti k náhradě škody důkazem, že vadu nemohl při převzetí zásilky poznat.

(4) K ujednáním omezujícím povinnost dopravce podle odstavců 1 až 3 se nepřihlíží.

§ 2567

(1) Při ztrátě nebo zničení zásilky nahradí dopravce cenu, kterou zásilka měla v době, kdy ji převzal.

(2) Při poškození nebo znehodnocení zásilky nahradí dopravce rozdíl mezi cenou, kterou zásilka měla v době jejího převzetí dopravcem, a cenou, kterou by v této době měla zásilka poškozená nebo znehodnocená.

§ 2568

(1) Vznikne-li na zásilce škoda, podá dopravce odesílateli o škodě zprávu. Nabyl-li však právo na vydání zásilky již příjemce, podá dopravce zprávu příjemci.

(2) Nepodá-li dopravce zprávu o škodě bez zbytečného odkladu, nahradí odesílateli, nebo příjemci škodu tím způsobenou.

§ 2569

Není-li právo na náhradu škody u dopravce uplatněno do šesti měsíců ode dne převzetí zásilky, anebo nebyla-li zásilka převzata, do šesti měsíců ode dne, kdy měla být doručena, soud je nepřizná, namítne-li dopravce, že právo bylo uplatněno opožděně.

§ 2570

Svépomocný prodej

Dopravce může zásilku na účet odesílatele prodat při bezprostřední hrozbě podstatné škody na zásilce, není-li čas vyžádat si pokyny odesílatele, anebo prodlévá-li odesílatel s nimi.

§ 2571

(1) Dopravce má k zásilce, dokud s ní může nakládat, zástavní právo k zajištění dluhů vyplývajících ze smlouvy.

(2) Vázne-li na zásilce několik zástavních práv, má zástavní právo dopravce přednost před zástavními právy dříve vzniklými a zástavní právo dopravce má přednost před zástavním právem zasílatele.

Pododdíl 3

Náložný list

§ 2572

(1) Potvrzení o převzetí zásilky lze nahradit náložným listem. Náložný list je cenný papír, se kterým je spojeno právo požadovat na dopravci vydání zásilky v souladu s obsahem náložného listu; lze jej vydat na jméno, na řad nebo na doručitele.

(2) Náložný list obsahuje alespoň

a) jméno dopravce a jeho bydliště nebo sídlo,

b) jméno odesílatele a jeho bydliště nebo sídlo,

c) označení, množství, váhu nebo objem přepravovaných věcí,

d) formu náložného listu; pokud byl vydán na jméno nebo na řad, i označení osoby, na jejíž jméno nebo řad byl vydán,

e) údaj o místě určení a

f) místo a den vydání náložného listu a dopravcův podpis.

(3) Neobsahuje-li náložný list jméno osoby, na jejíž řad je vydán, považuje se za vystavený na řad odesílatele.

§ 2573

Při vydání náložného listu ve stejnopisech dopravce vyznačí na každém stejnopisu jejich počet.

§ 2574

Dopravce vydá odesílateli za zničený nebo ztracený náložný list nový náložný list s vyznačením, že se jedná o náhradní náložný list. Odesílatel nahradí dopravci škodu, vznikne-li mu zneužitím původního náložného listu.

§ 2575

Po vydání náložného listu má právo přerušit přepravu jen osoba oprávněná z náložného listu. Bylo-li vydáno více stejnopisů náložného listu, vyžaduje se předložení všech stejnopisů.

§ 2576

Po vydání náložného listu má právo na vydání zásilky osoba oprávněná k tomu podle náložného listu.

§ 2577

(1) Vůči držiteli náložného listu může dopravce uplatnit jen námitky plynoucí z obsahu náložného listu nebo ze svých práv proti držiteli.

(2) Vůči držiteli náložného listu se dopravce může dovolat ujednání obsažených ve smlouvě, kterou uzavřel s odesílatelem, jsou-li tato ujednání v náložném listu obsažena, anebo odkazuje-li na ně náložný list výslovně.

Pododdíl 4

Společná ustanovení o přepravě osob a věcí

§ 2578

Podrobnější úpravu přepravy osob a věcí stanoví jiný právní předpis, zejména předpisy, kterými se stanoví přepravní řády, nestanoví-li tak přímo použitelný předpis Evropských společenství.

§ 2579

Spojí-li se k provedení přepravy několik dopravců, mohou přepravní řády stanovit, který z dopravců a za jakých podmínek za přepravu odpovídá.

§ 2580

(1) Omezí-li přepravní řády povinnost dopravce k náhradě újmy na zdraví, nepřihlíží se k tomu.

(2) Povinnost dopravců provozujících veřejnou přepravu nahradit škodu nebo jinou újmu mohou přepravními řády omezit jen ve zvlášť odůvodněných případech, kdy potřeba takového omezení pro vnitrostátní přepravu nezbytně vyplývá ze zásad platných pro mezinárodní přepravu.

(3) Případná omezení povinnosti dopravce k náhradě újmy v přepravních řádech se nevztahují na případy újmy způsobené úmyslně nebo z hrubé nedbalosti.

§ 2581

(1) Je-li osoba oprávněná vyzvednout zavazadlo či zásilku v prodlení s vyzvednutím věci déle než šest měsíců, může dopravce věc na účet této osoby prodat. Jedná-li se o věc větší hodnoty a zná-li dopravce adresu této osoby, vyrozumí ji předem o zamýšleném prodeji a poskytne jí dodatečnou přiměřenou lhůtu k vyzvednutí věci.

(2) Přepravní řády mohou v odůvodněných případech stanovit pro vyzvednutí některých zavazadel a zásilek kratší lhůtu k jejich vyzvednutí, zejména jedná-li se o věci nebezpečné povahy nebo o věci, které se rychle kazí.

Oddíl 2

Provoz dopravního prostředku

§ 2582

Smlouvou o provozu dopravního prostředku se

provozce zavazuje přepravit náklad určený objednatelem a k tomu účelu vykonat alespoň jednu předem určenou cestu, anebo vykonat ve smluvené době větší počet cest, jak to objednatel určí, a objednatel se zavazuje zaplatit provozci odměnu.

§ 2583

(1) Provozce zajistí způsobilost dopravního prostředku k smluvené cestě, jeho použitelnost pro dohodnutou přepravu a opatří dopravní prostředek způsobilou posádkou a pohonnými hmotami a dalšími potřebnými věcmi.

(2) Není-li dopravní prostředek způsobilý podle odstavce 1, nahradí provozce objednateli škodu z toho vzniklou, ledaže prokáže, že tuto nezpůsobilost nemohl ani při zachování potřebné péče předvídat.

§ 2584

Právo požadovat smluvený provoz dopravního prostředku může objednatel postoupit jiné osobě.

§ 2585

Přejímá-li provozce k přepravě náklad, použije se pro určení práv a povinností stran přiměřeně ustanovení upravující smlouvu o přepravě, pokud to povaha smlouvy o provozu dopravního prostředku připouští.

Díl 8

Dílo

Oddíl 1

Obecná ustanovení

§ 2586

Základní ustanovení

(1) Smlouvou o dílo se zhotovitel zavazuje provést na svůj náklad a nebezpečí pro objednatele dílo a objednatel se zavazuje dílo převzít a zaplatit cenu.

(2) Cena díla je ujednána dostatečně určitě, je-li dohodnut alespoň způsob jejího určení, anebo je-li určena alespoň odhadem. Mají-li strany vůli uzavřít smlouvu bez určení ceny díla, platí za ujednanou cena placená za totéž nebo srovnatelné dílo v době uzavření smlouvy a za obdobných smluvních podmínek.

§ 2587

Dílem se rozumí zhotovení určité věci, nespadá-li pod kupní smlouvu, a dále údržba, oprava nebo úprava věci, nebo činnost s jiným výsledkem. Dílem se rozumí vždy zhotovení, údržba, oprava nebo úprava stavby nebo její části.

§ 2588

(1) Záleží-li provedení díla ve zvláštních osobních schopnostech zhotovitele, zaniká závazek ztrátou jeho způsobilosti, nebo jeho smrtí. To neplatí, může-li dílo úspěšně provést ten, kdo převzal činnost zhotovitele jako jeho právní nástupce.

(2) Smrt objednatele sama o sobě závazek neruší, ledaže se tím splnění závazku stane nemožným nebo zbytečným. To platí i v případě zániku závazku smrtí objednatele.

Způsob provádění díla

§ 2589

Zhotovitel buď provede dílo osobně, anebo je nechá provést pod svým osobním vedením. To neplatí, není-li provedení díla vázáno na osobní vlastnosti zhotovitele nebo není-li to vzhledem k povaze díla zapotřebí.

§ 2590

(1) Zhotovitel provede dílo s potřebnou péčí v ujednaném čase a obstará vše, co je k provedení díla potřeba.

(2) Není-li doba plnění ujednána, provede zhotovitel dílo v době přiměřené jeho povaze. Má se za to, že je čas plnění ujednán ve prospěch zhotovitele.

§ 2591

Je-li k provedení díla nutná součinnost objednatele, určí mu zhotovitel přiměřenou lhůtu k jejímu poskytnutí. Uplyne-li lhůta marně, má zhotovitel právo podle své volby si buď zajistit náhradní plnění na účet objednatele, anebo, upozornil-li na to objednatele, odstoupit od smlouvy.

§ 2592

Zhotovitel postupuje při provádění díla samostatně. Příkazy objednatele ohledně způsobu provádění díla je zhotovitel vázán, jen plyne-li to ze zvyklostí, anebo bylo-li to ujednáno.

§ 2593

Objednatel má právo kontrolovat provádění díla. Zjistí-li, že zhotovitel porušuje svou povinnost, může požadovat, aby zhotovitel zajistil nápravu a prováděl dílo řádným způsobem. Neučiní-li tak zhotovitel ani v přiměřené době, může objednatel odstoupit od smlouvy, vedl-li by postup zhotovitele nepochybně k podstatnému porušení smlouvy.

§ 2594

(1) Zhotovitel upozorní objednatele bez zbytečného odkladu na nevhodnou povahu věci, kterou mu objednatel k provedení díla předal, nebo příkazu, který mu objednatel dal. To neplatí, nemohl-li nevhodnost zjistit ani při vynaložení potřebné péče.

(2) Překáží-li nevhodná věc nebo příkaz v řádném provádění díla, zhotovitel je v nezbytném rozsahu přeruší až do výměny věci nebo změny příkazu; trvá-li objednatel na provádění díla s použitím předané věci nebo podle daného příkazu, má zhotovitel právo požadovat, aby tak objednatel učinil v písemné formě.

(3) Lhůta stanovená pro dokončení díla se prodlužuje o dobu přerušením vyvolanou. Zhotovitel má právo na úhradu nákladů spojených s přerušením díla nebo s použitím nevhodných věcí do doby, kdy jejich nevhodnost mohla být zjištěna.

(4) Zachová-li se zhotovitel podle odstavců 1 a 2, nemá objednatel práva z vady díla vzniklé pro nevhodnost věci nebo příkazu.

§ 2595

Trvá-li objednatel na provedení díla podle zřejmě nevhodného příkazu nebo s použitím zřejmě nevhodné věci i po zhotovitelově upozornění, může zhotovitel od smlouvy odstoupit.

Věci k provedení díla

§ 2596

Opatří-li zhotovitel věc zpracovanou při provádění díla, má stran této věci, pokud se stala součástí díla, postavení prodávajícího. Má se za to, že kupní cena věci je zahrnuta v ceně díla.

§ 2597

(1) Má-li objednatel opatřit věc k provedení díla, předá ji zhotoviteli v dohodnuté době, jinak bez zbytečného odkladu po uzavření smlouvy. Má se za to, že se cena díla o cenu této věci nesnižuje.

(2) Neopatří-li objednatel věc včas a neučiní-li tak ani na výzvu zhotovitele v dodatečné přiměřené době, může věc opatřit zhotovitel na účet objednatele. Cenu věci a náklady účelně vynaložené s jejím opatřením objednatel zhotoviteli zaplatí bez zbytečného odkladu poté, co jej o placení zhotovitel požádá.

§ 2598

(1) Objednatel nese nebezpečí škody na věci, kterou opatřil k provedení díla, dokud trvá jeho vlastnické právo k věci.

(2) Zhotovitel odpovídá za věc převzatou od objednatele jako skladovatel. S provedeným dílem předloží objednateli vyúčtování a vrátí mu vše, co z jeho věcí nezpracoval.

Vlastnické právo k předmětu díla

§ 2599

(1) Je-li předmětem díla věc určená jednotlivě, nabývá k ní vlastnické právo objednatel. To neplatí v případě, že zhotovitel zpracoval věc objednatele na jiném místě než u objednatele či na jeho pozemku nebo na pozemku, který objednatel opatřil, nebo že je hodnota díla stejná nebo vyšší než hodnota objednatelovy zpracované věci; tehdy nabývá vlastnické právo k předmětu díla zhotovitel.

(2) Je-li předmětem díla věc určená podle druhu, nabývá k ní vlastnické právo zhotovitel. To neplatí v případě, že zhotovitel zhotovil věc u objednatele, na jeho pozemku nebo na pozemku, který objednatel opatřil; tehdy nabývá vlastnické právo objednatel.

§ 2600

Nabyl-li zhotovitel zpracováním vlastnické právo k věci a zmaří-li se dílo z důvodu, za nějž zhotovitel neodpovídá, nemá objednatel právo na náhradu za věc, kterou zhotoviteli předal k zpracování. Právo z bezdůvodného obohacení tím není dotčeno.

§ 2601

Nabyl-li zhotovitel zpracováním vlastnické právo k věci a zmaří-li se dílo z důvodu, za nějž zhotovitel odpovídá, poskytne objednateli peněžitou náhradu za jeho zpracovanou věc, anebo mu vrátí věc téhož druhu.

§ 2602

(1) Nabyl-li objednatel zpracováním vlastnické právo k věci a zmaří-li se dílo z důvodu, za nějž zhotovitel odpovídá, může objednatel požadovat buď vydání věci vzniklé zpracováním, anebo tuto věc odmítnout a požadovat náhradu svých věcí použitých ke zpracování.

(2) Vydá-li zhotovitel objednateli věc vzniklou zpracováním, není tím dotčeno jeho právo z bezdůvodného obohacení. Odmítne-li objednatel věc vzniklou zpracováním, má vůči zhotoviteli právo na peněžitou náhradu za svoji zpracovanou věc, anebo na vrácení věci téhož druhu.

§ 2603

Nabyl-li vlastnické právo k věci objednatel a zmaří-li se dílo z důvodu, za nějž zhotovitel neodpovídá, může objednatel požadovat jen vydání věci vzniklé zpracováním, nahradí však zhotoviteli cenu jeho věci použité ke zpracování.

Provedení díla

§ 2604

Dílo je provedeno, je-li dokončeno a předáno.

§ 2605

(1) Dílo je dokončeno, je-li předvedena jeho způsobilost sloužit svému účelu. Objednatel převezme dokončené dílo s výhradami, nebo bez výhrad.

(2) Převezme-li objednatel dílo bez výhrad, nepřizná mu soud právo ze zjevné vady díla, namítne-li zhotovitel, že právo nebylo uplatněno včas.

§ 2606

Provádí-li se dílo postupně a lze-li jednotlivé stupně odlišit, může být předáno a převzato i po částech.

§ 2607

(1) Má-li být dokončení díla prokázáno provedením ujednaných zkoušek, považuje se provedení díla za dokončené úspěšným provedením zkoušek. K účasti na nich zhotovitel objednatele včas přizve; nezúčastní-li se objednatel zkoušky a nevylučuje-li to povaha věci, nebrání to jejich provedení.

(2) Výsledek zkoušky se zachytí v zápisu; není-li objednatel přítomen, potvrdí zápis místo něho hodnověrná, odborně způsobilá a nestranná osoba, jež se zkoušek zúčastnila. Nepříčí-li se to povaze závazku, je zhotovitel povinen objednateli na jeho žádost zápis předat.

§ 2608

(1) Je-li předmětem díla věc, řídí se předání věci obdobně ustanoveními o kupní smlouvě.

(2) Převzetím nabývá objednatel vlastnické právo k věci a přechází na něho nebezpečí škody na věci, nestalo-li se tak již dříve.

§ 2609

Svépomocný prodej

(1) Je-li předmětem díla věc, může ji zhotovitel na účet objednatele vhodným způsobem prodat, nepřevezme-li objednatel věc bez zbytečného odkladu poté, co dílo mělo být dokončeno; bylo-li dokončeno později, pak bez zbytečného odkladu po vyrozumění o dokončení díla. Nebrání-li tomu povaha věci, zhotovitel vyrozumí objednatele o zamýšleném prodeji a stanoví mu náhradní lhůtu k převzetí věci, avšak ne kratší než jeden měsíc.

(2) Nehlásí-li se neznámý nebo nesnadno dosažitelný objednatel o dílo po dobu delší než šest měsíců, popřípadě, brání-li tomu povaha věci, nehlásí-li se objednatel o věc po dobu přiměřenou její povaze, může zhotovitel věc na jeho účet prodat i bez vyrozumění.

Cena za dílo

§ 2610

(1) Právo na zaplacení ceny díla vzniká provedením díla.

(2) Je-li dílo přejímáno po částech, vzniká právo na zaplacení ceny za každou část při jejím provedení.

§ 2611

Provádí-li se dílo po částech nebo se značnými náklady a neujednaly-li strany placení zálohy, může zhotovitel požadovat během provádění díla přiměřenou část odměny s přihlédnutím k vynaloženým nákladům.

§ 2612

(1) Zjistí-li zhotovitel po uzavření smlouvy, že cenu určenou odhadem bude třeba podstatně překročit,

oznámí to objednateli bez zbytečného odkladu s odůvodněným určením nové ceny; neučiní-li to bez zbytečného odkladu poté, co potřebu zvýšení ceny zjistil, anebo zjistit měl a mohl, nemá právo na zaplacení rozdílu v ceně.

(2) Objednatel může od smlouvy odstoupit; poměrnou část původně určené ceny zhotoviteli zaplatí, má-li z částečného plnění zhotovitele prospěch. Neodstoupí-li objednatel od smlouvy bez zbytečného odkladu po doručení oznámení o vyšší ceně, platí, že se zvýšením ceny souhlasí.

§ 2613

Zmaří-li objednatel provedení díla z důvodu, za nějž odpovídá, náleží zhotoviteli cena za dílo snížená o to, co zhotovitel neprovedením díla ušetřil.

§ 2614

Dohodnou-li se strany po uzavření smlouvy na omezení rozsahu díla a neujednají-li důsledky pro výši ceny, zaplatí objednatel cenu upravenou s přihlédnutím k rozdílu v rozsahu nutné činnosti a v účelných nákladech spojených se změněným prováděním díla.

Vady díla

§ 2615

(1) Dílo má vadu, neodpovídá-li smlouvě.

(2) O právech objednatele z vadného plnění platí obdobně ustanovení o kupní smlouvě. Objednatel však není oprávněn požadovat provedení náhradního díla, jestliže předmět díla vzhledem k jeho povaze nelze vrátit nebo předat zhotoviteli.

§ 2616

Dojde-li podle českého právního řádu nebo podle právního řádu státu, kde má být předmět díla využit, v důsledku použití předmětu díla k ohrožení nebo porušení práva třetí osoby z průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví, je z toho zhotovitel objednateli zavázán, pokud o tom zhotovitel v době uzavření smlouvy věděl nebo vědět musel. Na právní vady díla se obdobně použijí ustanovení o právních vadách předmětu koupě.

§ 2617

Má-li dílo při předání vadu, zakládá to povinnosti zhotovitele z vadného plnění; přechází-li však nebezpečí škody na objednatele až později, rozhoduje doba tohoto přechodu. Po této době má objednatel práva z vadného plnění, způsobil-li vadu zhotovitel porušením povinnosti.

§ 2618

Soud nepřizná objednateli právo z vadného plnění, neoznámil-li objednatel vady díla bez zbytečného odkladu poté, kdy je zjistil nebo při náležité pozornosti zjistit měl, nejpozději však do dvou let od předání díla, a namítne-li zhotovitel, že právo bylo uplatněno opožděně.

§ 2619

(1) Dal-li zhotovitel za jakost díla záruku, použijí se obdobně ustanovení o kupní smlouvě.

(2) Záruční doba týkající se díla počíná běžet předáním díla.

Oddíl 2

Určení ceny podle rozpočtu

§ 2620

(1) Je-li cena ujednána pevnou částkou, nebo odkazem na rozpočet, který je součástí smlouvy nebo byl objednateli sdělen zhotovitelem do uzavření smlouvy, nemůže ani objednatel ani zhotovitel žádat změnu ceny proto, že si dílo vyžádalo jiné úsilí nebo jiné náklady, než bylo předpokládáno.

(2) Nastane-li však zcela mimořádná nepředvídatelná okolnost, která dokončení díla podstatně ztěžuje, může soud podle svého uvážení rozhodnout o spravedlivém zvýšení ceny za dílo, anebo o zrušení smlouvy a o tom, jak se strany vypořádají. To neplatí, převzala-li některá ze stran nebezpečí změny okolností, nebo jedná-li se o okolnost, o níž některá ze stran předem prohlásila, že nenastane.

§ 2621

(1) Bylo-li dílo zadáno podle rozpočtu, nemůže zhotovitel požadovat zvýšení ceny za dílo, ani mají-li rozsah nebo nákladnost práce za následek překročení rozpočtu.

(2) Byla-li zaručena úplnost rozpočtu, nemůže zhotovitel díla požadovat zvýšení ceny za dílo, objeví-li se potřeba dalších prací k dokončení díla.

§ 2622

(1) Byla-li však cena určena na základě rozpočtu daného s výhradou, že se nezaručuje jeho úplnost, nebo s výhradou, že rozpočet je nezávazný, může zhotovitel požadovat zvýšení ceny, objeví-li se v případě rozpočtu s výhradou nezaručené úplnosti při provádění díla potřeba činností do rozpočtu nezahrnutých, pokud nebyly předvídatelné v době uzavření smlouvy, a v případě rozpočtu s výhradou nezávaznosti, oč nevyhnutelně převýší náklady účelně vynaložené zhotovitelem náklady zahrnuté do rozpočtu. Nesouhlasí-li objednatel se zvýšením ceny, určí zvýšení ceny na návrh zhotovitele soud.

(2) Zhotoviteli zaniká nárok na určení zvýšení ceny podle odstavce 1, jestliže neoznámí nutnost překročení rozpočtované částky a výši požadovaného zvýšení ceny bez zbytečného odkladu poté, kdy se při provádění díla ukázala jeho nevyhnutelnost.

(3) Objednatel může bez zbytečného odkladu odstoupit od smlouvy, požaduje-li zhotovitel zvýšení o více než 10 % ceny podle rozpočtu. V tomto případě je objednatel povinen nahradit zhotoviteli část ceny odpovídající rozsahu částečného provedení díla podle rozpočtu.

Oddíl 3
Stavba jako předmět díla

§ 2623

Není-li dále stanoveno jinak, použijí se na smlouvu o úpravě nemovité věci a na smlouvu o zhotovení, opravě nebo úpravě stavby ustanovení prvního oddílu tohoto dílu.

§ 2624

Nebezpečí škody

Zhotovuje-li se objednateli stavba na objednávku, nese zhotovitel nebezpečí škody nebo zničení stavby až do jejího předání, ledaže by ke škodě došlo i jinak.

§ 2625

Právo na vyúčtování

Je-li cena díla určena s odkazem na skutečný rozsah práce a její hodnotu nebo na hodnotu použitých věcí a výši dalších nákladů, vyúčtuje zhotovitel na žádost objednatele dosavadní postup prací, jakož i dosud vynaložené náklady.

§ 2626

Kontrola provádění díla

(1) Stanoví-li smlouva, že objednatel zkontroluje předmět díla na určitém stupni jeho provádění, zhotovitel pozve objednatele ke kontrole. Nepozve-li jej včas nebo pozve-li jej ve zřejmě nevhodné době, umožní objednateli dodatečnou kontrolu a hradí náklady s tím spojené.

(2) Nedostaví-li se objednatel ke kontrole, na niž byl řádně pozván nebo jež se měla konat podle ujednaného časového rozvrhu, může zhotovitel pokračovat v provádění díla. Objednatel má právo na provedení dodatečné kontroly, nahradí však zhotoviteli náklady s tím spojené, zabránila-li mu v účasti na kontrole vyšší moc a požádal-li o dodatečnou kontrolu bez zbytečného odkladu, jinak jde k jeho tíži vše, co dodatečná kontrola vyvolá.

§ 2627

Skryté překážky

(1) Zjistí-li zhotovitel při provádění díla skryté překážky týkající se místa, kde má být dílo provedeno, znemožňující provést dílo dohodnutým způsobem, oznámí to bez zbytečného odkladu objednateli a navrhne mu změnu díla. Do dosažení dohody o změně díla může jeho provádění přerušit.

(2) Nedohodnou-li se strany na změně smlouvy v přiměřené lhůtě, může kterákoli z nich od smlouvy odstoupit. Zhotovitel má právo na cenu za část díla provedenou do doby, než překážku mohl při vynaložení potřebné péče odhalit.

§ 2628

Převzetí stavby

Objednatel nemá právo odmítnout převzetí stavby pro ojedinělé drobné vady, které samy o sobě ani ve spojení s jinými nebrání užívání stavby funkčně nebo esteticky, ani její užívání podstatným způsobem neomezují.

Vady stavby

§ 2629

(1) Soud nepřizná právo ze skryté vady, které objednatel neoznámil bez zbytečného odkladu poté, co ji mohl při dostatečné péči zjistit, nejpozději však do pěti let od převzetí stavby, namítne-li druhá strana, že právo

nebylo uplatněno včas. Totéž platí o skryté vadě projektové dokumentace a o jiných obdobných plněních.

(2) Prováděcí právní předpis může v odůvodněných případech stanovit zkrácení doby uvedené v odstavci 1 pro některé části stavby až na dva roky. Ujednají-li strany zkrácení této doby, nepřihlíží se k tomu, je-li objednatel slabší stranou.

§ 2630

(1) Bylo-li plněno vadně, je vzhledem k tomu, co sám dodal, zavázán se zhotovitelem společně a nerozdílně

a) poddodavatel zhotovitele, ledaže prokáže, že vadu způsobilo jen rozhodnutí zhotovitele nebo toho, kdo nad stavbou vykonával dozor,
b) kdo dodal stavební dokumentaci, ledaže prokáže, že vadu nezpůsobila chyba ve stavební dokumentaci, a
c) kdo prováděl dozor nad stavbou, ledaže prokáže, že vadu stavby nezpůsobilo selhání dozoru.

(2) Zhotovitel se zprostí povinnosti z vady stavby, prokáže-li, že vadu způsobila jen chyba ve stavební dokumentaci dodané osobou, kterou si objednatel zvolil, nebo jen selhání dozoru nad stavbou vykonávaného osobou, kterou si objednatel zvolil.

Oddíl 4

Dílo s nehmotným výsledkem

§ 2631

Spočívá-li dílo v jiném výsledku činnosti, než je zhotovení věci nebo údržba, oprava či úprava věci, postupuje zhotovitel při této činnosti, jak bylo ujednáno a s odbornou péčí tak, aby dosáhl výsledku činnosti určeného ve smlouvě.

§ 2632

Není-li předmětem díla hmotná věc, odevzdá zhotovitel výsledek své činnosti objednateli. Dílo s nehmotným výsledkem se považuje za předané, je-li dokončeno a zhotovitel umožní objednateli jeho užití.

§ 2633

Výsledek činnosti, který je předmětem práva průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví, může zhotovitel poskytnout i jiným osobám než objednateli, bylo-li tak ujednáno. Neobsahuje-li smlouva výslovný zákaz tohoto poskytnutí, je k němu zhotovitel oprávněn, není-li to vzhledem k povaze díla v rozporu se zájmy objednatele.

§ 2634

Je-li předmětem díla výsledek činnosti, který je chráněn právem průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví, má se za to, že jej zhotovitel poskytl objednateli k účelu vyplývajícímu ze smlouvy.

§ 2635

Ustanovení tohoto oddílu se použijí obdobně i pro výsledek činnosti zhotovený podle ustanovení o veřejném příslibu (soutěžní dílo).

Díl 9

Péče o zdraví

§ 2636

Základní ustanovení

(1) Smlouvou o péči o zdraví se poskytovatel vůči příkazci zavazuje pečovat v rámci svého povolání nebo předmětu činnosti o zdraví ošetřovaného, ať již je jím příkazce nebo třetí osoba.

(2) Příkazce zaplatí poskytovateli odměnu, je-li to ujednáno; to neplatí, stanoví-li jiný právní předpis, že se péče o zdraví hradí výlučně z jiných zdrojů.

§ 2637

Péče o zdraví zahrnuje úkon, prohlídku nebo radu a všechny další služby, které se týkají bezprostředně ošetřovaného a které jsou vedeny snahou zlepšit nebo zachovat jeho zdravotní stav. Péče o zdraví však není činnost spočívající jen v prodeji nebo jiném převodu léků.

Poučení

§ 2638

(1) Poskytovatel srozumitelně vysvětlí ošetřovanému zamýšlené vyšetření i navrhovanou péči o zdraví; po příslušném vyšetření poskytovatel vysvětlí ošetřovanému jeho zdravotní stav a péči o zdraví i při dalším postupu. Žádá-li o to ošetřovaný, podá mu poskytovatel vysvětlení v písemné formě.

(2) Není-li ošetřovaný plně svéprávný, ale přesto je schopen úsudku, poučí se způsobem přiměřeným

jeho schopnosti vysvětlení pochopit; vysvětlení se podá i jeho zákonnému zástupci.

§ 2639

(1) Vysvětlení je řádně podáno, lze-li rozumně předpokládat, že ošetřovaný pochopil svůj zdravotní stav, způsob, účel a nezbytnost péče o zdraví včetně očekávaných následků i možných nebezpečí pro své zdraví, jakož i to, zda přichází v úvahu i případný jiný způsob péče o zdraví.

(2) Musí-li si poskytovatel být vědom, že u ošetřovaného vyvolal představu, že péčí o zdraví dosáhne určitého výsledku, ač ví nebo musí vědět, že výsledku nemusí být dosaženo, je povinen i toto ošetřovanému vysvětlit.

§ 2640

(1) Ohrozil-li by se tím zcela zjevně a vážně zdravotní stav ošetřovaného, může mu být vysvětlení podáno v plném rozsahu dodatečně, jakmile již není třeba obávat se nebezpečí. Má se za to, že toto právo poskytovatel nemá, nepotvrdí-li mu zjevnost a vážnost nebezpečí jiná osoba poskytující péči o zdraví v daném oboru.

(2) Je-li vysvětlení odepřeno a vyžaduje-li to zájem ošetřovaného, podá se vysvětlení jiné osobě pověřené ošetřovaným, ledaže jiný právní předpis stanoví něco jiného.

§ 2641

Dal-li ošetřovaný zřetelně najevo, že si vysvětlení nepřeje, neposkytne se, ledaže nebezpečí, které z toho hrozí ošetřovanému nebo jiné osobě, zjevně převyšuje jeho zájem.

Práva a povinnosti stran

§ 2642

(1) Ke každému úkonu v rámci péče o zdraví se vyžaduje souhlas ošetřovaného, ledaže zákon stanoví, že souhlasu není třeba. Odmítne-li ošetřovaný souhlas, potvrdí to poskytovateli na jeho žádost v písemné formě.

(2) Požádá-li o to poskytovatel nebo ošetřovaný, potvrdí mu druhá strana v písemné formě, k čemu byl souhlas udělen.

§ 2643

(1) Poskytovatel postupuje podle smlouvy s péčí řádného odborníka, a to i v souladu s pravidly svého oboru.

(2) Ošetřovaný sdělí poskytovateli podle svého nejlepšího vědomí potřebné údaje a poskytne mu součinnost nutnou podle rozumného očekávání k tomu, aby mohl splnit povinnosti podle smlouvy.

§ 2644

Poskytovatel neumožní jiné osobě pozorovat péči o zdraví ošetřovaného, ledaže ten dal k tomu souhlas. To neplatí, vyžaduje-li se přítomnost jiné osoby, aby bylo prokázáno, nakolik se vyhovělo požadavkům odborné péče.

§ 2645

Poskytovatel odpovídá za to, že splní své povinnosti s péčí řádného odborníka; k ujednáním, která to vylučují nebo omezují, se nepřihlíží.

§ 2646

(1) Poskytuje-li se péče o zdraví ve zdravotnickém zařízení, v zařízení sociálních služeb nebo v obdobném zařízení, které smluvní strana neprovozuje, musí být ošetřovanému nebo příkazci včas sděleno, kdo je poskytovatelem a že provozovatel zařízení smluvní stranou není.

(2) Nelze-li poskytovatele určit, považuje se za něho i provozovatel zařízení, kde byla péče o zdraví poskytnuta; to platí i v případě, že provozovatel ošetřovanému nebo příkazci bez zbytečného odkladu nesdělí, kdo je poskytovatelem. K opačným ujednáním se nepřihlíží.

Záznamy o péči o zdraví

§ 2647

(1) Poskytovatel vede záznamy o péči o zdraví, z nichž musí být zřejmé údaje o zdravotním stavu ošetřovaného a o poskytovatelově činnosti, včetně podkladů osvědčujících správnost těchto údajů, v rozsahu nezbytném pro poskytování řádné péče o zdraví. Záznamy poskytovatel uchová tak dlouho, jak to vyžaduje potřeba odborné péče.

(2) K záznamům poskytovatel podle svého uvážení připojí i podklady a vyjádření, které mu popřípadě odevzdal ošetřovaný nebo příkazce.

(3) Do záznamů poskytovatel vždy poznamená, kdo do nich nahlížel.

§ 2648

(1) Požádá-li o to ošetřovaný, umožní mu poskytovatel bez zbytečného odkladu nahlédnout do záznamů, které o něm vede, a umožní mu pořizovat si z nich výpisy, opisy nebo kopie, popřípadě mu sám vydá proti zaplacení přiměřené náhrady z nich výpis, opis nebo kopii.

(2) Obsahují-li záznamy rovněž údaje o třetí osobě, nelze je zpřístupnit bez jejího souhlasu.

§ 2649

(1) Nestanoví-li zákon něco jiného, nelze záznamy zpřístupnit jiné osobě bez výslovného souhlasu ošetřovaného, třeba by to byl i příkazce nebo zástupce ošetřovaného.

(2) Udělil-li ošetřovaný souhlas, nebo odmítl-li jej udělit, uvede se to v záznamech, které poskytovatel o ošetřovaném vede.

§ 2650

(1) Bez souhlasu ošetřovaného může poskytovatel sdělit údaje o něm v anonymizované podobě k účelům vědeckého nebo statistického šetření týkajícího se zdravotního stavu obyvatelstva a jeho skupin, lze-li rozumně předpokládat, že souhlas nelze opatřit vůbec nebo včas a

a) provádí-li se šetření s takovým zabezpečením, že nehrozí neúměrný zásah do soukromí ošetřovaného, nebo
b) oznámí-li poskytovatel údaje tak, aby vyloučil následné zjištění, kterého určitého člověka se týkají.

(2) Právo podle odstavce 1 poskytovatel nemá, není-li šetření prováděno ve veřejném zájmu, lze-li šetření provést i bez údajů o určitém ošetřovaném nebo vyjádřil-li ošetřovaný výslovně nesouhlas se zpřístupněním údajů o sobě.

§ 2651

Ošetřovaný, který není příkazcem, může péči o zdraví odmítnout; jeho odmítnutím se závazek ruší.

Díl 10

Kontrolní činnost

§ 2652

Základní ustanovení

(1) Smlouvou o kontrolní činnosti se kontrolor zavazuje zjistit nestranně stav určité věci nebo ověřit výsledek určité činnosti a vydat o tom kontrolní osvědčení a objednatel se zavazuje zaplatit mu odměnu.

(2) K ujednání, jímž se kontrolorovi ukládá povinnost, jež by mohla ovlivnit nestrannost kontroly nebo správnost kontrolního osvědčení, se nepřihlíží.

§ 2653

Kontrolor provede kontrolu s odbornou péčí podle stanoveného způsobu kontroly, doby, místa a rozsahu kontroly, se zřetelem i ke stavu, v jakém se předmět kontroly nacházel v době jejího provádění. Zjištěný stav popíše v kontrolním osvědčení.

§ 2654

Kontrolor provede kontrolu v rozsahu a způsobem obvyklým při obdobných kontrolách. Má se za to, že kontrola má být provedena bez zbytečného odkladu v místě, kde se předmět kontroly nachází. Objednatel oznámí kontrolorovi včas, kde se má kontrola uskutečnit.

§ 2655

Objednatel poskytne kontrolorovi součinnost nutnou k provedení kontroly, zejména mu umožní potřebný přístup k předmětu kontroly.

§ 2656

(1) Právo kontrolora na odměnu vzniká provedením kontroly a vydáním kontrolního osvědčení.

(2) Společně s právem na odměnu vzniká kontrolorovi i právo na náhradu nákladů, které při provedení kontroly účelně vynaložil, ledaže z povahy těchto nákladů vyplývá, že jsou v odměně již zahrnuty.

§ 2657

Není-li odměna ujednána, zaplatí objednatel kontrolorovi odměnu ve výši obvyklé se zřetelem k předmětu, rozsahu, způsobu a místu kontroly v době uzavření smlouvy.

§ 2658

Provedení kontroly se nedotýká právních poměrů mezi objednatelem a jinými osobami, zejména osobami, jimž je předmět kontroly určen nebo od nichž pochází.

§ 2659

Neprovede-li kontrolor kontrolu řádně, nemá právo na odměnu a náhradu nákladů.

§ 2660

(1) Kontrolor nahradí škodu způsobenou porušením povinnosti provést kontrolu řádně v tom rozsahu, v jakém objednatel nemůže účinně dosáhnout náhrady uplatněním práva z vadného plnění vůči tomu, kdo plnil kontrolovaný předmět. Kontrolor povinnost k náhradě škody nemá, opomenul-li objednatel vymáhat své právo vůči třetí osobě včas, nebo nemůže-li je vymáhat vzhledem k tomu, co s třetí osobou ujednal.

(2) Omezení podle odstavce 1 neplatí, ujistil-li kontrolor objednatele, že bez ohledu na rozsah a způsob kontroly zjistí všechny vady, nebo ujistí-li objednatele, že kontrolní osvědčení je úplné a správné.

§ 2661

Nahradí-li kontrolor objednateli škodu, přechází na něho právo objednatele vůči třetí osobě tak, jako by mu bylo postoupeno.

Díl 11

Závazky ze smlouvy o účtu, jednorázovém vkladu, akreditivu a inkasu

Oddíl 1
Účet

Pododdíl 1
Obecná ustanovení

§ 2662

Základní ustanovení

Smlouvou o účtu se ten, kdo vede účet, zavazuje zřídit od určité doby v určité měně účet pro jeho majitele, umožnit vložení hotovosti na účet nebo výběr hotovosti z účtu nebo provádět převody peněžních prostředků z účtu či na účet.

§ 2663

Je-li účet zřízen pro více osob, má každá z nich postavení majitele účtu. Tyto osoby nakládají s účtem společně. Má se za to, že jejich podíly na peněžních prostředcích na účtu jsou stejné.

§ 2664

S peněžními prostředky na účtu může majitel účtu a za podmínek ujednaných ve smlouvě i jeho zmocněnci nakládat ujednaným způsobem. Nevyplývá-li ze zmocnění opak, nezaniká smrtí zmocnitele.

§ 2665

Ujednají-li strany, že ten, kdo vede účet, umožní výběr hotovosti nebo provede převod peněžních prostředků z účtu, ač pro to na účtu není dostatek peněžních prostředků, použijí se přiměřeně ustanovení o úvěru.

§ 2666

Zemře-li majitel účtu, zastaví ten, kdo vede účet, v den následující po dni, kdy mu byla smrt majitele účtu doložena, ty výplaty hotovosti a převody peněžních prostředků z účtu, o kterých majitel účtu určil, že se v nich po jeho smrti pokračovat nemá.

§ 2667

Úrok z peněžních prostředků na účtu je splatný na konci kalendářního měsíce. Ten, kdo vede účet, připíše úrok k zůstatku peněžních prostředků na účtu bez zbytečného odkladu poté, co se stal splatným.

§ 2668

Zanikne-li závazek, vypořádá ten, kdo vede účet, bez zbytečného odkladu pohledávky a dluhy týkající se účtu, zejména provede převody peněžních prostředků z účtu uskutečněné prostřednictvím platebních prostředků a šeků použitých do dne zániku závazku, účet zruší a zůstatek peněžních prostředků vyplatí majiteli účtu.

Pododdíl 2
Platební účet

§ 2669

Platební účet upravuje jiný zákon. Jiný zákon rovněž upravuje převody peněžních prostředků na účtu, který není platebním účtem, jestliže se jedná o platební transakci podle jiného zákona.

Pododdíl 3
Jiný než platební účet

§ 2670

Ustanovení tohoto pododdílu se použijí pro účet, který není platebním účtem. Ustanovení tohoto pod-

oddílu se rovněž použijí pro vložení hotovosti, výběr hotovosti nebo převod peněžních prostředků prováděné na platebním účtu, jestliže se nejedná o platební transakci podle jiného zákona.

§ 2671

Byl-li sjednán úrok, náleží majiteli účtu ode dne připsání peněžních prostředků na účet do dne předcházejícího dni jejich odepsání z účtu.

§ 2672

Ten, kdo vede účet, připíše na něj přijaté nebo převedené peněžní prostředky nejpozději následující pracovní den poté, co získal právo s nimi nakládat.

§ 2673

(1) Ten, kdo vede účet, oznámí majiteli účtu vložení či výběr hotovosti nebo převod peněžních prostředků, k němuž došlo v uplynulém kalendářním měsíci, bez zbytečného odkladu po skončení kalendářního měsíce.

(2) Ten, kdo vede účet, oznámí majiteli účtu bez zbytečného odkladu po skončení kalendářního roku zůstatek peněžních prostředků na účtu.

§ 2674

Majitel účtu může závazek ze smlouvy o účtu vypovědět i bez výpovědní doby, i když je smlouva uzavřena na dobu určitou.

§ 2675

(1) Ten, kdo vede účet, může závazek ze smlouvy o účtu vypovědět s účinností ke konci měsíce následujícího po měsíci, v němž výpověď došla majiteli účtu.

(2) Poruší-li majitel účtu podstatným způsobem ujednanou povinnost, může ten, kdo vede účet, závazek ze smlouvy o účtu vypovědět i bez výpovědní doby.

Pododdíl 4

Vkladní knížka

§ 2676

(1) Vkladní knížkou potvrzuje výstavce vkladní knížky vložení hotovosti na účet a výběr hotovosti z účtu. Účet, k němuž byla vystavena vkladní knížka, neslouží k provádění převodů peněžních prostředků. Vkladní knížka může být vystavena pouze na jméno majitele vkladní knížky. Z vkladní knížky musí být zřejmá výše peněžních prostředků na účtu a její změny.

(2) Má se za to, že výše peněžních prostředků na účtu odpovídá záznamům ve vkladní knížce.

§ 2677

S peněžními prostředky na účtu nakládá majitel vkladní knížky. Bez předložení vkladní knížky nelze s peněžními prostředky na účtu nakládat.

§ 2678

Při ztrátě nebo zničení vkladní knížky vystaví výstavce vkladní knížky na žádost majitele vkladní knížky novou vkladní knížku. Tato vkladní knížka nahrazuje původní vkladní knížku, která pozbývá dnem jejího vystavení platnosti.

§ 2679

Pokud majitel vkladní knížky nenakládá s peněžními prostředky na účtu po dobu dvaceti let ani nepředloží vkladní knížku k doplnění záznamů, ruší se závazek uplynutím této doby; majitel vkladní knížky má právo na výplatu zůstatku peněžních prostředků na účtu včetně úroků ke dni zrušení závazku.

Oddíl 2

Jednorázový vklad

§ 2680

(1) Smlouvou o jednorázovém vkladu se vkladatel zavazuje poskytnout příjemci vkladu pevný jednorázový vklad v určité výši a příjemce vkladu se zavazuje tento vklad přijmout, po zániku závazku jej vrátit a zaplatit vkladateli úrok.

(2) Bylo-li nakládání s vkladem podmíněno sdělením hesla a vkladatel heslo nezná, může vkladatel nakládat s vkladem, pokud prokáže, že mu vklad náleží.

§ 2681

Vkladní list

Vkladním listem příjemce vkladu potvrzuje pevný jednorázový vklad na dobu určitou ve výši vkladním listem uvedené.

Oddíl 3

Akreditiv

§ 2682

Základní ustanovení

Smlouvou o otevření akreditivu se výstavce akreditivu zavazuje vůči příkazci vystavit na jeho žádost

a účet ve prospěch třetí osoby (oprávněného) akreditiv a příkazce se zavazuje zaplatit výstavci akreditivu odměnu.

§ 2683

(1) Výstavce akreditivu oznámí oprávněnému v písemné formě bez zbytečného odkladu po uzavření smlouvy, že v jeho prospěch otvírá akreditiv, a sdělí mu jeho obsah.

(2) Akreditiv obsahuje alespoň určení, že se výstavce akreditivu zavazuje zaplatit určitou částku, přijmout směnku nebo se zavazuje k jinému plnění, jakož i akreditivní podmínky s určením, do kdy je má oprávněný splnit, aby mohl požadovat plnění od výstavce akreditivu.

§ 2684

Závazek výstavce akreditivu vůči oprávněnému vzniká vystavením akreditivu. Tento závazek je nezávislý na závazku mezi výstavcem akreditivu a příkazcem i na závazku mezi příkazcem a oprávněným.

§ 2685

Výstavce akreditivu může pověřit akreditivem i jiného výstavce, aby za něj poskytl plnění. Poskytne-li pověřený výstavce plnění, má právo na náhradu vůči výstavci akreditivu; byl-li akreditiv potvrzen, má toto právo i vůči potvrzujícímu výstavci.

§ 2686

Neurčí-li akreditiv výslovně jinak, může jej výstavce akreditivu změnit nebo zrušit jen se souhlasem oprávněného a příkazce.

Potvrzený akreditiv

§ 2687

(1) Je-li akreditiv na žádost výstavce akreditivu potvrzen dalším výstavcem, vzniká oprávněnému právo na plnění i vůči potvrzujícímu výstavci od doby, kdy potvrzující výstavce oprávněnému potvrzení akreditivu oznámil.

(2) Ke změně nebo zrušení potvrzeného akreditivu se vyžaduje i souhlas potvrzujícího výstavce.

§ 2688

Plnil-li potvrzující výstavce oprávněnému podle podmínek akreditivu, má právo na náhradu vůči výstavci akreditivu.

§ 2689

Výstavce akreditivu, který oprávněnému jen oznámí, že pro něho jiný výstavce akreditivu otevřel akreditiv, nevzniká závazek z akreditivu, nahradí však škodu, bylo-li oznámení nesprávné.

Dokumentární akreditiv

§ 2690

(1) Při dokumentárním akreditivu výstavce akreditivu plní oprávněnému, jsou-li mu včas předloženy dokumenty určené akreditivem v souladu s akreditivními podmínkami. To platí i v případě, jsou-li dokumenty předloženy výstavci pověřenému akreditivem.

(2) Byl-li dokumentární akreditiv potvrzen, poskytne potvrzující výstavce oprávněnému plnění, jsou-li mu, popřípadě výstavci pověřenému akreditivem, včas předloženy dokumenty uvedené v odstavci 1.

§ 2691

Výstavce akreditivu s odbornou péčí přezkoumá, zda obsah předložených dokumentů a jejich vzájemná souvislost zjevně odpovídají podmínkám určeným akreditivem.

§ 2692

Dojde-li k ztrátě, zničení nebo poškození dokumentů v době, kdy je má výstavce akreditivu u sebe, nahradí výstavce akreditivu příkazci škodu tím způsobenou. To neplatí, nemohl-li výstavce akreditivu škodu odvrátit ani při vynaložení odborné péče.

§ 2693

Jiné akreditivy

Ustanovení o dokumentárním akreditivu se použije přiměřeně i na akreditiv, podle něhož se lze domáhat plnění při splnění jiných podmínek, než je předložení dokumentů.

Oddíl 4

Inkaso

§ 2694

Základní ustanovení

(1) Smlouvou o inkasu se obstaravatel inkasa za-

vazuje obstarat pro příkazce přijetí peněžní částky nebo jiný inkasní úkon od třetí osoby a příkazce se zavazuje zaplatit obstaravateli inkasa odměnu.

(2) Není-li výše odměny ujednána, zaplatí příkazce obstaravateli inkasa odměnu obvyklou v době uzavření smlouvy.

§ 2695

Obstaravatel inkasa vyzve třetí osobu k provedení inkasního úkonu. Odmítne-li tato osoba splnit výzvu, podá o tom obstaravatel inkasa příkazci bez zbytečného odkladu zprávu.

§ 2696

Obstaravatel inkasa postupuje při obstarání inkasa s odbornou péčí podle pokynů příkazce. Neuskuteční-li se přesto inkaso, nezakládá to důvod k postihu obstaravatele inkasa.

§ 2697

(1) Co obstaravatel inkasa při inkasu přijal, vydá bez zbytečného odkladu příkazci.

(2) Přijal-li obstaravatel inkasa cenný papír nebo dokument, nahradí příkazci škodu způsobenou jeho ztrátou, zničením nebo poškozením v době, kdy jej měl obstaravatel inkasa u sebe. To neplatí, nemohl-li obstaravatel inkasa škodu odvrátit ani při vynaložení odborné péče.

§ 2698

Použije-li obstaravatel inkasa k obstarání inkasa jiného obstaravatele podle pokynů příkazce, děje se tak na účet a nebezpečí příkazce.

Dokumentární inkaso

§ 2699

Při dokumentárním inkasu se obstaravatel inkasa vůči příkazci zavazuje vydat třetí osobě dokumenty, zaplatí-li tato osoba proti vydání dokumentů určitou peněžní částku, nebo provést před vydáním dokumentů jiný inkasní úkon, a příkazce se zavazuje zaplatit obstaravateli inkasa odměnu.

§ 2700

Dojde-li k ztrátě, zničení nebo poškození dokumentů v době, kdy je má obstaravatel inkasa u sebe, nahradí obstaravatel inkasa příkazci škodu tím způsobenou. To neplatí, nemohl-li obstaravatel inkasa škodu odvrátit ani při vynaložení odborné péče.

Díl 12

Závazky ze zaopatřovacích smluv

Oddíl 1

Důchod

§ 2701

Základní ustanovení

(1) Smlouvou o důchodu se plátce zavazuje platit příjemci pravidelné peněžní dávky (důchod).

(2) Zaváže-li se plátce k placení důchodu na dobu života nějaké osoby nebo na dobu delší než pět let, vyžaduje smlouva písemnou formu.

§ 2702

Nebylo-li trvání závazku ujednáno, platí, že povinnost platit důchod trvá po dobu příjemcova života.

§ 2703

Není-li ujednána doba splatnosti důchodu, jsou dávky splatné měsíčně napřed. Zemře-li osoba, na dobu jejíhož života byl důchod ujednán, zaplatí plátce dávku, která za života oné osoby již dospěla. Bylo-li však ujednáno, že důchod je splatný pozadu, zaplatí plátce dávku připadající na dobu, po kterou ona osoba byla ještě naživu.

§ 2704

Právo na důchod nelze postoupit jinému; k opačnému ujednání se nepřihlíží. Pohledávku splatné dávky však postoupit lze.

§ 2705

Zřídil-li plátce důchod bezúplatně, může zároveň vyhradit, že příjemcovi věřitelé nemohou příjemcovy dávky postihnout ani exekučně, ani v insolvenčním řízení. Taková výhrada je účinná vůči třetím osobám i vůči orgánům veřejné moci, avšak jen do výše, kterou příjemce vzhledem ke svým poměrům pro své zaopatření nutně potřebuje.

§ 2706

(1) Byl-li důchod poskytnut za úplatu, nelze pro neplacení dávek odstoupit od smlouvy a požadovat vrácení úplaty. To neplatí, bylo-li placení důchodu zajištěno a jistota zanikne, nebo se zhorší, aniž ji plátce v přiměřené lhůtě doplní na původní rozsah.

(2) Odůvodňují-li to okolnosti, nařídí soud na návrh příjemce prodej části plátcova majetku a použití výtěžku k placení důchodu po přiměřenou dobu do budoucna.

Oddíl 2
Výměnek

§ 2707

Základní ustanovení

(1) Smlouvou o výměnku si vlastník nemovité věci vymiňuje v souvislosti s jejím převodem pro sebe nebo pro třetí osobu požitky, úkony nebo práva sloužící k zaopatření na dobu života nebo na dobu určitou a nabyvatel nemovité věci se zavazuje zaopatření poskytnout. Není-li stanoveno nebo ujednáno jinak, rozhoduje pro obsah práv výměnkáře místní zvyklost.

(2) Podle obsahu právního jednání, kterým byl výměnek zřízen, se na smlouvu o výměnku použijí také ustanovení o právech, ze kterých se výměnek skládá, zejména o služebnosti bytu nebo o důchodu.

§ 2708

(1) Je-li výměnek zřízen jako reálné břemeno, učiní nabyvatel nemovité věci vše, co je z jeho strany zapotřebí, aby výměnek mohl být zapsán do veřejného seznamu. Nezřekne-li se výměnkář zápisu, lze do veřejného seznamu zapsat vlastnické právo nabyvatele jen současně se zápisem výměnku.

(2) Vlastník nemovité věci může pro sebe zapsat budoucí výměnek do veřejného seznamu ještě před převedením nemovité věci.

§ 2709

I když to při zřízení výměnku nebylo ujednáno, přispěje osoba zavázaná k výměnku pomocnými úkony výměnkáři, který to nezbytně potřebuje v nemoci, při úrazu nebo v podobné nouzi. Této povinnosti se zprostí, zprostředkuje-li umístění výměnkáře ve zdravotnickém nebo podobném zařízení. Nezavazuje-li osobu zavázanou z výměnku k placení nákladů pobytu v zařízení zvláštní právní důvod, nese je výměnkář ze svého.

§ 2710

(1) Změní-li se poměry tou měrou, že na osobě zavázané k výměnku nelze spravedlivě požadovat, aby setrvala při naturálním plnění, a nedohodnou-li se strany, může soud na návrh osoby zavázané k výměnku rozhodnout, že se naturální výměnek zcela nebo zčásti nahradí peněžitým důchodem; soud také může, a to i bez návrhu, uložit osobě zavázané k výměnku, aby složila ve prospěch výměnkáře u provozovatele vhodného zaopatřovacího zařízení zaopatřovací jistinu ve stanovené výši.

(2) Byl-li výměnek přeměněn na peněžitý důchod, může soud dohodu stran nebo své rozhodnutí změnit, změní-li se podstatně poměry.

(3) Rozhodnutími podle odstavce 1 nebo 2 nelze přijmout takové opatření, jímž by bylo zaopatření výměnkáře ohroženo.

§ 2711

Při zkáze stavby, v níž bylo výměnkáři vyhrazeno obydlí, opatří osoba zavázaná z výměnku výměnkáři na vlastní náklad vhodné náhradní bydlení.

§ 2712

Výměnek vyhrazený manželům se nezkracuje smrtí jednoho z nich.

§ 2713

Výměnek nelze postoupit; postoupit lze jen právo na splatné dávky, avšak ne na ty, jejichž rozsah je určen podle osobních potřeb výměnkáře.

§ 2714

Právo na výměnek nepřechází na výměnkářovy dědice.

§ 2715

Byla-li smlouva o převodu nemovité věci uzavřena v souvislosti se zřízením výměnku, nelze od ní odstoupit pro neplnění povinnosti osobou zavázanou k výměnku.

Díl 13
Společnost

Oddíl 1
Obecná ustanovení

§ 2716

Základní ustanovení

(1) Zaváže-li se smlouvou několik osob sdružit

jako společníci za společným účelem činnosti nebo věci, vzniká společnost.

(2) Bylo-li ujednáno sdružení majetku, vyžaduje se k platnosti smlouvy soupis vkladů společníků jimi podepsaný. Má se za to, že sdruženo bylo jen to, co uvádí soupis.

§ 2717

(1) Vkládá-li společník do společnosti věc, použijí se přiměřeně ustanovení o koupi; vkládá-li však jen právo věc užívat, použijí se přiměřeně ustanovení o nájmu, a vkládá-li právo věc požívat, použijí se přiměřeně ustanovení o pachtu.

(2) Zavazuje-li se společník k činnosti pro společnost, použijí se přiměřeně ustanovení o díle, nebo o příkazu.

§ 2718

(1) Vloží-li společník do společnosti veškeré své jmění, má se za to, že se jedná o jmění přítomné k účinnosti smlouvy.

(2) Ujednání, že vklad společníka zahrnuje i jeho budoucí majetek, se nevztahuje na majetek nabytý děděním, ledaže to bylo výslovně ujednáno.

§ 2719

(1) Peněžní prostředky a zuživatelné věci, jakož i věci určené podle druhu vložené do společnosti, se stávají spoluvlastnictvím společníků, kteří vklady přispěli; jiné věci se stávají jejich spoluvlastnictvím jen tehdy, byly-li oceněny penězi. Spoluvlastnické podíly společníků se určí poměrem hodnot majetku, který každý společník do společnosti vložil.

(2) K jinému předmětu vkladu nabývají společníci právo bezplatného požívání.

§ 2720

Společník, který se zavázal přispět společnému účelu jen činností, má právo na podíl na zisku a právo užívat věci vložené do společnosti, nemá však právo tyto věci požívat, ani se nestává spoluvlastníkem podle § 2719 odst. 1.

Oddíl 2

Práva a povinnosti společníků navzájem

§ 2721

O vzájemných právech a povinnostech společníků platí obdobně ustanovení o spoluvlastnictví.

§ 2722

(1) Kdo se zavázal přispět společnosti jen činností, není povinen k jinému příspěvku. Kdo se zavázal přispět jen majetkem, není povinen přičinit se o dosažení společného účelu jiným způsobem.

(2) Společníka nelze nutit, aby přispěl více, než se zavázal. Změní-li se však poměry tak, že společného účelu nelze bez zvýšení příspěvku dosáhnout, může ten, kdo není ochoten svůj příspěvek zvýšit, ze společnosti vystoupit, anebo z ní být vyloučen.

§ 2723

Ujedná-li se jen, co má být do společnosti celkem vloženo, přispěje každý ze společníků rovným dílem.

§ 2724

O dosažení společného účelu se všichni společníci přičiňují zpravidla stejnou měrou. Zařídil-li společník společnou záležitost v dobré víře, má právo na náhradu jako příkazník.

§ 2725

Společník vykonává činnost pro společnost osobně a není oprávněn členství ve společnosti zřídit jiné osobě, ani jí své členství postoupit.

§ 2726

Činy pro společnost škodlivé jsou společníkovi zakázány.

§ 2727

(1) Společník nesmí bez souhlasu ostatních společníků činit na vlastní nebo cizí účet nic, co má vzhledem ke společnému účelu konkurenční povahu. Stane-li se tak, mohou se ostatní společníci domáhat, aby se tento společník takového jednání zdržel.

(2) Jednal-li společník na vlastní účet, mohou se ostatní společníci domáhat, aby bylo jednání společníka prohlášeno za učiněné na společný účet. Jednal-li společník na cizí účet, mohou se ostatní společníci domáhat, aby jim bylo ve prospěch společného účtu postoupeno právo na odměnu nebo aby jim byla vydána odměna již poskytnutá. Tato práva zanikají, pokud nebyla uplatněna do tří měsíců ode dne, kdy se podnikatel o jednání dozvěděl, nejpozději však rok ode dne, kdy k jednání došlo.

(3) Namísto práv podle odstavce 2 mohou ostatní společníci požadovat náhradu škody.

§ 2728

(1) Neurčí-li smlouva poměr, jakým se společníci podílejí na majetku nabytém za trvání společnosti, na zisku a na ztrátě společnosti, jsou jejich podíly stejné. Určí-li smlouva poměr, jakým se společník podílí buď jen na majetku, anebo jen na zisku nebo na ztrátě, platí stejný poměr i pro ostatní případy.

(2) Ujednání vylučující právo společníka na podíl na zisku nemá právní účinky. Ujednání vylučující povinnost společníka podílet se na ztrátě má právní účinky jen mezi společníky.

§ 2729

(1) Rozhodnutí o záležitostech společnosti se přijímají většinou hlasů; každý společník má jeden hlas. Ujednání nebo rozhodnutí společníků bránící některému společníkovi účastnit se rozhodování nemá právní účinky.

(2) Rozhodnutí, jímž se mění společenská smlouva, musí být přijato jednomyslně.

Oddíl 3

Správa společnosti

§ 2730

(1) Společníci si mohou rozdělit působnost při spravování společných záležitostí způsobem, jaký uznají za vhodný. Neučiní-li to, je každý společník vzhledem k těmto záležitostem příkazníkem ostatních společníků.

(2) Žádný společník nesmí o své vůli podstatně měnit stav nebo účel společného majetku bez zřetele k výhodnosti takové změny.

§ 2731

(1) Správou společných věcí mohou společníci pověřit někoho ze svého středu, anebo i třetí osobu.

(2) Byl-li správce jmenován ve společenské smlouvě, lze ho odvolat jen z vážného důvodu, jinak lze jeho pověření zrušit obdobně jako u příkazu.

§ 2732

Společník, který není oprávněn ke správě, nesmí nakládat se společným majetkem. Učiní-li tak vůči třetí osobě, která je v dobré víře, nelze se proti ní dovolat neplatnosti právního jednání.

§ 2733

Je-li pověřeno více správců, aniž je blíže upravena jejich působnost, jedná každý z nich v záležitostech společnosti samostatně.

§ 2734

Správce vede řádně účty a přehled o majetkových poměrech společnosti; společníkům podává pravidelně vyúčtování majetku společnosti včetně příjmů a výdajů, jakož i zisku, anebo ztráty, nejméně jednou za kalendářní rok, nejpozději do dvou měsíců po jeho ukončení.

§ 2735

Společník, i když nevykonává správu, se může přesvědčit o hospodářském stavu společnosti, přezkoumat účetní záznamy a jiné doklady, jakož i být informován o společných záležitostech, ale při uplatňování tohoto práva nesmí ani rušit provoz společnosti víc, než je nutné, ani bránit ostatním společníkům při uplatňování téhož práva. Ujednají-li si společníci něco jiného, nepřihlíží se k tomu.

Oddíl 4

Práva a povinnosti společníků k třetím osobám

§ 2736

Z dluhů vzešlých ze společné činnosti jsou společníci zavázáni vůči třetím osobám společně a nerozdílně.

§ 2737

(1) Jedná-li společník ve společné záležitosti s třetí osobou, považuje se za příkazníka všech společníků. Ujednají-li si společníci něco jiného, nelze to namítnout vůči třetí osobě, která jedná v dobré víře.

(2) Jednal-li společník ve společné záležitosti s třetí osobou vlastním jménem, mohou ostatní společníci uplatňovat práva z toho vzniklá, třetí osoba je však zavázána jen vůči tomu, kdo s ní právně jednal. To neplatí, bylo-li třetí osobě známo, že společník jedná na účet společnosti.

§ 2738

(1) Předstírá-li někdo, že je společníkem, ač jím

není, jsou skuteční společníci z jeho jednání vůči třetí osobě zavázáni společně a nerozdílně s ním, jestliže

a) některý ze společníků dal k omylu třetí osoby podnět, nebo

b) společníci mohli při vynaložení potřebné péče takový omyl předvídat, ale žádný z nich neučinil opatření, aby se uvedení třetí osoby v omyl zabránilo.

(2) Odstavec 1 se nepoužije, nebyla-li třetí osoba v dobré víře.

Oddíl 5

Zánik členství

§ 2739

Společník může ze společnosti vystoupit, a to i bylo-li trvání společnosti ujednáno na dobu určitou; ne však v nevhodné době nebo k újmě ostatních společníků. Z vážných důvodů však může vystoupit kdykoli, a to i když byla dohodnuta výpovědní doba.

§ 2740

(1) Poruší-li společník povinnost ze smlouvy podstatným způsobem, může být ze společnosti vyloučen. Vyloučen může být rovněž,

a) bylo-li o jeho majetku zahájeno insolvenční řízení na jeho návrh,

b) přistoupil-li společník k návrhu na zahájení insolvenčního řízení, ve kterém se řeší jeho úpadek nebo hrozící úpadek, nebo

c) bylo-li v insolvenčním řízení rozhodnuto o úpadku společníka.

(2) Omezení společníka ve svéprávnosti je důvodem pro vyloučení společníka jen tehdy, je-li tento jeho stav na újmu společnosti.

§ 2741

(1) Společník, jehož členství zaniklo, má právo, aby mu bylo vyúčtováno a vydáno vše, co mu ke dni zániku členství náleží. Podíl na majetku nabytém za trvání společnosti se mu vyplatí v penězích.

(2) Společník při zániku členství vyúčtuje a vyrovná ostatním společníkům vše, k čemu byl vůči společnosti zavázán.

§ 2742

Dědic společníka se nestává společníkem, má však práva stanovená v § 2741.

§ 2743

(1) Bylo-li ujednáno, že společenská smlouva platí i pro dědice, vstoupí dědic do společnosti namísto zůstavitele. Takovým ujednáním nelze vázat dědice dědiců.

(2) Není-li dědic s to vykonávat pro společnost činnost, k níž se zůstavitel zavázal, může mu být snížena přiměřená část podílu.

Oddíl 6

Zánik společnosti

§ 2744

Společnost zaniká, dohodnou-li se o tom společníci, splní-li se podmínky ujednané ve společenské smlouvě, uplyne-li doba, na kterou byla společnost ujednána, dosáhne-li se účelu, k němuž byla společnost zřízena, anebo stane-li se tento účel nemožným.

§ 2745

Zemře-li společník, aniž je ujednáno, že společenská smlouva platí i pro jeho dědice, zaniká společnost, měla-li dva společníky. Má-li společnost více společníků, má se za to, že ostatní společníci chtějí setrvat ve společnosti i nadále.

§ 2746

(1) Zanikne-li společnost, podá správce vyúčtování podle § 2734 nejpozději do dvou měsíců od jejího zániku.

(2) Společníkům se vydá, co je jejich vlastnictvím, a společný majetek se rozdělí podle ustanovení o vypořádání spoluvlastnictví.

Díl 14

Tichá společnost

§ 2747

Základní ustanovení

(1) Smlouvou o tiché společnosti se tichý společník zavazuje k vkladu, kterým se bude podílet po celou

dobu trvání tiché společnosti na výsledcích podnikání podnikatele, a podnikatel se zavazuje platit tichému společníkovi podíl na zisku.

(2) Tichá společnost může být ujednána i k účasti tichého společníka jen na provozu některého ze závodů podnikatele.

§ 2748

(1) Tichý společník předá podnikateli předmět vkladu bez zbytečného odkladu po vzniku tiché společnosti, nebo mu s ním umožní nakládat.

(2) Vkládá-li se nemovitá věc, nabývá k ní podnikatel na dobu trvání tiché společnosti užívací a požívací právo. Je-li předmětem vkladu něco jiného, má se za to, že podnikatel nabyl k předmětu vznikem tiché společnosti vlastnické právo.

§ 2749

(1) Tichý společník má právo nahlížet do obchodních dokladů a účetních záznamů podnikatele. K ujednání, které toto právo omezuje nebo vylučuje, se nepřihlíží, osvědčí-li tichý společník rozumný důvod domnívat se, že obchodní doklady a účetní záznamy nejsou vedeny správně nebo poctivě.

(2) Podnikatel vydá tichému společníkovi stejnopis účetní závěrky bez zbytečného odkladu po jejím vyhotovení a případném schválení, je-li vyžadováno; k opačnému ujednání se nepřihlíží.

§ 2750

(1) Nehledě k tiché společnosti je ze všech právních skutečností vzniklých z podnikání zavázán jen podnikatel.

(2) Je-li jméno tichého společníka obsaženo ve jménu, popřípadě v obchodní firmě podnikatele, ručí tichý společník za dluhy podnikatele.

(3) Prohlásí-li tichý společník osobě, s níž podnikatel jedná o uzavření smlouvy, že podnikají oba společně, ručí za dluhy podnikatele vyplývající z uzavřené smlouvy.

Podíl tichého společníka na zisku nebo ztrátě

§ 2751

(1) Tichý společník se podílí na zisku nebo na ztrátě podnikatele v ujednané výši, jinak ve výši určené vzhledem k výši jeho vkladu a zavedené praxi stran, popřípadě vzhledem k zvyklostem. K ujednání, podle něhož se tichý společník nepodílí na zisku nebo na ztrátě, se nepřihlíží.

(2) Výše podílu tichého společníka se určí z čistého zisku. Vytváří-li podnikatel fond, se kterým nesmí libovolně nakládat, odečte se z čistého zisku zákonný příděl do takového fondu.

§ 2752

Podíl na zisku vyplatí podnikatel do třiceti dnů po vyhotovení účetní závěrky a jejím případném schválení, je-li vyžadováno. Vklad tichého společníka se nezvyšuje o jeho podíl na zisku, který nevybere.

§ 2753

(1) Na ztrátě se tichý společník podílí stejně jako na zisku; k opačnému ujednání se nepřihlíží. O podíl tichého společníka na ztrátě se jeho vklad snižuje; tichý společník není povinen vklad o podíl na ztrátě doplnit.

(2) Byl-li tichému společníkovi podíl na zisku již vyplacen, není povinen jej při pozdější ztrátě vracet.

Zánik tiché společnosti

§ 2754

(1) Nebyla-li tichá společnost ujednána na určitou dobu, lze ji vypovědět nejpozději šest měsíců před koncem účetního období.

(2) Tichá společnost se zrušuje také,

a) dosáhne-li podíl tichého společníka na ztrátě výše jeho vkladu, ledaže uhradí podíl na ztrátě nebo doplní vklad,

b) ukončí-li se podnikání, kterého se tichá společnost týká, nebo

c) bylo-li rozhodnuto o úpadku podnikatele nebo tichého společníka, zrušením konkursu po splnění rozvrhového usnesení, zrušením konkursu proto, že majetek je zcela nepostačující, anebo zamítnutím insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku.

§ 2755

Podnikatel vydá tichému společníkovi bez zbytečného odkladu po zániku tiché společnosti vklad upravený o podíl na výsledku svého podnikání podle stavu ke dni zániku tiché společnosti.

Díl 15

Závazky z odvážných smluv

Oddíl 1

Obecná ustanovení

§ 2756

Závisí-li podle ujednání stran prospěch, anebo neprospěch alespoň jedné ze smluvních stran na nejisté události, jedná se o smlouvu odvážnou.

§ 2757

Pro závazky z odvážných smluv se nepoužijí ustanovení o změně okolností (§ 1764 až 1766) a neúměrném zkrácení (§ 1793 až 1795).

Oddíl 2

Pojištění

Pododdíl 1

Základní ustanovení

§ 2758

(1) Pojistnou smlouvou se pojistitel zavazuje vůči pojistníkovi poskytnout jemu nebo třetí osobě pojistné plnění, nastane-li nahodilá událost krytá pojištěním (pojistná událost), a pojistník se zavazuje zaplatit pojistiteli pojistné.

(2) Není-li pojištění ujednáno na pojistnou dobu kratší než jeden rok, vyžaduje smlouva písemnou formu. Přijal-li pojistník nabídku včasným zaplacením pojistného, považuje se písemná forma smlouvy za zachovanou.

§ 2759

(1) Neurčí-li se v nabídce, do kdy má být přijata, vyžaduje se její přijetí do jednoho měsíce ode dne doručení nabídky druhé straně; je-li však uzavření smlouvy podmíněno lékařskou prohlídkou, vyžaduje se přijetí nabídky do dvou měsíců. Nabídku pojistitele může pojistník přijmout i včasným zaplacením pojistného ve výši uvedené v nabídce.

(2) Považuje-li se odpověď na nabídku za nový návrh, platí, že byl odmítnut, nepřijme-li jej druhá strana do jednoho měsíce ode dne doručení.

(3) Navrhuje-li strana změnu smlouvy, použijí se odstavce 1 a 2 obdobně.

§ 2760

Pojistitel sdělí před uzavřením smlouvy zájemci o pojištění údaje, jejichž rozsah a způsob předání stanoví jiný zákon upravující pojišťovnictví. To platí i o skutečnostech, k jejichž změně dojde za trvání pojištění.

Pojistný zájem

§ 2761

Pojistný zájem je oprávněná potřeba ochrany před následky pojistné události.

§ 2762

(1) Pojistník má pojistný zájem na vlastním životě a zdraví. Má se za to, že pojistník má pojistný zájem i na životě a zdraví jiné osoby, osvědčí-li zájem podmíněný vztahem k této osobě, ať již vyplývá z příbuzenství nebo je podmíněn prospěchem či výhodou z pokračování jejího života.

(2) Pojistník má pojistný zájem na vlastním majetku. Má se za to, že pojistník má pojistný zájem i na majetku jiné osoby, osvědčí-li, že by mu bez jeho existence a uchování hrozila přímá majetková ztráta.

(3) Dal-li pojištěný souhlas k pojištění, má se za to, že pojistný zájem pojistníka byl prokázán.

§ 2763

Při pojištění majetku může být pojištěn i budoucí pojistný zájem. Byla-li smlouva uzavřena se zřetelem k budoucímu podnikání nebo jinému budoucímu zájmu, který nevznikne, není pojistník povinen platit pojistné; pojistitel má však právo na přiměřenou odměnu, pokud to bylo ujednáno.

§ 2764

(1) Neměl-li zájemce pojistný zájem a pojistitel o tom při uzavření smlouvy věděl nebo musel vědět, je smlouva neplatná.

(2) Pojistil-li pojistník vědomě neexistující pojistný zájem, ale pojistitel o tom nevěděl ani nemohl vědět, je smlouva neplatná; pojistiteli však náleží odměna odpovídající pojistnému až do doby, kdy se o neplatnosti dozvěděl.

§ 2765

Zanikne-li pojistný zájem za trvání pojištění, za-

nikne i pojištění; pojistitel má však právo na pojistné až do doby, kdy se o zániku pojistného zájmu dozvěděl.

§ 2766

Pojištěný

Osoba, na jejíž život, zdraví, majetek nebo odpovědnost nebo jinou hodnotu pojistného zájmu se pojištění vztahuje, je pojištěným.

§ 2767

Pojištění cizího pojistného nebezpečí

(1) Uzavře-li pojistník ve vlastní prospěch smlouvu vztahující se na pojistné nebezpečí jako možnou příčinu vzniku pojistné události u třetí osoby, může uplatnit právo na pojistné plnění, pokud prokáže, že třetí osobu s obsahem smlouvy seznámil a že ta, vědoma si, že právo na pojistné plnění nenabude, souhlasí, aby pojistník pojistné plnění přijal. Má-li být pojištěným potomek pojistníka, který není plně svéprávný, nevyžaduje se zvláštní souhlas, pokud je pojistník sám zákonným zástupcem pojištěného a nejedná se o pojištění majetku.

(2) Vyžaduje-li se souhlas pojištěného, popřípadě jeho zákonného zástupce, a neprokáže-li pojistník souhlas v ujednané době, jinak do tří měsíců ode dne uzavření smlouvy, zaniká pojištění uplynutím této doby. Nastane-li v této době pojistná událost, aniž byl souhlas udělen, nabývá právo na pojistné plnění pojištěný; je-li pojistnou událostí smrt pojištěného, nabývají toto právo osoby uvedené v § 2831.

(3) Postoupí-li pojistník smlouvu bez souhlasu pojištěného, popřípadě jeho zákonného zástupce, nepřihlíží se k postoupení smlouvy. To neplatí, je-li postupníkem osoba, u níž se souhlas k pojištění pojistného nebezpečí pojištěného nevyžaduje.

(4) Dnem pojistníkovy smrti, nebo dnem jeho zániku bez právního nástupce vstupuje do pojištění pojištěný; oznámí-li však pojistiteli v písemné formě do třiceti dnů ode dne pojistníkovy smrti, nebo ode dne jeho zániku, že na trvání pojištění nemá zájem, zaniká pojištění dnem smrti, nebo dnem zániku pojistníka. Účinky prodlení vůči pojištěnému nenastanou dříve než uplynutím patnácti dnů ode dne, kdy se pojištěný o svém vstupu do pojištění dozvěděl; k ujednání kratší doby se nepřihlíží.

§ 2768

(1) Je-li smlouva uzavřena ve prospěch třetí osoby, může s ní tato osoba projevit souhlas i dodatečně při uplatnění práva na pojistné plnění. Třetí osoba má na pojistné plnění právo, dal-li pojištěný, popřípadě jeho zákonný zástupce třetí osobě souhlas k přijetí pojistného plnění poté, co byl seznámen s obsahem smlouvy.

(2) Je-li ve prospěch třetí osoby pojištěno cizí pojistné nebezpečí, použije se § 2767 obdobně.

§ 2769

Rovné zacházení

Použije-li pojistitel jako hledisko při určení výše pojistného nebo pro výpočet pojistného plnění národnost, rasový nebo etnický původ nebo jiné hledisko odporující zásadě rovného zacházení podle jiného zákona, nepřihlíží se ke zvýšení pojistného ani ke snížení pojistného plnění na základě těchto hledisek. To platí i v případě, je-li jako hledisko při určení výše pojistného nebo pro výpočet pojistného plnění použito těhotenství nebo mateřství.

§ 2770

Oprávněná osoba

Oprávněnou osobou je ta osoba, které v důsledku pojistné události vznikne právo na pojistné plnění.

§ 2771

K ujednání o zkrácení nebo prodloužení promlčecí lhůty se nepřihlíží.

§ 2772

(1) Není-li ujednána doba vzniku pojištění, vzniká pojištění prvním dnem následujícím po dni uzavření smlouvy.

(2) Bylo-li ujednáno, že se pojištění vztahuje i na dobu přede dnem uzavření smlouvy, není pojistitel povinen poskytnout pojistné plnění, pokud pojistník v době nabídky věděl nebo vědět měl a mohl, že pojistná událost již nastala, a pojistitel nemá právo na pojistné, pokud v době nabídky věděl nebo měl a mohl vědět, že pojistná událost nastat nemůže.

§ 2773

(1) Právní jednání týkající se pojištění vyžaduje písemnou formu, ledaže strany ujednají, že této formy není zapotřebí.

(2) Pro oznámení se vyžaduje písemná forma, jen

bylo-li to ujednáno. Požádá-li však pojistník v písemné formě pojistitele o sdělení údajů významných pro plnění podle smlouvy, sdělí mu je pojistitel bez zbytečného odkladu v písemné formě.

§ 2774

Pojistné podmínky

(1) Pojistné podmínky vymezí zpravidla podrobnosti o vzniku, trvání a zániku pojištění, pojistnou událost, výluky z pojištění a způsob určení rozsahu pojistného plnění a jeho splatnost.

(2) Odkazuje-li smlouva na pojistné podmínky, seznámí s nimi pojistitel pojistníka ještě před uzavřením smlouvy; to neplatí, uzavírá-li se smlouva formou obchodu na dálku. Ustanovení § 1845 platí obdobně.

Pojistka

§ 2775

(1) Pojistitel vydá pojistníkovi pojistku jako potvrzení o uzavření smlouvy.

(2) Při ztrátě, poškození nebo zničení pojistky vydá pojistitel na žádost a náklady pojistníka druhopis pojistky; to platí obdobně o vydání kopie smlouvy.

§ 2776

Zakládá-li smlouva povinnost předložit pojistku k uplatnění práva na pojistné plnění, může pojistitel požadovat, aby se původní pojistka před vydáním druhopisu umořila.

§ 2777

(1) Nebyla-li smlouva uzavřena v písemné formě, uvede pojistitel v pojistce alespoň

a) číslo smlouvy,
b) určení pojistitele a pojistníka,
c) určení oprávněné osoby nebo způsobu, jakým bude určena,
d) pojistnou událost a pojistné nebezpečí,
e) výši pojistného, jeho splatnost a údaj, zda se jedná o pojištění běžné či jednorázové,
f) pojistnou dobu,
g) případná odchylná ujednání od pojistných podmínek a
h) bylo-li při pojištění osob ujednáno, že se oprávněná osoba bude podílet na výnosech pojistitele, pak i způsob výše určení podílu.

(2) Je-li smlouva uzavřená v písemné formě, musí obsahovat údaje uvedené v odstavci 1 a pojistitel uvede v pojistce alespoň

a) číslo smlouvy,
b) určení pojistitele a pojistníka,
c) určení oprávněné osoby nebo způsobu, jakým bude určena,
d) pojistnou událost a pojistné nebezpečí a
e) pojistnou dobu.

(3) Při určení osob podle odstavce 1 nebo 2 se uvede jejich jméno nebo jména, adresa bydliště nebo sídla a identifikující údaj. To platí i tehdy, má-li být určen pojištěný.

§ 2778

K ujednání, kterým se strany odchýlí od § 2775 nebo 2777, se nepřihlíží. To platí i v případě, vzdá-li se pojistník práva na vydání pojistky.

Povinné pojištění

§ 2779

(1) Ukládá-li jiný zákon určité osobě povinnost uzavřít pojistnou smlouvu, lze se ve smlouvě odchýlit od ustanovení tohoto oddílu jen tehdy, připouští-li to zákon a nedojde-li tím ke snížení rozsahu pojištění stanoveného jiným zákonem.

(2) Stanoví-li tak jiný zákon, vzniká pojistiteli povinnost uzavřít pojistnou smlouvu tak, aby mu povinnost poskytnout pojistné plnění vznikla i tehdy, byla-li škoda způsobena úmyslným jednáním pojistníka, pojištěného nebo jiné osoby.

§ 2780

Při povinném pojištění může pojistitel pojistné plnění odmítnout, jen pokud se na uvedení nepravdivých informací, neúplně zodpovězených dotazů učiněných v písemné formě nebo vědomě nepravdivých nebo hrubě zkreslených údajů podílel výlučně poškozený nebo i jiná osoba s vědomím poškozeného.

§ 2781

Pojistitel má právo odstoupit od smlouvy nebo vypovědět povinné pojištění, jen pokud to jiný zákon připouští. To nebrání jiným ujednáním zakládajícím pojistiteli jiné právo k postihu pojistníka nebo pojištěného pro případ porušení jejich povinnosti.

Pojistné

§ 2782

(1) Pojistitel má právo na pojistné za dobu trvání pojištění.

(2) Zanikne-li pojištění v důsledku pojistné události, náleží pojistiteli pojistné do konce pojistného období, v němž pojistná událost nastala; v takovém případě náleží pojistiteli jednorázové pojištění celé.

§ 2783

(1) Není-li doba vzniku práva pojistitele na pojistné ujednána, vzniká takové právo pojistiteli dnem uzavření smlouvy.

(2) Jednorázové pojistné je splatné dnem počátku pojištění. Je-li ujednáno běžné pojistné, je splatné prvního dne pojistného období; není-li ujednáno pojistné období jako časové období, za které se platí běžné pojistné, považuje se za ujednané pojistné období roční.

(3) Požádá-li o to pojistník, sdělí mu pojistitel zásady pro stanovení výše pojistného.

§ 2784

Pojistitel je povinen přijmout splatné pojistné a jiné splatné pohledávky z pojištění i od pojistníkova zástavního věřitele, od oprávněné osoby nebo od pojištěného.

§ 2785

(1) Nejsou-li ve smlouvě ujednány podmínky, při jejichž splnění má pojistitel právo upravit nově výši běžného pojistného na další pojistné období, nelze bez dohody s pojistníkem výši pojistného měnit.

(2) Vyhradí-li si pojistitel právo měnit výši pojistného z jiného důvodu, než je změna podmínek rozhodných pro stanovení výše pojistného nebo vyhradí-li si pojistitel u pojištění osob právo měnit výši pojistného v závislosti na věku nebo zdravotním stavu, nepřihlíží se k tomu.

§ 2786

(1) Upraví-li pojistitel výši pojistného, sdělí ji pojistníkovi nejpozději dva měsíce přede dnem splatnosti pojistného za pojistné období, ve kterém se má výše pojistného změnit.

(2) Nesouhlasí-li pojistník se změnou, může nesouhlas projevit do jednoho měsíce ode dne, kdy se o ní dozvěděl; v tom případě pojištění zanikne uplynutím pojistného období, na které bylo pojistné zaplaceno. Neupozornil-li však pojistitel na tento následek pojistníka ve sdělení podle odstavce 1, trvá pojištění nadále a výše pojistného se při nesouhlasu pojistníka nezmění.

§ 2787

Pojistitel má právo odečíst od pojistného plnění splatné pohledávky pojistného nebo jiné pohledávky z pojištění. To neplatí, jedná-li se o povinnost poskytnout pojistné plnění z povinného pojištění; k opačným ujednáním se nepřihlíží.

§ 2788

Povinnost k pravdivým sdělením

(1) Dotáže-li se pojistitel v písemné formě zájemce o pojištění při jednání o uzavření smlouvy nebo pojistníka při jednání o změně smlouvy na skutečnosti, které mají význam pro pojistitelovo rozhodnutí, jak ohodnotí pojistné riziko, zda je pojistí a za jakých podmínek, zodpoví zájemce nebo pojistník tyto dotazy pravdivě a úplně. Povinnost se považuje za řádně splněnou, nebylo-li v odpovědi zatajeno nic podstatného.

(2) Co je v odstavci 1 stanoveno o povinnosti pojistníka, platí obdobně i pro pojištěného.

§ 2789

(1) Musí-li si pojistitel být při uzavírání smlouvy vědom nesrovnalostí mezi nabízeným pojištěním a zájemcovými požadavky, upozorní ho na ně. Přitom se vezme v úvahu, za jakých okolností a jakým způsobem se smlouva uzavírá, jakož i to, je-li druhé straně při uzavírání smlouvy nápomocen zprostředkovatel nezávislý na pojistiteli.

(2) Dotáže-li se zájemce při jednání o uzavření smlouvy nebo pojistník při jednání o změně smlouvy v písemné formě pojistitele na skutečnosti týkající se pojištění, zodpoví pojistitel tyto dotazy pravdivě a úplně.

Změna pojistného rizika

§ 2790

(1) Změní-li se okolnosti, které byly uvedeny ve smlouvě nebo na které se pojistitel tázal (§ 2788), tak podstatně, že zvyšují pravděpodobnost vzniku pojistné události z výslovně ujednaného pojistného nebezpečí, zvýší se pojistné riziko.

(2) Pojistník nesmí bez pojistitelova souhlasu učinit nic, co zvyšuje pojistné nebezpečí, ani to třetí osobě dovolit; zjistí-li až dodatečně, že bez pojistitelova souhlasu dopustil, že se pojistné nebezpečí zvýšilo, pojistiteli to bez zbytečného odkladu oznámí. Zvýší-li se pojistné nebezpečí nezávisle na pojistníkově vůli, oznámí to pojistník pojistiteli bez zbytečného odkladu poté, co se o tom dozvěděl.

(3) Je-li pojištěno cizí pojistné riziko, má povinnosti stanovené v odstavci 2 pojištěný.

§ 2791

(1) Prokáže-li pojistitel, že by uzavřel smlouvu za jiných podmínek, pokud by pojistné riziko ve zvýšeném rozsahu existovalo již při uzavírání smlouvy, má právo navrhnout novou výši pojistného. Neučiní-li tak do jednoho měsíce ode dne, kdy mu změna byla oznámena, jeho právo zaniká.

(2) Není-li návrh přijat nebo nově určené pojistné zaplaceno v ujednané době, jinak do jednoho měsíce ode dne doručení návrhu, má pojistitel právo pojištění vypovědět s osmidenní výpovědní dobou; toto právo však pojistitel nemá, neupozornil-li na možnost výpovědi již v návrhu. Nevypoví-li pojistitel pojištění do dvou měsíců ode dne, kdy obdržel nesouhlas s návrhem, nebo kdy marně uplynula doba podle odstavce 1, zanikne jeho právo vypovědět pojištění.

§ 2792

Prokáže-li pojistitel, že by vzhledem k podmínkám platným v době uzavření smlouvy smlouvu neuzavřel, existovalo-li by pojistné riziko ve zvýšeném rozsahu již při uzavírání smlouvy, má právo pojištění vypovědět s osmidenní výpovědní dobou. Nevypoví-li pojistitel pojištění do jednoho měsíce ode dne, kdy mu změna byla oznámena, zanikne jeho právo vypovědět pojištění.

§ 2793

(1) Poruší-li pojistník nebo pojištěný povinnost oznámit zvýšení pojistného rizika, má pojistitel právo pojištění vypovědět bez výpovědní doby. Vypoví-li pojistitel pojištění, náleží mu pojistné až do konce pojistného období, v němž pojištění zaniklo; jednorázové pojistné náleží pojistiteli v tomto případě celé. Nevypoví-li pojistitel pojištění do dvou měsíců ode dne, kdy se o zvýšení pojistného rizika dozvěděl, zanikne jeho právo vypovědět pojištění.

(2) Poruší-li pojistník nebo pojištěný povinnost oznámit zvýšení pojistného rizika a nastala-li po této změně pojistná událost, má pojistitel právo snížit pojistné plnění úměrně k tomu, jaký je poměr pojistného, které obdržel, k pojistnému, které by měl obdržet, kdyby se byl o zvýšení pojistného rizika z oznámení včas dozvěděl.

§ 2794

Sníží-li se podstatně pojistné riziko v pojistné době, vzniká pojistiteli povinnost snížit pojistné úměrně k snížení pojistného rizika s účinností ode dne, kdy se o tomto snížení dozvěděl.

§ 2795

(1) Ustanovení o zvýšení pojistného rizika se nepoužijí, pokud ke zvýšení rizika došlo z důvodu odvracení nebo zmenšení škody vyšší, nebo v důsledku pojistné události, anebo v důsledku jednání z příkazu lidskosti.

(2) Pro pojištění osob pro případ nemoci se ustanovení o změně pojistného rizika nepoužijí. Pro pojištění osob pro jiné případy se ustanovení o změně pojistného rizika nepoužijí, mění-li se pojistné riziko v průběhu doby trvání pojištění; nebyla-li tato změna promítnuta ve výpočtu pojistného, vzniká oznamovací povinnost vůči pojistiteli, pokud na ni byl pojistník nebo pojištěný upozorněn.

Šetření pojistné události

§ 2796

(1) Nastane-li událost, se kterou ten, kdo se pokládá za oprávněnou osobu, spojuje požadavek na pojistné plnění, oznámí to pojistiteli bez zbytečného odkladu, podá mu pravdivé vysvětlení o vzniku a rozsahu následků takové události, o právech třetích osob a o jakémkoliv vícenásobném pojištění; současně předloží pojistiteli potřebné doklady a postupuje způsobem ujednaným ve smlouvě. Není-li současně pojistníkem nebo pojištěným, mají tyto povinnosti i pojistník a pojištěný.

(2) Stejné oznámení může učinit jakákoliv osoba, která má na pojistném plnění právní zájem.

§ 2797

(1) Pojistitel zahájí bez zbytečného odkladu po oznámení podle § 2796 šetření nutné ke zjištění existence a rozsahu jeho povinnosti plnit. Šetření je skon-

čeno sdělením jeho výsledků osobě, která uplatnila právo na pojistné plnění; na žádost této osoby jí pojistitel v písemné formě zdůvodní výši pojistného plnění, popřípadě důvod jeho zamítnutí.

(2) Obsahuje-li oznámení vědomě nepravdivé nebo hrubě zkreslené podstatné údaje týkající se rozsahu oznámené události, anebo zamlčí-li se v něm vědomě údaje týkající se této události, má pojistitel právo na náhradu nákladů účelně vynaložených na šetření skutečností, o nichž mu byly tyto údaje sděleny nebo zamlčeny. Má se za to, že pojistitel vynaložil náklady v prokázané výši účelně.

(3) Vyvolá-li pojistník, pojištěný nebo jiná osoba, která uplatňuje na pojistné plnění právo, náklady šetření nebo jejich zvýšení porušením povinnosti, má pojistitel vůči němu právo na přiměřenou náhradu.

§ 2798

(1) Není-li splatnost pojistného plnění ujednána, je splatné do patnácti dnů ode dne skončení šetření.

(2) Nelze-li ukončit šetření nutná k zjištění pojistné události, rozsahu pojistného plnění nebo k zjištění osoby oprávněné přijmout pojistné plnění do tří měsíců ode dne oznámení, pojistitel oznamovateli sdělí, proč nelze šetření ukončit; požádá-li o to oznamovatel, sdělí mu pojistitel důvody v písemné formě. Pojistitel poskytne osobě, která uplatňuje právo na pojistné plnění, na její žádost na pojistné plnění přiměřenou zálohu; to neplatí, je-li rozumný důvod poskytnutí zálohy odepřít.

(3) Porušil-li pojistitel povinnost podle odstavce 2 z příčin na své straně, je v prodlení; k opačnému ujednání se nepřihlíží.

§ 2799

Způsobila-li úmyslně pojistnou událost buď osoba, která uplatňuje právo na pojistné plnění, anebo z jejího podnětu osoba třetí, vzniká právo na pojistné plnění jen tehdy, bylo-li to výslovně ujednáno, anebo stanoví-li tak tento nebo jiný zákon.

§ 2800

Následky porušení povinností

(1) Bylo-li v důsledku porušení povinnosti pojistníka nebo pojištěného při jednání o uzavření smlouvy nebo o její změně ujednáno nižší pojistné, má pojistitel právo pojistné plnění snížit o takovou část, jaký je poměr pojistného, které obdržel, k pojistnému, které měl obdržet.

(2) Mělo-li porušení povinnosti pojistníka, pojištěného nebo jiné osoby, která má na pojistné plnění právo, podstatný vliv na vznik pojistné události, její průběh, na zvětšení rozsahu jejích následků nebo na zjištění či určení výše pojistného plnění, má pojistitel právo snížit pojistné plnění úměrně k tomu, jaký vliv mělo toto porušení na rozsah pojistitelovy povinnosti plnit.

§ 2801

Přerušení pojištění

(1) Pojištění se přeruší, nebylo-li pojistné zaplaceno; doba přerušení počne uplynutím dvou měsíců ode dne splatnosti pojistného až do jeho zaplacení.

(2) Přeruší-li se pojištění během pojistné doby, netrvá za přerušení povinnost platit pojistné a nevzniká právo na plnění z událostí, které v době přerušení nastaly a byly by jinak pojistnými událostmi. Doba přerušení pojištění se započítává do pojistné doby, jen je-li to výslovně ujednáno.

(3) Existují-li zákonné důvody trvání povinného pojištění, nelze povinné pojištění přerušit. Životní pojištění lze přerušit, jen bylo-li to ujednáno.

Zánik pojištění

§ 2802

K platnosti dohody o zániku pojištění se vyžaduje, aby v ní strany ujednaly, jak se vyrovnají. Není-li ujednán okamžik zániku pojištění, platí, že pojištění zaniklo dnem, kdy dohoda nabyla účinnosti.

§ 2803

(1) Pojištění zaniká uplynutím pojistné doby.

(2) Bylo-li pojištění ujednáno na dobu určitou, lze ujednat, že uplynutím této doby pojištění nezanikne, pokud pojistitel nebo pojistník nejméně šest týdnů před uplynutím pojistné doby druhé straně nesdělí, že nemá zájem na dalším trvání pojištění. Nezanikne-li pojištění a nejsou-li ujednány podmínky a doba prodloužení, prodlužuje se pojištění za týchž podmínek o tutéž dobu, na kterou bylo ujednáno.

§ 2804

Upomene-li pojistitel pojistníka o zaplacení pojistného a poučí-li ho v upomínce, že pojištění zanikne,

nebude-li pojistné zaplaceno ani v dodatečné lhůtě, která musí být stanovena nejméně v trvání jednoho měsíce ode dne doručení upomínky, zanikne pojištění marným uplynutím této lhůty.

§ 2805

Pojistitel nebo pojistník může pojištění vypovědět

a) s osmidenní výpovědní dobou do dvou měsíců ode dne uzavření smlouvy, nebo
b) s měsíční výpovědní dobou do tří měsíců ode dne oznámení vzniku pojistné události; vypoví-li však pojistitel životní pojištění, nepřihlíží se k tomu.

§ 2806

Pojistník může pojištění vypovědět s osmidenní výpovědní dobou

a) do dvou měsíců ode dne, kdy se dozvěděl, že pojistitel použil při určení výše pojistného nebo pro výpočet pojistného plnění hledisko zakázané v § 2769,
b) do jednoho měsíce ode dne, kdy mu bylo doručeno oznámení o převodu pojistného kmene nebo jeho části nebo o přeměně pojistitele, nebo
c) do jednoho měsíce ode dne, kdy bylo zveřejněno oznámení, že pojistiteli bylo odňato povolení k provozování pojišťovací činnosti.

§ 2807

Je-li pojištění ujednáno s běžným pojistným, zaniká pojištění na základě výpovědi pojistitele nebo pojistníka ke konci pojistného období; je-li však výpověď doručena druhé straně později než šest týdnů přede dnem, ve kterém uplyne pojistné období, zaniká pojištění ke konci následujícího pojistného období. Vypoví-li pojistitel životní pojištění, nepřihlíží se k výpovědi.

§ 2808

(1) Porušil-li pojistník nebo pojištěný úmyslně nebo z nedbalosti povinnost stanovenou v § 2788, má pojistitel právo od smlouvy odstoupit, prokáže-li, že by po pravdivém a úplném zodpovězení dotazů smlouvu neuzavřel. Pojistník má právo od smlouvy odstoupit, porušil-li pojistitel povinnost stanovenou v § 2789. Právo odstoupit od smlouvy zaniká, nevyužije-li je strana do dvou měsíců ode dne, kdy zjistila nebo musela zjistit porušení povinnosti stanovené v § 2788.

(2) Odstoupí-li pojistník od smlouvy, nahradí mu pojistitel do jednoho měsíce ode dne, kdy se odstoupení stane účinným, zaplacené pojistné snížené o to, co již případně z pojištění plnil; odstoupil-li od smlouvy pojistitel, má právo započíst si i náklady spojené se vznikem a správou pojištění. Odstoupí-li pojistitel od smlouvy a získal-li již pojistník, pojištěný nebo jiná osoba pojistné plnění, nahradí v téže lhůtě pojistiteli to, co ze zaplaceného pojistného plnění přesahuje zaplacené pojistné.

(3) Byla-li smlouva uzavřena formou obchodu na dálku, má pojistník právo bez udání důvodu odstoupit od smlouvy ve lhůtě čtrnácti dnů ode dne jejího uzavření nebo ode dne, kdy mu byly sděleny pojistné podmínky, pokud k tomuto sdělení dojde na jeho žádost po uzavření smlouvy. Jedná-li se o pojištění spadající do odvětví životních pojištění podle jiného zákona, je pojistník oprávněn odstoupit od smlouvy ve lhůtě třiceti dnů ode dne, kdy obdržel sdělení o uzavření obchodu na dálku, nebo ode dne, kdy mu byly sděleny pojistné podmínky, pokud k tomuto sdělení dojde na jeho žádost po uzavření smlouvy; to platí i v případě, kdy byla smlouva uzavřena jinak než formou obchodu na dálku.

(4) Odstavec 3 se nepoužije na smlouvy spadající do pojištění pomoci osobám v nouzi během cestování nebo pobytu mimo místa svého bydliště včetně pojištění finančních ztrát bezprostředně souvisejících s cestováním, jestliže byly tyto smlouvy sjednány na dobu kratší než jeden měsíc.

(5) Odstoupí-li pojistník od smlouvy podle odstavce 3, vrátí mu pojistitel bez zbytečného odkladu, nejpozději však do třiceti dnů ode dne, kdy se odstoupení stane účinným, zaplacené pojistné; přitom má právo odečíst si, co již z pojištění plnil. Bylo-li však pojistné plnění vyplaceno ve výši přesahující výši zaplaceného pojistného, vrátí pojistník, popřípadě pojištěný nebo obmyšlený, pojistiteli částku zaplaceného pojistného plnění, která přesahuje zaplacené pojistné.

§ 2809

Pojistitel může pojistné plnění odmítnout, byla-li příčinou pojistné události skutečnost,

a) o které se dozvěděl až po vzniku pojistné události,
b) kterou při sjednávání pojištění nebo jeho změny nemohl zjistit v důsledku zaviněného porušení povinnosti stanovené v § 2788 a
c) pokud by při znalosti této skutečnosti při uzavírání smlouvy tuto smlouvu neuzavřel nebo pokud by ji uzavřel za jiných podmínek.

§ 2810

Pojištění zaniká zánikem pojistného zájmu, zánikem pojistného nebezpečí, dnem smrti pojištěné osoby, dnem zániku pojištěné právnické osoby bez právního nástupce nebo dnem odmítnutí pojistného plnění.

Pododdíl 2

Škodové pojištění

§ 2811

Rozsah

Při škodovém pojištění poskytne pojistitel pojistné plnění, které v ujednaném rozsahu vyrovnává úbytek majetku vzniklý v důsledku pojistné události.

§ 2812

Změna vlastnictví pojištěného majetku

Nebylo-li výslovně ujednáno, že pojištění změnou vlastnictví nebo spoluvlastnictví pojištěného majetku nezaniká, zanikne pojištění dnem oznámení této změny pojistiteli.

Hranice pojistného plnění

§ 2813

Byla-li ujednána hranice pojistného plnění, má se za to, že se vztahuje na jednu škodnou událost.

§ 2814

(1) Ujedná-li se, že se pojistné plnění omezí horní hranicí, určí se tato hranice pojistnou částkou nebo limitem pojistného plnění.

(2) Lze-li při pojištění majetku určit jeho pojistnou hodnotu při uzavření smlouvy, určí se na návrh pojistníka horní hranice pojistného plnění pojistnou částkou ve výši odpovídající pojistné hodnotě pojištěného majetku v době uzavření smlouvy. Pojistitel má právo přezkoumat při uzavření smlouvy hodnotu pojištěného majetku.

(3) Nelze-li při pojištění majetku určit jeho pojistnou hodnotu při uzavření smlouvy, určí se na návrh pojistníka horní hranice pojistného plnění limitem pojistného plnění. Tento limit se ujedná i v případě, že se pojištění vztahuje jen na část hodnoty pojištěného majetku podle odstavce 2 (zlomkové pojištění). Odpovídá-li tomu pojistný zájem, lze takto určit horní hranici pojistného plnění i při pojištění podle odstavce 2.

§ 2815

Ujedná-li se ve smlouvě výslovně, že osobě, které vzniká právo na pojistné plnění, půjde k tíži úbytek majetku, jehož výše nepřesáhne ujednanou hranici, nebo že této osobě půjde určitá část úbytku majetku k tíži, není pojistitel povinen poskytnout pojistné plnění v rozsahu takto ujednané spoluúčasti.

§ 2816

Množné pojištění

Je-li týž pojistný zájem pojištěn proti témuž pojistnému nebezpečí a pro tutéž dobu u několika pojistitelů, vzniká množné pojištění. Množné pojištění může vzniknout jako

a) soupojištění, byla-li uzavřena smlouva mezi pojistníkem a více pojistiteli zastoupenými vedoucím pojistitelem a zavázal-li se pojistník platit jediné pojistné,

b) souběžné pojištění, nepřesahuje-li souhrn pojistných částek pojistnou hodnotu pojištěného majetku nebo nepřesáhne-li souhrn limitů pojistného plnění skutečnou výši vzniklé škody, nebo

c) vícenásobné pojištění, přesahuje-li souhrn pojistných částek pojistnou hodnotu pojištěného majetku nebo přesáhne-li souhrn limitů pojistného plnění skutečnou výši vzniklé škody.

§ 2817

Soupojištění

(1) Je-li ujednáno soupojištění, vedoucí pojistitel určený ve smlouvě stanoví pojistné podmínky a výši pojistného, spravuje soupojištění, přejímá oznámení o pojistné události a vede šetření nezbytná ke zjištění rozsahu povinnosti pojistitelů poskytnout pojistné plnění; v tomto rozsahu jedná jménem ostatních pojistitelů. Není-li ujednán způsob příjmů pojistného, přijímá vedoucí pojistitel i pojistné.

(2) V rámci soupojištění lze smlouvu uzavřít i mezi pojistníkem a více pojistiteli, kteří si ujednali společný postup při pojištění určitých pojistných nebezpečí, a to jménem a na účet všech pojistitelů, a určili vedoucího pojistitele, popřípadě pověřili plněním jeho povinností společný orgán vytvořený k tomuto účelu, anebo pojišťovacího zprostředkovatele kvalifikovaného podle jiného zákona pro vyšší stupeň odborné způsobilosti.

(3) Právo na pojistné plnění se uplatňuje vůči vedoucímu pojistiteli. Pojistitelé se mezi sebou vzájemně

vypořádají podle svých podílů; nebyly-li podíly ujednány, platí, že jsou stejné.

(4) Při likvidaci pojistitele se jeho povinnosti z pojištění vyplývající ze soupojištění splní stejně jako povinnosti vyplývající z jiných pojištění ujednaných tímto pojistitelem.

(5) Nepřihlíží se k ujednáním, která se odchylují od odstavců 1 až 4, a to ani v případě, kdy se některý z pojistitelů účastní soupojištění prostřednictvím obchodní sítě založené v místě sídla pojistitele nebo prostřednictvím jeho pobočky, které se nacházejí na území jiného členského státu Evropské unie nebo členského státu Dohody o Evropském hospodářském prostoru, než je stát sídla pojistitele, nebo nachází-li se pojistné riziko v některém z těchto států nebo v České republice. To neplatí při pojištění velkých rizik podle jiného zákona upravujícího pojišťovnictví.

§ 2818

Vícenásobné pojištění

(1) Vznikne-li vícenásobné pojištění, oznámí to pojistník bez zbytečného odkladu každému pojistiteli a v oznámení uvede ostatní pojistitele a pojistné částky nebo limity pojistného plnění ujednané v ostatních smlouvách.

(2) Pojistitel, jemuž byla jako prvnímu oznámena pojistná událost, poskytne pojistné plnění do výše pojistné částky nebo limitu pojistného plnění ujednaného ve smlouvě, kterou je vázán, a oznámí to bez zbytečného odkladu ostatním pojistitelům, o nichž se dozvěděl. Tím není dotčeno právo oprávněné osoby požadovat pojistné plnění až do výše vyrovnání úbytku majetku na ostatních pojistitelích, pokud pojistná částka nebo limit pojistného plnění ujednaný ve smlouvě s prvním pojistitelem nepostačuje k vyrovnání celého úbytku majetku vzniklého v důsledku pojistné události.

(3) Pojistitelé se vypořádají v poměru, v jakém jsou k sobě pojistné částky nebo limity pojistného plnění ujednané ve smlouvách, kterými jsou vázáni, s přihlédnutím k pojistnému plnění poskytnutému podle odstavce 2 věty druhé.

§ 2819

Zachraňovací náklady

(1) Vynaložil-li pojistník účelně náklady při odvracení bezprostředně hrozící pojistné události na zmírnění následků již nastalé pojistné události nebo proto, že plnil povinnost odklidit poškozený pojištěný majetek nebo jeho zbytky z hygienických, ekologických či bezpečnostních důvodů, má proti pojistiteli právo na jejich náhradu, jakož i na náhradu škody, kterou v souvislosti s touto činností utrpěl.

(2) Nepřihlíží se k ujednání, kterým si pojistitel ve vztahu k náhradám podle odstavce 1 vyhradil právo

a) snížit o ně pojistnou částku nebo limit pojistného plnění,
b) omezit je na méně než 30 % pojistné částky nebo limitu pojistného plnění, jde-li o záchranu života nebo zdraví osob, nebo
c) omezit je, vynaložil-li pojistník zachraňovací náklady se souhlasem pojistitele, ač k nim nebyl jinak povinen.

(3) Vynaložil-li zachraňovací náklady pojištěný nebo jiná osoba nad rámec povinností stanovených jiným zákonem, má proti pojistiteli stejné právo na náhradu jako pojistník.

§ 2820

Přechod práva na pojistitele

(1) Vzniklo-li v souvislosti s hrozící nebo nastalou pojistnou událostí osobě, která má právo na pojistné plnění, pojištěnému nebo osobě, která vynaložila zachraňovací náklady, proti jinému právo na náhradu škody nebo jiné obdobné právo, přechází tato pohledávka včetně příslušenství, zajištění a dalších práv s ní spojených okamžikem výplaty plnění z pojištění na pojistitele, a to až do výše plnění, které pojistitel oprávněné osobě vyplatil. To neplatí, vzniklo-li této osobě takové právo vůči tomu, kdo s ní žije ve společné domácnosti nebo je na ni odkázán výživou, ledaže způsobil pojistnou událost úmyslně.

(2) Osoba, jejíž právo na pojistitele přešlo, vydá pojistiteli potřebné doklady a sdělí mu vše, co je k uplatnění pohledávky zapotřebí. Zmaří-li přechod práva na pojistitele, má pojistitel právo snížit plnění z pojištění o částku, kterou by jinak mohl získat. Poskytl-li již pojistitel plnění, má právo na náhradu až do výše této částky.

Pododdíl 3

Obnosové pojištění

§ 2821

Obnosové pojištění zavazuje pojistitele poskytnout v případě pojistné události jednorázové či opakované pojistné plnění v ujednaném rozsahu. Základem

pro určení výše pojistného a pro výpočet pojistného plnění je částka určená na návrh pojistníka, kterou má pojistitel v případě vzniku pojistné události vyplatit, anebo výše a četnost vyplácení důchodu.

§ 2822

Právem na plnění z obnosového pojištění není dotčeno právo na náhradu škody nebo jiné právo proti tomu, kdo je povinen škodu nahradit.

§ 2823

Kdy z obnosového pojištění vzniká právo na zkrácení pojistné doby, na odkupné a na obnovení pojištění po snížení pojistné částky, po snížení ročního důchodu nebo po zkrácení pojistné doby, se ujedná ve smlouvě, nezakládá-li takové právo tento zákon přímo.

Pododdíl 4

Obecná ustanovení o pojištění osob

§ 2824

(1) V pojištění osob lze pojistit člověka pro případ smrti, dožití se určitého věku nebo dne určeného ve smlouvě jako konec pojištění, pro případ nemoci, úrazu nebo jiné skutečnosti související se zdravím nebo změnou osobního postavení pojištěné osoby.

(2) Pojištění osob zakládá osobě určené ve smlouvě právo na výplatu ujednané částky či důchodu nebo právo na pojistné plnění v určené výši, nastane-li pojistná událost podle odstavce 1.

§ 2825

Bylo-li ujednáno pojištění pro případ pracovní neschopnosti a neuvádí-li smlouva jasný údaj o povaze a rozsahu neschopnosti, na niž se pojištění vztahuje, považuje se za ujednané pojištění neschopnosti pojištěného vykonávat jeho obvyklé povolání.

§ 2826

(1) Uzavírá-li pojistník smlouvu ve prospěch obmyšleného, vyžaduje se k uzavření smlouvy i souhlas pojištěného. Má-li být pojištěným potomek pojistníka, který není plně svéprávný, nevyžaduje se zvláštní souhlas, pokud je pojistník sám zákonným zástupcem pojištěného.

(2) Vyžaduje-li se souhlas pojištěného, popřípadě jeho zákonného zástupce, a neprokáže-li pojistník souhlas v ujednané době, jinak do tří měsíců ode dne uzavření smlouvy, zaniká pojištění uplynutím této doby. Nastane-li v této době pojistná událost, aniž byl souhlas udělen, nabývá právo na pojistné plnění pojištěný; je-li pojistnou událostí smrt pojištěného, nabývají toto právo osoby uvedené v § 2831.

(3) Souhlas podle odstavce 1 se vyžaduje i pro změnu obmyšleného, změnu podílů na pojistném plnění, bylo-li určeno více obmyšlených, a k vyplacení odkupného; není-li souhlas udělen, nepřihlíží se k nim.

§ 2827

Skupinové pojištění

(1) Vztahuje-li se pojištění na členy určité skupiny, popřípadě i na jejich rodiny a osoby na nich závislé, nemusí smlouva obsahovat jména pojištěných, lze-li pojištěné bez pochybností určit alespoň v době pojistné události.

(2) Souhlas pojištěných podle § 2826 se nevyžaduje. To platí obdobně, postoupí-li pojistník smlouvu.

(3) Porušení povinnosti pravdivě a úplně zodpovědět dotazy pojistitele zasahuje při skupinovém pojištění jen pojištění těch osob, kterých se porušení této povinnosti týká.

§ 2828

(1) Jsou-li pro to důvody související s určením výše pojistného rizika, výše pojistného nebo se šetřením pojistné události, může pojistitel požadovat údaje o zdravotním stavu a zjištění zdravotního stavu nebo příčiny smrti pojištěného, pokud k tomu byl pojistiteli dán souhlas pojištěného. Zjišťování se provádí i na základě zpráv a zdravotnické dokumentace vyžádaných osobou provozující zdravotnické zařízení, kterou pojistitel pověřil, od ošetřujících lékařů, a v případě potřeby i prohlídkou nebo vyšetřením provedeným zdravotnickým zařízením.

(2) Bylo-li ujednáno, že pojistník je zproštěn povinnosti platit pojistné, může pojistitel požadovat údaje o jeho zdravotním stavu a na základě souhlasu pojistníka přezkoumávat jeho zdravotní stav způsobem podle odstavce 1.

§ 2829

Je-li pojistnou událostí smrt pojištěného, může pojistník určit, kdo je obmyšlený, jménem nebo jeho vztahem k pojištěnému. Až do vzniku pojistné události může pojistník obmyšleného měnit; změna je účinná dnem doručení sdělení pojistiteli.

§ 2830

(1) Určil-li pojistník jako obmyšleného svého manžela a bylo-li ujednáno, že určení je neodvolatelné, zanikají jeho účinky rozvodem manželství, nebo prohlášením manželství za neplatné.

(2) Určil-li pojistník jako obmyšleného svého předka nebo potomka a bylo-li ujednáno, že určení je neodvolatelné, zanikají jeho účinky osvojením obmyšleného nebo pojistníka. To platí i tehdy, byl-li neodvolatelně určen obmyšleným pojistníkův osvojenec nebo osvojitel a bylo-li osvojení zrušeno.

§ 2831

(1) Nebyl-li v době pojistné události obmyšlený určen, nebo nenabyl-li obmyšlený práva na pojistné plnění, nabývá tohoto práva manžel pojištěného, a není-li ho, děti pojištěného.

(2) Není-li osoba uvedená v odstavci 1, nabývají práva na pojistné plnění rodiče pojištěného, a není-li jich, nabývají tohoto práva dědici pojištěného. Ustanovení o ochraně oprávněného dědice tím nejsou dotčena.

(3) Vznikne-li právo na pojistné plnění více osobám, má se za to, že jejich podíly jsou stejné.

§ 2832

(1) Obmyšlený nabývá právo na pojistné plnění vznikem pojistné události. Dokud obmyšlený tohoto práva nenabude, může pojistník volně nakládat s právy z pojištění, zejména je zastavit nebo postoupit, jakož i změnit označení osoby obmyšleného. Jde-li však o pojištění důchodu, vyžaduje se ke změně obmyšleného souhlas pojistitele, jinak změnou není pojistitel vázán.

(2) Je-li pojištěným osoba odlišná od pojistníka, vyžaduje se k právním jednáním podle odstavce 1 souhlas pojištěného, jinak se k nim nepřihlíží.

Pododdíl 5

Životní pojištění

§ 2833

Životní pojištění pro případ smrti, dožití se určitého věku nebo dne určeného smlouvou jako konec pojištění, anebo pro případ jiné skutečnosti týkající se změny osobního postavení člověka lze ujednat jen jako pojištění obnosové.

§ 2834

(1) Určil-li pojistitel chybně pojistné, pojistnou dobu, dobu placení pojistného nebo pojistnou částku proto, že pojistník uvedl nesprávně datum narození nebo pohlaví pojištěného, má pojistitel právo snížit pojistné plnění v poměru výše pojistného, které bylo placeno, k výši pojistného, které by bylo placeno, kdyby byl pojistník býval uvedl datum narození nebo pohlaví pojištěného správně.

(2) Bylo-li v důsledku nesprávně uvedených údajů podle odstavce 1 placeno vyšší pojistné, upraví pojistitel jeho výši počínaje pojistným obdobím následujícím po pojistném období, ve kterém se dozvěděl správné údaje. Pojistné placené za následující pojistná období se snižuje o přeplatek pojistného; bylo-li pojistné jednorázové, vrátí pojistitel přeplatek pojistníkovi bez zbytečného odkladu.

§ 2835

Bylo-li uvedeno nesprávné datum narození pojištěného, má pojistitel právo od smlouvy odstoupit, prokáže-li, že by vzhledem k pojistným podmínkám platným v době uzavření smlouvy smlouvu neuzavřel. Neuplatní-li pojistitel právo odstoupit od smlouvy během života pojištěného a do tří let ode dne uzavření smlouvy, nejpozději však do dvou měsíců poté, co se o nesprávném údaji dozvěděl, jeho právo zaniká.

§ 2836

Zemřou-li pojištěný i obmyšlený ve stejnou dobu nebo za okolností, které brání zjištění, kdo z nich zemřel jako první, považuje se pro účely pojištění za zjištěné, že pojištěný přežil obmyšleného. Zemřel-li však pojištěný, aniž právo na plnění nabyly osoby uvedené v § 2829 a 2830, považuje se pro tyto účely za zjištěné, že obmyšlený přežil pojištěného.

§ 2837

Výluka z pojištění

Pojistitel není povinen poskytnout pojistné plnění v případě sebevraždy pojištěného, trvalo-li pojištění nepřetržitě méně než dva roky předcházející sebevraždě.

Snížení pojistné částky, snížení ročního důchodu a zkrácení pojistné doby

§ 2838

(1) Bylo-li za pojištění zaplaceno běžné pojistné za dobu určenou ve smlouvě a nebylo-li po uplynutí

této doby další běžné pojistné zaplaceno ve stanovené lhůtě, mění se takové pojištění na pojištění se sníženou pojistnou částkou (snížení pojistné částky) nebo na snížený roční důchod, a to bez povinnosti platit běžné pojistné.

(2) Jsou-li snížená pojistná částka nebo snížený roční důchod menší než limit ujednaný ve smlouvě, zkrátí se doba pojištění.

§ 2839

Ke snížení pojistné částky, snížení ročního důchodu nebo ke zkrácení pojistné doby dojde prvního dne po uplynutí lhůty, jejímž uplynutím by jinak pojištění zaniklo pro neplacení pojistného.

§ 2840

Pojistník může požadovat zvýšení snížené pojistné částky nebo výše ročního důchodu opět na původní výši, jen bylo-li to výslovně ujednáno. Totéž platí o prodloužení zkrácené pojistné doby na původní délku.

§ 2841

Bylo-li pojištění pro případ smrti ujednáno na přesně určenou dobu za běžné pojistné, nevzniká při neplacení pojistného právo na snížení pojistné částky, snížení ročního důchodu nebo zkrácení pojistné doby a pojištění pro neplacení pojistného zaniká.

Odkupné

§ 2842

(1) Bylo-li v životním pojištění ujednaném s běžným pojistným zaplaceno pojistné nejméně za dva roky, nebo jde-li o pojištění za jednorázové pojistné ujednané na dobu delší jednoho roku, nebo jde-li o pojištění se sníženou pojistnou částkou, má pojistník právo, nevylučuje-li to smlouva, aby mu pojistitel na jeho žádost vyplatil odkupné. Odkupné je splatné do tří měsíců ode dne doručení žádosti o jeho výplatu pojistiteli; výplatou odkupného pojištění zaniká.

(2) Požádá-li pojistník kdykoli za trvání pojištění pojistitele o sdělení, kolik by činila výše odkupného, sdělí mu ji pojistitel do jednoho měsíce ode dne obdržení žádosti včetně výpočtu odkupného.

§ 2843

U pojištění pro případ smrti ujednaného na přesně určenou dobu, vzniká právo na odkupné, jen bylo-li výslovně ujednáno. Totéž platí u pojištění, z něhož se vyplácí důchod, došlo-li již k výplatě důchodu.

Pododdíl 6

Úrazové pojištění

§ 2844

Z úrazového pojištění poskytne pojistitel pojistné plnění ve výši ujednané ve smlouvě, došlo-li k úrazu pojištěného.

§ 2845

Pojistitel má právo odmítnout poskytnutí pojistného plnění, došlo-li k úrazu pojištěného v souvislosti s činem, pro který byl pojištěný uznán vinným úmyslným trestným činem, nebo kterým si úmyslně ublížil na zdraví.

§ 2846

(1) Pojistitel má právo snížit pojistné plnění až na jednu polovinu, došlo-li k úrazu následkem toho, že poškozený požil alkohol nebo požil návykovou látku nebo přípravek takovou látku obsahující, odůvodňují-li to okolnosti, za nichž k úrazu došlo. Měl-li však takový úraz za následek smrt poškozeného, má pojistitel právo snížit pojistné plnění jen tehdy, došlo-li k úrazu v souvislosti s činem poškozeného, jímž jinému způsobil těžkou újmu na zdraví nebo smrt.

(2) Právo podle odstavce 1 pojistitel nemá, obsahoval-li alkohol nebo návykovou látku lék, který pojištěný užil způsobem, který pojištěnému předepsal lékař, a pokud pojištěný nebyl lékařem nebo výrobcem léku upozorněn, že v době působení léku nelze vykonávat činnost, v jejímž důsledku došlo k úrazu.

Pododdíl 7

Pojištění pro případ nemoci

§ 2847

V pojištění pro případ nemoci hradí pojistitel za pojištěného oprávněné osobě v ujednaném rozsahu náklady nebo ujednanou částku na zdravotní péči vzniklé v důsledku nemoci nebo následku úrazu a úkonů souvisících se zdravotním stavem pojištěného, zejména s nemocí, úrazem, těhotenstvím a preventivní nebo dispenzární péčí nebo s jinými skutečnostmi souvisejícími se zdravotním stavem pojištěného.

§ 2848

Byla-li ujednána čekací doba, může být určena v trvání nanejvýš do tří měsíců, v případě porodu, psychoterapie, zubních a ortopedických náhrad do osmi měsíců a pro případ ošetřovatelské péče do tří let ode dne počátku pojištění.

Pododdíl 8

Pojištění majetku

§ 2849

Není-li při pojištění majetku ujednána pojistná hodnota, představuje pojistnou hodnotu obvyklá cena, kterou má majetek v době, ke které se určuje jeho hodnota.

§ 2850

(1) Je-li pojištěna hromadná věc, vztahuje se pojištění na všechny věci, které k hromadné věci náleží při vzniku pojistné události. Ustanovení o pojistné částce nebo limitu pojistného plnění, o pojistné hodnotě, o podpojištění a přepojištění se vztahují na celou hromadnou věc. Vztahuje-li se pojištění na několik hromadných věcí, určí se pojistná částka nebo limit pojistného plnění na každý soubor samostatně.

(2) Je-li pojištěn soubor věcí, použije se odstavec 1 obdobně.

§ 2851

(1) Byl-li majetek pojistnou událostí poškozen nebo zničen, zdrží se osoba, která má právo na pojistné plnění, oprav poškozeného majetku nebo odstraňování zbytků zničeného majetku, dokud s tím pojistitel neprojeví souhlas. Byla-li ujednána doba, do jejíhož uplynutí se má pojistitel vyjádřit, zaniká tato povinnost nejpozději uplynutím této doby; nebyla-li ujednána, zaniká tato povinnost, nevyjádří-li se pojistitel v době přiměřené okolnostem případu.

(2) Odstavec 1 se nepoužije, je-li potřebné začít s opravou majetku nebo s odstraňováním jeho zbytků dříve z důvodu bezpečnosti, ochrany zdraví nebo životního prostředí nebo z jiného závažného důvodu.

§ 2852

(1) Zjistí-li po události, z níž uplatňuje právo na pojistné plnění, pojistník nebo jiná oprávněná osoba, že byl nalezen ztracený nebo odcizený majetek, jehož se tato událost týká, oznámí to pojistiteli bez zbytečného odkladu. Majetek se však za nalezený nepovažuje, pokud

a) byla pozbyta jeho držba a nelze-li ji buď vůbec znovu nabýt, nebo lze-li ji dosáhnout jen s nepřiměřenými obtížemi nebo náklady, nebo
b) věc byla poškozena do té míry, že jako taková zanikla, nebo ji lze opravit jen s nepřiměřenými náklady.

(2) Poskytl-li pojistitel po vzniku pojistné události pojistné plnění, nepřechází na něho vlastnické právo k pojištěnému majetku, ale má právo na vydání toho, co na pojistném plnění poskytl. Oprávněná osoba si však může odečíst náklady účelně vynaložené na odstranění závad vzniklých v době, kdy byla zbavena možnosti s majetkem nakládat.

§ 2853

Přepojištění

(1) Převyšuje-li pojistná částka pojistnou hodnotu pojištěného majetku, mají pojistitel i pojistník právo navrhnout druhé straně, aby byla pojistná částka snížena při současném poměrném snížení pojistného pro další pojistné období, následující po této změně. Nepřijme-li strana návrh do jednoho měsíce ode dne, kdy jej obdržela, pojištění zaniká.

(2) Převyšuje-li pojistná částka pojistnou hodnotu pojištěného majetku a bylo-li ujednáno jednorázové pojistné, má pojistitel právo domáhat se snížení pojistné částky pod podmínkou, že bude poměrně sníženo i pojistné, a pojistník má právo domáhat se snížení pojistného pod podmínkou, že bude poměrně snížena i pojistná částka.

§ 2854

Podpojištění

Je-li pojistná částka v době pojistné události nižší než pojistná hodnota pojištěného majetku, sníží pojistitel pojistné plnění ve stejném poměru, v jakém je výše pojistné částky ke skutečné výši pojistné hodnoty pojištěného majetku; to neplatí, ujednají-li strany, že pojistné plnění sníženo nebude.

§ 2855

Zvláštní ustanovení

Je-li ujednáno pojištění lidských tkání nebo orgánů určených k transplantaci podle jiného zákona, anebo lidské krve nebo jejích složek odebraných za účelem výroby krevních derivátů a pro použití u člověka podle jiného zákona, použijí se ustanovení § 2849 až 2854 obdobně. To platí i v případě, že je po smrti člověka pojištěno jeho tělo nebo jeho oddělená část.

Pododdíl 9

Pojištění právní ochrany

§ 2856

(1) Smlouvou o pojištění právní ochrany se pojistitel zavazuje v ujednaném rozsahu hradit náklady po-

jištěného spojené s uplatněním jeho práva a poskytovat služby s tím spojené.

(2) Bylo-li pojištění právní ochrany ujednáno ve smlouvě uzavřené pro více pojistných nebezpečí (sdružená pojistná smlouva), je ujednání platné, uvede-li se ve zvláštní části smlouvy, kde se ujedná obsah a rozsah pojištění právní ochrany, jakož i výše pojistného za pojištění právní ochrany.

(3) Pojištění právní ochrany lze ujednat pouze jako pojištění škodové.

§ 2857

K ujednáním omezujícím svobodu pojištěného ve výběru zástupce se nepřihlíží.

§ 2858

Pojistitel zajistí, aby

a) žádný z jeho zaměstnanců, které pověřil vyřizováním práv z pojištění právní ochrany nebo právním poradenstvím v tomto odvětví pojištění, nevykonával současně obdobnou činnost v jiném pojistném odvětví provozovaném pojistitelem, který smlouvu o pojištění právní ochrany uzavřel; to platí i v případě, provozuje-li tuto obdobnou činnost v jiném pojistném odvětví jiný pojistitel provozující neživotní pojištění, který je ve vztahu k pojistiteli, který uzavřel smlouvu o pojištění právní ochrany, osobou ovládanou nebo ovládající,

b) vyřizování práv z pojištění prováděla osoba na pojistiteli nezávislá, uvedená ve smlouvě, nebo

c) oprávněná osoba měla okamžikem vzniku práva na pojistné plnění možnost vybrat si zástupce k ochraně svých zájmů.

§ 2859

(1) Pojistitel je povinen uzavřít s pojistníkem smlouvu o rozhodci pro řešení sporů vyplývajících z pojištění právní ochrany, pokud o to pojistník požádá. Na právo domáhat se uzavření rozhodčí smlouvy musí být pojistník v pojistné smlouvě upozorněn.

(2) Dojde-li mezi pojistitelem a pojistníkem při řešení sporné záležitosti ke střetu zájmů nebo neshodě při urovnávání takové záležitosti, má pojistitel povinnost poučit pojistníka o jeho právu podle odstavce 1 a možnosti řešit spor v rozhodčím řízení.

§ 2860

Ustanovení § 2857 až 2859 se nepoužijí při

a) pojištění právní ochrany týkajícím se provozu námořních plavidel nebo pojistných nebezpečí vznikajících v souvislosti s tímto provozem,

b) zastupování pojištěného, je-li taková činnost současně vykonávána ve vlastním zájmu pojistitele v rámci pojištění odpovědnosti za škodu, a

c) pojištění právní ochrany poskytovaném pojistitelem jako doplněk k pojištění pomoci osobám, které se dostanou do nesnází během cestování nebo při pobytu mimo místo jejich bydliště.

Pododdíl 10

Pojištění odpovědnosti

§ 2861

(1) Z pojištění odpovědnosti má pojištěný právo, aby za něho pojistitel v případě pojistné události nahradil poškozenému škodu, popřípadě i jinou újmu, v rozsahu a ve výši určené zákonem nebo smlouvou, vznikla-li povinnost k náhradě pojištěnému.

(2) Poškozenému vzniká právo na plnění proti pojistiteli, jen bylo-li to ujednáno, anebo stanoví-li tak jiný zákon.

(3) Pojištění lze ujednat jen jako pojištění škodové.

§ 2862

(1) Pojištěný oznámí bez zbytečného odkladu pojistiteli vznik škodné události, skutečnost, že proti němu poškozený uplatnil právo na náhradu a vyjádří se ke své povinnosti nahradit vzniklou škodu, popřípadě újmu, k požadované náhradě a k její výši.

(2) Pojištěný oznámí pojistiteli bez zbytečného odkladu i to, že proti němu bylo v souvislosti se škodnou událostí zahájeno řízení před orgánem veřejné moci nebo rozhodčí řízení; zároveň mu sdělí, kdo je jeho právním zástupcem a zpraví pojistitele o průběhu i výsledcích řízení. V řízení o náhradě postupuje pojištěný v souladu s pokyny pojistitele; náklady řízení hradí pojištěnému pojistitel.

§ 2863

Pojistitel má právo škodnou událost za pojištěného projednávat, jakmile mu byla oznámena. Pojistitel má právo vyžadovat od poškozeného údaje uvedené v § 2777 odst. 3.

§ 2864

Pojistitel má právo zjišťovat při šetření škodné události údaje o zdravotním stavu nebo o příčině smrti

poškozeného, udělí-li mu k tomu poškozený nebo jiná oprávněná osoba souhlas; § 2828 se použije obdobně.

§ 2865

(1) Nebyl-li ujednán limit pojistného plnění, hradí pojistitel poškozenému škodu, popřípadě jinou újmu, v plné výši. Nahradil-li pojištěný škodu nebo újmu, na niž se vztahuje pojištění, má proti pojistiteli právo na náhradu až do výše, do které by jinak byl povinen plnit poškozenému pojistitel.

(2) Ujedná-li pojistitel s poškozeným, že mu poskytne, jde-li o práva s povahou opakovaného plnění, jako jsou zejména právo na náhradu ztráty na výdělku nebo nákladů na výživu pozůstalých, jednorázovou náhradu ve výši určené s použitím pojistně matematických metod, vyrovnají se jednorázovou výplatou tato veškerá již vzniklá i budoucí práva. K takovému ujednání je zapotřebí souhlasu pojištěného. Nemůže-li jej pojištěný udělit, není tohoto souhlasu zapotřebí.

§ 2866

(1) Způsobil-li pojištěný škodnou událost pod vlivem požití alkoholu nebo použití návykové látky nebo přípravku takovou látku obsahujícího, má pojistitel proti němu právo na náhradu toho, co za něho plnil.

(2) Právo podle odstavce 1 pojistitel nemá, obsahoval-li alkohol nebo návykovou látku lék, který pojištěný užil způsobem, který pojištěnému předepsal lékař, a neupozornil-li lékař nebo výrobce léku poškozeného, že v době působení léku nelze vykonávat činnost, v jejímž důsledku škodnou událost způsobil.

§ 2867

Souvisí-li pojištění s vlastnickým právem a nebylo-li výslovně ujednáno, že pojištění změnou vlastnictví nebo spoluvlastnictví nezaniká, zanikne pojištění dnem oznámení této změny pojistiteli.

Pododdíl 11

Pojištění úvěru nebo záruky

§ 2868

(1) Pojištění úvěru se ujednává na ochranu před majetkovými důsledky, které mohou pojištěnému vzniknout nesplácením poskytnutých peněžních prostředků dlužníkem.

(2) Pojištění záruky se ujednává pro případ plnění z ručitelského závazku pojištěného, propadnutí kauce či jistoty, anebo plnění z kauce či jistoty nebo z jiného obdobného ujednaného důvodu.

(3) Pojištění úvěru nebo záruky lze ujednat jen jako pojištění škodové.

§ 2869

Neoznámí-li osoba, které vzniklo na pojistné plnění právo, pojistiteli vznik škodné události ve lhůtě ujednané v smlouvě, soud právo na pojistné plnění nepřizná, namítne-li pojistitel opožděné oznámení škodné události.

§ 2870

Pojištění úvěru se státní podporou se řídí tímto zákonem a zákonem upravujícím pojišťování a financování vývozu se státní podporou.

Pododdíl 12

Pojištění finančních ztrát

§ 2871

(1) Předmětem pojištění finančních ztrát jsou vynaložené náklady, které vznikly v důsledku škodné události, nebo ušlý zisk, anebo jiné finanční ztráty určené ve smlouvě.

(2) Pojištění finančních ztrát lze ujednat jako pojištění škodové nebo obnosové.

§ 2872

Pojištění velkého pojistného rizika

(1) Pojišťuje-li pojistitel velké pojistné riziko v neživotním pojištění podle jiného zákona upravujícího pojišťovnictví, lze se odchýlit od jakéhokoli ustanovení této části ve prospěch kterékoli strany, vyžaduje-li to účel a povaha pojištění.

(2) Pojištění velkého pojistného rizika lze ujednat pouze jako pojištění škodové.

Oddíl 3

Sázka, hra a los

Pododdíl 1

Sázka

§ 2873

Základní ustanovení

(1) Sázkou se alespoň jedna strana zavazuje vůči druhé plnit výhru, ukáže-li se nesprávným její tvrzení

o skutečnosti stranám neznámé nebo ukáže-li se tvrzení druhé strany o této události správným.

(2) Má-li strana, jejíž tvrzení se ukáže správným, jistotu o výsledku a zatají-li to druhé straně, je sázka neplatná.

§ 2874

Nebyla-li výhra dána, nemůže ji vyhrávající strana vymáhat.

§ 2875

Byla-li výhra dána, nemůže ji prohrávající strana vymáhat zpět. To neplatí, pokud prohrávající stranou byla zjevně osoba s nedostatečnými duševními nebo rozumovými schopnostmi.

§ 2876

Byla-li dána výhra vzhledem k okolnostem případu a postavení i možnostem stran zjevně přemrštěná, může ji soud na návrh prohrávající strany přiměřeně snížit.

§ 2877

Vymáhat nelze ani pohledávku ze zápůjčky nebo úvěru poskytnutých vědomě k sázce. To neplatí, dala-li zápůjčku nebo úvěr osoba s nedostatečnými duševními nebo rozumovými schopnostmi.

§ 2878

Pohledávka ze sázky nebo ze zápůjčky či úvěru poskytnutých vědomě k sázce, kterou nelze vymáhat, nemůže být platně zajištěna. Byl-li dluh odpovídající takové pohledávce uznán, nepřihlíží se k tomu.

§ 2879

Ustanovení o sázce se nepoužijí, byla-li v souvislosti s podnikáním stran ujednána smlouva o dodávce movité věci tak, že věc nemá být dodána, ale má být zaplacen jen rozdíl mezi smluvenou cenou a tržní cenou v době dodání. To platí i tehdy, nebylo-li dodání věci smlouvou přímo vyloučeno, ale z poměrů, které musí být stranám známy, je zřejmé, že se stranám jedná jen o získání takového rozdílu.

§ 2880

Ustanovení o sázce se nepoužijí, byla-li smlouva uzavřena na komoditní burze, na regulovaném trhu, v mnohostranném obchodním systému anebo jedná-li se o smlouvu mezi podnikateli a jejím předmětem je investiční nástroj podle zákona upravujícího podnikání na kapitálovém trhu.

Pododdíl 2

Hra

§ 2881

O hře platí ustanovení o sázce obdobně; jedná-li se však o hru vyžadující pouze zručnost nebo tělesná cvičení obou stran, použije se z ustanovení o sázce jen § 2875.

Pododdíl 3

Los

§ 2882

O losu platí ustanovení o sázce obdobně. Tato ustanovení se však nepoužijí, má-li být losem rozhodnut spor, rozdělena společná věc, anebo rozhodnuto hlasování.

Pododdíl 4

Společné ustanovení

§ 2883

Ustanovení o nevymahatelnosti pohledávek ze sázky, hry nebo losu a ustanovení o pravomoci soudu výhru snížit se nepoužijí na pohledávky ze sázky, hry nebo loterie provozovaných státem nebo podléhajících úřednímu povolení.

Díl 16

Závazky z právního jednání jedné osoby

Oddíl 1

Veřejný příslib

Pododdíl 1

Příslib odměny

§ 2884

Příslib odměny za nějaký výkon učiněný vůči osobě blíže neurčené zavazuje přislibujícího tehdy, byl-li příslib veřejně vyhlášen.

§ 2885

(1) Nezřekl-li se přislibující práva veřejný příslib odvolat, může jej odvolat před provedením výkonu v téže formě, v jaké byl veřejný příslib učiněn; není-li to možné, pak ve formě stejně účinné.

(2) Odvolání není účinné vůči tomu, kdo výkon již byl se zřetelem k veřejnému příslibu provedl, jestliže v té době o odvolání nevěděl ani nemusel vědět.

§ 2886

(1) Splní-li podmínky veřejného příslibu několik osob, náleží odměna tomu, kdo výkon provedl nejdříve, ledaže z veřejného příslibu plyne jiná vůle přislibujícího.

(2) Splní-li podmínky veřejného příslibu několik osob současně, rozdělí přislibující mezi ně odměnu rovným dílem, ledaže z veřejného příslibu plyne jiná vůle přislibujícího.

(3) Odstavec 2 nebrání dohodě odměněných o jiném rozdělení odměny, a není-li takové dohody, právu každého z odměněných požadovat vůči ostatním takové části odměny, která odpovídá poměru, v jakém se na dosaženém výsledku podílel.

Pododdíl 2

Vypsání ceny

§ 2887

(1) Přislibuje-li se odměna vypsáním ceny za výkon co možná nejlepší, je veřejný příslib platný, uvede-li se v něm také doba, po kterou se lze o cenu ucházet.

(2) Není-li dále stanoveno jinak, platí o vypsání ceny ustanovení o příslibu odměny.

§ 2888

(1) Vypsání ceny lze odvolat jen ze závažných důvodů.

(2) Odvolal-li přislibující vypsání ceny, odškodní přiměřeně toho, kdo před odvoláním podmínky veřejného příslibu alespoň zčásti splnil. Upozornění na toto právo uvede přislibující v odvolání, neučinil-li tak již při vypsání ceny.

§ 2889

Neuvedl-li přislibující při vypsání ceny, kdo posoudí splnění podmínek veřejného příslibu a podle jakých měřítek a kdo a v jaké lhůtě provede ocenění, posoudí a ocení splnění podmínek přislibující sám.

Oddíl 2

Slib odškodnění

§ 2890

Slibem odškodnění se slibující zavazuje nahradit příjemci slibu škodu, vznikne-li mu z jeho určitého jednání, o něž ho slibující žádá a k němuž příjemce slibu není povinen.

§ 2891

(1) Závazek slibujícího vzniká doručením prohlášení slibujícího příjemci slibu.

(2) Příjemce slibu uskuteční jednání, o nějž ho slibující žádá, jen zavázal-li se k němu.

§ 2892

Slibující nahradí náklady a veškerou škodu, které příjemci slibu vzniknou v souvislosti s jednáním, o něž jej slibující požádal.

§ 2893

Příjemce slibu učiní včas na účet slibujícího taková opatření, aby rozsah škody byl co nejmenší.

HLAVA III

ZÁVAZKY Z DELIKTŮ

Díl 1

Náhrada majetkové a nemajetkové újmy

Oddíl 1

Základní ustanovení

§ 2894

(1) Povinnost nahradit jinému újmu zahrnuje vždy povinnost k náhradě újmy na jmění (škody).

(2) Nebyla-li povinnost odčinit jinému nemajetkovou újmu výslovně ujednána, postihuje škůdce, jen stanoví-li to zvlášť zákon. V takových případech se povinnost nahradit nemajetkovou újmu poskytnutím zadostiučinění posoudí obdobně podle ustanovení o povinnosti nahradit škodu.

§ 2895

Škůdce je povinen nahradit škodu bez ohledu na své zavinění v případech stanovených zvlášť zákonem.

§ 2896

Oznámí-li někdo, že svoji povinnost k náhradě újmy vůči jiným osobám vylučuje nebo omezuje, nepřihlíží se k tomu. Učiní-li to však ještě před vznikem újmy, může být takové oznámení posouzeno jako varování před nebezpečím.

§ 2897

Vzdá-li se někdo práva domáhat se náhrady škody vzniklé na pozemku a je-li vzdání zapsáno do veřejného seznamu, působí to i proti pozdějším vlastníkům.

§ 2898

Nepřihlíží se k ujednání, které předem vylučuje nebo omezuje povinnost k náhradě újmy způsobené člověku na jeho přirozených právech, anebo způsobené úmyslně nebo z hrubé nedbalosti; nepřihlíží se ani k ujednání, které předem vylučuje nebo omezuje právo slabší strany na náhradu jakékoli újmy. V těchto případech se práva na náhradu nelze ani platně vzdát.

§ 2899

Kdo pro sebe přijal nebezpečí oběti, byť tak učinil za takových okolností, že to lze považovat za neprozřetelné, nevzdal se tím práva na náhradu proti tomu, kdo újmu způsobil.

Prevence

§ 2900

Vyžadují-li to okolnosti případu nebo zvyklosti soukromého života, je každý povinen počínat si při svém konání tak, aby nedošlo k nedůvodné újmě na svobodě, životě, zdraví nebo na vlastnictví jiného.

§ 2901

Vyžadují-li to okolnosti případu nebo zvyklosti soukromého života, má povinnost zakročit na ochranu jiného každý, kdo vytvořil nebezpečnou situaci nebo kdo nad ní má kontrolu, anebo odůvodňuje-li to povaha poměru mezi osobami. Stejnou povinnost má ten, kdo může podle svých možností a schopností snadno odvrátit újmu, o níž ví nebo musí vědět, že hrozící závažností zjevně převyšuje, co je třeba k zákroku vynaložit.

§ 2902

Kdo porušil právní povinnost, nebo kdo může a má vědět, že ji poruší, oznámí to bez zbytečného odkladu osobě, které z toho může újma vzniknout, a upozorní ji na možné následky. Splní-li oznamovací povinnost, nemá poškozený právo na náhradu té újmy, které mohl po oznámení zabránit.

§ 2903

(1) Nezakročí-li ten, komu újma hrozí, k jejímu odvrácení způsobem přiměřeným okolnostem, nese ze svého, čemu mohl zabránit.

(2) Při vážném ohrožení může ohrožený požadovat, aby soud uložil vhodné a přiměřené opatření k odvrácení hrozící újmy.

§ 2904

Náhoda

Újmu způsobenou náhodou nahradí ten, kdo dal ze své viny k náhodě podnět, zejména tím, že poruší příkaz nebo poškodí zařízení, které má nahodilé újmě zabránit.

§ 2905

Nutná obrana

Kdo odvrací od sebe nebo od jiného bezprostředně hrozící nebo trvající protiprávní útok a způsobí přitom útočníkovi újmu, není povinen k její náhradě. To neplatí, je-li zjevné, že napadenému hrozí vzhledem k jeho poměrům újma jen nepatrná nebo obrana je zcela zjevně nepřiměřená, zejména vzhledem k závažnosti újmy útočníka způsobené odvracením útoku.

§ 2906

Krajní nouze

Kdo odvrací od sebe nebo od jiného přímo hrozící nebezpečí újmy, není povinen k náhradě újmy tím způsobené, nebylo-li za daných okolností možné odvrátit nebezpečí jinak nebo nezpůsobí-li následek zjevně stejně závažný nebo ještě závažnější než újma, která hrozila, ledaže by majetek i bez jednání v nouzi podlehl zkáze. To neplatí, vyvolal-li nebezpečí vlastní vinou sám jednající.

§ 2907

Při posouzení, zda někdo jednal v nutné obraně, anebo v krajní nouzi, se přihlédne i k omluvitelnému vzrušení mysli toho, kdo odvracel útok nebo jiné nebezpečí.

§ 2908

Kdo odvracel hrozící újmu, má právo na náhradu účelně vynaložených nákladů a na náhradu újmy, kterou přitom utrpěl, i proti tomu, v jehož zájmu jednal, nanejvýš však v rozsahu přiměřeném tomu, co odvrátil.

Oddíl 2

Povinnost nahradit škodu

Pododdíl 1

Obecná ustanovení

§ 2909

Porušení dobrých mravů

Škůdce, který poškozenému způsobí škodu úmyslným porušením dobrých mravů, je povinen ji nahradit; vykonával-li však své právo, je škůdce povinen škodu nahradit, jen sledoval-li jako hlavní účel poškození jiného.

§ 2910

Porušení zákona

Škůdce, který vlastním zaviněním poruší povinnost stanovenou zákonem a zasáhne tak do absolutního práva poškozeného, nahradí poškozenému, co tím způsobil. Povinnost k náhradě vznikne i škůdci, který zasáhne do jiného práva poškozeného zaviněným porušením zákonné povinnosti stanovené na ochranu takového práva.

Domněnka nedbalosti

§ 2911

Způsobí-li škůdce poškozenému škodu porušením zákonné povinnosti, má se za to, že škodu zavinil z nedbalosti.

§ 2912

(1) Nejedná-li škůdce, jak lze od osoby průměrných vlastností v soukromém styku důvodně očekávat, má se za to, že jedná nedbale.

(2) Dá-li škůdce najevo zvláštní znalost, dovednost nebo pečlivost, nebo zaváže-li se k činnosti, k níž je zvláštní znalosti, dovednosti nebo pečlivosti zapotřebí, a neuplatní-li tyto zvláštní vlastnosti, má se za to, že jedná nedbale.

§ 2913

Porušení smluvní povinnosti

(1) Poruší-li strana povinnost ze smlouvy, nahradí škodu z toho vzniklou druhé straně nebo i osobě, jejímuž zájmu mělo splnění ujednané povinnosti zjevně sloužit.

(2) Povinnosti k náhradě se škůdce zprostí, prokáže-li, že mu ve splnění povinnosti ze smlouvy dočasně nebo trvale zabránila mimořádná nepředvídatelná a nepřekonatelná překážka vzniklá nezávisle na jeho vůli. Překážka vzniklá ze škůdcových osobních poměrů nebo vzniklá až v době, kdy byl škůdce s plněním smluvené povinnosti v prodlení, ani překážka, kterou byl škůdce podle smlouvy povinen překonat, ho však povinnosti k náhradě nezprostí.

§ 2914

Kdo při své činnosti použije zmocněnce, zaměstnance nebo jiného pomocníka, nahradí škodu jím způsobenou stejně, jako by ji způsobil sám. Zavázal-li se však někdo při plnění jiné osoby provést určitou činnost samostatně, nepovažuje se za pomocníka; pokud ho však tato jiná osoba nepečlivě vybrala nebo na něho nedostatečně dohlížela, ručí za splnění jeho povinnosti k náhradě škody.

Škoda způsobená několika osobami

§ 2915

(1) Je-li k náhradě zavázáno několik škůdců, nahradí škodu společně a nerozdílně; je-li některý ze škůdců povinen podle jiného zákona k náhradě jen do určité výše, je zavázán s ostatními škůdci společně a nerozdílně v tomto rozsahu. To platí i v případě, že se více osob dopustí samostatných protiprávních činů, z nichž mohl každý způsobit škodlivý následek s pravděpodobností blížící se jistotě, a nelze-li určit, která osoba škodu způsobila.

(2) Jsou-li pro to důvody zvláštního zřetele hodné, může soud rozhodnout, že škůdce nahradí škodu podle své účasti na škodlivém následku; nelze-li účast přesně určit, přihlédne se k míře pravděpodobnosti. Takto nelze rozhodnout, pokud se některý škůdce vědomě účastnil na způsobení škody jiným škůdcem nebo je podněcoval či podporoval nebo po-

kud lze připsat celou škodu každému škůdci, byť jednali nezávisle, nebo má-li škůdce hradit škodu způsobenou pomocníkem a vznikla-li povinnost k náhradě také pomocníkovi.

§ 2916

Kdo je povinen k náhradě škody společně a nerozdílně s jinými, vypořádá se s nimi podle účasti na způsobení vzniklé škody.

§ 2917

Kdo je povinen k náhradě škody způsobené jinou osobou, má proti ní postih.

§ 2918

Vznikla-li škoda nebo zvětšila-li se také následkem okolností, které se přičítají poškozenému, povinnost škůdce nahradit škodu se poměrně sníží. Podílejí-li se však okolnosti, které jdou k tíži jedné či druhé strany, na škodě jen zanedbatelným způsobem, škoda se nedělí.

§ 2919

Obohatil-li se škůdce na úkor poškozeného protiprávním činem nebo na základě jiné skutečnosti, která způsobila škodu, je škůdcovo obohacení i po promlčení práva poškozeného na náhradu škody bezdůvodné. Promlčí-li se právo poškozeného na náhradu škody, může se poškozený domáhat, aby mu škůdce vydal, co získal, podle ustanovení o bezdůvodném obohacení.

Pododdíl 2

Zvláštní ustanovení

Škoda způsobená tím, kdo nemůže posoudit následky svého jednání

§ 2920

(1) Nezletilý, který nenabyl plné svéprávnosti, nebo ten, kdo je stižen duševní poruchou, nahradí způsobenou škodu, pokud byl způsobilý ovládnout své jednání a posoudit jeho následky; poškozenému náleží náhrada škody i tehdy, nebránil-li se škůdci ze šetrnosti k němu.

(2) Nebyl-li nezletilý, který nenabyl plné svéprávnosti, nebo ten, kdo je stižen duševní poruchou, způsobilý ovládnout své jednání a posoudit jeho následky, má poškozený právo na náhradu, je-li to spravedlivé se zřetelem k majetkovým poměrům škůdce a poškozeného.

§ 2921

Společně a nerozdílně se škůdcem nahradí škodu i ten, kdo nad ním zanedbal náležitý dohled. Není-li škůdce povinen k náhradě, nahradí poškozenému škodu ten, kdo nad škůdcem zanedbal dohled.

§ 2922

Kdo se uvede vlastní vinou do takového stavu, že není s to ovládnout své jednání nebo posoudit jeho následky, nahradí škodu v tomto stavu způsobenou. Společně a nerozdílně s ním nahradí škodu ti, kteří jej vlastní vinou do tohoto stavu přivedli.

§ 2923

Škoda způsobená osobou s nebezpečnými vlastnostmi

Kdo se vědomě ujme osoby nebezpečných vlastností tak, že jí bez její nutné potřeby poskytne útulek nebo jí svěří určitou činnost, ať již v domácnosti, provozovně či na jiném podobném místě, nahradí společně a nerozdílně s ní škodu způsobenou v takovém místě nebo při této činnosti někomu jinému nebezpečnou povahou takové osoby.

§ 2924

Škoda z provozní činnosti

Kdo provozuje závod nebo jiné zařízení sloužící k výdělečné činnosti, nahradí škodu vzniklou z provozu, ať již byla způsobena vlastní provozní činností, věcí při ní použitou nebo vlivem činnosti na okolí. Povinnosti se zprostí, prokáže-li, že vynaložil veškerou péči, kterou lze rozumně požadovat, aby ke škodě nedošlo.

§ 2925

Škoda způsobená provozem zvlášť nebezpečným

(1) Kdo provozuje závod nebo jiné zařízení zvláště nebezpečné, nahradí škodu způsobenou zdrojem zvýšeného nebezpečí; provoz je zvlášť nebezpečný, nelze-li předem rozumně vyloučit možnost vzniku závažné škody ani při vynaložení řádné péče. Jinak se povinnosti zprostí, prokáže-li, že škodu způsobila zvnějšku vyšší moc nebo že ji způsobilo vlastní jednání poškozeného nebo neodvratitelné jednání třetí osoby; ujednají-li se další důvody zproštění, nepřihlíží se k tomu.

(2) Je-li z okolností zřejmé, že provoz významně zvýšil nebezpečí vzniku škody, ačkoli lze důvodně poukázat i na jiné možné příčiny, soud zaváže provozovatele k náhradě škody v rozsahu, který odpovídá pravděpodobnosti způsobení škody provozem.

(3) Má se za to, že provoz je zvláště nebezpečný, pokud se provozuje továrním způsobem nebo pokud se při něm výbušná nebo podobně nebezpečná látka používá nebo se s ní nakládá.

§ 2926

Škoda na nemovité věci

Kdo, byť oprávněně provádí nebo zajišťuje práce, jimiž se jinému působí škoda na nemovité věci, nebo jimiž se držba nemovité věci znemožní nebo podstatně ztíží, nahradí škodu z toho vzniklou.

Škoda z provozu dopravních prostředků

§ 2927

(1) Kdo provozuje dopravu, nahradí škodu vyvolanou zvláštní povahou tohoto provozu. Stejnou povinnost má i jiný provozovatel vozidla, plavidla nebo letadla, ledaže je takový dopravní prostředek poháněn lidskou silou.

(2) Povinnosti nahradit škodu se nemůže provozovatel zprostit, byla-li škoda způsobena okolnostmi, které mají původ v provozu. Jinak se zprostí, prokáže-li, že škodě nemohl zabránit ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze požadovat.

§ 2928

Je-li dopravní prostředek v opravě, považuje se za jeho provozovatele osoba, která dopravní prostředek převzala k opravě.

§ 2929

Místo provozovatele nahradí škodu ten, kdo použije dopravního prostředku bez vědomí nebo proti vůli provozovatele. Provozovatel nahradí škodu společně a nerozdílně s ním, pokud mu takové užití dopravního prostředku z nedbalosti umožnil.

§ 2930

Nelze-li provozovatele určit, platí, že jím je vlastník dopravního prostředku.

§ 2931

Vznikla-li škoda na věci jejím odcizením nebo ztrátou, nahradí provozovatel tuto škodu, jen pokud poškozený neměl možnost věc opatrovat.

§ 2932

Střetnou-li se provozy dvou nebo více provozovatelů a jedná-li se o vypořádání mezi těmito provozovateli, vypořádají se provozovatelé podle své účasti na způsobení vzniklé škody.

Škoda způsobená zvířetem

§ 2933

Způsobí-li škodu zvíře, nahradí ji jeho vlastník, ať již bylo pod jeho dohledem nebo pod dohledem osoby, které vlastník zvíře svěřil, anebo se zatoulalo nebo uprchlo. Osoba, které zvíře bylo svěřeno nebo která zvíře chová nebo jinak používá, nahradí škodu způsobenou zvířetem společně a nerozdílně s vlastníkem.

§ 2934

Slouží-li domácí zvíře vlastníku k výkonu povolání či k jiné výdělečné činnosti nebo k obživě, anebo slouží-li jako pomocník pro osobu se zdravotním postižením, zprostí se vlastník povinnosti k náhradě, prokáže-li, že při dozoru nad zvířetem nezanedbal potřebnou pečlivost, anebo že by škoda vznikla i při vynaložení potřebné pečlivosti. Za týchž podmínek se povinnosti k náhradě zprostí i ten, komu vlastník zvíře svěřil.

§ 2935

(1) Odňala-li třetí osoba svémocně zvíře vlastníku nebo osobě, které vlastník zvíře svěřil, nahradí třetí osoba škodu způsobenou zvířetem sama, prokáže-li vlastník nebo osoba, které vlastník zvíře svěřil, že odnětí nemohli rozumně zabránit; jinak společně a nerozdílně s nimi.

(2) Kdo zvíře svémocně odňal, nemůže se zprostit povinnosti k náhradě.

Škoda způsobená věcí

§ 2936

Kdo je povinen někomu něco plnit a použije při tom vadnou věc, nahradí škodu způsobenou vadou věci. To platí i v případě poskytnutí zdravotnických, sociálních, veterinárních a jiných biologických služeb.

§ 2937

(1) Způsobí-li škodu věc sama od sebe, nahradí škodu ten, kdo nad věcí měl mít dohled; nelze-li takovou osobu jinak určit, platí, že jí je vlastník věci. Kdo prokáže, že náležitý dohled nezanedbal, zprostí se povinnosti k náhradě.

(2) Způsobila-li škodu věc pádem nebo vyhozením z místnosti nebo podobného místa, nahradí škodu společně a nerozdílně s tím, kdo je povinen k náhradě podle odstavce 1, i osoba, která takové místo užívá, a nelze-li ji určit, vlastník nemovité věci.

§ 2938

(1) Při zřícení budovy nebo odloučení její části v důsledku vady budovy nebo nedostatečného udržování budovy nahradí její vlastník škodu z toho vzniklou.

(2) Společně a nerozdílně s ním hradí škodu předešlý vlastník, má-li škoda příčinu v nedostatku vzniklém za trvání jeho vlastnického práva, na nějž nástupce neupozornil, a došlo-li ke škodě do roka od zániku jeho vlastnického práva. To neplatí, pokud se jedná o takový nedostatek, o kterém nástupce musel vědět.

Škoda způsobená vadou výrobku

§ 2939

(1) Škodu způsobenou vadou movité věci určené k uvedení na trh jako výrobek za účelem prodeje, nájmu nebo jiného použití nahradí ten, kdo výrobek nebo jeho součást vyrobil, vytěžil, vypěstoval nebo jinak získal, a společně a nerozdílně s ním i ten, kdo výrobek nebo jeho část označil svým jménem, ochrannou známkou nebo jiným způsobem.

(2) Společně a nerozdílně s osobami uvedenými v odstavci 1 hradí škodu i ten, kdo výrobek dovezl za účelem jeho uvedení na trh v rámci svého podnikání.

(3) Škoda na věci způsobená vadou výrobku se hradí jen v částce převyšující částku vypočtenou z 500 EUR kursem devizového trhu vyhlášeným Českou národní bankou v den, v němž škoda vznikla; není-li tento den znám, pak v den, kdy byla škoda zjištěna.

§ 2940

(1) Nelze-li výrobce určit podle § 2939, nahradí škodu i každý dodavatel, pokud poškozenému při uplatnění práva na náhradu škody do jednoho měsíce nesdělí, kdo je výrobcem nebo kdo mu výrobek dodal.

(2) Jedná-li se o dovezený výrobek, pak nahradí škodu každý dodavatel, i když je výrobce znám, pokud poškozenému ve lhůtě nesdělí, kdo je dovozcem.

§ 2941

(1) Výrobek je ve smyslu § 2939 vadný, není-li tak bezpečný, jak to od něho lze rozumně očekávat se zřetelem ke všem okolnostem, zejména ke způsobu, jakým je výrobek na trh uveden nebo nabízen, k předpokládanému účelu, jemuž má výrobek sloužit, jakož i s přihlédnutím k době, kdy byl výrobek uveden na trh.

(2) Výrobek nelze považovat za vadný jen proto, že byl později uveden na trh výrobek dokonalejší.

§ 2942

(1) Povinnosti k náhradě škody způsobené vadou výrobku se škůdce zprostí, jen prokáže-li, že škodu zavinil poškozený nebo ten, za jehož čin poškozený odpovídá.

(2) Povinnosti k náhradě škody se tato osoba rovněž zprostí, prokáže-li, že

a) výrobek na trh neuvedla,

b) lze důvodně předpokládat s přihlédnutím ke všem okolnostem, že vada neexistovala v době, kdy byl výrobek na trh uveden, nebo že nastala později,

c) výrobek nevyrobila pro prodej nebo jiný způsob použití pro podnikatelské účely, ani že výrobek nevyrobila nebo nešířila v rámci své podnikatelské činnosti,

d) vada výrobku je důsledkem plnění těch ustanovení právních předpisů, která jsou pro výrobce závazná, nebo

e) stav vědeckých a technických znalostí v době, kdy uvedl výrobek na trh, neumožnil zjistit jeho vadu.

(3) Kdo vyrobil součást výrobku, zprostí se povinnosti k náhradě škody, prokáže-li, že vadu způsobila konstrukce výrobku, do něhož byla součást zapracována, nebo že ji způsobil návod k výrobku.

(4) Vzdá-li se druhá strana předem práva na náhradu škody zcela nebo zčásti, nepřihlíží se k tomu.

(5) K ujednáním odporujícím odstavcům 1 až 4 se nepřihlíží.

§ 2943

Ustanovení § 2939 až 2942 se nepoužijí, pokud vada způsobila poškození vadného výrobku nebo poškození věci určené a užívané převážně k podnikatelským účelům.

§ 2944

Škoda na převzaté věci

Každý, kdo od jiného převzal věc, která má být předmětem jeho závazku, nahradí její poškození, ztrátu nebo zničení, neprokáže-li, že by ke škodě došlo i jinak.

§ 2945

Škoda na odložené věci

(1) Je-li s provozováním nějaké činnosti zpravidla spojeno odkládání věcí a byla-li věc odložena na místě k tomu určeném nebo na místě, kam se takové věci obvykle ukládají, nahradí provozovatel poškození, ztrátu nebo zničení věci tomu, kdo ji odložil, popřípadě vlastníku věci. Stejně nahradí škodu provozovatel hlídaných garáží nebo zařízení podobného druhu, jedná-li se o dopravní prostředky v nich umístěné a o jejich příslušenství.

(2) Neuplatní-li se právo na náhradu škody u provozovatele bez zbytečného odkladu, soud je nepřizná, pokud provozovatel namítne, že právo nebylo uplatněno včas. Nejpozději lze právo na náhradu škody uplatnit do patnácti dnů po dni, kdy se poškozený o škodě musel dozvědět.

(3) Byla-li škoda způsobena na věci odložené v dopravním prostředku hromadné dopravy, nahradí se jen podle ustanovení o náhradě škody způsobené provozem dopravního prostředku.

Škoda na vnesené věci

§ 2946

(1) Kdo provozuje pravidelně ubytovací služby, nahradí škodu na věci, kterou ubytovaný vnesl do prostor vyhrazených k ubytování nebo k uložení věcí, popřípadě na věci, která tam byla pro ubytovaného vnesena. To platí i tehdy, byla-li věc za tím účelem ubytovatelem převzata.

(2) Prokáže-li ubytovatel, že by ke škodě došlo i jinak, nebo že škodu způsobil ubytovaný nebo osoba, která ubytovaného z jeho vůle provází, povinnosti k náhradě škody se zprostí. K ujednáním o jiných důvodech zproštění se nepřihlíží.

§ 2947

Povinnost nahradit škodu se nevztahuje na vozidla, na věci ponechané ve vozidle, ani na živá zvířata, ledaže je ubytovatel převzal do úschovy.

§ 2948

(1) Škoda se hradí do výše odpovídající stonásobku ceny ubytování za jeden den.

(2) Byla-li věc převzata do úschovy, odmítl-li ubytovatel úschovu věci v rozporu se zákonem nebo byla-li škoda způsobena ubytovatelem nebo tím, kdo v provozu pracuje, hradí se škoda bez omezení.

§ 2949

(1) Neuplatní-li se právo na náhradu škody u ubytovatele bez zbytečného odkladu, soud je nepřizná, pokud ubytovatel namítne, že právo nebylo uplatněno včas. Nejpozději lze právo na náhradu škody uplatnit do patnácti dnů po dni, kdy se poškozený o škodě musel dozvědět.

(2) Ustanovení odstavce 1 se nepoužije, převzal-li ubytovatel věc do úschovy, odmítl-li ubytovatel úschovu věci v rozporu se zákonem nebo způsobil-li škodu ubytovatel nebo ten, kdo v provozu pracuje.

§ 2950

Škoda způsobená informací nebo radou

Kdo se hlásí jako příslušník určitého stavu nebo povolání k odbornému výkonu nebo jinak vystupuje jako odborník, nahradí škodu, způsobí-li ji neúplnou nebo nesprávnou informací nebo škodlivou radou danou za odměnu v záležitosti svého vědění nebo dovednosti. Jinak se hradí jen škoda, kterou někdo informací nebo radou způsobil vědomě.

Oddíl 3

Způsob a rozsah náhrady

Pododdíl 1

Obecná ustanovení

§ 2951

(1) Škoda se nahrazuje uvedením do předešlého

stavu. Není-li to dobře možné, anebo žádá-li to poškozený, hradí se škoda v penězích.

(2) Nemajetková újma se odčiní přiměřeným zadostiučiněním. Zadostiučinění musí být poskytnuto v penězích, nezajistí-li jeho jiný způsob skutečné a dostatečně účinné odčinění způsobené újmy.

§ 2952

Hradí se skutečná škoda a to, co poškozenému ušlo (ušlý zisk). Záleží-li skutečná škoda ve vzniku dluhu, má poškozený právo, aby ho škůdce dluhu zprostil nebo mu poskytl náhradu.

§ 2953

Snížení náhrady

(1) Z důvodů zvláštního zřetele hodných soud náhradu škody přiměřeně sníží. Vezme přitom zřetel zejména na to, jak ke škodě došlo, k osobním a majetkovým poměrům člověka, který škodu způsobil a odpovídá za ni, jakož i k poměrům poškozeného. Náhradu nelze snížit, byla-li škoda způsobena úmyslně.

(2) Odstavec 1 se nepoužije, způsobil-li škodu ten, kdo se hlásil k odbornému výkonu jako příslušník určitého stavu nebo povolání, porušením odborné péče.

§ 2954

Způsobil-li škůdce škodu úmyslným trestným činem, z něhož měl majetkový prospěch, může soud na návrh poškozeného rozhodnout o uspokojení z věcí, které škůdce z majetkového prospěchu nabyl, a to i nepodléhají-li jinak výkonu rozhodnutí. Do uspokojení práva na náhradu škody nesmí škůdce nakládat s takovými věcmi uvedenými v rozhodnutí.

§ 2955

Nelze-li výši náhrady škody přesně určit, určí ji podle spravedlivého uvážení jednotlivých okolností případu soud.

Pododdíl 2

Náhrada při újmě na přirozených právech člověka

Obecná ustanovení

§ 2956

Vznikne-li škůdci povinnost odčinit člověku újmu na jeho přirozeném právu chráněném ustanoveními první části tohoto zákona, nahradí škodu i nemajetkovou újmu, kterou tím způsobil; jako nemajetkovou újmu odčiní i způsobené duševní útrapy.

§ 2957

Způsob a výše přiměřeného zadostiučinění musí být určeny tak, aby byly odčiněny i okolnosti zvláštního zřetele hodné. Jimi jsou úmyslné způsobení újmy, zvláště pak způsobení újmy s použitím lsti, pohrůžky, zneužitím závislosti poškozeného na škůdci, násobením účinků zásahu jeho uváděním ve veřejnou známost, nebo v důsledku diskriminace poškozeného se zřetelem na jeho pohlaví, zdravotní stav, etnický původ, víru nebo i jiné obdobně závažné důvody. Vezme se rovněž v úvahu obava poškozeného ze ztráty života nebo vážného poškození zdraví, pokud takovou obavu hrozba nebo jiná příčina vyvolala.

Náhrady při ublížení na zdraví a při usmrcení

§ 2958

Při ublížení na zdraví odčiní škůdce újmu poškozeného peněžitou náhradou, vyvažující plně vytrpěné bolesti a další nemajetkové újmy; vznikla-li poškozením zdraví překážka lepší budoucnosti poškozeného, nahradí mu škůdce i ztížení společenského uplatnění. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti.

§ 2959

Při usmrcení nebo zvlášť závažném ublížení na zdraví odčiní škůdce duševní útrapy manželu, rodiči, dítěti nebo jiné osobě blízké peněžitou náhradou vyvažující plně jejich utrpení. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti.

§ 2960

Náklady spojené s péčí o zdraví

Škůdce hradí též účelně vynaložené náklady spojené s péčí o zdraví poškozeného, s péčí o jeho osobu nebo jeho domácnost tomu, kdo je vynaložil; požádá-li o to, složí mu škůdce na tyto náklady přiměřenou zálohu.

§ 2961

Náklady pohřbu

Škůdce nahradí tomu, kdo je vynaložil, přiměřené náklady spojené s pohřbem v rozsahu, v jakém nebyly uhrazeny veřejnou dávkou podle jiného právního před-

pisu. Přitom se přihlédne k zvyklostem i k okolnostem jednotlivého případu.

Peněžité dávky

§ 2962

(1) Náhrada za ztrátu na výdělku po dobu pracovní neschopnosti poškozeného se hradí peněžitým důchodem ve výši rozdílu mezi průměrným výdělkem poškozeného před vznikem újmy a náhradou toho, co poškozenému bylo vyplaceno v důsledku nemoci či úrazu podle jiného právního předpisu.

(2) Žáku nebo studentu náleží náhrada za ztrátu na výdělku ode dne, kdy měla skončit jeho povinná školní docházka, studium nebo příprava na povolání, po dobu

a) o kterou se jeho povinná školní docházka, studium nebo příprava na povolání prodloužily následkem újmy na zdraví,

b) neschopnosti následkem újmy na zdraví,

c) trvání zdravotního postižení vzniklého následkem újmy na zdraví, které zpravidla brání úplnému zapojení do výdělečné činnosti, nebo

d) trvání zdravotního postižení vzniklého následkem újmy na zdraví, které částečně brání zapojení do výdělečné činnosti, pokud nezameškává vlastní vinou příležitost k výdělku výkonem práce pro něho vhodné.

§ 2963

(1) Po skončení pracovní neschopnosti, případně při invaliditě, nahradí škůdce poškozenému jeho ztrátu peněžitým důchodem, který se stanoví vzhledem k rozdílu mezi výdělkem, jakého poškozený dosahoval před vznikem újmy, a výdělkem dosahovaným po skončení pracovní neschopnosti s přičtením případného invalidního důchodu podle jiného právního předpisu. Dojde-li ublížením na zdraví k dlouhodobému zvýšení potřeb poškozeného, stanoví se výše peněžitého důchodu i vzhledem k těmto potřebám.

(2) Dosahuje-li poškozený po skončení pracovní neschopnosti výdělku jen s vynaložením většího úsilí nebo se zvýšenou námahou, které by, nebýt škodné události, jinak nemusel vynaložit, odčiní se mu peněžitým důchodem i zvýšená námaha nebo úsilí. Při stanovení výše peněžitého důchodu se přihlédne i ke zvyšování výdělků v daném oboru, jakož i k pravděpodobnému růstu výdělku poškozeného podle rozumného očekávání.

(3) Jsou-li pro to vážné důvody, může soud rozhodnout, zda, jakým způsobem a do jaké výše škůdce zajistí pohledávku poškozeného na peněžitý důchod; návrhy stran přitom není vázán.

§ 2964

Náhrada za ztrátu na důchodu náleží poškozenému ve výši rozdílu mezi důchodem, na který poškozenému vzniklo právo, a důchodem, na který by mu bylo vzniklo právo, jestliže by do základu, z něhož byl vyměřen důchod, byla zahrnuta náhrada za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti, kterou poškozený pobíral v době rozhodné pro vyměření důchodu.

§ 2965

Konal-li poškozený bezplatně práce pro jiného v jeho domácnosti nebo závodu, nahradí škůdce této jiné osobě peněžitým důchodem, oč přišla.

§ 2966

(1) Při usmrcení hradí škůdce peněžitým důchodem náklady na výživu pozůstalým, kterým zemřelý ke dni své smrti poskytoval nebo byl povinen poskytovat výživu. Náhrada náleží pozůstalým ve výši rozdílu mezi dávkami důchodového zabezpečení poskytovanými z téhož důvodu a tím, co by poškozený podle rozumného očekávání mohl pozůstalým na těchto nákladech poskytovat, pokud by k jeho zranění nedošlo.

(2) Z důvodu slušnosti lze přiznat příspěvek na výživné i jiné osobě, pokud jí usmrcený poskytoval takové plnění, ač k tomu nebyl podle zákona povinen.

§ 2967

(1) Při výpočtu náhrady se vychází z průměrného výdělku zemřelého; náhrada nákladů na výživu pozůstalým nebo jiným osobám však nesmí úhrnem převýšit to, co by zemřelému náleželo jako náhrada za ztrátu na výdělku, případně na důchodu.

(2) Při vyměření náhrady pozůstalým se přihlédne také k tomu, jak dlouho by usmrcený pravděpodobně žil, nebýt zranění. Při vyměření náhrady jiným osobám se přihlédne k tomu, jak dlouho by usmrcený plnění pravděpodobně poskytoval.

§ 2968

Odbytné

Je-li pro to důležitý důvod a žádá-li o to poškozený, přizná soud poškozenému namísto peněžitého důchodu odbytné.

Pododdíl 3

Zvláštní ustanovení

§ 2969

Náhrada při poškození věci

(1) Při určení výše škody na věci se vychází z její obvyklé ceny v době poškození a zohlední se, co poškozený musí k obnovení nebo nahrazení funkce věci účelně vynaložit.

(2) Poškodil-li škůdce věc ze svévole nebo škodolibosti, nahradí poškozenému cenu zvláštní obliby.

§ 2970

Náhrada při poranění zvířete

Při poranění zvířete nahradí škůdce účelně vynaložené náklady spojené s péčí o zdraví zraněného zvířete tomu, kdo je vynaložil; požádá-li o to, složí mu škůdce na tyto náklady přiměřenou zálohu. Náklady spojené s péčí o zdraví nejsou neúčelné, i když podstatně převyšují cenu zvířete, pokud by je vynaložil rozumný chovatel v postavení poškozeného.

§ 2971

Náhrada nemajetkové újmy

Odůvodňují-li to zvláštní okolnosti, za nichž škůdce způsobil újmu protiprávním činem, zejména porušil-li z hrubé nedbalosti důležitou právní povinnost, anebo způsobil-li újmu úmyslně z touhy ničit, ublížit nebo z jiné pohnutky zvlášť zavrženíhodné, nahradí škůdce též nemajetkovou újmu každému, kdo způsobenou újmu důvodně pociťuje jako osobní neštěstí, které nelze jinak odčinit.

Díl 2

Zneužití a omezení soutěže

Oddíl 1

Obecná ustanovení

§ 2972

Kdo se účastní hospodářské soutěže (soutěžitel), nesmí při soutěžní činnosti, ani při sdružování k výkonu soutěžní činnosti, vlastní účast v hospodářské soutěži nekalou soutěží zneužívat, ani účast jiných v hospodářské soutěži omezovat.

§ 2973

Ustanovení této hlavy se nevztahují na jednání v rozsahu, v jakém má účinky v zahraničí, pokud z mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána a které byly vyhlášeny ve Sbírce mezinárodních smluv, nevyplývá něco jiného.

§ 2974

Českým osobám jsou, pokud se jedná o ochranu proti nekalé soutěži, postaveny na roveň zahraniční osoby, které se v České republice účastní hospodářské soutěže. Jinak mohou zahraniční osoby požadovat ochranu podle mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána a které byly vyhlášeny ve Sbírce mezinárodních smluv, a není-li jich, na základě vzájemnosti.

§ 2975

Zakázaná konkurenční doložka

(1) Neurčí-li se v ujednání zakazujícím jinému soutěžní činnost území, okruh činnosti nebo okruh osob, kterých se zákaz týká, ke konkurenční doložce se nepřihlíží.

(2) Zakazuje se konkurenční doložka ujednaná na neurčitou dobu nebo na dobu delší než pět let; poruší-li se zákaz, platí, že konkurenční doložka byla ujednána na pět let.

(3) Zakazuje se konkurenční doložka omezující zavázanou stranu více, než vyžaduje potřebná ochrana oprávněné strany; poruší-li se zákaz, může soud na návrh dotčené strany konkurenční doložku omezit, zrušit, nebo prohlásit za neplatnou.

Oddíl 2

Nekalá soutěž

§ 2976

Základní ustanovení

(1) Kdo se dostane v hospodářském styku do rozporu s dobrými mravy soutěže jednáním způsobilým přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo zákazníkům, dopustí se nekalé soutěže. Nekalá soutěž se zakazuje.

(2) Nekalou soutěží podle odstavce 1 je zejména

a) klamavá reklama,
b) klamavé označování zboží a služeb,
c) vyvolání nebezpečí záměny,
d) parazitování na pověsti závodu, výrobku či služeb jiného soutěžitele,
e) podplácení,
f) zlehčování,
g) srovnávací reklama, pokud není dovolena jako přípustná,

h) porušení obchodního tajemství,

i) dotěrné obtěžování a

j) ohrožení zdraví a životního prostředí.

§ 2977

Klamavá reklama

(1) Klamavá reklama je taková reklama, která souvisí s podnikáním nebo povoláním, sleduje podpořit odbyt movitých nebo nemovitých věcí nebo poskytování služeb, včetně práv a povinností, klame nebo je způsobilá klamat podáním nebo jakýmkoli jiným způsobem osoby, jimž je určena nebo k nimž dospěje, a tím i zřejmě způsobilá ovlivnit hospodářské chování takových osob.

(2) Při posuzování, zda je reklama klamavá, se přihlédne ke všem jejím výrazným znakům. Zvláště se přihlédne k údajům, které reklama obsahuje ohledně

a) dostupnosti, povahy, provedení, složení, výrobního postupu, data výroby nebo poskytnutí, způsobilosti k určenému účelu, použitelnosti, množství, zeměpisného či obchodního původu, jakož i podrobnějšího vytčení a dalších znaků zboží nebo služeb včetně předpokládaných výsledků použití nebo výsledků a podstatných znaků provedených zkoušek či prověrek,

b) ceny nebo způsobu jejího určení,

c) podmínek, za nichž se zboží dodává nebo služba poskytuje, a

d) povahy, vlastností a práv zadavatele reklamy, jako jsou zejména jeho totožnost, majetek, odborná způsobilost, jeho práva duševního vlastnictví nebo jeho vyznamenání a pocty.

§ 2978

Klamavé označení zboží nebo služby

(1) Klamavé označení zboží nebo služby je takové označení, které je způsobilé vyvolat v hospodářském styku mylnou domněnku, že jím označené zboží nebo služba pocházejí z určité oblasti či místa nebo od určitého výrobce, anebo že vykazují zvláštní charakteristický znak nebo zvláštní jakost. Nerozhodné je, zda označení bylo uvedeno bezprostředně na zboží, na obalu, obchodní písemnosti nebo jinde. Rovněž je nerozhodné, zda ke klamavému označení došlo přímo nebo nepřímo a jakým prostředkem se tak stalo.

(2) Klamavost působí i údaj všeobecně vžitý v hospodářském styku k označení druhu nebo jakosti, je-li k němu připojen dodatek způsobilý klamat, zejména s použitím výrazu „pravý“, „skutečný“ nebo „původní“.

(3) Ustanoveními předchozích odstavců nejsou dotčeny jiné právní předpisy o ochraně průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví.

§ 2979

Společné ustanovení o klamavé reklamě a klamavém označení zboží nebo služby

(1) Způsobilost oklamat může mít i údaj sám o sobě správný, může-li uvést v omyl vzhledem k okolnostem a souvislostem, za nichž byl učiněn.

(2) Při posouzení klamavosti se přihlédne rovněž k dodatkům, zejména k použití výrazů jako „druh“, „typ“, „způsob“, jakož i k výpustkám, zkratkám a celkové vnější úpravě.

§ 2980

Srovnávací reklama

(1) Srovnávací reklama přímo nebo nepřímo označuje jiného soutěžitele nebo jeho zboží či službu.

(2) Srovnávací reklama je přípustná, pokud se srovnání týče,

a) není-li klamavá,

b) srovnává-li jen zboží a službu uspokojující stejnou potřebu nebo určené ke stejnému účelu,

c) srovnává-li objektivně jednu nebo více podstatných, důležitých, ověřitelných a příznačných vlastností zboží nebo služeb včetně ceny,

d) srovnává-li zboží s označením původu pouze se zbožím stejného označení,

e) nezlehčuje-li soutěžitele, jeho postavení, jeho činnost nebo její výsledky nebo jejich označení ani z nich nekalým způsobem netěží, a

f) nenabízí-li zboží nebo službu jako napodobení či reprodukci zboží nebo služby označovaných ochrannou známkou soutěžitele nebo jeho názvem.

§ 2981

Vyvolání nebezpečí záměny

(1) Kdo užije jména osoby nebo zvláštního označení závodu užívaného již po právu jiným soutěžitelem, vyvolá tím nebezpečí záměny.

(2) Nebezpečí záměny vyvolá i ten, kdo užije zvláštního označení závodu nebo zvláštního označení či úpravy výrobku, výkonu nebo obchodního materiálu

závodu, které v zákaznických kruzích platí pro určitý závod za příznačné.

(3) Stejně tak vyvolá nebezpečí záměny, kdo napodobí cizí výrobek, jeho obal nebo výkon, ledaže se jedná o napodobení v prvcích, které jsou již z povahy výrobku funkčně, technicky nebo esteticky předurčeny, a napodobitel učinil veškerá opatření, která lze na něm požadovat, aby nebezpečí záměny vyloučil nebo alespoň podstatně omezil, pokud jsou tato jednání způsobilá vyvolat nebezpečí záměny nebo klamnou představu o spojení se soutěžitelem, jeho závodem, pojmenováním, zvláštním označením nebo s výrobkem či výkonem jiného soutěžitele.

§ 2982

Parazitování na pověsti

Parazitováním je zneužití pověsti závodu, výrobku nebo služby jiného soutěžitele umožňující získat pro výsledky vlastního nebo cizího podnikání prospěch, jehož by soutěžitel jinak nedosáhl.

§ 2983

Podplácení

Podplácením ve smyslu tohoto zákona je jednání, jímž

a) soutěžitel osobě, která je členem statutárního nebo jiného orgánu jiného soutěžitele nebo je v pracovním poměru k jinému soutěžiteli, přímo nebo nepřímo nabídne, slíbí či poskytne jakýkoliv prospěch za tím účelem, aby jejím nekalým postupem docílil na úkor jiných soutěžitelů pro sebe nebo jiného soutěžitele přednost nebo jinou neoprávněnou výhodu v soutěži, anebo

b) osoba uvedená v písmenu a) přímo či nepřímo žádá, dá si slíbit nebo přijme za stejným účelem jakýkoliv prospěch.

§ 2984

Zlehčování

(1) Zlehčováním je jednání, jímž soutěžitel uvede nebo rozšiřuje o poměrech, výkonech nebo výrobku jiného soutěžitele nepravdivý údaj způsobilý tomuto soutěžiteli přivodit újmu.

(2) Zlehčováním je i uvedení a rozšiřování pravdivého údaje o poměrech, výkonech nebo výrobku jiného soutěžitele, pokud jsou způsobilé tomuto soutěžiteli přivodit újmu. Nekalou soutěží však není, byl-li soutěžitel k takovému jednání okolnostmi donucen (oprávněná obrana).

§ 2985

Porušení obchodního tajemství

Porušením obchodního tajemství je jednání, jímž jednající jiné osobě neoprávněně sdělí, zpřístupní, pro sebe nebo pro jiného využije obchodní tajemství, které může být využito v soutěži a o němž se dověděl

a) tím, že mu tajemství bylo svěřeno nebo jinak se stalo přístupným na základě jeho pracovního poměru k soutěžiteli nebo na základě jiného vztahu k němu, popřípadě v rámci výkonu funkce, k níž byl soudem nebo jiným orgánem povolán, nebo

b) vlastním nebo cizím jednáním příčícím se zákonu.

§ 2986

Dotěrné obtěžování

(1) Dotěrné obtěžování je sdělování údajů o soutěžiteli, zboží nebo službách, jakož i nabídka zboží nebo služeb s využitím telefonu, faxového přístroje, elektronické pošty nebo podobných prostředků, ačkoli si takovou činnost příjemce zjevně nepřeje, nebo sdělování reklamy, při kterém její původce utají nebo zastře údaje, podle nichž ho lze zjistit, a neuvede, kde příjemce může bez zvláštních nákladů přikázat ukončení reklamy.

(2) Rozesílá-li se reklama na elektronickou adresu, kterou podnikatel získal v souvislosti s prodejem zboží nebo poskytnutím služby, nejde o dotěrné obtěžování, pokud podnikatel tuto adresu používá k přímé reklamě pro vlastní zboží nebo služby a druhá strana reklamu nezakázala, ačkoli ji podnikatel při získání adresy i při každém jejím použití k reklamě zřetelně upozornil na právo přikázat bez zvláštních nákladů ukončení reklamy.

§ 2987

Ohrožení zdraví nebo životního prostředí

Ohrožení zdraví nebo životního prostředí je jednání, jímž soutěžitel zkresluje podmínky hospodářské soutěže tím, že provozuje výrobu, uvádí na trh výrobek nebo provádí výkon ohrožující zájem na ochraně zdraví nebo životního prostředí chráněný zákonem, aby tak získal pro sebe nebo pro jiného prospěch na úkor jiného soutěžitele nebo zákazníků.

Ochrana proti nekalé soutěži

§ 2988

Osoba, jejíž právo bylo nekalou soutěží ohroženo nebo porušeno, může proti rušiteli požadovat, aby se nekalé soutěže zdržel nebo aby odstranil závadný stav.

Dále může požadovat přiměřené zadostiučinění, náhradu škody a vydání bezdůvodného obohacení.

§ 2989

(1) Právo, aby se rušitel nekalé soutěže zdržel nebo aby odstranil závadný stav, může mimo případy uvedené v § 2982 až 2985 uplatnit též právnická osoba oprávněná hájit zájmy soutěžitelů nebo zákazníků.

(2) Uplatní-li spotřebitel právo, aby se rušitel zdržel nekalé soutěže nebo aby odstranil závadný stav a jde-li o některý případ stanovený v § 2976 až 2981 nebo v § 2987, musí rušitel prokázat, že se nekalé soutěže nedopustil. Uplatní-li spotřebitel právo na náhradu škody, musí rušitel prokázat, že škoda nebyla způsobena nekalou soutěží.

§ 2990

Ochrana proti omezování soutěže

Osoba, jejíž právo bylo ohroženo nebo porušeno nedovoleným omezením soutěže, má práva stanovená v § 2988.

HLAVA IV
ZÁVAZKY Z JINÝCH PRÁVNÍCH DŮVODŮ

Díl 1
Bezdůvodné obohacení

§ 2991

(1) Kdo se na úkor jiného bez spravedlivého důvodu obohatí, musí ochuzenému vydat, oč se obohatil.

(2) Bezdůvodně se obohatí zvláště ten, kdo získá majetkový prospěch plněním bez právního důvodu, plněním z právního důvodu, který odpadl, protiprávním užitím cizí hodnoty nebo tím, že za něho bylo plněno, co měl po právu plnit sám.

§ 2992

Byl-li splněn dluh, a to i předčasně, nebylo-li uplatněno právo, ač uplatněno být mohlo, nebo učinila-li jedna osoba něco ve svém výlučném a osobním zájmu či na vlastní nebezpečí, nevzniká povinnost obohacení vydat; to platí i v případě, že jedna osoba obohatí druhou s úmyslem ji obdarovat nebo obohatit bez úmyslu právně se vázat.

§ 2993

Plnila-li strana, aniž tu byl platný závazek, má právo na vrácení toho, co plnila. Plnily-li obě strany, může každá ze stran požadovat, aby jí druhá strana vydala, co získala; právo druhé strany namítnout vzájemné plnění tím není dotčeno. To platí i v případě, byl-li závazek zrušen.

§ 2994

Dal-li někdo neoprávněně věc k užívání nebo požívání jinému, aniž ten byl v dobré víře, má vlastník nebo spoluvlastník věci vůči uživateli nebo požívateli právo na náhradu.

§ 2995

Vedlo-li plnění k obohacení třetí osoby, vydá je ochuzenému, jen pokud byl ochuzený k plnění přiveden lstí, donucen hrozbou či zneužitím závislosti nebo pokud nebyl svéprávný.

§ 2996

Měl-li dlužník plnit jedno z více volitelných plnění a poskytl-li jich omylem více, záleží na jeho vůli, co bude žádat zpět. Měl-li však právo volby věřitel, může se dlužník domáhat toho, aby věřitel provedl volbu; neprovede-li věřitel volbu bez zbytečného odkladu, lze se domáhat, aby prohlášení jeho vůle nahradil soud.

§ 2997

(1) Dlužník, který plnil dluh nežalovatelný nebo promlčený nebo takový, který je neplatný pro nedostatek formy, nemá právo na vrácení toho, co plnil. Právo na vrácení nemá ani ten, kdo jiného obohatil s vědomím, že k tomu není povinen, ledaže plnil z právního důvodu, který později nenastal nebo odpadl.

(2) Plnila-li osoba proto, že k tomu byla přivedena lstí, donucena hrozbou nebo zneužitím závislosti, ustanovení odstavce 1 se nepoužije. To platí i v případě, že plnila osoba nesvéprávná.

§ 2998

Plnila-li strana vědomě proto, aby druhá strana něco vykonala za účelem zakázaným nebo zcela nemožným, nemá právo požadovat, aby jí to bylo vráceno. Dal-li však někdo, aby zabránil protiprávnímu činu, něco tomu, kdo se chtěl činu dopustit, může požadovat vrácení.

§ 2999

(1) Není-li vydání předmětu bezdůvodného obohacení dobře možné, má ochuzený právo na peněžitou náhradu ve výši obvyklé ceny. Bylo-li plněno na základě neplatného nebo zrušeného právního jednání, právo na peněžitou náhradu však nevznikne v rozsahu,

v jakém se to příčí účelu pravidla vylučujícího platnost právního jednání.

(2) Plnil-li ochuzený za úplatu, poskytne se náhrada ve výši této úplaty; to neplatí, zakládá-li výše úplaty důvod neplatnosti smlouvy nebo důvod pro zrušení závazku, anebo byla-li výše úplaty takovým důvodem podstatně ovlivněna.

(3) Nelze-li předmět bezdůvodného obohacení vydat proto, že došlo k jeho zkáze, ztrátě nebo zhoršení z příčin, které jdou k tíži ochuzeného, nahradí obohacený nanejvýš tolik, co ušetřil na vlastním majetku.

§ 3000

Poctivý příjemce vydá, co nabyl, nanejvýš však v rozsahu, v jakém obohacení při uplatnění práva trvá.

§ 3001

(1) Zcizil-li poctivý příjemce předmět bezdůvodného obohacení za úplatu, může podle své volby vydat buď peněžitou náhradu, anebo co utržil. Zcizil-li jej poctivý příjemce bezúplatně, nemá vůči němu ochuzený právo na náhradu; může ji však požadovat po osobě, která předmět od obohaceného nabyla a nebyla v dobré víře.

(2) Získal-li obohacený předmět obohacení v dobré víře nebo bez svého svolení a nelze-li jej dobře vydat, není povinen k náhradě, ledaže by tím vznikl stav zjevně odporující dobrým mravům.

§ 3002

(1) Plnila-li strana podle úplatné smlouvy, byť nebyla platná, není její právo na peněžitou náhradu vůči druhé straně ustanoveními § 3000 a 3001 dotčeno. To platí i v případě, že byl závazek z takové smlouvy zrušen.

(2) Užíval-li věc nabytou podle úplatné smlouvy poctivý příjemce a je-li smlouva neplatná, poskytne druhé straně náhradu za užívání, avšak jen do výše odpovídající jeho prospěchu.

§ 3003

Nepoctivý příjemce vydá, co nabyl v době, kdy obohacení získal.

§ 3004

(1) Obohacený, který nebyl v dobré víře, vydá vše, co obohacením nabyl, včetně plodů a užitků; rovněž nahradí užitek, který by ochuzený byl získal. Zcizil-li předmět bezdůvodného obohacení za úplatu, má ochuzený právo požadovat, aby mu byla podle jeho volby vydána buď peněžitá náhrada, anebo co obohacený zcizením utržil.

(2) Bylo-li bezdůvodné obohacení nabyto zásahem do přirozeného práva člověka chráněného ustanoveními první části tohoto zákona, může ochuzený požadovat za neoprávněné nakládání s hodnotami týkajícími se jeho osobnosti namísto plnění podle odstavce 1 dvojnásobek odměny obvyklé za udělení souhlasu s takovým nakládáním. Je-li pro to spravedlivý důvod, může soud rozsah plnění přiměřeně zvýšit.

§ 3005

Kdo předmět bezdůvodného obohacení vydává, má právo na náhradu nutných nákladů, které na věc vynaložil, a může od věci oddělit vše, čím ji na svůj náklad zhodnotil, je-li to možné bez zhoršení podstaty věci.

Díl 2

Nepřikázané jednatelství a upotřebení cizí věci k prospěchu jiného

Oddíl 1

Nepřikázané jednatelství

§ 3006

Základní ustanovení

Vmísí-li se někdo do záležitostí jiné osoby, ač k tomu není oprávněn, jdou k jeho tíži následky z toho vzniklé.

§ 3007

Odvracení škody

Obstará-li někdo, ač k tomu nebyl povolán, cizí záležitost, aby odvrátil hrozící škodu, pak mu ten, jehož záležitost byla obstarána, nahradí účelně vynaložené náklady, třebaže se výsledek bez zavinění nepřikázaného jednatele nedostavil.

§ 3008

Záchrana cizí věci

Osobě, která zachrání cizí věc od nevyhnutelné ztráty nebo zkázy, náleží přiměřená odměna, nanejvýš desetina ceny věci, a náhrada účelně vynaložených nákladů. Vlastník věci se povinnosti k úhradě zbaví, nepožaduje-li zachráněnou věc nazpět.

§ 3009

Jednání k užitku jiné osoby

(1) Ujme-li se někdo záležitosti ve prospěch jiné

osoby bez jejího svolení, nahradí mu tato osoba účelně vynaložené náklady, zařídil-li záležitost k jejímu převážnému užitku. Zda byla záležitost provedena k užitku jiného, se neposoudí podle obecných hledisek, ale se zřetelem k jeho pochopitelným zájmům a záměrům.

(2) Není-li užitek převážný, nemá nepřikázaný jednatel právo na náhradu nákladů. Osoba, jejíž záležitost na sebe vzal, může po nepřikázaném jednateli požadovat, aby vše uvedl do předešlého stavu, a není-li to dobře možné, aby nahradil škodu.

Společná ustanovení

§ 3010

Kdo se ujal cizí záležitosti bez příkazu, dovede ji až do konce a podá o ní vyúčtování a převede vše, co při tom získal, osobě, jejíž záležitost obstaral.

§ 3011

Nemá-li nepřikázaný jednatel právo na náhradu nákladů, může si vzít, co pořídil na vlastní náklady, je-li to možné a nezhorší-li se tím podstata věci nebo neztíží-li se nepřiměřeně její užívání.

Oddíl 2

Upotřebení cizí věci k prospěchu jiného

§ 3012

Základní ustanovení

Upotřebí-li někdo cizí věc k prospěchu jiného, aniž má úmysl obstarat cizí záležitost, a není-li dobře možné domoci se vydání této věci, může vlastník věci po něm požadovat náhradu hodnoty, kterou věc měla v době upotřebení, a to i tehdy, nebylo-li prospěchu dosaženo.

§ 3013

Kdo učiní za druhou osobu náklad, který tato osoba byla povinna učinit sama, má právo požadovat náhradu.

§ 3014

Obětuje-li se něčí věc v nouzi, aby se odvrátila větší škoda, dá každý, kdo z toho měl užitek, poškozenému poměrnou náhradu.

ČÁST PÁTÁ

USTANOVENÍ SPOLEČNÁ, PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ

HLAVA I

USTANOVENÍ SPOLEČNÁ

§ 3015

Tento zákon zapracovává příslušné právní předpisy Evropské unie[1]).

§ 3016

Ustanoveními tohoto zákona nejsou dotčena ustanovení jiných právních předpisů o ochraně spotřebitele.

§ 3017

Ustanovení tohoto zákona, která se týkají uplat-

[1]) Směrnice Rady ze dne 25. července 1985 o sbližování právních a správních předpisů členských států týkajících se odpovědnosti za vadné výrobky (85/374/EHS).
Směrnice Rady ze dne 20. prosince 1985 na ochranu spotřebitele v případě smluv uzavřených mimo obchodní prostory (85/577/EHS).
Směrnice Rady ze dne 18. prosince 1986 o koordinaci právní úpravy členských států týkající se nezávislých obchodních zástupců (86/653/EHS).
Směrnice Rady ze dne 22. června 1987 o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se pojištění právní ochrany (87/344/EHS).
Směrnice Rady ze dne 13. června 1990 o souborných službách pro cesty, pobyty a zájezdy (90/314/EHS).
Směrnice Rady ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách (93/13/EHS).
Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 20. května 1997 o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených na dálku (97/7/ES).
Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 6. října 1997, kterou se mění směrnice 84/450/EHS o klamavé reklamě tak, aby zahrnovala srovnávací reklamu (97/55/ES).
Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 16. února 1998 o ochraně spotřebitele při označování cen výrobků nabízených spotřebiteli (98/6/ES).
Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 25. května 1999 o určitých aspektech nákupu spotřebního zboží a záruk za spotřební zboží (1999/44/ES).
Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 29. června 2000 o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích (2000/35/ES).
Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 12. prosince 2006 o klamavé a srovnávací reklamě (2006/114/ES).
Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 14. ledna 2009 o ochraně spotřebitele ve vztahu k některým aspektům smluv o dočasném užívání ubytovacího zařízení (timeshare), o dlouhodobých rekreačních produktech, o dalším prodeji a o výměně (2008/122/ES).
Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/101/ES ze dne 16. září 2009 o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 48 druhého pododstavce Smlouvy, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření.

není práva u soudu nebo soudního řízení či soudního rozhodnutí, se obdobně použijí i pro uplatnění práva před rozhodcem, pro rozhodčí řízení nebo pro rozhodčí nález.

§ 3018

Povinnost zveřejnit údaje je splněna jejich zveřejněním v Obchodním věstníku, nestanoví-li jiný právní předpis jinak.

§ 3019

Údaji, podle nichž lze člověka zjistit, jsou zejména jméno, bydliště a datum narození, popřípadě identifikující údaj podle jiného právního předpisu. Identifikujícím údajem právnické osoby nebo podnikatele je identifikační číslo osoby, bylo-li jim přiděleno.

§ 3020

Ustanovení částí první, třetí a čtvrté o manželství a o právech a povinnostech manželů platí obdobně pro registrované partnerství a práva a povinnosti partnerů.

§ 3021

Ustanovení § 751 až 753 proti domácímu násilí se použijí také v případě společného bydlení jiných osob, než jsou manželé.

§ 3022

(1) Ustanovení tohoto zákona o právech a povinnostech zákonného zástupce platí obdobně i pro opatrovníka podle části druhé.

(2) Ustanovení tohoto zákona o opatrovnické radě se použijí i při jmenování poručníka, vznik rady i volba jejích členů se však stanou účinnými, pokud je schválí soud; přitom se vyžaduje, aby takové opatření bylo v souladu se zájmy dítěte.

§ 3023

Ustanovení tohoto zákona o vlastníku pozemku platí obdobně pro vlastníka nemovité věci, která není součástí pozemku.

§ 3024

(1) Za zahraniční osobu se považuje fyzická osoba s bydlištěm nebo právnická osoba se sídlem mimo území České republiky.

(2) Způsobilost nabývat práva a zavazovat se k povinnostem, kterou má jiná než fyzická zahraniční osoba podle právního řádu, podle něhož byla založena, jí náleží rovněž v oblasti českého právního řádu. Právním řádem, podle něhož byla tato osoba založena, se řídí i její vnitřní právní poměry a ručení jejích členů nebo společníků za její dluhy.

§ 3025

(1) Ustanovení tohoto zákona o právnických osobách a spolku se použijí na odborové organizace a organizace zaměstnavatelů přiměřeně jen v tom rozsahu, v jakém to neodporuje jejich povaze zástupců zaměstnanců a zaměstnavatelů podle mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána a které upravují svobodu sdružování a ochranu práva svobodně se sdružovat.

(2) Odborová organizace, organizace zaměstnavatelů a jejich pobočné organizace vznikají dnem následujícím po dni, v němž bylo doručeno příslušnému orgánu veřejné moci oznámení o jejich založení.

§ 3026

(1) Nevylučuje-li to povaha písemnosti, platí ustanovení tohoto zákona o listině obdobně i pro jinou písemnost bez zřetele na její podobu.

(2) Vyžaduje-li právní jednání formu veřejné listiny, rozumí se jí notářský zápis; nahrazen může být rozhodnutím, kterým orgán veřejné moci v mezích své pravomoci schvaluje smír nebo jiný projev vůle, jehož povaha to nevylučuje.

§ 3027

Zakládá-li tento zákon věřiteli právo na dostatečnou jistotu a neujednají-li věřitel a dlužník nebo jiná osoba poskytující zajištění její předmět nebo výši, rozhodne o dostatečné jistotě soud s přihlédnutím k povaze a výši pohledávky.

HLAVA II

USTANOVENÍ PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ

Díl 1

Přechodná ustanovení

Oddíl 1

Všeobecná ustanovení

§ 3028

(1) Tímto zákonem se řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne nabytí jeho účinnosti.

(2) Není-li dále stanoveno jinak, řídí se ustanoveními tohoto zákona i právní poměry týkající se práv

osobních, rodinných a věcných; jejich vznik, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se však posuzují podle dosavadních právních předpisů.

(3) Není-li dále stanoveno jinak, řídí se jiné právní poměry vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé, včetně práv a povinností z porušení smluv uzavřených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, dosavadními právními předpisy. To nebrání ujednání stran, že se tato jejich práva a povinnosti budou řídit tímto zákonem ode dne nabytí jeho účinnosti.

§ 3029

(1) Dovolávají-li se právní předpisy ustanovení, která se tímto zákonem zrušují, vstupují na jejich místo jim odpovídající ustanovení tohoto zákona.

(2) Nestanoví-li tento zákon něco jiného, nejsou dotčena ustanovení právních předpisů z oboru práva veřejného, jakož i ustanovení jiných právních předpisů upravujících zvláštní soukromá práva.

§ 3030

I na práva a povinnosti, která se posuzují podle dosavadních právních předpisů, se použijí ustanovení části první hlavy I.

§ 3031

Bylo-li zahájeno řízení podle § 5 zákona č. 40/ /1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, dokončí se podle dosavadních právních předpisů.

§ 3032

(1) Kdo byl podle dosavadních právních předpisů zbaven způsobilosti k právním úkonům, považuje se ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona za osobu omezenou ve svéprávnosti podle tohoto zákona.

(2) Kdo byl podle dosavadních právních předpisů omezen ve způsobilosti k právním úkonům, považuje se ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona za osobu omezenou ve svéprávnosti podle tohoto zákona a je i napříště způsobilý právně jednat v rozsahu stanoveném dosavadními právními předpisy, nerozhodne-li soud podle tohoto zákona jinak.

§ 3033

(1) Osoby, které byly zbaveny způsobilosti k právním úkonům přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nebo jejichž způsobilost k právním úkonům byla přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona omezena, nabudou svéprávnosti nejpozději uplynutím tří let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, ledaže soud rozhodne jinak.

(2) Dokud jiný právní předpis nestanoví něco jiného, přechází opatrovnictví podle § 468 na obec, na jejímž území má opatrovanec bydliště.

§ 3034

Projevil-li svéprávný v očekávání vlastní nezpůsobilosti právně jednat ještě přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona přání, aby jeho opatrovníkem byla určitá osoba, platí pro rozhodování o omezení svéprávnosti za účinnosti tohoto zákona § 59. Obdobně platí § 469 pro rozhodování o opatrovníku právnické osoby.

§ 3035

Bylo-li přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona zahájeno řízení o osvojení, dokončí se podle dosavadních právních předpisů. Úkony, které byly provedeny v rámci přípravného řízení směřujícího k osvojení, se posoudí podle tohoto zákona; to neplatí, jedná-li se o udělení souhlasu rodičů k osvojení nebo o rozhodnutí soudu o tom, že tohoto souhlasu není třeba.

Oddíl 2
Lhůty a doby

§ 3036

Podle dosavadních právních předpisů se až do svého zakončení posuzují všechny lhůty a doby, které začaly běžet přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i lhůty a doby pro uplatnění práv, která se řídí dosavadními právními předpisy, i když začnou běžet po dni nabytí účinnosti tohoto zákona.

§ 3037

(1) Dozvěděla-li se osoba přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona o porušení svého práva na jméno, čest, pověst nebo o porušení obdobného soukromého poměru a o tom, kdo je porušil, nebo měla-li a mohla se o tom přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona dozvědět, počne lhůta k zániku práva na jeho ochranu běžet ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

(2) Dozvěděla-li se osoba za účinnosti tohoto zákona, že její právo na jméno, čest, pověst nebo jiný obdobný soukromý poměr bylo porušeno přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona a o tom, kdo je porušil, nebo měla-li a mohla se o tom dozvědět, počne lhůta k zániku práva na jeho ochranu běžet ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

Oddíl 3

Majetkové právo manželské

§ 3038

Věci náležející k obvyklému vybavení rodinné domácnosti přestávají být dnem nabytí účinnosti tohoto zákona součástí společného jmění.

§ 3039

Co přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nabyl bezúplatně jeden z manželů nebo co bezúplatně nabyli oba manželé, aniž se to stalo součástí společného jmění, není i nadále součástí společného jmění.

§ 3040

Součástí společného jmění není věc vydaná podle právních předpisů o restituci majetku jednomu z manželů, který měl vydanou věc ve vlastnictví před uzavřením manželství nebo jemuž byla věc vydána jako právnímu nástupci původního vlastníka.

Oddíl 4

Právnické osoby

§ 3041

(1) Právní povaha právnických osob upravených tímto zákonem se řídí ustanoveními tohoto zákona ode dne nabytí jeho účinnosti. Bylo-li přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona zahájeno řízení o zápisu právnické osoby do veřejného rejstříku, dokončí se podle dosavadních právních předpisů; odporuje-li však zakladatelské právní jednání učiněné přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona dosavadním právním předpisům, považuje se za platné, vyhovuje-li ustanovením tohoto zákona.

(2) Ustanovení společenské smlouvy nebo statutu právnických osob uvedených v odstavci 1, která odporují donucujícím ustanovením tohoto zákona, pozbývají závaznosti dnem nabytí jeho účinnosti; právnická osoba přizpůsobí do tří let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona společenskou smlouvu nebo statut úpravě tohoto zákona a doručí je orgánu veřejné moci, který vede veřejný rejstřík, do něhož je právnická osoba zapsána. Neučiní-li tak, příslušný orgán veřejné moci ji k tomu vyzve a stanoví ve výzvě dodatečnou přiměřenou lhůtu ke splnění této povinnosti; uplyne-li dodatečná lhůta marně, soud právnickou osobu na návrh orgánu veřejné moci nebo osoby, která na tom osvědčí právní zájem, zruší a nařídí její likvidaci.

§ 3042

Odporuje-li název právnické osoby ustanovením tohoto zákona, přizpůsobí právnická osoba svůj název požadavkům tohoto zákona do dvou let ode dne nabytí jeho účinnosti. Není povinna tak učinit tehdy, jsou-li pro to důležité důvody, zejména užívala-li právnická osoba svůj název dlouhodobě a je-li pro ni tak příznačný, že jeho zaměnitelnost nebo klamavost nelze rozumně předpokládat.

§ 3043

(1) Odporují-li smlouva nebo rozhodnutí o přeměně právnické osoby učiněné přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona dosavadním právním předpisům, považují se za platné, vyhovují-li ustanovením tohoto zákona a nezamítl-li příslušný orgán veřejné moci přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona návrh na zápis přeměny do veřejného rejstříku, anebo nerozhodl-li, že k přeměně nedošlo.

(2) Bylo-li přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona rozhodnuto o zrušení nebo přeměně právnické osoby, postupuje se podle dosavadních právních předpisů, nerozhodne-li příslušný orgán právnické osoby do tří měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, že se uplatní postup podle tohoto zákona. Ustanovení tohoto zákona na ochranu věřitelů se použijí i na případy, kdy bylo rozhodnutí o zrušení nebo přeměně právnické osoby přijato přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona a ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona nebylo ještě zapsáno do veřejného rejstříku.

§ 3044

Ustanovení § 128 se použije i na zakladatelská právní jednání a na přeměny právnických osob, k nimž došlo přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

§ 3045

(1) Sdružení podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, se pova-

žují za spolky podle tohoto zákona. Sdružení má právo změnit svoji právní formu na ústav nebo sociální družstvo podle jiného zákona.

(2) Organizační jednotky sdružení způsobilé jednat svým jménem podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, se považují za pobočné spolky podle tohoto zákona. Statutární orgán hlavního spolku podá do tří let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona návrh na zápis pobočného spolku, jinak posledním dnem této lhůty právní osobnost pobočného spolku zaniká.

§ 3046

Odborová organizace, organizace zaměstnavatelů včetně organizací mezinárodních a jejich organizační jednotky evidované podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, se považují za odborové organizace, organizace zaměstnavatelů, mezinárodní odborové organizace a jejich pobočné organizace podle tohoto zákona.

§ 3047

Bylo-li přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona zahájeno řízení o neplatnosti rozhodnutí orgánu občanského sdružení, soud o návrhu rozhodne podle tohoto zákona.

§ 3048

Až do účinnosti zákona o veřejném rejstříku, do něhož se zapisují spolky, podléhají spolky registraci podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.

§ 3049

(1) Nadace vzniklé podle dosavadních právních předpisů se považují za nadace vzniklé podle tohoto zákona; byla-li nadace zřízena závětí, použijí se § 311 a 312, i když byla závěť pořízena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, pokud řízení o dědictví nebylo ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona ukončeno. Byla-li nadace založena jinak než nadační listinou, zejména vydáním statutu, platí pro takové právní jednání a pro jeho změny ustanovení tohoto zákona o nadační listině v rozsahu náležitostí stanovených v § 310 pro nadační listinu.

(2) Zakladatel nadace může zakladatelské právní jednání přizpůsobit úpravě nadační listiny podle tohoto zákona, pokud rozhodnutí, kterým zakladatelské právní jednání mění, doručí tomu, kdo vede veřejný rejstřík, u něhož je nadace zapsána, nejpozději však ve lhůtě dvou let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona. Zemřel-li nebo zanikl-li zakladatel přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, může na návrh nadace změnit zakladatelské právní jednání soud.

(3) Ustanovení odstavců 1 a 2 se obdobně použijí i pro nadační fondy.

§ 3050

Práva a povinnosti obecně prospěšných společností se i nadále řídí dosavadními právními předpisy. Obecně prospěšná společnost má právo změnit svoji právní formu na ústav, nadaci nebo nadační fond podle tohoto zákona; ustanovení tohoto zákona o přeměně právní formy právnických osob se použijí obdobně.

§ 3051

Zájmová sdružení právnických osob vzniklá podle dosavadních právních předpisů se i nadále řídí dosavadními právními předpisy. Zájmové sdružení právnických osob má právo změnit svoji právní formu na spolek podle tohoto zákona; ustanovení tohoto zákona o přeměně právní formy právnických osob se použijí obdobně.

§ 3052

Právnické osoby založené podle zákona č. 42/1980 Sb., o hospodářských stycích se zahraničím, ve znění pozdějších předpisů, se i nadále řídí dosavadními právními předpisy. To platí i o právnických osobách vzniklých jako sdružení podle § 636 zákona č. 101/1963 Sb., o právních vztazích v mezinárodním obchodním styku. Tyto právnické osoby mají právo změnit svoji právní formu na spolek; ustanovení tohoto zákona o přeměně právní formy právnických osob se použijí obdobně.

§ 3053

Právní povaha a vnitřní právní poměry právnických osob vyvíjejících podnikatelskou činnost, které se řídí do dne nabytí účinnosti tohoto zákona dřívějšími právními předpisy podle § 767 odst. 2 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zůstávají nezměněny a nadále se řídí právními předpisy, podle nichž byly zřízeny.

Oddíl 5
Věcná práva

Pozemky a stavby

§ 3054

Stavba, která není podle dosavadních právních předpisů součástí pozemku, na němž je zřízena, přestává být dnem nabytí účinnosti tohoto zákona samostatnou věcí a stává se součástí pozemku, měla-li v den nabytí účinnosti tohoto zákona vlastnické právo k stavbě i vlastnické právo k pozemku táž osoba.

§ 3055

(1) Stavba spojená se zemí pevným základem, která není podle dosavadních právních předpisů součástí pozemku, na němž je zřízena, a je ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona ve vlastnictví osoby odlišné od vlastníka pozemku, se dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nestává součástí pozemku a je nemovitou věcí. Totéž platí o stavbě, která je ve spoluvlastnictví, je-li některý ze spoluvlastníků i vlastníkem pozemku nebo jsou-li jen někteří spoluvlastníci stavby spoluvlastníky pozemku.

(2) Odstavec 1 platí obdobně pro stavbu, která má být zřízena na pozemku jiného vlastníka na základě věcného práva vzniklého stavebníku přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nebo na základě smlouvy uzavřené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

§ 3056

(1) Vlastník pozemku, na němž je zřízena stavba, která není podle dosavadních právních předpisů součástí pozemku a nestala se součástí pozemku ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona, má ke stavbě předkupní právo a vlastník stavby má předkupní právo k pozemku. Předkupní právo vlastníka pozemku se vztahuje i na podzemní stavbu na stejném pozemku, která je příslušenstvím nadzemní stavby. K ujednáním vylučujícím nebo omezujícím předkupní právo se nepřihlíží.

(2) Lze-li část pozemku se stavbou oddělit, aniž to podstatně ztíží jejich užívání a požívání, vztahuje se předkupní právo jen na část pozemku nezbytnou pro výkon vlastnického práva ke stavbě.

§ 3057

Zřídí-li vlastník k pozemku věcné právo ve prospěch třetí osoby, která věcné právo nabývá v dobré víře, že stavba je součástí pozemku, považuje se vůči této osobě stavba za součást pozemku. Vlastník stavby je vůči zřizovateli věcného práva oprávněn požadovat náhradu za znehodnocení svého vlastnictví; je-li stavba zatížena zástavním právem, rozšiřuje se zástavní právo i na pohledávku na tuto náhradu.

§ 3058

(1) Stanou-li se pozemek i stavba vlastnictvím téhož vlastníka, přestane být stavba samostatnou věcí a stane se součástí pozemku, na němž je zřízena. To neplatí, jedná-li se o stavbu, která není součástí pozemku podle tohoto zákona.

(2) Bylo-li vlastnické právo k pozemku zcizeno třetí osobě, která byla při nabytí vlastnického práva v dobré víře, že stavba je součástí pozemku, přestane být stavba samostatnou věcí a stane se součástí pozemku, na němž je zřízena. Kdo vlastnil stavbu, má vůči zciziteli právo na náhradu ve výši ceny stavby ke dni zániku svého vlastnického práva; byla-li stavba zatížena zástavním právem, přechází zástavní právo na pohledávku na tuto náhradu.

§ 3059

Je-li stavba zřízena na několika pozemcích, použijí se § 3056 až 3058 jen ve vztahu k pozemku, na němž je převážná část stavby. Stane-li se stavba součástí tohoto pozemku, použije se ve vztahu k pozemkům, na něž části stavby přesahují, ustanovení o přestavku.

§ 3060

Zatěžuje-li věcné právo stavbu nebo pozemek, nestane se stavba součástí pozemku, dokud toto věcné právo trvá a pokud to jeho povaha vylučuje.

§ 3061

Ustanovení tohoto oddílu se nepoužijí, jedná-li se o stavbu, která není součástí pozemku podle tohoto zákona, nebo o nemovitou věc podle § 498 odst. 1 věty druhé.

Spoluvlastnictví

§ 3062

Zákonné předkupní právo spoluvlastníků podle § 140 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zanikne uplynutím jednoho roku ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona. To ne-

platí v případě spoluvlastnictví k zemědělskému nebo rodinnému závodu.

§ 3063

Nabyl-li vlastnického práva alespoň k jedné jednotce v domě s byty a nebytovými prostory přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nabyvatel podle zákona č. 72/1994 Sb., kterým se upravují některé spoluvlastnické vztahy k budovám a některé vlastnické vztahy k bytům a nebytovým prostorům a doplňují některé zákony (zákon o vlastnictví bytů), ve znění pozdějších předpisů, vznikne i po dni nabytí účinnosti tohoto zákona vlastnické právo k dalším jednotkám v tomto domě podle dosavadních právních předpisů.

Katastr nemovitostí

§ 3064

Ohledně práv zapsaných do katastru nemovitostí přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona a ohledně práv zapsaných do katastru nemovitostí v době jednoho roku ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona nastanou účinky podle § 980 až 986 uplynutím jednoho roku ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona. Lhůty stanovené v § 983 a 986 počnou běžet po uplynutí jednoho roku ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

§ 3065

Jedná-li se o věcné právo, které přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nepodléhalo zápisu do veřejného seznamu, nastanou vůči těmto právům účinky přednosti zapsaných věcných práv podle § 981 a účinky pořadí věcných práv podle § 982 odst. 1 dnem 1. ledna 2018.

§ 3066

Mimořádné vydržení

Do doby stanovené v § 1095 se započte i doba, po kterou měl držitel, popřípadě jeho právní předchůdce, věc nepřetržitě v držbě přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona; tato doba však neskončí dříve než uplynutím dvou let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, jde-li o věc movitou, a pěti let, jde-li o věc nemovitou.

§ 3067

Opuštění nemovité věci

Je-li opuštěna nemovitá věc, počne běžet doba uvedená v § 1050 odst. 2 ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

§ 3068

Vzniklo-li zástavní právo přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, může vlastník uplatnit právo z uvolnění zástavního práva, jen pokud zástavní věřitel zapsaný přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona za uvolněným zástavním právem v dalším pořadí s uvolněním zástavního práva souhlasí. To platí obdobně i o záměně zástavního práva.

Oddíl 6
Dědické právo

§ 3069

Při dědění se použije právo platné v den smrti zůstavitele.

§ 3070

Zemřel-li zůstavitel po dni nabytí účinnosti tohoto zákona a odporuje-li jeho pořízení pro případ smrti právním předpisům účinným v době, kdy bylo učiněno, považuje se za platné, vyhovuje-li tomuto zákonu. Totéž platí o dovětku i o vedlejších doložkách v pořízení pro případ smrti, pokud jim právní předpisy účinné v době, kdy byly dovětek nebo pořízení pro případ smrti učiněny, odnímají právní následky, anebo je prohlašují za neplatné.

§ 3071

Uzavřel-li zůstavitel smlouvu o zřeknutí se dědictví přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona a zemřel-li po dni nabytí účinnosti tohoto zákona, považuje se smlouva za platnou.

§ 3072

Zemřel-li zůstavitel po dni nabytí účinnosti tohoto zákona a odporuje-li jeho prohlášení o vydědění právním předpisům účinným v době, kdy bylo učiněno, považuje se za platné, vyhovuje-li tomuto zákonu.

Oddíl 7
Závazková práva

§ 3073

Práva ze zajištění závazku vzniklá přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, byť byla zřízena i jako

práva věcná, se posuzují až do svého zániku podle dosavadních právních předpisů. To nebrání ujednání stran, že se tato jejich práva a povinnosti budou řídit tímto zákonem ode dne nabytí jeho účinnosti.

§ 3074

(1) Nájem se řídí tímto zákonem ode dne nabytí jeho účinnosti, i když ke vzniku nájmu došlo před tímto dnem; vznik nájmu, jakož i práva a povinnosti vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se však posuzují podle dosavadních právních předpisů. To neplatí pro nájem movité věci ani pro pacht.

(2) Ustanovení § 2249 odst. 1 se nepoužije v případě, že nájemné nebylo určeno ujednáním pronajímatele a nájemce nebo rozhodnutím soudu, ale na základě jiného právního předpisu. V takovém případě má pronajímatel právo navrhnout v písemné formě nájemci zvýšení nájemného; ustanovení § 2249 odst. 3 se použije obdobně.

§ 3075

Byl-li přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona zřízen byt zvláštního určení ze státních prostředků nebo přispěl-li stát na jeho zřízení, lze uzavřít smlouvu o nájmu tohoto bytu jen na základě doporučení obecního úřadu obce s rozšířenou působností a nájem lze vypovědět jen s předchozím souhlasem tohoto úřadu.

§ 3076

Bylo-li přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona zahájeno řízení o neplatnosti výpovědi nájmu bytu, dokončí se podle dosavadních právních předpisů; právo nájemce na bytovou náhradu nebo na jiná plnění podle dosavadních právních předpisů nejsou dotčena.

§ 3077

(1) Účet se řídí tímto zákonem ode dne nabytí jeho účinnosti, i když k uzavření smlouvy o účtu došlo před tímto dnem; vznik této smlouvy, jakož i práva a povinnosti z ní vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se však posuzují podle dosavadních právních předpisů.

(2) Jestliže byla výplata z vkladní knížky přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona vázána na heslo, na přivolení třetí osoby nebo na skutečnost, o níž je jisto, že nastane, řídí se vázanost výplaty dosavadními právními předpisy.

§ 3078

Je-li cestovní smlouva uzavřená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona podle dosavadních právních předpisů neplatná, považuje se vzhledem k právům uplatněným za účinnosti tohoto zákona za platnou smlouvu o zájezdu, vyhovuje-li tomuto zákonu; i na závazky z cestovních smluv uzavřených podle dosavadních právních předpisů se použije § 2542, nebylo-li o uplatněném právu dosud rozhodnuto. Došlo-li k porušení povinnosti pořadatele nebo cestovní kanceláře, a to i přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, použije se § 2543, nebylo-li přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona o náhradě škody ještě rozhodnuto.

§ 3079

(1) Právo na náhradu škody vzniklé porušením povinnosti stanovené právními předpisy, k němuž došlo přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se posuzuje podle dosavadních právních předpisů.

(2) Nerozhodl-li soud ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona o náhradě škody vzniklé porušením povinnosti stanovené právními předpisy, k němuž došlo přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, může na návrh poškozeného člověka, jsou-li pro to mimořádné důvody hodné zvláštního zřetele (§ 2 odst. 3), přiznat poškozenému i náhradu nemajetkové újmy podle tohoto zákona.

Díl 2

Závěrečná ustanovení

§ 3080

Zrušuje se:

1. Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník.
2. Zákon č. 131/1982 Sb., kterým se mění a doplňuje občanský zákoník a upravují některé další majetkové vztahy.
3. Zákon č. 188/1988 Sb., kterým se mění a doplňuje zákoník práce.
4. Zákon č. 87/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje občanský zákoník.
5. § 33 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích.
6. Zákon č. 509/1991 Sb., kterým se mění, doplňuje a upravuje občanský zákoník.
7. Čl. I a IV zákona č. 264/1992 Sb., kterým se mění

a doplňuje občanský zákoník, zrušuje zákon o státním notářství a o řízení před státním notářstvím (notářský řád) a mění a doplňují některé další zákony.

8. Zákon č. 267/1994 Sb., kterým se mění a doplňuje občanský zákoník.

9. Čl. II zákona č. 104/1995 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění zákona č. 217/1993 Sb. a zákona č. 40/1995 Sb., a mění zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

10. Čl. XXIV zákona č. 118/1995 Sb., kterým se mění a doplňují některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o státní sociální podpoře.

11. Čl. II zákona č. 89/1996 Sb., kterým se mění a doplňují zákon České národní rady č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), a občanský zákoník č. 40/1964 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

12. Čl. IV zákona č. 94/1996 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 455/ /1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

13. Část druhá zákona č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (zákon o nadacích a nadačních fondech).

14. Čl. II zákona č. 91/1998 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů, a o změně a doplnění dalších zákonů.

15. Čl. III zákona č. 165/1998 Sb., kterým se mění zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

16. § 12 včetně nadpisu zákona č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu a o změně zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

17. Část druhá zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví).

18. Část šestá zákona č. 27/2000 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o veřejných dražbách.

19. Část pátá zákona č. 103/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 72/1994 Sb., kterým se upravují některé spoluvlastnické vztahy k budovám a některé vlastnické vztahy k bytům a nebytovým prostorům a doplňují některé zákony (zákon o vlastnictví bytů), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), ve znění zákona č. 89/ /1996 Sb., zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 549/ /1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů.

20. Část druhá zákona č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu).

21. Část první zákona č. 367/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

22. Čl. I zákona č. 317/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a o změně dalších zákonů.

23. Část třetí zákona č. 125/2002 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o platebním styku.

24. Zákon č. 135/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

25. Zákon č. 136/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

26. Část třicátá osmá zákona č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů.

27. Část druhá zákona č. 88/2003 Sb., kterým se mění zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve

znění pozdějších předpisů, zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 591/1992 Sb., o cenných papírech, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 370/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 15/1998 Sb., o Komisi pro cenné papíry a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění zákona č. 30/2000 Sb., zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 501/2001 Sb. a nálezu Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 476/2002 Sb., zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

28. Část druhá zákona č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů (zákon o pojistné smlouvě).

29. Část čtvrtá zákona č. 47/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

30. Část druhá zákona č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti).

31. Část první zákona č. 554/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů.

32. Část první zákona č. 359/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé související zákony.

33. Část čtvrtá zákona č. 56/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

34. Část třicátá třetí zákona č. 57/2006 Sb., o změně zákonů v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem.

35. Část druhá zákona č. 107/2006 Sb., o jednostranném zvyšování nájemného z bytu a o změně zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

36. Část šestá zákona č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů.

37. Část třetí zákona č. 160/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 201/2002 Sb., o Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

38. Část čtyřicátá třetí zákona č. 264/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákoníku práce.

39. Část druhá zákona č. 315/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 26/2000 Sb., o veřejných dražbách, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

40. Část třetí zákona č. 443/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 178/2005 Sb., o zrušení Fondu národního majetku České republiky a o působnosti Ministerstva financí při privatizaci majetku České republiky (zákon o zrušení Fondu národního majetku), a zákon č. 319/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů.

41. Část šestá zákona č. 296/2007 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé zákony v souvislosti s jeho přijetím.

42. Část desátá zákona č. 230/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

43. Část třetí zákona č. 306/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

44. Část šestá zákona č. 384/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1998 Sb., o znakové řeči a o změně dalších zákonů a další související zákony.

45. Část šestá zákona č. 215/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 627/2004 Sb., o evropské společnosti, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění zákona č. 126/2002 Sb., zákon č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, a zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

46. Část třetí zákona č. 227/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o základních registrech.

47. Část pátá zákona č. 285/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o platebním styku.

48. Část druhá zákona č. 155/2010 Sb., kterým se mění některé zákony ke zkvalitnění jejich aplikace a ke snížení administrativní zátěže podnikatelů.

49. Část první zákona č. 28/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

50. Zákon č. 132/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 102/1992 Sb., kterým se upravují některé otázky související s vydáním zákona č. 509/1991 Sb., kterým se mění, doplňuje a upravuje občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

51. Část jedenáctá zákona č. 139/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění zákona č. 156/2010 Sb., a některé další zákony.

52. Zákon č. 116/1990 Sb., o nájmu a podnájmu nebytových prostor.

53. Část pátá, pokud jde o § 24 bod 3, zákona č. 403/1990 Sb., o zmírnění následků některých majetkových křivd.

54. Zákon č. 529/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 116/1990 Sb., o nájmu a podnájmu nebytových prostor, ve znění zákona č. 403/1990 Sb., o zmírnění následků některých majetkových křivd.

55. § 26 odst. 1 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku.

56. Zákon č. 540/1991 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 116/1990 Sb., o nájmu a podnájmu nebytových prostor, ve znění zákona č. 403/1990 Sb. a zákona č. 529/1990 Sb.

57. Zákon č. 302/1999 Sb., kterým se mění zákon č. 116/1990 Sb., o nájmu a podnájmu nebytových prostor, ve znění pozdějších předpisů.

58. Zákon č. 522/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 116/1990 Sb., o nájmu a podnájmu nebytových prostor, ve znění pozdějších předpisů, a kterým se zrušuje zákon č. 124/1990 Sb., o působnosti národních výborů při provádění některých ustanovení zákona o nájmu a podnájmu nebytových prostor.

59. Zákon č. 360/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 116/1990 Sb., o nájmu a podnájmu nebytových prostor, ve znění pozdějších předpisů.

60. Zákon č. 72/1994 Sb., kterým se upravují některé spoluvlastnické vztahy k budovám a některé vlastnické vztahy k bytům a nebytovým prostorům a doplňují některé zákony (zákon o vlastnictví bytů).

61. Zákon č. 97/1999 Sb., kterým se mění zákon č. 72/1994 Sb., kterým se upravují některé spoluvlastnické vztahy k budovám a některé vlastnické vztahy k bytům a nebytovým prostorům a do-

plňují některé zákony (zákon o vlastnictví bytů), ve znění pozdějších předpisů.

62. Část první zákona č. 103/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 72/1994 Sb., kterým se upravují některé spoluvlastnické vztahy k budovám a některé vlastnické vztahy k bytům a nebytovým prostorům a doplňují některé zákony (zákon o vlastnictví bytů), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), ve znění zákona č. 89/1996 Sb., zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů.

63. Část třetí zákona č. 229/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění zákona č. 492/2000 Sb., a některé další zákony.

64. Část první zákona č. 451/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 72/1994 Sb., kterým se upravují některé spoluvlastnické vztahy k budovám a některé vlastnické vztahy k bytům a nebytovým prostorům a doplňují některé zákony (zákon o vlastnictví bytů), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

65. Část sedmdesátá první zákona č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů.

66. Část třetí zákona č. 437/2003 Sb., kterým se mění zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

67. Zákon č. 171/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 72/1994 Sb., kterým se upravují některé spoluvlastnické vztahy k budovám a některé vlastnické vztahy k bytům a nebytovým prostorům a doplňují některé zákony (zákon o vlastnictví bytů), ve znění pozdějších předpisů.

68. Část třicátá zákona č. 179/2005 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o zrušení Fondu národního majetku České republiky.

69. Část třicátá čtvrtá zákona č. 296/2007 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé zákony v souvislosti s jeho přijetím.

70. Část padesátá první zákona č. 227/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o základních registrech.

71. Část první zákona č. 345/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 72/1994 Sb., kterým se upravují některé spoluvlastnické vztahy k budovám a některé vlastnické vztahy k bytům a nebytovým prostorům a doplňují některé zákony (zákon o vlastnictví bytů), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů.

72. Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.

73. Čl. VII zákona č. 264/1992 Sb., kterým se mění a doplňuje občanský zákoník, zrušuje zákon o státním notářství a o řízení před státním notářstvím (notářský řád) a mění a doplňují některé další zákony.

74. Čl. III zákona č. 286/1993 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění zákona č. 495/1992 Sb., a zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění zákona č. 264/1992 Sb., zákona č. 591/1992 Sb. a zákona č. 600/1992 Sb.

75. Čl. II zákona č. 156/1994 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, doplňuje zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 328/1991 Sb., o konkurzu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů.

76. Čl. II zákona č. 84/1995 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 530/1990 Sb., o dluhopisech, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 328/1991 Sb., o konkurzu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů.

77. Čl. III zákona č. 94/1996 Sb., kterým se mění a doplňují zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů,

zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

78. Čl. I zákona č. 142/1996 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

79. Část šestá zákona č. 15/1998 Sb., o dohledu v oblasti kapitálového trhu a o změně a doplnění dalších zákonů.

80. Čl. II zákona č. 165/1998 Sb., kterým se mění zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

81. Část pátá zákona č. 356/1999 Sb., kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

82. Část sedmá zákona č. 27/2000 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o veřejných dražbách.

83. Část dvanáctá zákona č. 29/2000 Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů (zákon o poštovních službách).

84. Část třetí zákona č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

85. Část pátá zákona č. 105/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

86. Část čtvrtá zákona č. 367/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

87. Část první zákona č. 370/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 15/1998 Sb., o Komisi pro cenné papíry a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění zákona č. 30/2000 Sb., zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů.

88. Část druhá zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů.

89. Část pátá zákona č. 353/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

90. Část pátá zákona č. 15/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 238/1992 Sb., o některých opatřeních souvisejících s ochranou veřejného zájmu a o neslučitelnosti některých funkcí (zákon o střetu zájmů), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

91. Část druhá zákona č. 125/2002 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o platebním styku.

92. Část pátá zákona č. 126/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 219/1995 Sb., devizový zákon, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 239/2001 Sb., o České konsolidační agentuře a o změně některých zákonů (zákon o České konsolidační agentuře), ve znění zákona č. 15/2002 Sb., zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví), ve znění pozdějších předpisů.

93. Část dvacátá druhá zákona č. 151/2002 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím soudního řádu správního.

94. Část sedmá zákona č. 308/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 15/1998 Sb., o Komisi pro cenné papíry a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

95. Část třicátá sedmá zákona č. 309/2002 Sb., o změně zákonů souvisejících s přijetím zákona o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon).

96. Část třetí zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů.

97. Část první zákona č. 88/2003 Sb., kterým se mění zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 591/1992 Sb., o cenných papírech, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 370/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 15/1998 Sb., o Komisi pro cenné papíry a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění zákona č. 30/2000 Sb., zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 501/2001 Sb. a nálezu Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 476/2002 Sb., zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

98. Část druhá zákona č. 437/2003 Sb., kterým se mění zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

99. Část třetí zákona č. 85/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

100. Část druhá zákona č. 257/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o podnikání na kapitálovém trhu, zákona o kolektivním investování a zákona o dluhopisech.

101. Část druhá zákona č. 360/2004 Sb., o Evropském hospodářském zájmovém sdružení (EHZS) a o změně zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o evropském hospodářském zájmovém sdružení).

102. Část druhá zákona č. 484/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění zákona č. 340/2004 Sb., zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů.

103. Část pátá zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

104. Část čtvrtá zákona č. 554/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů.

105. Část pátá zákona č. 179/2005 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o zrušení Fondu národního majetku České republiky.

106. Část první zákona č. 216/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 189/1994 Sb., o vyšších soudních úřednících, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů.

107. Část devátá zákona č. 377/2005 Sb., o doplňkovém dohledu nad bankami, spořitelními a úvěrními družstvy, pojišťovnami a obchodníky s cennými papíry ve finančních konglomerátech a o změně některých dalších zákonů (zákon o finančních konglomerátech).

108. Část devátá zákona č. 413/2005 Sb., o změně zákonů v souvislosti s přijetím zákona o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti.

109. Část dvanáctá zákona č. 56/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

110. Část dvacátá třetí zákona č. 57/2006 Sb., o změně zákonů v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem.

111. Část jedenáctá zákona č. 79/2006 Sb., kterým se

mění zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

112. Část sedmá zákona č. 81/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

113. Část první zákona č. 308/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o evropské družstevní společnosti.

114. Část třetí zákona č. 269/2007 Sb., kterým se mění zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

115. Část dvanáctá zákona č. 296/2007 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé zákony v souvislosti s jeho přijetím.

116. Část první zákona č. 344/2007 Sb., kterým se mění zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

117. Část třetí zákona č. 36/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

118. Část druhá zákona č. 104/2008 Sb., o nabídkách převzetí a o změně některých dalších zákonů (zákon o nabídkách převzetí).

119. Část druhá zákona č. 126/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o přeměnách obchodních společností a družstev.

120. Část osmá zákona č. 130/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

121. Část pátá zákona č. 230/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

122. Část první zákona č. 215/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 627/2004 Sb., o evropské společnosti, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění zákona č. 126/2002 Sb., zákon č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, a zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

123. Část třetí zákona č. 217/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

124. Část dvacátá druhá zákona č. 227/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o základních registrech.

125. Část sedmá zákona č. 230/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

126. Část šestá zákona č. 285/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o platebním styku.

127. Část první zákona č. 420/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

128. Zákon č. 152/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

129. Část třetí zákona č. 409/2010 Sb., o změně zákonů v souvislosti s přijetím zákona o finančním zajištění.

130. Část třináctá zákona č. 427/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

131. Část pátá zákona č. 188/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 189/2004 Sb., o kolektivním investování, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

132. Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině.

133. Zákon č. 132/1982 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o rodině.

134. Zákon č. 234/1992 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění zákona č. 132/1982 Sb.

135. Čl. I zákona č. 91/1998 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů, a o změně a doplnění dalších zákonů.

136. Část druhá zákona č. 360/1999 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

137. Část druhá zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů.

138. Část druhá zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů.

139. Část čtyřicátá třetí zákona č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů.

140. Zákon č. 321/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů.

141. Část druhá zákona č. 315/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

142. Část třetí zákona č. 383/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

143. Část druhá zákona č. 112/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o životním a existenčním minimu a zákona o pomoci v hmotné nouzi.

144. Část čtvrtá zákona č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů.

145. Část druhá zákona č. 134/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

146. Část sedmá zákona č. 227/2006 Sb., o výzkumu na lidských embryonálních kmenových buňkách a souvisejících činnostech a o změně některých souvisejících zákonů.

147. Část čtyřicátá třetí zákona č. 342/2006 Sb., kterým se mění některé zákony související s oblastí evidence obyvatel a některé další zákony.

148. Část druhá zákona č. 259/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

149. Zákon č. 42/1980 Sb., o hospodářských stycích se zahraničím.

150. Zákon č. 102/1988 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 42/1980 Sb., o hospodářských stycích se zahraničím.

151. Zákon č. 113/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 42/1980 Sb., o hospodářských stycích se zahraničím, ve znění zákona č. 102/1988 Sb.

152. Část třetí, pokud jde o § 5, zákona č. 223/1994 Sb., o sloučení Československé obchodní a průmyslové komory s Hospodářskou komorou České republiky, o některých opatřeních s tím souvisejících a o změně a doplnění zákona České národní rady č. 301/1992 Sb., o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, ve znění zákona č. 121/1993 Sb.

153. Část šestá zákona č. 227/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o základních registrech.

154. Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů.

155. Zákon č. 300/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů.

156. Čl. I zákona č. 68/1993 Sb., kterým se mění a do-

plňují některé zákony na úseku všeobecné vnitřní správy.

157. Část osmá zákona č. 151/2002 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím soudního řádu správního.

158. Část druhá zákona č. 230/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

159. Část třicátá pátá zákona č. 342/2006 Sb., kterým se mění některé zákony související s oblastí evidence obyvatel a některé další zákony.

160. Zákon č. 33/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.

161. Část dvanáctá zákona č. 227/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o základních registrech.

162. Část šestá zákona č. 424/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění zákona č. 100/2010 Sb., a další související zákony.

163. Zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů.

164. Zákon č. 208/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů.

165. Část šestnáctá zákona č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů.

166. Část čtvrtá zákona č. 437/2003 Sb., kterým se mění zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

167. Část čtyřicátá čtvrtá zákona č. 296/2007 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé zákony v souvislosti s jeho přijetím.

168. Část jedenáctá zákona č. 126/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o přeměnách obchodních společností a družstev.

169. Část šedesátá zákona č. 227/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o základních registrech.

170. Zákon č. 231/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

171. Zákon č. 59/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku.

172. Zákon č. 209/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 59/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku.

173. Část první a v části deváté § 35 a 36 zákona č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (zákon o nadacích a nadačních fondech).

174. Část první zákona č. 210/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (zákon o nadacích a nadačních fondech), a zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

175. Část šestnáctá zákona č. 257/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o podnikání na kapitálovém trhu, zákona o kolektivním investování a zákona o dluhopisech.

176. Část padesátá druhá zákona č. 296/2007 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé zákony v souvislosti s jeho přijetím.

177. Část dvanáctá zákona č. 126/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o přeměnách obchodních společností a družstev.

178. Část sedmdesátá první zákona č. 227/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o základních registrech.

179. Zákon č. 158/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (zákon o nadacích a nadačních fondech), ve znění pozdějších předpisů.

180. Část osmá zákona č. 160/2010 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím nařízení

Evropského parlamentu a Rady o ratingových agenturách.

181. Část třináctá zákona č. 188/2011 Sb., o kolektivním investování, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

182. Zákon č. 102/1992 Sb., kterým se upravují některé otázky související s vydáním zákona č. 509/1991 Sb., kterým se mění, doplňuje a upravuje občanský zákoník.

183. Část osmá zákona č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (zákon o nadacích a nadačních fondech).

184. Zákon č. 126/1998 Sb., kterým se mění zákon České národní rady č. 102/1992 Sb., kterým se upravují některé otázky související s vydáním zákona č. 509/1991 Sb., kterým se mění, doplňuje a upravuje občanský zákoník, ve znění zákona č. 227/1997 Sb.

185. Část třicátá devátá zákona č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů.

186. Část druhá zákona č. 359/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé související zákony.

187. Zákon č. 591/1992 Sb., o cenných papírech.

188. Zákon č. 89/1993 Sb., kterým se mění zákon České národní rady č. 591/1992 Sb., o cenných papírech.

189. Část osmá zákona č. 331/1993 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 1994 a o změně a doplnění některých zákonů.

190. Čl. II a čl. III bod 15 zákona č. 259/1994 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon České národní rady č. 591/1992 Sb., o cenných papírech, ve znění pozdějších předpisů.

191. Zákon č. 152/1996 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 591/1992 Sb., o cenných papírech, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 214/1992 Sb., o burze cenných papírů, ve znění pozdějších předpisů.

192. Část třetí zákona č. 15/1998 Sb., o dohledu v oblasti kapitálového trhu a o změně a doplnění dalších zákonů.

193. Čl. II zákona č. 70/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 229/1992 Sb., o komoditních burzách, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 591/1992 Sb., o cenných papírech, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 214/1992 Sb., o burze cenných papírů, ve znění pozdějších předpisů.

194. Část druhá zákona č. 307/2000 Sb., o zemědělských skladních listech a zemědělských veřejných skladech a o změně některých souvisejících zákonů.

195. Část první zákona č. 362/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 591/1992 Sb., o cenných papírech, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

196. Část druhá zákona č. 259/2001 Sb., o státním dluhopisovém programu na úhradu ztráty Konsolidační banky Praha, státního peněžního ústavu, za rok 1999 a o změně zákona č. 591/1992 Sb., o cenných papírech, ve znění pozdějších předpisů.

197. Část druhá zákona č. 308/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 15/1998 Sb., o Komisi pro cenné papíry a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

198. Část čtvrtá zákona č. 88/2003 Sb., kterým se mění zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 591/1992 Sb., o cenných papírech, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 370/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 15/1998 Sb., o Komisi pro cenné papíry a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění zákona č. 30/2000 Sb., zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 501/2001 Sb. a nálezu Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 476/2002 Sb., zákon č. 219/2000 Sb., o majetku

České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

199. Část první zákona č. 257/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o podnikání na kapitálovém trhu, zákona o kolektivním investování a zákona o dluhopisech.

200. Část osmá zákona č. 56/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

201. Část dvacátá sedmá zákona č. 296/2007 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé zákony v souvislosti s jeho přijetím.

202. Část šestá zákona č. 230/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

203. Část čtyřicátá zákona č. 227/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o základních registrech.

204. Část pátá zákona č. 409/2010 Sb., o změně zákonů v souvislosti s přijetím zákona o finančním zajištění.

205. Část první zákona č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů (zákon o pojistné smlouvě).

206. Část čtrnáctá zákona č. 377/2005 Sb., o doplňkovém dohledu nad bankami, spořitelními a úvěrními družstvy, pojišťovnami a obchodníky s cennými papíry ve finančních konglomerátech a o změně některých dalších zákonů (zákon o finančních konglomerátech).

207. Část jedenáctá zákona č. 57/2006 Sb., o změně zákonů v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem.

208. Část pátá zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon).

209. Část sto čtyřicátá druhá zákona č. 227/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o základních registrech.

210. Část první zákona č. 278/2009 Sb., o změně zákonů v souvislosti s přijetím zákona o pojišťovnictví.

211. Nařízení vlády č. 142/1994 Sb., kterým se stanoví výše úroků z prodlení a poplatku z prodlení podle občanského zákoníku.

212. Nařízení vlády č. 163/2005 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 142/1994 Sb., kterým se stanoví výše úroků z prodlení a poplatku z prodlení podle občanského zákoníku.

213. Nařízení vlády č. 33/2010 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 142/1994 Sb., kterým se stanoví výše úroků z prodlení a poplatku z prodlení podle občanského zákoníku, ve znění nařízení vlády č. 163/2005 Sb.

214. Nařízení vlády č. 258/1995 Sb., kterým se provádí občanský zákoník.

215. Nařízení vlády č. 174/2009 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 258/1995 Sb., kterým se provádí občanský zákoník.

216. Nařízení vlády č. 371/2004 Sb., kterým se vydávají vzorové stanovy společenství vlastníků jednotek.

217. Nařízení vlády č. 151/2006 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 371/2004 Sb., kterým se vydávají vzorové stanovy společenství vlastníků jednotek.

218. Vyhláška č. 47/1964 Sb., o peněžních službách občanům.

219. Vyhláška č. 136/1969 Sb., o změně vyhlášky č. 47/1964 Sb., o peněžních službách občanům, ve znění vyhlášky č. 45/1965 Sb.

220. Vyhláška č. 27/1982 Sb., kterou se mění a doplňuje vyhláška ministerstva financí č. 47/1964 Sb., o peněžních službách občanům, ve znění vyhlášky federálního ministerstva financí č. 136/1969 Sb.

221. Vyhláška č. 146/1990 Sb., kterou se mění a doplňuje vyhláška ministerstva financí č. 47/1964 Sb., o peněžních službách občanům, ve znění pozdějších předpisů.

222. Vyhláška č. 133/1964 Sb., o silničním přepravním řádu.

223. Vyhláška č. 74/1981 Sb., kterou se mění a doplňuje

vyhláška ministerstva dopravy č. 133/1964 Sb., o silničním přepravním řádu.

224. Vyhláška č. 106/1984 Sb., kterou se mění a doplňuje vyhláška ministerstva dopravy č. 133/1964 Sb., o silničním přepravním řádu.

225. Vyhláška č. 18/1965 Sb., o podmínkách údržby a oprav silničních vozidel pro motorovou dopravu v majetku občanů a nesocialistických organizací.

226. Vyhláška č. 17/1966 Sb., o leteckém přepravním řádu.

227. Vyhláška č. 15/1971 Sb., kterou se doplňuje vyhláška ministerstva dopravy č. 17/1966 Sb., o leteckém přepravním řádu.

228. Vyhláška č. 121/1980 Sb., o finanční pomoci při převodu skupinových rodinných domků z družstevního do osobního vlastnictví.

229. Vyhláška č. 122/1980 Sb., o jednorázovém příspěvku na opatření náhradního bydlení občanům, kteří uvolní byt v objektu spravovaném státní socialistickou organizací.

230. Vyhláška č. 69/1982 Sb., kterou se mění a doplňuje vyhláška federálního ministerstva financí, ministerstva financí České socialistické republiky a ministerstva financí Slovenské socialistické republiky č. 122/1980 Sb., o jednorázovém příspěvku na opatření náhradního bydlení občanům, kteří uvolní byt v objektu spravovaném státní socialistickou organizací.

231. Vyhláška č. 136/1985 Sb., o finanční, úvěrové a jiné pomoci družstevní a individuální bytové výstavbě a modernizaci rodinných domků v osobním vlastnictví.

232. Vyhláška č. 74/1989 Sb., kterou se mění a doplňuje vyhláška federálního ministerstva financí, ministerstva financí České socialistické republiky, ministerstva financí Slovenské socialistické republiky a předsedy Státní banky československé č. 136/1985 Sb., o finanční, úvěrové a jiné pomoci družstevní a individuální bytové výstavbě a modernizaci rodinných domků v osobním vlastnictví.

233. Vyhláška č. 73/1991 Sb., kterou se mění a doplňuje vyhláška federálního ministerstva financí, ministerstva financí České socialistické republiky, ministerstva financí Slovenské socialistické republiky a předsedy Státní banky československé č. 136/1985 Sb., o finanční, úvěrové a jiné pomoci družstevní a individuální bytové výstavbě a modernizaci rodinných domků v osobním vlastnictví, ve znění vyhlášky č. 74/1989 Sb.

234. Vyhláška č. 398/1992 Sb., kterou se mění a doplňuje vyhláška federálního ministerstva financí, ministerstva financí České socialistické republiky, ministerstva financí Slovenské socialistické republiky a předsedy Státní banky československé č. 136/1985 Sb., o finanční, úvěrové a jiné pomoci družstevní a individuální bytové výstavbě a modernizaci rodinných domků v osobním vlastnictví, ve znění vyhlášky č. 74/1989 Sb. a vyhlášky č. 73/1991 Sb.

235. Vyhláška č. 89/1998 Sb., kterou se mění vyhláška Federálního ministerstva financí, Ministerstva financí České socialistické republiky, Ministerstva financí Slovenské socialistické republiky a předsedy Státní banky československé č. 136/1985 Sb., o finanční, úvěrové a jiné pomoci družstevní a individuální bytové výstavbě a modernizaci rodinných domků v osobním vlastnictví, ve znění pozdějších předpisů.

236. Vyhláška č. 385/2000 Sb., kterou se mění vyhláška Federálního ministerstva financí, Ministerstva financí České socialistické republiky, Ministerstva financí Slovenské socialistické republiky a předsedy Státní banky československé č. 136/1985 Sb., o finanční, úvěrové a jiné pomoci družstevní a individuální bytové výstavbě a modernizaci rodinných domků v osobním vlastnictví, ve znění pozdějších předpisů.

237. Vyhláška č. 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění.

238. Vyhláška č. 50/2003 Sb., kterou se mění vyhláška č. 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění.

§ 3081

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2014.

Němcová v. r.

Klaus v. r.

Nečas v. r.